מכבד עלונים

יום כיפור - האזינו

שנת תשפ"ב

יוה"כ	ער"ש	מוצ"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	06:09	07:20	07:39	08:01
בני ברק	06:24	07:22	07:36	07:58
חיפה	06:16	07:22	07:38	08:00
אשדוד	06:25	07:23	07:37	07:59
בית שמש	06:08	07:21	07:38	08:00
קרית גת	06:26	07:22	07:38	08:00
נוף הגליל	06:18	07:21	07:38	08:00

האזינו	ער"ש	מוצ"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	06:07	07:18	07:36	07:58
בני ברק	06:22	07:20	07:33	07:55
חיפה	06:13	07:19	07:35	07:57
אשדוד	06:22	07:20	07:34	07:56
בית שמש	06:06	07:19	07:35	07:57
קרית גת	06:24	07:19	07:35	07:57
נוף הגליל	06:16	07:18	07:35	07:57

להרשמה לקבלת החוברת במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

כשרפוס ושירות נפלאים...

הרפוMAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים
שעות פתיחה: א.-ה. 10-19 רצוף, יום שישי 10-12
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018
g5337722@gmail.com

בס"ד

יש לכם הזדמנות לשמח ילדים חולים ולעשות אתם מעשה חסד מיוחד,

שוודאי יהיה לזכות הילדים שלכם!

דרושים מתנדבים ומתנדבות למול האולם סוכות

תרמו 180 ש"ח, ושמחו 50 ילדים חולים בחג הסוכות!

מתנדבי מאוחדים יחלקו 'פעקאלאך' עם ממתקים לילדים בבתי חולים, ויגרמו גם להם לשמוח ב'חג הסוכות' ולו לכמה דקות.

ניתן לתרום באמצעות כרטיס אשראי בעמדות "נדרים פלוס" בבתי הכנסת או בכתובת Meuchadim.org

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

חייגו כעת ושמחו עוד ילד חולה:

054-845-8815

יום הכיפורים, י' בתשרי תשע"ח
גיליון מס' 473
שנה 9

שַׁבָּת טִישׁ

מִתּוֹךְ סִדְרַת סִפְרֵי "שַׁבָּת טִישׁ"

סִפּוּרִים וְאַגָּדוֹת ❁ פְּנִינִים וּפַרְפְּרָאוֹת ❁ מִדּוֹת וַהֲלִיכוֹת

סִפּוּרִים

רַבִּי מֵאִיר מֵאַרִים שָׁאפִּיט, רַבָּהּ שֶׁל קַבְּרִין וּבַעַל הַ"גִּיר" עַל הִירוּשַׁלְמִי, נוֹדַע כְּאִישׁ נַעֲלֶה וּבַעַל מַדְרֵגָה. בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים נִכְנַס אֵלָיו אָדָם אֶחָד, כְּדֵי לִרְאוֹת בַּמֶּה הוּא עוֹסֵק בְּשָׁעוֹת נִשְׂגָּבוֹת אֵלּוּ, וְתָמַהּ לִרְאוֹתוֹ שֶׁרוּי בְּשִׂמְחָה כְּבִיּוֹם שִׂמְחַת־תּוֹרָה. תָּמַהּ הָאִישׁ בְּלִבּוֹ: "וְכִי עֵת שִׂמְחָה הִיא עַתָּה? וַהֲלֹא מָחָר הוּא יוֹם הַדִּין וַאֲפִלּוּ דָּגִים שֶׁבַּיָּם רוֹעֲדִים"? אַךְ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד לֹא הֶעֱלָה אֶת תְּמִיהָתוֹ עַל דַּל־שְׂפָתָיו. רַבִּי מֵאִיר חָשׁ מִיָּד בִּתְמִיהָתוֹ, וְנַעֲנָה אֵלָיו: "מַדּוּעַ אַתָּה מִשְׁתּוֹמֵם עַל שִׂמְחָתִי? וַהֲלֹא דּוֹמֶה הַדָּבָר לְמֶלֶךְ שֶׁהִכְרִיז עַל חֲגִינָה בְּאַרְצוֹ וְכָל הָאֲסִירִים עֲתִידִים לָצֵאת לְמָחָר לַחָפְשִׁי. אֱמֹר נָא אַתָּה, מִי הֵם הַשְּׂמֵחִים בְּיוֹתֵר מִבֵּין אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ? בְּוַדַּאי אֵלּוּ שֶׁחָטְאוּ יוֹתֵר וּגְזַר־דִּינָם הָיָה קָשֶׁה יוֹתֵר, הֵם שְׂמֵחִים שִׁבְעָתַיִם עַל שֶׁזָּכוּ לַחֲגִינָה. וְכָךְ הַדָּבָר גַּם עַתָּה, שֶׁאָנוּ עוֹמְדִים סְמוּכִים וּקְרוֹבִים לְיוֹם־הַדִּין, וּמִי שֶׁהִרְבָּה לַחֲטֹא, עָלָיו לִשְׂמֹחַ בְּיוֹתֵר עַל שֶׁעוֹמֵד לְקַבֵּל חֲגִינָה וְלָצֵאת זַכַּאי בַּדִּין"...

רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר גְּרוֹדְזִ'נְסְקִי חָלָה פַּעַם, וְנֶאֱלַץ לֶאֱכֹל בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים עֵקֶב בְּרִיאוּתוֹ הַלְקוּיָה, וְהַדָּבָר גָּרַם לוֹ צַעַר רַב. אֶת מִסְתְּרֵי־לִבּוֹ גִּלָּה בִּפְנֵי מְקָרְבָיו, וְהִתְבַּטֵּא: "רַבִּי מֵאִיר מִיכֵל רַבִּינוֹבִיץ מִוִּילְנָא בַּעַל 'הַמֵּאִיר לָעוֹלָם', נֶאֱלַץ אַף הוּא לֶאֱכֹל פַּעַם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהוּא כְּלָל לֹא הִצְטַעֵר עַל־הַדָּבָר, שֶׁכֵּן יָדַע שֶׁבֶּאֱכִילָתוֹ הוּא מְקַיֵּם אֶת דִּין הַתּוֹרָה שֶׁל שְׁמִירַת הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ. אֲבָל אֲנִי לֹא הִגַּעְתִּי עֲדַיִן לְמַדְרֵגָתוֹ, וּדְעוּ לָכֶם אֲפוֹא, כִּי הוּא עָדִיף מִמֶּנִּי"...

אֶחָד מֵחֲסִידָיו הַמְפָלָגִים שֶׁל הַ"דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל" מִסְּלוֹנִים, נִכְנַס אֵלָיו פַּעַם בְּעֶרְבוֹ שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים סָמוּךְ לְ'כָל־נִדְרֵי', וְאָמַר בִּבְכִיָּה: "בַּמָּה אֶכְנַס אֶל הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ? כְּשֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ מָרַת־נַפְשִׁי"?! נַעֲנָה הָרַבִּי וְאָמַר: "גַּם אֲנִי עוֹמֵד וְתוֹהֶה בְּדָבָר, בַּמָּה אָנוּ נִכְנָסִים אֶל הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ? אֶלָּא בְּזֹאת אֲנִי מִתְנַחֵם, בְּכָךְ שֶׁאֲנִי חֵלֶק אֶחָד עִם כְּלַל יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד, 'מִיט אִידֶן אִין אֵיינֶעם'", וּבְדִבְּרוֹ הִנִּיחַ אֶת־יָדוֹ עַל־כְּתֵפוֹ, וְנִכְנַס יַחַד עִמּוֹ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בִּכְפִיפָה אַחַת.

בִּדְרָשַׁת רַבִּי יוֹאֵל קְלוֹפְט מֵחֵיפָה בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים, סִפֵּר עַל שִׂיחָה שֶׁשָּׁמַע מִפִּי הַ"חָפֵץ חַיִּים" בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים. "אֶת הַשִּׂיחָה הַזּוֹ, בָּהּ הִמְלִיץ וְהִפְּךְ בִּזְכוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לֹא אֶשְׁכַּח לְעוֹלָם", אָמַר, וְהוֹסִיף בִּגְלוּי־לֵב: "וְהָאֱמֶת הִיא, שֶׁבִּתְחִלָּה לֹא יָדַעְתִּי לְסוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל הַ"חָפֵץ חַיִּים", מַדּוּעַ בָּחַר לְדַבֵּר כָּךְ בְּיוֹם הַקָּדוֹשׁ, אוּלָם כַּיּוֹם עָמַדְתִּי עַל דַּעַת רַבִּי וְרָאִיתִי כַּמָּה צָדְקָה דַּרְכּוֹ. בְּדִבְרֵי נָטַל לְשֵׁם מָשָׁל גּוֹי אֶחָד שֶׁהִתְגַּיֵּר לְעֵת זִקְנוּתוֹ, וְכַאֲשֶׁר נִכְשַׁל בַּעֲבֵרָה קַלָּה, הִתְיַחֲסוּ כֻּלָּם אֵלָיו בְּסַלְחָנוּת, שֶׁכֵּן רֹב יָמָיו חַי כְּגוֹי וּמֵאַיִן לוֹ לָדַעַת אֶת כָּל־הַהֲלָכוֹת? וְאַף אָנוּ, אָמַר הַ"חָפֵץ חַיִּים", מְשׁוּלִים לְאוֹתוֹ זָקֵן שֶׁהִתְגַּיֵּר. שֶׁהֲרֵי מַה יּוֹדְעִים אָנוּ וּמַה לָּמַדְנוּ בְּכָל יָמֵינוּ? וְאִם־כֵּן, עַל הַקָּבָּ"ה לִסְלֹחַ לָנוּ עַל חֶטְאֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ, וְלָכֵן אָנוּ אוֹמְרִים 'וְנִסְלַח לְכָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם', וּמַדּוּעַ? 'כִּי לְכָל־הָעָם בִּשְׁגָגָה', גַּם לַגֵּרִים וְגַם לְיִשְׂרָאֵל עַצְמָם. וְאָמְנָם לֹא הֵבַנְתִּי תְּחִלָּה מַדּוּעַ לֹא הֶעֱדִיף הַ"חָפֵץ חַיִּים" לְהוֹכִיחַ אֶת־הָעָם וּלְדַבֵּר דִּבְרֵי הִתְעוֹרְרוּת, אֲבָל לְאַחַר זְמַן יָרַדְתִּי לְסוֹף דַּעְתּוֹ, כִּי דַּוְקָא דְּבָרִים אֵלּוּ הֵם הַמַּתְאִימִים בְּיוֹתֵר לְהֵאָמֵר בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, לְלַמֵּד זְכוּת עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל. וְאַף הַ"חָפֵץ חַיִּים" עַצְמוֹ כָּתַב, שֶׁמִּי שֶׁמְּלַמֵּד זְכוּת עַל אֲחֵרִים, מְלַמְּדִים עָלָיו זְכוּת מִן־הַשָּׁמַיִם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה".

פְּנִינִים

וּדוּי בְּגִימַטְרִיָּה **כ"ו**, כְּמִסְפַּר **שֵׁם הַוָּי"ה** בָּרוּךְ הוּא, כִּי מִיָּד כַּאֲשֶׁר הָאָדָם מִתְוַדֶּה עַל־חֶטְאָיו הוּא **מִתְקָרֵב** אֶל ה' יִתְבָּרֵךְ, כְּדִבְרֵי חָז"ל גְּדוֹלָה **תְּשׁוּבָה** שֶׁמַּגַּעַת עַד **כִּסֵּא הַכָּבוֹד**. (החיד"א)

הָרַבִּי ר' בּוּנִים מִפְּשִׁיסְחָא הָיָה דּוֹרֵשׁ עַל־פִּי דִּבְרֵי חָז"ל שֶׁ**הָהָרִים** אֵלּוּ **הָאָבוֹת**, כִּי לֹא לְחִנָּם נִזְכָּרִים הָאָבוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, לְעִתִּים **אַבְרָהָם** הָרִאשׁוֹן וּלְעִתִּים **יַעֲקֹב** הָרִאשׁוֹן, אֲבָל **יִצְחָק** נִזְכָּר תָּמִיד בֵּינֵיהֶם. מִפְּנֵי שֶׁאַבְרָהָם וְיַעֲקֹב הֵם מִדַּת **הַחֶסֶד** וְיִצְחָק מִדַּת **הַדִּין**, וְלָזֶה מְרַמֵּז הַפָּסוּק שֶׁבְּפָרָשַׁת נֹחַ בְּעֲשִׂירֵי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים, דְּהַיְנוּ **בְּעֲשִׂירִי** הוּא **יוֹם הַכִּפּוּרִים**, **וּבְאֶחָד לַחֹדֶשׁ** הוּא **רֹאשׁ הַשָּׁנָה**, נִרְאִים רַק **רָאשֵׁי הֶהָרִים**, **אַבְרָהָם** מִכָּאן **וְיַעֲקֹב** מִכָּאן שֶׁמִּדָּתָם חֶסֶד, וְלֹא **יִצְחָק** שֶׁמִּדָּתוֹ דִּין, וְכָךְ יוֹצְאִים יִשְׂרָאֵל **זְכָאִים בַּדִּין**. (קול שמחה)

בַּפָּסוּק קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי, יֵשׁ רֶמֶז לִימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים. **תִּהְיוּ** מְרַמֵּז לְ**רֹאשׁ הַשָּׁנָה** שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם וְכָל **הֲוָיָתוֹ** וְקִיּוּמוֹ תָּלוּי בּוֹ, **כִּ"י** נוֹטָרִיקוֹן **יוֹם הַכִּפּוּרִים**, **קָדוֹשׁ** בְּגִימַטְרִיָּה **410**, כְּמוֹ תְּשׁוּבָה תְּפִלָּה צְדָקָה שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי **צוֹם קוֹל מְמוֹן** שֶׁהֵן בְּגִימַטְרִיָּה **408**, וּבְתוֹסֶפֶת **2** כְּנֶגֶד **רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים - מְנַיֵּן קָדוֹשׁ**. (נסכתי מלכי)

הַרַיִּ"צ מִלִּיוּבַאוִיטְשׁ סִפֵּר, כִּי הַמִּנְהָג אֵצֶל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הָיָה, לוֹמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְמוֹצָאֵי יוֹם־הַכִּפּוּרִים **'גוּט יוֹם־טוֹב'** בְּשׁוּרֶק, שֶׁכֵּן **גוּט** בְּגִימַטְרִיָּה **ח"י** וּבְכָךְ מְמַשִּׁיכִים **חִיּוּת** לְכָל־הַשָּׁנָה. וּבִשְׁאָר הַמּוֹעֲדִים הָיָה הַמִּנְהָג לוֹמַר **'גִּיט יוֹם־טוֹב'** בְּחִירֶק, דְּהַיְנוּ **לְכָבֵד** מִמַּה שֶׁקִּבְּלוּ בַּחַג, **וְלָתֵת** גַּם לַאֲחֵרִים. (ספר השיחות)

יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵינוֹ חָל בַּיָּמִים רִאשׁוֹן, שְׁלִישִׁי וְשִׁשִּׁי, אֶלָּא **בְּשֵׁנִי, רְבִיעִי, חֲמִישִׁי וְשַׁבַּת־קֹדֶשׁ**, כִּי בִּבְרִיאַת הָעוֹלָם נִבְרְאוּ בַּיָּמִים אֵלּוּ דְּבָרִים **שֶׁאֵינָם מְקַבְּלִים טֻמְאָה**, בַּשֵּׁנִי הָרָקִיעַ, בִּרְבִיעִי הַמְּאוֹרוֹת, בַּחֲמִישִׁי הָעוֹפוֹת וְהַדָּגִים שֶׁכֻּלָּם הַנַּעֲשִׂים מֵהֶם אֵינָם מְקַבְּלִים טֻמְאָה, וְכֵן שַׁבַּת קֹדֶשׁ. וְלָכֵן יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁכֻּלּוֹ **טָהוֹר**, אֵינוֹ חָל אֶלָּא בַּיָּמִים בָּהֶם נִבְרְאוּ דְּבָרִים **שֶׁלֹּא מְקַבְּלִים טֻמְאָה**. וְהַדָּבָר נִרְמַז בְּמַסֶּכֶת כֵּלִים "בַּשֵּׁנִי אֵין בּוֹ טֻמְאָה, בָּרְבִיעִי וּבַחֲמִישִׁי". (כהונת עולם)

לקבלת הגיליון והנצחות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

גְּמַר חֲתִימָה טוֹבָה
לְכָל הַקּוֹרְאִים וּלְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

זמני יום הכיפורים - ירושלים
הדלה"נ 6.09 צאת השבת 7.20 רבנו תם 8.01

ספר לשבת השבת
הָיוֹ הָיָה

הַתְּפִלָּה הַנִּלְהֶבֶת שֶׁהִסִּקָּה בַּתַּנּוּר

מִגְּדוֹלֵי הַיּוֹשְׁבִים רִאשׁוֹנָה בְּמַלְכוּת בֶּלְז הַמְּפֹאָרָה, הָיָה הֶחָסִיד הַוָּתִיק רַבִּי מָרְדְּכַי פֶּעלְץ, אֲשֶׁר בְּנוֹסָף לְצִדְקוּתוֹ וַחֲסִידוּתוֹ, נוֹדַע כְּבַעַל כִּשְׁרוֹן גָּדוֹל וְאִישׁ נִמְרָץ, וְנֶחְשַׁב לְיַד־יְמִינוֹ וְאִישׁ־סוֹדוֹ שֶׁל רַבּוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבֶּלְז. הוּא הֶעֱרִיכוֹ מְאֹד, וְהִתְבַּטֵּא פַּעַם "אִלּוּ הָיוּ לִי עֲשָׂרָה חֲסִידִים כָּמוֹהוּ, הָיִיתִי עוֹשֶׂה אֶת וִינָה כְּיַבְנֶה וַחֲכָמֶיהָ". ר' מָרְדְּכַי זָכָה עוֹד לְהִסְתּוֹפֵף אֵצֶל הַ'שַּׁר שָׁלוֹם' מִבֶּלְז, וּבְמֶשֶׁךְ שְׁנֵים שִׁמֵּשׁ כִּשְׁלִיחַ־צִבּוּר בִּתְפִלּוֹת שַׁחֲרִית שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, בַּחֲצַר הַקֹּדֶשׁ בֶּלְז. הַמַּהֲרִי"ד מִבֶּלְז אָמַר עָלָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִשְׁקֹלֶת שֶׁל זָהָב בְּפִיו, וּכְשֶׁנִּגַּשׁ לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַתֵּבָה, אָמַר עָלָיו, שֶׁהוּא הִגִּיעַ עִם שְׁסָ"ה יָמִים וּשְׁסָ"ה לֵילוֹת, שֶׁלֹּא בִּטֵּל אֲפִלּוּ יוֹם אוֹ לַיְלָה בְּמֶשֶׁךְ הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

בָּקְרוֹ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת הַגָּדוֹל בְּבֶלְז. הַתְּפִלָּה הַחֵלָּה זֶה מִכְּבָר, אוּלָם מְקוֹמוֹ שֶׁל שְׁלִיחַ־הַצִּבּוּר רַבִּי מָרְדְּכַי פֶּעלְץ, עוֹמֵד רֵיקָם. הַמִּתְפַּלְּלִים עֲטוּפִים בְּטַלִּיתוֹתֵיהֶם, נֵרוֹת הַשַּׁעֲוָה מְרַצְּדִים וּמְטִילִים צְלָלִים לְאוֹר הַשַּׁחַר הָעוֹלֶה, עוֹד מְעַט כְּבָר מַתְחִילִים לוֹמַר 'בָּרוּךְ שֶׁאָמַר', וְרַבִּי מָרְדְּכַי בַּעַל־תְּפִלָּה עֲדַיִן לֹא הִגִּיעַ. ר' יִצְחָק הַשַּׁמָּשׁ מְהַסֵּס אִם כְּדַאי לָצֵאת לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו, שֶׁמָּא אֵרַע לוֹ דְּבַר־מָה בְּמֶזֶג הָאֲוִיר הַסְּגָרִירִי הַשּׁוֹרֵר בַּחוּץ, אוּלָם הַגַּבַּאי הָרָאשִׁי מַרְגִּיעוֹ: "אֵין מָקוֹם לְדָאגָה. עַל ר' מָרְדְּכַי אַתָּה שׁוֹאֵל קְשִׁיּוֹת? מִי יָכוֹל לָדַעַת אֶת דְּרָכָיו, הֲלֹא הַנְהָגוֹתָיו נֶעֱלָמוֹת מִבִּינָתֵנוּ". בֵּינְתַּיִם חָשׁוּ הַמִּתְפַּלְּלִים בַּמָּקוֹם הָרִיק שֶׁל בַּעַל־הַתְּפִלָּה, וְהַשְּׁמוּעָה עַל הֶעְדְּרוּתוֹ עָשְׂתָה לָהּ כְּנָפַיִם. וּכְכָל שֶׁהַתְּפִלָּה הָלְכָה וְהִתְקַדְּמָה, כָּךְ הָלְכוּ הַגַּבָּאִים וְאִבְּדוּ אֶת־שַׁלְוָתָם. הֵם הִפְנוּ מַבְּטֵי שְׁאֵלָה אֶחָד אֶל הַשֵּׁנִי, וְהֵחֵלּוּ כְּבָר לַחְשֹׁב עַל הֲכָנַת מְמַלֵּא־מָקוֹם בְּמִקְרֶה הַצֹּרֶךְ. בְּפִנַּת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עוֹמֵד הֶחָסִיד ר' חַיִּים מִקְרָקוֹבִיץ, שֶׁזֹּו לוֹ הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בְּבֶלְז בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ. שֵׁמַע תְּפִלָּתוֹ הַנִּרְגֶּשֶׁת וְהַנִּלְהֶבֶת שֶׁל רַבִּי מָרְדְּכַי הִגִּיעַ לְאָזְנָיו, וְעַתָּה הוּא מָלֵא צַעַר שֶׁמָּא לֹא יִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ אֶת־תְּפִלָּתוֹ. וְהִנֵּה כְּבָר הִגִּיעוּ לַאֲמִירַת 'נִשְׁמַת', וְקוֹלוֹ שֶׁל הָרַבִּי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבֶּלְז, נִשְׁמַע בְּהִתְלַהֲבוּת וּבִיקוֹד־אֵשׁ. הַמִּתְפַּלְּלִים נֶאֱחָזִים אַף הֵם בְּחִיל וּרְעָדָה כַּאֲשֶׁר "כָּל־הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ", וְקוֹלוֹ שֶׁל הַחַזָּן 'הַמַּתְחִיל' שֶׁל שַׁחֲרִית, שֶׁמְּסַיֵּם בַּנִּגּוּן הַמְקֻבָּל שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים אֶת הַתֵּבוֹת 'הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ', נִשְׁמַע הֵיטֵב בַּדּוּמִיָּה הָעֲמֻקָּה שֶׁמִּסָּבִיב. הַצִּבּוּר פּוֹנֶה לְעֵבֶר הָרַבִּי הַמְּעֻטָּף בְּטַלִּיתוֹ, וְהַגַּבָּאִים מִתְלַבְּטִים בֵּינֵיהֶם כֵּיצַד יִרְמְזוּ לוֹ עַל הַחַזָּן הַנֶּעֱדָר, וּבְאוֹתוֹ רֶגַע נִשְׁמַע הַקּוֹל הַמְיֻחָל. "הַא, הַא, הַא 'הַמֶּלֶךְ'"! מִתְגַּלְגֶּלֶת קְרִיאָה אַדִּירָה שֶׁהוֹלֶכֶת וּמִתְגַּבֶּרֶת כְּרַעַם מִפֶּתַח בֵּית־הַמִּדְרָשׁ. בְּדֶלֶת עָמַד רַבִּי מָרְדְּכַי פֶּעלְץ, כְּשֶׁעַל־פָּנָיו שׂוֹרָה שַׁלְוָה עֶלְיוֹנִית וְהוּא אֲפוּף הִתְרַגְּשׁוּת. בִּצְעָדִים בְּטוּחִים וּמְהִירִים הוּא עוֹשֶׂה אֶת־דַּרְכּוֹ אֶל עֲמוּד הַתְּפִלָּה, וּפוֹתֵחַ בִּתְפִלַּת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בְּמִתִּיקוּת נִפְלָאָה. דּוּמָה הָיָה לַמִּתְפַּלְּלִים, כִּי תְּפִלָּה נִפְלָאָה כָּזוֹ לֹא נִשְׁמְעָה מֵעוֹלָם מִגְּרוֹנוֹ שֶׁל רַבִּי מָרְדְּכַי, שֶׁהִצְלִיחַ לְהַעֲלוֹת אֶת כֻּלָּם טֶפַח וּטְפָחַיִם מֵעַל הַקַּרְקַע. אוּלָם פְּלִיאָתָם שֶׁל הַמִּתְפַּלְּלִים גָּבְרָה שִׁבְעָתַיִם לְאַחַר הַתְּפִלָּה. הָיָה זֶה כַּאֲשֶׁר רַבִּי מָרְדְּכַי נִגַּשׁ אֶל הָרַבִּי, וְהוּא הוֹדָה לוֹ נִרְגָּשׁוֹת וְאָמַר: "יִישַׁר כֹּחֲךָ ר' מָרְדְּכַי עַל תְּפִלָּתְךָ מֵעֹמֶק הַלֵּב. וְלֹא לְחִנָּם הָיְתָה תְּפִלָּתְךָ כֹּה חֲמָה וְנִלְהֶבֶת, שֶׁהֲרֵי כַּאֲשֶׁר מַסִּיקִים אֶת־הַתַּנּוּר תְּחִלָּה, הוֹלֶכֶת הַתְּפִלָּה שֶׁאַחֲרֶיהָ וְנַעֲשֵׂית יוֹקֶדֶת וּלוֹהֶטֶת יוֹתֵר". לְמַרְבֵּה הַפֶּלֶא, מְהַנְהֵן ר' מָרְדְּכַי בְּרֹאשׁוֹ כְּמֵבִין אֶת דְּבָרָיו הַסְּתוּמִים שֶׁל הָרַבִּי. הַפְּלִיאָה גְּדֹלָה אֲפוֹא יוֹתֵר, אַךְ אֵין מִי שֶׁיָּהִין בְּנַפְשׁוֹ לִפְנוֹת אֶל הָרַבִּי וְלִשְׁאֹל אוֹתוֹ פֵּשֶׁר דָּבָר. וְאֶת רַבִּי מָרְדְּכַי עַצְמוֹ בְּוַדַּאי שֶׁאֵין טַעַם לִשְׁאֹל, כִּי כְּלָל נָקוּט הוּא בְּיָדוֹ וּמַרְגְּלָא בְּפוּמֵהּ תָּדִיר, כְּאִישׁ נֶאֱמָן הַמְכַסֶּה דָּבָר: "מִי שֶׁיּוֹדֵעַ אֵינוֹ אוֹמֵר, וּמִי שֶׁאוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ"...

בְּמוֹצָאֵי יוֹם־הַכִּפּוּרִים, הָיָה רַבִּי מָרְדְּכַי לְשִׂיחַת הַיּוֹם, וְאַף שֶׁיָּדוּעַ הָיָה בִּפְעֻלּוֹתָיו הַתְּמוּהוֹת וְלֹא תָּמִיד יָרְדוּ לְסוֹף דַּעְתּוֹ, עַד שֶׁהָיוּ אַף שֶׁכִּנּוּהוּ בַּכִּנּוּי הַלֹּא מַחְמִיא 'מָרְדְּכַי שֵׁיגֶץ', הֲרֵי כַּאֲשֶׁר מַסִּיקִים אֶת־הַתַּנּוּר תְּחִלָּה, הוֹלֶכֶת הַתְּפִלָּה שֶׁאַחֲרֶיהָ וְנַעֲשֵׂית יוֹקֶדֶת וּלוֹהֶטֶת יוֹתֵר". לְמַרְבֵּה הַפֶּלֶא, מְהַנְהֵן ר' מָרְדְּכַי בְּרֹאשׁוֹ כְּמֵבִין אֶת דְּבָרָיו הַסְּתוּמִים שֶׁל הָרַבִּי. הַפְּלִיאָה גְּדֹלָה אֲפוֹא יוֹתֵר, אַךְ אֵין מִי שֶׁיָּהִין בְּנַפְשׁוֹ לִפְנוֹת אֶל הָרַבִּי וְלִשְׁאֹל אוֹתוֹ פֵּשֶׁר דָּבָר. וְאֶת רַבִּי מָרְדְּכַי עַצְמוֹ בְּוַדַּאי שֶׁאֵין טַעַם לִשְׁאֹל, כִּי כְּלָל נָקוּט הוּא בְּיָדוֹ וּמַרְגְּלָא בְּפוּמֵהּ תָּדִיר, כְּאִישׁ נֶאֱמָן הַמְכַסֶּה דָּבָר: "מִי שֶׁיּוֹדֵעַ אֵינוֹ אוֹמֵר, וּמִי שֶׁאוֹמֵר אֵינוֹ יוֹדֵעַ"...

מְאוֹרוֹת

רַבִּי יְהוּדָה לֵיב הַלֵּוִי אַשְׁלַג בַּעַל 'הַסֶּלָּם' זצ"ל

לְיוֹם הַהִלּוּלָא י' בְּתִשְׁרֵי תשט"ו

מִגְּדוֹלֵי הַמְקֻבָּלִים בַּדּוֹר הַקּוֹדֵם, וְנוֹדַע בְּפֵרוּשׁוֹ הַמַּקִּיף עַל הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. נוֹלַד בְּפוֹלִין וְהָיָה תַּלְמִידָם שֶׁל רַבִּי מֵאִיר שָׁלוֹם מִקַּלְשִׁין וּבְנוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁר מִפּוֹרִיסוֹב. מִצְּעִירוּתוֹ דָּבַק בְּחָכְמַת הַקַּבָּלָה, וְלָמַד מִמְּקֻבָּל נִסְתָּר שֶׁהִתְפָּרְנֵס כְּסוֹחֵר וְהִתְגַּלָּה אֵלָיו בִּשְׁנַת תרע"ט, וּמְכַנֵּהוּ בְּסִפְרוֹ 'מוֹרֵי הַקָּדוֹשׁ'. הוּא שָׁהָה לְצִדּוֹ בְּפִטִּירָתוֹ, אַךְ מֵעוֹלָם לֹא גִּלָּה אֶת־שְׁמוֹ וְזֵהוּתוֹ. בִּשְׁנַת תרפ"ב עָלָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וּלְאַחַר תְּקוּפָה שֶׁחַי בְּהֶצְעֵר, הִתְמַנָּה לְרַבָּהּ שֶׁל גִּבְעַת־שָׁאוּל. סְבִיבוֹ נוֹצְרָה חֲבוּרָה שֶׁל תַּלְמִידִים מְפֻלָּגִים שֶׁהִפִּיצוּ בְּהַדְרָכָתוֹ אֶת תּוֹרַת הַקַּבָּלָה, וְאַף שֶׁסָּבְלוּ מֵהִתְנַגְּדוּת קְרוֹבֵיהֶם, דָּבְקוּ בּוֹ לְהַפְלִיא. פַּעַם הִגִּיעוּ כַּמָּה מִנְּשׁוֹת תַּלְמִידָיו לְבֵיתוֹ, וְאִימּוֹ שֶׁאִם לֹא יַפְסִיק לְלַמֵּדָם יִשְׂבְּרוּ אֶת חַלּוֹנוֹת בֵּיתוֹ, וְהוּא נַעֲנָה בְּנַחַת: "אִם תִּשְׁבְּרוּ אֶת חַלּוֹנוֹתַי, אֵרְאֶה לְכֻלָּם כֵּיצַד בְּמִלָּה אַחַת בִּיכָלְתִּי לְתַקֵּן הַכֹּל, וְכֹחִי הַגָּדוֹל יִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם". הֵלְלוּ נִבְהֲלוּ וּפָנוּ לְבֵיתָן, וְהוּא הִסְבִּיר אַחַר־כָּךְ אֶת דְּבָרָיו בְּבַת־שְׂחוֹק: "כַּוָּנָתִי הָיְתָה, כִּי אִם אֹמַר מִלָּה אַחַת לַתָּגָּג, אַזַּי יִתְקַן מִיָּד אֶת כָּל־הַחַלּוֹנוֹת"... הַתַּלְמִידִים הָיוּ צוֹעֲדִים בְּמַסִּירוּת מְדֵי לַיְלָה לְבֵיתוֹ בִּשְׁכוּנַת גִּבְעַת־שָׁאוּל, שֶׁהַדֶּרֶךְ אֵלֶיהָ בְּאוֹתָם יָמִים הָיְתָה שׁוֹמֵמָה. פַּעַם עָצַר אוֹתָם הַמְפַקֵּד הָעֲרָבִי וּבִקֵּשׁ מֵהֶם לְהִתְלַוּוֹת עִמּוֹ אֶל 'הַקִּישְׁלָה', בֵּית־הַסֹּהַר שֶׁבָּעִיר הָעַתִּיקָה. בְּהִכָּנְסָם, הֶעֱמִיד אוֹתָם לִפְנֵי שׁוֹטְרִים וְחַיָּלִים וְאָמַר לָהֶם: "הֲבִיטוּ נָא בִּיהוּדִים אֵלּוּ, אוֹתָם אֲנִי רוֹאֶה צוֹעֲדִים מִדֵּי לַיְלָה בַּחֲצוֹת לְגִבְעַת־שָׁאוּל, וּמֵהֶם תִּלְמְדוּ מַהֵי הַקְרָבָה וּדְבֵקוּת בַּמַּטָּרָה"...

יוֹסִיף דַּעַת

אחת התופעות הפלאיות הבולטות בתפילות השבת והמועדים, ובייחוד בתפילות הימים הנוראים, היא הנעימה המסורתית הקיימת בקהילות אשכנז, כאשר למרות ההבדלים בגרסת התפילה עצמה, הרי שהנעימה העיקרית בתפילה זהה להפליא בין הקהילות השונות, על אף מרחקי השנים והגלות הארוכה. בעל ה"תולדות יעקב יוסף" כותב בפרשת כי־תצא, כי "שגור בפי המתפללים בימים נוראים לומר, שגם הניגון הוא מסיני, לכך אין לשנותו, והאמת כך הוא". וכבר בדברי חז"ל במסכת ברכות, מצינו את הקשר בין תפילה לרינה, שאמרו "במקום רינה שם תהא תפילה", ופירש רש"י: "בבית הכנסת, ששם אומרים הציבור שירות ותשבחות בנעימת קול ערב". הנעימה המקובלת בקהילות אשכנז, שנקראת בפי העם 'נוסח התפילה', נוסדה ונקבעה לדורות בידי המהרי"ל, רבי יעקב הלוי ב"ר משה מולין מוורמייזא, המכונה "אבי מנהגי אשכנז", שחי בשלהי תקופת הראשונים ונפטר בכ"ב באלול שנת ה'קפ"ז. הדבר נכתב בספר "צרור החיים" שנדפס באמשטרדם תק"פ: "ידוע שאבי רוב הניגונים שנהגו בו ממש כל בני אשכנז ופולין, היה רבן של כל בני אשכנז, המאיר ובא עדיין בתורתו לכל הגולה, הגאון מהרי"ל ז"ל". וכבר כתבו שמהרי"ל לא יצר בעצמו את המנהגים, אלא "השתדל לשמור על מנהגים קיימים שעברו לדורות מהמסורת, וכן השתדל לשמור על הנעימות והמנגינות העתיקות של התפילות, לשמור על הניגונים הישנים הקבועים ומסודרים לחזן", ויוצא אפוא שהנעימה המקובלת עתיקה עוד יותר מתקופתו, וייתכן מראשית ההתיישבות באשכנז לפני קרוב לאלף שנה. מביני נגינה אף בדקו ומצאו, ש'נוסח' זה מבוסס על הסולמות של טעמי המקרא המקובלים באשכנז. הרמ"א פסק ש"אל ישנה אדם ממנהג העיר אפילו בניגונים או בפיוטים שאומרים שם", וכן כתב רבי דוד אופנהיים "דאין לשנות אפילו ניגון בעלמא", וה'פרי מגדים' כותב, שהטעם הוא שלא לבלבל את הציבור.

סִפּוּר לְשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת

הָיֹה הָיָה

הַפָּרִיץ בַּעַל הַכֶּלֶב וְהַסָּנֵגוֹרְיָה עַל יִשְׂרָאֵל

דְּמוּתוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד מִקּוֹזְ'נִיץ, כְּרוּכָה בִּתְפִלַּת 'כָּל־נִדְרֵי' שֶׁל לֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים, מֵאָז בִּיאָתוֹ לָעוֹלָם וְעַד צֵאתוֹ מִמֶּנּוּ. הוּא נוֹלַד לְאָבִיו רַבִּי שַׁבְּתַי כּוֹרֵךְ־סְפָרִים, בִּזְכוּת תְּפִלָּתוֹ הַיּוֹקֶדֶת בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים, כַּאֲשֶׁר עִם תְּחִלַּת אֲמִירַת 'כָּל־נִדְרֵי' בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת בּוֹ הִתְפַּלֵּל, פָּרְצָה מַחֲלֹקֶת קָשָׁה, שֶׁהֵבִיאָה לְתִגְרַת יָדַיִם וְהַכָּאָה בְּאֶמְצָעוּת הַמַּחֲזוֹרִים שֶׁבִּידֵיהֶם. רַבִּי שַׁבְּתַי עַצְמוֹ, שֶׁהָיָה שָׁקוּעַ בִּתְפִלָּתוֹ בַּיַּרְכָתַיִם, לֹא חָל וְלֹא הִרְגִּישׁ כְּלָל בַּתִּגְרָה שֶׁפָּרְצָה, וְכַאֲשֶׁר פָּנוּ אֵלָיו הַמִּתְפַּלְּלִים לְאַחַר הַתְּפִלָּה וְאָמְרוּ לוֹ כִּי הוּא בְּוַדַּאי כְּבָר נוֹשַׁע בְּשָׁנָה מֻצְלַחַת, שֶׁכֵּן עֲבוֹדָה רַבָּה עֲתִידָה לִהְיוֹת לוֹ בְּתִקּוּן כָּל הַמַּחֲזוֹרִים שֶׁנִּקְרְעוּ בְּעֵת הַמְּרִיבָה, הִבִּיט בָּהֶם בִּפְלִיאָה וְלֹא הֵבִין מָה הֵם שָׂחִים. וְאָמְרוּ צַדִּיקִים, כִּי בִּזְכוּת אוֹתָהּ תְּפִלָּה שֶׁנָּבְעָה מֵעֹמֶק הַלֵּב, זָכָה לִבְנוֹ יְחִידוֹ שֶׁנּוֹלַד לְעֵת זִקְנוּתוֹ. וְהָיָה הַמַּגִּיד עוֹמֵד לַמְרוֹת חֻלְשָׁתוֹ הַגְּדוֹלָה מִמֶּנָּה סָבַל כָּל־יָמָיו, וְיוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה בִּתְפִלַּת לֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים. וּפַעַם, כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ אֶל הַתֵּבוֹת 'סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ', זָקַף עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה, וְאָמַר: "רִבּוֹן הָעוֹלָמִים! אַתָּה לְבַדְּךָ יוֹדֵעַ חֻלְשַׁת גּוּפִי, וְאַתָּה לְבַדְּךָ יוֹדֵעַ אֶת כֹּחֲךָ וּגְבוּרָתֶךָ. וַהֲרֵי אֲנִי הִתְגַּבַּרְתִּי עַל חֻלְשָׁתִי וְעוֹמֵד לְפָנֶיךָ לְבַקֵּשׁ עַל בָּנֶיךָ רְחוּמֶיךָ, כְּלוּם קָשֶׁה לְךָ אֵפוֹא, אֵל נֶאְזָר בִּגְבוּרָה, לוֹמַר לְמַעֲנָם אֶת שְׁתֵּי הַתֵּבוֹת 'סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ'"?!... וְאַף בַּשָּׁנָה הָאַחֲרוֹנָה לִימֵי חַיָּיו, כְּשֶׁהִגִּיעַ לְתֵבוֹת אֵלּוּ, שָׁקַע בְּהִרְהוּרִים עֲמֻקִּים זְמַן־מָה, וּלְבַסּוֹף אָמַר: "אִם תֹּאמַר שֶׁמִּפְּנֵי מִעוּט הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר אַתָּה מוֹנֵעַ מֵאִתָּנוּ אֶת הַסְּלִיחָה, הֲרֵי יֵשׁ לְךָ בְּרִימִינוֹב אֶת הַצַּדִּיק רַבִּי מְנַחֵם מֶנְדְּל, הַשָּׁקוּל כְּנֶגֶד צַדִּיקֵי הַדּוֹר. וְאִם מִשּׁוּם שֶׁאֵין בְּיָדֵינוּ הָ'אוּרִים וְתֻמִּים', הֲרֵי חַי בְּקִרְבֵּנוּ 'הַחוֹזֶה מִלֻּבְּלִין' הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ. וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֵין בַּעֲלֵי תְשׁוּבָה בְּיִשְׂרָאֵל, הֲרֵי אֲנִי חָלוּשׁ וּרְפֵה־אוֹנִים, וּמוּכָן לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּעַד כָּל־יִשְׂרָאֵל". וּמִיָּד צִוָּה לִמְשׁוֹרְרָיו לוֹמַר אַחֲרָיו בְּשִׁיר וָרֶנֶן אֶת־הַפָּסוּק "וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ". וְכַאֲשֶׁר סִפְּרוּ אֶת הַדָּבָר לַ'סָּבָא קַדִּישָׁא' רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵרוּזִ'ין, נַעֲנָה וְאָמַר: "מַאֲמִין אֲנִי בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שָׁמַע הַמַּגִּיד מִקּוֹזְ'נִיץ אֶת־הַדָּבָר מִפִּי הַבּוֹרֵא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ, כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּשְׁעָתוֹ, שֶׁאִם לֹא כֵן, לֹא הָיָה מַמְשִׁיךְ בִּתְפִלָּתוֹ".

הָיָה זֶה בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים, כַּאֲשֶׁר הַמַּגִּיד יָרַד אֶל הַתֵּבָה לַאֲמִירַת 'כָּל־נִדְרֵי', וּפָרַץ בִּבְכִי מַר. הַצִּבּוּר לֹא יָדַע אֶת־נַפְשׁוֹ מֵרֹב מְבוּכָה וַחֲרָדָה, וְהִנֵּה לְפֶתַע נִשְׁמַע קוֹלוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד: "כְּלוּם יֵשׁ כָּאן בַּקָּהָל מִישֶׁהוּ מֵהָעֲיָרָה פִּילוֹב הַסְּמוּכָה"? הֵחֵלּוּ כֻּלָּם לָתוּר בְּקַדַּחְתָּנוּת אַחַר אִישׁ כָּזֶה, אַךְ לֹא מָצְאוּ אֶלָּא אָדָם שֶׁמִּתְגּוֹרֵר בִּכְפָר בְּשֵׁם רָנוֹבִיץ, אֲשֶׁר בַּדֶּרֶךְ הָעוֹלָה מִפִּילוֹב לִגְנִיבָשׁוֹב סָמוּךְ לִנְהַר הַוִּיסְלָה. "אַתָּה מַכִּיר אֶת הַיִּשּׁוּב פִּילוֹב"? שְׁאָלוֹ הַמַּגִּיד לִפְלִיאַת הַמִּתְפַּלְּלִים, וְהַלָּה הֵשִׁיב בְּחִיּוּב. "אֲנִי נוֹסֵעַ לְפִילוֹב מִדֵּי יוֹם, כְּדֵי לִמְכֹּר בָּהּ אֶת תּוֹצֶרֶת הֶחָלָב שֶׁל מִשְׁקִי, וּמַכִּיר אֶת הָעֲיָרָה וְאֶת־הַדָּרִים בָּהּ". "גַּם אֶת הָאָדוֹן שְׁטְרִינְסְקִי אַתָּה מַכִּיר"? שָׁאַל הַמַּגִּיד, וְהַלָּה הֵשִׁיב בְּחִיּוּב. "וְאֶת כַּלְבּוֹ, מַכִּיר אַתָּה גַּם"? הִמְשִׁיךְ וְשָׁאַל, וּתְמִיהַת הַמִּתְפַּלְּלִים עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַמּוּזָרוֹת בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים, הָלְכָה וְגָבְרָה. "בְּוַדַּאי שֶׁאֲנִי מַכִּיר אֶת־כַּלְבּוֹ", וְהוֹסִיף לְסַפֵּר: "הָאָדוֹן הַמְטֹרָף רָכַשׁ אֶת הַכֶּלֶב בְּעִיר רְחוֹקָה לְשֵׁם שַׁעֲשׁוּעַ, וְשִׁלֵּם בַּעֲבוּרוֹ סְכוּם עָתֵק שֶׁל אֶלֶף וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת זְהוּבִים. הוּא גַּם בָּנָה לוֹ מְלוּנָה בִּמְחִיר מָאתַיִם זְהוּבִים, וּמִדֵּי יוֹם הוּא מַנִּיחַ לְפָנָיו עֶשֶׂר לִיטְרָאוֹת בָּשָׂר, עַד שֶׁהַכֶּלֶב גָּדַל וְהִתְנַפֵּחַ לִמְמַדִּים עֲצוּמִים בְּגֹדֶל שֶׁל פָּרָה. פַּעַם הֵבִיא לוֹ הָאָדוֹן אֶת הַבָּשָׂר כְּהֶרְגֵּלוֹ, אוּלָם הַכֶּלֶב שֶׁהָיָה מְרֻעָב, אָץ לִקְרָאתוֹ וְחָטַף אֶת הַבָּשָׂר מִיָּדוֹ. הִתְנַהֲגוּתוֹ 'חַסְרַת הַנִּימוּס' שֶׁל הַכֶּלֶב, הִכְעִיסָה אֶת הָאָדוֹן, וְהוּא הָרַס בְּמוֹ יָדָיו אֶת הַמְּלוּנָה שֶׁבָּנָה בַּעֲבוּרוֹ, וְגֵרַשׁ אֶת הַכֶּלֶב מִלְּפָנָיו. הַלָּה סִיֵּם לְסַפֵּר, וְהַמַּגִּיד פָּנָה אֶל עַמּוּד הַתְּפִלָּה וְקָרָא: "שׁוֹמֵעַ אַתָּה הַמַּלְאָךְ מִיכָאֵל"?! וּמִיָּד הֵחֵל בַּאֲמִירַת 'כָּל־נִדְרֵי' בְּשִׂמְחָה, בִּבְחִינַת וְגִילוּ בִּרְעָדָה.

בְּמוֹצָאֵי הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ, סִפֵּר הַמַּגִּיד: "אֶמֶשׁ, רָאִיתִי קִטְרוּג גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם עַד שֶׁלֹּא יָדַעְתִּי אֶת־נַפְשִׁי. בְּמֵכִּיב הַסְּמוּכָה לִקְרָקָא, מִתְגּוֹרֵר יְהוּדִי אֶבְיוֹן, שֶׁבִּתּוֹ בָּגְרָה וְלֹא הָיְתָה בְּיָדוֹ פְּרוּטָה לְהוֹצָאוֹת נִשּׂוּאֶיהָ. בְּאֵין בְּרֵרָה פָּנָה הַלָּה לְקַבֵּץ מָעוֹת לְצָרְכָּהּ, אוּלָם מִכֵּיוָן שֶׁבַּיְשָׁן גָּדוֹל הוּא, לֹא הֵהִין בְּנַפְשׁוֹ לִפְנוֹת לַאֲנָשִׁים וְהִמְתִּין שֶׁהַלָּלוּ יְרַחֲמוּ עָלָיו וְיַעֲנִיקוּ לוֹ מָעוֹת. מוּבָן מֵאֵלָיו, כִּי לַמְרוֹת נְדוּדָיו הָרַבִּים, לֹא הִצְלִיחַ לִצְבֹּר אֶלָּא סְכוּם קָטָן, וְכַאֲשֶׁר נִקְלַע לְפִילוֹב וְרָאָה כַּמָּה הִרְחִיק מִבֵּיתוֹ וְכַמָּה מְעַט עָשָׂה בֵּינְתַיִם, נִשְׁבַּר לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ. וְהִנֵּה נִתְקַל בְּדַרְכּוֹ בְּמֶרְכַּבְתּוֹ שֶׁל הָאָדוֹן בַּעַל הַכֶּלֶב, וְהַלָּה רָאָהוּ וְשָׁמַע אֶת־בִּכְיָתוֹ. לִפְלִיאַת הַיְּהוּדִי עָצַר הַלָּה אֶת־מֶרְכַּבְתּוֹ, וְהִתְעַנְיֵן אֶצְלוֹ לְפֵשֶׁר בִּכְיָתוֹ. וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע עַל מַחְסוֹרוֹ, בִּקֵּשׁ לָדַעַת לְאֵיזֶה סְכוּם הוּא זָקוּק לְהוֹצָאוֹת הַחֲתֻנָּה, וְהַלָּה נָקַב בִּסְכוּם שֶׁל מֵאָה אֲדֻמִּים זָהָב. מִיָּד רָשַׁם לוֹ הָאָדוֹן הַמְחָאָה בִּסְכוּם זֶה, וּבִקֵּשׁ מֵהַיְּהוּדִי לָגֶשֶׁת אֶל מְנַהֵל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁלּוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת־הַסְּכוּם. אַךְ כֵּיוָן שֶׁחָשַׁב כִּי הוּא מְהַתֵּל בּוֹ, לֹא הִתְיַחֵס לַפִּתְקָה וְהִמְשִׁיךְ לְהִתְגַּלְגֵּל בַּדְּרָכִים. הִגִּיעוּ הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים וְהוּא הֶחְלִיט לָשׁוּב לְבֵיתוֹ, וּבְדַרְכּוֹ נִקְלַע שׁוּב לְפִילוֹב. בְּאַקְרַאי סִפֵּר אֶת סִפּוּר הַהַמְחָאָה שֶׁקִּבֵּל לְבַעַל הָאַכְסַנְיָה, וְהַלָּה נִדְהַם לִרְאוֹת אֶת־הַפִּתְקָה. 'מַדּוּעַ אֵינְךָ פּוֹנֶה לִפְדוֹתָהּ'? תָּמַהּ בְּפָנָיו, אוּלָם הַבַּטְלָן לֹא הֶאֱמִין כִּי יֵשׁ עֵרֶךְ לַדָּבָר, עַד שֶׁמְּאָרְחוֹ הָלַךְ וְחָזַר עִם מֵאָה אֲדֻמִּים טָבִין וּתְקִילִין. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נַעֲשָׂה קִטְרוּג גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, כֵּיצַד יִתָּכֵן שֶׁאָדוֹן נָכְרִי יַעֲנִיק סְכוּם כֹּה גָּדוֹל בְּבַת־אַחַת, וְאִלּוּ אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתְעַלְּמִים מֵעֲנִיֵּי הָגוּן זֶה? עָמַדְתִּי נָבוֹךְ לִפְנֵי אֲמִירַת 'כָּל־נִדְרֵי', עַד שֶׁשְּׁמַעְתֶּם כֻּלְּכֶם מִיְּהוּדִי זֶה, עַל מִדַּת פַּזְרָנוּתוֹ שֶׁל הָאָדוֹן, שֶׁשִּׁלֵּם סְכוּמִים כֹּה גְּדוֹלִים בִּשְׁבִיל כַּלְבּוֹ וּלְבַסּוֹף שִׁלְּחוֹ מִלְּפָנָיו. מִיָּד פָּנִיתִי אֶל הַמַּלְאָךְ מִיכָאֵל הַמֵּלִיץ טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, וּבִקַּשְׁתִּי מִמֶּנּוּ לַעֲמֹד לִפְנֵי הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וּלְהוֹכִיחַ בְּפָנָיו כִּי לֹא מִשּׁוּם צְדָקָה וְטוּב־לֵב הֶעֱנִיק הָאָדוֹן אֶת־הַכֶּסֶף, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהַמָּעוֹת אֵינָם חֲשׁוּבִים אֶצְלוֹ, וּמִיָּד הִתְבַּטֵּל הַקִּטְרוּג, וּתְפִלּוֹתֵינוּ עָלוּ הַשָּׁמַיְמָה לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן". ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מִדִּבְרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ

בְּסֵפֶר מְאוֹר הַחַיִּים מִתַּלְמִיד רַבֵּנוּ, כָּתַב בִּשְׁמוֹ פֵּרוּשׁ עַל הַפָּסוּק 'הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים': אָמַר הַקָּבָּ"ה לְיִשְׂרָאֵל הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים, הֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם לִי כְּבֵן קָטָן חָבִיב לְאָבִיו. וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים לְבָנִים קְטַנִּים, שֶׁנּוֹשְׁקִים וּמְחַבְּקִים אוֹתָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁדֶּרֶךְ הַיְלָדִים לִהְיוֹת מְלֻכְלָכִים וּמְטֻנָּפִים מִשְּׁיָרֵי מַאֲכָל וְכַדּוֹמֶה, אֲשֶׁר לְבָנִים גְּדוֹלִים לֹא הָיִינוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְּׁקִים אוֹתָם בְּמַצָּב שֶׁכָּזֶה. עַל־כֵּן קָרָא לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים, כְּיֶלֶד קָטָן חָבִיב לְאָבִיו, לֵאמֹר לָנוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁמְּלֻכְלָכִים אַתֶּם מֵעֲוֹנוֹת, בְּכָל זֹאת חֲבִיבוּתְכֶם לְפָנַי. וּבְדוֹמֶה לְכָךְ כָּתַב רַבֵּנוּ בְּסִפְרוֹ "רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן": כִּי הֲגַם שֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׂי הַרְבֵּה עֲבֵרוֹת, כָּל עוֹד שֶׁהֵם מֻבְדָּלִים מִן הָאֻמּוֹת וּמַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה, וְטַעַם מְנִיעָתָם מֵעֲשׂוֹת הַטּוֹב מִצַּד חֶסְרוֹן הַהֲבָנָה, הֵם אֲהוּבִים בְּעֵינֵי ה': ('נִיצוֹצֵי אוֹר הַחַיִּים' לִירַח הָאֵיתָנִים)

"הָלַכְנוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וְרָאִיתִי הֶאָרָה גְּדוֹלָה בִּשְׁעַת כָּל נִדְרֵי. וְקָנָה לִי גְּבִיר אֶחָד מֵהַמַּעֲרָב (מִמָּרוֹקוֹ) הוֹצָאַת סֵפֶר תּוֹרָה דְּכָל נִדְרֵי, וּבִשְׁעַת שֶׁפָּתַחְתִּי הַהֵיכָל, מַמָּשׁ הָיָה בְּעֵינַי כִּפְתִיחַת שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן, בְּכָל־כָּךְ הֶאָרָה שֶׁהָיְתָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְכָל הָעָם מִתְחַנְּנִים וְכָל־אֶחָד בּוֹכֶה בְּכִיָּה גְּדוֹלָה לִפְנֵי ה' לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֲפִלּוּ הַפַּלָּחִים (עוֹבְדֵי אֲדָמָה). יֵאָמְנוּ דְּבָרַי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי מִיָּמַי בָּעוֹלָם הֶאָרָה כְּאוֹתָהּ שָׁעָה. בֵּרַכְתִּי כָּל הַחֲבֵרִים שֶׁל מִדְרָשֵׁנוּ בְּרָכוֹת עֲרוּכוֹת כַּסֵּדֶר שֶׁהִתְפַּלַּלְתִּי עַל־עַצְמִי, וּכְנַפְשִׁי חֲשַׁבְתִּי אוֹתָם לְבָרְכָם בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ. וּכְמוֹ כֵן עָשִׂיתִי בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים בַּבֹּקֶר וּבְעֵת נְעִילָה, ה' יִשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ. וּכְמוֹ כֵן תַּעֲשׂוּ עִמִּי חֶסֶד לְהִתְפַּלֵּל עָלַי, שֶׁיַּעַזְרֵנִי ה' עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ, לְהַרְוִיחַ עוֹלָם הַבָּא, כֻּלָּנוּ יַחַד, וְנִתְעַלְּסָה בָּאֳהָבִים". (מתוך מכתבו של ה"אור החיים" הקדוש לנדיבי עם שתמכו בישיבתו שבירושלים)

דִּבְרֵי הַיָּמִים

'יהודים מתפללים בבית הכנסת ביום הכיפורים', הוא אחד הציורים המפורסמים ביותר באומנות היהודית, פרי מכחולו של הצייר היהודי מאוריצי גוטליב, או בשמו היהודי המלא משה דוד גוטליב. מוצא משפחתו מדרוהביטש, בה התגורר אבי־סבו ר' בעריש גוטליב שהיה סוחר עצים ולמדן, ואף בנו ר' מאיר היה תלמיד־חכם, אך הנכד נסחף אל ההשכלה ועל ברכיה חינך את עשרת ילדיו, מתוכם היו ארבעה ציירים מוכשרים, והבולט בהם מאוריצי. הוא גילה בבגרותו את יהדותו כאשר נקלע לידיו ספר תולדות ישראל, ולאחר שהתוודע לאנטישמיות הפולנית והיחס העוין של חבריו שהשפילוהו בגלל היותו יהודי. צייר מוכשר זה נפטר בגיל 23 בלבד, אולם יותר מ־300 ציורים שלו השתמרו, והאחרון שצייר סמוך למותו, היה הציור של תפילת יום הכיפורים, שהפך להיות הציור המפורסם ביותר שלו, ואותו צייר מתוך זכרון ילדותו על תפילות היום הקדוש. הציור תואר בעיתונות הפולנית כ'תפילת יהודים' סתם, אולם כוונתו היתה ללא ספק לתאר את תפילות יום הכיפורים, שכן מופיעה בו הכתובת הזעירה 'מחזור של יום כיפור' והמתפללים לובשים לבן, וליתר דיוק מוצגת בו תפילת נעילה, שכן גם השופר שבו תוקעים בסיום נעילה מוצג על השולחן. המעניין הוא, שהצייר הנציח את עצמו בציור בשלושה דיוקנים, כילד קט, כנער צעיר שהגיע למצוות, וכאדם מבוגר בגיל העשרים. בנוסף הנציח הצייר את שמו, בציור המרכזי, בו יושב אדם נכבד בא בימים, עטוף בטלית ובידיו ספר תורה, ועל מעילו נכתב "כתר תורה, נדבה לזכרון נשמת המנוח כמהר"ר משה גאטיליעב זצ"ל, תרל"ח לפ"ק", כשמו של הצייר ושנת הציור. הציור הגיע ארצה בשנת תרצ"ט בטרם פרוץ השואה, והשתמר עד ימינו אנו.

משבחי גדולי ישראל

מִשְׁבָּח

בְּעֶרְבוֹ שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים, כַּאֲשֶׁר הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ מְמַשְׁמֵשׁ וּבָא, עָמַד הַמַּגִּיד מִקּוֹז'נִיץ וְדִבֵּר עַל־לִבָּהּ שֶׁל נֶכְדָּתוֹ הַקְּטַנָּה, אוֹדוֹת מַלְבּוּשׁ שֶׁקָּנָה לָהּ וְהִיא אֵינָהּ מְרֻצָּה מִמֶּנּוּ. לַמְרוֹת הַשָּׁעָה הַדְּחוּקָה, עָמַד הַסָּב וְהִכְבִּיר עָלֶיהָ דִּבְרֵי רְצוּי וּפִיּוּס, כְּשֶׁהוּא מוֹנֶה בְּפָנֶיהָ אֶת מַעֲלוֹתָיו שֶׁל הַבֶּגֶד הֶחָדָשׁ וּמִתְאַמֵּץ לְפַיְּסָהּ. וְכַאֲשֶׁר נִכְנַס אֵלָיו תַּלְמִידוֹ רַבִּי נַפְתָּלִי מֵרוּפְשִׁיץ, פָּנָה אֵלָיו: "רְאֵה נָא אֶת הַבֶּגֶד הֶחָדָשׁ שֶׁקָּנִיתִי לְנֶכְדָּתִי זוֹ", וּבִקֵּשׁ גַּם מִמֶּנּוּ לְהִצְטָרֵף אֵלָיו וּלְרַצּוֹתָהּ: "חַזֵּה נָא אַף אַתָּה אֶת דַּעְתְּךָ עַל יָפְיוֹ שֶׁל הַמַּלְבּוּשׁ וְעַל טִיבוֹ הַמְשֻׁבָּח". בְּסוֹפוֹ שֶׁל־דָּבָר, הִתְרַצְּתָה זוֹ וְיָצְאָה בְּשִׂמְחָה מֵחַדְרוֹ, וְרַבִּי נַפְתָּלִי תָּמַהּ בְּפָנָיו: "זְכִי עַכְשָׁו הַזְּמַן הַנָּכוֹן לְטַפֵּל בְּעִנְיָנִי כֹּה פָּעוּט וְקַל"? וְנֶעֱנָה: "בְּיוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה, צָרִיךְ הָאָדָם לַחְשֹׁשׁ אֲפִלּוּ מֵהַקְפָּדָה כָּלְשֶׁהִי, וְלָכֵן הִשְׁתַּדַּלְתִּי לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בִּשְׁבִיל לְרַצּוֹתָהּ".

בְּעֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים, נִכְנַס אָדָם אֶחָד אֶל הַחָזוֹן אי"ש כְּדֵי לְהִתְבָּרֵךְ מִפִּיו לְצֵאת זַכַּאי בַּדִּין וְלִזְכּוֹת לִשְׁנָה טוֹבָה. אוֹתוֹ יְהוּדִי הִתְפַּרְנֵס מִלְּטוֹשׁ יַהֲלוֹמִים, וְהַחָזוֹן אי"ש הֵחֵל לְהִתְעַנְיֵן אֵצְלוֹ עַל מְלַאכְתּוֹ וּמְצַב פַּרְנָסָתוֹ, דָּרַשׁ בִּשְׁלוֹמָם שֶׁל בְּנֵי־בֵיתוֹ וְיוֹצְאֵי־חֲלָצָיו, כְּשֶׁהוּא מַאֲרִיךְ עִמּוֹ בְּשִׂיחָה. הַדָּבָר עוֹרֵר אֶת פְּלִיאָתוֹ שֶׁל הָאִישׁ, וְהוּא הִבִּיעַ תְּמִיהָתוֹ בְּקוֹל: "חִידָה סְתוּמָה הִיא בְּעֵינַי, עַל שֶׁרַבֵּנוּ מִתְעַנְיֵן בְּעִנְיָנִים הַנִּרְאִים פְּשׁוּטִים, בְּעוֹד יוֹם הַדִּין מְמַשְׁמֵשׁ וּבָא". וְנֶעֱנָה: "זֶה הַתַּפְקִיד שֶׁלִּי עַתָּה, לִשְׁאֹל וּלְהִתְעַנְיֵן אֵצֶל יְהוּדִי אִם הַכֹּל כַּשּׁוּרָה אֶצְלוֹ, וְזוֹ הַהֵכָנָה שֶׁלִּי לְיוֹם הַדִּין הַקָּרֵב".

כַּלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי מְנַשֶּׁה בֶּן־פּוֹרַת מֵאִילִיָּא, אֵשֶׁת בְּנוֹ יְחִידוֹ, סִפְּרָה פַּעַם לְנֶכְדָּהּ, כִּי שָׁנָה אַחַת בַּיָּמִים שֶׁבֵּין פֶּסַח לְעִשּׂוֹר, נָפְלָה בִּתָּהּ הַקְּטַנָּה לְמִשְׁכָּב, וְהִיא יָשְׁבָה סָמוּךְ לְמִטָּתָהּ כְּדֵי לְחַזְּקָהּ. בְּעֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים, בְּבָשָׁה אֶת־רַחֲמֶיהָ עַל בִּתָּהּ הַחוֹלָנִית, הוֹתִירָה בְּבֵיתָהּ מְשָׁרֶתֶת צְעִירָה לְיָמִים, וְהָלְכָה כְּמִתְגַּנֶּבֶת אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר. בֵּינְתַּיִם הִתְכּוֹנֵן חָמִיהָ רַבִּי מְנַשֶּׁה לָצֵאת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וּכְבָר הִתְעַטֵּף בַּקִּיטֶל וּבַטַּלִּית, וְהִנֵּה הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת הַיַּלְדָּה הַקְּטַנָּה בּוֹכָה. הוּא הִסִּיק מִיָּד, כִּי כַּלָּתוֹ, אֵם הַיַּלְדָּה, הוֹתִירָה אוֹתָהּ לְבַדָּהּ בִּרְצוֹנָהּ לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וּמִיָּד הֵסִיר מֵעָלָיו אֶת טַלִּיתוֹ וְאֶת הַקִּיטֶל, הִתְיַשֵּׁב לְיַד מִטַּת הַיַּלְדָּה וּבִקֵּשׁ מֵהַמְשָׁרֶתֶת לְהַגִּישׁ לָפָנָיו אֶת הַתְּרוּפוֹת הַנִּחוּצוֹת לַהֲקָלַת חָלְיָהּ. וּלְכַלָּתוֹ שָׁלַח לְהוֹדִיעַ, כִּי אִם לֹא תָּשׁוּב הַבַּיְתָה כְּדֵי לִסְעֹד אֶת בִּתָּהּ, אֲזַי יִשָּׁאֵר הוּא בַּבַּיִת, "כִּי לְהַשְׁגִּיחַ עַל חוֹלֶה שֶׁיַּבְרִיא, גָּדוֹל הוּא מֵעֲבוֹדַת הַיּוֹם" כִּלְשׁוֹנוֹ.

רַבִּי מֹשֶׁה הֶרֶשׁ פּוּקְס, רַבָּה שֶׁל גְּרוֹסְוָרְדַיִן, הָלַךְ פַּעַם לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּעֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים, וְהִנֵּה הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִי מַר שֶׁל יֶלֶד קָטָן הַבּוֹכֶה מֵאַחַד הַבָּתִּים. בְּלִבּוֹ הֲרָחוּם לֹא יָכֹל לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ, וּמִיָּד נִגַּשׁ לִרְאוֹת הַאִם הַיֶּלֶד זָקוּק לְעֶזְרָה, אֶלָּא שֶׁגִּלָּה כִּי דֶּלֶת הַבַּיִת נְעוּלָה, הַיֶּלֶד נִמְצָא לְבַדּוֹ וּבְנֵי הַבַּיִת הָלְכוּ כְּפִי הַנִּרְאֶה לְבֵית־הַכְּנֶסֶת. פָּנָה הָרַב אֶל הַשְּׁכֵנִים וְהַלָּלוּ סִפְּרוּ לוֹ, כִּי הָאֵם פָּנְתָה אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת לְאַחַר שֶׁבְּנָהּ הַקָּטָן נִרְדַּם, וְהוּא בִּקֵּשׁ מֵהֶם לִקְרֹא לָהּ לָשׁוּב הַבַּיְתָה. "אִמְרוּ לָהּ, כִּי אֲנִי נוֹטֵל עָלַי אֶת הָאַחֲרָיוּת לְהַמְצִאוֹתָהּ בַּבַּיִת לְיַד בְּנָהּ, בִּמְקוֹם בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת. כִּי לְיָדוֹ מְקוֹמָהּ הַנָּכוֹן".

רַבִּי יְחֶזְקֵאל מִקּוֹזְמִיר אָמַר, כִּי גַּם כַּאֲשֶׁר הָאָדָם צוֹעֵד לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּשֶׁהוּא מְעֻטָּף בְּטַלִּית וְקִיטֶל, וְהַמַּחֲזוֹר וְהַגֵּרוֹת בְּיָדוֹ, אֲזַי אִם יְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ חָבֵר לְטַיֵּל עִמּוֹ מְעַט, לְהָשִׂיחַ בְּפָנָיו אֶת־לִבּוֹ וּלְהָפִיג דַּאֲגָתוֹ, עָלָיו לַעֲשׂוֹת כֵּן לְלֹא סָפֵק. שֶׁהֲרֵי מַהִי מַטַּרְתּוֹ בְּבִיאָתוֹ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים? לָשׁוּב בְּתְשׁוּבָה, וְהֲרֵי תְּחִלַּת הַתְּשׁוּבָה הִיא 'וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ' שֶׁהוּא כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה". וְהָיוּ צַדִּיקִים חוֹזְרִים עַל דְּבָרִים אֵלּוּ מִדֵּי שָׁנָה, בַּסְּעֻדָּה הַמַּפְסֶקֶת שֶׁבְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים.

יְהוּדִי אֶחָד מִתּוֹשְׁבֵי חוּץ־לָאָרֶץ, נִכְנַס פַּעַם אֶל רַבִּי אַהֲרֹן מִבֶּלְז בְּתִקְוּפַת מְגוּרָיו בְּאֶרֶץ־הַקֹּדֶשׁ, וְסִפֵּר לוֹ עַל מַסָּעוֹ בְּכָמָה עָרִים בָּאָרֶץ, וְשֶׁבַּח אוֹתָן כִּמְקוֹמוֹת תּוֹרָה וַעֲבוֹדַת ה'. אֶת דְּבָרָיו סִיֵּם בְּהִתְבַּטְּאוּת: "הֲלַוַּאי וְהָיָה הַמַּצָּב כֹּה שָׁפִיר בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל". מִיָּד עִם אוֹמְרוֹ דְּבָרִים אֵלּוּ, חָשׁ הַמְדַבֵּר כִּי הָרַבִּי הַזְדַּעְזֵעַ לְשֵׁמַע הַדְּבָרִים, שֶׁכֵּן מֵעוֹלָם לֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ דִּבָּה רָעָה עַל אֲנָשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל, וּמֵרֹב בּוּשָׁה וּכְלִימָה עַל פְּלִיטַת־פִּיו, נִמְנַע הָאִישׁ מִלְּהֵרָאוֹת בִּפְנֵי הָרַבִּי בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּפִי שֶׁהָיָה נוֹהֵג תָּמִיד. אוּלָם כְּשֶׁהִגִּיעַ עֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים, לֹא יָכוֹל הָיָה לְהִתְאַפֵּק וְקָשְׁתָה בְּבֵיתוֹ, וְהֶחְלִיט לָצֵאת לְדַרְכּוֹ לִירוּשָׁלַיִם, כְּדֵי לִשְׁהוֹת בְּצִלּוֹ שֶׁל הָרַבִּי. אוּלָם כֵּיוָן שֶׁהַשָּׁעָה הִיְתָה מְאֻחֶרֶת לְאַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם, הִתְקַשָּׁה לִמְצֹא מוֹנִית שֶׁתִּקְחֶנּוּ מִתֵּל־אָבִיב לִירוּשָׁלַיִם, וְכָל נַהַג־מוֹנִית שֶׁנִּקְרָה בְּדַרְכּוֹ, טָעַן: "זְכִי לֹא יְהוּדִי אֲנִי, וְהָאֵם לִי אֵין יוֹם כִּפּוּר? הֲרֵי לֹא אַסְפִּיק לָשׁוּב הַבַּיְתָה טֶרֶם יִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם". לְבַסּוֹף הִזְדַּמֵּן לוֹ נַהַג תּוֹשַׁב יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהָיָה בְּדַרְכּוֹ אֵלֶיהָ, וְעִמּוֹ זְכָה לְהַגִּיעַ לְמָחוֹז חֶפְצוֹ. עִם הַגִּיעוֹ, נִכְנַס אֶל הָרַבִּי תֵּל־אָבִיב, שֶׁהֶעֱדִיפוּ לְוַתֵּר עַל נְסִיעָה לִירוּשָׁלַיִם בְּמָחִיר גָּבוֹהַּ, כְּדֵי שֶׁיִּסְפִּיקוּ לָשׁוּב הַבַּיְתָה לִפְנֵי יוֹם־הַכִּפּוּרִים. כְּשֶׁשָּׁמַע רַבִּי אַהֲרֹן דְּבָרִים אֵלּוּ, צָהֲלוּ פָּנָיו וְהוּא נָעֲנָה וְאָמַר לוֹ: "דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ רוֹצֶה אֲנִי שֶׁתְּבִיא לִי, דִּבּוּרִים הַמְדַבְּרִים בִּזְכוּתָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

סָמוּךְ לְיוֹם־הַכִּפּוּרִים נוֹדַע לְרַבִּי חַיִּים מִבְּרִיסְק, כִּי פְּלוֹנִי הָעֲשִׁיר מֵחֲשׁוּבֵי הָעִיר, יָרַד מִנְּכָסָיו וּפָשַׁט אֶת־הָרֶגֶל. הִתְקַבְּצוּ עָלָיו נוֹשִׁיו, הִגִּישׁוּ נֶגְדּוֹ קְבָלָנָה בְּבֵית־הַמִּשְׁפָּט, וְחַבָּשׁוּהוּ בַּכֶּלֶא. בְּעֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים עִם חֲשֵׁכָה, כְּשֶׁהַקָּהָל הִתְקַבֵּץ לֵאָמִירַת 'כָּל־נִדְרֵי', עָמַד רַבִּי חַיִּים וְהוֹדִיעַ: "לֹא נִפְתַּח בַּתְּפִלָּה, עַד שֶׁנִּקְבַּץ בֵּינֵינוּ חֲמִשֶּׁת אֲלָפִים רֶבֶל כְּדֵי לְהַתִּיר אֶת הַחֲבוּשׁ מִבֵּית־הָאֲסוּרִים", וְרַק לְאַחַר שֶׁבַּקָּשָׁתוֹ הִתְמַלְּאָה וְהַצִּבּוּר הִתְחַיֵּב לְסַלֵּק אֶת הַסְּכוּם כֻּלּוֹ, הִתִּיר לְהַתְחִיל וְלוֹמַר 'כָּל־נִדְרֵי'.

מִטְעָם

שָׁלוֹם | שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב (הפטרת יוהכ"פ)

בֵּין הַתֵּבוֹת שָׁלוֹם | שָׁלוֹם יֵשׁ סִמָּן פֶּסֶק |, שֶׁהוּא אֶחָד מִסִּמְנֵי טַעֲמֵי הַמִּקְרָא וּמוֹרֶה עַל הַפְסָקָה קַלָּה בַּקְּרִיאָה, וְיֵשׁ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא תִּדְבַּקְנָה שְׁתֵּי הַמִּלִּים זוֹ בְּזוֹ. וְרֶמֶז יֵשׁ כָּאן, שֶׁכַּאֲשֶׁר מִתְפַּלְּלִים עַל הַחוֹלֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַמְשֵׁךְ הַפְּסוּק אָמַר ה' וּרְפָאתִיו, יֵשׁ לִקְרֹא אֶת הַתֵּבוֹת בְּלֹא גְּמִגּוּם וּבְקוֹל בָּרוּר, וּמִכָּאן יָדַע רַבִּי חֲנִינָא בֶּן־דּוֹסָא שֶׁהַחוֹלֶה יִתְרַפֵּא אִם הָיְתָה הַתְּפִלָּה שְׁגוּרָה בְּפִיו, וְכֵן נֶאֱמַר גַּם כִּי אֶזְעַק וְאַשְׁוִיעַ שָׁתַם תְּפִלָּתִי, דְּהַיְינוּ שֶׁבְּעֵת גְּזֵרָה אֵין הַתְּפִלָּה יוֹצֵאת כְּתִקְנָהּ חַס־וְשָׁלוֹם, אֲבָל אִם שְׁגוּרָה הַתְּפִלָּה אָז יִתְרַפֵּא הַחוֹלֶה, כַּנֶּאֱמַר שָׁם בִּישַׁעְיָה, אָז תִּקְרָא וה' יַעֲנֶה תְּשַׁוֵּעַ וְיֹאמַר הִנֵּנִי. וְעוֹד רֶמֶז יֵשׁ בַּפֶּסֶק שֶׁבֵּין הַתֵּבוֹת שָׁלוֹם, שֶׁלְּפִנֵּי הַגְּזֵרָה נִשְׁמַעַת תְּפִלָּתוֹ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ חָלִילָה. ("ספר בסק" לרבנו אליעזר מגרמייזא)

הֲלָכָה כְּאַגְמוֹן רֹאשׁוֹ (שם)

הַתֵּבוֹת בְּטַעֲמֵי קַדְמָא וְאַזְלָא, שֶׁכֵּן בַּמַּסֶּכֶת קִדּוּשִׁין תָּהוּ עַל מְקוֹר הַמִּשְׁמָעוּת בְּתֵבַת אֲגַם שֶׁהוּא לָשׁוֹן דָּבָר שֶׁמִּבְּצִבּוּץ וְעוֹלֶה וְיֵשׁ בוֹ כְּדֵי לָכוּז, וְהֵבִיאוּ מְקוֹר מִפָּסוּק זֶה שֶׁבּוֹ נִכְתַּב כְּאַגְמוֹן לְשׁוֹן כְּפִיפָה, וְאַף צוּרַת הַטְּעָמִים שֶׁל קַדְמָא וְאַזְלָא דּוֹמִים לִכְפִיפוּת הָאַגְמוֹן שֶׁהוּא צֶמַח רַךְ הַגָּדֵל לַגֹּבַהּ וּמְכוֹפֵף רֹאשׁוֹ מִתּוֹךְ רַכּוּתוֹ, וְשָׁרְשׁוֹ מִלְּשׁוֹן גֹּמֶא שֶׁהוּא צֶמַח הַגָּדֵל בַּנַּחַל. אוּלָם רַשִּׁ"י מְפָרֵשׁ, שֶׁהוּא לָשׁוֹן מַחַט שֶׁרֹּאשׁוֹ כָּפוּף וְצָדִים בּוֹ דָּגִים. (מגדנות)

מֶדְגָּשׁ

בַּתּוֹרָה נִקְרָא הַיּוֹם 'יוֹם הַכִּפֻּרִים' בִּלְשׁוֹן רַבִּים, וְכֵן בִּלְשׁוֹן חַז"ל, כְּמוֹ בְּמַסֶּכֶת יוֹמָא "יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה", וּמַסֶּכֶת זוֹ נִקְרֵאת בְּכִתְבֵי־הַיָּד 'מַסֶּכֶת כִּפּוּרִים'. אַף כִּי שָׁרְשׁוֹ כַּפֵּ"ר וּבְרַבִּים יֵשׁ לִכְתֹּב הַכִּפּוּרִים מָלֵא וָא"ו, נִכְתַּב הַשֵּׁם הַכִּפֻּרִים בַּתּוֹרָה בִּכְתִיב חָסֵר, וְרַבִּי פִּינְחָס מִקּוֹרִיץ מָצָא רֶמֶז שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּה שָׁנָ"ה, שֶׁמְּכַפֵּר עַל כָּל־הַשָּׁנָה. וּמִכָּאן סֶמֶךְ לַמִּנְהָג לְהַזְכִּיר בּוֹ אֶת הַנִּפְטָרִים, כִּי נִקְרָא יוֹם הַכִּפּוּרִים בִּלְשׁוֹן רַבִּים, שֶׁבּוֹ מִתְכַּפְּרִים הַחַיִּים וְהַמֵּתִים. בַּפִּיּוּט 'וּנְתַנֶּה תֹּקֶף' נִקְרָא 'צוֹם כִּפּוּר', וּמְאֻחָר יוֹתֵר נִכְנַס הַבִּטּוּי 'יוֹם כִּפּוּרִים' בְּלִי הֵ"א הַיְדִיעָה. בִּלְשׁוֹן הָעָם הִשְׁתָּרֵשׁ הַשֵּׁם 'יוֹם כִּפּוּר' בִּלְשׁוֹן יָחִיד, אַחַר שֶׁנִּחְסְרָה הַכַּפָּרָה בַּמִּקְדָּשׁ, וּבַקְּהִלּוֹת הַמִּזְרָח 'כִּפּוּר' סְתָם, בְּדוֹמֶה לְמִלִּים נוֹסָפוֹת הַמִּתְחַלְּפוֹת בֵּין רַבִּים לְיָחִיד וּמִשְׁמָעוּתָם זֶהָה. בְּמִקְהִלּוֹת הַחֲסִידִים הוּא מְכֻנֶּה הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ.

מְמֻלָּח

"יִלְמְדֵנוּ רַבֵּנוּ", פָּנוּ פַּעַם כַּמָּה צְעִירִים עוֹלֵי־יָמִים אֶל הַ'חִדּוּשֵׁי הָרִי"מ' בְּשִׁאֵלָה. "מַדּוּעַ קָבַע הָרַמְבַּ"ם הֲלָכוֹת מְיֻחָדוֹת לִתְשׁוּבָה, וְאִלּוּ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לֹא מוֹפִיעוּת הֲלָכוֹת אֵלּוּ"? הִבִּיט בָּהֶם הָרַבִּי, רָאָה אֶת קַלּוּת רֹאשָׁם, וּפָסַק אֶת־פְּסוּקָם: "דְּבָרִים כִּפְשׁוּטָם. הָרַמְבַּ"ם כְּיָדוּעַ, כָּתַב גַּם הֲלָכוֹת שֶׁהָיוּ נְהוּגוֹת בִּזְמַן שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם וְאֵינָן נוֹהֲגוֹת בִּזְמַן הַזֶּה, וְאִלּוּ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ' נִמְנוּ רַק הַהֲלָכוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּיָמֵינוּ. זוֹ הַסִּבָּה אֲפוּא שֶׁהָרַמְבַּ"ם הֶאֱרִיךְ בְּהֲלָכוֹת תְּשׁוּבָה, וְאִלּוּ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ' הִשְׁמִטוּ הֲלָכוֹת אֵלּוּ. שֶׁכֵּן לְמַרְבֵּה הַצַּעַר, אֵין הַדָּבָר נוֹהֵג בִּזְמַן הַזֶּה"...

רָגִיל הָיָה הַ"בֵּית אַהֲרֹן" מִקָּרְלִין לוֹמַר, כִּי יוֹם הַכִּפּוּרִים דּוֹמֶה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכֵּן אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה, וְהֲרֵינוּ דּוֹמִים לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. וְיֵשׁ בּוֹ מַעֲלָה יְתֵרָה עַל עוֹלָם הַבָּא, שֶׁכֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים יֶשְׁנָה מִדַּת הַתְּשׁוּבָה שֶׁאָנוּ שָׁבִים אֶל הַקָּבָּ"ה, וְגָדוֹל הוּא אֲפוּא יוֹתֵר מִן הָעוֹלָם הַבָּא. (בית אהרן)

פרשת האזינו, י"ב בתשרי תשפ"ב
גיליון מס' 474
שנה 9

שַׁבָּת טִישׁ

מתוך סִדְרַת סִפְרֵי "שַׁבָּת טִישׁ"

סִפּוּרִים וְאַגָּדוֹת ❁ פְּנִינִים וּפַרְפְּרָאוֹת ❁ מִדּוֹת וַהֲלִיכוֹת

סִפּוּרִים בַּפָּרָשָׁה

כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ (לב, ג)

בְּשַׁבַּת־שׁוּבָה שָׁהָה רַבִּי אֶלְחָנָן וַסֶּרְמַן בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁבְּעִירוֹ בְּרָנוֹבִיץ', וְהִנֵּה הִגִּיעָה הָעֵת לִדְרָשַׁת שַׁבַּת־שׁוּבָה שֶׁל הַמְּרָא דְּאַתְרָא רַבִּי דָּוִד וִיצֶל. לְפֶתַע הִגִּיעוּ שְׁלוּחִים וְסִפְּרוּ, שֶׁהָרַב אֵינוֹ חָשׁ בְּטוֹב וְנִבְצַר מִמֶּנּוּ לִדְרֹשׁ. נָשְׂאוּ כֻּלָּם עֵינֵיהֶם אֶל רַבִּי אֶלְחָנָן, וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ לַעֲלוֹת וְלָשֵׂאת דְּבָרִים, אַךְ הוּא סֵרֵב מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא רָאָה אֶת עַצְמוֹ רָאוּי לְכָךְ. לְבַסּוֹף עָלָה עַל־הַבִּימָה, וּבְדִבְרֵי הַקָּדָמָה קִשֵּׁר אֶת הָעִנְיָן עִם פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, פָּרָשַׁת הָאֲזִינוּ, וְכֹה אָמַר: "מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מַתְחִיל אֶת דְּבָרָיו בַּפָּסוּק 'הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה, וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי'. וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ, כֵּיצַד יִתְּכֵן שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעָלָיו מְעִידָה הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהָיָה עָנָו מִכָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהוּא עַצְמוֹ בָּשָׂר וָדָם וּבֶן־תְּמוּתָה, יִטֹּל לְעַצְמוֹ עֲדָיִם שֶׁהֵם חַיִּים וְקַיָּמִים לְעוֹלָם? אֶלָּא שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ הִסְבִּיר אֶת עַצְמוֹ מִיָּד, וְאָמַר 'כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא, הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ'. דְּהַיְנוּ, אֵינֶנִּי אוֹמֵר לָכֶם דָּבָר מִשֶּׁלִּי, אֶלָּא מִשֶּׁל הַקָּבָּ"ה, וּבִשְׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ הֲרֵינִי רַשַּׁאי לִטֹּל גַּם עֲדָיִם כְּמוֹ שָׁמַיִם וָאָרֶץ". "וְאַף אֲנִי" סִיֵּם רַבִּי אֶלְחָנָן אֶת דְּבָרָיו, "לֹא דְּבָרִים מִשֶּׁלִּי אֲנִי בָּא לוֹמַר לָכֶם אַנְשֵׁי בְּרָנוֹבִיץ', כִּי אֵינֶנִּי רָאוּי לְכָךְ וְאִישׁ לֹא שָׁמַנִי לִהְיוֹת מוֹכִיחַ וְשׁוֹטֵר עֲלֵיכֶם, אֶלָּא דְּבָרִים הַמְפֹרָשִׁים בַּתּוֹרָה אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם". וּפְתַח בִּדְרָשָׁה מְאַלֶּפֶת בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה.

צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ (לב, יח)

זָקֵן אֶחָד נִכְנַס אֶל הַ"שְׁפַּת אֱמֶת", וְהִתְאוֹנֵן בְּפָנָיו, כִּי עָתָה לְעֵת זִקְנוּתוֹ, נֶחֱלַשׁ זִכְרוֹנוֹ וְהַכֹּל נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ בִּמְהִירוּת. נִחֲמוֹ הָרַבִּי וְאָמַר: "דַּע לְךָ, שֶׁהִשְׁכָּחָה שֶׁבִּימֵי הַזִּקְנָה יֵשׁ בָּהּ חֶסֶד מֵאֵת הַקָּבָּ"ה, שֶׁכֵּן בְּגִיל מְבֻגָּר קָשֶׁה לָאָדָם לְהִתְמוֹדֵד עִם נְטֶל הַזִּכְרוֹנוֹת שֶׁל הַיִּסּוּרִים וְהַתְּלָאוֹת שֶׁהָיוּ מְנָת חֶלְקוֹ בִּימֵי חֶלְדּוֹ, וְטוֹב לוֹ שֶׁיִּשְׁכַּח אוֹתָם, מֵאֲשֶׁר יִזְכְּרֵם וְיָדוּשׁ בָּהֶם שׁוּב וְשׁוּב".

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר וגו' הוּא וְהוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן (לב, מד)

אֶחָד מִתַּלְמִידֵי הַנְּצִי"ב מִוּולוֹז'ין הִתְמַנָּה לְרַב, וּבָא אֵלָיו לְהִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּנָּצֵל מִלָּשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת. אָמַר לוֹ הַנְּצִי"ב: "תְּפִלָּתְךָ תְּפִלַּת שָׁוְא, שֶׁכֵּן כַּאֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה אֶת יְהוֹשֻׁעַ, קָרָא לוֹ 'יְהוֹשֻׁעַ' לֵאמֹר 'הֹ יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים'. אַךְ כַּאֲשֶׁר נִתְמַנָּה לְמַנְהִיגָם שֶׁל־יִשְׂרָאֵל, נִקְרָא 'הוֹשֵׁעַ' בְּלִי הוֹסָפַת יוֹ"ד, כִּי לֹא יִתָּכֵן שֶׁמַּנְהִיג יִנָּצֵל מֵרְכִילוּת, שֶׁהֲרֵי זֶה תַּפְקִידוֹ, וּמִן הַנִּמְנָע הוּא אֲפוֹא".

כִּי־הוּא חַיֵּיכֶם (לב, מז)

בְּדוֹרוֹ שֶׁל הַטַּ"ז, הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּרִיא אוֹלָם, וּלְפֶתַע נִכְנְסָה בּוֹ רוּחַ שֶׁל נְשָׁמָה מְגֻלְגֶּלֶת וְלֹא נָתְנָה לוֹ מָנוֹחַ. בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ הָיוּ אוֹבְדֵי עֵצוֹת, וְנִסּוּ לָתוּר אַחַר מְקַבְּלִים וְצַדִּיקִים נוֹדָעִים כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּקְּנוּ אֶת אוֹתָהּ נְשָׁמָה אוֹבֶדֶת, אוֹלָם הַדִּבּוּק הָיָה צוֹוֵחַ וְאוֹמֵר שׁוּב וְשׁוּב: "אַל תּוֹלִיכוּנִי אֶלָּא לְאוֹתוֹ גְּאוֹן וְצַדִּיק, רַבִּי דָּוִד". כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְפָּרֵשׁ מִיהוּ אוֹתוֹ רַבִּי דָּוִד, הֵחֵלּוּ לְהוֹבִיל אֶת הָאִישׁ בֵּין כָּל רַבָּנֵי הַדּוֹר שֶׁנִּקְרְאוּ בְּשֵׁם זֶה, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הִגִּיעוּ אֶל הַטַּ"ז, רַבִּי דָּוִד הַלֵּוִי, וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ לִכְתֹּב לְאִישׁ קָמֵעַ וְלִפְעֹל לְהוֹצָאַת הָרוּחַ שֶׁדָּבְקָה בּוֹ. נַעֲנָה הַטַּ"ז וְאָמַר: "אֲנִי אֵינֶנִּי בָּקִי בִּקְמֵעוֹת וּבִשְׁמוֹת קֹדֶשׁ, אוּלָם זֶה אֲשֶׁר בְּכֹחִי, לִלְמֹד תּוֹרָה לְמַעֲנוֹ". וּמִיָּד פָּנָה הַטַּ"ז וְלָמַד מְעַט מִתּוֹךְ הַגְּמָרָא שֶׁלְּפָנָיו, וְעַל־אֲתַר יָצְאָה הָרוּחַ מֵהָאִישׁ, וְשָׁב לְאֵיתָנוֹ בְּאֹרַח פֶּלֶא.

פְּנִינִים

כִּשְׁעִירִים עֲלֵי־דֶשֶׁא (לב, ב) - **שְׂעִירִים** הֵם רוּחוֹת **סְעָרָה**, דֶּשֶׁ"א נוֹטְרִיקוֹן דְּמוּת דְּיוֹקְנוֹ שֶׁל אָבִיו, כִּי כַּאֲשֶׁר אָדָם דָּבֵק בְּמָסֹרֶת אֲבוֹתָיו וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכָּם, לֹא תִּזִּיזֶנּוּ **הַסְּעָרָה** מִמְּקוֹמוֹ. (החיד"א)

כִּשְׁעִירִים בְּגִימַטְרִיָּה **בְּאֹהֶל תּוֹרָה**, שֶׁהַמִּתְיַגֵּעַ בַּתּוֹרָה **כַּסְּעָרָה**, אָדָם כִּי־יָמוּת בְּאֹהֶל, אֲזַי זוֹכֶה וּמִתְקַיֵּם בּוֹ **עָלַ"י** נוֹטְרִיקוֹן יְהֵא עוֹלֶה לְעֵלָא, וְזוֹכֶה גַּם לְדֶשֶׁ"א נוֹטְרִיקוֹן דִּין שָׁלוֹם אֱמֶת, שֶׁזּוֹכֶה לְכַוֵּן **לַאֲמִתָּה שֶׁל־תּוֹרָה**. (ישמח ישראל)

וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן (לב, י) - **יְלֵ"ל** בְּגִימַטְרִיָּה **שִׁבְעִים**, לְרַמֵּז עַל **שִׁבְעִים** שְׁנוֹת **גָּלוּת** בָּבֶל בֵּין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי, וְעַל **שִׁבְעִים הָאֻמּוֹת** שֶׁאָנוּ שְׁרוּיִים בָּהֶם בַּגָּלוּת. (שפתי כהן)

עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף (לב, יא) - רֶמֶז יֵשׁ כָּאן, שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהַנֶּשֶׁר **אֵינוֹ מַכְבִּיד** עַל־גּוֹזָלָיו, כָּךְ הַקָּבָּ"ה **אֵינוֹ מַכְבִּיד** עַל־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הוֹדִיעַ לָהֶם אֶת הַמִּצְוֹת וְהָעֲנָשִׁים אֶלָּא **מְעַט־מְעַט**. תְּחִלָּתָהּ לִמֵּד אוֹתָם בְּמִצְרַיִם **קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּפֶסַח**, וְהוּא מְרֻמָּז בְּתֵבַת **רָחַ"ף** נוֹטְרִיקוֹן **רֹאשׁ חֹדֶשׁ פֶּסַח**, לְאַחַר מִכֵּן צִוָּה אוֹתָם בְּמָרָה עַל **כִּבּוּד־אָב** וְעַל **שַׁבָּת וּפָרָה אֲדֻמָּה**, וּרְמוּזִים בְּתֵבַת **כָּנַ"ף** נוֹטְרִיקוֹן **כִּבּוּד**, **נָפֶשׁ**, **פָּרָה**. וּלְאַחַר מִכֵּן לִמְּדָם עוֹד **תַּר"ט** מִצְוֹת בְּסִינַי, וְהֵם רְמוּזִים בְּתֵבַת **אֶבְרָתוֹ** שֶׁהִיא בְּגִימַטְרִיָּה **תַּר"ט**. (פנים יפות)

וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט (לב, טו) - חֵז"ל דָּרְשׁוּ פָּסוּק זֶה, עַל **יֵהוּא** בֶּן־נִמְשִׁי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּעַט בַּטּוֹבָה אַחַר שֶׁעָלָה לְגֻדְלָה. וְרֶמֶז לָזֶה **בְּרֵאשֵׁי תֵבוֹת** הַפָּסוּק שֶׁהֵם בְּגִימַטְרִיָּה **יֵהוּא**. (פני דוד)

צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי (לב, יח) - **בְּתֶשִׁי** בְּגִימַטְרִיָּה **תְּשׁוּבָה**, כִּי אִם הָאָדָם **זוֹכֵר** אֶת צוּר יוֹלְדוֹ וְלֹא שׁוֹכְחוֹ, הוּא מַגִּיעַ לִידֵי **תְּשׁוּבָה**. (פניני עמ"ו)

רַבִּי מֶנְדֵּל מִקּוֹצְק הָיָה אוֹמֵר, שֶׁהַקָּבָּ"ה טָבַע בָּנוּ אֶת מִדַּת **הַשִּׁכְחָה** כְּדֵי שֶׁנִּשְׁכַּח אֶת הַצָּרוֹת וְאֶת כָּל הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִתְקַיְּמוּ בָּנוּ **צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי**. אוּלָם תַּחַת זֹאת, קִיְּמָנוּ בּוֹ אֶת חֶצְיוֹ הַשֵּׁנִי שֶׁל־הַמִּקְרָא, **וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶיךָ...**

תּוֹרָה צִוָּה־לָּנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב (לג, ד) - רָאשֵׁי הַתֵּבוֹת בְּגִימַטְרִיָּה **שְׁתֵּי**, לְרַמֵּז **לִשְׁתֵּי הַתּוֹרוֹת**, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְשֶׁבְּעַל־פֶּה, כִּי **שְׁתֵּיהֶן** נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה **בְּהַר סִינַי**. (לראש יוסף)

זמני השבת - ירושלים
הדלה"נ 6.07 צאת השבת 7.18 רבנו תם 7.58

אין בית בלי ספרי היסוד
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

לקבלת הגיליון והנצחות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

ספר לשלחן השבת
הָיוֹ הָיָה

כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ

מָאִרִי אַבְרָהָם עֲרוּסִי, הָיָה אֶחָד מֵחֲשׁוּבֵי חַכְמֵי תֵּימָן בְּדוֹר הַקּוֹדֵם. מְקוֹם מְגוּרָיו בְּתֵימָן הָיָה בַּעֲיָרָה בְּשֵׁם כּוֹכְבָאן מִצְּפוֹן־מַעֲרַב צַנְעָא, וְהָיָה מִכַּתַּת רַגְלָיו בִּרְחֲבֵי תֵּימָן לַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ וּלְתַקֵּן כָּל פִּרְצָה בְּחוֹמוֹת הַדָּת. בְּדָרְכוֹ זוֹ הִמְשִׁיךְ גַּם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵלֶיהָ עָלָה בִּשְׁנַת תרפ"ג וְנִפְטַר בָּהּ בִּשְׁנַת תרצ"ה. בִּנְדוּדָיו הָרַבִּים, הִתְוַדַּע לְסִפּוּרִים וְאַגָּדוֹת מְעַנְיְנִים שֶׁשָּׁמַע מִזִּקְנֵי תֵּימָן, וּמֵהֶם לָמַד לֶקַח וּמוּסָר הַשַּׂכֵּל לְדוֹרוֹת. לְהַלָּן אֶחָד מִסִּפּוּרָיו הַמַּפְלִאִים, הַמְלַמְּדֵנוּ אֶת מַעֲלַת הָעוֹבֵד אֶת ה' בְּתָמִימוּת.

בִּכְפָר קָטָן וְנִדָּח בְּתֵימָן, הִתְגּוֹרֵר בְּאוֹתָם יָמִים יְהוּדִי פָּשׁוּט וְתָמִים, שֶׁלֹּא לָמַד וְלֹא שָׁנָה מִיָּמָיו. הָיְתָה זוֹ תּוֹפָעָה נְדִירָה בְּתֵימָן, שֶׁכָּל בָּנֶיהָ הָיוּ בְּקִיאִים לְהַפְלִיא בְּ"עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה", הֵם כ"ד סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁבִּכְתָב, וְכֵן בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, אוּלָם יְהוּדִי זֶה הִתְיַתֵּם מֵהוֹרָיו בְּיַלְדוּתוֹ, וְרִחוּק מְגוּרָיו מִקְּהִלָּה יְהוּדִית מְבֻסֶּסֶת, הִרְחִיקוֹ גַּם־כֵּן מִידִיעַת הַתּוֹרָה. הוּא לֹא יָדַע אֲפִלּוּ צוּרַת אוֹת וְלֹא הִכִּיר אֶת הַמִּצְוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וְיָדַע רַק כִּי יֵשׁ לִשְׁמֹר אֶת קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת. וְחֵפֶץ אֶחָד וְיָחִיד נוֹתַר בְּיָדָיו מֵעֶזְבוֹנוֹ שֶׁל אָבִיו הַמָּנוֹחַ. הָיָה זֶה סֵפֶר תּוֹרָה עַתִּיק, וּבְמַעֲמָעָם זָכַר אֶת צַוָּאַת אָבִיו הַמּוּטָל עַל עֶרֶשׂ־דְּוַי, לִשְׁמֹר עַל הַסֵּפֶר כְּעֵל בָּבַת־עֵינוֹ. בִּתְמִימוּתוֹ הָרַבָּה, לֹא הֵבִין כְּלָל מַהוּ הַסֵּפֶר הַכָּתוּב עַל־גַּבֵּי גְּוִיל, אוּלָם בְּתָמָּתוֹ הָיָה מְכַבְּדוֹ בְּיוֹתֶרֶת הַכָּבוֹד. בְּחֶצַר בֵּיתוֹ עָמְדוּ מִסְפַּר חֲמוֹרִים, מֵהֶם הָיְתָה פַּרְנָסָתוֹ בְּמַשָּׂא וַחֲרִישָׁה, וּבְרֹב בַּעֲרוּתוֹ שֶׁנִּבְעָה מִתְּמִימוּת יְתֵרָה, דִּמָּה אֶת חֲמוֹרָיו אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה, לְהַבְדִּיל. מִדֵּי עֶרֶב, בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ הַחֲמוֹרִים שְׁבִים מֵעֲמַל יוֹמָם אֶל הָאֲרֻוָה, הָיָה הָאִישׁ עוֹרֵם לְמַרְגְּלוֹתֵיהֶם תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא, וּלְאַחַר מִכֵּן הָיָה פּוֹנֶה אֶל הַחֶדֶר הַפְּנִימִי בּוֹ שָׁכַן כָּבוֹד סֵפֶר הַתּוֹרָה הָעַתִּיק. בְּיָדָיו הָיָה כְּלִי שֶׁנִּקְרָא "מַכְּ'לָה", בּוֹ הִיוּ מַנִּיחִים שְׁעוֹרִים לַחֲמוֹרִים, וְאֶת הַכְּלִי עִם הַשְּׂעוֹרִים שֶׁבּוֹ הָיָה מַגִּישׁ כְּמִנְחָה לְסֵפֶר־הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ תְּמִימוּת וְטֹהַר־לֵב, וְתוֹלֶה אוֹתוֹ בֵּין הָרִמּוֹנִים שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא בְּקִדָּה מֵאֵת פְּנֵי הַקֹּדֶשׁ. בְּמִנְהָגוֹ זֶה נָהַג שָׁנִים רַבּוֹת, וּמִן־הַשָּׁמַיִם רָאוּ אֶת תֹּם־לְבָבוֹ וְנִקְיוֹן־כַּפָּיו, וְהָיְתָה מִנְחָתוֹ רְצוּיָה לִפְנֵי הַקָּבָּ"ה, עַד שֶׁהָאִישׁ הָיָה מְדַמֶּה בְּנַפְשׁוֹ כִּי מִנְחָתוֹ נָאֱכֶלֶת עַל־יְדֵי סֵפֶר־הַתּוֹרָה...

וְהִנֵּה נִקְרָא אֶל הַכְּפָר הַנִּדָּח חָכָם יְהוּדִי שֶׁתָּעָה בְּדַרְכּוֹ, וְהִגִּיעַ אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַתָּם. הַלָּה כִּבְּדוֹ מְאֹד, שֶׁכֵּן מֵעוֹלָם לֹא הִזְדַּמֵּן לְבֵיתוֹ תַּלְמִיד־חָכָם, וְלֹא חָסַךְ מִמֶּנּוּ מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה בְּיַד נְדִיבָה. נִכְנְסוּ הַשָּׂנֵיאִים בְּשִׂיחָה, וּבְתוֹךְ הַדְּבָרִים סִפֵּר הָאִישׁ לְפִי תֻּמּוֹ עַל סֵפֶר־הַתּוֹרָה הָעַתִּיק מִירֻשַּׁת אֲבוֹתָיו הַשּׁוֹכֵן כָּבוֹד בְּבֵיתוֹ. סַקְרָנוּתוֹ שֶׁל הָאוֹרֵחַ הֵצִּיתָה בְּבַת־אַחַת, וּלְבַקָּשָׁתוֹ הִכְנִיסוֹ בַּעַל־הַבַּיִת פְּנִימָה אֶל הַסֵּפֶר הַמְקֻדָּשׁ. הִבִּיט הֶחָכָם בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה, וְהִתְפַּלֵּא לִרְאוֹת אֶת הַ"מַכְּ'לָה" - כְּלִי הַשְּׂעוֹרִים הַתָּלוּי בֵּין הָרִמּוֹנִים. "מַה זֶּה"? תָּמַהּ בְּקוֹל, וְהַלָּה סִפֵּר עַל הַמִּנְחָה הַתְּמִידִית שֶׁהוּא מַגִּישׁ לַסֵּפֶר, מֵחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמֵחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב, וְקָרְבָּנוֹ מִתְקַבֵּל לְרָצוֹן. "שׁוֹטֶה שֶׁכְּמוֹתְךָ"! גָּעַר בּוֹ הָאוֹרֵחַ, "וְכִי חֲמוֹר גֶּרֶם הוּא זֶה, שֶׁאַתָּה מַגִּישׁ לְפָנָיו שְׂעוֹרִים לְמַאֲכָל? וַהֲרֵי סֵפֶר־תּוֹרָה קָדוֹשׁ הוּא, שֶׁבּוֹ כְּתוּבָה הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ בְּסִינַי. וְכֵיצַד מְלָאֲךְ לִבְּךָ לְבַזּוֹתוֹ חֲמוֹר חֲמֹרָתַיִם?! חָלִילָה לְךָ לַעֲשׂוֹת כֵּן, שֶׁמָּא תֵּעָנֵשׁ עַל־כָּךְ מִשָּׁמַיִם". אֵימָה גְּדוֹלָה אָחֲזָה אֶת הָאִישׁ, וּבְאוֹתוֹ לַיְלָה כַּמּוּבָן לֹא שָׁב עַל מִנְהָגוֹ וּבִטֵּל מִנְחָתוֹ.

בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, בְּעוֹד הֶחָכָם הָאוֹרֵחַ שָׁכוּב עַל־מִטָּתוֹ, וְהִנֵּה הוּא חוֹלֵם חֲלוֹם מַצְמִית. אִישׁ עוֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, וְהוּא גּוֹעֵר בּוֹ: "מַדּוּעַ בִּטַּלְתָּ אֶת בַּעַל־הַבַּיִת מִלְّהַקְרִיב אֶת־מִנְחָתוֹ? וַהֲרֵי עָשָׂה זֹאת בְּטֹהַר־לֵב וּבְתָמִימוּת גְּדוֹלָה, וְהָיְתָה מִנְחָתוֹ רְצוּיָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם. וְעַתָּה דַּע לְךָ, שֶׁאִם תַּחֲזִירוּ לְמִנְהָגוֹ כְּמִקֶּדֶם, מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים. אַךְ אִם הַדָּבָר לֹא יַעֲלֶה בְּיָדְךָ, דַּע כִּי מוֹת תָּמוּת". הֶחָכָם פָּקַח אֶת־עֵינָיו בִּבְעָתָה, וּלְאַחַר שֶׁהֵבִין כִּי חֲלוֹם אֱמֶת הוּא, מַהֵר לְהָעִיר אֶת בַּעַל־הַבַּיִת. "הַאִם הִגַּשְׁתָּ בָּעֶרֶב אֶת מִנְחָתְךָ לְסֵפֶר־הַתּוֹרָה" שָׁאַל, וְהַלָּה הֵשִׁיב בִּשְׁלִילָה: "הֲרֵי הִזְהַרְתָּ אוֹתִי שֶׁלֹּא אֶעֱשֶׂה כֵּן". "חוֹזְרַנִי בִּי", אָמַר הֶחָכָם, "כִּי בֶּאֱמֶת טָעוּת הָיְתָה־לִּי, וְעָלֶיךָ לְהַמְשִׁיךְ בְּמִנְהָגְךָ, כִּי טוֹב הַדָּבָר מְאֹד". תָּמִים גָּדוֹל הָיָה הָאִישׁ, וּכְשֵׁם שֶׁקִּבֵּל אֶת הַדְּבָרִים הָרִאשׁוֹנִים, כָּךְ קִבֵּל בְּהַכְנָעָה אֶת הָאַחֲרוֹנִים, וּמִיָּד פָּנָה אֶל סֵפֶר־הַתּוֹרָה וּבִיְדוֹ כְּלִי הַשְּׂעוֹרִים כְּמִיָּמִים יָמִימָה. הַבֹּקֶר אוֹר וְהַשֶּׁמֶשׁ יָצְאָה עַל־הָאָרֶץ. "לֹא אַמְשִׁיךְ בְּדַרְכִּי", אָמַר הֶחָכָם בְּלִבּוֹ, "עַד שֶׁאֶתְעַכֵּב מְעַט עִם בַּעַל־הַבַּיִת הַתָּמִים, אֲשֶׁר עֲבוֹדָתוֹ רְצוּיָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם יוֹתֵר מִמֶּנִּי. וּלְפָחוֹת אֲלַמְּדֶנּוּ פְּסוּק אֶחָד מִן־הַתּוֹרָה". אָמַר וְעָשָׂה, וְהֵחֵל לְלַמֵּד אֶת הַלָּה אֶת הַפָּסוּק "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד". לְמַאֲמַצִּים מְרֻבִּים נִזְקַק, כְּדֵי לְהַחְדִּיר בְּמֹחוֹ הָאָטוּם שֶׁל הָאִישׁ אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָאַשּׁוּרִיּוֹת שֶׁלֹּא הִכִּיר מֵעוֹדוֹ, וּבִיְחוּד נוֹצַר בִּלְבּוּל בְּעֵינֵי הַלָּה בֵּין הָאוֹת דָּלֶ"ת שֶׁבְּסוֹף תֵּבַת 'אֶחָד', לְבֵין הָרֵי"ש הַדּוֹמָה לָהּ בְּצוּרָתָהּ שֶׁבְּתֵבַת 'יִשְׂרָאֵל'. "לֹא 'אַחֵר' כָּתוּב כָּאן חָלִילָה, אֶלָּא 'אֶחָד'"! הִזְהִירוֹ הֶחָכָם, וְחָזַר עַל־כָּךְ שׁוּב וְשׁוּב. אַךְ הַחֲזָרוֹת הָרְבּוֹת לֹא רַק שֶׁלֹּא הוֹעִילוּ, אֶלָּא עָשׂוּ אֶת הַהֵפֶךְ הַגָּמוּר. בִּיצִיאָתוֹ שֶׁל הֶחָכָם מִבֵּיתוֹ, כְּבָר לֹא זָכַר הָאִישׁ אִם יֵשׁ לוֹמַר אֶחָד וְלֹא אַחֵר, אוֹ שֶׁמָּא לְהֵפֶךְ, אַחֵר וְלֹא אֶחָד... נִסָּה הָאִישׁ לְהַזְכֵּר בְּדִבְרֵי הֶחָכָם, וּכְשֶׁרָאָה שֶׁדַּעְתּוֹ הִתְבַּלְבְּלָה עָלָיו, הֵחֵל לְדַלֵּק בְּעִקְבוֹתָיו. לְאַחַר מְרֻדָּף מְאֻמָּץ, גִּלָּה כִּי הֶחָכָם כְּבָר עָלָה לִפְּנִינָה וְהֵחֵל לְהַפְלִיג בַּיָּם, אוּלָם בִּלְהִיטוּתוֹ לָדַעַת אֶת קְרִיאַת הַפָּסוּק אֶל־נְכוֹן, הִמְשִׁיךְ בְּמֵרוּצוֹ וְלֹא שָׂם לֵב כִּי הוּא מְרַחֵף עַל־פְּנֵי הַמַּיִם עַד סִפְּנָתוֹ שֶׁל הֶחָכָם, כְּשֶׁהוּא צוֹעֵק: "מָה עָלַי לוֹמַר? אֶחָד אוֹ אַחֵר"? הֶחָכָם עָמַד הָמוּם לְמַרְאֵה הַפֶּלֶא שֶׁהִתְרַחֵשׁ מוּל עֵינָיו, וְקָרָא: "יָכוֹל אַתָּה לִקְרֹא כְּפִי שֶׁתִּרְצֶה, כִּי רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי, וְהָעִקָּר הוּא כַּוָּנַת הַלֵּב, וּבְרֹב תְּמִימוּתְךָ וַדַּאי יְקַבֵּל הַקָּבָּ"ה כָּל תְּפִלּוֹתֶיךָ לְרָצוֹן תָּמִיד". ♦

מאורות

רב אַבְרָהָם אַבְּלִי גּוֹמְבִּינֶר, הַ"מָּגֵן אַבְרָהָם" זצ"ל
לְיוֹם הַהֻלּוּלָא ג' בְּתִשְׁרֵי תמ"ג

מִגְּדוֹלֵי הָאַחֲרוֹנִים וְהַפּוֹסְקִים, וְנוֹדַע בְּפֵרוּשׁוֹ הַגָּדוֹל 'מָגֵן אַבְרָהָם' עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אוֹתוֹ הֵחֵל לִכְתֹּב בְּטֶרֶם מָלְאוּ לוֹ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה. נִקְרָא עַל שֵׁם עִיר יְלַדְּתוֹ גּוֹמְבִּין שֶׁבְּפוֹלִין, וְלָמַד בְּפוֹזְנָא אֵצֶל רַבִּי יִצְחָק מִפּוֹזְנָא. הִשְׁתַּקֵּעַ בְּקַלִּישׁ, וּמִתּוֹךְ עֲנָוָה לֹא נָטַל לְעַצְמוֹ תַּפְקִיד צִבּוּרִי וְלִמֵּד תּוֹרָה לְבַחוּרֵי חֶמֶד. פַּעַם נִקְלַע הַשֵּׁ"ךְ לְקַלִּישׁ, וַאֲשֶׁר שָׁמַע מֵאֶחָד מִתַּלְמִידָיו תְּשׁוּבָה נִפְלָאָה, הִתְוַדַּע אֵלָיו וְהִתְפַּעֵל מִבִּקְיאוּתוֹ. בְּהַשְׁפָּעַת הַשֵּׁ"ךְ בִּקְשׁוּ לְמַנּוֹתוֹ לְתַפְקִיד חָשׁוּב, אוּלָם הוּא סֵרֵב לְהִתְמַנּוֹת לְרַב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְנַשֵּׁל אָדָם מִתַּפְקִידוֹ, וְהִסְכִּים רַק לְהִקָּרֵא 'דַּיָּן בֵּית־הַכְּנֶסֶת', תֹּאַר אוֹתוֹ נָשָׂא בְּכָל יְמֵי מְגוּרָיו בְּקַלִּישׁ, בָּהֶם חַי בְּהִצְנַעַ וְהִסְתֵּר, כְּשֶׁהוּא מִתְגּוֹרֵר בְּמַרְתָּף וְכוֹתֵב בַּלֵּילוֹת חִדּוּשִׁים בְּפֶחָם עַל־הַקִּיר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכְּחוּ מִמֶּנּוּ עַד־הַבֹּקֶר. שְׁמוֹ נוֹדַע לְתִהְלָּה רַק לְאַחַר פְּטִירָתוֹ בִּזְכוּת חִבּוּרָיו, שֶׁהַנּוֹדָע בָּהֶם הוּא פֵּרוּשׁוֹ לַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁבְּמָקוֹרוֹ נִקְרָא 'נֵר יִשְׂרָאֵל', וְנִדְפַּס בִּידֵי בְּנוֹ רַבִּי חַיִּים בְּשֵׁם 'מָגֵן אַבְרָהָם נֵר יִשְׂרָאֵל', יַחַד עִם הַפֵּרוּשׁ 'מָגֵן דָּוִד' שֶׁל הַצַּ"ז, תַּחַת הַשֵּׁם הַמְשֻׁתָּף 'מָגִנֵּי־אֶרֶץ'. עָלָיו הִתְחַבְּרוּ כַּמָּה פֵּרוּשִׁים וְהָפַךְ לְעַמּוּד יְסוֹד בַּהֲלָכָה. שְׁאָר חִבּוּרָיו שֶׁשָּׁרְדוּ הֵם פֵּרוּשׁ לַתּוֹסֶפְתָּא נִזְיְקִין, פֵּרוּשׁ "זַיִת רַעֲנָן" לְיִלְקוּט שִׁמְעוֹנִי, וּדְרָשׁוֹת שֶׁהִשְׁתַּמְּרוּ בְּסֵפֶר חֲתָנוֹ רַבִּי יִצְחָק מֵאִיר קוֹיְפְמַן רַבָּהּ שֶׁל־קוֹסְנָה. כְּמוֹ־כֵן נִשְׁתַּמְּרוּ מִמֶּנּוּ פִּיּוּט לְשָׁבְעוֹת וְקִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב. נִפְטַר בְּטֶרֶם מָלְאוּ לוֹ חֲמִשִּׁים שָׁנָה, וּלְבַקָּשָׁתוֹ נִכְתַּב עַל מַצֵּבָתוֹ שֶׁבְּקַלִּישׁ רַק שְׁמוֹ וְשֵׁם סִפְרוֹ, אַךְ מִקּוּם קִבְרוֹ נֶעְלַם אַחֲרֵי הַשּׁוֹאָה.

יוֹסִיף דַּעַת

בפסוק 'קטב מרירי' שבפרשתנו, מפרש רש"י שהוא שד בשם מרירי, וקטב הוא לשון כריתה. במדרש איכה מובא, שקטב מרירי מצוי בימי בין המצרים, ובשעות הצהריים כפי שנאמר 'מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם'. במדרש תהלים מובא תיאורו, שעשוי קליפין־קליפין שערים ושל עין אחת הוא רואה ועינו תוך לבו, ואינו שולט אלא בין צל לחמה מארבע ועד תשע שעות ומי"ז בתמוז ועד תשעה באב, וכל שהוא רואה אותו נופל על פניו, ומובא שם על חזקיה שראהו ונפל. במדרש תנחומא מובא ש"הרואה אותו אין לו חיים לעולם, בין בהמה ובין אדם ובין חיה, ראשו דומה לעגל וקרן אחת יוצאת בין מצחו והוא עשוי אפסיין", דהיינו עשוי חתיכות, ומארמית נגזר המונח 'פיסה' לציון חלקים. עניין השדים המצויים בעולם, מוזכר בגמרא פעמים רבות, ולדברי המפרשים איסור הזביחה לשעירים הכוונה לשדים, אולם ידועה שיטתו של הרמב"ם, שכל עניין השדים הכל הוא שקר ודמיון שווא ואין בהם שום ממש, ולשיטתו אין לחשוש לכל מה שנאסר מחמת רוח רעה, וכן כתב המאירי שעניין השדים אינו אלא דברי הבאי. אולם רבים התנגדו לדברי הרמב"ם, ויש שפירשוהו באופנים שונים. הגר"א מווילנא כתב נגד דברי הרמב"ם בחריפות: "והוא נמשך אחר הפילוסופיא, אבל כבר הכו על־קדקדו שהרי מצינו כמה מעשיות בגמרא, והפילוסופיא הארורה הטתו ברוב לקחה, לפרש הגמרא הכל בדרך הלצי ולעקור אותן מפשטן". משמו של רבי מנשה מאיילייא נמסר, כי דברים אלו לא יצאו מעטו של הגר"א ואיש אחר הציג דברים אלו בתוך ביאור הגר"א בהדפסה, ולדבריו "היה מכיר את האיש ואת שיחו", אולם רבי שמואל לוריא המו"ל של ספרי הגר"א העיד, כי הדברים מופיעים בכתב־ידו ממש. רבי מנשה בן־ישראל כתב, כי הרמב"ם היה פילוסוף גדול, ולכן לא האמין במה שלא מתקבל על השכל. ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש סבור, כי הרמב"ם כתב כן, להציל את ישראל מכישוף שלא יעבדו לשדים, ולכן ביטל את הדבר.

סִפּוּר לְשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת

הָיֹה הָיָה

זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר

מִגְּדוֹלֵי חַכְמֵי הַדּוֹרוֹת הַפְּלָאִיִּים, הָיָה הַחִידָ"א, רַבִּי חַיִּים יוֹסֵף דָּוִד אֲזוּלַאי. אִישִׁיּוּתוֹ הָיְתָה מְיֻחֶדֶת בְּמִינָהּ וְרַבַּת־אַנְפִּין, וּמִזְגָה בְּתוֹכָהּ מַעֲלוֹת לְאֵין־עֲרֹךְ, אִישׁ הָאֶשְׁכּוֹלוֹת שֶׁל־מַמָּשׁ. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים יָצָא הַחִידָ"א לְאַרְצוֹת הַגּוֹלָה לְטוֹבַת אֶרֶץ־הַקֹּדֶשׁ, וְהוֹתִיר לְדוֹרוֹת יוֹמָן מַסָּע מְפֹרָט בְּשֵׁם 'מַעְגַּל טוֹב', אוֹתוֹ כָּתַב בִּלְשׁוֹנוֹ הָעֲשִׁירָה וְהַצִּיּוּרִית, הַמְּשֻׁפַּעַת בְּשַׁעֲשׁוּעֵי־לָשׁוֹן שֶׁל שִׁבְרֵי פְּסוּקִים וּלְשׁוֹנוֹת חֲזַ"ל, סִגְנוֹן כְּתִיבָה יִחוּדִי מִשֶּׁלּוֹ, מִמֶּנּוּ נִכֶּרֶת בְּקִיאוּתוֹ הַמַּדְהִימָה וְהַמַּקִּיפָה בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה וְהַחָכְמוֹת.

הָיָה זֶה בֶּאֱלוּל שְׁנַת תקל"ז, כַּאֲשֶׁר הַחִידָ"א הִגִּיעַ לָעִיר תּוּנֶס, בָּהּ הִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת אֶת יֶרַח הָאֵיתָנִים. בְּלִבּוֹ נָשָׂא תְּפִלָּה לַה' שֶׁיַּצְלִיחַ דַּרְכּוֹ וְיִשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי כָּל־רוֹאָיו, שֶׁכֵּן הֵיטֵב יָדַע עַל מִנְהָגָם שֶׁל חַכְמֵי תּוּנֶס לְהַעֲמִיד בְּכוּר־הַמִּבְחָן אֶת הָאוֹרְחִים שֶׁנִּקְלָעִים לְעִירָם, וּבִגְאוֹנוּתָם בַּתּוֹרָה סָתְרוּ לֹא אַחַת אֶת פִּלְפּוּלֵיהֶם וּבִטְּלוּם כִּלְאַחַר־יָד. עִם כְּנִיסָתוֹ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, רָאָה אֶת רַבִּי יוֹסֵף זַרְקָא, מִגְּדוֹלֵי רַבָּנֵי הָעִיר, עוֹסֵק עִם תַּלְמִידָיו בְּמַסֶּכֶת חֲגִיגָה. וְהִנֵּה קוֹרֵא אַחַד הַתַּלְמִידִים קֶטַע מִדִּבְרֵי אַגָּדָה: "אָמַר ה' לְיִשְׂרָאֵל, אַתֶּם עֲשִׂיתֶם אוֹתִי חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם, אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם", וְהַחִידָ"א שֶׁלֹּא רָצָה לְבַטֵּל תּוֹרָה דְּרַבִּים, הִתְיַשֵּׁב בְּפִנָּה וְהִטָּה אָזְנוֹ לְקוֹלוֹת הַלִּמּוּד. מִן־הַנּוֹדָע הוּא, שֶׁהַחִידָ"א נֵחַן בְּהָדָר וְחֵן בִּלְתִּי מְצוּיִים, וּדְמוּתוֹ הַמַּרְשִׁימָה הוֹתִירָה רֹשֶׁם עַז עַל כָּל־רוֹאָיו. כֵּיוָן שֶׁכָּךְ, הִתְרַשְּׁמוּ תְּחִלָּה הַתַּלְמִידִים מִמֶּנּוּ, אוּלָם פֵּרְשׁוּ אֶת־שְׁתִיקָתוֹ, כְּאֶחָד שֶׁאֵינוֹ בָּקִי בַּלִּמּוּד, עַד שֶׁאַחַד מֵהֶם זָרַק בְּקוֹל אֶת הַתֹּאַר 'חֲטִיבָה', אוֹתוֹ קָרְאוּ זֶה עַתָּה בַּגְּמָרָא, מִתּוֹךְ רֶמֶז שָׁקוּף כִּי דּוֹמֶה הוּא אוֹרֵחַ בִּלְתִּי מֻכָּר זֶה, לַחֲטִיבָה שֶׁל עֵץ־גָּלְמִי, וְאֵין בּוֹ לֹא תּוֹרָה וְלֹא חָכְמָה. הַחִידָ"א שָׁמַע אֶת חֶרְפָּתוֹ וְשָׁתַק מִתּוֹךְ מְחִילָה עַל־כְּבוֹדוֹ, וּלְאַחַר שֶׁהַלִּמּוּד הִסְתַּיֵּם, נִגַּשׁ אֶל רַבִּי יוֹסֵף זַרְקָא וְסִפֵּר לוֹ עַל מַטְּרַת בּוֹאוֹ לְטוֹבַת יְהוּדֵי חֶבְרוֹן. "הָבָה וְנֵלֵךְ יַחְדָּו אֶל הָרַב הָרָאשִׁי שֶׁלָּנוּ, רַבִּי יִצְחָק לוּמְבְּרוֹזוֹ", הִצִּיעַ רַבִּי יוֹסֵף, וְהָרַב נִזְכַּר מִיָּד כִּי כְּבָר לִפְנֵי שָׁנִים רַבּוֹת, כַּאֲשֶׁר רַבִּי יוֹנָה נָבוֹן בַּעַל 'נֶחְפָּה בַכֶּסֶף', בִּקֵּר בְּתוּנֶס בִּשְׁלִיחוּת יְרוּשָׁלַיִם, סִפֵּר לוֹ עַל תַּלְמִיד צָעִיר בְּשֵׁם זֶה שֶׁעֲתִידוֹ לִגְדוֹלוֹת, וּמִיָּד כִּבְּדוֹ לָשֵׂאת דְּרָשָׁה בַּשַּׁבָּת הַקְּרוֹבָה. הַשְּׁמוּעָה עַל 'הֶחָכָם הַכּוֹלֵל' שֶׁהִגִּיעַ מֵאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ פָּשְׁטָה בָּעִיר, וְרַבִּים נָהֲרוּ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לִשְׁמֹעַ אֶת־דְּבָרָיו, בֵּינֵיהֶם בָּלְטוּ תַּלְמִידֵי הַיְשִׁיבָה שֶׁבִּקְשׁוּ לְהִתְנַצֵּחַ כְּדַרְכָּם עִם הַנּוֹאֵם. אֶת דְּרָשָׁתוֹ פָּתַח הַחִידָ"א בְּדִבְרֵי הַגְּמָרָא "אַתֶּם עֲשִׂיתֶם אוֹתִי חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם", שֶׁבּוֹ עָסְקוּ הַתַּלְמִידִים בִּשְׁעַת בּוֹאוֹ, וּבְכִשְׁרוֹן רַב הֵחֵל לְבָאֵר אֶת הַדְּבָרִים בְּטוּב־טַעַם וּבְשִׁלּוּב דִּבְרֵי פִּלְפּוּל וַהֲלָכָה, מוּסָר וְאַגָּדָה, כַּאֲשֶׁר הַשּׁוֹמְעִים יוֹשְׁבִים מְקֻסָּמִים בְּמֶשֶׁךְ לְמַעְלָה מִשְּׁעָתַיִם, וְאַף אֶחָד לֹא מֵעֵז לִפְצוֹת אֶת־פִּיו וּלְהַקְשׁוֹת עַל־דְּבָרָיו. קַרְנוֹ גָּדְלָה לְאֵין־עֲרֹךְ, יַחַד עִם כְּבוֹדָהּ שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

מִיָּד עִם סִיּוּם דְּרָשָׁתוֹ, נִגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדִי בְּשֵׁם מֹשֶׁה כֹּהֵן טָנוּגִ'י, וְהִזְמִינוֹ בְּשֵׁם אָבִיו 'הַקָּאיֶיד', הוּא נְצִיג הַקְּהִלָּה בִּפְנֵי הַשִּׁלְטוֹנוֹת, ר' יְשׁוּעָה הַכֹּהֵן, לְהִתְגּוֹרֵר בַּאֲחֻזָּתוֹ הַמְפֹאֶרֶת אוֹתָהּ בָּנָה לָאַחֲרוֹנָה. חֶדֶר רֵיק וּמְרֻוָּח הָיָה בָּאֲחֻזָּה, שֶׁיָּכוֹל הָיָה לְהַתְאִים לִמְגוּרֵי הַחִידָ"א, אוּלָם חִסָּרוֹן אֶחָד הָיָה לוֹ, הֶעְדֵּר דֶּלֶת שֶׁלֹּא הֻתְקְנָה בּוֹ עֲדַיִן, וְכֵיוָן שֶׁהָאֵזוֹר שָׁרַץ שׁוֹדְדִים וְגַנָּבִים, חָשְׁשׁוּ אֲנָשִׁים לִישֹׁן בַּחֶדֶר הַפָּתוּחַ. אוּלָם הַחִידָ"א הֵנִיחַ אֶת־דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל־הַבַּיִת, וּבְבִטָּחוֹן מָלֵא בַּקָּבָּ"ה הַשּׁוֹמֵר דַּלְתוֹת יִשְׂרָאֵל, פָּנָה לָנוּחַ בַּחֶדֶר. אוֹתוֹ לַיְלָה, הָיָה לֵיל שִׁמּוּרִים לַ'קָּאיֶיד', שֶׁלֹּא נָתַן שֵׁנָה לְעַפְעַפָּיו. מִדֵּי זְמַן־מָה, הָיָה קָם מִמִּשְׁכָּבוֹ וּפוֹנֶה לִרְאוֹת אִם הַכֹּל כַּשּׁוּרָה, וְכִי לֹא אֵרַע לָאוֹרֵחַ הַנִּכְבָּד כָּל־פֶּגַע. הַשָּׁעָה הָיְתָה כְּבָר אַחַר חֲצוֹת הַלַּיְלָה, בַּעַל־הַבַּיִת שׁוֹכֵב בְּמִטָּתוֹ נִים־וְלֹא־נִים, וְהִנֵּה הוּא שׁוֹמֵעַ רַחַשׁ שֶׁל צְעָדִים עַל הַתִּקְרָה שֶׁמֵּעָלָיו. חֶרֶשׁ יָצָא מֵחַדְרוֹ וְנָשָׂא עֵינָיו אֶל־הַגַּג, וּלְחֶרְדָּתוֹ רָאָה עַרְבִי שׁוֹדֵד הָעוֹמֵד לְמַעְלָה וּמַבִּיט כְּלַפֵּי הַחֶדֶר הַפָּתוּחַ אֲשֶׁר לְמַרְגְּלוֹתָיו. "אֲדוֹנִי הָרַב", קָרָא הֶעָשִׁיר בְּפַחַד, "שׁוֹדֵד מְבַקֵּשׁ לִפְרֹץ פְּנִימָה! אָנָּא הִמָּלֵט מֵחַדְרְךָ בְּטֶרֶם תִּנָּזֵק". אוּלָם הַחִידָ"א נוֹתַר בְּשַׁלְוָתוֹ וְהִרְגִּיעַ אוֹתוֹ: "חֲזֹר לִישֹׁן, כִּי עוֹד מְעַט יֵאוֹר הַיּוֹם וַעֲדַיִן לֹא נַחְתָּ כְּפִי הָרָאוּי". אוּלָם הַ'קָּאיֶיד' הִמְשִׁיךְ לְהַפְצִיר בּוֹ שׁוּב וָשׁוּב, וּבֵינְתַיִם הֵבִין הַשּׁוֹדֵד שֶׁעַל הַגַּג, כִּי הָאוֹרֵחַ הִגִּיעַ מֵ'אַל־קוּדְס' הָרְחוֹקָה, הִיא יְרוּשָׁלַיִם, וְאָמַר: "יְהוּדִי כּוֹפֵר מֵאַל־קוּדְס? מֻכְרָח אֲנִי לְבַזּוֹתוֹ וּלְהַשְׁפִּילוֹ". אַךְ עוֹד בְּטֶרֶם הִסְפִּיק לְבַצֵּעַ אֶת־זְמָמוֹ, הֵצִיץ הַחִידָ"א מֵחַדְרוֹ וְקָרָא לְעֶבְרוֹ: "חֲתֹם פִּי שָׂטָן וְאַל יַשְׂטִין עָלֵינוּ", כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת הַשֵּׁי"ן כְּשִׂי"ן, וְאֶת הַטֵּי"ת כְּתָי"ו. בְּאוֹתוֹ רֶגַע הִשְׁתַּתֵּק הַשּׁוֹדֵד עַל־מְקוֹמוֹ וְנוֹתַר עוֹמֵד כְּבוּל־עֵץ. הַבֹּקֶר אוֹר, וְהָעִיר כֻּלָּהּ הָיְתָה כְּמֶרְקָחָה. עַל גַּגּוֹ שֶׁל הַ'קָּאיֶיד' הַיְּהוּדִי עוֹמֵד עַרְבִי בְּמַבָּט קָפוּא, בְּלִי יְכֹלֶת לְהָנִיעַ יָד אוֹ רֶגֶל, כַּאֲשֶׁר פִּיו פָּתוּחַ וּלְשׁוֹנוֹ מְשֻׁרְבֶּבֶת הַחוּצָה. הַשְּׁמוּעָה עָשְׂתָה לָהּ כְּנָפַיִם, וּמַהֵר מְאֹד הִגִּיעָה לְאָזְנָיו שֶׁל מוֹשֵׁל הָעִיר. הַלָּה הָיָה בָּטוּחַ תְּחִלָּה כִּי חוֹמְדִים עִמּוֹ לָצוֹן, אוּלָם כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ אֶל הַמָּקוֹם וְרָאָה אֶת הַמַּחֲזֶה הַמַּבְעִית בְּמוֹ עֵינָיו, הֵבִין מִיָּד כִּי יֵשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ. לְאַחַר חֲקִירָה קְצָרָה נוֹדַע לוֹ מִפִּי הַ'קָּאיֶיד', עַל הָאוֹרֵחַ הַיְּהוּדִי הַנִּכְבָּד שֶׁהִתְאָרֵחַ בְּבֵיתוֹ, וְעַל הַשּׁוֹדֵד שֶׁבָּא בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, וּמִיָּד שָׁלַח אֶת מֶרְכַּבְתּוֹ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, כְּדֵי לְהָבִיא אֶת הַחִידָ"א בְּרֹב כָּבוֹד. עִם הַגִּיעוֹ, הִפְצִיר בּוֹ הַמּוֹשֵׁל לִסְלֹחַ לְאוֹתוֹ שׁוֹדֵד עַל כַּוָּנָתוֹ הָרָעָה, וְהוּא קָרָא מִיָּד בִּשְׁמוֹ וְצִוָּהוּ לָרֶדֶת מֵהַגַּג. בְּאוֹתוֹ רֶגַע הִתְעוֹרֵר הָעַרְבִי כְּמוֹ מִתּוֹךְ חֲלוֹם וְיָרַד לְמַטָּה, הַיְשֵׁר לְיָדָיו שֶׁל הַמּוֹשֵׁל שֶׁצִּוָּה לְהַשְׁלִיכוֹ מֵאֲחוֹרֵי סוֹרָג וּבְרִיחַ. שְׁמוֹ שֶׁל הַחִידָ"א הָפַךְ לְמֻשָּׂא שֶׁל הַעֲרָצָה בְּתוּנֶס, וְהוּא עַצְמוֹ מְסַפֵּר בְּזִכְרוֹנוֹתָיו, כִּי נָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת עָמְדוּ מִחוּץ לְבֵיתוֹ כְּדֵי לִזְכּוֹת לִרְאוֹת אֶת הֲדַר פָּנָיו, וְכַאֲשֶׁר הָיָה עוֹבֵר בָּרְחוֹב כְּשֶׁגְּלִימָתוֹ הָאֲרֻכָּה מִשְׁתָּרֶכֶת אַחֲרָיו, הָיוּ הַלָּלוּ אוֹחֲזוֹת בְּשׁוּלֵי הַגְּלִימָה מִתּוֹךְ יִרְאַת כָּבוֹד וּתְמִימוּת נִפְלָאָה שֶׁל פְּשׁוּטֵי־עָם מוֹקִירֵי תּוֹרָה. ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מִדִּבְרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ עַל הַפָּרָשָׁה

כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ (לב, ט) - לִהְיוֹת שֶׁהָאֻמָּה אֲשֶׁר בָּחַר לוֹ ה' שֶׁיִּהְיֶה הוּא הַמּוֹשֵׁל עָלֶיהָ, הֵם יִשְׂרָאֵל, לָזֶה נִתְכַּוֵּן ה' וְהִמְלִיךְ וְנִשֵּׂא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־הָאֻמּוֹת, וּבָזֶה כַּאֲשֶׁר הוּא מוֹלֵךְ עַל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה הוּא מוֹלֵךְ עַל כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְאוֹמְרוֹ **חֵלֶק ה' עַמּוֹ** יְכַוֵּן אֶל יִשְׂרָאֵל אַחַר שֶׁקִּבְּלוּ הַתּוֹרָה שֶׁאָז יִקָּרְאוּ בְּשֵׁם עַם ה', וְאוֹמְרוֹ **יַעֲקֹב חֶבֶל** פֵּרוּשׁ, הַחֶבֶל שֶׁהוּא רֹאשׁ הַנַּחֲלָה:

יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ וְגוֹ' (לב, י) - וְאוֹמְרוֹ **יְבוֹנְנֵהוּ** פֵּרוּשׁ עַל־יְדֵי שֶׁנָּתַן לָהֶם תּוֹרָה שֶׁהִיא מְקוֹר הַבִּינָה, שֶׁבָּזֶה יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ, עַל־דֶּרֶךְ אוֹמְרוֹ תְּבוּנָה תִנְצְרֶכָּה, וְאוֹמְרוֹ **כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ**, כְּמַאֲמַר הַנָּבִיא כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּכֶם כְּנוֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ, וְהַכַּוָּנָה בָּזֶה כְּדֶרֶךְ שֶׁאֵין הָעַיִן סוֹבֶלֶת נְגִיעַת אֶצְבַּע הָאָדָם בָּהּ, וְהַטַּעַם לְצַד כִּי גּוּף הָאֶצְבַּע עָכוּר וְהָעַיִן זַכָּה, וְאֵין הָרוּחָנִי סוֹבֵל הַגַּשְׁמִי, וְהוּא סוֹד מַאֲמַר הָרַשְׁבִּ"י שֶׁאָמַר וַי לָהּ לְנִשְׁמְתָא דְסַבְלָא אִשָּׁא נוּכְרָאָה, פֵּרוּשׁ הָאֵשׁ שֶׁבּוֹ נִכְנֶסֶת לְהַעֲנִישָׁהּ הִיא אֵשׁ נָכְרִיָּה בְּעֵרֶךְ אֵשׁ הַנְּשָׁמָה, וְלָזֶה תִּמְצָא שָׁם שֶׁנֶּפֶשׁ הַצַּדִּיק תִּטְבֹּל בְּאֵשׁ הַנִּקְרָא נְהַר דִּינוּר, פֵּרוּשׁ בְּעוֹד שֶׁלֹּא נִתְרַחֵק הָאֵשׁ וְלֹא נִגְשָׁם, שֶׁבָּזֶה לֹא יִצְטַעֲרוּ, וְהָבֵן סוֹדָן שֶׁל־דְּבָרִים. וְהוּא אוֹמְרוֹ כָּאן **כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ** כִּי הֵם רוּחָנִיִּים וְכָל חוּץ מֵהֶם גַּשְׁמִי, וְלָזֶה יֵרְעוּ וְיַשְׁחִיתוּ בָּהֶם אֲפִלּוּ נְגִיעַת הֶעָכוּר, כְּמוֹ שֶׁיָּדַע נְגִיעַת־יָד בְּאִישׁוֹן עַיִן, וְזֶה הָיָה אַחַר שֶׁהִנְחִילָם הַתּוֹרָה, וְלָזֶה קָדַם לוֹמַר **יְבוֹנְנֵהוּ** וְאַחַר־כָּךְ אָמַר **יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן** עֵינוֹ, וְהוּא טַעַם מִצְוַת לֹא־תַעֲשֶׂה וְהָבֵן. עוֹד יִרְצֶה אוֹמְרוֹ **יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ**, עַל־דֶּרֶךְ אוֹמְרָם זַ"ל, שְׁלֹשָׁה צְרִיכִין שְׁמִירָה וְאֶחָד מֵהֶם הוּא תַּלְמִיד־חָכָם, וְהַטַּעַם לְפִי שֶׁהַמַּזִּיקִין מִתְקַנְּאִים מִמַּעֲלַת בֶּן־תּוֹרָה וּמִתְגָּרִים בּוֹ, לָזֶה אָמַר **יְבוֹנְנֵהוּ** פֵּרוּשׁ, יִתֵּן לוֹ הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת תְּבוּנָה, לָזֶה חָל עָלָיו לְשׁוֹמְרוֹ כְּאוֹמְרוֹ **יִצְּרֶנְהוּ וְגוֹ'**:

דִּבְרֵי הַיָּמִים

בג' בתשרי תרכ"א, בישיבתו בטלית ותפילין לאחר סליחות צום גדליה, נפטר רבי ישראל ליפשיץ מדאנציג, בעל הפירוש הנודע "תפארת ישראל" על המשניות. המהדורה השנייה יצאה בידי בנו, והוא חילקה ל'יכין' - חלק הפשט, ו'בועז' - החידושים. בפירושיו תרגם מלים רבות מיוונית ורומית, אותן הכיר עוד בצעירותו, ושיקע נתונים מדעיים מעולם המדע של זמנו, דבר שעורר נגדו התנגדות, אולם פירושו התקבל בכל תפוצות ישראל. בייחוד נוצר פולמוס סביב האגדה שהביא בסוף קידושין על לידתו של משה רבנו וציור דיוקנו, אולם הדברים הובאו במקורות נוספים בהם גם מספרי החסידות הראשונים. בשנת תר"ב, נשא דרשה מקיפה בעניין השארת הנפש ותחיית המתים, שמודפסת כיום בסוף סדר נזיקין א', ובו חידושים נועזים ומפתיעים בעניין התפתחות העולם וגילו, שרידי בעלי החיים המאובנים שנמצאו בחפירות ומכונים 'דינוזאורים', ולדבריו שרידי 'האדם הקדמון' שנמצאו לטענת החוקרים, שייכים לתקופת העולמות הקודמים שהקב"ה ברא והחריבם כפי שאמרו חז"ל, והם תתקע"ד הדורות שהיו קודם בריאת העולם שלנו. רבים לא ראו בעין יפה את דבריו, וה'מנחת אלעזר' ממונקאטש סבר כי בנו רבי ברוך יצחק מהמבורג הוא שחיברה ותלה אותה באביו, ורבי יהושע אשר משעדליץ היה מכנה את הדרשה בשם 'מעגל מוות'. בפירושו לנאמר באבות "חיבה יתירה נודעת לו שנברא בצלם", הוא מזכיר את המדענים שהיטיבו לאנושות, "כהחסיד יענֶער שהמציא הפאקקע אימפפונג (חיסון אבעבועות), ודראקא שהביא הקארטאפפעל (תפוחי אדמה) לאייראפא (לאירופה), וגוטענבֶערג שהמציא את הדפוס, ורייכלין שהערה למות נפשו להציל שריפת הש"סין בשנת רס"ב".

מִשִּׁבְחֵי גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל

מְשַׁבֵּחַ

חֲשִׁיבוּת מְיֻחֶדֶת וְחִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לְסִפּוּרֵי צַדִּיקִים וְהִתְחַקּוּת אַחַר עִקְּבוֹת אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ, בְּמַטָּרָה שֶׁל לִמּוּד מוּסַר הַשֵּׂכֶל וּצְעִידָה בִּנְתִיבוֹתָם, בִּבְחִינַת "זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר, שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ". וּכְבָר הִפְלִיגוּ הַקַּדְמוֹנִים בַּחֲשִׁיבוּת הָעִנְיָן, כְּפִי שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בַּחְיֵי 'כִּי יִתְחַיֵּב הָאָדָם לַחְקֹר הַצַּדִּיקִים וּלְסַפֵּר בְּשִׁבְחָם מַעֲלָתָם, וְהִגִּיד לְךָ כִּי עֵרֶךְ הַחֲקִירָה הַזֹּאת בְּחֵקֶר כְּבוֹדָם הוּא טוֹב מֵאֲכִילַת דְּבַשׁ, כִּי אֲכִילַת הַדְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא־טוֹב, וְהַרְבּוֹת לַחְקֹר בִּכְבוֹדָם הוּא טוֹב וְכָבוֹד אֵצֶל הַמַּחֲשָׁבָה, כִּי אֵין סָפֵק שֶׁהַמְשַׁבֵּחַ אֶת הַצַּדִּיקִים תָּמִיד אֵין זֶה כִּי אִם מִצַּד טִבְעוֹ וּמִזְגוֹ הַטּוֹב, וּלְכָךְ סִפּוּר שִׁבְחָם אֶצְלוֹ מָתוֹק מִדְּבַשׁ". בְּיִחוּד הִפְלִיגוּ בְּמַעֲלַת סִפּוּרֵי צַדִּיקִים בְּתוֹרַת הַחֲסִידוּת, כְּפִי שֶׁאָמְרוּ בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב שֶׁ"כָּל הַמְסַפֵּר בְּשִׁבְחֵי הַצַּדִּיקִים כְּאִלּוּ עוֹסֵק בְּמַעֲשֵׂי מֶרְכָּבָה", וּכְדִבְרֵי הַ"תִּפְאֶרֶת שְׁלֹמֹה" מֵרָדוֹמְסְק שֶׁ"הַמְסַפֵּר בְּשִׁבְחָם זֶהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהוּא כְּמוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה". כָּךְ גַּם אָמַר הַחֲתַ"ם סוֹפֵר לִבְנוֹ, כִּי יֵשׁ לוֹ עִנְיָן בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מֵרַבּוֹתָיו וּשְׁאָר צַדִּיקִים, שֶׁכֵּן עֶרְכָּם כְּמוֹ פִּלְפּוּלֵי אוֹרָיְתָא, וְעַל בַּעַל "צְרוֹר הַחַיִּים" מוּבָא, שֶׁאֶת לֵיל שָׁבֻעוֹת הֶעֱבִיר בְּסִפּוּרֵי צַדִּיקִים, 'וְלֹא בִּטַּלְנוּ מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה, כִּי סִפּוּרֵי צַדִּיקִים הֵמָּה מֶרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה". רֶמֶז מְעַנְיֵן לְדָבָר זֶה שֶׁסִּפּוּרֵי צַדִּיקִים נֶחְשָׁבִים כְּתוֹרָה, נִמְצָא בְּדִבְרֵי הַגְּמָרָא בִּכְתֻבּוֹת, שֶׁשָּׁם מְסַפְּרִים חֲזַ"ל סִפּוּרִים עַל הָאֲמוֹרָאִים, וּתְחִלָּה לָזֶה נֶאֱמַר 'תָּנוּ רַבָּנָן'. וְכֵן כָּתַב הָרַבִּי ר' אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ'נְסְק בְּ"נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ": "סִמָּן טוֹב לָאָדָם, כְּשֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ מְסַפְּרִים מִמַּעֲלוֹת הַצַּדִּיקִים וַעֲבוֹדָתָם בִּקְדֻשָּׁה לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, אִם בְּאוֹתוֹ הַפַּעַם לִבּוֹ חוֹשֵׁק וּמִתְלַהֵב מְאֹד־מְאֹד שֶׁיִּזְכֶּה גַּם הוּא לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, זֶה הוּא סִמָּן טוֹב שֶׁהַשֵּׁם עִמּוֹ וְזֶה דְּבַר ה'". מְסֻפָּר, כִּי בַּעַל "עֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם" מֵחוּסְט הָיָה אוֹמֵר, כִּי "כַּאֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר שָׁעָה אַחַת מִגֹּדֶל קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִצַּאנְז, הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה עָלַי רֹשֶׁם יוֹתֵר חָזָק, מִלִּמּוּד עֲשָׂרָה דַּפִּים בְּסֵפֶר רֵאשִׁית חָכְמָה"...

הַ"צֶּמַח צֶדֶק" מִלִּיוּבַּאוִויטְשׁ, שָׁלַח פַּעַם אֶת תַּלְמִידוֹ רַבִּי יִצְחָק אַיְזִיק מֵהוֹמִיל אֶל הַ'סָּבָא קַדִּישָׁא' רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵרוּזִ'ין, בְּעִנְיַן צִבּוּרִי כְּלָשֶׁהוּ. הָאוֹרֵחַ בִּקֵּשׁ לְהִתְחַקּוֹת אַחַר אָרְחוֹת בֵּית רוּזִ'ין, וְשָׂם דַּעְתּוֹ עַל כָּל־פְּרָט. הַמִּנְהָג בְּרוּזִ'ין הָיָה, שֶׁבְּעֵת שֶׁנִּכְנְסוּ חֲסִידִים אֶל הָרַבִּי לְקַבָּלַת שָׁלוֹם וּבְרָכָה, הָיָה עוֹמֵד בְּסָמוּךְ לוֹ אֶחָד מִזִּקְנֵי הַחֲסִידִים שֶׁשִּׁמֵּשׁ כְּמֵלִיץ בֵּינוֹתָם, וּבְצִדּוֹ הַשֵּׁנִי עָמַד הַגַּבַּאי. בְּאוֹתוֹ יוֹם הִגִּיעוּ לְרוּזִ'ין שְׁנֵי מְחַבְּרֵי סְפָרִים, הָרִאשׁוֹן הָיָה מִגְּדוֹלֵי הָרַבָּנִים שֶׁהֵבִיא עִמּוֹ חִבּוּר גָּדוֹל בַּלַּמְדָנוּת כְּדֵי לְבַקֵּשׁ אֶת הַסְכָּמַת הָרַבִּי, וְהַשֵּׁנִי הֵבִיא קֹבֶץ סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִצַּדִּיקִים וַחֲסִידִים. עִיֵּן הָרַבִּי מְעַט בִּשְׁנֵי הַסְּפָרִים, וּתְחִלָּה הֵחֵל לְדַבֵּר בְּשֶׁבַח סִפּוּרֵי צַדִּיקִים וְהָרֹשֶׁם הַגָּדוֹל שֶׁהַדָּבָר עוֹשֶׂה בְּהֵיכְלֵי הַצַּדִּיקִים בְּגַן־עֵדֶן, וּלְאַחַר מִכֵּן עָסַק בְּכַמָּה חִדּוּשִׁים שֶׁרָאָה בְּסִפְרוֹ שֶׁל הָרִאשׁוֹן. כָּךְ הָיָה גַּם בִּשְׁעַת הֲכָנַת הַהַסְכָּמוֹת, אוֹתָן כָּתַב הֶחָסִיד הַמְקֹרָב, וּלְפִי הוֹרָאַת הָרַבִּי, בְּכָר תְּחִלָּה לִכְתֹּב אֶת הַהַסְכָּמָה לְסֵפֶר הַסִּפּוּרִים, וְהַדָּבָר הָיָה לְפֶלֶא בְּעֵינֵי הָאוֹרֵחַ הַחַבַּ"דִּי. יוֹמַיִם לְאַחַר מִכֵּן, הַזְּמַן הָאוֹרֵחַ לִסְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וְטֶרֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אָמַר רַבִּי יִשְׂרָאֵל כָּךְ: "בְּעֵינָיו שֶׁל הַגָּאוֹן הַלִּיטָאִי שֶׁהִגִּיעַ אֵלֵינוּ, הָיָה לְפֶלֶא מַדּוּעַ דִּבַּרְנוּ תְּחִלָּה אוֹדוֹת סִפּוּרֵי הַצַּדִּיקִים וּלְאַחַר מִכֵּן אוֹדוֹת חִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה, וְכֵן עַל שֶׁהִקְדַּמְנוּ לְהַסְכִּים עַל סֵפֶר זֶה לִפְנֵי חִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה. וּבֶאֱמֶת קֻשְׁיָתוֹ עַתִּיקָה וּכְבָר הִתְחַבֵּט בָּהּ רַשִׁ"י הַקָּדוֹשׁ בַּפָּסוּק הָרִאשׁוֹן, וְכָתַב 'לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא מֵהַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, וּמָה טַעַם פָּתַח בִּבְרֵאשִׁית? מִשּׁוּם כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ'". וְאָז פָּנָה לְרַבִּי יִצְחָק אַיְזִיק, וְאָמַר: "מְבִינִים אַתֶּם? אָנוּ נוֹהֲגִים בַּסֵּדֶר כְּפִי שֶׁנָּתַן לָנוּ הַקָּבָּ"ה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. תְּחִלָּה בְּסֵפֶר בְּרֵאשִׁית בּוֹ מוּבָאִים סִפּוּרֵי צַדִּיקִים שֶׁל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּלְאַחַר מִכֵּן בְּסֵפֶר שְׁמוֹת 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם'". וְהוֹסִיף: "אָמְנָם שְׁנֵי הַמְחַבְּרִים הֵם חֲסִידִים שֶׁל צוּרָה וּשְׁנֵי הַחִבּוּרִים נִפְלָאִים הֵם. אֶלָּא שֶׁחִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה מְסַפְּרִים אֶת הַלַּמְדָנוּת שֶׁהַמְחַבֵּר חִדֵּשׁ, וְאִלּוּ סִפּוּרֵי הַצַּדִּיקִים מְסַפְּרִים אֶת הַחִדּוּשִׁים שֶׁהַקָּבָּ"ה חִדֵּשׁ בְּעוֹלָמוֹ. וְלָכֵן הִקְדַּמְנוּ לְהַסְכִּים תְּחִלָּה עַל קֹבֶץ סִפּוּרֵי הַצַּדִּיקִים".

רַבִּי יִשָּׂשכָר דֹּב מִוּוֹלְבְּרוֹז', חָלָה פַּעַם בְּאֹפֶן מְסֻכָּן, וְהָרוֹפְאִים אָמְרוּ נוֹאָשׁ לְחַיָּיו. עָמְדוּ בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ וַחֲסִידָיו הַנֶּאֱמָנִים לְיַד מִטָּתוֹ, מִתּוֹךְ חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא אֵלּוּ הֵם רְגָעָיו הָאַחֲרוֹנִים עֲלֵי־אֲדָמוֹת. לְפֶתַע פָּקַח הַצַּדִּיק אֶת־עֵינָיו וּבִקֵּשׁ שֶׁיְּסַפְּרוּ לוֹ סִפּוּרֵי צַדִּיקִים, וּמֵרֶגַע לְרֶגַע רָאוּ כֵּיצַד מַצָּבוֹ הוֹלֵךְ וְנַעֲשֶׂה טוֹב. לְאַחַר מִכֵּן אָמַר לְסוֹבְבָיו: "דְּעוּ לָכֶם, כִּי הִתְגַּלָּה לִי מִן־הַשָּׁמַיִם, שֶׁסִּפּוּרִים מִשִּׁבְחֵי הַבַּעַל־שֵׁם־הַקָּדוֹשׁ, הֵם סְגֻלָּה לִישׁוּעָה, וְנֶחְשָׁבִים כְּחֵלֶק שֵׁנִי שֶׁל סֵפֶר הַתְּהִלִּים. עֲצָתִי אֱמוּנָה לְכָל הַדּוֹרוֹת, כִּי כַּאֲשֶׁר יֶחֱלֶה אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל חָלִילָה, אֲזַי אִם יָכוֹל הוּא לִקְרֹא בְּעַצְמוֹ סִפּוּרֵי צַדִּיקִים יַעֲשֶׂה כֵּן, וְאִם לָאו - יִקְרְאוּ לְפָנָיו פֶּרֶק בַּבֹּקֶר וּפֶרֶק בָּעֶרֶב", וְכָךְ עָשׂוּ אֶצְלוֹ עַד שֶׁהִבְרִיא לַחֲלוּטִין.

הָרַב מִטְשֶׁבִּין בַּעַל "דּוֹבֵב מֵישָׁרִים", יָשַׁב בְּלֵיל יוֹם־הַכִּפּוּרִים וְלָמַד עִם חַבְרוּתָא אֶת סֵדֶר עֲבוֹדַת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בְּמַסֶּכֶת יוֹמָא. תּוֹךְ כְּדֵי הַלִּמּוּד הֵחֵל לַעֲסֹק בְּסִפּוּרֵי צַדִּיקִים, וּמִשֶּׁהִתְאָרְכָה הַשָּׁעָה הִתְעַנְיֵן הַתַּלְמִיד אִם אֵינוֹ חָשׁ בְּטוֹב חָלִילָה, אוּלָם הָרַב הֵשִׁיב בִּשְׁלִילָה וְהִמְשִׁיךְ בְּסִפּוּרָיו. לְאַחַר זְמַן־מָה שׁוּב שָׁאַל הַלָּה אִם הוּא חָשׁ בְּטוֹב, וְכַאֲשֶׁר חָזַר וּשְׁאָלוֹ בַּשְּׁלִישִׁית, הִתְפַּלֵּא הָרַב: "מַדּוּעַ אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁאֵינִי חָשׁ בְּטוֹב"? וְהַלָּה הִסְבִּיר בִּמְבוּכָה: "רָאִיתִי שֶׁהָרַב מַאֲרִיךְ בְּסִפּוּרֵי צַדִּיקִים, וְחָשַׁבְתִּי שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ אֶת חֻלְשַׁת הַתַּעֲנִית, לָכֵן הוּא מַפְלִיג בְּסִפּוּרִים בִּמְקוֹם לְהַמְשִׁיךְ בְּלִמּוּד הַמִּשְׁנָיוֹת". הִבִּיט עָלָיו הָרַב מִטְשֶׁבִּין וְאָמַר בִּפְלִיאָה: "וְכִי מַהוּ הַהֶבְדֵּל בֵּין חֲשִׁיבוּת לִמּוּד הַמִּשְׁנָיוֹת לְמַעֲלַת סִפּוּרֵי הַצַּדִּיקִים"? וְכָךְ הָיָה נוֹהֵג תָּמִיד, לְשַׁלֵּב סִפּוּרֵי צַדִּיקִים בְּשִׁעוּרָיו, וְכַאֲשֶׁר הָיָה מְסַיֵּם לֹא הָיָה מִתְאַנֵּחַ כְּפִי הַשָּׁגוּר "נוּ, נַחֲזֹר לִלְמֹד", כִּי גַּם שִׁבְחֵי הַצַּדִּיקִים בְּגֶדֶר לִמּוּד הֵם.

מְטְעָם

וַיַּרְא ה' וַיִּנְאָץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו (לב, יט)

לְפִי פְּשׁוּטוֹ, מַשְׁמָעוּת הַכָּתוּב הוּא שֶׁהַקָּבָּ"ה כָּעַס עַל בָּנָיו וּבְנוֹתָיו שֶׁהִכְעִיסוּהוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים. אוּלָם רַבִּי עוֹבַדְיָה סְפוֹרְנוֹ בְּפֵרוּשׁוֹ מְבָאֵר: "וְאַחַר שֶׁלֹּא הִשִּׂיג שְׁלֵמוּתָם בָּאָרֶץ, בָּחַר שְׁלִישִׁית לְצָרְפָם בַּגָּלוּת. וּבָזָה וּמָאַס בְּכַעֲסוֹ אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנוֹתָיו, לֹא רִחֵם עַל־הַקְּטַנִּים וְלֹא־עַל כְּבוֹד הַבָּנוֹת", דְּהַיְנוּ שֶׁהַקָּבָּ"ה נִאֵץ אֶת־בָּנָיו וּבְנוֹתָיו שֶׁל אֵלֶּה אֲשֶׁר חָטְאוּ לוֹ מִתּוֹךְ שֶׁכָּעַס עֲלֵיהֶם. וּלְפֵרוּשׁ זֶה מִשְׁתַּיֶּכֶת תֵּבַת וַיִּנְאָץ עִם הַתֵּבוֹת הַבָּאוֹת בָּנָיו וּבְנֹתָיו, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּאֵץ בָּנָיו וּבְנוֹתָיו מִתּוֹךְ כַּעַס, וְאֵין זֶה כְּטַעֲמֵי הַמִּקְרָא, כִּי וַיִּנְאָץ מֻטְעֶמֶת בְּאֶתְנַחְתָּא הַמַּפְסִיקָה. וְיִתָּכֵן שֶׁפֵּרֵשׁ כֵּן, מִפְּנֵי שֶׁקָּשֶׁה לְהָבִין אֵיךְ נִקְרָאִים הַחוֹטְאִים בָּנָיו שֶׁל הַקָּבָּ"ה. (ספורנו השלם)

עֲלֵה אֶל־הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר־נְבוֹ (לב, מט)

תֵּבַת עֲלֵה בְּטַעַם פָּזֵר שֶׁנִּקְרָא בְּקוֹל עוֹלֶה, לְרַמֵּז עַל עֲלִיָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְהַר־נְבוֹ, וְהַתֵּבוֹת הָעֲבָרִים הַזֶּה מֻטְעָמוֹת בְּטַעֲמֵי קַדְמָא וְאַזְלָא, לְרַמֵּז עַל הַמַּעֲלוֹת הָרַבּוֹת שֶׁהָיוּ בָּהָר וּפָסַע מֹשֶׁה בִּפְסִיעָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנוֹ, כְּפִי שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בַּתֵּבוֹת וַיַּעַל מֹשֶׁה שֶׁבְּפָרָשַׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה, וְהִקְדִּים לָלֶכֶת אֶל רֹאשׁ הָהָר. וְהַתֵּבוֹת עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי מֻטְעָמוֹת בְּטַעֲמֵי תְּלִישָׁא קְטַנָּה קַדְמָא וְאַזְלָא, לְרַמֵּז שֶׁמֹּשֶׁה וְאַהֲרֹן נִתְלְשׁוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה וְהִקְדִּימוּ לְהִפָּטֵר בַּגּוֹלָה בְּטֶרֶם זָכוּ לְהִכָּנֵס לָאָרֶץ. (נר תמיד)

מְדְגָּשׁ

הַבִּטּוּי 'אָזְלַת יָד' שָׁגוּר כַּיּוֹם בְּמַשְׁמָעוּת שֶׁל חֻלְשָׁה וְחֹסֶר אוֹנִים. מְקוֹרוֹ בַּפָּסוּק שֶׁבְּפָרָשָׁתֵנוּ "כִּי יִרְאֶה כִּי־אָזְלַת יָד", אוּלָם רַשִׁ"י מַסְבִּיר לְהֵפֶךְ, שֶׁהַכַּוָּנָה לְחֹזֶק־יָד וְלֹא לְחֻלְשָׁה, דְּהַיְנוּ שֶׁתֶּחֱזַק יַד הָאוֹיְבִים עַל יִשְׂרָאֵל. כָּךְ גַּם תִּרְגֵּם אֻנְקְלוֹס, וּמִמֶּנָּה 'אָזַל' בַּאֲרָמִית בְּמַשְׁמָעוּת הוֹלֵךְ, וְכֵן בְּטַעֲמֵי הַמִּקְרָא 'קַדְמָא וְאַזְלָא' מַקְדִּים וְהוֹלֵךְ. לְעֻמַּת זֹאת, בַּ'סִּפְרֵי' מְבֹאָר שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן מִעוּט וְכִלּוּי, וְהַכַּוָּנָה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיֶּחֶלְשׁוּ בַּגָּלוּת חָלִילָה, אוֹ מִלְּשׁוֹן יֵאוּשׁ, וּבְהַשְׁאָלָה לַשָּׂפָה הַמְדֻבֶּרֶת 'אָזַל' - נִגְמַר וְכָלָה. מַשְׁמָעוּת הַמִּלָּה תְּלוּיָה אֵפוֹא בְּכַוָּנַת הַפָּסוּק, חֻלְשָׁה אִם הַכַּוָּנָה לְיִשְׂרָאֵל, וְחֹזֶק אִם הַכַּוָּנָה לַגּוֹיִים, וּשְׁנֵי הַבֵּאוּרִים מוּבָאִים גַּם בְּמַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין, שֶׁיִּרְבּוּ הַמָּסוֹרוֹת אוֹ שֶׁיִּתְמַעֲטוּ הַתַּלְמִידִים. כַּיּוֹם אוֹמְרִים אָזְלַת בְּקָמָץ קָטָן וְכוֹתְבִים אוֹזְלַת מָלֵא, אוּלָם קְרִיאַת הַפָּסוּק הִיא אָזְלַת יָד בְּקָמָץ גָּדוֹל וּשְׁוָא נָע.

מְמִלָּה

בְּבֵית־מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹאֵל מִסַּטְמַר, הָיָה אֶחָד שֶׁנָּהַג לְהִתְבַּדֵּחַ וּלְהִתְלוֹצֵץ עַל חֶשְׁבּוֹן אֲחֵרִים. בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ הַאֲזִינוּ עָלָה לַתּוֹרָה לְרֶגֶל הֻלֶּדֶת בִּתּוֹ וּנְתִינַת קִדּוּשׁ כַּנָּהוּג, וְהָרַבִּי בְּעַצְמוֹ קָרָא בַּתּוֹרָה. בְּדֶרֶךְ כְּלָל הָיָה הָרַבִּי מַקְפִּיד לְסַיֵּם בְּטוֹב לִכְבוֹד בַּעַל הַשִּׂמְחָה, אוּלָם בְּפָרָשַׁת הַאֲזִינוּ שֶׁהַהַפְסָקוֹת קְבוּעוֹת בַּהֲלָכָה, נֶאֱלַץ לְסַיֵּם בַּפָּסוּק "וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה". מָצְאוּ חֲבֵרָיו מָקוֹם לִגְבּוֹת אֶת־חוֹבָם, וְקָרְאוּ אַחֲרָיו בְּגִחוּךְ 'וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה'... פָּנָה אֲלֵיהֶם הָרַבִּי: "שׁוֹטִים שֶׁכְּמוֹתְכֶם! וְכִי נֶאֱמַר כָּאן וְאֵין 'בּוֹ' תְּבוּנָה - בִּלְשׁוֹן יָחִיד? וַהֲרֵי נֶאֱמַר 'בָּהֶם' - בִּלְשׁוֹן רַבִּים, וְאִם־כֵּן הַכַּוָּנָה הִיא עֲלֵיכֶם"...

"יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי" - לָמָּה נִמְשְׁלָה הַתּוֹרָה לְטִפּוֹת הַגֶּשֶׁם? כִּי בְּדוֹמֶה לַגֶּשֶׁם שֶׁבִּשְׁעַת יְרִידָתוֹ אֵין הָאָדָם רוֹאֶה אֶת הַשְׁפָּעָתָם, אֶלָּא לְאַחַר זְמַן כַּאֲשֶׁר הַיְבוּל גָּדֵל בִּזְכוּת הַמָּטָר שֶׁיָּרַד עֲלֵיהֶם, כָּךְ חָשִׁים בְּהַשְׁפָּעָתָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְאַחַר זְמַן, וְאָז רוֹאִים אֶת פְּעֻלָּתָהּ בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם. (הרבי ר' בונים מפשיסחא)

בעזהשי"ת

סיפורי צדיקים

גליון 485
שנה י"א תשפ"ב

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

פרשת השבוע

האברך שהתפלל וצעק בלי הפסק בתפילת נעילה

אחד מגדולי תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זיע"א היה הרה"ק רבי דוד ממיקלייב זיע"א. לאחר פטירת הבעש"ט, היה ר' דוד רגיל לנסוע להרה"ק רבי פינחס מקוריץ זיע"א. בכל פעם כשנסע לרבו היה נוהג לקחת עמו את אחד ממקורביו שיסע בצוותא עמו.

פעם אחת נסע ר' דוד לקוריץ ליום הכפורים, והציע לאברך אחד ממקורביו שיסע עמו, הלה הסכים ברצון. בערב יום הכפורים שמצוה להרבות בו באכילה ובשתיה, שתה ר' דוד מי דבש והאברך שנסע עמו שתה גם הוא אחריו. המשקה פעל על האברך פעולה חזקה, וכשהגיע סמוך לכל נדרי, שקע בתרדמה עזה, ישן האברך כל ליל יום הכפורים, ולמחרתו כל היום, עד שהגיע זמן תפלת נעילה.

כשהתעורר משנתו וראה שהקהל עומד כבר בנעילה, והבין שישן כמעט מעת לעת שלם, ולא התפלל ביום הקדוש, התחיל לצעוק בקול מר, בביותיו ויללותיו בשעת נעילה מעומקא דליבא, הרעישו את כל בית הכנסת ואי אפשר היה לו בשום אופן להירגע אף לרגע. הגע בעצמך, כל עיקרו הוא טורח בנסיעתו בשביל להיות ביום הקדוש בסביבה של צדיקים, ובסוף נשתקע בשינה, ולא התפלל אפילו כיהודי פשוט, כך צעק ובכה בקולות נוראים ומחרידים ובמרירות עצומה שיצאה מפנימיות נפשו, עד שהקהל גמר את סדר עבודת היום.

לאחר ההבדלה שאל ר' פינחס מקוריץ את ר' דוד, מי הוא זה אותו האברך שצעק כל כך בנעילה? אמר לו ר' דוד שזהו האיש שלקחו לנסוע עמו אמר לו ר' פינחס, תדע שהאברך הזה האיר את עיני, וכך היה מעשה, קטרוג גדול היה בשמים על ישראל, הקטרוג התגבר בשעה נעילה כל המתפללים כבר עייפו מתפלות היום ולא היה ביניהם מי שיתחזק בכוונה עצומה בתפילה.

לא יכולתי לעשות דבר, כי נחוצה היתה התעוררות המתפללים, הצטערתי צער רב. עד שפתאום נעשתה בשמים התעוררות גדולה מצעקותיו ובכיותיו של האברך הזה, וככל שהתחזק יותר בצעקותיו נחלש הקטרוג יותר, סוף דבר, שעל ידי התפילה מעומק הלב של האברך הזה, עלה בידי בעז"ה לבטל את הקטרוג לגמרי יישר כוחו של האברך הזה.

סיפורי חז"ל

חץ בעיניך השטן

הגמרא מספרת על פלימו, שהיה רגיל לומר בכל יום "חץ בעיניך השטן", פעם אחת בא אליו השטן בערב יום הכפורים ונדמה לו כעני, וקרא על הפתח, אמר לו ביום שכזה הכל בפנים, כלומר בבית ואני בחוץ? הכניסו אותו לבית והביאו לפניו פת, אמר יום כגון זה הכל ליד השולחן ואני לעצמי? השיבו אותו ליד השולחן והיה גופו מלא אבעבועות ומעלה מוגלה, אמרו לו שב יפה, אמר להם תנו לי כוס יין, נתנו לו כוס וזרק לתוכו כיחו וליחה מתוך פיו, גערו בו, נפל ועשה את עצמו כמת. יצא קול פלימו הרג נפש, ברח פלימו חוץ לעיר ונחבא במקום סתר, הלך השטן אחריו, כשראה השטן שהוא מצטער נתגלה לו ואמר, מפני שאתה רגיל לקללני כי היה אומר חץ בעיניך השטן, שאל פלימו, אלא היאך אומר? ענה השטן: אמור "יגער ה' בך השטן"

(מסכת קידושין פ"א)

זמני השבת

יום הכיפורים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:09 ת"א: 6:24

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:20 ת"א: 7:22 ר"ת: 7:58

מעשה שהיה

רבונו של עולם, אינני יודע מה להתפלל ואיך להתפלל

היה זה באחת השנים בליל כל נדרי, הבעל שם טוב הקדוש זיע"א עמד בבית מדרשו, לבוש בקיטל ועטוף בטלית, והתכונן לתפילת יום הכיפורים. פתאום נראה כאילו צל עובר על פניו הקדושים, ניכר היה כי משהו מעיק על הבעש"ט, אך איש לא העיז לשאול אותו על כך, את תפילת כל נדרי אמרו בכוונה גדולה, לאחריה לפני תפילת ערבית הכריזו על הפסקה קצרה, הבעש"ט עמד על עמדו שקוע בהרהוריו, עד שפתאום השתפך על שפתיו חיוך רחב, וראו עליו כי הוא מלא שמחה, וציוה להמשיך ולהתפלל תפילת ערבית. במוצאי יום כיפור היה הבעש"ט במצב רוח מרומם, וסיפר לתלמידיו את הסיפור הבא:

בכפר אחד היה גר פעם חוכר יהודי, הוא היה יהודי נעים הליכות ובעל האחוזה אשר החכיר לו את אדמותיו, העריכו מאד והתייחס אליו כאל ידיד אישי, חוכר זה נפטר פתאום ביום בהיר אחד והותיר אחריו אלמנה צעירה וילד קטן, לא עברו ימים מרובים עד שגם האלמנה נפטרה מרוב צער, והילד הקטן נותר יתום מאב ואם. בעל האחוזה שהיה כאמור ידידו של החוכר היהודי לקח עתה את היתום הקטן אליו, ילדים משלו לא היו לו והוא נקשר בעבותות האהבה אל הילד היהודי הקטן, בו טיפל כאילו היה בנו יחידו. כך עברו שנים אחדות הילד גדל בביתו של בעל האחוזה הנוצרי בעושר ומותרות, ולא ידע כלל על מוצאו היהודי.

פעם אחת כאשר שיחק עם ילדים אחרים שבאו עם הוריהם לביקור אצל בעל האחוזה, נפלה קטטה בניהם ואחד הילדים האורחים קרא לו שזיד (יהודי), באומרו כי הוא איננו בנו של בעל האחוזה, וממילא אינו אחד משלהם היות והוריו היו יהודים. הילד רץ מיד אל בעל האחוזה ושאלו לפשר הדבר, האם זה נכון מה שהילד אמר לו? מה זה איכפת לך בני מה שילד קטן מדבר? ניסה בעל האחוזה להרגיעו ולהסיח את דעתו, אתה הלא יודע כי אני אוהב אותך כאילו היית בני יחידי, ואני גם קבעתי אותך כיורשי היחידי, לכשתגדל יעבור הכל אשר לי, כסף וזהב, שדות וכרמים, הכל יעבור לרשותך.

הילד, שכאן נקרא לו יוסלה, ביקש את בעל האחוזה שיספר לו קצת על הוריו, מי הם היו? ומה היו מעשיהם? ובעל האחוזה סיפר לו, כי הוריו היו אנשים ישרים, יהודים חרדים שנמנו על ידידיו הטובים, אולם הוא הוסיף, כי הם היו עניים מרודים ולא השאירו לך דבר מלבד איזה ספר ישן ושקיק בלוי ומיושן, יוסלה ביקש לראות את הדברים שהוריו השאירו עבורו, ובעל האחוזה ששמר על הדברים כעל מזכרת, הראה לו שקיק של טלית ישן נושן, וספר עבה שהיה מחזור של הימים הנוראים, יוסלה פתח את המחזור אולם הוא לא ידע לקרוא בו מלה אחת, הוא גם לא ידע למה משמש השקיק, למרות זאת הוא ביקש מבעל האחוזה שיתן לי את הדברים הללו, ולאחר שמבוקשו ניתן לו הוא שמר על המחזור והשקיק מכל משמר, והם היו בעיניו מבלי לדעת למה ומדוע כמשהו קדוש שיש לנהוג בו כבוד.

עברו ימים אחדים, ויוסלה יצא לטייל בכפר, בהלכו אנה ואנה הוא ראה יהודים אורזים חפציהם ומתכוננים לנסיעה, אתם נוסעים אולי ליריד? שאל אותם יוסלה שנחשב על ידי תושבי הכפר הגויים כבנו של בעל האחוזה, "לא" השיבו לו היהודים אין אנו נוסעים הפעם ליריד, אנו נוסעים לראש השנה לעיר הסמוכה כדי שנוכל להתפלל יחד עם כל היהודים, מה זה ראש השנה? שאל אותם הילד, והיהודים סיפרו לו כי ראש השנה הנו יום הדין, בו מבקשים היהודים מהקדוש ברוך הוא שיתן להם שנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות, היהודים הסתכלו על יוסלה בעיניים מהן ניבט העצב והשתתפו בצערו, יוסלה הרגיש בעליל כי היהודים מרחמים עליו, אולם הם פחדו מבעל האחוזה, ועל כן לא יכלו לומר לו יותר.

בלב בלתי שקט חזר הילד לבית בעל האחוזה, הוא לא מצא לעצמו מנוח, משהו טמיר ונסתר משך אותו אל היהודים, הלא יהודי הנהו. בלילה ההוא הוא חלם חלום בו ראה את אביו המנוח שאמר לו: "יוסלה בני הלא אתה יהודי, לך לבית הכנסת להתפלל יחד עם כל היהודים והשם יתברך יאזין לתפילתך". הילד לא ידע מה לעשות עם עצמו, החלום לא עזב אותו, במשך כל היום הסתובב סהרורי מבלי יכולת להחליט מה לעשות. בלילה הוא שוב חלם חלום והפעם באה אליו אמו בחלום ואמרה לו: "בני יקירי, אתה הלא יהודי, מקומך בין אחיך היהודים ולא בביתו של בעל האחוזה הנוצרי. היום הוא ראש השנה בעולם כולו, עזוב את הבית המפואר בו אתה נמצא בעל כורחך, ולך אל אחיך היהודים, עדיין אינו מאוחר מידי".

עצוב ומדוכה הסתובב יוסלה למחרת היום ולא מצא לעצמו מקום בטירת בעל האחוזה, למזלו נסע בעל האחוזה לציד ונעדר מביתו, כך שיכול היה להרהר כל היום בחלומות המוזרים שפקדו אותו, מבלי שאיש יפריע לו בכך, משהו פנימי משך אותו אל אחיו היהודים, משהו שהוא בעצמו לא ידע את טיבו. הוא לא יכול היה להחזיק מעמד יותר, ובהחלטה נחושה הוא לקח את שקית הטלית ובו המחזור שקיבל ירושה מאביו, ויצא לדרך אל הבלתי נודע.

ימים אחדים הוא נדד בדרכים עד שהגיע לעיר הגדולה, שם שאל איפה בית הכנסת היהודי? יהודים טובים קיבלו אותו בסבר פנים יפות והסבירו לו איך להגיע לבית הכנסת.

יוסלה הגיע לבית הכנסת לפנות ערב, עייף, ושבור ורצוץ, היה זה ליל יום כיפור, בעת תפילת "כל נדרי". היהודים בבית הכנסת עמדו עטופי לבנים והתפללו בכוונה ובדבקות, הנער היהודי האזין לתפילות של בעל התפילה והמתפללים והן נגעו ללבו, גם לבו הצעיר רצה להשתפך בתפילה מתוקה לפני רבונו של עולם, אולם הוא לא ידע איך מתפללים. כאב הלב של יוסלה היהודי התועה והיתום קרע שחקים.

גם אותי, המשיך הבעש"ט הקדוש את סיפורו אפף צער גדול על גורלו של הנער היהודי, וחששתי שמא יתערב השטן ויגרום לנער המסכן לברוח מבית המדרש כמבוהל, ויאבד ח"ו לכלל ישראל. אולם פתאום פתח הנער את המחזור אשר הביא איתו בשקיק שאביו השאיר לו למזכרת יהודית, פתח אותו באמצע ואמר בלב נשבר ונדכה: "רבונו של עולם, אינני יודע מה להתפלל ואיך להתפלל, מה לומר ומה לבקש, הא לך אבינו שבשמים את כל המחזור כולו, ויהי רצון מלפניך כאילו התפללתי כמו שצריך. באומרו זאת שיקע יוסלה את פניו במחזור הפתוח ודמעות רותחות פרצו מעיניו.

דמעות עמדו בעיני התלמידים משסיים הבעש"ט את סיפורו, ומעת לעת בשעת התפילה שעה שנזכרו בקורותיו של הנער היהודי התועה, שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה, הרהרו:

רבונו של עולם, הרי אנו לפניך כאותו נער תועה, וכי יודעים אנו כיצד להתפלל וכיצד לכוון את הכוונות הטהורות של התפילות? הא לך השם יתברך כל הסידור, בו מצויות כבר כל התפילות וכל הכוונות. קבל תפילותנו הבאות מעומק הלב ותן לנו שנה טובה ומבורכת גמר חתימה טובה.

משל ונמשל

אתה חשבת לרעה אלקים חשבה לטובה

משל למדינה שמרדה במלך, ועיקר המרידה הניגלית היה בין ההדיוטים הפוערים פיהם בשוקים ורחובות, ועושקים וגוזלים ומלעיגים על המלך בפרהסיא. אך הבינונים בעלי בתים והנלווים עליהם אינם עושים מעשיהם כל כך בפרהסיא, אך מעותדים לעמוד נגד המלך. ורק השרים והסגנים הם שותקים, ומ"מ לולי ידיהם במעל ראשונה לא הרימו ההדיוטים ידם. ובהישמע הדבר בית המלך, קם בחמתו עם חייליו לבדוק הדבר, אם עשו ככה או לאו. והנה בבואו קרוב לקריה ההומה יצאו לקראתו השרים והסגנים, וקבלוהו בכבוד גדול. אז הביט המלך כי על כל פנים אין המרידה כל כך בעוצם, שהרי עכ"פ הגדולים אין עוד ידם במעל ושקט קצת מזעפו. וכשנכנס לעיר ראה שכל הבעלי בתים כורעים ומשתחווים לעומתו, שכך חמתו עוד יותר כי ראה שאין הענין רע כל כך כמו שאמרו המלשינים. אך אי אפשר להכחיש מה שההדיוטים הרימו ידם במלך, על כן נקראו ויעמדו לפני המלך למשפט והעידו עדים וכו'. אז התנפלו לפניו והתחננו, ויען כי כבר שקט הכעס וזעפו מאז ולא גדול חרונו, על כן בנקל נתרצה להם ומחל על העבר, ואמר מכאן והלאה חושבנא, והמה ליתר פיוס למלך להראות לבם הטוב, הביאו דורן לעדים ולמלשינים ואמרו: אתם גרמתם לנו הכבוד הלז שזכינו לראות אור פני מלך חיים, כי לולא כן מי הביאנו לזכיה הלז לראות פני מלך גדול ומהולל מאוד, והיה זה פיוס גדול למלך.

והנמשל: טרם בא יום הגדול והנורא ראש השנה, הצדיקים מתענים ועכ"פ נשקט קצת כעס על עוון הדור, כי עכ"פ אין כל הדור רשעים. ובעשרת ימי תשובה כל הבינונים שבים ונח כעסו ביותר, ובהיות כי כבר נשקט רוב החמה, בבוא יום הכפורים כל הרשעים המוחלטים למשפט יעמדו, והמה מתוודים ועוזבים, נתרצה הקב"ה. ולולי עוונות הדור, לא זכינו שיכנס כהן גדול לפני ולפנים, ויען זכינו על ידי זה לכנס לפנים, על כן אנו שולחין דורון השעיר לעזאזל להס"ם המלשין, לומר לו: אתה גרמת לנו הזכות והכבוד לראות פני מלך ית"ש ואתה חשבת לרעה אלקים חשבה לטובה.

(בשם הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

בין אדם לחברו

מה עשה המשגיח בעיוה"כ?

מעשה ביהודי לא דתי, שהלך לו לאיטו ברחובות פתח תקוה בערב יום הכיפורים בעת אמירת "כל נדרי", הסיגריה מוצתת בפיו. בעברו ליד הישיבה הגדולה "לומז'ה", שם לבו, כי ליד מבנה השירותים, נכנס לו בחפזון יהודי עטור שיבה מחדר שירותים אחד לשני, משלישי לרביעי, סקרנותו גברה בו, השליך הסיגריה, התקרב אל אותו יהודי ושאלו לפשר מנהגו המוזר, הלה בתום לב גילה לו, הרי עתה עם התקדש יום הכיפורים, באים יהודים רבים לחסות בישיבה במשך כל היום הקדוש, ורבים שוכחים להכין נייר טואלט, ואמרתי למנוע צער מיהודים, ולכן אני קורע ניירות ומניחם כדי שימצאו נייר מוכן לפניהם. היהודי יצא מכליו, עד כדי כך יהודי חושב על הזולת, ובפרט בשעה שכולם אצים להספיק להגיע לתפילה, הוא שאל אודות זהותו של אותו זקן, ונודע לו שהוא משפיעה הרוחני של הישיבה רבי אליהו הכהן דושניצר, התרגשותו מטוהר לבו של אותו זקן לא שקטה ויאמר בלבו: אם יהודי כזה הולך תמים ופועל צדק שרוי בקרב המחנה החרדי, כדאי לי להתקרב אליהם, ואכן למחרת יום הכיפורים, הופיע לפני רבי אליהו אשר קירבו והאציל עליו מהודו והכניסו תחת כנפי השכינה, את בניו שלח ללמוד באותה ישיבה, וברבות הימים גדלו והניבו פירות קודש הילולים. לימים כשסיכם את המפנה שבא בחייו התבטא: כל קריעת נייר ונייר שקרע ר' אליהו, קרע גם את לבי, מודה אני לה' שזיכני להזדמנות נפלאה זו, כי בזה הציל אותי ואת דורותיי אחרי לאור באור החיים ולהביאני לחיי נצח.

והוא עומד עליהם

מסופר על הרה"ק רבי איציק'ל מאנטווערפן זיע"א (יומא דהילולא יום הקדוש). בין מידותיו הנעלות ומעשיו הטובים, ניכר במיוחד במצות הכנסת אורחים, בכבודו ובעצמו היה עומד ומשמש לכל נכנס, כשפניו מזהירים מחדוות המצוה. בעצמו מרח חמאה על הפת, ולהרגשתו הטובה של האורח, היה מוסיף ואומר, קבלתי ממורי הרה"ק משינאווע זיע"א, שלחם עם חמאה, כמה שאוכלים אינו זולל ורעבתן. פעם ביושבו בבית המדרש, הבחין שישב אורח. קרא רבינו לבחור שישב שם ולמד, הוכיחו רבינו ואמר, הנה רבא אומר, תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים (ברכות יז א) ואתה יושב ולומד, ואינך רואה שנכנס אורח לבית המדרש? תפסיק מלימודך, לך והביא כוס חמין לאורח הבא מן הדרך.

בין אדם לחברו בין איש לאשתו

הרה"ק רבי יצחק בלאזר זיע"א היה נוהג בכל ערב יום הכפורים לשלוח לאשתו, פתקה ממקום התבודדותו, בה הוא מבקש כי תסלח לו פן לא נהג בה כבוד או ציער אותה, שבהיות דין היחס שבין איש לאשתו כדין היחס שבין אדם לחבירו, שאין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו.

תילולא דצדיקא

יום רביעי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט – תקע"א)

הרה"ק רבי נפתלי הערצקא מראצפערט ב"ר יעקב פרץ (מפורסם בשם רבי הערצקלע ראצפערטער – תרנ"ט)

יום חמישי יום הכיפורים י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א–רע"א)

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציק'ל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי מלעלוב (תש"ע)

יום שישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א–רכ"ה)

רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א–רכ"ז)

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה (תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף התורה" על המועדים.

שמיעת קריאת התורה (ה')

א) בשעה שגוללים הספר תורה ממקום למקום, מותר לצאת. (תוס' ישנים, יומא דף ע' ע"ב)

ב) כשהספר תורה מגיע לבימה, צריכים כל העם לתקן עצמם, ולכוין לבם כמו שהיו עומדים עתה על הר סיני לקבל התורה, ויהיו מקשיבים, ויטו אזניהם, ואין רשות לקהל לפתוח פיהם לדברי תורה, וכל שכן לדיבורים אחרים, אלא כולם צריכים להיות באימה, וכמי שאין לו פה. (זוהר פרשת ויקהל, ח"ב דף ר"ו ע"א)

לע"נ
הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציק'ל)
מפשעווארסק ב"ר נפתלי זיע"א
נלב"ע ביום הכיפורים

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

גמר חתימה טובה
ושנה טובה ומבורכת
לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

בעזהשי"ת

סיפורי צדיקים

גליון 486
שנה י"א תשפ"ב

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

פרשת השבוע

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (לב א)

מסופר על הרה"ק רבי יוסף דוב סולובייציק מבריסק זיע"א, ששאלו אותו פעם, מדוע ארוכה כל כך שירת האזינו ומקיפה ארבעים ושלשה פסוקים, לעומת זאת כוללת שירת הים ששרו על נס קריעת ים סוף וטביעת המצרים, רק שמונה עשר פסוקים, וביותר קצרה שירת הבאר ששרו בני ישראל במדבר, ואין בה אלא ארבעה פסוקים בלבד. השיב הרב לשואלים בבדיחות הדעת, רבים מכם מכירים בודאי את הפתגם, הרבי לבדו יודע הרבה מאד, הרבי עם תלמידיו יודעים גם כן לא מעט, ואילו התלמידים לבדם אינם יודעים אלא מעט מאד. לפי מאמר זה מתיישבת היטב השאלה שנשאלה, שירת האזינו שר משה רבינו לבדו ולכן היא שירה גדולה ומקיפה, שירת הים שעליה נאמר "אז ישיר משה ובני ישראל", קטנה משירת האזינו שמשה שר לבדו, אך כיון שמשה מצרף את קולו בשירה זו, היא עדיין גדולה למדי, ואילו לגבי שירת הבאר שבספר במדבר, נאמר במפורש "אז ישיר ישראל", שירה זו שרים אפוא התלמידים בלי הרבי, משום כך היא קטנה ומצומצמת מאד.

הצור תמים פעלו (ל"ב ד')

מסופר על הרה"ק רבי שמעון מירוסלב שהאריך ימים והגיע לזקנה מופלגת, שאלו אותו תלמידיו במה הארכת ימים, השיבם הרבי, תמיד קבלתי הכל באהבה ולא הרהרתי אחר מעשיו של הקב"ה, שברור כשמש כי כל מעשי ה' מוצדקים וטובים, אלא כשאדם אינו מרוצה ושואל קושיות ומתלונן, מעלים אותו השמימה ומראים לו, הכל טוב ובצדק, ואני אינני מתלונן לכן לא מעלים אותי להיווכח בצדקת ה'.

הצור תמים פעלו (ל"ב ד')

מסופר על הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, שפעם בא אליו אדם אחד, והקשה קושיות על ההשגחה העליונה בקשר עם השואה הנאצית שניתכה על עם ישראל באירופה. העיר לו החזון איש ואמר: מי שאינו מבין במלאכת התפירה, ורואה את החייט כשהוא גוזר וקורע את האריג, חושב כי אותו חייט משחית את הבד. ולאמיתו של דבר אינו אלא מכין בגד חדש.

סיפורי חז"ל

תועבת ד' כל גבה לב.

מסופר חסיד אחד הלך בדרך עם אליהו הנביא זכור לטוב, ובדרכם נתקלו בנבלה שהיתה מעלה סרחון רב, שקשה היה על אותו חסיד לסבול את זה עד שסתם את נחיריו שלא יכנס בו הריח הרע. והסתכל החסיד באליהו הנביא וראה שלא איכפת לו כלל. ושוב פגעו בדרכם באדם שגאותו ניכרת היתה על פניו, וראה החסיד את אליהו הנביא שם ידו על אפו, כאילו מרגיש הוא בסירחון ואינו יכול לסבלו, ושאל אותו החסיד על פשר התנהגותו, ענהו אליהו הנביא, כי זה שמתגאה סירחונו גדול משל נבלה, וטומאתו גדולה ממנה, כי כל הנוגע בנבלה אינו טמא אלא עד הערב, והנוגע בזה שמתגאה מביא עליו טומאות הרבה, כי על ידי כך בא לקטטה ומריבה, שנאה, קנאה, לשון הרע, כעס, שקרים וליצנות, ונאמר תועבת ד' כל גבה לב.

(קב הישר)

זמני השבת

זמני כניסת החג
ירושלים: 6:07 ת"א: 6:22

פרשת האזינו

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:18 ת"א: 7:20 ר"ת: 7:55

גם בקיום מצותיו יתברך צריכים אמונה

ר' מרדכי החייט היה איש פשוט, תמיד מהעשרה הראשונים המשכימים לבית המדרש לאמירת תהלים, חבר קבוע הוא בחברת ה"עין יעקב" הנלמד בין הערביים ע"י ר' יצחק השותק, ולפעמים כשיש לו זמן חוטף הנו גם איזה משנה, ביחד עם חברת משניות הנלמד ע"י הרב בכבודו ובעצמו.

אמנם קשה לו להבין פרק משניות, אבל לעומת זה הרי התהלים שגור על פיו, וכל היום באמצע עבודתו, כמו בהליכתו ברחובותיה הצרים של העיירה, ממלמל הוא ללא הפסק מזמוריה, וגם ב"עין יעקב", יש לו קצת ידיעה, אבל, בעיקר הוא מצטיין בתמימותו ובישרותו, ידעו אנשי העיירה כי אחר דבורו שוב לא ישנה, ואם קבע איזה מחיר על איזה שהוא טלאי, הרי שמזה אין כבר לגרוע. ככה חי לו ר' מרדכי זה עשרות שנים, את דרכו הזה, התמימי והפשטני, התווה לעצמו עוד בהיותו צעיר לימים. כבן עשר או אחד עשרה היה כאשר מתו עליו באופן פתאומי הוריו, ובעצמו הצטרך לדאוג לפרנסתו, לא היתה לו כבר אפשרות לשבת בבית המדרש וללמוד כשאר חבריו בני גילו, על כן למד מלאכת החייטות, כלומר, מלאכת תיקון בגדים קרועים והטלאת טלאים, ומאז – קבע לו את דרכו, להגיד כל בוקר את כל התהלים, ובערב קצת "עין יעקב" – ויעבור עליו מה, משיעוריו אלו הוא לא ירפה.

עברה שנה ועוד שנה, את בניו השיא כבר וגם לבנותיו לקח חתנים מחוננים, כעת נשארו הוא וזוגתו בלבד, ההוצאות בבית איננה כבר כה גדולה, וגם כוחו אינו עמו כתמול שלשום, לכן מתעכב הוא עוד חצי שעה, עוד שעה בבוקר, בבית המדרש, ובערב בא כבר יותר מוקדם. עבר הקיץ, ימי הרחמים והסליחות התקרבו, וביחד אתם ימי חשבון הנפש, רעיון חדש צף לפתע במוחו של מאטיל: הנה אני זקנתי, אין איש איתי בבית זולת זוגתי, ולמה לא אקנה בשבילי אתרוג ולולב על חג הסוכות הבעל"ט? ! וכי מוכרח אני דוקא לצאת תמיד עם האתרוג שקונה ר' חיים ראש הקהל בשביל כל העיירה? ! למה לא אבחר לי בעצמי אתרוג "הדר" בשבילי, והרי גם זה יהיה לי לזכות ולמליץ יושר לאחר מאה ועשרים, ואם לא עכשיו אימתי!

בבוקר, בבואו מבית המדרש, סיפר לאשתו את רעיונו הנפלא וגם את דאגתו הגדולה שאין לו אפשרות להרויח על זה. אבל היא ניחמה אותו ויעצה לו, כי הן נכון, חלילה לו לבטל את שיעוריו שהורגל בהם מזה שנים וגם ח"ו שלא יחדל מלתת את צדקתו לר' חיים, אלא מאי – בערב, בבואו מבית המדרש, ניעור שנינו עוד שעה שעתיים ונעבוד עוד קצת והכסף הזה יהיה מיוחד בשביל אתרוג, סוף סוף גם אני אינני צעירה – חשבה בעצמה – ואולי על ידי שאשתתף בהרווחת הכסף לצורך האתרוג יהיה גם לי לזכות!

הדבר הוטב בעיניו ועוד באותו היום התחיל לעבוד שעה נוספת אחרי בואו משיעוריו בבית המדרש – כשאשתו עוזרת לעומתו. ליצני העיירה אמנם צחקו עליו, וכי מה – טענו – אין לו לר' מרדכי זמן יותר מתאים לצבור כסף לעת זקנותו, רק דוקא לפני הימים הנוראים? אבל גם הם ידעו כי בטח כוונה טובה לו לר' מרדכי בהתנהגותו זו, כי כולם הכירו אותו ואת צדקותו.

מידי יום ביומו נתופסו כמה פרוטות בקופה המיוחדת שעשה לו, לשכר עבודתו ועבודת אשתו בעד עבודת השעה הנוספת ושהיה מיועד להם לקניית אתרוג, בעיניים כלות הסתכל מפעם לפעם לתוכה לראות האם כבר יש לו מספיק בשביל קניית הד' מינים, ואין לשער את גודל השמחה שהשתררה בביתם בשעה שבישר לאשתו, כי לפי חשבונו יש כבר מספיק בשביל האתרוג! ואף אז – לא הלך שוב לישון באותה השעה כהרגלו מאז ומתמיד, אלא התעכב שעה נוספת בבית המדרש על לימודו ב"עין יעקב" ומשניות.

ממחרת יום הכפורים לא הלך כבר ר' מרדכי לעבודתו, אלא מיהר לעשות סוכתו, בכדי שבערב חג הסוכות יהיה פנוי לגמרי בשביל קניית הד' מינים, וכאשר רק האיר השחר של ערב סוכות, מיהר למקוה לטבול לכבוד המאורע לצורך יום טוב, וכי בכל סוכות יגיע הוא לידי כך שיוכל לקנות לו לבד אתרוג? ומיד עם גמר שיעוריו ותפילת שחרית, טרם לכתו לביתו לטעום משהו, מיהר לחנותו של ר' חיים ראש הקהל, הסתכל על האתרוגים שברשותו, בחר לו לולב יפה עם הדסים משולשים והבטיחו לשוב בשביל האתרוג.

אהא! – תפסו ר' חיים בשרוולו – אכן בשביל זה עבדתם כל כך הרבה לפני יום טוב, בשביל האתרוג, מעשה נאה ר' מרדכי, באמת יפה! ר' מרדכי לא ענהו דבר, נפרד ממנו בידידות, כששחוק קל על פניו הלבנים, והבטיחו עוד פעם שתיכף יחזור לבחור לו אתרוג יפה, הדר. בפנים קורנות יצא ר' מרדכי מחנותו של ר' חיים כשבידו האחת הלולב, מאוגד כבר עם ההדסים וההושענות, כשלקראתו שני אנשים בלתי מוכרים, שמראה חזותם העיד כי אכן אנשי מעלה המה, לא היסס ר' מרדכי לרגע, ניגש אליהם והושיט להם את ידו ב"שלום עליכם" רחב. האנשים הזרים החזירו לו בעדינות "עליכם שלום", ואז פנה אליו הזקן שבהם משאלה צנועה, אשר היות ובאופן בלתי צפוי נקלעו לעיירה זו, לכן שואלים הם אותו, אם אפשרי הדבר שיהיו אצלו במשך חג הסוכות. הלב כאילו הפסיק מלדפוק אצלו לשמע הצעה זו, מוחו עבד במהירות מסחררת, והרי – הרהר לעצמו – אצטרך להכין בשביל שני האנשים האלו אוכל על החג כולו, ואז לא ישאר לי אפילו פרוטה אחת על האתרוג, זאת אומרת שכל עמלי ועמל אשתי בחודש האחרון בגלל האתרוג – לשוא היה! ומאידך, איך זה אפשר לסרב לשני יהודים המבקשים לחוג אצלו, ומה גם, כפי הנראה אנשי מעלה המה ואולי תלמידי חכמים. !

כן, כן! ענה ר' מרדכי אחרי רגעי דומיה, אבל האנשים, בראותם שינוי פניו ומחשבותיו המרובות אודות זה, חשבו כי אולי פגעו במקרה באחד שאין ביכולתו לארח שני אנשים, וכי רק בגלל אי יכולתו לסרב להם הוא מזמינם – התחילו להתנצל לפניו ולבקש את סליחתו, ובאם קשה לו הרי ימצאו להם איש אחר שלא יצטער בגללם. אבל ר' מרדכי שלנו, שוב לא הרפה מהם, לא כי, אלא אורחיו יהיו, בסוכה, ביחד עם האושפיזין, יש ב"ה לאל ידו לכלכל בכבוד שני אורחים, שהרי לפני הימים הנוראים הקרה לו ה' פרנסה בריווח! אחרי ריבוי הפצרות הסכימו האורחים להתארח אצלו, אבל אף רגע לא יכול היה להסיח דעתו מהאתרוג, מבטו נפל כל העת על הלולב שבידו, לבו נצבט בקרבו. ,לו היה באים רק חצי שעה יותר מאוחר, רק חצי שעה!".. בקושי רב עלה בידו להבליג בעד צערו ההולך וגדול, לעצור בעד דמעותיו שחיפשו להם מקום בעינו העומדות להתפרץ דרכו החוצה, ולהראות לאורחיו פנים מסבירות – אם כי לא שמחות כל כך. בבואו הביתה, מיהר למטבח לספר לאשתו את אשר קרהו, אשתו נחמה אותו, כי סוף סוף אין זה אסון, שהרי הכסף לא נגזל ממנו חלילה, אלא במקום האתרוג יהיה לנו שני אורחים מהוגנים מסובים על שולחנו בסוכתו, ומה הרעש? מי יודע מה חשוב יותר בשמים? ובכלל, אי"ה לשנה הבאה, נתאמץ עוד יותר שבכל אופן ישאר לנו גם על אתרוג. היא הצהירה לפניו בחגיגות שהיא מוותרת בלב שלום על חלקה בכסף לטובת האורחים, אבל הוא מיאן להינחם, האתרוג, האתרוג מה יהיה עליו? !

הוא רץ במהרה לחנותו של ר' חיים, סיפר לו את כל צערו וביקשו לבטל את הזמנתו, ר' חיים נד לו בראשו כמשתתף בצערו וניסה גם כן לנחמו, ובאותו הזמן שהתעכב בחנותו של ר' חיים, מיהרה אשתו לשוק, קנתה בשר ודגים בשביל האורחים שלה, והכינה צרכי סעודות יו"ט בכבוד גדול, כיאה לבית יהדי כשר.

עם הכנס החג, התלבשו האורחים בבגדי חג ושלשתם צעדו באטיות לבית הכנסת, כאן סובבו כולם את האורחים, בברכות "שלום עליכם",

גם הרב ניגש אליהם, ובהיווכחו שאכן תלמידי חכמים הם, מיהר להתפלפל עמם בהלכות סוכה, לולב ואתרוג עיני כולם נפנו לעבר הפינה בה עומד הרב והתפלפל בהתלהבות עם אורחיו של ר' מרדכי,

בעיניים מלאי קנאה הסתכלו על ר' מרדכי שזכה לאורחים חשובים כאלה. והוא – רגע שמח, בראותו כי אכן תלמידי חכמים גדולים הם אורחיו, ורגע הצטער, בהעלותו את זכר האתרוג שהפסיד בגללם. ואכן היכול היה לספר לאלו שהסתכלו עליו במבטי קנאה, מה עלו לו האורחים האלו, ואיזה שכר יקר הוא שילם בעדם.

אחר התפילה צעד בשמחה לביתו, כששני אורחיו החשובים משני צדדיו, פניהם קורנות ומשולהבות, ומיד עם היכנסם לסוכתו, תקפתם שמחה עילאית, בדבקות עצומה התחילו להזמין את האושפיזין הק', ר' מרדכי עמד לו מן הצד כמבויש, הסתכל עליהם בעין חדה ובלבו החליט כי אכן לא רק תלמידי חכמים הם אורחיו אלא נראה גם צדיקים גדולים. האורחים בנוכחם לדעת, כי מארחו הנו אמנם איש כשר וירא שמים, אבל בכל זאת אינו בר אורין, לא התפלפלו בדברי תורה, רק סיפרו לו אגדות חז"ל וסיפורי צדיקים שתוכנם הכללי היה התחזקות היהודי בה' ובתורתו וכו'. בפה פעור יושב לו ר' מרדכי, כשפניו קורנות ובולע כל מילה היוצאת מפיהם, שכח לגמרי את האתרוג ואת צערו, כל עמלו כדאי היה לו בכדי לשבת עם אורחים כאלה ולשמוע מהם את הסיפורים הנפלאים.

כשקם ר' מרכי בבוקר כבר מצא את האורחים מתהלכים בסוכה אנא ואנא בשמחה עצומה, נו, ר' מרדכי – פנו אליו – אולי נלך למקוה, לטבול לכבוד יו"ט ומה גם שיש לנו מצות לולב, ר' מרדכי בשמעו את המילה "אתרוג" נשתנו פניו פתאום, ומלבו פרצה אנחה כבידה, האנשים השתוממו על זה, ופנו אליו ברוך: מה זה אתכם, למה חוורו פניכם? אנחה זו מה היא עושה בסוכה? באין ברירה הוכרח לספר להם את כל מה שעבר עליו, ושזאת היתה גם סיבת התעכבותו כמה רגעים טרם ענה להם שיהיו אצלו. שני האורחים חיזקו אותו לבל יפול ברוחו, ואדרבה סימן מובהק הוא שכוונתו היתה באמת רצויה, וע"כ שלחו לו אורחים יהודים לסוכתו, וכו' וכו'. כשחזרו מהמקוה ניגש אחד לחבילתו, הוציא משם אתרוג יפה והדר והגישו לר' מרדכי, הנה ר' מרדכי, קחו לכם אתרוג במתנה גמורה – פנה אליו – ותראו מה זה השגחה פרטית, בעצם, אין דרכינו להגיד למישהו שברצוננו לסעוד אצלו, ומחכים אנו בבית המדרש עד שמישהו קורא אותנו, אבל אתמול בבוקר, תיכף בואנו העירה פגשנו בכם, משום מה התחשק לנו דוקא לחוג אצלכם, ואכן, עכשיו רואים אנו בשביל מה, להראות לכם את השגחתו יתברך, ואיך שצריכים להתחזק באמונה בו!

ר' מרדכי לקח את האתרוג והסתכל בו מכל צדדיו, הדר באמת, פתאום נזכר שאתמול, מרוב צער, שכח להחזיר לר' חיים את הלולב המאוגד, ואכן, האין זה השגחה פרטית, כי בשביל מה לו לולב כשאין לו אתרוג – וזרם דמעות התחיל לזרום מעיניו התמהות. כשנרגע קמעא, החזיר להם את אתרוגם, אחזם בשתי ידיו, ובקול חנוק פנה אליהם: אחי, צודקים אתם ממני, אכן חסרה בי האמונה בה', כי לולא זאת מה הצער על שזכיתי לשני אורחים כמותכם?, כן, כן, יכול להיות יהודי ארבעים שנה, וחמישים שנה, לדקדק על קלה כחמורה – ובכל זאת תחסר לו קצת האמונה והבטחון בה', כן, כן, צודקים אתם! גם בקיום מצותיו יתברך צריכים אמונה, כי לולא היא – מאיפה יש לך בכלל כח לקיים המצוות. אחר הוסיף: אבל לא, לא אקח מאתכם את האתרוג רק בשבילי, לא ולא! אדרבה, גם הלולב שלי אתן לכם, בשביל שלשתנו יהיה! ובשמחה רבה ברכו שלשתם "על נטילת לולב"

משל ונמשל

מידת הכרת הטוב

בספה"ק "חובת הלבבות" כתוב שמידת "הכרת הטוב" היא אחת המידות הבסיסיות והכרחיות בעבודת השי"ת, והסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו, היא מפני שחושב שהכל מגיע לו.

משל לזוג שבמשך שנים רבות גידלו בביתם יתום ודאגו לכל מחסורו. היתום הרגיש בביתם כבתוך שלו, ולא חש שלמעשה עושים אתו חסד במשך שנים כה ארוכות, באחד הימים הגיע עני לבית ונתנו לו נדבה הגונה, ופיו לא פסק מלברך את בעל הבית ולהודות לו על חסדו הגדול. לנוכח ברכות אלו של העני, שאלה בעלת הבית את בעלה: מדוע העני שעשינו לו טובה פעם אחת, מודה לנו כה רבות, ואילו היתום שאנו מגדלים בביתנו ומשפיעים עליו טובה כה גדולה ותמידית, אינו מודה לנו אף פעם? אמר לו בעלה: אם תרצי אוכל לגרום לו ליתום שיתחיל להודות לנו. הוא קרא ליתום ואמר לו: גידלנו אותך במשך שנים הרבה עד עכשיו, ואנו שמחים שהקב"ה זימן לנו מצוה כה חשובה, אולם עכשיו גדלת ויש באפשרותך לעמוד ברשות עצמך, לכן, אני מציע לך שתעזוב את ביתי ותנסה לחיות חיים עצמאיים. הדברים נפלו על לבו של היתום באופן קשה מאד, אך בלית ברירה הוא יצא לרחוב, ניסה להתפרנס ולמצוא אוכל, ניסה למצוא מקום מגורים וכו', לצערו לא עלה הדבר בידו, רעב ונושפל הוא הסתובב ברחובות, כשראה אותו אותו אדם, קרא לו ואמר שהוא רואה שהוא אינו מסתדר לבד ולכן, הוא יקבל אותו שוב בשמחה לביתו כפי שהיה עד כה. מאותה שעה ואילך ידע אותו יתום כיצד להודות למטיבו, העובדה שנישל אותו מכל הטובה שהיתה לו, החדירה לדעתו את הידיעה שעושים עמו חסד תמידי ועליו להכיר טובה ולהודות על כך.

הנמשל: האדם חי בעולמו של הקב"ה, וה' משפיע עליו חסד תמידי ללא הרף, אולם האדם שהורגל לכל זאת אינו חש בטובה הגדולה ואינו יודע להודות לה' על כך, אולם כאשר האדם נקלע ח"ו לצרה או כפוקדת אותו חלילה מחלה, אזי הוא מבין שכל חייו וכל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך מעניק לו באותו רגע, באותה שעה הוא לומד גם כיצד להודות לה' על חסדיו התמידיים, והוא מכיר טובה לה' על כל מה שהוא עושה למענו תמיד.

עפ"י הבן איש חי זיע"א)

בין אדם לחברו

התחשבות בזולת

סיפור זה התחרש בעת שהגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ליווה את חתנו הגר"א קוטלר זצ"ל ונכדו רבי שניאור זצ"ל עם שובם לאמריקה, בדרכם להקים את מבצר התורה הגדול של לייקווד, האב הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל ובנו ענקי התורה, ניצלו כידוע בניסי ניסים מציפורני הנאצים בשואה. ולאחר שהייה קצרה בארץ ישראל טסו לאמריקה ומרן הגר"א קוטלר זכה להיות שם ממקימי התורה. התרגשות רבה ניכרה בר' איסר זלמן בעת שחתנו ונכדו נפרדו ממנו וירדו בגרם המדרגות, בדרכם לרכב שהמתין למטה, ושהיה אמור להובילם לשדה התעופה.

והנה הבחינו תלמידי ת"ת "עץ חיים" שר' איסר זלמן לא ירד עד לרחוב ממש, אלא ליווה את ר' שניאור ואביו רק עד אמצע המדרגות, שהובילו מדירתו אל הכביש, נשקו ונפרד ממנו. תלמידי הת"ת ביקשו לדעת מדוע ולמה לא ירד הגאון עד למכונית, הלא דבר הוא. ואז השיב להם מרן הגרא"ז זצ"ל תשובה מרטיטת לב ושצריכה להרעיד את ליבו של כל אחד מאתנו. הרי לא כל חבריו של נכדי זכו להגיע למצב שבו הוא נמצא עתה, רובם נשחטו ונעקדו על קידוש השם, איך אני יכול לרדת עד לרחוב ולנשקו לעיני כולם ולהפגין בכך את שמחתי? הרי יש משפחות רבות שלא הגיעו לרגע הזה.

ושימח את אשתו

הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל משגיח ישיבת קמניץ, הבחין פעם באברך תוך שנה ראשונה לנישואיו, העומד ומשוחח לאחר סדר הישיבה. העיר ואמר לו: כאשר אינך לומד, מתבטל ומשוחח ולא הולך הביתה, עובר הנך על מצות "ושימח את אשתו". סיימת ללמוד, רוץ לביתך וקיים את המצוה כדבעי.

אהבת ישראל

מסופר: פעם אחת הגיע הרה"ק בעל ה"אהבת ישראל" מוויזניץ זיע"א לעיר חוסט שבאוקראינה, והמנונים נקהלו לקבל את פניו בתחנת הרכבת, ביניהם היה יהודי אומלל, מוכה שחין שבגדיו קרועים ובלויים, מזוהמים ומרושלים, כאשר הוא ניגש לקבל שלום, חיבקו הצדיק ונישקו, והחל משוחח איתו בידידות ובאהבה, רבים מהנוכחים הזילו דמעה בראותם מהי אהבת ישראל אמיתית, ובראותם לאיזה יחס זוכה יהודי זה מהרבי. פעם אחת הגיע ה"אהבת ישראל" לעיר ווישיווא, ובין מקבלי פניו היה מנקה הארובות של העיר, שגופו ובגדיו מפוחמים ומזוהמים, הרבי חיבק אותו ונישקו, בלא להשגיח על כך שבגדיו מתלכלכים.

תילולא דצדיקא

שבת קודש י"ב תשרי
הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז)
הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המוהר"ש מליובאוויטש (תר"מ)

יום ראשון י"ג תשרי
הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש ב"ר אברהם המלאך (תקפ"ח)
הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר משה (תקצ"ח)

יום שני י"ד תשרי
הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזניץ (תקע"ה)
הרה"ק רבי יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקי (אב"ד ירושלים – תש"ט)

יום שלישי ט"ו תשרי
יעקב אבינו
הרה"ק **רבי מרדכי מנדבורנא** ב"ר ישכר בער (תרנ"ו)

יום רביעי ט"ז תשרי
הרה"ק רבי שמעון מירוסלב ב"ר ישראל (תרנ"ו)
הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא (דרכי תשובה – תרע"ו)

יום חמישי י"ח תשרי
הרה"ק רבי משולם איגרא ב"ר שמשון (אב"ד פרעסבורג – תקס"ב)
הרה"ק רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב (תקע"א)

יום שישי י"ט תשרי
הרה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה זלמן (הגאון מוילנא – תקנ"ח)
הרה"ק רבי יעקב יצחק ב"ר אשר (היהודי הקדוש – תקע"ד)
הרה"ק רבי אליעזר (יחזקאל) ב"ר יצחק פאפו (פלא יועץ – תקפ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף התורני" על המועדים.

שמיעת קריאת התורה (ו')

א) ברור הדבר אשר השומע קריאת התורה כהלכתה, הנה מלבד זאת אשר מקיים מצות השם, הנה עצם ענין הכבוד שמכבד את התורה, על ידי זה התורה מעוררת רחמים עליו ועל אנשי ביתו, ברוחניות ובגשמיות. (סידור הרב בעל התניא זיע"א, עמוד שכ"ב)

ב) מי שרוצה לחוס על כבוד שמים, ולקדש שם שמים ברבים, ולהיות בכלל מזכה את הרבים, יעשה כמו שראיתי בכמה מקומות בחוץ לארץ ששוכרין איש שישגיח על זה, או שהיו מנדבים עצמם על זה, למחות ביד המדברים בשעה שהשליח ציבור חוזר התפילה, ובשעת הקריאה, וכו', כיון שזה גורם אריכות הגלות בעוונותינו הרבים, בלבד שלא יגרום קטטות ומריבות כמעשי הפתאים, רק יבקש ברחמים ובתחנונים, ולפעמים לעת הצורך יגעור, ולא ישא פנים, לפי העת ולפי הזמן, ואז הקב"ה יסייע בעדו להיות בכלל מזכה את הרבים. (שומר אמונים, מאמר פתחו

לע"נ הרה"ק **רבי מרדכי מנדבורנא** זיע"א
ב"ר ישכר בער זיע"א
נלב"ע יו"ט ראשון של חג הסוכות
תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ
מרת פייגא מלכה שיינברגר ע"ה
ב"ר יהודה לייב זצ"ל
נלב"ע י"ד תשרי תנצב"ה

אור השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מורי אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וצאת השבת

כניסת השבת: 18:51
שקיעה: 19:13
צאת השבת: 19:47
רבנו תם: 20:24

הגיליון רו"ל
בעיה"ק נתיבות

אין לקרוא את הנעלם
מהמון הנגלה ומשיגיה ומגיגיה

המון ערב לעולי נשמה: חנה בת נעמה- לבית עוי וסבתה בת נעמה- לבית כהן
בן לעולי נשמה יצחק אל בן עלו לנשמת עמ

מעשיות בפרשה

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל"

אמר הרה"ק הבית אברהם מסלונים זי"ע, שתי הפרשות - נצבים וילך - מחוברות ברוב השנים, ויש בזה רמז להתנהגות האדם. פעמים, שנדמה לאדם שהוא במצב של "וילך" - שהוא מתעלה בעבודת ה' ובשיפור מידותיו אבל במציאות הוא נמצא בזמן של "נצבים" - הוא עומד על מקומו בעניינים אלו, ולא נמצא במצב של התקדמות ועליה.

ופעמים, דווקא בזמן שנדמה לאדם ברוב ענוותנותו שהוא במצב של "נצבים" - שהוא קופא על מקומו ואינו משתפר במידותיו ובאהבת ה', ההרגשה הזאת כשלעצמה הופכת אותו להיות במצב של "וילך" - והוא מתקדם ועולה בעבודת ה' ובשיפור מידותיו. (בית דלי עמ' יג)

"ויאמר אלהים בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת"

ברש"י: 'לצאת ולבוא' בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה. גם אחרי שנסתמו ממשה מעיינות החכמה, הוא לימד את בני ישראל את פרשת הקהל (פסוק יב), ללמדך שגם כאשר מצבו של האדם אינו טוב ונסתמו ממנו מעיינות חכמה, הוא יכול להתחזק בכך שמכניס תורה ויראת שמים באחרים. (בית ישראל תשט"ז)

בפסוק דנן נאמר 'ויאמר אליהם', לעומת הפסוק הקודם שבו נאמר 'וידבר', כי לכל אחד דיבר משה לפי מדרגתו. אל הצדיקים בלשון קשה יותר - 'וידבר', אך להמון העם 'ויאמר אליהם' - אמירה רכה, כפי שצווה במתן תורה 'כה תאמר לבית יעקב' (שמות יט, ג) - אמירה רכה לנשים (שמות רבה יט, ג). (תולדות יעקב יוסף)

אמר הרה"ק האמרי אמת זי"ע: משה רבינו הגיע לפני פטירתו למדריגה כה גבוהה שהיא מעל יכולת ההשגה של בן אנוש. לכן אמר 'לא אוכל עוד לצאת ולבוא' - שוב אינני יכול להיות לכם למנהיג שתפקידו הוא להדריך ולהעלות את העם ממדריגה למדריגה, כי במדרגתי אין לי יכולת להיות במגע אתכם. [איש לרעהו]

אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל
תשובות למדור ניתן לשלוח
עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל:
7665190@gmail.com
תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון- 077-410-39-00 שלוחה 2,
(הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'יגדיל תורה ויאדיר'.

חידה: היכי תימצי אדם שאכל וחייב מדין שתיה?

חידה של שבוע שעבר: איזה גמ"ח היה לעם ישראל במדבר?

תשובה לחידה משבוע שעבר: איתא בגמ' (יומא עה.) במן כל אחד הרגיש איזה טעם שחשב והעשירים תיארו לעני את הטעם של המאכלין הטובים וזה הגמילות חסד שעשו (חידושי הרי"ם פרשת בשלח).

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:
שובר ברשת 'פרסטר' | פרסטר כובעי איכות | נגן יוקרתי כשר MP3 | אוזניות בלוטוס מתקדמות
קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו- 0774103900 - שלוחה 5

■ העלון להצלחת הגביר היקר:
מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא
■ להצטרפות לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com
■ מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com
■ טלפון: 052-7148454 ■ קו התוכן: 079-5904730
■ פקס: 08-9941870 ■ מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו
על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם מותר לבנות סוכה לאור השמש לכתחילה

אמר לי הגאון רבי אלחנן פרינץ שליט"א בעמח"ס שו"ת אבני דרך ט"ז חלקים. שיש להסתפק שהרי כיון שיש ענין ביותר להזיע במצוות לפי מש"כ האריז"ל, א"כ יש לדון שיהיה מצוה לבנות את הסוכה בצהרים, שהרי אז הוא יותר מזיע, ואף שיש דין לבנות הסוכה בלילה וכמו שכתב הרמ"א במוצאי יו"כ משום אל חיל או כמ"ש שאז הוא זמן המצוה, מ"מ יש לדון שהרי סו"ס אין דין לבנות את כל הסוכה בלילה, וא"כ יכול לבנות קצת ביום.

אלא דמאי י"ל דעיקר הענין לבנות סוכה הוא בסכך, וכמ"ש מרן החב"ף שאת הסכך לא ישים גוי, כי הוא עיקר הסוכה, וא"כ בודאי מש"כ הרמ"א שיש לבנות את הסוכה שיבנה בלילה, ולכאורה ה"ה כולה, ומ"מ גם י"ל שמה שיש ענין להזיע הרי היום בארץ ישראל בהרבה מקומות אפשר להזיע גם בלילה, וגם אם לא, ענין בנית הסוכה במוצאי יו"כ עולה על ענין זה.

וכמו כן י"ל שיכול להזיע בנוי סוכה, שהוא חלק ממצות הסוכה, וזה בודאי לכאורה יכול לבנות ביום ולא בלילה.

ומ"מ י"ל דאין חיוב למצוא את הזיעה, אלא שהזיעה שתווצר ממילא תמחוק את העוונות, דהרי עיקרא דהאי מילתא איתא בספר משנת חסידים (מסכת התשובה פ"י משנה יא) וז"ל: לתקן עון הקרי, מועיל הזיעה אשר יזיע בעסק המצוות כגון מצה של מצוה ונשיאת הארון בכתף לקבור המת, והדומה להם, וכן הביא הט"ז (או"ח סימן תס סק"ב), ומוכח מלשונו אשר יזיע, כלומר ממה שיבוא ממילא.

אלא דמאידך משמע דיש להוכיח שמש"כ מרן החב"ף בתורה וחיים (מערכה ז' אות מט) כשעוסקין בלימוד הלכות טוב לעיין בכוח טוב לעיין בכוח טוב לעיין בכוח עד שיהיה נלאה מאוד ומזיע כי עסק הלכה לשבר הקליפות סוד הקושיות וצריך שיטרח לשבר כוחו ול התישין ובזה ישבר את הקליפות וגם כדי לבטל את החימום הטמא של היצר הרע צריך לבטלו בחמימות קדושה ולכן החמימות בפלפול התורה היא מצוה בפני עצמה כי על ידה מבטל את חימום היצר הרע המבטלו מהתורה והמצוות ואין לך מצוה גדולה מזו עכ"ד יע"ש. ובבא"ח (סדר צו הלכה כב) כתב, שהרא"ש ז"ל היה משתדל בעשיית מצת מצוה בכבודו ובעצמו וכן ראוי לכל לעשות, ואמר רבינו האריז"ל שהמטריח עצמו במצת מצוה, עד שמזיע יועיל לתיקון הקרי עכ"ד, ומוכח שיש ענין להרויח את הזיעה.

(הר' יוסף אביטבול)

לע"נ: מו"א רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, חדווה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גורג'ה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן איזה, יאיר עידן בן יעקובא הח', מקיקס בן שקלילה, הרב אברהם ביתאן בן ברקא, אמנון בן יחיא פנחס, ר' אליהו אישח בן עזזה, ודבה בת זכרונה, ניסים בן ז'ינה.

לזוב"ק: אילה יסכה בת יפה, איילת עליה בת אסתר, שולמית בת אדיס	להצלחה: שרה, נועה, רהונתן אבחיר בני שנה, טליה, משה חיים והאיר בת רחל, האיר עביה בת דינה זינה.	להצלחה בריאות ופרנסה טו': א"מ יפה בת וחדדה תחי'.	

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה

• הרב ברוך חורש •

מימי סליחה לשמחה

אחרי יום כיפור אנו יוצאים מהיכלי הישיבות לבין הזמנים אבל מדובר בשינוי דרסטי אחרי ימים סליחות ותחנונים איך משנים את המצב הרגשי למצב של שמחה בערובו של חג הסוכות?

ראשית צריך לדעת שאנו אחרי ה-40 יום של הימים הנוראים, אנו באים עם כיסים מלאים וכמו וכיוצא בזה היה אומר הגר"ש פינקוס זצ"ל: 'בעולם מקובל מאד הביטוי העממי "החגים עברו"... אבל האמת שהם לא עברו, וכמו שעבור סוחר אתרוגים חג הסוכות הכניס לו רווחים, ועכשיו הכיסים שלו מלאים, כך למעשה לכל אחד מאתנו - הימים הנוראים וסוכת לא עברו, אלא הכניסו לנו רווחים נאים. ולכן על כל אחד לבדוק היכן עמד לפני חודש, וכשייווכח בכל הקנינים שקנה, הרי יוכל לנצלם בדרך הטובה לצורך הצלחת הזמן הבא עם התחדשות ועם דרגה גבוהה יותר ועם מבט אחר לחיים.

וידוע מה שמביאים מהרבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל, שאם אדם היה יודע כמה הוא טהור ונקי אחרי יוה"כ, אזי היה נלחם בכל כוחותיו שלא לחזור ולהתלכלך שוב.

אך עוד צריך לדעת שאנו מתקרבים לחג הסוכות שעליו נאמר בתורה "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה'" וכשנתבונן בזה ההתכוננות לחג יראה אחרת.

וכבר שהמשילו זאת ליהודי היושב באוטובוס, ובאחת התחנות עולה מאן דהו ומתיישב לצידו, הלה מרים את עיניו וכשרואה שאינו מכיר את האיש חוזר הוא להתכנס בעצמו, ובאווירה זו נמשכת הנסיעה.

נתאר לעצמינו לו היה בא איזה אדם ואומר ליהודי זה, 'היודע אתה מי זה היושב לצידך ואינך מכירו?! הלא זהו בינך האובד שנעלם ממך במלחמה והצטערת עליו רבות הרי הוא לפניך בכבודו ובעצמו!! וודאי שמיד היה קופץ כנשוך נחש ומחבק את בנו האובד ולא היה עוזבו לרגע,

ויש לתמוהה מה נשתנה ראייתו הראשונה של האב את בנו האובד שלא עוררה בו שום התעניינות, מראייתו השנייה שריגשה אותו עד חדרי לבבו, והלא אותם פנים ממש שראה באחרונה ראה בראשונה?!

אך התשובה פשוטה מאד דבתחילה שראה האב את בנו היתה חסרה לו הידיעה מי הוא העומד לפניו, ולכן אע"פ שראה בבירור את פניו של הבן, אך הייתה חסרה לו הידיעה העיקרית באותה שעה ולכך לא עוררה בו ראיית בנו באותה שעה שום התרגשות ושום התעוררות, אולם לאחר שנתגלתה ידיעה מרגשת זו נשתנו פני הדברים לגמרי ונהייתה לו ראיית בנו למשיב נפש, וכל זה מכח הידיעה שנוספה לו.

ולצערינו כך נראים לפעמים פעמי רגלינו, דהנה איתא בגמ' חגיגה ד: "רב הונא כי מטי להאי

קרא "יראה כל זכורך" הוה בכי, אמר: עבד שרבו מצפה לו לראותו יתרחק ממנו, דכתיב: "מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי". כי הקב"ה מצפה ברגל לראות את פניו של כל יהודי! אבל לצערנו לפעמים הולכים ביו"ט לביהכ"נ ומתפללים כמצוות אנשים מלומדה, ולא זוכרים בשעה שניגשים לרגל שאנו בבחינת עבד שרבו מצפה לראותו, וכביכול הרבש"ע מצפה לראותינו באים לחצרות קודשו,

ובפרט כשמגיע חג הסוכות, הקב"ה מכניס אותנו כביכול לביתו – לסוכה. צורת חיים כזו בצילו של הקב"ה, בחברת שכנים טובים - האושפיזין האבות הקדושים.

העבודה המוטלת עלינו בהיותנו בתוך הסוכה - היא השמחה. ואל השמחה ניתן להגיע אך ורק מתוך הכרה פנימית שרק אוירה זו שבתוך הסוכה היא האוירה הנעימה לנו, זו החברה המתאימה לנו והמוצאת חן בעינינו. וההרגשה צריכה להיות כי עבורנו חיים עם הקב"ה מהוים אושר ושמחה שאין כמוהו. (שיחת הגר"ש פינקוס עמ' לב)

וכך כתב הפלא יועץ (סוכה): 'לו בכח יגבר איש לשכוח עצבו ורוגזו וכל דבר שמצערו, ולשמוח בכל יום שמחה חדשה. ובפרט כאשר יתן אל ליבו מה נעשה בשמיים ממעל על ידו... אשרי ילוד אישה שזכה לכך להיות בונה בשמיים עליותיו!

אספרה

סיפור לשבת

אור השבת

שבה ליום הכיפורים

הרב אברהם פוקוס

טעות במספר וסליחה אחת

ידועים ומפורסמים דברי חז"ל לדון כל איש ואיש לכף זכות, גם אם המעשה שעשו נראה כדבר בלתי ראוי. על דברי חז"ל אלו נאמרו פירושים רבים וחידושים נפלאים.

החפץ חיים אומר שמאד כדאי לאדם לאחוז במדה זו, ולא רק בשביל חברו אלא בשביל עצמו, והוא מסביר, שהרי אדם נידון לפי רוב מעשיו, והרי כולנו יודעים מה מעשינו, וגם הטובים אומר החפץ חיים יש עליהם סימן שאלה גדול, האם נעשו בשלמות על כל פרטיהן? האם נעשו באהבה ובשמחה? נו, מה הפתרון? אומר החפץ חיים על פי דברי הגמרא במסכת שבת (קכז:) מי שדן את חברו לכף זכות כך גם ידונו אותו, אם כן, גם את המצוות שעשה למחצה לשליש ולרביע, יתנהגו איתו ברחמים וילמדו זכות עליו ועל מצוותיו.

הם לא היו דומים, כלל וכלל לא, לא חיצונית ולא פנימית, האחד, הוותיק היה כולו נמרץ ותמיד רץ קדימה, במעשיו וברעיונותיו, והיו לו רבים.

האדמו"ר מרדומסק, בעל ה'תפארת שלמה' מקשה קושיא נפלאה בפשטותה, הרי בַּשָּׁמַיִם יודעים בדיוק מה היתה כוונתו של אותו פלוני במעשהו, ואם כן, מה יועיל ומה יוסיף לדון אותו לכף זכות? ואומר התפארת שלמה שדבר זה מלמד אותנו בגודל הכח שיש לדיבור שלנו כאן בעולם הזה, לפעול ולעורר בעולמות העליונים. שעל ידי שאדם מדבר בזכותו של חברו, גורם שכך גם בשמים ידברו בזכותו של חברו, ואם חלילה מדבר רעה על חברו, גורם שכך גם ידברו על חברו בעולמות העליונים.

הבעל שם טוב הקדוש מחדש כאן חידוש גדול: בזה שאדם דן את חברו לכף זכות הוא מציל את עצמו! לא פחות! וכל כך למה? דע לך אומר הבעל שם טוב, כל מה שיהודי רואה או שומע, משמים הראו לו כך, כיון שיש בו גם כן משהו מאותו הדבר השלילי שראה, זה לא חייב להיות בדיוק אותו דבר, זה יכול להיות משהו חלקי או דומה, וכשהוא יבדוק הוא ימצא, והוא גם צריך לתקן את עצמו בזה. וכשהוא מלמד זכות על חברו, הוא בעצם מלמד זכות בשמים גם על עצמו. רבי נחמן מברסלב בתורת 'אזמרה' המפורסמת, מוסיף נדבך ואומר, שעל ידי לימוד הזכות גורם שיכנסו הרהורי תשובה בלבו של האדם ההוא, וממילא הוא יתעלה מחובה לזכות.

'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' אומר שלמה המלך החכם מכל האדם. שמענו רבות על גדולי ישראל שבאמצעות ליבם הטוב והרחום הצליחו לגרום לרגשות אהבה אצל האדם שעליו חשבו כך.

הסיפור שתקראו מיד, סיפור על 'כף זכות', אותו סיפר הרב אברהם פוקוס שליט"א סיפור על 'כף זכות', הוא בעצם סיפור פשוט ואולי מתבקש כפי שתשפטו בעצמכם, והוא גם סיפור שנותן לנו פירוש מזוית אחרת לפסוק זה, על שני חברים שלמרות הסיבות הרבות שיכלו לגרום לחברותם שתיפסק, בא הפסוק ומלמדנו שאם הם אוהבים זה את זה, כך זה ישאר, ושום סיבה או מעשה חיצוני לא ישנו זאת.

הם היו שני חברים טובים, ההיכרות שלהם הגיעה ממקום העבודה, האחד היה ותיק יותר והוא זה שקיבל את החדש בזרועות פתוחות, הוא הנחה אותו בעבודה הדריך אותו צעד אחרי צעד בסבלנות מרובה, לימד אותו את רזי העבודה, את המקצוענות, וגם את רזי הסביבה, היכן כדאי יותר להשקיע, אלו דברים יחזיקו מעמד ואלו כחלום יעוף, היכן לשים את הלב והיכן ממש לא כדאי לשים לב.

הם השלימו זה את זה בצורה נפלאה, כאשר אחד היה מתקשה בהשלמת משימותיו או סתם עייף גשמית או נפשית מלעשותה, הוא לא היה צריך לבקש, החבר השני ידע מיד לזהות ולהציע את עצמו, כל אחד הרגיש שהוא תורם לעבודה מחד ומאידך לומד וגודל ממנה. אנשים אחרים שהיו נקלעים לסביבתם, בין אם היו ממקום העבודה ובין אם היו אנשים זרים, לא יכלו שלא להביע את התפעלותם מהאידליה השוררת ביניהם, ומשיתוף הפעולה ההדוק והמוצלח שלהם, כמובן שזה גרם להצלחה בעבודה, והמנהלים יכלו רק לברך ולאחל לעצמם המשך הצלחה שכזו.

מטבע הדברים החברות נמשכה לה גם מעבר לשעות העבודה, לשיחות טלפון, לשיחת חברים, פשוט והגיוני. לא, הם לא היו דומים, כלל וכלל לא, לא חיצונית ולא פנימית, האחד, הוותיק היה כולו נמרץ ותמיד רץ קדימה, במעשיו וברעיונותיו, והיו לו רבים. השני, החדש יותר, היה רגוע ונינוח, את עבודתו עשה בנחת וביסודיות, מים שקטים חודרים עמוק - היה גורס תדיר, וזה גם היה סיכום אישיותו, איש שמאמין בתהליכים ובכוח שלהם וממילא בשינויים שהם יכולים לחולל. גם כשניסו להפציר בו להעלות הילוך ולהשיג תוצאות מהירות יותר, הוא הצליח לשכנע בשיקול דעתו, ולבסוף בצדקת דרכו כשהצלחותיו היו לשם דבר אחד לאחד.

החיים ממשיכים וטבעו של מקום עבודה, שמקדם את אנשיו, הותיק שודרג למפקח על מספר מקומות, והחדש יותר נכנס לנעליו של הותיק. אם לפני כן הותיק היה אחד שמכיר את כל העולם ומנהל אותו, כעת שנהיה אחראי על כמה מקומות עבודה, על אחת כמה וכמה, כמעט שלא

>>>המשך המרתק בעמוד הבא >>>

אספרה
סיפור לשבת
אור השבת

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק
שלחו אלינו
בית 'אור השבת'
רח' חזני 133/4 נתיבות
ולציין עבור 'אור השבת'
או בפקס:
08-9941870

והוי דן כל אדם לכף זכות

טעות במספר וסליחה אחת##

היה ניתן להשגה, אך טבעה של העבודה היה הקשר עם העובדים תחתיו. העובד החדש קיוה בליבו שיזכר לו חסד נעורים ויהיה קל לו יותר להשיג את המפקח החדש אך תקוותו נכזבה שוב ושוב, הוא היה מנסה להשיג אותו בטלפון אך זה נותר ללא מענה, לפעמים זה היה מרגיז יותר, לאחר מספר צלצולים הוא היה שומע לפתע את צליל הניתוק, ככה הוא מנתק עלי בפנים? הרהר לעצמו בעוגמה. אבל היה נראה לו שיש פה איזה משהו אחר באויר, כאשר המפקח היה מגיע אליו למקום העבודה הוא נתן יחס חם ונפלא ממש כמו בימים ההם, כל כולו היה קשוב ומסייע, פותר בעיות מקדם ענינים, והכל עם אותם פנים מאירות ואוירה נעימה שהיה משרה סביבו.

מדי פעם העובד היה ממלמל משהו על כך שהוא לא עונה לו לטלפון וקשה להשגה, אך לאחר שקיבל בתגובה זוג עינים תמהות ומשפט כמו: אני כל הזמן עונה לטלפונים לכולם, חדל מלהעלות את הנושא, ופשוט העביר אותו הלאה ממנו ולא עסק בזה. זה לא היה קל. לפעמים, שתי דקות לאחר ביקור, הוא נזכר בשאלה חשובה ששכח להעלות וניסה שות את מזלו בשיחת טלפון, אך שוב התאכזב להשאר ללא מענה. או איזה ארוע כמעט חרום, הוא התקשר שוב ושוב ונשאר עם השפופרת ביד. אבל הוא השתדל לדון אותו לכף זכות, שהוא כל היום בטלפון, והא רוצה קצת שקט ובסך הכל כאשר הוא מגיע לביקור, והוא מגיע, אנחנו מספיקים לפתור ולטפל בכל הדרוש טיפול. והוא הצליח. הוא הצליח לדון אותו לכף זכות, ולסלק מהלב כל תרעומת כלפיו, נכון השטן ניסה לרקוד ביניהם, אך ללא הצלחה.

זה נמשך שנתיים ימים, אותו מצב בלתי הגיוני שעובד לא מצליח להשיג את המנהל שלו בטלפון, אלא רק באמצעות שליחת פקס שמי יודע מתי הוא יקבל אותו. ומה שהיה יותר, שהיחסים ביניהם נשארו תקינים ומלאי הערכה אחד כלפי השני, לא תרעומת ולא לחשושים, אף אחד לא ידע על זה, גם לא העובדים האחרים שהיו סביבם, והיו כמה וכמה כאלה.

זה יכל להימשך עוד שנתיים ימים אלא שאז לא היה לנו סיפור, וגם לא היינו יודעים שכאשר האחד מעריך ומוקיר את חברו בכל לבו, זוטות לא יגרמו לכך להיפסק. באחד הביקורים כאשר העובד העלה שאלה כבדת משקל שמציקה לו כבר כמה ימים, השיב לו המפקח בתרעומת קלה, כזאת שאלה היית צריך מיד להתקשר ולשאול, העובד הסתכל עליו במבט קצת פגוע ואמר: כבר שנתיים שאני מנסה להשיג אותך בטלפון... המפקח הוציא את מכשיר הטלפון מכיסו ואמר לו: הנה כל השיחות שקיבלתי ועניתי להם, בוא תראה לי את המספר שלך. העובד לקח את המכשיר והחל לחפש את המספר שלו, לפתע הוא התחיל להרגיש את התחושה ההיא במעלה גרונו, את הרוק שהוא מנסה לבלוע ואת פניו המאדימות, רגע מה קורה פה? הוא הרהר בקול, התקשרתי הבוקר, ובבוקר האתמול. תגיד לי אומר לו המפקח, מה המספר שלי? העובד מיד אמר אותו, בעל פה כזקן ורגיל, הרי הוא מתקתק אותו ללא סוף בשנתיים האחרונות. צר לי לאכזב אותך, או אולי לשמח אותך, עונה לעומתו המפקח בקול צוהל, התקשרת כמעט אלי אבל לא אלי, החלפת ספרה אחת במספר שלי. האם זה מעשי, ואם כן עד כמה זה יוכל להיות מציאותי אז הנה לפניכם כמה עובדות חשובות שיעזרו ויתנו לכם הכוונה מיוחדת בכל הנושא הזה של לדון לכף זכות, וזו אחת מן הקבלות הראויות שצריכים לעמוד עליהם:

> **הוא הצליח לדון אותו לכף זכות, ולסלק מהלב כל תרעומת כלפיו, נכון השטן ניסה לרקוד ביניהם, אך ללא הצלחה.**

1. רצונו של הקב"ה שילמדו זכות על בניו: במדרש דברים רבה (פרשה ג' אות טו): "אמר משה לפניו, רבונו של עולם, יודע אני שאתה אוהב את בניך, ואין אתה מבקש אלא מי שילמד עליהן סנגוריא".

2. כיצד לדון לכף זכות? ה'פלא יועץ' פונה לכל אדם ששומע אנשים המדברים דברי חובה על ישראל, ומורה לו כי ישיב להם באופן של לימוד כף זכות. "אמור לו: 'מה יעשה הבן ולא יחטא?! עניות - לא הניחה מידה טובה, גלות - לא הניחה מידה טובה, ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם, ויצר לב האדם רע, והם אנוסים, או לכל העם בשגגה, כי לא ידעה מה הוא האסור וחומר שבו".

3. מידה מעולה ויקרה שמרבה שלום: הגר"צ הירש כותב בערך 'כף זכות': "הוי דן את כל האדם לכף זכות, כי היא מידה מעולה ויקרה, מונעת קטטה ומריבה, ונותן שלום בארץ, וגורם שמן השמים ידונו אותו לכף זכות, שיהיו לו מליצים ופרקליטים בשמים וידונו אותו לכף זכות, ומסלק המקטרגים ואין בהם כוח לקטרג ומרבה כבוד שמים... והקדוש ברוך הוא חפץ בו מאוד ומראה לו חיבה יתרה".

4. עלינו לדון לכף זכות גם את עצמנו: "וכן צריך האדם לחפש ולמצוא בעצמו מעט טוב ולדון אותו בעצמו לכף זכות, ועל ידי זה יעלה באמת לכף זכות ויחזור בתשובה על ידי זה". (ליקוטי מוהר"ן)

אמרי קודש בראי הפרשה

מתוך אמרי קודש מהפרשה הנוכחית

"כי לא תחפוץ במות הרשע כי אם בשובו... ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"

גדלותה של התשובה

נטית האדם בהתעוררו לשוב בתשובה היא, לקבל על עצמו קבלות גדולות בכמות ובאיכות. גדולי ישראל הזהירו מפני תופעה זו, שהיא בסופו של דבר בעכריו של האדם, שכן הורונו חז"ל: "תפשת מרבה לא תפשת". עיון בפנקסי הקבלות של גדולי הדורות מלמדנו, שאף לגבי עצמם נהגו במדה זו לא הלכו בגדולות. להלן מובא משל מ"משלי החפץ חיים" (משלי קג), העוסק בנדון זה.

מעשה בחנוני מעירה קטנה שבא כדי לקנות סחורה. נכנס לסיטונאי שהיה רגיל לקנות אצלו, והזמין את כל הסחורה שהיה זקוק לה, אלא שבקש לתת לו הכל בהקפה, מחמת שלא היו לו מעות, ואף הבטיח לשלם את כל החוב מיד לכשיחזר ויבא לביתו.

השיב לו הסיטונאי: "לא ! איני יכול לתת לך בהקפה, שכן בדקתי בפנקסי ומצאתי שכמה וכמה פעמים כבר לקחת אצלי סחורה בהקפה, הבטחת לסלק את החוב מיד לכשתחזר ותבא לביתך, ברם, מעולם לא קימת הבטחתך, לכן שוב אינך נאמן עלי ".

התחיל אותו חנוני בוכה ומתחנן, ואמר כי אינו אשם כלל במה שלא עמד בדבורו עד כה לפרע את חובותיו בזמן; סבות שונות גרמו לכך, ולא היה בכחו לעשות כלום כדי לשנותן, וכידוע "אנס רחמנא פטריה". אולם עתה, הרי הוא מבטיח בהן צדקו שיעמד בדבורו, ומיד לכשיחזר לביתו, יסלק את כל החוב. הוא בקש מאת הסוחר שיחוס וירחם עליו ועל אנשי ביתו, שכן אם לא יקבל עתה את הסחורה, עלול להרס כל מעמדו ויהיו הוא ובני ביתו צפויים לרעב ממש.

לא יכל הסוחר הסיטונאי לעמד בפני הפצרותיו ותחנוניו של החנוני, והסכים למלא בקשתו.

ברם, משמעו זאת הזבנים ושאר הפקידים העובדים בבית המסחר של אותו סיטונאי, נתקבצו וטענו לפני הסוחר, כי בשום פנים אין למכר לאותו חנוני בהקפה. מכירים אנו את טיבו של זה

אמרו דבורו אינו דבור והבטחתו אינה הבטחה. פעמים הרבה שלחנו לו חבילות סחורה, ואפלו דמי משלוח לא סלק, ואין צריך לומר שלא שלם בזמן את המגיע ממנו בעד הסחורה עצמה, והשתמט מן התשלום בדרכים שונות, לכן אין לחזר ולהקיף לו בשום פנים.

בעוד הם עומדים ומתוכחים, נכנס לחנות מוכר אחר, ולאחר שעמד על טיב הענין הנדון, פנה ואמר לחנוני מן העירה הקטנה: "שמע בקולי, אני אומר כאן דבר שיניח את דעתם של כל הצדדים: וכי לשם מה צריך אתה לקנות עכשו כמות גדולה כל כך של סחורה בסיטונות ולהתחיב לסוחר דנן ממון הרבה שלא יהא בכחך לסלקו במזמנים מיד? אמנם מכיר אני בסוחר זה שסיטונאי הוא ואינו מוכר כמיות קטנות, ברם, בטוחני בו שיבין למצבך ויתרצה למכר לך אפלו כמות קטנה במחיר סיטונאי, וכך תוכל להרויח יפה בסחורה זו. "

שמעו הללו בקולו של בעל העצה. החנוני מן העירה קנה קצת סחורה בכסף מזמן שהביא אתו, חזר לביתו ומכרה; ושוב קנה במזמנים ומכר, וכך עשה פעמים אחדות עד שהרויח סכום הגון שהעמידו על רגליו.

חיזוק

סיפורים אמיתיים

אור השבת

מעשה נורא ברבי מרדכי אשמינר מחבר ספר 'הדרת מרדכי' שכיהן ברבנות בכמה קהילות קודש, וסיפר המעשה שהיה עימו לרבי פינחס מיכאל מאנטיפל וזה לשונו בקצרה במכתב ששלח אליו בערב יום כיפור: בלומדי אז בשיעור הקבוע שלי, נפלה עלי תרדמה, וישנתי, והנה בחלומי בא אלי איש הדור בתואר פנים עם זקן ארוך, ובהביטי אליו נרתעתי, ואחז בידי ואמר מה לך נרדם קום קרא אל אלוקים, ונרתעתי מאוד, ואיקץ והנה חלום, ואמרתי חלומות שוא ידברו, בכל זאת היה ליבי נוקפי וחרדה גדולה נפלה עלי, והלכתי לישון עוד על מיטתי, ושוב פעם הוא הופיע ואמר לי הווה מפשפש במעשיך כי אני בשליחות מהעולם העליון בא אליך, וכששאלתיו באיזו שליחות בא אלי? התעוררתי, ואמרתי חלומות לא מעלין ולא מורידין, אבל מהפחד לא חזרתי לישון. וביום כיפור בכיתי מאוד בכיה גדולה שלא הורגלתי בזה מעולם, ולא ידעתי מה זו הבכיה הלזו, וכנראה החלום גרם לי ש"לב יודע מרת נפשו" (משלי יד, י), ולא חלמתי שוב עד שמיני עצרת, אז ישנתי בסוכה (זה בחו"ל) כמנהגי, ובאמצע שינתי שוב הוא הופיע בבגדים לבנים ומראהו נורא מאוד וקרב אלי ואמר לי שהבכיה שבכיתי ביום כיפור הועילה מאוד ושלחוני להסביר לך פשר דבר שתוכל לתקן ולבטל הגזירה. אזי אמרתי לו, לא ידעתי מה אתקן ומה הגזירה? ושתק האיש הנ"ל והתחלתי לבכות בחלומי בכי גדול מאוד מאוד עד שנתעוררתי, וביום שמחת תורה שמחתי שמחה גדולה מאוד שלא ידעתי מעולם שמחה כזו. וביום שמחת תורה כאשר ישנתי על מיטתי, והצדיק שוב הופיע ומראהו נורא מאוד וקרב אלי ואמר עד מתי יהיה לי טרחה בעבורך לילך אצלך ממקומי הנכבד להגיד לך את דבר השליחות. ואזי התחזקתי וביקשתי שבזכות התורה, התנאים והאמוראים שלמדתי אותם ויגעתי בהם, תגלה את הענין. וגילה לי את כל הענין ואמר לי שהוא זה המהריב"ל, ופלוני העשיר שביזה אותו וסטר לו על לחיו ועוון זה חקוק על עצמותיו עד היום ואין לו שום תקומה עד היום, וכהיום נגזר בשמים להטיל עליך תיקונו כיון שאתה מיוצאי חלציו ועל ידי זה יהיה לו תקומה, אבל אני לא יודע שום יחודים וכוונות ואיך אתקן אותו? ונרתעתי והחלתי לבכות מאוד, ונגע המהריב"ל בפי, ואמר לי: התיקון הוא שתקנה את ספרי ספר המהריב"ל ארבעה חלקים, ותלמד אותו בקביעות עד שיהיה שגור על פיך מתחלתו ועד סופו, ואז תהיה תקומה גדולה לו, ויוכל לעלות ממדרגה למדרגה, אלא שצריך לקנותו דוקא אצל הרב דאנטיפל! ונתעוררתי, וחשבתי שגם אם אקנה את הספר מאדם אחר זה לא נורא, ובין כך מטרדות העיר שהיו על צווארי עברו שבועיים ושוב הוא הופיע לי בחלום ואמר לי לקיים את הדברים במילואם בלא להחסיר שום פרט, וכבר למחרת רציתי לשלוח שליח אל הרב דאנטיפל, אבל שוב נתעכבתי מעט מפני צרכי ציבור, וזוגתי פתאום חלתה בחולי גדול, והרב שוב בא אלי בחלום ואמר לי: שזו אזהרה אחרונה, וגם שזוגתי חולה זה בגללי, ובקשתי מהרב שיתפלל על זוגתי שנמצאת בסכנה גדולה, וברוך ה' הכל הסתדר לבסוף שהכל בא על מקומו בשלום, "שמע חכם ויוסף לקח" (משלי א, ה) נשמור פינו מלדבר על שום אדם ובפרט על תלמידי חכמים דיבורים האסורים ואין בהם שום תועלת נרבה בלימוד תורה ובשקידת התורה.

סיפר הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א יהודי שהתגורר בחו"ל ושכח לגמרי מיהדות ולא שמר שבת ולא הניח תפילין ושום מצוה לא עשה כמעט, והוא היה עובד בחנות שלו והנה ביום מסויים הוא יושב בחנות שלו והוא מרגיש שהידיים שלו מסרבות לנגוע בכסף ולמכור את הסחורה וכאילו לוחשים לו מהשמיים מה אתה עושה פה, תקום תלך מכאן, בהתחלה הוא ניסה לחשוב שאולי הוא מדומיין אבל הוא החל להרגיש שהוא לא מסוגל לשבת בחנות עם הסחורה והכסף והוא קם וסגר את החנות והחל לילך בלי לדעת לאן. והנה הוא רואה איזה יהודי ושאל אותו האם היום יש משהוא מיוחד אצל היהודים, איזו שאלה ענה לו היהודי, הרי היום זה היום הנורא ביותר בשנה היום יום הכפורים, ואז האיש הבין והלך לבית הכנסת להתפלל וחזר בתשובה.

לכל קוראינו היקרים בארץ ובגולה, לכל העוזרים והמסייעים
בכל השנה להצלחת העלון ולכלל בית ישראל
גמר חתימה טובה

לקבלת הקטלוג שלחו מייל: succaht@gmail.com ותתחילו להדר!

ארבעת המינים קנית?
סוכה כבר בנית?
רגע אחד, שכחת משהו!
'סוכות תמונה'
הלהיט של סוכות תשפ"ב
כל סוגי הרבנים, העיצובים והמיתוגים הנדירים
ביותר במקום אחד, וכמובן במחיר שובר שוק!

הבאר של הסוכה
סוכות תמונה
succaht@gmail.com
052-7148454

שאלות חידושים וצימוקים

חדש!!

נפלאות מתורתיך

הרב צבי וינברג

מדוע הגר"א מוילנא זצ"ל חזר בו מכוונתו לעלות לא"י?

(לא,ב) ויאמר אלהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה.

ידוע ומפורסם שהגר"א מוילנא זצ"ל התחיל לעלות לארץ ישראל ובאמצע הדרך חזר בו וסב על עקבותיו, ונאמרו ונכתבו הערכות שונות מה היתה הסיבה לביטול הנסיעה וכיצד ראה כי אין לו רשות מן השמים, כמו שאמר לבנו (נדפס בהקדמת בניו לביאור הגר"א לשו"ע או"ח) שהפציר בו לגלות את הסיבה, "אין לי רשות מן השמים".

וישנה שמועה (מובא בס' "הגאון" עמ' 468 הע' 14) המספרת שהגאון כבר ישב על האניה בדרכו לא"י אלא שלפתע נפל מידיו ספר תנ"ך ונפתח לנגד עיניו בפסוק הנ"ל "לא תעבור את הירדן הזה", וראה בזה הגאון כי מן השמים מבקשים למנוע את נסיעתו.

בס' עליות אליהו (הערה פ"ו) כ' "שמעתי מפי מו"ר הגאון מ' אליהו זצ"ל אב"ד דקאליש [הוא ר' אליהו דגולער תלמיד הגר"ח מוולזין] כי ברור לו ממעשים וכן מכתב יד קדשו, כי הגאון נ"ע היה ניצוץ משה רבינו ע"ה, ועל כן לא נתנו לו רשות מן השמים ליכנס לארץ".

והרד"ל שם תמה מהעובדה שרשב"י ועוד אחרים היו מנשמת משה רבינו ע"ה כמבואר בס' הגלגולים (למהרח"ו פל"ה) ובכל זאת עלו ובאו לא"י.

ור' אברהם שמחה מאמציסלאב שם ג"כ פקפק בטעם זה וכ' "לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי, מכמה טעמים".

אולם בס' תולדות יצחק (לר' יצחק כהנא תלמיד ר' אייזיק חבר זצ"ל עמ' ק"נ) כתב ג"כ כהר"א ראגולר עי"ש.

האם יש ענין לעשות "קידוש לבנה" במוצאי ז' אדר?

כ' רש"י "אנכי היום" – היום מלאו ימי ושנותי ביום זה נולדתי ביום זה אמות, ובגמ' מגילה (יג:) איתא שבז' אדר נולד ובז' אדר נפטר משה,

ובשו"ת שבות יעקב (ח"ג סי' ל"ב) נשאל באופן שיצא ז' אדר ביום חמישי, ויש שרצו לעשות קידוש לבנה בליל שישי ולא לחכות למוצאי שבת, וטעמם עמם דהרי כבר עברו ז' ימים מהמולד והגיע זמן קידוש לבנה, ואמנם בזמן רגיל היו מחכים למוצאי שבת כדין, אולם כיון שיום חמישי ז' אדר הוא יום פטירתו של משה רבינו ע"ה, וכניסת יהושע לתפקיד מנהיג של כלל ישראל שעליו נאמר "שפניו כפני לבנה" נמצא שיש ענין מיוחד לקדש הלבנה בליל שישי.

והשיב להם שזה טעם פגום מעיקרא, ולא ידעתי מאין יצא להם טעם זה וכו', ומה בשורה טובה יש כאן שנסתלק משה וניתן רשות ליהושע שהוא רק "כפני הלבנה" עד שאמרו בש"ס אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה, ומה גם שניתן כבר ליהושע רשות קודם מיתת משה, ועוד מה בשורה טובה יש כאן כיון שגם יהושע כבר נסתלק עם כל הדורות הראשונים והדור יתום נשאר לפנינו, ואין לנו לבדות חידושי דינים נגד השו"ע בלי ראיה מספקת וראוי לגעור באותן שרוצין לעשות כן.

מהי הסגולה שכתב הגר"ח פלאג'י זצ"ל לחשוכי בנים?

(לא,יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל.

הנה המצוה האחרונה במנין תרי"ג היא מצות כתיבת ס"ת הנלמדת מפסוק זה, והמצוה הראשונה היא מצות פריה ורביה,

וכ' בס' "ברכת מועדיך לחיים" (להגר"ח פלאג'י זצ"ל חלק א' דרוש א' לס"ת) "שמעתי מפי קדוש אבינו מלכינו הגאון המפורסם מרן זקיני ז"ל [בעל החקרי לב] דקבלה בידם דכמה חשוכי בנים שלא הולידו כלל על ידי שקיימו מצות כתיבת ס"ת זכו להיבנות והולידו בנים ובנות, ע"כ.

ואפשר שלשיטת הרא"ש (מובא בטור יו"ד סי' ר"ע) שהאידנא שכותבין ס"ת ומניחים אותו בבית הכנסת לקרות בהם ברבים, מצות עשה על כל ישראל אשר ידו משגת לכתוב חומשי התורה ומשנה וגמרא ופירושיהם להגות בהן הוא ובניו.

א"כ ה"נ בנידון דידן אפשר שהסגולה בזה גם להוציא ספר כדי שבזה יזכה שיהגו הוא ובניו.

בספר חסידים (אות תתעד) מובא "מעשה באיש אחד שנתן לאשתו זקוק (מטבע) שתקנה בו מעיל, אמרה לו אותו זקוק תן לי ותן לי רשות לקנות בו ספר או אשכיר סופר שיכתוב לי ספר ואשאיל ללומדים שילמדו בו, והרתה וילדה בן וכל אחיו היו עמי הארץ כי אם אותו בן היה למדן".

וכן הובא בס' מעבר יבוק (שפת אמת פכ"ו) "אשה שקונה ספרים להשאילן לאחרים ללמוד זוכה לבנים תלמידי חכמים".

אור השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מורי אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וצאת השבת

כניסת השבת: 18:51
שקיעה: 19:13
צאת השבת: 19:47
רבנו תם: 20:24

הגיליון רי"ל
בעיה"ק נתיבות

המון ברכה לעלוי נשמת: חנה בת נעמה- לבת לוי וסבתה בת נעמה- לבת כהן
בן לעלוי נשמת יצחק אל בן לוי לשפחת לוי

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו
על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

בקנה ההלכה: השריפות בירושלים ואנחנו, האמנם?!

להתחזק בלימוד הלכות שבת, ראיתי שהביא ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שענה לפני כחמש עשרה שנה שפרצו כמה שריפות בבניני מגורים שיש להתחזק בלימוד הלכות שבת, ולהתחזק בזה ע"פ דברי הגמ' במסכת שבת ששריפות מגיעים מחמת חילול שבת. והעיד הגר"ש קולדצקי שליט"א שאכן התחזקו בזה והשריפות הפסיקו, וא"כ הכא נמי יש להתחזק בלימוד הלכות שבת, ובשמירת השבת לדקדוקיה, ויתכן להוסיף שהנה תמיד מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א מורה ובא לשים גרנטור לחשמל, ולא יתכן להשתמש בחשמל שמיוצר ע"י מחללי שבת, ואמנם יש כמה קולות בדברי הפוסקים, אבל לכאורה יש מקום להחמיר בזה, ובפרט שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א נשאל ע"ז האם הוא בכלל הדין שהוצאות שבת חוזרות, והשיב שכן, וכיון שכן נראה שיש ענין לכאורה להתחזק בזה כיון דסו"ס חשמל הוא כאש, [ואמנם כן הוא לפי דעת מרן החזו"א ולא לפי הגרשז"א] וכיון שכן יש להתחזק אש תחת אש, וכן בלימוד הלכות שבת, וכמ"ש הנה ידוע מה שהביא מרנא החפץ חיים זצוק"ל בהקדמתו למשנה ברורה חלק ג' בהל' שבת, (אך באיזה ענין) אחר דמאריך בגודל מעלת לימוד הל' שבת כותב, וכבר העיד בנו הגאון בעל אורים ותומים בספרו יערת דבש כי אי אפשר כל במציאות שינצל מאיסור שבת אם לא ילמד כל הדינים על ברים היטב עכ"ל. וי"ל דלא בענין אלא רק לימוד הדינים גרידא האסור והמותר, כדי שיהא הלכה ברורה ומשנה ברורה מה האדם יעשה, ולא ספיקות ובלבולים, כי לא האדם יכנס ללחץ ולבלבול ולבסוף לא ידע את ההלכות כדבעי, וע"ע במה שהרחבנו בכ"ז בספר שערי יוסף אורחות הישיבה סימן מו.

עוד נראה לענ"ד הקטנה לומר ע"פ מה דאיתא בגמ' בסנהדרין בריש פרק חלק, שכל בית שאין נשמעין בו דברי תורה בלילה אש אוכלתו, וע"כ יש להתחזק בזה בלימוד התורה הקד' בלילה, ושיהיו נשמעים בבית דברי תורה, ולא רק בהרהור, וע"י כן אש התורה מגינה על הבית..

(הר' יוסף אביטבול)

מעשיות בפרשה

"האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי-פי"

כותב כאן רש"י, על-פי הספרי: למה העיד בהם (משה) שמים וארץ? אמר משה: אני בשר ודם, למחר אני מת. אם יאמרו ישראל: לא קיבלנו עלינו את הברית - מי בא ומכחישם? לפיכך העיד בהם שמים וארץ עדים שהם קיימים לעולם.

נשאלת השאלה: מדוע פונה משה לשמים בלשון-נוכח ("האזינו השמים!"). ולארץ הוא פונה בלשון-נסתר ("ותשמע הארץ")?

משיבים על כך חכמי ישראל: שנינו במסכת סנהדרין (כ"ג, ע"א): כך היו נקיי הדעת (=בעלי המידות הטובות) שבירושלים עושים: לא היו חותמים על השטר, אלא אם כן יודעים מי חותם עימהם; ולא היו יושבים בדין, אלא אם כן יודעים מי יושב עימהם; ולא היו נכנסים לסעודה, אלא אם כן יודעים מי מסב עימהם.

כיוצא בכך פנה משה בלשון-נוכח לשמים והזמינם לעדות; ומיד הודיע להם, שגם הארץ תעיד עימהם, ככתוב: "ותשמע הארץ אמרי-פי".

הצדיק רבי יעקב יוסף מפולנאה, מתלמידי הבעל-שם-טוב, פירש את פנייתו של משה בפתח שירת "האזינו" בדרך הבאה:

"האזינו השמים" - היינו תלמידי-חכמים, השקועים יומם ולילה בענייני שמים;

"ותשמע הארץ" - הכוונה להמוני העם, הנתונים בשנות חייהם בעולם הזה בעיקר בעניינים ארציים.

וקודמת הפנייה לתלמידי-החכמים לפנייתו לשאר בני העם; שאם תלמידי-החכמים - המנהיגים והמדריכים הרוחניים - יאזינו לדבריו, ממילא ישפיע הדבר על שאר בני העם, וגם הם ישמעו ויקבלו את הדברים המושמעים באזניהם.

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל

תשובות למדור ניתן לשלוח
עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל:
7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון- 077-410-39-00 שלוחה 2,
(הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאדיר'.

חידה: מי מחייה מתים לעתיד לבוא?

חידה של שבוע שעבר: היכי תימצי אדם שאכל וחייב מדין שתיה?

תשובה לחידה משבוע שעברכהן שאכל דבילה קלעית ועבוד במקדש חייב משום "יין ושכר אל תשת" (כריתות יג:).

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברשת 'פרסטר' | פרסטר כובעי איכות | **נגן יוקרתי** כשר MP3 | **אוזניות** בלוטוס מתקדמות

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו- 0774103900 - שלוחה 5

העלון להצלחת הגביר היקר:
מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

להצטרפות לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454 ■ **קו התוכן:** 079-5904730

פקס: 08-9941870 ■ **מען למכתבים:** חזני 1133/4 נתיבות

לע"נ: מו"ר רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, חדווה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גרדג'ה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן איזה, יאיר עידן בן יעקוטא החי', מקיקס בן שקלילה, הרב אברהם ביתאן בן ברקא, אמנון בן יחיא פנחס, ר' אליהו אישח בן עזזה, ודבה בת זכרונה, ניסים בן ז'ינה.

לזוב"ק: אילה יסכה בת יפה, איילת עליה בת אסתר, שולמית בת אדיס

להצלחת: שרה, נועה, רהונתן אבחיר בני שנו, טליה, משה חיים והאיר בת רחל, האיר עריבה בת דינה ז'ינה.

להצלחה בריאות ופרנסה טו': א"מ יפה בת וחדרה תחי'.

מעולמו של בן הישיבה

סדר חדש!!

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה

• הרב ברוך חורש •

לגדול ולהתרומם

בחור ישיבה נמצא בישיבה, אוכל, לומד שמח ומתעלה האם פעם חשבתם למה בכלל נועדה הישיבה ומהי מהותה עבור בן עלייה?

הנה בעצם תפקידה של הישיבה הינו ליצור חייץ בין הבחור לרחוב - שבן ישיבה זה משהו אחר, מרומם יותר, גבוה יותר. וכפי שסיפר הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א:

כשמרן הסבא מסלבודקה זיע"א הגיע לרבי ישראל סלנטר זיע"א לשמוע ממנו מה היסוד להקמת ישיבה, אמר לו רבי ישראל, שהיסוד להקמת ישיבה הינו לרומם, לגדל. - ישיבה צריכה לרומם ולגדל!

ואת זה בן תורה חייב להרגיש, שכאשר הוא נכנס לישיבה, הוא נהיה משהו אחר! ובהקשר לכך סיפר המשגיח דישיבת לייקווד רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל, שהיה בחור שרצה לבוא ללמוד בישיבה בלייקווד ואמו התנגדה, ואז הבן הציע שיבוא כל שבת מהישיבה, ולכך האמא הסכימה באומרה: "אם תבוא כל שבת אתה לא 'ליקוודער', אתה שייך לנו"! ואמר המשגיח: 'אפילו אשה פשוטה הבינה שאם לא נמצאים ברציפות בישיבה - לא מחוברים אליה'.

וכן היה אומר הגאון הגדול רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א: "ישיבה" - האם זהו רק מקום שלומדים בו תורה? הרי את זה אפשר ללמוד בכל בית מדרש, או בבית הכנסת. ישיבה - זו מעלה ומדרגה של בית המקדש!

וכמו שהגמרא אומרת: "מיום שחרב בית המקדש, אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, שנאמר "אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב" - שערים המצוינים בהלכה. בחור שמרגיש שהוא לומד בבית המקדש, יודע ששם לא מתעסקים בדברי חולין, במקום כזה מרגישים את הקב"ה בקרבה מיוחדת, וממילא בדרגה כזאת ניצול הכוחות ללימוד התורה הוא מקסימלי, וזו הערובה ללימוד התורה בהצלחה.סיפר העסקן האגדי רבי שלמה לורנץ ז"ל: עד כמה תפסה הישיבה מקום נכבד בעולמו של מרן החזו"א זצ"ל, למדתי ממעשה שהיה לי עמו:

לפני כל נסיעה לחו"ל, נהגתי להיכנס למרן, לברר האם ישנם דברים שהטיפול בהם אינו סובל דיחוי. לפני אחת מנסיעותי לחו"ל, כאשר שאלתי את מרן האם יש ענין שאוכל לעזור בו לפני נסיעתי, ענה לי מרן, כי ישנה ישיבה אשר אינה יכולה להשלים את בניית המבנה שלה, מפני שחסרים לה חמשה טון מלט, וביקש ממני שאפעל להשגתם. באותה תקופה היה מחסור במלט, והונהגה הקצבה והגבלה על רכישתו. מרן הסביר לי שהעניין אינו סובל דיחוי, והוא מבקש שאסדרו, אם אוכל, לפני נסיעתי הבעתי בפניו את תמיהתי: 'האם זה עומד ברומו של עולם'? כוונתי הייתה לשאול על עניני הכלל, והנה הוא מדבר על חמשה טון מלט עבור ישיבה קטנה, שאינה תופסת מקום מרכזי בעולם הישיבות?

השיב לי מרן: "דע לך, 'ישיבה' - זה דבר העומד ברומו של עולם. כל מה שמחוץ לישיבה, זה רק הטפל לעיקר, אבל התכלית והמטרה היא הישיבה. ולא רק ישיבה גדולה הנחשבת אצלנו למכובדת ואנו מבינים את ערכה, אלא כל ישיבה, ולו הקטנה ביותר, אפילו אם היא עושה רק את צעדיה הראשונים, כמו הישיבה הזו שאינך מכיר, גם זה שאינך מכיר, גם זה הדבר העומד ברומו של עולם, וכדאי שתקדיש לה את הזמן, כדי שהם יוכלו לסיים את הבניין ויתחילו ללמוד בו".

אכפרה

סיפור לשבת

אור השבת

תשמרון ב-ו ואל תפחדו!

יודעים מה זה להתוק מחובות? מוזמנים לקרוא!

חובות של אמונה

הסיפור המדהים הבא פורסם במוסף 'לקראת שבת' ויש בו כדי לחזק את האמונה בבורא עולם.

אנחנו נוסעים לסבא של אשתי. הנוף חולף על פנינו, סוכות בנויות לתפארה, יהודים יקרים צועדים ברחוב עם ארבעת המינים בידם, ילדים קטנים מאושרים. זה לא פלא, "ושמחת בחגך", רק עלי השמחה מדלגת בקלילות.

הנסיעה השנתית הזו, בסוכות, היא חוויה מיוחדת עבורנו. הקטנים נהנים להסתכל בחלון ובדרך כלל גם אני נהנה. סבא של אשתי, הוא אדם מיוחד ותענוג לפגוש אותו, אבל הפעם אני מרגיש איך גוש גדול עומד בגרוני וחונק אותי כמו צבת.

"אבא", פונה אלי יוסי בן הכמעט שלוש עשרה, "אני לא הבנתי באיזה אולם תהיה הבר מצווה שלי, וגם מתי תקנה לי כבר חליפה?" הוא מסתכל עלי רגע ויורה עוד כדור הישר ללב המכווץ שלי: "ומה עם ההזמנות, אבא?"

שאלות טובות יש לו לבחור, אני מגייס את כל הכוחות מתוכי, שולח אליו חיוך ואומר לו שלא ידאג ובעז"ה הכל יהיה בסדר ומיד אחרי החג... 'איך מיד אחרי החג?' צורח בתוכי קול היסטרי, אבל אני משתיק אותו, שיוסי לא ישמע את הלב הפועם שלי. חם באוטובוס, אני אומר לו. "אבל יש כאן מזגן אבא! ואבא תראה את הסוכה הזו, היא כשרה בכלל?"

אני מסתכל לצד שהוא מצביע, אבל הטלפון מצלצל, על הקו הקבלן שסיים לפני חודש לשפץ את הדירה. מלכתחילה אמרתי לו שאני אשלם לו חלק אחרי סוכות והוא הסכים, עכשיו הוא רוצה להזכיר שסוכות כמעט נגמר. נכון, באמת ככה, ואין לי מושג מאיפה אביא לו את יתרת הסכום.

למה שיפצנו? אני שואל את עצמי ונזכר שבעצם לא היתה לנו אפשרות אחרת, אי אפשר היה לשרוד יותר בצפיפות האיומה הזו. אני אברך כולל ברוך ה', אני יודע שזכיתי ובדור שלנו זה לא פשוט. לקום בבוקר וללכת לעשות את הדבר הנפלא ביותר שכל יהודי מאחל לעצמו, ללמוד תורה. אשתי גננת ומרוויחה סכום זעום, וביחד אנחנו לא ממש מצליחים לכלכל את המשפחה הברוכה שה' נתן לנו. אבל ברוך ה', אנו שמחים ומאושרים, מגדלים את ילדינו לתורה ומצוות ואני עצמי עוסק בתורה הקדושה משוש חיי, בשמחה ובאושר.

מיד אחרי פסח, כשהרגשתי שהגיעו מים עד נפש ואי אפשר יותר, הצעתי לאשתי שאתחיל לכתוב קצת סת"ם. כמה פעמים ניסיתי ויש לי כתב יפה, ובעז"ה אני יכול להצליח. אני אהיה סופר סת"ם, אמרתי לה, מרגיש מדקרות של חרב בליבי, רוצה כל כך ללמוד, אבל אין לי ברירה, יש לי משפחה וילדים ומישהו חייב לפרנס אותם.

אשתי שומעת את הדברים ומנענעת בראש: "בשום אופן לא", היא אומרת לי, "התורה שלך חשובה לנו יותר מכל דבר אחר. תמשיך ללמוד תורה בעיון וה' יעזור". אני מסתובב, שאף אחד לא יראה את הדמעות שמסמאות את ראייתי. אני יכול להמשיך לשבת וללמוד תורה למרות המצב הלא פשוט הזה. ואשת החיל שלי, ה' תעזור לנו בשבילה.

אחר כך הבניה ועכשיו הבר מצוה, חצי שנה חלפה והיא לא היטיבה איתנו, פעם ראשונה שאני מבין שהמילים "החובות חנקו אותו" הם לא מליצה. החובות עוד רגע חונקים אותי, אני מרגיש את הטבעת שלהם הולכת ומתהדקת, ועם כל זאת, בוטח בהקב"ה נותן התורה, הזן ומכלכל את כולנו מביצי כינים ועד קרני ראמים.

החובות עוד רגע חונקים אותי, אני מרגיש את הטבעת שלהם הולכת ומתהדקת, ועם כל זאת, בוטח בהקב"ה נותן התורה, הזן ומכלכל את כולנו מביצי כינים ועד קרני ראמים.

"אבא, הגענו", מעיר אותי אחד הילדים, "צריכים לרדת". אני נועל את כל התחושות הקשות, משליך אותן החוצה ומורח חיוך ענק על שפתי, יודע שעכשיו אני צריך להיות במיטבי, זה מגיע לסבא, מגיע לילדים ומגיע לי. אנחנו צועדים כולנו לבית של סבא של אשתי, יהודי מבוגר ויקר מאוד. בסוכות אנחנו מגיעים לבקר אותו ומשתדלים מאוד להנעים לו את הזמן. אני לא אבוא אליו עם פנים חמוצות כשרשימת דאגות משתרכת מאחורי.

סבא מקבל אותנו יפה כמו תמיד, שמח מאוד כשאנחנו מגיעים. הילדים מאושרים גם הם, אנחנו יושבים ומשוחחים בנחת. אחרי כמה שעות, כשאנחנו קמים ללכת, מלווה אותנו סבא לדלת, ואז הוא מצביע על שני קרטונים. "תראה", אומר לי הסבא המבוגר, "יש כאן קרטונים עם ספרים, יכול להיות שהם יעניינו אותך, אולי תוכל למכור אותם".

אני תוהה ביני לבין עצמי מה יש כאן, ואם לא יהיה לי כבד מדי לסחוב, אבל שני הבנים שלי, בן הבר מצווה ואחיו הגדול יותר, מרימים בקלות את הארגזים. אנחנו נפרדים מסבא, מאחלים לו שנה טובה וחוזרים הביתה.

בבית אני פותח את הקרטון ואיזושהי התרגשות אוחזת בי. גם בלי להבין ביודאיקה ובספרים ישנים, אני מבין שיש כאן אוצרות של ממש, ספרים יקרי ערך. אני רואה את הספר של השל"ה מדפוס ראשון, שני ספרי רמב"ם שהודפסו לפני חמש מאות שנה, וטור גם כן מלפני חמש מאות שנה, ועוד ספרים עתיקים... שני קרטונים מלאים בספרים עתיקים.

אני קורא לסוחר בספרים עתיקים ומראה לו את הקרטונים, הוא לא מסתיר את התפעלותו, ואומר לי שהוא מוכן לשלם אלף שקלים עבור כל אחד מהספרים. אחר כך אני פונה לסוחרים אחרים, הם רואים את הספרים, מתפעלים עמוקות. על הספר של השל"ה מדפוס ראשון הם משלמים לי שבע עשרה אלף דולר, וכל ספר של הרמב"ם מלפני חמש מאות שנה נמכר בשמונה עשרה אלף דולר, והטור מלפני חמש מאות שנה גם כן בסכום לא רע בכלל.

ומה יש לי עוד להוסיף? אולי לספר לכם שהבר מצוה נחגגה ברוב פאר והדר, והחובות לקבלן שולמו במלואם ונשארתי עם עודף ועם הבנה שהקב"ה לא צריך שאהיה סופר סת"ם, וכל בוקר כשאני צועד שוב לכולל אני מודה לו על כך שלא ויתרנו.

אכפרה
סיפור לשבת
אור השבת

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק
שלחו אלינו
בית 'אור השבת'
רח' חזני 133/4 נתיבות
ולציין עבור 'אור השבת'
או בפקס:
08-9941870

להחזיק ידיים... לא ליפול

מס הכנסה משמיים

הרב הגאון ר' אליהו חיים כהן שליט"א, מחבר סדרת ספרי 'אוצרות התורה' מוסר שיעור קבוע בעיר ראשון לציון. אחד המשתתפים, יהודי יקר בשם משה ימני הי"ו, סיפר לו סיפור מיוחד שהתרחש עימו והוא מיהר למוסרו לנו ע"מ שנפרסמו בעלון. והנה הסיפור, כפי שכתב זאת משה בעצמו:

"מיד לאחר נישואיי בשעה טובה ומוצלחת עם בת זוגתי, החלטנו שאנו מעשרים מכל ההכנסות מעשר-כספים לצדקה, כידוע. יהיה מה שיהיה. ואכן, זיכנו השם לעמוד בזה.

"לאחר זמן-מה, נודע לי שיש חוק האומר שכאשר תורמים לעמותות רשומות, כמו: ישיבות וכוללים, ארגוני חסד וכד' מקבלים מהמס-הכנסה החזר חלקי על כך. ובאמת, בסוף שנת המס (כפי שקוראים לזה) הצטברו בידינו כמה קבלות אותן הגשנו למס-הכנסה, שאכן שלחו לנו החזר בסכום נאה. כמובן שמיהרנו לעשר גם ממנו... כך במשך תקופה ארוכה, אני מעשר כראוי, מקבל מחלק מהמקומות קבלות, מעביר אותם למס הכנסה ומקבל על כך החזר, תוך כדי שאני מעביר גם למס-הכנסה את מה ש'מגיע' להם מההכנסות שלי.

"באחת הפעמים, אני מקבל טלפון מהפקיד מס הכנסה, שמברר אצלי על כמה חובות שלטענתו קיימים. כלומר - לא שילמנו להם כראוי. אני ידעתי, שאני משתדל לשלם להם בקביעות את מה שהם אמורים לקבל, תמידין כסדרן. לא הבנתי מהיכן הפקיד הזה ממציא את החובות הללו. ניסיתי לומר לו שאני משלם בכל פעם את כל הסכום ולא מחסיר כלום, אך הוא עוד מודיע לי, שגם לאחר הזיכוי על הקבלות של התרומות, נשאר חוב על סך 676 שקלים. לא עזרו כל הוויכוחים וההכחשות שלי. הוא שלח לנו ספח בדואר, בו נכתב שאנו נדרשים לשלם את הסכום הנ"ל עד לאזור סוף חודש תמוז של אותה שנה.

"אמנם החוב לא שבר אותנו, שהרי סוף סוף מדובר בכמה מאות שקלים ותו לא, ועד עכשיו שילמנו פי כמה וכמה מהסכום הזה למס-הכנסה, אך אמרתי לעצמי: רגע, אנו הרי קיבלנו על עצמי, שמכל ההכנסות שלי ושל אשתי נעשר מעשר כספים כראוי, ואנו גם יודעים ש"עשר, בשביל שתתעשר" - כלומר, מבטיח לנו הקב"ה שאם נעשר מעשר-כספים כראוי, נתעשר, ואני גם יודע בבירור שעישרתי בצורה מושלמת. אז מנין, למען ה', מנין צץ פתאום החוב הזה?

"הדבר הטריד אותי במשך כמה שבועות, ולא נתן לי מנוח. היה זה בעבורי ניסיון באמונה. נכון שהסכום הזה הוא לא כ"כ משמעותי, אבל... היכן ההבטחה של הקדוש ברוך הוא לעשירות? בכל זאת, זיכני ה' לעמוד בניסיון כראוי ולהתחזק באמונה. אמרתי לעצמי: הקב"ה מעמיד אותי בנסיון, הוא רוצה לבדוק האם גם כשקורים פתאום דברים לא ברורים שאין שום דרך בעולם להסביר אותם, האם אמשיך להאמין בו באמונה שלימה ואמיתית, או שחס ושלום תיחלש קצת אמונתי.

> יומיים לפני התאריך האחרון לתשלום ה'חוב', הלכתי לסניף הדואר ושילמתי את הסכום במלואו. כל הדרך זימזמתי לעצמי: 'כל מאן דעביד רחמנא, לטב עביד...'

יומיים לפני התאריך האחרון לתשלום ה'חוב', הלכתי לסניף הדואר ושילמתי את הסכום במלואו. כל הדרך זימזמתי לעצמי: 'כל מאן דעביד רחמנא, לטב עביד...'

"המשכתי כרגיל בעיסוקיי וכמעט שכחתי מהמקרה. כמעט שכחתי, אבל משמים דאגו להזכיר לי שאכן, ממעשרות מתעשרים, גם אם זה לא מגיע מיד, וגם אם לא לאחר שבוע, אבל זה מגיע בסופו של דבר.

"באמצע בין הזמנים של חודש אב, אני מקבל מכתב נוסף ממס-הכנסה. בתחילה חששתי, וחשבתי ש"הנה, הם ראו שאתה משלם חובות ש'מפילים' עליך כמו 'ילד טוב', הם דאגו לך לעוד אחד כזה"... אבל בסופו של דבר פתחתי את המעטפה. והנה, אני קורא ולא מאמין, כמו שבוודאי רבים מקוראי העלון - קוראים לא מאמינים:

נכתב שם שהם מצאו שיש לי זיכוי על סך של 6,699 ₪, כמעט פי עשר מהסכום ששילמנו, ושהסכום הזה הועבר כבר לחשבון הבנק שלי.

מנין הם המציאו את זה? לא יודע, כמו שאני לא יודע מנין הם המציאו את החוב... הקדוש ברוך הוא הראה לנו, שמה שנאמר "עשר בשביל שתתעשר" זה "עד הסוף", בלי חכמות. גם אם בהתחלה זה לא נראה כך. ישתבח שמו לעד.

מאז, אני מתפלל לקב"ה ומבקש שישלח לי עוד כמה חובות וזיכויים כאלו. אני אשמח מאוד... ואם יש אי מי מקוראי העלון שעדיין לא מאמין, דאגתי לצרף גם את הספח של הזיכוי.

ולסיום: כמובן, שגם מהסכום הנכבד הזה שקיבלנו דאגתי לעשות מעשר-כספים. אל תדאגו..."

אדם צריך להשליך את כל חשבנותיו לפני בורא עולם רק הוא יכול לטפל בהם במסירות כמו שאבא מטפל בבנו בצורה הטובה והמועילה ביותר כך בורא עולם מתנהג עימנו כי אנו בניו ודואג שהכל יהיה רק טוב איתנו וגם בדרכים חשוכות תמיד צריך לזכור שהגאולה קרובה מתמיד.

אמרי קודש בראי הפרשה

מתוך אמרי קודש מהפרשה לחודש

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"

להאזין לבורא עולם

כוחו של אדם המאמין לפני בורא עולם גדולה ונשגבה עד לאין ערך.

בשיעורו השבועי של המשפיע הנודע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן הנמסר במרכז 'אש קודש' בני ברק, קרא המשפיע להתעורר לקראת חודש אלול וסיפר סיפור בשם הגאון רבי חזקיהו קרלנשטיין על בעל תשובה עשיר גדול, שכשהוא שומע לשון הרע הכי קטן הוא מיד יוצא מחוץ לבית ולא משתתף בשיחה.

המשפיע סיפר כששאלו את אותו בעל תשובה בוודאי שכך צריך לעשות, אבל איך זה שאתה מיד יוצא? איך אתה עושה את זה? אז הוא בתשובה סיפר כשהוא שהיה פורק עול, הוא נסע יחד עם השותף שלו לטייל בג'ונגל שם מסתובבים חיות טרף ברחוב. הם נסעו ביחד עם ג'יפ ובאמצע החליטו לצאת לטייל רגלית, תוך כדי החלה לדלוק אחרים צ'יטה, אתם יודעים מה זה צ'יטה? שאל המשפיע זה ממשפחת הנמרים חיה מאוד מסוכנת שרצה מאה עשרים קילומטר לשעה. היא מסוכנת מאוד היא טורפת בני אדם, סיפר ר' מיילך.

וכך הבעל תשובה והשותף שלו התחילו לרוץ מאימת הצ'יטה כשהבעל תשובה נמצא קדימה והשותף מאחור. תוך כדי ריצה אמר לו השותף לבעל תשובה תן לי להיות לפניך כי כשה'ציטה תבוא היא תאכל אותך ושתגיע אלי היא תהיה שבעה ואותי היא לא תאכל. השותף ממשיך ועונה לו "במוות וחיים אין חברים". אפילו שאני שותף איתך שנים רבות אבל אין חברים במוות וחיים אז אני רוצה להתקדם לפניך.

מה שהיה בסוף שהשותף השיג אותו, ושניהם המשיכו לרוץ, והקב"ה האיר לבעל תשובה את עיניו כשיש פנייה שמאלה הוא החליט לפנות, הוא רץ שמאלה והצי'טה הסתכלה רק ישר והיא רצה אחרי החבר שלו השותף, הצ'יטה תפסה אותו על יד הג'פ וטרפה אותו רח"ל והבעל תשובה נשאר חי.

אותו בעל תשובה אמר דבר אחד נשאר לי מכל הסיפור הזה, שבמוות וחיים אין חברים, ולכן שאני שומע לשון הרע אפילו שאני נמצא עם חברים מיד אני יוצא בחוץ, זה צריך ללוות את האדם בכל דבר כשאדם מדבר באמצע התפילה ומגיע חבר הכי טוב לדבר איתו צריך לדעת זה מביא אסונות ואין חברים בזה.

את דבריו סיים ר' מיילך ואמר "אנחנו מתקרבים לספרי חיים ושיש ספרים פתוחים שה' יעזור שנכתב רק לחיים ושלום וכאן אין חברים, צריך להתחבר רק עם חברים טובים ונדע לנצל את הזמן כמו שצריך".

הזרוק

סיפורים אמיתיים

אור השבת

בשנותיו הצעירות כיהן הגר"ז סורוצקין זצ"ל גאב"ד לוצק, כרב בעיירה ז'טל, העיירה שבה נולד ה"חפץ חיים". בז'טל היה בחור יהודי שהחליט לנסוע לארץ ישראל ביחד עם ה"חלוצים". היו אלה צעירים שנתפסו לציונות, כשאחת מגמתם "לזרוק" את כל מטען היהדות מאחוריהם, ובבואם ארצה היו באמת מגשימים מטרה זו, בטענה שבארץ ישראל כבר לא צריכים לשמור שום דבר מדיני היהדות ר"ל.

אותו בחור בז'טל, ברצותו לצבור לעצמו מעט כסף להגשמת מטרתו, רכש בכסף שאביו נתן לו מכונית שבה היה מסיע אנשים מן העיירה לתחנת הרכבת ובחזרה. מכיוון שכבר נתפס לרעיונות הנפסדים של ה"חלוצים", הפסיק להקפיד על שמירת השבת כהלכתה, הוא היה מאחר בכניסתה ומקדים ביציאתה, ופעם אחת אף נתפס כשהוא מגיע לעיירה אחרי כניסת השבת: מיד קם רעש גדול במקום, כולם רצו לרב והתריעו על הפריצה הנוראה. הרב שלח מיד לקרוא לבחור, אך זה המציא איזה תירוץ על מעשיו, ונתן הבטחה שיימנע מזה להבא. אבל אחרי כמה שבועות שוב חזר על מעשהו, והוא נתפס בנסיעתו אף בשעה מאוחרת יותר, ושוב קרא לו הרב והוא התנצל פעם נוספת, אבל במהלך הזמן כבר לא הועילו כל המחאות, כי הבחור נעשה ממש למחלל שבת בפרהסיא.

הגר"ז סורוצקין חיפש עצות שונות איך "לרסן" את הבחור הזה. הוא רצה לקרוא לאביו, אלא שהאבא חלה ונאלצו לאשפז אותו בבית חולים בוילנא, כך שהוא לא היה בביתו. הלך הרב והזמין את אמו של הבחור, אלא שזו התעקשה לטעון שלא יתכן שהבן שלה מחלל שבת.

הגר"ז סורוצקין זצ"ל הפטיר על כך באומרו, כי אותה אם, ברחמיה המדומים על בנה, המחישה את פסוקו של הנביא, "נשים רחמניות בישלו ילדיהן", שמרוב רחמנות הו מבשלות ושורפות את ילדיהן!...

והנה, הזדמן הרב לוילנא, לרגל אסיפת רבנים שנערכה במקום, ובה השתתף גם ה"חפץ חיים". למחרת בבוקר יצאו כל הרבנים לתחנת הרכבת כדי לחזור למקומותיהם, ובתוכם גם הרב סורוצקין. בבואו לתחנת הרכבת, ראה שיש עוד זמן עד לנסיעה, ולכן יצא מן הקרון כדי לשאוף מעט אוויר בחוץ. ה"חפץ חיים" נשאר בקרון שלו, בהיותו עסוק בתפילה. כאשר התהלך הרב סורוצקין בבית הנתיבות הבחין לפתע באביו של אותו בחור, והאבא בראותו את הרב מיהר לקראתו בשמחה.

לשאלה, מה הוא עושה במקום, ענה אבי הבחור, כי היתה לו סבתא צדקנית שבאה אליו פעמים רבות בחלום, וכל מה שהיא אומרת לו, הוא אמת. והנה, לפני זמן מה באה אליו שוב בחלום ואמרה לו, הנה, זה כבר כמעט שנה שאתה שוכב כאן בבית החולים ולא מצליחים לרפא אותך. צא מבית החולים וסע ל"חפץ חיים" לבקש ברכה, שמעתי לעצתה, התגנבתי מבית החולים ואני רוצה לנסוע עתה לראדין.

"אינך צריך לנסוע עד ראדין", אמר לו מיד הרב סורוצקין, ה"חפץ חיים" נמצא כאן ברכבת, תיכנס אליו ותבקש ברכה...

מוחו של הרב סורוצקין פעל עתה "בקדחתנות". זו ההזדמנות הטובה ביותר, אמר לעצמו, לחסל את פרשת חילול השבת של הבן הסורר. מיד ניגש לר' הלל, נכדו של ה"חפץ חיים" שעמד לא הרחק ממנו, ולחש באוזנו את כל המעשה עם היהודי ובנו, בהוסיפו, שמן הראוי לבקש מה"חפץ חיים" שיתנה את הברכה בתיקון המעשים של הבן.

ר' הלל הסכים לרעיון, אבל עד שנכנסו פנימה לקרון כבר סיים ה"חפץ חיים" את התפילה והוא מסיר את התפילין ואותו יהודי כבר עומד לידו.

כשסיים לסדר את התפילין שאל את היהודי מה רצונו. היהודי התחיל לבכות וסיפר שהוא מאושפז כבר מזה שנה בבית חולים ואינו רואה שום שינוי. הוא סיפר גם על סבתו שנראתה לו בחלום, שאמרה לו ללכת לבקש ברכה מהצדיק.

ענה לו ה"חפץ חיים": מה אתה רוצה ממני? האם ישראל מאיר הוא הנותן ברכות? הרי אנחנו אומרים בתפילה: "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה", אם השבת מרוצה, היא נותנת ברכות, ואם השבת מברכת גם אני מסכים, גם אני נותן ברכה, אבל אם השבת אינה מרוצה, ואם הבן נוסע בשבת והבת מסתרקת בשבת, כי אז השבת אינה מרוצה והיא לא תתן שום ברכות, ואז איך אני אתן ברכות? וה"חפץ חיים" חזר על זה עוד פעם.

היהודי התפרץ בבכי והבטיח שהוא יפעיל את השפעתו על בנו ובתו שלא יחללו עוד את השבת, ה"חפץ חיים" הבטיח לו, שאם השבת תהיה מרוצה, כי אז הקב"ה יעזור לו וישלח לו רפואה שלמה.

לקבלת הקטלוג שלחו מייל: succaht@gmail.com ותתחילו להדר!

ארבעת המינים קנית?
סוכה כבר בנית?
רגע אחד, שכחת משהו!
'סוכות תמונה'
הלהיט של סוכות תשפ"ב
כל סוגי הרבנים, העיצובים והמיתוגים הנדירים
ביותר במקום אחד, וכמובן במחיר שובר שוק!

הבאר של הסוכה
סוכות תמונה
succaht@gmail.com
052-7148454

שאלות חידושים וצימוקים

נפלאות מתורתיך

הרב צבי וינברג

חדש!!

מדוע יש שנמנעו מלומר "ברוך הוא וברוך שמו"?

(לב,ג) כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו.

הטור (או"ח סי' קכ"ד) כ' "שמעתי מאבא מורי (הרא"ש ז"ל) שהיה אומר על כל ברכה וברכה שהיה שומע בכל מקום, "ברוך הוא וברוך שמו" וזה שאמר משה רבינו "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו". וכ"כ השו"ע שם (סעי' כ"ה).

במעשה רב (הל' תפילה) מובא מנהג הגר"א ז"ל שלא להקפיד על אמירת "ברוך הוא וברוך שמו", משום שהש"ץ אינו ממתין עד שתכלה מפי העם ומפסיד חזרת התפילה.

ובמעשה רב השלם (אות י') מובא מכת"י סינסינטי, שכשהש"ץ ממתין בחתימת הברכה בזה אף הגר"א אומר שיש לומר ברוך הוא וברוך שמו כדמוכח בטור בשם הרא"ש.

בס' ברוך שאמר (להר' ברוך אפשטיין זצ"ל בעל התורה תמימה עמ' קי"ד) מביא השערה מדוע יש שנמנעו מלומר "ברוך הוא וברוך שמו", שמקובל אצלו מגדולי ישראל שבימי שבתי צבי ימ"ש דקדקו תומכיו לומר "ברוך הוא ברוך שמו" שמכוון בגימטריא כשמו של מנהיגם (814), ולכן נמנעו מלאומרו, אלא שכ' שכיון שבטור מביא זאת בתוספת ו' "ברוך הוא וברוך שמו", אם ידקדק לומר כך, נמלט מלכוין לגימטריא הנ"ל, משום שאומר בתוספת "ו" ולא במהירות שנראה כ"ברוך הוא ברוך שמו".

מה המקור לשמה של "חַלַב" שבסוריה, ומה מקורה שמה של הארץ "סוריה"?

(לב,יד) חמאת בקר וחלב צאן וגו'.

בהקדמה לס' באר יצחק (פי' על האבן עזרא לר' יצחק שרים זצ"ל) מביא הר' אליהו שרים (דור רביעי למחבר) שכ' רבי פתחיה מרגינשבורג (אחיו של רבינו יצחק הלבן מבעלי התוס', שהוא סבב הרבה בעולם) "ומשם ל"חַלַב" היא ארם צובה ולמה קורין אותה "חַלַב" כי בהר היה צאנו של אברהם ומעלות יורדות מן ההר ששם היה מושיט לעניים חלב".

ומביא שם עוד שסוריה היא הארץ שכבש דוד בכיבוש יחיד עם שר צבאו יואב בן צרויה שכ' על אבן א' שבחומת העיר "אני יואב בן צרויה כבשתי את העיר הזאת", ויתכן שהשם "צרויה" הפך ל"סוריה".

מדוע ר' יחיאל מפריש שתה את המים שהמלך רחץ בהם את ידיו?

(לב,לח) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם יקומו ויעזרכם יהי עליכם סתרה.

הרמב"ם בספר המצוות (לא תעשה קצ"ד) כ' שהזהירנו מלשתות יין נסך וזה לא בא כתוב נגלה בבאור אבל אמרו בעבודה זרה (כט:) "אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם", מה זבח אסור אף יין אסור.

בסדר הדורות (ה' אלפים י"ח) מביא על ר' יחיאל מפריש שהיה מקורב מאוד למלך, ויקנאו בו השרים וילשינוהו באמרם שאם יגע המלך בכוס יין היהודי לא ישתה ממנו.

ויהי היום ויתן המלך כוס יין ליהודי לשתות והשיב הרב לא אוכל לשתות ברגע זה, אך טרם נסעך משולחנך אשתה.

ובהגיע עת רחיצת הידיים למלך אחר האוכל, רחץ ידיו על אגן זהב, ותכף לקח הרב המים ההם וישת לפני המלך והשרים.

ויאמר הרב אליהם: "בשתיה הזאת אני חפץ שמותרת לי אבל בכוס יין אינני יכול לשתות להיותו אסור לי מן התורה".

והמלך שמר את הדבר ויאהבהו כפלים, וכדומה לזה שמעתי שאידע לרמב"ם ואחרים, ע"כ.

בסייעתא דשמיא!

פניים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"יום הכיפורים"

****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 8455798 - 054 - ניתן לקבל את העלון במייל.

"ויהי ערב" זה עשיו, "ויהי בוקר" זה ישראל, "יום אחד" זה יום הכיפורים (מדרש פליאה).

מסביר **ה"בינה לעתים"** את מדרש פליאה זה, על פי דברי הגמרא (ראש השנה ח:) האומרת שהקב"ה דן קודם את ישראל ואח"כ דן את אומות העולם, והטעם הוא: מלך וציבור שבאים לדון אותם, דנים בתחילה את המלך ואחר כך את הציבור – "מקמי דליפוש חרון אף". פירוש, שאם ידונו את הציבור בתחילה אם כן מידת הדין תהיה מתוחה מחמת העוונות של הציבור, וחס ושלום יכולה מידת הדין לפגוע במלך שנכנס אחר כך, לכן דנים את המלך תחילה. כך גם בני ישראל דנים אותם קודם אומות העולם, קודם שמידת הדין תהיה מתוחה מחמת ריבוי העוונות של אומות העולם.

עוד מבואר בגמרא שהקב"ה דן את ישראל "ביום", בזמן שעושים מצוות, ואת אומות העולם הקב"ה דן "בלילה", בזמן שעושים עבירות. נמצא שכדי שישראל יצאו זכאים בדין צריך ב' תנאים: **א.** לדון אותם ביום. **ב.** לדון אותם לפני אומות העולם.

לגבי ראש השנה שיש ב' ימים אפשר לקיים שניהם, דהיינו שהקב"ה יכול לדון את ישראל ביום הראשון ואת אומות העולם בליל יום שני, ומתקיים בזה הכלל שהקב"ה דן את ישראל קודם, וגם לדונם ביום.

אבל ביום כיפור שהוא יום אחד כיצד ידון הקב"ה את ישראל? אם ידון קודם את ישראל, הרי יצטרך הקב"ה לדון את ישראל בלילה ואחר כך את אומות העולם ביום, כדי לדונם ביום, הרי נמצא שישראל נידונים אחר אומות העולם?

אלא ידוע שיש שס"ה ימים בשנה, ו"השטן" בגימטריא שס"ד, שיש לו שליטה וקיטרוג במשך שס"ד ימים בשנה, פרט ליום הכיפורים שאין לו רשות לקטרג. ולפי זה נמצא שיכול הקב"ה לדון את ישראל אחר אומות העולם ואין חשש שיגרם מתיחת הדין וקיטרוג על ישראל, שהרי אין שליטה לשטן ביום הכיפורים.

וכך פירוש המדרש: "ויהי ערב" זה עשיו, שהקב"ה דן את עשיו בלילה. "ויהי בקר, זה ישראל, שהקב"ה דן ביום. ואם תשאל והרי אין ראוי שהקב"ה ידון את ישראל לאחר אומות העולם שמא יהיה חרון אף, על זה אומר המדרש "יום אחד" – זה יום הכיפורים שאין שליטה לשטן לקטרג, ושפיר אפשר לדון את ישראל לאחר אומות העולם...

יום הכיפורים כפורים...

בספרים הק' כתוב על יום הכיפורים שהוא כפורים, כלומר כיום הפורים. וצריך להבין מהו הדמיון בכלל? כיצד ניתן אפילו להשוות ביניהם, ולא עוד אלא שאמרו שהפורים הוא העיקר, ויום הכיפורים רק דומה לו – הייתכן?

בספר "ילקוט גרשוני" מיישב קושיא זו, על פי דברי הגמרא (ראש השנה לב:) שמלאכי השרת אמרו לפני הקב"ה מפני מה אין ישראל אומרים שירה (הלל) בראש השנה? וה' השיבם, וכי כאשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו – זהו הזמן המתאים לומר שירה?!

וביאר את דברי הגמרא, שהרי אם כולם היו צדיקים, הרי היו נכתבים רק לחיים וספרי המתים כלל וכלל לא היו פתוחים לפניו יתברך, אבל כיון שספרי מתים פתוחים לפניו, הכרח הוא שיש בינינו גם רשעים שהם עבדי היצר הרע ולא עבדי ה' ואיך יתכן שיאמרו שירה שכתוב בה "הללו עבדי ה'", הלא הם עבדי היצר הרע...

ולפי זה מסביר, מובן מה השייכות בין יום הכיפורים לפורים. שאמנם אין הכוונה לדמותם במעלתם, אלא רק בטעם שאין אומרים בהם הלל, שהרי מה הטעם שלא אומרים הלל בפורים? מפני שעדיין עבדי אחשורוש אנו (מגילה יד.) ואין אנו יכולים לומר "הללו עבדי ה'", וזהו גם הטעם שאין אומרים הלל ביום הכיפורים ובראש השנה, כי איך נאמר "הללו עבדי ה'" שעה שיש בינינו עבדים ליצר הרע...

"מסטין בכבל אסור"!

בפיוט מוסף של יום הכפורים אנו מבקשים "מסטין בכבל אסור". ולכאורה קשה, הרי אמרו חז"ל (יומא כ.) דביום הכיפורים אין להשטן רשות להסטין וא"כ למה לנו להתפלל "מסטין בכבל אסור"? וכן קשה הלשון "בכבל אסור", יותר נכון היה לנו להתפלל שיסתמו את פיו מלהסטין? אלא ביאר **הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע** דכיון שכאמור, ביום הכיפורים אין לו רשות לשטן להסטין, וזה ידוע כי הוא השטן הוא היצר והוא המלאך המוות, ואצל מלאכים נאמר: "רגליהם כרגל עגל" (יחזקאל א), אז מה עושה השטן ביוה"כ כשאין לו רשות לדבר? מגביה את רגליו למעלה כדי להזכיר את חטא העגל... ומשום הכי אנו מתפללים ביוה"כ "מסטין בכבל אסור", שהקב"ה יקשור אתו בכבל שלא יוכל להרים רגליו ולעורר על ידי זה ח"ו קטרוג על עם ישראל...

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טז. ל)

איתא בגמרא (יומא פה:) עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו. את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה מהפסוק הנ"ל: "מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו" דרק עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, אך עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו.

אך לכאורה – שואל **הגה"ק בעל התפארת יחזקאל ממטרסדורף זי"ע** – הכתוב סותר את עצמו מרישא לסיפא, דברישא כתיב: "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם" משמע שעיצומו של יום הכיפורים מכפר, ובסיפא כתיב: "לפני ה' תטהרו" דמשמע שהאדם צריך לשוב ולטהר עצמו ורק אז יום הכיפורים מכפר? ועל כן דרש רבי אלעזר בן עזריה שמצוות בין אדם למקום עיצומו של יום הכיפורים מכפר, אבל **"לפני ה'"** – המצוה הכתובה בתורה לפני תיבת "ה'" – שהמצוה שבין אדם לחבירו מה כתיב בה? "ואהבת לרעך כמוך" ואחר כך **"אני ה'"** במצוה זו תטהרו! עליכם להיטהר ולרצות את חבריכם, ורק כאשר מטהר את עצמו תחילה ומרצה את חבירו, אזי יום הכיפורים מכפר...

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טז.ל)

מבאר הכלי יקר לפי שאין יום הכיפורים מכפר כי אם לשבים (שבועות יג.), לפיכך קודם שיכפר עליהם חייב כל אדם לטהר עצמו מכף רגל ועד ראש מכל טומאת העוון, לכך נאמר "לפני ה' תטהרו", ו"לפני" משמש לשון קודם... וגדולה מזה מצאתי **בזוהר הקדוש** בפסוק (ויקרא יט.לב) "מפני שיבה תקום" – שקודם זמן ה"שיבה' יקום האדם מתרדמתו לשוב אל ה', והיינו לפני בא יום ה' הגדול והנורא תטהרו ע"י התשובה, ואח"כ יטהר ה' אתכם ע"י הכפרה!...

השרף הקדוש מקוצק זי"ע נכנס באחד מלילי יום כיפור, כל כולו אש להבה. המוני החסידים שהיו בבית המדרש נתמלאו אימה למראהו הנורא הוד. והוא הוציא מפיו את פסוקו של יום כיפור, כשהוא מפוסק ומוטעם על ידו באופן שונה מפשוטו של מקרא: "כי ביום הזה יכפר"? "עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם"!...

אמרו: כל אלו שזכו לשמוע "פשט" חדש זה יוצא מפורש מפיו של השרף הקדוש, היה אותו צו של טהרה עצמית מלווה אותם כל ימיהם...

רמז נפלא כתב **הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע**, כי ביום הזה יכפר – ראשי תיבות בכיה. מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו – ראשי תיבות חמלתי – רמז למה שכתב הזוהר הקדוש, שבכיה היא סגולה לרחמי שמים, כמו שנאמר "ותרא נער בוכה ותחמול עליו".

באחד מדרושיו, מתעכב **הגה"ק בעל הנודע ביהודה זי"ע** ודן בלשון שנאמר בפסוק זה – "מכל חטאותיכם" – שלכאורה היא תמוהה, שהרי לשון חטא הוא לשון שגגה: וכי יום הכיפורים מכפר רק על השגגות, והלא משנה מפורשת היא בתחילת מסכת שבועות: "על שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין – שעיר המשתלח מכפר?

אלא, הוא מיישב, הלשון מכל חטאותיכם" שבפסוק זה – כוונתה "לכל חסרונתיכם" (כלומר: כל מה שחסר לכם, שכן חטא משמש גם בלשון חסרון), וזהו כוונת הפסוק, לומר לבני ישראל: גם בעת שתהיו חסרים בית המקדש, כהן גדול, מזבח וקרבנות, ואם כן תסברו שהנכם מחוסרי כפרה, חלילה – גם אז הקב"ה בכבודו ובעצמו יישב למשפט כסא רחמים ותתחטאו בפניו כבן המתחטא לפני אביו, כי הקב"ה כביכול יהיה הכהן המכפר עלינו!

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טז. ל)

מבאר הרמב"ן: "אמנם הכל תלוי בתשובה, אבל יום אחד בשנה, היינו בראש השנה מתייחד הקב"ה במידת הדין ומנהיג עולמו, ואילו ביום הכיפורים משתף גם את מידת הרחמים". וממשיך הרמב"ן וכותב בכמה מילים את עיצומו של יום: אכן גם בראש השנה אינה נעלמת מידת הרחמים – "שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים" – אבל ראש השנה הוא "יום הדין ברחמים", ויום הכיפורים הוא "יום רחמים בדין"!...

ואת זו דרש **הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע** וישא משלו: בן מלך סרח על אביו, והיה אחד הממונים מלשין עליו תמיד. פעם נסע המלשין מחוץ לעיר, מיד רץ הבן אל אביו ובכה לפניו, שמתחרט וחפץ לשוב אליו, יותר לא ישוב לסורו, ועל אתר נכמרו עליו רחמי אביו. כך גם המשיך רבי שמעלקא ואמר: ביום הכיפורים אין לשטן רשות להשטין, וכל איש הרוצה, יבוא אל המלך...

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טז. ל)

אמר היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע – מכיון שמפסוק זה למדנו שקדושתו ומעלתו של יום הכיפורים הוא במה שהוא כולו טהור, הרי יש לכך השלכה מופלאה אף לגבי הימים שבהם יחול היום הקדוש! כי מצינו במסכת כלים (יז.יד): "ויש מה שנברא ביום הראשון טומאה" (וביאר רבינו עובדיה מברטנורא זי"ע: יש דברים שנבראו ביום ראשון, שהעושה כלים מהם יש בהם טומאה, כגון הארץ, שנבראת ביום הראשון – וכלי חרס הנעשים ממנה טמאים), ממשיכה המשנה: "בשני – אין בו טומאה" (מסביר הברטנורא: כי ביום השני נברא הרקיע, שאין בו טומאה), "בשלישי – יש בו טומאה" (בשלישי נבראו אילנות, וכלי עץ הנעשים מהם מקבלים טומאה), "ברביעי ובחמישי – אין בהם טומאה" (ברביעי נתלו המאורות, שאין בהם טומאה, ובחמישי נבראו עופות ודגים, שאם עשה מהם כלים אין מקבלים טומאה, חוץ מכנף העוזנייה וביצת בת היענה – שיש בהם טומאה מדרבנן), "וכל שנברא ביום השישי – טמא" (חיות, בהמות, שרצים ואדם – אם עשה כלים מעצמותיהם או מעורותיהם, מקבלים טומאה). עד כאן מדברי המשנה. הרי לנו – סיים היהודי הקדוש ואמר: שהימים שאין במה שנברא בהם טומאה, הם ימי שני, רביעי, חמישי ושבת קודש. כמה מפליא, לפיכך, לגלות שאלו בדיוק הימים היחידים שבהם יכול יום הכיפורים, היום הקדוש והטהור לחול! (ואף שביום חמישי נבראו "כנף העוזנייה וביצת בת היענה" – שיש בהם טומאה, אולם הרי טומאה זו אינה אלא מדרבנן, ועל כן יכול יום הכיפורים, שהיא מדאורייתא, לחול אף ביום חמישי, שכן מדאורייתא גם ביום זה אין שייכות לטומאה כלל)...

זאת ועוד המשיך **היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע** והוסיף נופך לדברים הנ"ל: לא זו בלבד שיום הכיפורים יחול רק בימים שאין בהם טומאה, אלא שלעומתו יום הפורים יחול דווקא בימים 'שיש' בהם טומאה – ראשון, שלישי, ושישי. והטעם לכך הוא, משום שמצינו **בתקוני זוהר** שפורים נקרא על שם יום הכיפורים, אך ההבדל הוא על פי מה שהתבאר בדברי המדרש (במדבר רבה, פרשה יט אות א'), שפורים הוא יום טהור מטמא, בעוד שיום הכיפורים, שבו כל ישראל צדיקים ודומים למלאכי השרת, הוא כולו טהור. משום כך חל פורים בימים שנברא בהם טמא ונעשה טהור מטמא, בעוד יום הכיפורים נקבע רק בימים שאין בהם טומאה כלל... ומסיים: גם יוצא לנו א"כ – שביום ד' וה' יכולים שניהם לחול, משום שכאמור לעיל אין בהם טומאה מדאורייתא, שהרי כנף העוזניה וביצת בת היענה מטמאין רק מדרבנן, ולכן יום הכיפורים שהוא מן התורה, יוכל לחול בימים אלו, שאין בהם טומאה מן התורה. ולעומתו פורים שאינו אלא מדרבנן, יוכל אף הוא לחול בימים אלו, שהרי מדרבנן יש בהם טומאה!..

עיצומו של יום מכפר!

על **הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע** מסופר, כי שנה אחת ביום הקדוש הסתובב בחדרו הלוך ושוב, ושאב לתוך פיו אויר מלוא ריאותיו, נפח והכנים עוד הפעם, וכך היה עושה משך זמן, שואף ונושף שואף ונושף בקורת רוח כאדם השואף רוח צח בראש הרים. כאשר הבין שמקורביו תמהים על כך, הסביר להם את פשר הדבר: "הלא יום זה גדול ונורא אשר לפי דעת רבי עצם היום מכפר אף בלי תשובה, ואפילו על עבירות הנעשים ביום הכיפורים עיצומו של יום מכפר, וא"כ אני משתוקק לשאוף אל קרבי מרוח היום יותר ויותר"!...

כי יום כפורים הוא לכפר עליכם לפני ה' אלוקיכם (ויקרא כג.כח)

מתנה גדולה ועצומה נתן לנו הקב"ה את יום הקדוש לסליחה ולכפרה על כל עונותינו, ולכן יש לשמוח ולהכנים שמחה עצומה בליבנו שזכינו להגיע לזמן הזה, ועל אף חרדת הדין צריכים להיות בשמחה ולא בעצבות ובקדרות! וכבר ידוע בשם צדיקים שהיו אומרים לבני עדתם לפני הימים הנוראים: "הנה הימים המאושרים ממשמשים ובאים"!.. **וכספר עלינו לשבח להגאון רבי יצחק זילברשטין שליט"א** מביא ראיה נפלאה לכך מדברי **התרגום יונתן בן עוזיאל** בפרשת אמור (כג.לב), שהוסיף כמה מילים שלכאורה הן אינן נצרכות להבנת הפסוק: "שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם, בתשעה לחודש בערב, מערב עד ערב תשבתו שבתכם" – "ותענון ית נפשתיכון, ותשרון לציימא בתשעה יומין לירחא בעידוני רמשא מן רמשר ההוא עד רמשא חורן תהוון ציימון צומכון ושבתון שוביכון, ועבדין זמנין מועדיכון בחדוא". וכל המתבונן יראה, שההוספה של ארבע מילים האחרונות "ועבדין זמנין מועדיכון בחדוא", היא לכאורה

מיותרת, כיוון שלא מדובר כאן בחגים ובמועדים אלא ביום הכיפורים שבו יש לצום. אלא, כנראה התכוון התרגום יונתן לנטוע בנו את ההרגשה שלמרות היותו של יום הכיפורים יום נורא ואיום, היום הקדוש ביותר בשנה, צריך לעשות גם אותו בשמחה ובחדווה. להגביר כמה שיותר את מידת השמחה בעצם העובדה שניתנה לו האפשרות לכפר ביום זה על כל עונותינו. ורק אחר כך, כשהגענו לדרגה מסוימת בשמחה זו, אפשר לחשוב גם על הצד השני של החרדה מאימת הדין, בלי שמחשבות אלו יפגעו כמלא הנימה באושר הפנימי והשמחה של ימי הדין...

ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה.

כשהגיע בשנה אחת **הרה"ק רבי צבי הירש מזידטשוב זי"ע** לקטע זה הנאמר בליל יום הכיפורים, שאל בקול רם: וכי אפשר שכל העם שוגגין ואין ביניהם מזיד? אלא – הרים את ידיו כלפי שמיא ואמר: רבונו של עולם, אני מעיד עליהם שאין בהם שום אדם שיאמר "לשם ייחוד" קודם שעושה עבירה (כלומר, הריני מוכן ומזומן לעשות עבירה, כשם שאנו אומרים קודם עשיית מצוה). אם כן יתכן לומר עליהם שכולם שוגגים!...

וכמו שהמליץ טוב – **הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפטא זי"ע** בדברי המשנה (יומא פ"ה) "האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה, אחטא ויום הכיפורים מכפר – אין יום הכיפורים מכפר" ואמר: תראה רבש"ע! הפושעים היהודים – גם הגרוע שבהם, שאפילו תשובה אין לו עוד, הוא זה, "האומר אחטא ואשוב", או "אחטא ויום הכיפורים מכפר" – אפילו בשעה שהוא חוטא, עדיין הוא מהרהר בעניין התשובה וזוכר את היום הקדוש יום כיפור...

מי יכול? ומי צריך?

שה **הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפטא זי"ע**: אלמלי יכולתי, הייתי מבטל את כל התעניות שבשנה – חלושים המה בני ישראל. אין בכוחם להתענות. זולת יום המר "תשעה באב" – מי יכול לאכול בו? ויום הקדוש "יום כיפור" – מי צריך לאכול בו?...

כי כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה, ונכרתה מעמיה (ויקרא כג'. כט')

ידוע משמו של **האר"י הקדוש זי"ע**, שמי שאינו מוריד דמעות בימים הקדושים, אין נשמתו טובה ח"ו. ביאר את עומק כוונתו **הגה"ק בעל החתם סופר זי"ע**: כי בימים אלו שולח ה' יתברך את עזרו מקודש, לעורר מלמעלה את לב איש ישראל, אשר נשמתו קשורה בחלקה העליון, ומזה תבוא אליו הבכי, אך מי שאינו בוכה, סימן שכבר נכרת, חלילה, מעץ החיים, ושוב אין לו בו שום חלק. ועל פי זה מפרש את כוונת הפסוק "כי כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה" "תעונה" היא מלשון להיענות, שלא תתעורר ותענה בבכייה לחזור בתשובה, – סימן שכבר "נכרתה הנפש ההיא מעמיה" ממקורה העליון...

כל נדרי.

מידי שנה בשנה, בערב יום כיפור לפני "כל נדרי", ניצב היה **הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע**, על הבימה, ומכריז את מאמר חז"ל (שבת לד'.) "שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה – עשרתם, ערבתם, הדליקו את הנר!..."

וכך היה מפרשו: "ערב שבת עם חשיכה" – בערב יום הכיפורים שנקרא בתורה "שבת שבתון", עם הערב שמש, צריך כל אדם מישראל להזדרז בתיקון מעשיו לחזור בתשובה שלימה. "ולומר בתוך ביתו – "עשרתם!" כבר עברו "עשרת" ימי תשובה, "ערבתם!" – גם "ערב" יום הכיפורים איננו, "הדליקו את הנר" – נרות יום הקדוש כבר הודלקו... עד מתי, איפוא, נדחה את המוטל עלינו לעשות? על מי מחכים לחזור בתשובה? אם לא עכשיו אימתי?...

ברוך אתה ה' מלך מוחל וסולח לעונותינו.

בתפילת העמידה של יום כיפור מסיימים אנו את הברכה בנוסח זה: "ברוך אתה ה'... מלך מוחל וסולח לעונותינו..." ולכאורה מהיכן בטוחים אנו שאכן ה' יתברך מוחל לנו באמת? וכי אין זה ברכה לבטלה?

אלא מתרץ **הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע** דיש כאן כוונה עמוקה בברכה זו – כשילד קטן רוצה שאביו יתן לו ממתק וכד' אבל אינו בטוח שאביו אכן יתן לו, מה הוא עושה, מתחיל לברך בקול – ברוך אתה ... מלך העולם שהכל... ותיכף צועק: נו! אוי!... כלומר, אסור לי להפסיק בין הברכה לאכילה, באין ברירה, מוכרח האב לתת לו את הממתק. ברור, שאין בדעתו של האב להכשיל את בנו בברכה לבטלה! כן הוא הדבר אצלנו עם ישראל וכך אנו עושים עם אבינו שבשמים. מברכים אנו בקול רם: "ברוך אתה ה' מלך מוחל וסולח לעונותינו"... – ומאחר ואין ה' יתברך חפץ להכשיל את כל עם ישראל בברכה לבטלה – מוכרח הוא לוותר ולמחול על כל עונותינו!...

על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע.

מהו כוונתו של וידוי זה? וכי יש חטא שאין עושים ביצר הרע? אלא, ביאר **כ"ק האדמו"ר בעל הלב שמחה מגור זי"ע**, אנו מתוודים על שלא עשינו מהיצר הרע עצמו טוב, וכפי שביארו את מאמר חז"ל "בכל לבבך – בשני יצריך", שגם את היצר הרע צריך להפוך לטוב, וזה מה שאמרו חז"ל (קידושין ל:) שהקב"ה אמר להם לישראל: "בני, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, שעל ידי התורה מתבל את היצר הרע שיהיה טוב!

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

במחזור נכתב לצד תפילה זו: "תשובה" – צום, "תפילה" – קול, "וצדקה" – ממון, ומובא שכל אחד מהם מספרו קל"ו.

הרה"ק המקובל רבי שמשון מאסטרפולי זי"ע פירש שזה מרומז בפסוק (תהלים צב. ז) "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת". "צום" "קול" "ממון" – שלשתם יחד עולים כמנין זא"ת, ואילו רק שניים מהם עולים כמנין בע"ר. לפיכך, החושב שיכול לפטור את עצמו בממון ואינו מקיים "צום" "וקול", עליו נאמר: איש "בע"ר" לא ידע, כי יחסר לו שניים כמנין בע"ר. ואילו "כסיל" שאינו מקיים את שלשתם – לא יבין את "זאת", כי חסרים לו שלשתם, כמנין זא"ת.

ותלמדנו ה' אלוקינו להתודות וכו' למען נחדל מעושק ידינו.

את תפילה זו הסביר **הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע**, כך: דידוע כי התורה והמצוות שאדם עושה בלא תשובה, נמסרים ח"ו להסיטרא אחרא והם עושקים אותנו בסיוע האדם עצמו. אבל אם האדם מתוודה על עונותיו ועושה תשובה אין להם שליטה על מעשיו. זהו שאנו אומרים: ותלמדנו להתודות למען נחדל מעושק ידינו. שלא יהיה לנו חלק בחיות הסטרא אחרא ח"ו...

כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון.

בעל תשובה אחד התאונן מרה לפני **הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע**, על כי הרבה לפשוע נגד השם יתברך, וגם אחר שובו בתשובה חזר לפעמים על העבירות, ואיך תקובל עוד פעם תשובתו?

נחם אותו הרבי, וכך אמר: בברכת השמונה עשרה ביום הכיפורים אנו אומרים "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון". והרי לפי כללי הדקדוק היה לנו לומר כי אתה "סולח" לישראל "ומוחל" לשבטי ישורון, אלא המילים "סלחן ומחלן" מורות כי הקב"ה רגיל לסלוח ורגיל למחול, כמו שמצינו בגמ' (בבא מציעא דף לג') שדרשו על הפסוק (שמות כג. ה) "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו – "רובץ" ולא "רבצן" – כלומר שרק במקרה הוא רובץ עתה תחת משאו, ולא "רבצן" שרגיל בכך. ואם כן במקרה שעשה אדם תשובה ונמחל לו, וחזר שוב וחטא, בכל זאת אם חוזר שוב בתשובה, סולח לו הקב"ה, כי הוא יתברך "סלחן ומחלן", אומנתו בכך, דרכו תמיד לסלוח ולמחול...

סלחתי כדברך!

בליל יום הכיפורים, לאחר אמירת "כל נדרי", עמד **הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע**, השתיק את הקהל. וכה הכריז: רבותי, חז"ל אומרים: "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם". ובכן, אומר אני לכם, יהודים יקרים, דבר בשם אומרו: "ויאמר ה' סלחתי כדבריך!...

דרש ר׳ אלעזר בן עזריה (ויקרא טז, ל) ״מכל חטאתיכם לפני ה׳ תטהרו״ – עבירות שבין אדם למקום יוה״כ מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה״כ מכפר עד שירצה את חבירו.

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין מי מטהר אתכם אביכם שבשמים וכו׳ ואומר (ירמיהו יז, יג) מקוה ישראל ה׳, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב״ה מטהר את ישראל (יומא ח.ז)

מסביר הגה״ק בעל הנודע ביהודה זי״ע בספרו צל״ח – שרבי עקיבא לא בא לחלוק, אלא אדרבה, הוא מסביר את דברי רבי אלעזר בן עזריה, מה הטעם שאין יום הכיפורים מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו, מפני שהמטהר אותנו והמוחל על עונותינו הוא רק אבינו שבשמים שמרחם עלינו כרחם אב על בניו. אולם רחמיו נכמרים עלינו רק בתנאי שאנו כולנו כבניו, שמתנהגים כאחים, כבני אב אחד, אבל אם אין אנו כאחים זה לזה, ולא נוהגים כבני אב אחד, אלא גוזלים וחומסים ושונאים זה את זה ומראים שאין לנו קירבה יחד, אם כן מתברר שאנו רק עבדים ולא בני השי״ת. וזהו כוונתו ״מי מטהר אתכם אביכם שבשמים״ – דרק ע״י שהוא לנו כאב ואנחנו כבניו אז מכפר, ולכן על עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר, כי עבירות אלו מראות על ריחוק בין איש ישראל לרעהו, ואז ישראל אינם עוד בדרגת אחים ובני אב אחד, וממילא גם הקב״ה אינו קרוב אלינו כאב וח״ו אינו מטהר את ישראל...

וכעין זה הביא גם בספר **ילקוט הגרשוני** שכשם שהמקוה מטהר רק באשבורן (מקואות א.ז), כלומר, כשהמים מכנסים ביחד, כך גם ישראל, כשהם בבחינה זו, כשהלבבות קרובים ומכונסים יחד, הקב״ה מטהרם. ואף הוסיף, שעל פי זה מובן היטב הסיום של רבי עקיבא: ״מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב״ה מטהר את ישראל״ – שגם מקוה אינו מטהר אלא באשבורן, כשהמים מכונסים יחד, ואף הקב״ה מטהר את ישראל, כשהם מכונסים יחד כאחים, כבני אב אחד, ואז הוא אביהם ומרחם עליהם כרחם אב על בנים...

על **הרה״ק רבי מרדכי מטשרנוביל זי״ע** מסופר, כי פעם אחת, בערב חג, התאסף עם רב בביתו. ביקש הרבי לטבול לפני התקדש היום במקוה ולא הספיק. עמד וקרא: ״מקוה ישראל ה׳!״ והרכין ראשו וגופו בתוך הקהל שלוש פעמים, כטובל במקוה ממש!...

אל **הרה״ק רבי שמואל מסלונים זי״ע** נכנס אברך אחד לפני ״כל נדרי״, ותינה את צערו: רבי מכף רגלי ועד קדקדי אין בי מתום, במה יתרצה עבד אל אדוניו, באיזה פנים אתייצב ביום דין לפני המלך? החזיר לו הרבי – ״אף אני שרוי במבוכה זו״, ותוך כדי דיבור טפח על כתפו, חיבקו ונכנס עמו להתערב בתוך הקהל, בהפטירו: ״אלא עם יהודים ביחד... עם יהודים ביחד...״ שכן כבר הכתוב אומר (ויקרא טז.לד) ״והיתה זאת לכם לחוקת עולם לכפר על בני ישראל – ׳אחת בשנה׳״ – כשכולם ביחד!...

אתה בחרתנו וכו׳ ותתן לנו וכו׳ באהבה את יום הכיפורים.

הרה״ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי״ע אמר: אילו היתה נתונה הברירה בידי, הייתי מעדיף שלא למות, כי בעולם הבא אין ימים נוראים, ומה תעשה נשמת אדם מישראל בלי יום כפורים? מה טעם בכלל לחיים בלי תשובה?

על חטא שחטאנו לפניך במשא ומתן, ועל חטא... במאכל ובמשתה.

הרה״ק המוכיח רבי הלל מקאלמיא זי״ע הסביר באופן נחמד את הקשר בין שני הנושאים האלו שנראים לכאורה כלא קשורים: כי כאשר יבוא האדם לעיר אחת ויראה שכתוב על השלט ״מסעדה כשרה – מהדרין״, וכמובן בעל הבית עם זקן ארוך... הוא יכנס ויזמין לו ארוחה בלי שום חקירה ודרישה, אבל מה יקרה אם בתוך הסעודה יפנה אליו אותו בעל המסעדה עם ה׳זקן הארוך׳ ויבקש ממנו הלוואה בתור גמילות חסד, אז הוא ידחה אותו ויגיד: ״הלא אינני מכיר אותך״ ולא יתן לו בהלוואה אף פרוטה. משום כך אנחנו אומרים ביום כיפור: ״על חטא שחטאנו לפניך במשא ובמתן״, כלומר שאיננו בוטחים בישראל חברנו שהוא איש הגון ובודאי ישלם חובו, אלא אנחנו חושדים בו שהוא גזלן, אולם, כאשר מגיע הענין לאכילת דבר כשר, אז אנחנו מחזיקים אותו לאיש כשר, בלי שום חקירה ודרישה. לפיכך אנחנו אומרים מיד אחרי ״על חטא״ הקודם – ״ועל חטא שחטאנו לפניך במאכל ובמשתה״...

״נעילה״ – החיץ האחרון.

על כוחה של תפילת נעילה, נשא פעם את משלו **המגיד מדובנא זי״ע** וכה אמר: מעשה בצייד אחד שתעה בנבכי היער. הוא פילס את דרכו בחרדה, כשקשתו נכונה בידו, לקדם פני כל רעה.

פתאום שמע משהו מתנועע בין העצים. מי יודע מה זה? אולי אריה! אולי נמר! שיגר לעברו חץ, אך הדבר בו ירה לא זז ממקומו. התקרב הצייד, ונוכח לדעת כי אין זה אלא שיח יבש.

אך הנה – מאחוריו! הוא שב על עקבותיו במהירות הבזק, ושיגר חץ נוסף. החץ אבד בין עלי העצים. כנראה לא יותר מרשרוש עלים ברוח.

ומה זה שם? נדמה – נמר! ירה הצייד חץ, והתקרב, התברר, שקלע סלע אפור.

לפתע הוא הבחין שלא נותר בידו אלא חץ אחד. החץ האחרון – זהו כל כלי זיינו.

ואז – נשמעה שאגה מקפיאת דם!!! אריה נמצא בסביבה ... ליבו פעם בחזקה. אחז בידו את החץ, וידע עד כמה עליו להיזהר בו. ידע, עד כמה חייו תלויים בחץ היחיד שנותר בידו!...

הנמשל: בימים אלו, הימים הנוראים, שעה שספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפני הקב״ה, הסכנה אורבת – מי בקיצו ומי לא בקיצו...

״בינונים תלויים ועומדים״. כבר ירינו חץ ראשון, שני, שלישי... התפללנו ושיוועונו, העתרנו והרבינו תחינה ובקשה. מי יודע אם פגענו? האם פעלנו? עתה, לא נותר בידינו אלא חץ אחד, החץ האחרון – זו תפילת נעילה, כמה חיינו תלויים בה, כמה עלינו לכוון בה!

ברוך שם כבוד מלכותו בקול רם!

הגה״ק רבי יהונתן איבישיץ זי״ע מסביר בספרו יערות דבש מדוע בליל יום הכיפורים ולמחרתו אומרים ״ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד״ בקול רם. לפי שהמלאכים אין להם רשות להזכיר השם אלא לאחר ג׳ תיבות ״קדוש קדוש קדוש״ ה׳ צבאות״, ואנו אומרים שמע ומזכירים השם לאחר ב׳ תיבות. ולמה ישראל גבוהים מן המלאכים, מפני שעושים רצונו של מקום, אבל לב יודע מרת נפשו ואנו רואים את עצמינו לבלתי ראויים, על כן אנו אומרים בשכמל״ו בלחש, מפני המקטרגים שלא יטילו ח״ו פגם במצוה הגדולה – קבלת עול מלכות שמים. אבל ביוהכ״פ שאין רשות לשטן להסטין כפי שידוע שגימטריה ״השטן״ – שס״ד, הוי אומר, לשטן יש רשות להשטין רק על שס״ד ימים ולא על יום השס״ה – יום כיפור, לכן אין לחוש מהמקטרגים ואנו יכולים לאומרו בקול רם...

שאל **המגיד הירושלמי הגה״צ רבי שלום שבדרון זי״ע** – תמיהה גדולה יש כאן? – מגיע ערב יום הכיפורים, המהדרין מן המהדרין אוכלים מהבוקר, ובאמת כך היא המצוה להרבות באכילה וק״ו בסעודה המפסקת. לאחר סעודה המפסקת, מברכים ברכת המזון, מתכוננים ללכת לבית הכנסת לובשים טלית ובגדים לבנים – כמלאכים, והולכים לבית הכנסת. ואמנם כתוב בשו״ע שהחכם עיניו בראשו ולא ימלא כריסו במשך היום. אבל למעשה, ב״כל נדרי״ הגוף מלא באוכל, בגשמיות, בחומריות, וכך ממשיכים למעריב עד קריאת שמע, שם אומרים בקול רם כמלאכים: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד! ומשיכים הלאה והלאה! מעריב, שיר היחוד, תהילים, יש הנשארים לישון בבית הכנסת, וכך למחרת שחרית, מוסף, מנחה, וכל היום עובר בקדושה וטהרה – כמלאכים, קודש לה׳! עד מעריב. לפני מעריב תוקעים בשופר, תקיעה גדולה, ״והוא רחום יכפר עון״ וממשיכים עד קריאת שמע, ואז כבר אומרים בשקט: ברוך שם כבוד

מלכותו לעולם ועד! ולכאורה פליאה עצומה יש כאן: בערב יוה"כ כשטועמים מנות גדושות של מרק ושוכחים את השו"ע שאומר לא למלא את הכרס, אז אנחנו נחשבים כמלאכים, אבל לאחר יום גדוש במצוות ותפילה, מיד ב"מעריב" הראשון אומרים "ברוך שם" בשקט – למה??? אלא תשמעו טוב – המשיך ר' שלום במתק לשונו: הרי מה יש ל אדם יתרון על כל בעלי החיים ? הוי אומר – המחשבה! אם כן, הבה נחשב: בערב יום כיפור הוא באמת אוכל, אבל המחשבה נתונה ביום הכיפורים: "למה אני אוכל עכשיו, למה אכלתי כל היום", חושב האדם לעצמו. "בגלל שמצוה לאכול בערב יום כיפור בכדי שאוכל להתענות", והגמרא אומרת "כל האוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי" ובכלל, כל ערב יום הכיפור המחשבה נתונה ביום הקדוש העומד בפתח. אבל כששומעים את קול השופר במוצאי יום כיפור, מה חושבים: הא, הא, עוד מעט כבר אפשר לאכול ולשתות... אם כך – המלאך נעלם... האדם חוזר לעוגה ולקפה. וממילא הוא צריך להגיד "ברוך שם" – בשקט...

סלח לנו אבינו כי חטאנו – תפילת מעריב מוצאי יום כיפור.

הרה"ק בעל החידושי הרי"ם מגור זי"ע שאל: מדוע מתפללים במוצאי יום הקדוש בתפילת שמונה עשרה "סלח לנו אבינו כי חטאנו", הרי עונותינו כבר נתכפרו ביום כיפור? זאת ועוד, שעדיין אנו עומדים בבית הכנסת ולא היה סיפק בידינו לחטוא מחדש? אלא תירץ החידושי הרי"ם – דהנה צריך האדם להאמין באמונה שלימה שיום הכיפורים מכפר, אך דא עקא שלבו של אדם נוקפו מי יודע אם אכן נתכפרו כל עוונותיו, וכיון שמסתפק בדבר נחשב לו לחטא ועוון, ולכן יש להתפלל אז "סלח לנו אבינו כי חטאנו"...

מסופר על תלמיד חכם אחיד שבא לפני **הגה"ק בעל החזון איש זי"ע** בערב יום הכיפורים ואמר לו: מדי שנה ביום זה אני עושה את כל ההכנות לחזור בתשובה, ואכן עולה בידי להרהר קצת בתשובה, אולם מה כל זה שווה אם מיד לאחר היום הקדוש הכל חוזר וניעור, ואני חוזר לסורי? השיב לו החזון איש: "גם הרהורי תשובה יקרים מאוד בעיני השם יתברך!...

ובדומה לזה מסופר על חסיד אחד שבא לפני **הרה"ק בעל הנתיבות שלום מסלונים זי"ע**, והיה חסיד זה בעל נפש גדולה, ושאיפות כבירות מצד אחד, ושבע אכזבות מצד שני, על שלא עולה בידו להגשים את רצונותיו לעלות בסולם ה'. התלונן החסיד לרבי ואמר: חוששני, שמכל שאיפותיי ורצונותיי לא יישאר מאומה, ועל קברי ייכתב ברבות הימים "פה נטמן בעל השאיפות"... ענה לו הרבי בחיוך של רצינות: "ואני, אם הייתי רואה קבר כזה, הייתי הולך להתפלל עליו! וכי נקל הוא כל כך להיות בעל שאיפות?!...

הימים שבין יום כיפור לסוכות.

בזוהר הק' מובא: שג' ימים אחרי יוה"כ נשאר הארה מיום כיפור ולכן מחמת הארה זו מוחל הקב"ה גם עוונות ישראל בימים אלו, ובערב יום טוב עצמו עסוקים בסוכה ולולב, כך שאין זמן לחטוא, ולכן כתוב במדרש (תנחומא אמור.כב) "ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון היא לחשבון עוונות. משום שרק אז הוא מתחיל לחשב את העוונות, והקב"ה נותן מתנה לישראל שמוחל עונותיהם כל אותן הארבעה ימים ואינו מתחיל למנות עונותיהם אלא מיום ראשון של סוכות.

הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע היה אומר: מכאן ראיה שההכנה למצוה גדולה יותר מעצם קיום המצוה, שהרי ארבעה ימים אלו שבין יום הכיפורים לסוכות שטרודים בהם בהכנות למצות סוכה ולמצות נטילת לולב, לא חשיבי ראשון לחשבון עוונות, ואילו יום הראשון של סוכות שבו מקיימים את המצוות האלו בפועל, חשיב ראשון לחשבון עוונות...

הגה"ק רבי יהונתן אבישיץ זי"ע כותב בספרו יערות דבש דבר נפלא: ובארבעה ימים שבין יום הכפור לסוכות אין לו להסטרא אחרא אחיזה, וגם יום ראשון של סוכות, כי בו אתרוג ולולב מנצחים לסטרא אחרא, כמבואר במדרש (ויקרא רבה ל.ב). ובזה תבין מה שאמרו חכמינו ז"ל (יומא כ.): "השטן" גימטריא שס"ד, ויום אחד בשנה (שהיא שס"ה ימים), יום הכיפור, אין לו רשות להסטין. ויש להבין. הרי אותה ה' של מילת השטן הוא רק משמש לפעולת ה' הידיעה, אבל עיקר שמו – "שטן", וכי שמו "השטן"? ואם כן עדיין חסרו חמשה ימים? ואומר אני, שזה הם אלו חמשה ימים שבין יום הכיפור לסוכות, ויום ראשון דלולב ואתרוג מגין ואין לו רשות כנ"ל, ולכן אין לו רק שנ"ט ימים!... וממשיך וכותב: ומזה תבין מה שאמר איש אלוקים קדוש מהרמ"ע, כי נאמר (בראשית ג. טו) "ואיבה אשית" רמז לו' ימים המסוגלים לתשובה: "איבה" – **א'** דראש השנה, **י'** ימי תשובה, **ב'** דראש השנה, **וה'** דחק עצמו מהרמ"ע בעל כורחו לפרשו, אבל הוא הדבר שכתבנו, שכוון לחמישה ימים שאין לשטן בהם שליטה...

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מחלקת ציון

פָּרָשַׁת הָאַזִּינוּ - לִשְׁלוֹט עַל הַהֶרְגֵּלִים

"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵ-ל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (דברים לב, ד)

במדרש תהילים (מזמור צ"ב) כתוב: "אמרו למשה: 'מי עשה שלא תיכנס לארץ?'- אמר להם: 'אני גרמתי לעצמי!'. אמרו לו: 'ולא הקדוש ברוך הוא עשה לך?'- אמר להם: 'חס ושלום! אפילו אתם רואים שהקב"ה מצדיק את הרשע ומחייב את הצדיק- "אֵ-ל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל" (דברים לב, ד).

לכאורה לא מובן הדו שיח בין משה רבינו לבין בני ישראל, הרי ברור וידוע לכולם שמשה לא נכנס לארץ ישראל בגלל שהיכה את הסלע ולא דיבר אליו כפי שציווה עליו בורא עולם?

את התשובה למדרש זה נבאר לאחר התבוננות במעשינו שלנו: מרבית הפעולות הגשמיות שלנו נעשות ללא מחשבה 'מצוות אנשים מלומדה' (אם היינו צריכים לחשוב לדוגמא על כל דבר ודבר לא היתה אפשרות לאדם לחיות נורמאלי ולהיות מיושב בדעתו).

לעומת זאת ברוחניות לא טוב עניין ההרגל. לדוגמא, כאשר האדם מתפלל שמונה עשרה או מברך את ברכת המזון ולאחר שתי דקות הוא מנסה להיזכר האם הוא התפלל או בירך.

עניין זה אנחנו רואים בסוף הפרשה: "כִּי **לֹא דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם** כִּי הוּא חַיֵּיכֶם וּבַדָּבָר הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ" (דברים לב, מז). לכאורה לא מובן מדוע שנחשוב חלילה שדברי התורה הם בגדר '**דָבָר רֵק**'? מדוע התורה צריכה לכתוב זאת?

אלא ודאי כוונת התורה ללמדנו שגם הציוויים אשר היו מתבקשים מצד השכל והיינו מקיימים אותם גם ללא ציווי התורה, אומרת לנו התורה שזה לא בגדר 'דבר ריק'. ה' יתברך מצפה מאיתנו שנקיים אפילו את המצוות הללו לא מתוך הנטייה הטבעית שלנו אלא מתוך הכרה שזה מה שמצווה אותנו בורא עולם!

לפי זה מובנים היטב דברי המדרש: בני ישראל אמרו למשה רבינו שעיקר כוונתו כשהיכה על הסלע היתה לשם שמיים ולמען עם ישראל כדי שלא יגרם חלילה חילול ה', שכן סלע שהוא דומם שומע לציווי הבורא ואילו עם ישראל לאחר שראו את כל הניסים, עדיין מדי פעם לא שומעים לבורא. אם כן מה שנענש זה מכיוון שדאג לכבודו של בורא עולם וזה מה שגרם לדבר שנענש!

ענה להם משה שאומנם מה שעשה היה לשם שמיים אבל מכל מקום זו אשמתו. אסור היה לו לערב שיקול דעת עצמי בבחינת 'מצוות אנשים מלומדה' אלא היה צריך לפעול באופן מדויק כפי שציווה ה' ואם לא הייתי עושה כך לא הייתי נענש!

יהי רצון שנכוון את כל מעשינו לשם שמיים לעשות רצון בוראנו ללא כל פניות ושיקולים זרים אלא רק מישום שבורא עולם ציווה זאת.

בברכת שבת שלום וחג סוכות שמח
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה — חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי — שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב — גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה — ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ — קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה — משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה — רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב — אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי — אקבלי יוסף חיים בן נסכה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב — רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר — רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט — יוסף בן רוחמה
אילן בן ג'וליאט — יפית שרה בת ג'ינה
דרור בן סופיה — אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה — מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית — נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית — דוד עומרי בן יהודית
שושנה שירה בת סילביה — שמעון בן שולמית
סיון רבקה בת אלן אסתר — עמית בת טובה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת — אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי — אליהו נזרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה — שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר — רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה — ואושרית בת שושנה
נעמה בת יפה — דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה — נתנאל בן ג'ינה
מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה — יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי — דליה אפרת בת נעימה
סימי בת סוליקה — שלו בן מזל פחימה
אורן בן אסתר — דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה — נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי — אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה — אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה — נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה — ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה — רחל בת זוהרה
משה בן נזימה
עינת בת רחל ברכה — בנימין בן יקוט
רפאל משה בן רחל — יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה — יצחק בן רבקה
רונית בת סבריה — קסנש בת דגטו
יצחק בן חנון — רפאל אבידן בן תקווה
אליהו בן רחל — מיכאל יהודה בן מרים
בנימין בן ברכה — אלן אסתר בת שרלוט
יהודה לייב בן אסתר מלכה — נעימה בת שרה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

להצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	18:07	19:18	20:01
ת"א	18:25	19:15	19:58
חיפה	18:26	19:17	20:00
ב"ש	18:26	19:17	20:00

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה - סֻכּוֹת

שאלה: **מה הן הלכות של חג סוכות?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו **'הכשרות למעשה'**:

מצוות עשה מן התורה לאכול כזית פת בלילה הראשון של חג הסוכות בסוכה. צריך לאכול בלי הפסק בכדי אכילת פרס.
מקורות: ילקוט יוסף מועדים עמ' קל"ט. חזון עובדיה- סוכות עמ' ק"ח, קי"ב.

יש אומרים שאת ה'כזית פת' שאוכלים בסוכה צריך לאכול בלי לפתן, ויש חולקים. מעיקר הדין, יוצא ידי חובת אכילת כזית פת בסוכה בלילה הראשון גם כשיש בו תערובת לפתן של סלט או דגים וכיו"ב. אך נכון לחוש להחמיר בזה.

מאחר שיש חיוב מהתורה לאכול כזית פת בליל סוכות בסוכה, לפיכך אם שכח לומר 'יעלה ויבא' בברכת המזון בליל חג הסוכות, אם נזכר כשאמר 'ברוך אתה ה'- לא יסיים ויאמר 'בונה ירושלים' אלא יאמר: 'למדני חוקיך' ויחזור ל'יעלה ויבא'.

אם חתם 'בונה ירושלים'- יאמר שם: 'ברוך אתה ה', אלוקינו מלך העולם, אשר נתן (שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה וכו' את יום (השבת הזה ואת יום) חג הסוכות הזה, את יום טוב מקרא קודש הזה. ברוך אתה ה', מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים'. וממשיך את ברכת 'הטוב והמטיב'.

אם לא נזכר עד שהתחיל בברכת 'הטוב והמטיב' ואמר: 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם לעד וכו' - יחזור לראש ברכת המזון. אבל אם טעה ביום החג בבוקר ולא אמר בברכת המזון 'יעלה ויבא', אינו צריך לחזור. **מקורות:** ילקוט יוסף- מועדים ע"מ ק"מ. חזון עובדה- סוכות עמ' ק"א-ק"ג.

אם ירדו גשמים בלילה הראשון של החג, פטור מלאכול בסוכה, שנאמר: "בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כג, מב). "תֵּשְׁבוּ- כעין תדורו", מכאן שהמצטער- פטור מן הסוכה. יש חולקים ואומרים כי בלילה הראשון צריך לאכול כזית בסוכה גם אם יורדים גשמים, והעיקר להקל. אף למחמירים כשיורדים גשמים לא יברכו ברכת 'לישב בסוכה', שספק ברכות להקל.

מי שלא אכל בסוכה בלילה הראשון של החג מחמת הגשמים ונכנס לביתו וקידש ובירך 'שהחיינו' בעת הקידוש ולמחרת בבוקר פסקו הגשמים, יש אומרים, שיחזור לברך שהחיינו בקידוש, ויש חולקים, וספק ברכות להקל ולא יברך.

על כל איש ואיש מישראל מוטלת מצוות נטילת ארבעת המינים (לולב אחד, שלושה הדסים, שתי ערבות ואתרוג אחד) לברך עליהם ולנענע אותם בשבעת ימי החג. אישה פטורה ממצווה זו (לפי מנהג האשכנזים יכולה ליטול בברכה). אין נוטלים לולב בשבת, מכיוון שגזרו חכמים, שמא יטול את הלולב בידו וילך ארבע אמות ברשות הרבים.

מצוות נטילת ארבעת המינים היא ביום ולא בלילה. כל היום כשר לנטילת לולב. המהדרים במצוות - יש מהם הנוהגים לברך על הלולב ולנענע אותו בתוך הסוכה ואת הנענועים שבשעת אמירת ההלל עושים בביה"כ. אדם שאין לו לולב, יכול לקחת מחברו ב'מתנה על מנת להחזיר' ויוצא בו ידי חובה. גם מי שאיטר יד נוטל את הלולב ביד ימין ואת האתרוג ביד שמאל.

שֶׁכָּר הַמְּשַׂמֵּחַ אֶת הַזּוּלַת

אנחנו לא מודעים, מהו השכר של מצווה שאדם מקיים בעולם הזה ולבטח אנחנו לא מודעים, מהו השכר העצום כאשר האדם משמח את הזולת. להלן סיפור מופלא המאיר את העניין: שמם של המקובלים הגאונים הרב יעקב חי ציון עדס זצ"ל והגאון הרב יהודה משה פתיה זצ"ל, שהתגוררו בירושלים היה מפורסם ברבים.

שמו של המקובל ר' יעקב עדס התפרסם בעיקר בגלל ששימש כאחד מראשי ישיבת 'פורת יוסף' וכדיין בבית-הדין הרבני הגדול. שמו של הגאון המקובל ר' יהודה פתיה התפרסם בעיקר בשל העובדה כי הרב היה מתקן נפטרים. הצדיק גם היה ידוע בהוצאת רוחות ודיבוקים. שני המקובלים למדו יחד.

באחד מהימים הם סיכמו ביניהם, כי מי שיפטר ראשון, יבוא בחלום לשני ויספר לו, מה נעשה שם למעלה על חשיבותם של לומדי התורה בעולם האמת. המקובל הרב עדס נפטר ראשון לאחר מספר שנים. בסיום השבעה, הרב יהודה פתיה ראה בחלומו את חבֵרו. ר' יעקב סיפר כי כשעלה לשמיים, הראו לו, מה השכר, שמקבל יהודי על כל מצווה ומצווה. אבל הוא אינו יכול לגלות מהו השכר שמקבלים בשמיים על לימוד התורה, שכן בעולם הזה, אי אפשר להבין זאת.

אבל בכל זאת דבר אחד נתנו לו רשות לגלות. ר' יעקב סיפר על יהודי שנפטר לפני שנים אחדות והיה מסתובב בבתי הכנסת בירושלים ומחלק לאנשים טבק כדי לעורר ולשמח אותם. "אם היו בני אדם יודעים, כמה שכר נתנו לו על מצווה זו, היו מחלקים טבק כל ימי חייהם". וסיים, **"אדם הגורם שמחה ואפילו קטנה לחבֵרו, מחכה לו שכר גדול ורב בשמיים"**.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רִאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים - הַצַּדִּיק הָרַב שָׁלוֹם הַכֹּהֵן זצ"ל

הגאון רבי שלום הכהן זצ"ל: נולד בליל שבת קודש ב' אייר ה'תקצ"ד (1834) בג'רבה. ביום המילה נתן לו אביו שלושה שמות: **שלום, דניאל ויהודה**, שהם ראשי תיבות של שם הקודש **ש-ד-י**. לצורך כלכלת ביתו, כדרך רוב החכמים באותה התקופה שלח ידו במסחר. ההצלחה האירה לו פנים. עד מהרה הפך לעשיר מופלג ובעל קרקעות. מהונו הרב פיזר תרומות נכבדות לצדקה וחסד. **במשך שנים רבות החזיק מכספו שני תלמידי חכמים גדולים שלמדו על חשבונו יומם ולילה**, והוא היה דואג לכל צרכיהם. מכיוון שעמד בניסיון העושר ניסו אותו בשמיים גם בניסיון העוני. עד כדי כך הגיעה עניותו, **שנותר לו חלוק אחד בלבד. ביום שהיו מכבסים אותו, היה מתעטף בטליתו בביתו. מאחר ולא היה לו בגד אחר, באותו היום הוא לא יכל לצאת החוצה**. אולם בגודל צדקותו, קיבל את הכול באהבה ובירך על הרעה כשם שבירך על הטובה. עם כל זאת, גם בהיותו עני ואביון, היה דוחק את עצמו ונותן צדקה לעניים. ולא זו בלבד, אלא **שהיה גם מכתת את רגליו לגבות תרומות עבור אורחים ושד"רים**.

רבינו התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו לא היו שבות ריקם. באמרי פיו מחולל היה ניסים ונפלאות. בזכות תפילותיו בס"ד **עקרות רבות נפקדו, וחולים רבים התרפאו**. עד שנת התרנ"ב (1891) התגורר בג'רבא. שם שימש כדרשן ושליח ציבור בביה"כ 'הכהנים'. לאחר מכן הרביץ תורה מספר שנים בעיר גאבס. בהיותו כבן חמישים ושבע שנים, נוסדה עיירה חדשה בדרום תוניסיה בסמוך לג'רבא ושמה זרזיס. רבינו נקרא לכהן בקודש כרב ומורה צדק בעיירה החדשה. שם הרביץ תורה במשך כשלושים שנה. בערוב ימיו, כשהוא זקן ושבע ימים, זכה רבי שלום לחונן את עפר ארץ הקודש. נפטר ב-י"ח תשרי ה'תרפ"ו (1925). ציונו בטבריה. חי כ-91 שנים.

סבא (מצד האב): ר' שאול (גאב"ד ג'רבא). **אביו:** הגאון ר' משה. **אשתו:** הצדקת מרת תראכִּי (נכדתו של הגאון רבי יוסף הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבא). **מרבותיו:** הגאונים- אביו, ר' משה, המקובל ר' כליפה עידאן. אחיו, ר' דוד הכהן. **בנו:** ר' משה כלפון. **מספריו:** **•ברכה ושלום •צדקה ושלום •חיים ושלום**- מידות **•חפץ יקר**- ביאור מצוות התורה **•נהר שלום**- על התורה **•ברית שלום ושערי שלום**- על ארבעת חלקי השו"ע.

רבי שלום היה מפורסם לא רק בקרב היהודים. גם הערבים תושבי המקום העריכו וכיבדו מאוד את הצדיק. מרוב הערצתם אליו הם כינו אותו בשם 'סידי הרבי' (אדוני הרב). **מסופר על אישה ערביה, שנהגה לטאטא, לנקות ולסקל את השביל בו עבר רבינו בדרכו מהבית שלו לבית הכנסת. היא עשתה זאת כדי שהצדיק לא ימעד חלילה בדרכו.**

באחד הימים ניגשה אל הרב וסיפרה, כי פיטרו את בנה והוא חסר עבודה במשך תקופה ארוכה. היא ביקשה ממנו שיברך את בנה שיזכה לפרנסה טובה. הצדיק בירך בברכת "**מזוני רוויחי**". עוד באותו שבוע **מצא בנה מקום עבודה עם משכורת גבוהה ביותר**.

באחד הימים ישב אדם מג'רבא בבית הקפה שבעיר גאבס. לאחר דקות אחדות נכנס ישמעאלי הדור ומכובד וישב בסמוך אליו. שאל הערבי את היהודי למקום מושבו. היהודי השיב כי הוא מתגורר בג'רבא. "האם אתה מכיר את רבי שלום?", שאל הערבי. "אכן, אני מכיר את הצדיק. אך אם יורשה לי לשאול, כיצד אתה מכיר את רבינו?", שאל היהודי, כשאינו מסתיר את פליאתו, שכן מה לערבי המתגורר בעיר גאבס ולרבי שלום שהתגורר בעיר זרזיס? חייך הערבי וסיפר ליהודי, כי בכל פעם שהוא היה מגיע לעיר זרזיס לרגל עסקיו, היה נכנס לביתו של רבי שלום ומבקש את ברכתו, שכן ידע שברכותיו מתקיימות.

"פעם אחת", הוסיף הערבי בהתלהבות, "**בירך אותי הרב שהשנה אתמנה למושל!** כאשר שמעתי את ברכתו, אף שידעתי שברכותיו מתקיימות, הפעם לא האמנתי שברכתו תתקיים. **רחוק הייתי מלהיות מושל לפי החוק, והיה עלי להתקדם בכמה דרגות כדי שאהיה מועמד לתפקיד המושל. באותו הזמן מספר אנשים היו בדרגה גבוה ובמעמד טוב ממני להתמנות כמושל**. אך למרבה הפלא, ברכתו התקיימה במלואה. **התמניתי למושל באותה שנה בדיוק כפי שבירך הרב**", סיים בהתרגשות הערבי שהתגלה כמושל המקום.

ערבי אחד מתושבי עיר הנמל גאבס, נקנס על ידי השלטונות לגלות לעיר זרזיס, מקום משכנו של רבי שלום. הערבי שכר עורך דין מעולה ושילם לו סכום עתק כדי לערער על פסק הדין, אך השופט דחה את טענות עורך הדין. "**לך אל רב היהודים ותבקש ממנו שיברך אותך שתצליח לשוב לעיר מולדתך. דע לך, רבי שלום ידוע בברכותיו שאינן שבות ריקם**", יעצו לו חבריו. הוא סירב ולא האמין בברכותיו של הרב. חבריו ניסו לשכנע אותו ואמרו: "הרי אתה נמצא כאן בזרזיס. הגלו אותך מגאבס ואינך יכול לחזור לשם. המרחק לבית רבינו קצר מאוד, ובמצבך אין לך מה להפסיד".

לבסוף שמע לדבריהם ופנה לבית הרב. כשהגיע לשם, סיפר לצדיק מה התרחש. הרב האציל מברכתו עליו. חלפו שבועיים ימים בלבד, **וכבר קיבל הערבי תעודת שחרור, בה הורשה לשוב לעיר מולדתו גאבס**. הערבי מיד נסע לבית הכנסת 'אלגריבה' וסיפר לפני יהודים וערבים את הנס אשר קרה לו. הוא לא הסתפק בכך, אלא אף תרם סכום גבוה לבית הכנסת, כשהוא משבח ואומר: "**אין כמו דת ישראל!**", **ונעשה מכך קידוש ה' גדול**.

מספר כי שרה, בתו של רבינו, **חלתה בילדותה בעיניה והתעוורה לגמרי ר"ל**. אביה הביא לפניה לשונות של צמר בצבעים שונים כדי שתבחין ביניהם, והיא לא זיהתה. יצא רבינו מהחדר בצער, פרש כפיו אל ה', והתפלל מעומק ליבו: "**ריבונו של עולם! בת עיוורת - זהו צער ועלבון גדול, א-ל נא רפא נא לה!**". באותו הלילה, ראתה הבת בחלומה דמות אדם, שהניח ידו על עיניה והבטיח לה: "**אל תיראי! מחר תוכלי לראות ככל האדם**". כאשר הקיצה הבת משנתה, גילתה להפתעתה כי **מאור עיניה חזר אליה כבראשונה!** כאשר סיפרה לאביה את דבר החלום, אמר לה: "**בוודאי זהו המלאך רפאל, שבא וריפא את עיניך**". **מרת שרה חיה כתשעים שנה ועד סוף ימיה לא ידעה חולי וכל מכאוב בעיניה.**

חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ

האדם עובר בחייו ניסיונות רבים. לעיתים הוא עלול לתהות- על מה ולמה בורא עולם מנסה אותו? עלינו לדעת, כי הבורא יתברך אינו רוצה להעניש את האדם.

כל מה שהאדם עובר - בשל מעשיו. ה' יתברך ברחמיו המרובים נותן לאדם איתותים, שיעשה חשבון נפש ויתקן את מעשיו.

אם האדם יתקן את אשר קלקל, אזי הוא לא יצטרך תזכורת מאת בורא עולם והבעיה תחלוף בדרך פלא כלא היתה.

סיפר האדמו"ר מפוריסוב שליט"א: סיפר לי יהודי חשוב לפני זמן מה אחד מילדיו סבל מבעיה רפואית. בשל בעיה זו, הוא נאלץ לקחת את הבן מידי שבוע לבית החולים לצורך טיפול ובדיקות.

באחת הפעמים בעודו יושב וממתין במיון עם בנו, החל לחשוב ולהרהר: "ריבונו של עולם, הרי 'לית דינא בלא דינא' – אין דין שנעשה עם האדם, אם לא שהחליטו משמיים שמגיע לו זאת".

"אם כן, מדוע שלחתָ סבל כזה לבני ולכל משפחתי שאני צריך לבוא איתו למיון ולבתי חולים כל שבוע מחדש? האם אתה רוצה שאתקן דבר מה ובזכות זה תעלים את הבעיה כלא הייתה?".

חשב האברך דקות ארוכות, עד שהגיע למסקנה לגבי מספר עניינים שעליו ועל משפחתו לתקן, בהם הם אינם מקפידים כראוי.

בעודו יושב ועורך חשבון נפש, עבר שם פרופסור אחד אשר כמה שנים לפני כן טיפל באמו ועל כן הכירו. "שלום לך, מה אתה עושה כאן?", שאל הפרופסור.

סיפר האברך על הבעיה הרפואית המורכבת, שהתגלתה אצל בנו, הגורמת לו להיטלטל עם הבן בבית החולים מידי שבוע ושבוע.

"חדרי נמצא בקומה העליונה. בוא עם הילד ונבדוק את הבעיה לעומק", אמר הפרופסור. האברך שמח למשמע הדברים, ועלה עם הבן לחדר הפרופסור.

הפרופסור בדק את הילד דקות ארוכות. לאחר מכן רשם עבורו תרופה ואמר לבן: "**תשמע ידידי, בעזרת ה' יתברך הכול יהיה בסדר. אִבְחנתי מהי הבעיה. תן לבן את התרופה הזאת והכל יסתדר**".

האברך שמח מאוד למשמע דברי הפרופסור. הוא נטל את המרשם ושב לביתו עם הבן. לאחר מכן ניגש לבית-המרקחת הממוקם סמוך למקום מגוריו ורכש בעבור הבן את התרופה.

מאותו היום החל הילד לקבל את התרופה. לאחר ימים בודדים חל ב"ה שיפור עצום במצבו, עד שבניסי ניסים בפרק זמן קצר הבריא הילד לחלוטין!

האברך כל כך התרגש ואמר: "**רְאו עד היכן מגיע כוחו של חשבון נפש. כאשר האדם מקבל על עצמו לתקן את אשר עיוות, אפילו שעדיין בפועל לא עשה דבר – מיד הקב"ה מסיר את הבעיה**".

"את המעשה הזה סיפרתי בשיחת ליל שישי לפני כמה שנים", המשיך האדמו"ר מפוריסוב שליט"א ואמר, "ואפילו אחד השומעים בקהל, ששמע את הסיפור – השתמש בעצה זו וראה אף הוא פלא גדול".

אותו יהודי היה בחובות כבדים. הוא הרגיש, כי המזל אינו מאיר לו פנים. שנים של חובות, והוא אינו יודע, מהיכן תבוא לו הישועה. הוא מגלגל את חובותיו מגמ"ח אחד לשני.

יום אחד נפטר אביו. הוא הותיר אחריו ירושה גדולה. עם כל הצער על פטירת אביו, הייתה לו נחמה בכך, שכעת יראה אור בחייו ויצא מאפילה לאורה במצבו הכלכלי. כעת יוכל הוא לשלם את כל חובותיו ולהתחיל לשקם את עצמו.

אלא שלמרבה הצער, הוא גילה כי אחיו הערימו עליו, נטלו לעצמם את כל הירושה שהותיר אביו ונידו אותו. הם החליטו, כי הם לא מכירים בו ונישלו אותו לחלוטין!

היהודי הרגיש עוגמת נפש עצומה ולא הבין, על מה עושה לו כך האלוקים. מדוע הוא רדוף בבעיות וסבל וגם כשהישועה כבר נראית בפתח, הוא לא זוכה לֵיהנות ממנה.

נזכר האיש במעשה, שסיפר האדמו"ר כי בזכות חשבון הנפש של אותו האדם, בורא עולם הסיר ממנו את היסורים מפני שכבר הבין האדם, על מה נשלחו אליו הייסורים ותיקן את מה שהיה צריך לתקן.

מיודענו החליט לערוך חשבון נפש ולבקש מה' שיראה לו מדוע באו אליו כל החובות, וכעת גם הצער שנישלו אותו מהירושה, ומה ה' רוצה שיתקן? כך ישב וחשב רבות.

לאחר מחשבה מעמיקה, הבין הוא בדעתו, מהם הדברים שהזניח בתקופה האחרונה, וכעת עליו לתקן, והחליט לעשות תשובה.

ראו איזה פלא! עוד באותו יום מתקשר אליו עורך הדין של האחים שלו ואמר לו: "**מצאנו מגרש נוסף של אביך. האחים אמרו שסוף כל סוף גם אתה אח ואת המגרש הזה יש לתת לך".**

"בוא אלי מחר למשרדי ואעביר את המגרש על השם שלך!!!". היה זה ממש באותו יום, שערך מיודענו את חשבון נפש ועשה תשובה!

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
לטיף בן פרחה ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה
אביבה לושי ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 978
הדלקת הנר: 18:22 צאת השבת: 19:20 רבינו תם: 19:56 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: וידבר דוד (שמואל ב' כב).

אוצרות הפרשה

פרשת "האזינו"

בשביל לשמוח בסוכות צריך את ימי הדין

חודש תשרי הוא החודש הראשון בחודשי השנה היהודית. ערכו של חודש זה בחיי האדם היהודי מתבטא בכך שרוב חגי ישראל שהתורה ציוותה עליהם חלים בו. התורה ציוותה על חמישה חגים ואלו הם: פסח, שבועות, ראש השנה, יוהכ"פ וסוכות. שאר החגים הם מתקנת חז"ל. נמצא, ששלושה חגים מתוך חמישה חלים בחודש זה – ראש השנה, יוהכ"פ (כפי שמכנים אותם "הימים הנוראים") וחג הסוכות – חג השמחה.

הבה נתבונן ונתאר לפנינו כיצד יהודי מקבל פני שנה חדשה, וכיצד מקבלה אדם מאומות העולם. בספרו "יעטה מורה" מבאר הרב יעקב טראב שיש הפרש גדול בין שתי קבלות אלו:

אומות העולם שמחים בראש השנה שלהם, אוכלים ושותים ועורכים נשפי "סילבסטר" על כל מערומיהם. המשטרה עצמה מאשרת, כי ביום זה עמלה היא מאוד לשמור על הסדר, פה ושם נפרצות חנויות ונעשים מעשים לא רצויים אחרים, מלבד תאונות הדרכים הקשות המתרחשות באותו יום.

לעומת זאת, כשהיהודי עומד לקבל את פני השנה החדשה, מכין את ליבו באמירת סליחות מספר ימים לפני בוא יום ראש השנה. קם באשמורת הבוקר לומר סליחות בחברת יהודים אחרים, וסליחות אלו נתקנו לעורר ולערוך חשבון נפש, לשפר את התנהגותו ואורח חייו.

כשמגיע יום ערב ראש השנה, אנשי מעשה מתענים באותו יום, וכל אחד מתחרט על מעשיו הרעים ומקבל על עצמו שלא לשוב לדרך הרעה עוד. אח"כ מטהר את עצמו במקווה טהרה לקראת החג, ובחג עצמו מרבים בתפילה, תוקעים בשופר כדי להתעורר מהתרדמה ומהשגרתיות של השנה שחלפה ולזכור שהיום הוא יום הדין ועליו לתקן את מעשיו, דיבורו ומחשבותיו. ולא די בכל זה, אלא גם אחרי ר"ה במשך עשרה ימים רצופים עד יוהכ"פ עובד האדם על עצמו להסיר כל שמץ של פגם ופסול המחשיכים את אור נשמתו.

הכנותיו של היהודי ליוהכ"פ מגיעות לשיאן, כשבערב יוהכ"פ שוחטים את ה"כפרות" כדי שיעלה על דעתו עד כמה פגם בנפשו והיה ראוי להיעשות בו כל מה שאנחנו עושים לתרנגול מעין ארבע מיתות בית – דין – סקילה, שריפה, הרג וחנק – על עוונותיו וחטאיו.

הנה מגיע יוהכ"פ, יום האדיר שבימי השנה. ביום זה מתייצב האדם לפני בוראו ומתפלל לא רק על עצמו אלא על כל העולם כולו ובכללם גם אומות העולם, בחמישה עינויים קשים, ורק בסוף היום, אחרי צאת הכוכבים, מבשרת תקיעת השופר את סיום היום הקדוש ואז כל ישראל אומרים את הפסוק: "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה ה' את מעשיך".

מכל האמור אנחנו לומדים, שרק אחרי עבודה מאומצת במשך חמש – עשרה יום לפחות בתחילת השנה, היהודי מרשה לעצמו לשמוח בחג הסוכות כדברי הפסוק "ושמחת בחגך".

ואולי מן הראוי, שכל אדם יבדוק את עצמו האם באמת הוא יכול להגיע לחג הסוכות כדי שיתקיים בו "ושמחת בחגך", והאם הוא באמת עבר את כל השלבים המוקדמים לפני הגיעו לחג הסוכות ושמחת התורה כראוי. רק אדם שעשה את ההכנה הראויה ועמד בדרישותיו של הקב"ה, הוא זה היכול עתה בחג הסוכות להרגיש שמחה אמיתית.

על מנת להמחיש את הדברים ביתר שאת, נוכל להתבונן באנשים המגיעים לשמחת תורה ומנשקים את ספרי התורה, ולפעמים אנו רואים ריקודים ברחובות עם ס"ת, ויש אנשים העוצרים מכוניותיהם ומנשקים את ספרי התורה. אכן, זה טוב ויפה, אך השאלה היא, האם גם התורה שמחה בנשיקה של אותו יהודי שלא ראה אותה כל השנה... הרי בשמחת תורה זו שמחתה של התורה שהנה זכו לסיים אותה ביום זה, ויש כאלו שלא רק שלא זכו לסיימה אלא אפילו לא התחילו ללמוד בה.

האם חתן שנעלם לכלתו במשך שנה שלמה ולאחר שנה יבוא, האם יעיז להיכנס לביתו? לצערנו, ישנם אנשים שהם רואים את ספר התורה פעם או פעמיים בשנה ותו לא.

אי אפשר להגיע פתאום לחג שמחת תורה ולשמוח בשמחתה של התורה, כל השמחה בחג צריכה להגיע אחר עמל, יגיעה, תפילות, התעלויות וקבלות חדשות. כך יאה להגיע להקב"ה ולקיים בו את מצוות שמחת החג.

מכאן מתבקשת המסקנה, ששמחה אמיתית דרכה לבוא אחרי עבודה מאומצת של ראש השנה, עשי"ת, יום הכיפורים ולבסוף לאחר שכל ההכנות הושלמו ניתן לקיים את מאמר הקב"ה "ושמחת בחגך" (אור דניאל).

"יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו" [לב, י]. בסכוך עננים (דעת זקנים).

לבני משפחתו של יצחק, הדרים בארה"ב, היה חלום מזה שנים - לחוג את חג הסוכות באווירה הקדושה של העיר העתיקה, סמוך לשריד בית מקדשינו.

באחד הימים, יצחק עיין בשבועון מקומי, ופתאום נפלו עיניו על מודעת פירסום אודות דירה להשכרה למשך ימי חג הסוכות. הדירה שוכנת ברובע היהודי והיא בעלת מרפסת סוכה... יצחק מיהר להתקשר לבעל הדירה,

לרפואת אברהם בן פארי הי"ו, יצחק בן ליבה הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, רונית בת לוסיה הי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ו, יצחק בן טובה הי"ו, נועה בת בר שירה הי"ו.

והשניים סיכמו על שכירות הדירה למשך ימי החג, תמורת טבין ותקילין. כמובן שהשוכר לא שכח לדרוש מהמשכיר, שהינו שומר תורה ומצוות, שידאג לבנות עבורו במרפסת סוכה כשרה.
בליל החג, יצחק ובני משפחתו נכנסו מתוך שמחה עצומה לסוכה, בירכו בהתרגשות את ברכת 'לישב בסוכה' ו'שהחיינו', ולראשונה בחייהם קיימו את מצות הישיבה בסוכה בעיר העתיקה באווירה מרוממת.
כשחלף החג, הוריד השוכר את הסכך מן הסוכה, ועיניו חשכו כאשר גילה שמעל לסכך פתוח גגון, ולמעשה היא אינה תחת כיפת השמיים... משמעות הדברים היא, שלמעשה בני המשפחה לא קיימו את מצות התורה לאכול בסוכה ביום-טוב הראשון, ואף לא ישבו בסוכה כל ימי החג ובירכו ברכות רבות לבטלה על הישיבה בסוכה... (יצויין, שהסוכה מילאה את כל שטח המרפסת, כך שלא היה ניתן להבחין בגגון מפלסטיק שמעל לסוכה. מכיון שהמרפסת היתה ע ֲר ֻפ ִית לא היה ניתן להבחין בגגון גם מהכניסה לבניין...).
עוגמת הנפש של יצחק היתה נוראית. כאשר סיפר את הדבר למשכיר, הוא הרבה להתנצל, וניסה להצטדק: "מפאת טרדותיי הרבות בערב החג, שכחתי להסיר את הגגון...".
יצחק טען כלפי המשכיר: "מאחר וגרמת לי לעבור על איסורי תורה של אכילה מחוץ לסוכה, ממילא כל שכירותי בטילה ומבוטלת!". לעומתו טען המשכיר: "הרי על כל פנים נהניתם מהשהות בדירתי ובעיר הקודש, ומדוע אפוא שלא תשלמו לכל הפחות חלק מדמי השכירות!?". עם מי הדין?
השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: נראה שיצחק אינו צריך לשלם עבור שכירות הדירה, אפילו לא פרוטה אחת, כי ברור לנו שכל כוונתו היתה להגיע לעיר הקודש לשם קיום מצות ישיבה בסוכה, ואם המשכיר לא העמיד לו סוכה, אם כן כל המקח הזה מוגדר כ'מקח טעות'!
והמשכיר פשע באופן חמור בכך שלא דאג להסיר את הגגון, ועל השוכר לא קיימת טענה מדוע לא טרח לוודאות זאת טרם כניסתו לסוכה, כי היה קשה לו להבחין בכך, וגם היה מותר לו לסמוך על המשכיר (שהינו שומר תורה) שהעמיד לו סוכה כשרה לחלוטין. ואדרבה, ראוי למשכיר לפייס את השוכר בתשלום הגון עבור ביטולו מהמצוות היקרות.
על מנת לפייס את השוכר השרוי בצער רב, הראנו לו את דברי הבן איש חי ('רב פעלים' ח"ד, או"ח סי' ב') שדן באחד שקנה תפילין מסופר מומחה, ולאחר שהניחם שנים רבות גילה שהן פסולות מעיקרן, כי היתה חסרה בהן אות - האם נחשב הדבר שלא קיים את המצוה היקרה בכל אותן שנים? והשיב: "כיון שדעתו היתה לשמים, לקיים את המצוה, יש לו שכר תפילין, ואף על הברכות שבירך יהיה לו שכר"! ולכן גם לשוכר דנן שהיתה כוונתו לקיים את מצות סוכה כתקנה, יש שכר משמים. (אמנם אין בכך לחייבו לשלם למשכיר, כי לא על דעת קיום מצוה שכזו שכר את הדירה...).
לסיכום: השוכר אינו צריך לשלם מאומה למשכיר (אחת שאלתי).

ענפי הסכך שנעזבו

טרם חג הסוכות, הביא ראובן למתחם רחבת בית הכנסת הגדול שבעירו, כמות גדולה של ענפי דקל גדולים, על מנת למוכרם לציבור לשם סיכוך סוכותיהם, במחיר של 5 ש"ח לכל ענף. בני המקום נוהגים לסכך את סוכותיהם במחצלאות ('סכך נצח'), ולכן לא רכשו כלל מהענפים של ראובן. האיש עמד במשך יומיים וניסה למכור את ענפיו, אך לא היו להם כלל דורשים.
בבוקר ערב חג הסוכות, ראובן הניח את ערימת הענפים הגדולה על המדרכה הסמוכה לבית הכנסת, והלך בפחי נפש ונעלם לו... גם בחלוף מספר שעות הוא לא שב על עקבותיו, והענפים נותרו מושלכים ברחוב, לעין כל, וללא שמירה...
משראו כך בני המקום, ששו ושמחו על הסכך כמוצא שלל רב... כולם החלו ליטול מהענפים הירוקים, כדי לקשט בהם את סוכתם. תוך רגעים ספורים, לא נותר ולו ענף אחד על המדרכה...
בליל החג, הגיעו המתפללים מלאי שמחה לבית הכנסת, ולפתע הבחינו במודעת ענק שנתלתה בשער בית הכנסת: "כל מי שלקח היום מענפי הדקל שלי מבלי לשלם, ידע לו, שסיכך את סוכתו ב-סכך גזול, ואסור לו לברך על סוכתו, אלא אם כן יחליט לשלם לי [במוצאי החג] 5 שקלים עבור כל ענף. על החתום, ראובן".
רבים מהמתפללים טענו, שראובן נקט בתחבולה על מנת לאלץ אותם לשלם על ענפיו. והתעוררה השאלה: האם אכן זהו סכך גזול, או שמא האנשים זכו בו מן ההפקר?
השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: הנחת הענפים ברשות הרבים ללא שמירה, נחשבת, לכאורה, ל"אבידה מדעת" [דהיינו דבר שבעליו הניחוהו במקום שהוא עלול להיאבד להם]. ושנינו בזה בשולחן ערוך: "השליך כיסו ברשות הרבים והלך לו, הרי זה איבד ממונו לדעתו, ואף על פי שאסור לרואה דבר זה ליטול לעצמו, אינו זקוק להחזיר, שנאמר 'אשר תאבד' - פרט למאבד לדעתו". כלומר, לשיטת השולחן ערוך אמנם אין חיוב 'השבת אבידה' ביחס לממון זה שאיבדו בעליו מדעתו, אולם הממון לא הפך ל"הפקר" שמותר לכל אחד ליטול אותו לעצמו. ואף על פי שהבעלים אינו חושש לשמור ממונו, מכל מקום הוא לא הפקירו בפירוש, ומה להם לאחרים לקחתו. (ולשיטת הרמ"א שם, המאבד ממונו לדעת, כאילו הפקירו בפירוש, ורשאי כל אדם לזכות בו).
אולם, נראה שדין "אבידה מדעת" מתייחס לחפץ שיש בו שוויות לבעליו, כגון המניח חפצי-ערך השייכים לו ברשות הרבים, ובזה לשיטת השולחן ערוך ממונו לא הופקר לגמרי; אך בענייננו, כפי שראינו ראובן ניסה וניסה למכור את ענפיו ללא הצלחה, כי בני המקום לא היו מעוניינים לשלם עבורם, וקיימת סבירות, שבהניחו את הענפים בערב החג ברשות הרבים (ללא מודעה עם מחיר או קופה), הוא התייאש ממכירתם והפקירם לחלוטין, כי הבין שאם עד היום הוא לא הצליח למוכרם, מן הסתם שגם בערב החג לא יקנו אותם, ולאחר כניסת החג בוודאי שאין מה לעשות עם ענפי דקל... וממילא נראה שלכל השיטות הענפים נחשבים להפקר (ויעויין בנתיבות שם). ומה שראובן בא כעת ותובע לקבל תשלום, אין זאת אלא משום שהבחין שיוכל לגרוף בעורמה רווח נאה מהסכך...
ולמעשה, יש לפנות אל הרב המקומי, והוא יעריך האם היה לבני המקום יסוד להניח שהענפים הופקרו.
לסיכום: אם לדעת הרב המקומי, היה לאנשים להניח שראובן התייאש מהסכך והפקירו, אזי הם זכו בו בהיתר ואינם צריכים לשלם לראובן (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן אמרי ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ בראל בן ניצה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

בס"ד

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | שבת שבתון |

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

היום הקדוש
י' תשרי תשפ"ב

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדה"נ	6:10
מוצש"ק	7:20
ר"ת	8:00

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א'	8:43	סוז"ת א'	10:00
סוזק"ש ב'	9:29	סוז"ת ב'	10:30

הזמנים לפי שעון קיץ

גליון מס': **585**

טיב הפרשה
פרשת האזינו

חומר האיסור לדבר בשעת התפילה

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: (לב, ג)

ופירש רש"י: כשאקרא ואזכיר שם ה' אתם הבו גודל לאלהינו וברכו שמו. מכאן אמרו שעונין ברוך שם כבוד מלכותו אחר ברכה שבמקדש: התורה מורה לנו בזאת שהזכרת שמו יתברך צריכה להיות מתוך יראה וכבוד, ועל כן במקדש שהשכינה שורה בו צריכים להיות זהיר בו ביותר ולענות ברוך שם כבוד מלכות, אולם גם בבתי הכנסיות שהם בבחינת 'בית מקדש מעט' צריכים להיות זהיר מאוד בדבר, ובכל פעם ששומעים את שם ה' צריכים לברכו, וכן אנו נוהגים בחזרת הש"ץ, בכל ברכה כשהש"ץ מזכיר את השם אנו אומרים 'ברוך הוא וברוך שמו'.

ומכאן שמי שאינו מדקדק לכבד את השי"ת בעניית ברוך הוא וברוך שמו הוא בכלל אלו שאינם חשים לכבוד בוראם, ועל אחת כמה וכמה כשאינו מתכוין לשמוע את תפילת הש"ץ, ואם נמצאים בתוך הקהל גם אנשים הנוהגים בקלות ראש בזו השעה שהש"ץ חוזר התפילה, והם מעיזים להשיח שיחת חולין בזו השעה, הם ממש בגדר 'מורדים במלכות'.

ולאור הדברים מובן היטב למה מתבטא מרן ה'בית יוסף' ב'שלחן ערוך' (או"ח סימן קכד סעיף ז) בבטוי חריף שלא מצאנו לו אח וריע בשום מקום נוסף בשו"ע, וז"ל: 'לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח ציבור חוזר התפלה, ואם שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא, וגוערים בו' עכ"ל. ועלינו גם לזכור שה'שלחן ערוך' אינו ספר מוסר ובאופן כללי הוא רק מפרט את האסור ואת המותר, ואינו בא בדברים לבאר חומרת האיסורים, אולם כאן ראה לנכון לחרוג ממנהגו ולפרש באר היטב חומרת המזלזל, דבר זה מגלה לנו עד היכן חמורים הדברים, ולכן לא מצא ה'שלחן ערוך' מנוח לעצמו כל עוד שלא ציין חומרת הדברים.

לאור האמור גם מובן מה שכתב על כך ב'משנה ברורה' (ס"ק כז) וז"ל: 'כתב ב'אליה רבה' בשם ה'כל בו', אוי להאנשים שמשיחים בעת התפלה, כי ראינו כמה בתי כנסיות נחרבו בשביל עוון זה, ויש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה'.

ולא רק בתי כנסיות נחרבו על עוון זה, אלא הרבה קשיים וצרות באים בעקבות זה החטא, ואפילו נפשות נתבעים מן השמים על זה העוון, וכפי שכתב בספר 'הגן דרך משה' (ליום תשיעי) וז"ל: 'ונראה לי כוונת ה'שלחן ערוך', שהוא כמו רוצח שנהרגים על ידו כמה בנים, ועל כן חטאו גדול כמו חטא קין שהרג לאחיו הבל, וגדול היה עוונו מנשוא'.

גם האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זי"ע, בנו של הרה"ק ה'בעל התניא' זי"ע, כתב באיגרת הקודש בזה הלשון: 'אשר כל הקטרוגים למעלה ולמטה בבני חיי ומזוני, הכל בא מזה אשר כל איש לשונו התהלך בארץ בעת תפילות הציבור'.

ומובא בספרים הקדושים, כי בכל עוון שנכשלים בו אנשים מבני ישראל מתעורר המקטרג ובא תיכף לקטרג עליהם, אך מאידך עומדים מליצי יושר וממליצים בעדם, ואומרים: הלוא מגוף העבירה שעשו ניכר כי מצד עצמם לא רצו בכך, רק שיצר הרע התגרה בהם באופן קשה עד מאוד, ובלית ברירה נתפסו בחטאם, ובאם הקב"ה רוצה עדות על כך, עליו להשקיף מן השמים על האומות האיך עוברים הם על זה המעשה, אז יווכח כי לא נכשלו בכך ישראל קדושים כי אם מפני שקשה עליהם כח הסבל מלסבול את היצר הצורר והמפתה.

שונים פני הדברים בבוא המקטרג ומקטרג על עוון השיחה בעת התפילה, כי אז נסתתמה טענתם של המלאכי יושר המליצים טובה על ישראל, כי אין ביכולתם לטעון כי הגויים גרועים הם יותר, כי דוקא בזה הדבר זהירים האומות מאוד, ואין הם מדברים שיחת חולין בבית תיפלתם, ודבר זה היא סיבה בפני עצמה הגורם צרות וגזירות רעות רחמנא לצלן.

לאור האמור מובן מאליו נחיצות הדברים להיות זהיר מלדבר בשעה שהציבור מתפללים וקוראים בתורה, כי זה הדבר היא תריס בפני הפורעניות, אך מלבד מה שחוסכים צער ועגמת נפש על ידי זה, ומעכבים כמה צרות וצוקות על ידי זה, זוכים גם בשפע טובה במידה מרובה, כי כך הוא מידתו הטובה של הקב"ה, שמטיב למקיימי מצוותיו ת"ק פעמים יותר ממה שמעניש הוא לעוברי מצוותיו. דבר זה רואים אנו בתורה הקדושה (שמות כ, ד ה) שאמרה שהקב"ה פוקד עוון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים, הרי שמידת פורעניות נמשך רק עד ד' דורות, ותיכף לאחר מכן מפרטת היא את מידתו הטובה, כי לאוהביו ולשומרי מצוותיו הוא נוצר חסד לאלפים. ולפי החשבון תמצא כי מידה טובה יתירה היא על מידת הפורענות פי חמש מאות, כי אלפים היא פי חמש מאות מארבעה.

היה אצלי יהודי אחד שברכו השי"ת באושר ובעושר, אותו יהודי רואה ברכה בעמלו ובכל אשר פונה ה' מצליח בידו, כשאני אומר 'בכל אשר פונה' כוונתי לבטא בכך שהצלחה כזו אינו בנמצא, כי גם בין המצליחים במשלח ידיהם הרי רואים הם איזה הגבלה בהצלחתם, יש אשר ההצלחה מאיר להם רק בתחום מסוים, ויש אשר ההצלחה אינו מאיר להם כי אם מחמת תנאים מסויימים, אך הצלחה מעין זו שזכה הלה היא ללא כל הגבלות וממש אינו בנמצא.

כשתהיתי על קנקנו הבנתי שאי אפשר לתלות ולומר כי חכמתו עמדה לו, כי ראיתי שאין הוא חכם וחריף ביותר, ושאלתי אותו בעצמו שמא התבונן פעם למה הטיב עמו הקב"ה וזיכהו בברכה מרובה שאין כל אדם זוכה בה? והלה ענה לי בתום לב כי אין לו כלל סיבה לחשוב למה, כי הסיבה ברורה לפניו. הוא סיפר לי כי כשנכנס לעול המצוות, הגיע אצל הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, והגאון פקד עליו שיהיה זהיר מאוד מלשוח בעודו מלובש בתפילין, וגם לא יוריד את התפילין מעליו עד אחר קדיש בתרא כפי שנפסק בשו"ע. הוא אכן קיבל עליו להיות זהיר באלו הדברים, וכיון שכן נבצר ממנו מלדבר בשעה שהוא מתפלל עם הציבור, כי כל עוד מעוטר הוא בתפילין אי אפשר לו לדבר, ומאידך גם אינו יכול להורידן מאחר שעדיין לא הגיעו לקדיש בתרא, והוא מרגיש כי זוהי הסיבה להצלחתו הבלתי מצויה. כשסיפר לי על כך הוא הדגיש ואמר: אינני רק תולה הדברים בכך, אני מרגיש זאת בחוש.

השי"ת יהיה בעזרינו שנוכל לקבל על עצמינו בקבלה נחושה להיות בין הזהירים בכל עניני מורא מקדש, ובזכות זה נזכה להינצל מכל פגע ומחלה, ויחולו עלינו כל הברכות הכתובות בספר תורת משה רבינו ובכל ספרי הנביאים הכתובים, ונזכה לראות בנים ובני בנים חיים וקיימים ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

טיב המערכת

◆ מלך מוחל וסולח ◆

כשילד נופל וסקבל מכה ורוצים לנחם אותו, אומרים לו 'אל תדאג זה יעבור', למה אומרים את זה? מה יש בו במשפט הזה שהוא מנחם ומרגיע? הרי הילד בוכה בגלל שהוא נפל וקיבל מכה והמכה כואבת, אז מה מנחם בכך ש'זה יעבור'? ובאמת יש שתי סיבות לבכי, מלבד הסיבה הראשונה שכמובן בוכים בגלל הכאב שמרגישים ברגע זה, יש סיבה נוספת, והיא הפחד ש'זה לא יעבור', או שזה יכאב עוד הרבה זמן, גם למבוגרים, לפעמים כשכואב לנו, אנחנו רצים לברר אצל הרופא האם 'זה יעבור', ואם כן, תוך כמה זמן, מסתבר שהידיעה שדברים עוברים היא ידיעה טובה ומנחמת.

בתפילות יום הכיפורים אנו אומרים שהקב"ה: 'מלך מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, ועלינו להבין איזה מתנה עצומה נתן לנו השי"ת בעצם היום הזה, שהרי 'עיצומו של יום מכפר', והרי הנשמה הטהורה שקיבלנו מהבורא, מקורה במקום קדוש מתחת כסא הכבוד, ואנו ברוב סיכלותנו, במקום לשמור עליה מכל משמר לבל תתלכלך, אנחנו מקלקלים ומטנפים את הנשמה הטהורה, עד שהיא מכוסה כולה ברפש וטיט, אבל הקב"ה ברוב רחמיו נתן לנו מתנה, כמו מכונת כביסה שמכניסים לתוכה בגדים מלוכלכים ולאחר שטיפה ומירוק הם יוצאים שוב נקיים ומצוחצחים, כן הם הימים הללו, ממש 'מכונת כביסה לנשמה', אפשר לנקות ולתקן את כל מה שקילקלנו במהלך השנה ולהחזיר לנשמה את יופיה וזוהרה כבראשונה.

הבה ונחשוב מה היה אילו ח"ו לא היתה האפשרות של תשובה, כל הכתמים שנדבקו בנשמתנו היו ח"ו נשארים דבוקים בה ולא עוזבים אותה, אוי לאותה בושה, אבל הקב"ה נתן לנו את המתנה הנפלאה של תשובה וסליחה, גם אם קלקלנו והתלכלכנו, אפשר להתנחם ולומר 'זה יעבור', כמה מתיקות ונחמה יש באמונה שהקב"ה רוצה בתשובתנו והוא באמת 'מלך מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, ועלינו לשוב בתשובה באמת ולהחליט כי סרנו מדרכנו הרעה ולא נשוב עוד לכסלה עד עולם.

(ע"פ שיחה בבלל שבת)

טיב ההודעות

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א ○ במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 ○ בלשון הקודש: 073-2951320

יו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

טיב הלכה

נכתב ע"י הר"ר מאיר רכינוביץ שליט"א

מוצאי יום הכיפורים

הלכותיו

א. אין מסירין הטלית עד אחר תפילת ערבית של מוצאי יוה"כ (מ"ב סי' י"ח סק"י).

ב. טעה ואמר המלך הקדוש אינו חוזר (חיי"א כ"ד סי"ז). וכן אם טעה ואמר המלך המשפט אינו חוזר (מ"ב סי' קי"ח סק"א).

ג. טעה ואמר זכרנו וכו' מי כמוך וכו' וכתוב וכו' בספר חיים וכו', אם לא אמר עדיין וכתבנו וכדו' אינו חוזר, דהוא שבח בעלמא, אבל אם אמר כתבנו שזה שייך רק בעשי"ת, ה"ז חוזר לראש הברכה, ואם סיים הברכה אינו חוזר (מ"ב סי' ק"ח סקל"ח).

ד. מתפללים תפלת ערבית, ואומר הבדלה בחונן הדעת (שו"ע סי' תרכ"ד ס"א).

ה. צריך להוסיף מחול על הקודש גם ביציאתו, שימתינו מעט אחר יציאת הכוכבים, דהיינו עד שיראו ג' כוכבים קטנים ורצופים, ותוך הזמן הזה אסור באכילה ורחיצה וסיכה ושאר העינויים, ובכלל זה שלא יטול הידים כרגיל קודם התפילה (ס"ב ומ"ב שם).

ו. אין שיעור להוספה זו, ולכן כיון שמתפללים אחר צה"כ מותרין בכולן, אף שעדיין לא הבדילו על הכוס, חוץ מאכילה ושתי' שאסור קודם הבדלה, ואפילו כשחל בחול (מ"ב שם סק"ג).

הבדלה

ז. טוב להבדיל במוצאי יום הכיפורים בעודו לבוש עם הקיט"ל, והוא ע"פ סוד (אלף המגן שם סק"ח).

ח. מבדילין על הכוס, ואין מברכין על הבשמים כמו בכל מוצאי יום טוב.

ט. מברכין על האור במוצאי יום הכיפורים בהבדלה, והטעם לפי שפסקה הנאתו בו ביום, שכל היום לא היו יכולין להשתמש בו ועכשיו הותר לו, להורות שיום זה היה קדוש יותר משאר ימים טובים, שהיה אסור להבעיר בו אש, ועכשיו הותר. ולכן אין לברך אלא על נר ששבת מבעוד יום, או על האור שנדלק מן הנר ששבת, וכן מותר להדליק נר מגחלים ששבתו ולברך עליו, אבל אין מברכין על האור שהוציאו עתה מן האבנים או מעצי גפרית שקורין שוועבעל"ך וכל כה"ג, ואפילו על אור שהדליקו ממנו אין להקל (שו"ע שם ס"ד ומ"ב וביה"ל שם).

י. על נר יארצייט אין לברך שאינו עשוי להאיר רק לזכר נשמת המת (מ"ב סי' רח"צ סק"ל), נר של בית הכנסת יש אומרים שאין להבדיל עליו, אלא מדליקין נר אחד ממנו, והנכון להבדיל על שניהן ביחד, דהיינו להדליק נר אחד מנר בית הכנסת, ולא יבדיל על נר עצמו של בית הכנסת לחוד, שבזה בודאי יוצא, וה"ה אם היה לו נר אחד בביתו שהיה דלוק מבע"י ידליק ממנה עוד אחד ויברך על שניהן ביחד, כי על אותו נר שבביתו לחוד ג"כ אינו כדאי לברך, דאפשר שהיא נעשה ג"כ רק לכבוד היום (סי' תרכ"ד ס"ה מ"ב סק"ג).

יא. ויותר טוב שיניח בביתו לכתחלה נר דלוק מעיו"כ שיהיה דלוק עד מוצאי יוה"כ כדי לברך עליו, ויוצא בזה לכל הדעות כיון שהוא מניחה לכתחילה בשביל זה (מ"ב סק"ג).

יב. אם חל יום הכיפורים בשבת מעיקר הדין מותר לברך במו"ש על אור היוצא מאבנים, אך מ"מ מנהג העולם להחמיר בזה (מ"ב שם סק"ז).

יג. י"א שבמוצאי יום הכיפורים יש לחזר על האור, אע"ג שא"צ לחזר אחריו במוצאי שבת (שו"ע סי' רח"ץ ס"א).

יד. הנשים לא יבדילו בעצמן במוצאי יוהכ"פ, אלא ישמעו הבדלה מן האנשים, ואפילו כשחל בשבת, ומכל שכן כשחל בחול שלא יבדילו בעצמן על הכוס (מט"א שם ס"ז). ואם בעליהן מתאחרים לבוא יבדילו בעצמן, ואין שום חשש על שתיית הכוס או עכ"פ טעימה, שאין כאן אלא הקפדה בעלמא (שבה"ל ח"ג סי' נ"ד).

מקדשין הלבנה

טו. נוהגין לקדש הלבנה במוצאי יוהכ"פ מיד כשיוצאין מבית הכנסת, בעוד שמעוטפים עדיין עם הטלית ולבושים בקיט"ל, כדי להתחיל במצוה מיד, ומקדשין בלב שמח (מט"א שם), ובמוצאי יוה"כ מתוך ששמחין שיצאו בדימוס מקדשין אף קודם שיטעמו, [וכן אינו צריך ללבוש המנעלים] (מ"ב סי' תכ"ו סק"י"א).

טז. ויש מקפידין שלא לקדש הלבנה מיד, רק הולכים לביתם ומבדילין וטועמין קצת לסעוד הלב, שלא לקדש הלבנה כשהוא מעונה, ואין ראוי לכל אדם לעשות כן לפרוש מן הצבור, רק מי שמרגיש בעצמו שמחמת חולשת הלב לא יכוין כראוי (מט"א שם).

יז. אחר קידוש הלבנה פוקדין איש את רעהו בשלום וברכת שנה טובה בשמחה וטוב לב כמו ביום טוב, והולכין לבתיהם (שם ס"ה. שעה"צ סי' תרכ"ג סקט"ז).

לך אכול בשמחה את לחמך

יח. אוכלים ושמחים במוצאי יום הכיפורים, דהוי קצת יום טוב, שבת קול יוצאת במוצאי יום הכיפורים ואומרת לך אכול בשמחה את לחמך וכו' (שו"ע שם ס"ה ובמ"ב שם).

מתחילין בבנית הסוכה

יט. המדקדקים מתחילים בעשיית הסוכה מיד במוצאי יום הכיפורים, כדי לצאת ממצוה אל מצוה, וביום המחרת יגמור לעשות את כולה (שם).

האזינו

י"ב תשרי תשפ"ב

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדה"נ	6:07
מוצש"ק	7:17
ר"ת	7:58

סוף זמן קריאת שמע והתפילה

סוזק"ש א'	8:44	סוז"ת א'	10:00
סוזק"ש ב'	9:29	סוז"ת ב'	10:30

הזמנים לפי שעון קיץ

טיב התחזקות

• עיצומו של יום מכפר •

חסד עשה עמנו השי"ת שנתן לנו את יום הכפורים לכפר בו

יום הכפורים הוא מחסדי הק-ל על בריותיו

כתב ה'חינוך' ב'מצות עבודת יום הכיפורים' (מצוה קפה) וזה לשונו: "משרשי המצוה, שהיה מחסדי הא-ל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישובו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ברוך הוא, לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים".

מוסיף ה'חינוך' עוד: "ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך, ואחר שיעדו האל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאיתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה. וזהו אמרם זכרונם לברכה בהרבה מקומות 'יום הכיפורים מכפר', כלומר שיש כח ליום בעצמו בכפרה בעבירות קלות".

מתוך דברים אלו נוכח אתה לדעת את גודל האהבה ועוצם הרחמים המרובים הספונים וטמונים ביום הקדוש הזה, אשר בכוחה ובסגולתה לטהר אותנו מכל חטאותינו ופשעינו, שהרי אילו לא היה לנו יום זה 'אחת בשנה' מדי שנה בשנה, הרי שלא היו יוצאים אלא שנים מועטים וחלילה היו מגדישים הבריות את הסאה בחטאים עוונות ופשעים, והיה העולם מתחייב כליה רח"ל.

אבל עתה כאשר יש לנו את יום הכפורים, אשר מתחילת בריאת העולם התייחד והתקדש לתשובה מחילה סליחה וכפרה, הרי שזוכים אנו כל שנה להיטהר מכל חטא ופשע ועל ידי כן ניצולים אנו מגיא צלמוות לחיים טובים ולשלום.

עד היכן מגעת כוחה וסגולתה של האי יומא קדישתא, זאת נדע מהתנא הקדוש רבי, שסבר (יומא יג) שעיצומו של יום מכפר ואפילו אם לא שב בתשובה, כי עצמותו של יום גורמת להיטהר ולהתכפר מן החטאים, ואפילו לרבנן החולקים עליו וסוברים שאין יום הכפורים מכפר אלא לשבין - והלכה כוותיהו, גם הם מודים שעיצומו של יום מכפר, אלא שכתנאי לזה צריך להקדים בתשובה.

הקב"ה סיכב את כל הסיבות ליום זה שיהיה ראוי לתשובה

ומדי דברי בו בינו נא והתבוננו כיצד סיבב מסבב כל הסיבות והכין את כל התנאים בכדי שיהא יום זה יום מחילה סליחה וכפרה. ראשית כל מתקרב אלינו הקב"ה ביום זה ביותר בכדי שנוכל אכן לשוב אליו יותר בקל, כדכתיב (ישעיה נה, ו) "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב", ואמרו עלה בגמרא (ראש השנה יח.) "אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים", שבהם קרוב השי"ת אלינו ביותר וכל מי שרק יחפוץ לשוב אליו הרי שפתוחה ידו לקבל שבים, ולמרות שבכל השנה כולה ליט אתר פני מיניה ומלא כל הארץ כבודו, מכל מקום ישנה בחינה שהקב"ה מתקרב אלינו יותר מבזמנים אחרים.

שנית כל, ביום זה מסלק הקב"ה את השטן הוא יצר הרע לבל יוכל להשטין כלל וכלל, וגם שלא יהיה כמסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים, כדאמרו רבותינו בגמרא (יומא כ.) כי 'השטן' בגימטריא 'שס"ד', מספר אחד פחות מימות השנה שהוא שס"ה ימים, אלא הדבר מרמז שהשטן יכול לקטרג רק שס"ד ימים, דהיינו כל השנה כולה חוץ מיום אחד והוא יום הכיפורים שאז אין לו רשות להשטין.

נוסף על כן, ראה ב'ספר החינוך' ב'מצות שביתה ממלאכה ביום הכיפורים' (מצוה שיז), שנתן בו טעם למצוות השביתה מכל מלאכה ביום הכיפורים וכדכתיב בתורה (ויקרא כג, לב) "שבת שבתון הוא לכם". וכה כתב: "משרשי המצוה על צד הפשט, כדי שלא נהיה טרודים בשום דבר, ונשים כל מחשבתינו וכל כוונותינו לבקש מחילה וסליחה מאת אדון הכל ביום זה, שהוא נכון לסליחת העוונות מיום שנברא העולם".

הרי לך מכל אלה הדברים, שמסבב כל הסיבות סיבב ותיכן את יום זה שיהיה ראוי לשוב בתשובה שלמה ואמתית מלפניו יתברך, בין מצד הקב"ה בעצמו שמתקרב אלינו ביותר ביום זה ופושט את ימינו לקבל תשובתנו, ובין על ידי ששוכר את פי השטן לבל יוכל להשטיננו ולהוציא את דיבתנו רעה, וגם שביום זה פנויים אנו מכל מלאכה ושאר כל העניינים הטורדים את הדעת, וממילא יש לנו את מלוא הזמן להתעסק ולהשתקע אך ורק בעבודת התשובה.

להחשיב כל רגע ורגע של היום הקדוש

אי לכך ראוי לכל אחד לייקר ולהחשיב למאד מאד כל רגע ורגע של היום הקדוש והיקר הזה, שהוא אוצר יקר מדי בכדי לאבדו. הגאון רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל כותב באיגרת על רבו, רבי ישראל סאלאנטער זצוק"ל, שכל חודש אלול היה חוזר ומשנן שנישמר וניזהר ביותר על המרגלית הטובה של יום הכיפורים שלא תיאבד, ועד כדי כך היה רבי ישראל מייקר ומפליא את מעלת היום, עד שאמר כי אילו הקב"ה היה שואלו במה הוא חפץ, היה עונה שהוא משתוקק לזכות לעוד יום כמו יום הכיפורים.

צריך להחשיב את שעת הכושר יקר המציאות זו שבו הקב"ה מוחל לעוונותינו ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, ולהשתדל על כל רגע לבל ילך להבל ולריק ולא יופסד, ולכן כל אימת שיש לו איזה זמן פנוי ביום זה, כגון בזמנים שבין התפלות וכדומה, לא יבלה זמן זה בדברים בטלים, ואפילו בשינה יראה למעט עד כמה שדבר זה בידו, אלא יראה למלאות את זמנו באמירת תהלים או בתלמוד תורה וכיוצא באלו, כך גם ירבה לשפוך שיח ערב לפני בעל הרחמים שיחוס וירחם על נפשו שיזכה לתשובה שלימה ואמתית, שתצא נשמתו צחה ומצוחצחת זכה וברה ויזכה להיחתם לחיים טובים ולשלום.

וישעי – ביום הכיפורים

ועל דבר זה אמרו רבותינו, שאין לך ישועה גדולה מזו שנתן לנו הקב"ה במתנה את יום זה של יום הכפורים, שבו מושיענו הקב"ה מכל מלאכי המשחית החפצים להעכיר את פנינו ולהביא את חטאותינו לפני המלך, ובקרוב עלינו מרעים לאכול את בשרנו המה כשלו ונפלו, שהקב"ה אינו נותן להם להתקרב, ותמורת זה נותן לנו מחילה סליחה וכפרה.

על דבר זה כבר אמרו במדרש (ויקרא רבה כא, א) "לדוד ה' אורי וישעי" (תהלים כז, א), 'אורי - בראש השנה, וישעי - ביום הכיפורים', כי כפי שאמרנו, הקב"ה מושיענו ביום הכפורים על ידי שעומד לימין האביונים בדעת להושיעם משופטי נפשם, מן המשטינים והמקטרגים העומדים עלינו לכלותינו ואין הקב"ה מאזין להם ותמורת זה מחונן אותנו מאוצר מתנת חנם במחילה סליחה וכפרה. (בנין יעקב)

טיב המעשיות

סלח לנו מחל לנו כפר לנו!

מ בספר הקדוש "ארון עדות" (לערב יום כפור) כתב וזל"ק: "בפסוק (מיכה ז, יח) נושא עוון ועובר על פשע. כדי להבין הענין 'נושא עוון', היינו שמגביה את העוון [רש"י ר"ה יז.]. - נראה להסביר על ידי דוגמא, בשר ודם אם יש להאב בן קטן אשר הוא אהוב אצלו למאוד. והנה יקרה לפעמים אשר בן הקטן יקלל את האב, הנה יש באמת תענוג מאוד להאב, והוא מתפאר בפני כל העומדים שם כי יש לו בן חכם כזה, אשר לפי קטנו הוא יכול להוציא מפיו קללות, והוא מתענג מאוד מזה, באומרו כי בנו אהובו יש לו שכל גדול כזה".

"כן אנחנו נקראים בנים למקום (אבות ג, יד), ומה שאנחנו חוטאים לפניו יתברך שמו הוא כביכול עוד מתפאר בזה ומגביה את החטאים, ומראה אותם לפני המלאכים כי יש לו בנים קטנים, ויש להם שכל כזאת, ולכן בטח אנחנו איננו מתייראים מצידו יתברך שמו".

"אך נראה, אף שהאב מתפאר לפני העומדים בקללות בנו, אך העומדים שם יגערו בבן הקטן, באומרם האם רשאי לקלל אב".

"כן אנחנו, כל עבודתנו בימים האלו להשתיק את המקטרגים, על ידי תשובה תפלה וצדקה. - אך הקב"ה יתברך שמו הוא יסלח לנו על כל פשעינו, ועוד יתפאר בנו ויתן לנו חיים ארוכים עם כל טוב סלה" עכלה"ק.

• §•§ •

בדור שלפנינו התגורר בעיה"ק ירושלים ת"ו איש יקר רוח, ה"ה מוהר"ר רפאל חיים טרייטל זצ"ל, מנקיי הדעת שבירושלים. בנו של רבי חיים, הר"ר משה עזריאל טרייטל התגורר בעיר בני ברק יצ"ו, והיה מגיע לבקר את אביו ואת אימו לעתים קרובות. - רבי חיים היה איש גבה קומה מאוד, ואילו בנו ר' משה עזריאל היה לעומתו אדם נמוך וצנום.

כשעלה ר' משה עזריאל ירושלימה לפני הימים הנוראים כדי להתברך בברכת השנים בבית אביו ואימו, הביא עימו את ה'קיטל' שלו, הנצרך לו לראש השנה וליום הכיפורים והושענא רבא. - כאשר מנהג אנשי ירושלים יראים ושלמים מקדמת דנא, להתעטף בימים הנוראים בקיטל מיוחד, שאינו בד לבן בעלמא, כי אם 'קאפטען' מיוחד התפור מבגד משי לבן ומשובח עם בטנה מלאה, ודומה בצורתו ובלבישתו כמו הקאפטען הצהוב [כתונת פסים] שלובשים בכל שבת, אלא שצבעו לבן כראוי וכיאות לימים הנוראים, ומעליו מלבישים את הבגד העליון [גוּבּע]. - כיבוסו וניקיונו של קאפטען-קיטל זה קשה מאוד, בהיותו ארוג מבד משי לבן יקר ועדין מאוד, ובפרט בימים ההם בטרם עידן המכבסות וניקוי יבש כבדורנו, שהיו עושים הכל במלאכת כפיים, כיבוסו של בגד משי עדין ומצוחצח שכזה היתה מן המלאכות הקשות!

ידע ר' משה עזריאל שאימו המסורה מכבסת לפני ראש השנה את הקיטעל של אביו ר' חיים, ולפיכך הביא עימו גם את הקטיעל שלו לכביסה, כדי שביחד עם קיטעל האב יתכבס גם קיטעל הבן, וביקש מאימו לשלוח אליו את הקטיעל הנקי לאחר הכביסה והגיהוץ עם שליח פלוני היוצא בני ברקה לקראת ראש השנה.

האימא הטובה והצדקת כמובן סברה וקיבלה, היא ניגשה בדחילו ורחימו לנקיון הקיטעלאך הקדושים, ובלב מלא תפילה ותחנונים כליבה של 'יידישע מאמע' הוציאה מתחת ידיה ידי זהב את שני הקיטעלאך זכים ומצוחצחים נקיים ויפים ללא שום רבב! ואכן שלחה את הקיטעל לבני ברק עם השליח המדובר.

והנה אתא ובא יום הדין הגדול, עם התקדש החג הקדוש 'ראש השנה' היתה חרדת הדין פרוסה וניכרת היטב בכל חצרותיה ומבואותיה של ירושלים קרתא דשופריא, לעת ערב החלו בני ירושלים יוצאים לבושי לבן לבתי כנסיות ובתי מדרשות לתפילות החג. - אף רבי חיים דנן ניגש אל הארון, הוציא משם בעדינות את הקיטעל הנקי והמגוהץ לתפארת, הוא ניסה להלביש על עצמו את הקאפטען, אך ללא הצלחה, השרוולים היו צרים וקצרים, והקיטעל כולו קטן מדי לפי מידותיו...

עד מהרה התברר שחלה כאן טעות מביכה ומאוד לא נעימה, הקאפטענע'ס התחלפו... לבני ברק נשלח קיטעל האב ובירושלים נשאר קיטעל הבן... מידותיהם של השניים היו רחוקים מאוד זה מזה, האב גבוה וגדול, ואילו הבן נמוך וקטן... רבי חיים הבין מיד שאין שום אפשרות שהקיטל הקטן של בנו ר' משה עזריאל 'יעלה' עליו.

מתחילה נבון ר' חיים מאוד, מה עושים כאן? הטעות החמורה התגלתה רק עתה ברגע אחרון שלפני החג, כשפשוט וברור שאין עכשיו שום דרך להחליף את הקיטעלאך כשהאחד בבני ברק והשני בירושלים...

אולם מהר מאוד התעשת ר' חיים והבין את אשר לפניו, הוא לא אמר לזוגתו הצדקנית מאומה, כדי שלא לגרום לה צער ביום הדין הגדול. הוא הלביש על עצמו מהרה את הקאפטען הצהוב הרגיל של כל שבתות השנה... ומעליו מיהר להתעטף עם הבגד החום המכסה מלמעלה [גוּבּע], הידק היטב את שני הצדדים של הבגד העליון וסגרו בידיו, כדי שלא ייראה הקאפטען הצהוב מתחתיו... וכך ניגש לברך את אשתו בברכת השנים ובברכת החג, כשהוא משתדל מאוד להסתיר את הכתונת פסים הצהובה... ויצא אל בית מדרשו לתפילת המנחה של ערב ראש השנה, התפילה האחרונה בשנה שידוע גודל סגולתה בתיקון כל תפילות השנה!

> "וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ מְחַל לָנוּ כַּפֶּר לָנוּ"

מקום תפילתו הקבוע של רבי חיים היה בבית הכנסת הגדול "קהל יראים" שבשכונת 'מאה שערים', הוא לא חשב לרגע לשנות את מקום תפילתו מחמת העדר הקיטעל הלבן, אלא צעד כדרכו לבית מדרשו.

בית הכנסת היה מלא מפה לפה באנשי ירושלים זקנים ואנשי שם, לצד אברכים צעירים מופלגים, כולם לובשי לבן, הקאפטען הירושלמי הלבן וההדור היה נסוך על פני כל, ברגשי חרדת יום הדין. - מלבד איש אחד בבית הכנסת ה"ה רבי חיים הגבוה, שהיה בראש השנה של אותה שנה היחיד שנשאר בקאפטען הצהוב של כל ימות השנה, הוא לא לקח אל ליבו את כל המבטים המוזרים... וספג את הביזיונות באהבה.

כמה מחבריו הקרובים ניסו להציע לו בתי כנסת חלופיים, בהם לא יכירו בשינוי הקאפטען... אך ר' חיים לא אבה לשמוע כלל, הוא קיבל את המצב כמו שהוא באהבה ובתמימות, באומרו שאם ההשגחה העליונה סיבבה כך, הרי זה מקובל עליו בשלימות! ואף עם אשתו כמובן לא התקוטט כלום על טעותה במשלוח, ונהג באותה שנה בדיוק כמו בכל שנה ושנה.

בהגיע יום הכיפורים, לאחר שכבר תוקנה הטעות, הקיטעלאך התחלפו וחזר כל קיטל לביתו ואל מקומו, כאשר הגיע ר' חיים לבית הכנסת לתפילת 'כל נדרי' בהתקדש ליל יום הכיפורים, עטוף בהדרו בקאפטען הלבן צח ויורד על פי מידותיו כראוי וכנכון. קיבל את פניו בשמחה אחד מזקני החסידים, ובמאור פנים נעלה בירכו באהבה, באומרו שאין ספק שבזכות הבלגה שהבליג בראש השנה, ולא הזכיר מאומה מדבר הטעות המצערת יזכה למחילת עוונות כראוי!

כאשר מפורש הוא בגמרא פרק קמא דראש השנה (יז.): "כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר (מיכה ז, יח) 'נושא עוון ועובר על פשע', למי נושא עוון, למי שעובר על פשע" ע"כ.

["טיב הזיכרונות", ערך מוהר"ר ר' חיים טרייטל זצ"ל]

• §•§ •

אחד מאנשי ירושלים התהלך לתומו במבואותיה העתיקים של שכונת "בית ישראל" הירושלמית הוותיקה לפני יותר משבעים שנה, ומה מאוד נדהם והשתומם לראות את הרבי הק' המופלא הרה"ק רבי שלומק'ה מזוויעהל זצוק"ל עומד בהדרת קדשו באחת החצרות, ועם כמה כלים קטנים שבידו מתאמץ בכל כוחו 'לפתוח' ולשחרר 'סתימה' אחת הסותמת את צינור הביוב של החצר!!!

את אותה חצר הכיר האיש היטב... היתה זו חצרה של אלמנה אחת עלובת נפש, שאינה יודעת זהירות ושמירה מה היא... ועתה כנראה כשראתה את הרבי הק' עובר בדרך ביקשה ממנו עזרה בפתיחת הסתימה...

הוא נחרד מאוד למראה, ותיכף רץ אל הרבי וניסה ללא הצלחה להוציא מידו את הכלים, כדי שיעזוב את המלאכה הבזויה ויניח לו לעשות כאן את התיקון הנדרש. - אך הרבי הק' סירב 'לוותר' על המצוה הגדולה שנפלה בחלקו, והמשיך במלאכתו בכל הכוח!

פנה האיש אל הצדיק ואמר, רבי קדוש, הרי אין זה לפי כבודו של רבינו להתעסק במלאכה בזויה כזו! יניח לי רבינו בבקשה, והנה אעשה הכל על הצד היותר טוב!

חייך הרבי הצדיק, המפורסם בגודל ענוותנותו

| המשך בעמוד ד' |>

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

שווה שתיקה

שמונה שנים חלפו מאז שחברי איבד את הסליחות שלי המיוחדות במירון, סליחות שאין להשיג יותר בחנויות, סליחות עם תפילות וכתבי יד שלי בפנים וה' ריחם עלי ולא אמרתי מילה לא בשעת מעשה ולא לאחר מעשה.

שמונה שנים שכל פעם שאנו מתחילים סליחות אני נזכר בסליחות האבודות אך לא מזכיר מילה וחצי מילה וזה ניסיון לא קל בכלל.

השנה כעבור שמונה שנים ישבתי במערה של רבי שמעון בר יוחאי ולמדתי זוהר, לפתע לידי ראיתי ספר סליחות בדיוק כמו הספר שלי התרגשתי ופתחתי לראות תפילות מיוחדות שיש רק שם במהדורה הזו, להפתעתי ראיתי את כתב ידי בתוך הסליחות . היו אלו הערות שרשמתי לעצמי בתוך הספר. אני מאמין שזכיתי לקבל את ספר הסליחות חזרה בזכות ההבלגה שלי ועוד במצב חדש ממש.

בעל המעשה:מ.ש.

• - - - •

לגדולתו אין חקר

בדקתי את חשבון הבנק וראיתי שאם לא אפקיד 460 ₪ לחשבון עד הערב ההוראות קבע יחזרו. אני אדם מסודר מאוד, יש לי שעות בקביעת עיתים ואת שעות המסחר. אמנם מדובר בסכום לא גדול אבל כשאתה מחתן ילדים ויש ברוך ה' הוצאות לא מעטות כל שקל נהיה יקר המציאות.

מהלחץ יצאתי קצת להליכה ליד הבית כדי להתאוורר ובקשתי מה' שיחלץ אותי מהמיצר, לא מצאתי כל מוצא מהסבך עוד היום. עודי מטייל ומתפלל וידיד עובר לידי וקורא לי לשלום, השבתי שלום, הוא לחץ את ידי ובתוך ידי נשארו כמה שטרות כסף, לשאלתי מאי האי השיב: "יש לי בדיוק מעשרות ואתה הראשון שפגשתי ואתה בדיוק מחתן ילדים אז העברתי לך".

התביישתי קצת מכיוון שאף פעם לא נטלתי מהצדקה אבל עד שהסתובבתי הוא כבר המשיך לדרכו.

פתחתי את היד וספרתי 470 ₪ התרגשתי מיד ההשגחה העליונה ומיהרתי לכספומט להפקיד את הסכום כמה דקות לפני הרגע האחרון.

למסקנה יש לקב"ה דרכים להושיע אותנו, דרכים שאנו לא משערים ולא מתארים לעצמינו, שנזכה לעבדו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

בעל המעשה:מ.ק.

הפעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזכן לשלוח אל ר' שפחה ספוראלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

ושפלות רוחו, ואמר: הלא עסוק אני כעת מעין עבודתו של הכהן גדול ביום הכיפורים!

תהה האיש ולא הבין, מה ענין עבודת כהן גדול של יום הקדוש לפתיחת הסתימה?

אך הרבי הסביר מיד, הנה מה היא עיקר עבודת הכהן גדול ביום הקדוש שבשנה - לפתוח את הסתימות מליבותיהם של בני ישראל! בעבודתו הקדושה והנוראה של הכהן גדול היה משפיע בלב כל ישראל את תשובת יום הכיפורים, ומכוח עבודתו נפתח לבם של ישראל ושבו כולם בלב שלם, אחר שבמשך השנה נסתם הלב מכל הלכלוך והזוהמא שהצטברו בו בטומאת חלאת העוונות, ועתה ביום הכיפורים נצרך הכהן גדול 'לפתוח' את הסתימה...

כנרמז בתפילת המוספין של יום הכיפורים: "וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה, כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מְפֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בְּקָדְשָׁה וּבְטָהֳרָה, הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם". - והיינו כי מכוח ששמעו את השם הנכבד יוצא מפי כהן גדול, חדרה היראה הגדולה והתשובה אל ליבם, עד שהיו נופלים על פניהם!

דורשי רשומות דרשו בפייט מוסף דיוהכ"פ: "אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה קְהַל קְדוֹשִׁים, רוֹגְשִׁים בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים". והדקדוק מפורסם, הלא הקהל לא היו בבית קדשי הקדשים, כי אם הכהן לבדו. - אך ליבם של כל הקהל רוגש וגועש בתשובה שלמה ביחד עם לב הכהן גדול בבית קדשי הקדשים!

וכשם שהכהן גדול בעבודת קדשו ביום הכיפורים, עושה הכל על פי מצוות ה' יתברך אליו, 'כאשר ציוה ה' את משה', לעשות נחת רוח לפניו, אשה ריח ניחוח לה', נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני! - כן בדיוק אף אני עוסק כאן במצוותו יתברך שציוונו בגמילות חסדים זו, ואף היא תעלה לריח ניחוח לפניו יתברך שמו, שאמר ונעשה רצונו!

ולמדנו מטיב זה המעשה, שהעיקר בכל עבודתנו ותפילתנו ובכל מלאכת הקודש, הוא "לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו"! ולא כפי ראות עיני האדם מה 'מתאים' לו לעשות ומה לא, מה 'מכובד' לעשות ומה 'מבוזה', כי אם לבטל את עצמו בתכלית הביטול לרצון שמים!

[שיחת קודש אחרות הרה"ק מזוויעהל זצוק"ל]

• §• §•

בעיר הבירה 'וינה' רבתי התגורר איש יהודי ירא אלקים מרבים, הוא היה "יינן' במקצועו, במרתף ביתו החזיק יקב קטן שם ייצר יין משובח ומהודר, שהיה סוחר בו ומוכרו ליהודי העיר.

ליין של היהודי יצאו מוניטין לתפארה, אך משום מה לא התפתח העסק יותר, הוא הסתפק במסחר המצומצם לבני וויען וגלילותיה, והפרנסה היתה מצויה בידו בריווח.

מלבד מסחר היין הטוב שהלך ב"ה למישרים, היה האיש גם מוהל מומחה מפורסם לשם ולתהילה, הוא נקרא תמיד למול את ילדי ישראל בוויען ובסביבותיה ונענה בשמחה. מן המשפחות העניות לא הסכים בשום אופן לקחת כסף, גם כשעבודתו היתה כרוכה בשעות רבות של נסיעות וכיוצא.

מנהג יפה נהג המוהל-יינן דנן, שאל כל ברית שהגיע הביא עימו בקבוק יין משובח, תוצרת עצמית, פרי עמלו הנאה, והעניקו במתנה לבעלי הברית.

שנה אחת בערב יום הכיפורים הגיע אליו לוויען יהודי כפרי מאחד מכפרי המחוז, וביקשו להגיע לביתו למול את בנו, שהיום הוא יום השמיני ללידתו, כשנקב האיש בשם הכפר התברר שמדובר במרחק של כמה פרסאות טובות מוינה.

האם יש לך סוס ועגלה? שאל המוהל.

לא! ענה האיש.

כיצד אם כן נגיע לביתך, והיאך נעשה את כל הדרך מוינה הבירה ועד לכפר הרחוק?

נישט קיין פראבלעם! [זו אינה בעיה!] צחק הכפרי, אני עושה זאת ברגל פעמים רבות, בתוך שעתיים שלוש של צעידה רגלית מגיעים אנו היישר אל הבית!

חכך המוהל בדעתו, כיצד יצעד דרכא אריכתא שכזו הלוך וחזור, והאם יוכל להספיק לחזור לביתו שבווינה מבעוד יום, בטרם תשקע החמה ויתקדש יום הכיפורים. ולבסוף החליט לצאת לדרך במסירות נפש ויהי מה! כדי לקיים את מצות המילה בעיתה ובזמנה.

בטרם יצא המוהל לדרך שאל מן האיש את כתובתו המדויקת ורשמה לפניו, ולאחר מכן יצאו יחדיו אל דרכם הארוכה. אולם הכפרי שהיה אמון על דרכים אלו אץ רץ בקלילות באומרו שממהר הוא למלאכתו, ואילו המוהל שלא היה מורגל בהליכות שכאלו השתרך לאיטו לפי דרכו, לבינתיים השיגו הכפרי והקדים לפניו, והמוהל המשיך בטרחת דרכו הקשה על פי הכתובת שבידו.

כאשר סוף סוף הגיע המוהל אל הכפר החיש את צעדיו היישר אל בית הרך הנימול, אך להוותו לא היה איש בבית מלבד היולדת עם התינוק הקטן.

היכן אבי הבן? שאל המוהל.

יצא לעבודתו בשדה! ענתה היולדת, הוא ביקש למסור שאינו יכול להפסיד יום עבודה בשדה, ולפיכך מבקש מן המוהל לערוך את הברית מילה כראוי בלעדיו...

הבין המוהל היטב את אשר לפניו, שהמדובר כנראה בעם הארץ מדאורייתא ומדרבנן... שמלבד מה שצריך להזמין מוהל אינו יודע כלום... ואף בערב יום הכיפורים וברית המילה של בנו יוצא הוא למלאכת השדה... - אף על פי כן חשש לערוך כך את הברית לבדו, כאשר מנהג ישראל קודש שיהיה איש יהודי נוסף משמש בסנדקאות. כמפורש ברמ"א הלכות מילה (יו"ד סי' רסה סי"א): "נוהגין להדר אחר מצוה זו להיות סנדק, לתפוס התינוק למוהלו, ויפה כח הסנדק מכח המוהל כו', דכל סנדק הוי כמקטיר קטורת" ע"כ. - לפיכך חשב המוהל, שבאם אין כאן מנין של יהודים בכפר הנידח והמרוחק, לכל הפחות נהדר אחר סנדק כשר שיחזיק את התינוק על ברכיו לעריכת ברית המילה.

יצא אפוא המוהל החוצה, הסתובב מעט בחוצות הכפר בחיפוש אחר איש יהודי לזכותו במצות סנדקאות, הוא תר וחיפש אנה ואנה אך לא נראה בכל הכפר שום איש יהודי, היה זה כנראה כפר נידח שרוב תושביו ערלים גמורים. נשא המוהל תפילה לפני השי"ת, להמציא נא לפניו סנדק טוב כדי שיוכל לערוך את ברית המילה על ברכיו.

והנה נראה מרחוק הלך עני אחד משתרך בדרכו, כשהתקרב התברר שהוא איש יהודי, זקנו הלבן יורד על פי מידותיו, והוא ממהר לדרכו בקיבוץ הנדבות...

סלח לי איש יהודי, ניגש אליו מהרה המוהל, שמא תואיל בטובך לשמש כאן בסנדקאות בברית המילה שאני צריך לערוך כאן?

מה היא סנדקאות? שאל העני בתמימות.

הסביר לו המוהל בקצרה על גודל ערכה וחשיבותה של מצות הסנדקאות, שבכל מקום מכבדים בה רק את הרב או את הרבי, והנה עתה נפלה לפניו הזדמנות פז לקיום מצוה רבתי זו!

אבל העני סירב להיכנס, הוא טען שחבל לו על זמן זה... הוא צריך לקבץ כאן את סכום המכסה היומית שלו...

בכמה מסתכם הסכום היומי שלך? - הקשה המוהל.

ברובל שלם! - ענה העני.

אם כך, אמר המוהל, הבה נעשה עסקה בינינו, אתן לך אני את כל הרובל משלם, ואתה תוכל לשמש כאן כסנדק בלא שום הפסדים! - בליבו חשב המוהל שאת הרובל שהניח בקופתו עבור ההשתתפות עם הקהל בקניית ארבעת המינים לחג הסוכות הקרב ובא, יתן בשביל מצות המילה שתתקיים בהידור!

לכך כבר לא סירב העני, והסכים לשמש כסנדק בברית, לא לפני שרשם לעצמו את כתובתו של המוהל בווינה, כדי שיוכל להגיע לביתו לגבות את רובלו כמדובר.

מיהרו השניים, המוהל עם הסנדק, אל בית הרך הנימול, ערכו את הברית כדת וכדין בשמחה רבה, ולאחר שהשאיר המוהל את תשורתו הקבועה של בקבוק היין המשובח בבית בעלי הברית, הזדרז לצאת חיש לדרכו הארוכה בחזרה אל ביתו אשר בווינה.

הוא הגיע הביתה בקושי ברגעים האחרונים של ערב יום הכיפורים, כולו מתנשם ומתנשף מעמל הדרך, ובדקות האחרונות של מעלי יומא רבא הספיק ליטול את ידיו ולחטוף כזית המוציא לסעודה המפסקת...

והנה דפיקות נשמעות על הדלת, כשמיהרו בני הבית לפתוח בפליאה על השעה המאוד לא נוחה של בין השמשות של יוה"כ... נראה בפתח איש הלך עני שזקנו הלבן יורד על פי מידותיו, הוא סירב לקבל את הנדבה שהציעו לו, ודרש לגבות את חובו, בטענתו שבעל הבית חייב לו רובל שלם!

כשיצא בעל הבית וראה שזהו אותו העני ששימש עימו היום בסנדקאות בכפר קיבלו בשמחה, הכניסו לביתו, ואמר הבה נמהר לשתות כוס לחיים לכבוד ברית המילה, בטעם יעריב שמשו של יום הכיפורים!

התיישבו השניים יחדיו, ולאחר שהעניק בעל הבית לעני את הרובל המובטח מזג לו כוס יין משובח משופרא דשופרא של היקב, הם בירכו יחדיו על היין, והעני נהנה מאוד מטעמו המשובח והמופלא.

בברכתו לבעל הבית בירכו העני מעומקא דליבא: אברכך בזה, שהיין שמזגת לפני לכבודה של מצוה מבקבוק זה, לא יכלה ולא ייגמר מן הבקבוק עד שתסיים לחתן את בתך הצעירה! ותיכף נעלם האיש לדרכו.

עתה הבין המוהל למפרע, שכנראה אותו הלך עני לא היה אלא אחד מן הצדיקים הנסתרים, שבא לשמש בסנדקאות בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. - ואכן התקיימה ברכתו של הצדיק בשלמות, היין שבבקבוק התמלא תמיד יותר ויותר, והוא החל לשווק ממנו אל כל הערים הקרובות והרחוקות, קרנו של היקב הקטן עלתה בכבוד, ומכל עיר ועיר הגיעו לרכוש מן היין המשובח, שטעמו טעם גן עדן! האיש התעשר בעושר רב, ונעשה לאחד מן הגבירים הגדולים שבווינה.

ואכן ביום חתונת בתו הצעירה באמצע החתונה נפל בקבוק היין פתאום לארץ, והתנפץ בקול רעש גדול, כדבר איש האלקים, ויהי לפלא!

ללמדך, מידת מסירות נפש למצוות ה', ובפרט למצוה חשובה כזו של ברית מילה. שאף כי נערכה ביום קשה ובמקום קשה, לא שת המוהל את ליבו לכל זה, וקיים את המצוה בהידור ובשלמות, ביום הגדול של "ערב יום הכיפורים". שבוודאי מתאים מאוד להאי יומא עילאה כאשר מתקיים בנו ביום הכיפורים מקרא שכתוב (דברים כה, י) "ומלתם את ערלת לבבכם", שכנודע מכוונת ברית המילה כנגד ערלת הלב, ובתשובת יום הכיפורים מל ה' אלקיך "א"ת ל'בבך ו'את ל'בב וגו'" (שם ל, ו). - וכאשר עושה איש ישראל מצידו את המוטל עליו לעשות כרצון קונו, הרי מן השמים משלמים שכרו וגמולו מידה כנגד מידה, אף בדרכים מופלאות!

[פרטיות, קובץ 63927]

על הברכה יעמדו

ניתן להציע את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון בפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל הפצו"ב

לע"נ יעקב צבי בן ישראל | לע"נ מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה | יוסף בן טילה רחמא לרפואה שלימה | האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים | שרה שיינדל בת טילה רחמה להצלחה בכל העניינים | לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע י' סיון תנצבה. | לע"נ הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחט"א רבי ישראל יצחק נלב"ע י"ח כסלו תנצבה.

גרפצ'יק
טל: 02-5002321
קשת הרשת
מיתוג יח"צ וקידום מכירות
02-6257948
info@keshet-hareshet.co.il
גל.פן

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shvti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

פְּנִינֵי אֱמוּנִים

פְּנִינֵי אָמֵן וּתְפִלָּה עַל הַפָּרָשָׁה

הַאֲזִינוּ 'הַשָּׁמַיִם' כְּדֵי שֶׁתִּשְׁמַע 'הָאָרֶץ'

"הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי" (לב א)

דָּרַשׁ הָרַבִּי מִמּוּנְקַטְשׁ בַּעַל הַ'דְּרֵכִי תְּשׁוּבָה':

יְדוּעִים דִּבְרֵי הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ (לִקּוּטֵי תּוֹרָה' תְּהִלִּים סה ג) כִּי אַף שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹדֵעַ מַחְשָׁבוֹת, הִצְטַוִּינוּ לְהוֹצִיא אֶת מִלּוֹת הַתְּפִלָּה בַּפֶּה וְלֹא רַק לְהַרְהֵרָן בַּלֵּב, זֹאת כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ אֲחֵרִים וְיִלְמְדוּ אַף הֵם לְהִתְפַּלֵּל כְּמוֹנוּ.

יְסוֹד זֶה נִרְמָז בַּפָּסוּק שֶׁלְּפָנֵינוּ: "הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם" - אַף שֶׁבַּשָּׁמַיִם מַאֲזִינִים לְרַחֲשֵׁי הַלֵּב, "וַאֲדַבֵּרָה" - בְּפִי, כְּדֵי שֶׁ: "וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי" - שֶׁיּוֹשְׁבֵי תֵּבֵל יִשְׁמְעוּ אֶת תְּפִלָּתִי וְיִלְמְדוּ מִמֶּנִּי לְהִתְפַּלֵּל.

בְּאֹפֶן נוֹסָף דָּרַשׁ הַ'דְּרֵכִי תְּשׁוּבָה' פָּסוּק זֶה:

כַּאֲשֶׁר הַקָּהָל - יוֹשְׁבֵי "הָאָרֶץ" - רוֹאִים שֶׁמִּן הַשָּׁמַיִם מַאֲזִינִים לְתְפִלּוֹת הַצַּדִּיק, וּבַקָּשׁוֹתָיו מִתְקַבְּלוֹת, מִתְיַקֵּר כְּבוֹדוֹ בְּעֵינֵיהֶם. מִתּוֹךְ כָּךְ הֵם מַטִּים אָזְנֵיהֶם לְדִבְרֵי מוּסָרוֹ וְהַדְרָכָתוֹ וּמְקַבְּלִים אוֹתָם בְּלֵב שָׁלֵם. לְזֹאת בִּקֵּשׁ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה", שֶׁכַּאֲשֶׁר יַאֲזִינוּ מִן הַשָּׁמַיִם לְדִבְרֵי תְּפִלָּתִי, אַף יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ יִשְׁמְעוּ לִ: "אִמְרֵי פִי" כַּאֲשֶׁר אֲלַמְּדֵם אָרְחוֹת חַיִּים.

'תִּפְאֶרֶת בָּנִים'

אִם 'תִּשְׁמַע הָאָרֶץ' יַאֲזִינוּ גַּם 'הַשָּׁמַיִם'

"הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי" (לב א)

דָּרַשׁ הָרַבִּי בַּעַל 'בֵּית אַבְרָהָם' מִסְּלוֹנִים:

הָרוֹצֶה שֶׁמִּשָּׁמַיִם יַאֲזִינוּ לִתְפִלָּתוֹ, יַקְפִּיד עַל: "וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ" - שֶׁגַּם הַגּוּף הָאַרְצִי יִשְׁתַּתֵּף בִּתְפִלָּתוֹ, בְּכָךְ שֶׁיְּעוֹרֵר אֶת לִבּוֹ לְהִתְבּוֹנֵן וּלְהַקְשִׁיב לְמִלּוֹת הַתְּפִלָּה הַיּוֹצְאוֹת מִפִּיו.

'בֵּית אַבְרָהָם'

תְּפִלָּה הָעוֹשָׂה פֵּרוֹת כַּטַּל

"יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי" (לב ב)

פֵּרֵשׁ הָ'אִבְּן עֶזְרָא':

בִּדְבָרָיו אֵלּוּ הִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁדְּבָרָיו יַחְדְּרוּ לְלִבּוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְיַעֲשׂוּ פֵּרוֹת, כְּטַל וּמָטָר שֶׁאֵינָם חוֹזְרִים רֵיקָם, אֶלָּא מַשְׁקִים אֶת הָאֲדָמָה וּמַצְמִיחִים פֵּרוֹת.

בְּרָכָה בְּקוֹל - בְּרָכָה מֻשְׁלֶמֶת

"הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי" (לב א)

אָמַר הָאַדְמוֹ"ר רַבִּי יְחִיאֵל יְהוֹשֻׁעַ מִבִּיאַלָּא:

הָרוֹצֶה שֶׁיַּאֲזִינוּ בַּשָּׁמַיִם לִתְפִלָּתוֹ, יַקְפִּיד לְבָרֵךְ בְּקוֹל - "וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי", כִּי רַק כָּךְ יוּכְלוּ הַשּׁוֹמְעִים לְהַשְׂלִים אֶת בִּרְכָתוֹ בַּעֲנִיַּת אָמֵן.

'חֶלְקַת יְהוֹשֻׁעַ'

עַל הַנָּאַת הַלִּמּוּד נִתָּן לְבָרֵךְ לְעוֹלָם

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" (לב ג)

בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת (כא א ע"פ רַשֵׁ"י שָׁם ד"ה כִּי) לָמְדוּ חֲכָמִים אֶת חִיּוּב בִּרְכַּת הַתּוֹרָה מִפָּסוּק זֶה כָּךְ: בְּטֶרֶם פָּתַח מֹשֶׁה בְּשִׁירַת הַאֲזִינוּ אָמַר לְיִשְׂרָאֵל: "כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא" - כַּאֲשֶׁר אֲבָרֵךְ אֶת 'בִּרְכַּת הַתּוֹרָה' לִפְנֵי שֶׁאֶעֱסֹק עִמְּכֶם בְּדִבְרֵי תּוֹרָה, אַתֶּם "הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" - בַּעֲנִיַּת אָמֵן אַחֲרֶיהָ.

בְּכָל בֹּקֶר אָנוּ מְבָרְכִים שְׁתֵּי בְּרָכוֹת עַל מִצְוַת תַּלְמוּד תּוֹרָה: "לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תּוֹרָה" וַ"אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ". רַבִּי מָרְדְּכַי יָפֶה בַּעַל הַ'לְּבוּשִׁים' מְבָאֵר, שֶׁכְּפִי שֶׁהָעוֹלֶה לַתּוֹרָה מְבָרֵךְ שְׁתֵּי בְּרָכוֹת: אַחַת לִפְנֵי הַקְּרִיאָה וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, כָּךְ הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים מִידֵי בֹּקֶר הִיא עַל סִיּוּם הַלִּמּוּד שֶׁל יוֹם הָאָתְמוֹל [שֶׁלֹּא הָיָה בְּיָדֵינוּ לְבָרֵךְ עַל כָּךְ אָמֶשׁ, לְפִי שֶׁמְּחֻיָּבִים אָנוּ לִלְמֹד עַד שֶׁתַּחְטְפֵנוּ שֵׁנָה'], וְהַבְּרָכָה הַשְׁנִיָּה הִיא הַבְּרָכָה שֶׁלִּפְנֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם.

הוֹסִיף וְכָתַב הַ'לְּבוּשׁ':

הָיוּ שֶׁהִקְשׁוּ עַל דְּבָרַי, וַהֲלֹא הֲלָכָה הִיא שֶׁאֵין הָאָדָם יָכוֹל לְבָרֵךְ 'בִּרְכָה אַחֲרוֹנָה', לְאַחַר שֶׁעָבַר זְמַן 'שֹׁעוּר עִכּוּל' מֵאֲכִילַת הַמַּאֲכָל שֶׁעָלָיו הוּא מְבַקֵּשׁ לְבָרֵךְ (שו"ע או"ח קפד ה), כֵּיצַד אֵפוֹא נִתָּן לְבָרֵךְ בַּבֹּקֶר עַל לִמּוּד יוֹם הָאָתְמוֹל?

וְהֻשַּׁבְתִּי כִּי אֵין לְהַשְׁוּוֹת בֵּין הַדְּבָרִים, לְפִי שֶׁהַנָּאַת הָאֲכִילָה אָכֵן מִסְתַּיֶּמֶת עִם הָעִכּוּל, וְאוּלָם לִמּוּד הַתּוֹרָה נוֹתֵר לְמִזְכֶּרֶת נֶצַח. כַּכָּתוּב (תְּהִלִּים מ ט): "וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי", לְפִיכָךְ נִתָּן לְבָרֵךְ עַל הַנָּאָה זוֹ גַּם בְּיוֹם הַמָּחֳרָת.

'לְבוּשׁ' או"ח עז ו וּבַהַג"ה שָׁם

ז' 'קְרִיאוֹת' וְכ"ה 'עֲלִיּוֹת' בְּפָסוּק אֶחָד

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" (לב ג)

כָּתַב הַחִיד"א שֶׁפָּסוּק זֶה שֶׁמִּמֶּנּוּ לָמְדוּ חֲכָמִים (בְּרָכוֹת כא א) מָקוֹר לִבְרַכַּת הַתּוֹרָה, רוֹמֵז לְתַקָּנַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּכָל הַזְּמַנִּים שֶׁקָּבְעוּ חֲכָמִים שֶׁיֵּשׁ לִקְרֹא בָּהֶם:

שֶׁבַע תֵּבוֹתָיו רוֹמְזוֹת לְשִׁבְעַת הַזְּמַנִּים שֶׁבָּהֶם קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה: 'שֵׁנִי', 'חֲמִשִּׁי', 'שַׁבָּת', 'רֹאשׁ חֹדֶשׁ', 'חֹל הַמּוֹעֵד', 'יוֹם טוֹב' וְ'יוֹם הַכִּפּוּרִים'. עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹתָיו רוֹמְזוֹת לְמִסְפַּר הַכּוֹלֵל שֶׁל הָעוֹלִים לַתּוֹרָה בְּכָל הַזְּמַנִּים שֶׁבָּהֶם קוֹרְאִים בָּהּ: שְׁלוֹשָׁה - בְּשֵׁנִי וַחֲמִשִּׁי, אַרְבָּעָה - בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וּבְחֹל הַמּוֹעֵד, חֲמִשָּׁה - בְּיוֹם טוֹב, שִׁשָּׁה - בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְשִׁבְעָה - בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ.

'כְּפֶא רַחֲמִים' מַסֶּכֶת סוֹפְרִים י ו

לְהוֹדוֹת עַל הַזְּכוּת לְהוֹדוֹת

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" (לב ג)

פֵּרֵשׁ רַבִּי חַיִּים מִטְּשֶׁרְנוֹבִּיץ':

בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה (מ א) אָמְרוּ חֲכָמִים: "בִּזְמַן שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר מוֹדִים, הָעָם מָה הֵם אוֹמְרִים? אָמַר רַב: 'מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ ה' אֱלֹקֵינוּ **עַל שֶׁאָנוּ מוֹדִים לָךְ**'", וּכְפֵרֵשׁ רַשֵׁ"י (שָׁם ד"ה עַל): "עַל שֶׁנְּתַתָּ בְּלִבֵּנוּ לְהִיוֹת דְּבוּקִים בְּךָ וּמוֹדִים לְךָ".

יְסוֹד זֶה נִרְמָז בַּפָּסוּק שֶׁלְּפָנֵינוּ: "כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא" - עַל עֶצֶם הָעֲבֹדָה שֶׁזָּכִינוּ לִקְרֹא בְּשֵׁם ה' בְּהוֹדָאָה וּבִתְפִלָּה, "הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ".

'בְּאֵר מַיִם חַיִּים'

'עֶשְׂרִים וְאַחַת' אוֹ 'שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ'

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" (לב ג)

מִתְּחִלַּת פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ וְעַד לְהַזְכָּרַת שֵׁם ה' בְּפָסוּק זֶה יֵשׁ עֶשְׂרִים וְאַחַת תֵּבוֹת וּבָהֶן שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת. וְכָתַב בְּ'תַרְגּוּם יוֹנָתָן' שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ הִמְתִּין בְּכַוָּנָה כְּשִׁעוּר זֶה לִפְנֵי שֶׁהִזְכִּיר אֶת שֵׁם ה'.

רַבִּי אַרְיֵה לֵיב גּוּרְדוֹן צִיֵּן בְּחִבּוּרוֹ 'תִּקּוּן תְּפִלָּה' עֲבֹדָה הַתּוֹאֶמֶת לְהַפְלִיא לְדִבְרֵי הַ'תַּרְגּוּם יוֹנָתָן': בְּסֵדֶר הַקִּדֻּשָּׁה לְפִי 'נִסָּח אַשְׁכְּנַז' ["נַקְדִּישְׁךָ אֶת שִׁמְךָ..."] נֶאֱמָרוֹת עֶשְׂרִים וְאַחַת תֵּבוֹת לִפְנֵי הַזְכָּרַת שֵׁם ה', אוּלָם אֵין בָּהֶן שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת. לְעֻמַּת זֹאת בְּ'נֻסַּח סְפָרַד' ["נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ..."] יֵשׁ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת לִפְנֵי הַזְכָּרַת ה', אוּלָם מֵאֵידָךְ יֵשׁ יוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים וְאַחַת תֵּבוֹת.

סִדּוּר 'אוֹצַר הַתְּפִלּוֹת' עמ' קסג

הַמַּגִּיד מִקּוֹז'נִיץ

י"ד בְּתִשְׁרֵי תקע"ה

בְּיוֹם שֵׁנִי, עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת, יָחוּל יוֹם הַשָּׁנָה הַמָּאתַיִם וְשָׁבַע לִפְטִירָתוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד מִקּוֹז'נִיץ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּ"ר שַׁבְּתַי הוֹפְשְׁטֵיין זי"ע, בַּעַל הָ'עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל' וְתַלְמִידָם שֶׁל הַמַּגִּיד מִמֶּזְרִיטְשׁ וּבַעַל הַ'נֹּעַם אֱלִימֶלֶךְ'.

אוֹצְרוֹת אֱמוּנִים

הַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ

מַאֲמָר חִזּוּק מְיֻחָד לְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה

הַהַשְׁכָּמָה בַּבֹּקֶר - סוֹד הַצְלָחַת הַיּוֹם

בְּכָל בֹּקֶר בַּ'בְּרַיְתָא דְּאֵלּוּ דְּבָרִים', אָנוּ מוֹנִים אֶת הַדְּבָרִים "שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא", וּבֵינֵיהֶם: "הַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית". 'הַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ' הֻזְכְּרָה בֵּינוֹת לְמִצְווֹת כֹּה גְּדוֹלוֹת, כְּ'כִבּוּד אָב וָאֵם', 'גְּמִילוּת חֲסָדִים' וָעוֹד, מִכָּךְ נוּכַל לִלְמֹד עַל חֲשִׁיבוּתָהּ הָרַבָּה. נְנַסֶּה אֵפוֹא לְהָאִיר אֶת הַדְּבָרִים מִתּוֹךְ דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ.

מְפֻרְסֶמֶת הִיא הָאִמְרָה הַשְּׁגוּרָה בְּפִי הָעוֹלָם, כִּי לֹא לְחִנָּם בָּחַר הַ'שֻּׁלְחָן עָרוּךְ' לִפְתֹּחַ אֶת סִפְרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁבּוֹ הוּא מְלַמֵּד אֶת הַנְהָגַת חַיֵּי הַיְּהוּדִי, בַּמִּלִּים: "יִתְגַּבֵּר כָּאֲרִי לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר לַעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ, שֶׁיְּהֵא הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר", כִּי יְסוֹד כָּל הַמִּצְווֹת וַעֲבוֹדַת ה' טָמוּן בַּהֲלָכָה זוֹ; כַּאֲשֶׁר נִפְתָּח הַיּוֹם בְּהִתְגַּבְּרוּת לְהַשְׁכָּמָה בִּזְרִיזוּת כָּרָאוּי, אֲזַי הוּא יַמְשִׁיךְ כָּרָאוּי.

בְּכָךְ דָּרְשׁוּ אֶת דִּבְרֵי הַגְּמָרָא (בְּרָכוֹת נח א): "הַבָּא לְהָרְגְךָ - הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ", שֶׁסּוֹד הַהִתְגַּבְּרוּת עַל הַיֵּצֶר הָרַע הַבָּא לְהוֹרְגֵנוּ טָמוּן בְּהַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר. כִּי כְּשֶׁפּוֹתֵחַ הָאָדָם אֶת הַיּוֹם בְּהִתְגַּבְּרוּת כֹּה גְּדוֹלָה עַל הַיֵּצֶר הַמְפַתֵּהוּ לְהַמְשִׁיךְ לִשְׁכַּב, חוּט שֶׁל חֶסֶד נִמְשָׁךְ עָלָיו לְמֶשֶׁךְ הַיּוֹם כֻּלּוֹ, וּבְכֹחוֹ לְהַצִּילוֹ מִפִּתּוּיֵי הַיֵּצֶר הַקָּם עָלָיו ('פֶּלֶא יוֹעֵץ' עֵרֶךְ הַשְׁכָּמָה).

אַל יְהִי כְּבוֹד שָׁמַיִם פָּחוּת מִכְּבוֹדְךָ

עַל חֲשִׁיבוּת הַהַשְׁכָּמָה לִתְפִלָּה כָּתַב בְּסֵפֶר 'מְנוֹרַת הַמָּאוֹר' (א צא):

"לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָרִיז וּמָהִיר לָקוּם בַּבֹּקֶר מִמִּטָּתוֹ בְּלִי עַצְלוּת, לְהוֹדוֹת לָאֵל יִתְבָּרַךְ עַל חֲסָדָיו אֲשֶׁר עָשָׂה עִמּוֹ... וְאִם יְהֵא מְנֻמְנָם בַּשֵּׁנָה יָשִׂים בְּלִבּוֹ שֶׁאִם יִקְרָאֵנוּ אָדָם לְהַרְוִיחַ אֲפִלּוּ זָהוּב אֶחָד, יַשְׁכִּים בִּמְהֵרָה... מָה יֵשׁ לַעֲשׂוֹת לַעֲבוֹדַת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם?!... וְאָז יַקְדִּים בְּלֵב שָׁלֵם לְהַשְׁכִּים לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא לֵילֵךְ לְהִתְפַּלֵּל..."

הַ'חַיֵּי אָדָם' בְּצַוָּאָתוֹ הַנּוֹדַעַת ('בֵּית אַבְרָהָם' אוֹת ח) בֵּאֵר אֶת הַדְּבָרִים בְּדֶרֶךְ מָשָׁל, בְּרוּחַ אוֹתָם הַיָּמִים:

הִנֵּה, כְּשֶׁנּוֹסֵעַ הַסּוֹחֵר לַיָּרִיד הַמִּתְקַיֵּם בְּלַייפְּצִיג מִדֵּי תְּקוּפָה, כַּמָּה הוּא זָהִיר בִּימֵי הַיָּרִיד לַעֲמֹד מִמִּטָּתוֹ בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם, כְּדֵי לֹא לְהַחְמִיץ הִזְדַּמְּנוּת שֶׁאוּלַי תִּקָּרֶה לְפָנָיו לִרְכֹּשׁ סְחוֹרָה בִּמְחִיר זוֹל, כְּדֵי לְמָכְרָהּ לְאַחַר מִכֵּן בְּדָמִים מְרֻבִּים.

וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר: וּמָה בְּעִנְיְנֵי סְחוֹרָה שֶׁהָרֶוַח בָּהּ אֵינוֹ בָּטוּחַ כְּלָל; שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא סְחוֹרָה בְּזוֹל, וְאַף אִם יִמְצָא, שֶׁמָּא תִּנָּזֵק אוֹ תִּגָּנֵב מֵאִתּוֹ בַּדֶּרֶךְ, וְשֶׁמָּא לֹא יַצְלִיחַ לְבַסּוֹף לְמָכְרָהּ. וּבְכָל זֹאת הַסּוֹחֵר מַקְפִּיד לָקוּם מֻקְדָּם בִּימֵי הַיָּרִיד, שֶׁמָּא וְאוּלַי יְסַיַּע לוֹ הַדָּבָר לְהַרְוִיחַ עוֹד קִמְעָא. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מִצְוַת הַתְּפִלָּה שֶׁכָּל חַיֵּי הָאָדָם תְּלוּיִים בָּהּ, וְאַף אִם חָלִילָה לֹא תֵּעָנֶה תְּפִלָּתוֹ, הַמִּצְוָה תִּשָּׁאֵר בְּיָדוֹ לָנֶצַח וּלְעוֹלָם לֹא תֹּאבַד מִמֶּנּוּ, בְּוַדַּאי עָלָיו לְהַקְפִּיד לְהַשְׁכִּים בַּבֹּקֶר כְּדֵי לְקַיְּמָהּ כָּרָאוּי, שֶׁחָלִילָה לֹא יַפְסִיד שָׂכָר כֹּה רַב בִּשְׁבִיל עַצְלוּת מוּעֶטֶת.

הַ'סֵּדֶר' בַּעֲבוֹדַת ה' כְּ'קֶשֶׁר שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת'

רָגִיל הָיָה הַמַּשְׁגִּיחַ רַבִּי יְרֻחָם מִמִּיר, לְהַמְחִישׁ בְּשֵׁם רַבּוֹ הַסַּבָּא מִקֶּלֶם אֶת חֲשִׁיבוּת הַ'סֵּדֶר' בַּעֲבוֹדַת ה', לַקֶּשֶׁר הַנַּעֲשֶׂה בְּשַׁרְשֶׁרֶת שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת; אַף שֶׁבְּוַדַּאי הָעִקָּר הֵן הַמַּרְגָּלִיּוֹת, וְהַקֶּשֶׁר טָפֵל לָהֶן, חֲשִׁיבוּת הַקֶּשֶׁר כֹּה רַבָּה, שֶׁהֲלֹא אִם יַתִּירוּ אֶת הַקֶּשֶׁר יִפְּלוּ כָּל הַמַּרְגָּלִיּוֹת אַרְצָה.

כָּזוֹ הִיא חֲשִׁיבוּתוֹ שֶׁל הַ'סֵּדֶר' בַּעֲבוֹדַת הַיּוֹם; הוּא הַשּׁוֹמֵר אֶת כָּל הַקִּנְיָנִים שֶׁרוֹכֵשׁ הָאָדָם בַּעֲבוֹדַת יוֹמוֹ. עַל כֵּן אִם הוּא מַקְפִּיד לָקוּם מִשְּׁנָתוֹ בִּזְמַן קָבוּעַ, וְעַל יְדֵי כָּךְ לְהִתְפַּלֵּל בִּזְמַן קָבוּעַ, אַף כָּל תּוֹרָתוֹ, תְּפִלָּתוֹ וּמִצְווֹתָיו נַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ שֶׁל סֵדֶר וּקְבִיעוּת, וְרַק כָּךְ יָכוֹל הוּא לִהְיוֹת בָּטוּחַ שֶׁהַקִּנְיָנִים הָרוּחָנִיִּים שֶׁיִּרְכֹּשׁ בַּעֲבוֹדַת יוֹמוֹ יִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹ לָנֶצַח ('דַּעַת תּוֹרָה' בַּמִּדְבָּר עמ' יז).

אַף הַמַּשְׁגִּיחַ הַגְּרִ"י לֶוִינְשְׁטֵיין, מִגְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי קֶלֶם, הִקְפִּיד מְאֹד לְהַשְׁכִּים בִּזְמַן קָבוּעַ כְּדֵי לְהִתְכּוֹנֵן לַתְּפִלָּה. רָגִיל הָיָה לוֹמַר בְּשִׂיחוֹתָיו, שֶׁתְּפִלָּה בְּלֹא הֲכָנָה אֵינָהּ תְּפִלָּה, וְאִם לֹא בָּאִים אֵלֶיהָ בִּזְמַן לֹא יְכוֹלִים לְכַוֵּן כָּרָאוּי. מִתּוֹךְ כָּךְ אַף הוּא עַצְמוֹ נִזְהַר לָבוֹא תָּמִיד זְמַן רַב קֹדֶם הַתְּפִלָּה, לְהִתְכּוֹנֵן כָּרָאוּי וְלִפְתֹּחַ אֶת הַתְּפִלָּה כְּסִדְרָהּ בַּאֲמִירַת בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר בְּקוֹל וּבְכַוָּנָה. תַּלְמִידָיו מְעִידִים כִּי מֵעוֹלָם לֹא אֵחַר לַתְּפִלָּה, זוּלַת פַּעַם אַחַת, בַּתְּקוּפָה שֶׁיְּשִׁיבַת מִיר שָׁהֲתָה בְּקַיְידָאן. הָיָה זֶה כַּאֲשֶׁר לָן הַמַּשְׁגִּיחַ בַּחֶדֶר שֶׁשָּׂכְרוּ לוֹ בָּאַכְסַנְיָה, וּבַבֹּקֶר מָצָא נוֹצוֹת שֶׁיָּצְאוּ מֵהַשְּׂמִיכָה שֶׁהִתְכַּסָּה בָּהּ. כֵּיוָן שֶׁחָשַׁשׁ שֶׁמָּא אֵרַע הַדָּבָר מֵחֲמָתוֹ וְיִכָּשֵׁל בְּאִסּוּר גֶּזֶל, טָרַח לְלַקֵּט אֶת הַנּוֹצוֹת אַחַת לְאַחַת, וּמִתּוֹךְ כָּךְ אִחֵר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם לַתְּפִלָּה.

עוֹד סֻפַּר שֶׁבְּמֶשֶׁךְ תְּקוּפָה אֲרֻכָּה מִמֵּן מִכַּסְפּוֹ עוֹזֶרֶת בַּיִת לְמִשְׁפַּחַת אַבְרֵךְ בַּעַל מַעֲלָה מִמְּקֹרָבָיו, כְּדֵי שֶׁתִּשְׁהֶה עִם יְלָדָיו בִּשְׁעַת הַבֹּקֶר וְכָךְ יוּכַל הַלָּה לָבוֹא לַתְּפִלָּה בַּזְּמַן ('מוֹפֵת יְחֶזְקֵאל' עמ' מד-מה).

סְגֻלָּה לַאֲרִיכוּת יָמִים

בְּמַסֶּכֶת אָבוֹת (ג י) מָנוּ אֶת "שֵׁנָה שֶׁל שַׁחֲרִית" בֵּין הַדְּבָרִים שֶׁ"מּוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם". מֵאִידָךְ, הַמַּשְׁכִּים בַּבֹּקֶר לַתְּפִלָּה וְשׁוֹהֶה בָּהּ מִתְּחִלָּתָהּ וְעַד סוֹפָהּ, סְגֻלָּה הִיא בַּעֲבוּרוֹ לַאֲרִיכוּת יָמִים. כְּפִי שֶׁהוּבָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת ח א) שֶׁכַּאֲשֶׁר סִפְּרוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן שֶׁקַּיָּמִים זְקֵנִים בְּבָבֶל, תָּמַהּ עַל כָּךְ, שֶׁהֲלֹא הַבְטָחַת הַתּוֹרָה (דְּבָרִים יא כא): "לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם" נֶאֶמְרָה רַק "עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לַאֲבֹתֵיכֶם" - בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? אַךְ כְּשֶׁסִּפְּרוּ לוֹ שֶׁזְּקֵנִים אֵלּוּ מַקְפִּידִים לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נָחָה דַּעְתּוֹ, שֶׁזָּכוּ לַאֲרִיכוּת יָמִים מִכֹּחַ הַנְהָגָתָם זוֹ.

עַל מָרָן הַסְּטַיְפְּלֶר סֻפַּר כִּי כְּשֶׁבָּא לְפָנָיו אַבְרֵךְ צָעִיר וְסִפֵּר לוֹ כִּי כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לַגִּיל שֶׁבּוֹ נִפְטַר אָבִיו, חוֹשֵׁשׁ הוּא לְחַיָּיו [כְּדִבְרֵי הַמִּדְרָשׁ (ב"ר תּוֹלְדוֹת סה יב): "הִגִּיעַ אָדָם לְפֶרֶק אֲבוֹתָיו... יִדְאַג מִן הַמִּיתָה"], יָעַץ לוֹ הַסְּטַיְפְּלֶר עַל פִּי דִּבְרֵי הַגְּמָרָא הָאֲמוּרִים שֶׁיַּקְפִּיד לְהַשְׁכִּים לַתְּפִלָּה וְלִשְׁהוֹת בָּהּ מִתְּחִלָּתָהּ עַד סוֹפָהּ (קֻנְטְרֵס 'מִסְפֵּד גָּדוֹל' עמ' נג).

מַעֲשֵׂה אֱמוּנִים

סִפּוּר שְׁבוּעִי עַל אָמֵן וּתְפִלָּה

רַבִּי שַׁבְּתַי הַכּוֹרֵךְ דָּבוּק בִּתְפִלָּתוֹ

מַעֲשֶׂה הָיָה בְּסָנֶגוֹרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הָרְהַ"ק רַבֵּנוּ לֵוִי יִצְחָק מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב זיע"א, שֶׁיָּשַׁב לְצַד הַמַּגִּיד הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִקּוֹזְ'נִיץ זיע"א. בְּתוֹךְ נֹעַם שִׂיחַ דְּבָרָיו הֶעֱלָה בִּפְנֵי בֶּן שִׂיחוֹ אֶת הַתְּמִיהָה הַמִּתְבַּקֶּשֶׁת: כֵּיצַד זָכָה אָבִיו, רַבִּי שַׁבְּתַי הוֹפְשְׁטֵיין הַכּוֹרֵךְ שֶׁהָיָה אִישׁ פָּשׁוּט וְתָמִים, לְבֵן גָּדוֹל שֶׁכָּמוֹהוּ אֲשֶׁר הֵאִיר אֶת עֵינֵי הָעוֹלָם כֻּלּוֹ?

הַמַּגִּיד הִקְשִׁיב לַשְּׁאֵלָה וְחִיּוּךְ פָּשַׁט עַל שְׂפָתוֹתָיו; "אָכֵן, יְהוּדִי פָּשׁוּט וְתָמִים הָיָה אָבִי", אָמַר, "אַךְ עִם כָּל זֹאת הָיָה חָסִיד וּמְדַקְדֵּק בְּמִצְווֹת. אִם בִּרְצוֹנְכֶם לִשְׁמֹעַ מַעֲשֶׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַסְבִּיר אֶת גַּדְלוּתוֹ, אוּכַל לְהַצְבִּיעַ עַל הַמַּעֲשֶׂה דִּלְהַלָּן:

הָעִיר אוֹסְטְרוֹבְצָה שְׁרוּיָה הָיְתָה בְּאֵבֶל; 'הַחַזָּן דְּמָתָא', אֲהוּב הַקָּהָל, הָלַךְ לְעוֹלָמוֹ זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים, כְּשֶׁהוּא מוֹתִיר אַחֲרָיו חָלָל רֵיק. הָיָה זֶה לְמָחֳרַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעוֹד בְּטֶרֶם תַּמּוּ יְמֵי הָאֵבֶל מִהֲרוּ בְּנֵי הַקְּהִלָּה לְמַסָּע חִפּוּשִׂים אַחַר חַזָּן רָאוּי שֶׁיְּמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ שֶׁל הַחַזָּן הַמָּנוֹחַ בִּתְפִלּוֹת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ.

הַמְּלָאכָה הָיְתָה קָשָׁה. לֹא בְּנָקֵל נִתָּן הָיָה לְהַשִּׂיג אָדָם בַּעַל שִׁעוּר קוֹמָה הָרָאוּי לְמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ שֶׁל הַחַזָּן הַדָּגוּל שֶׁשִּׁמֵּשׁ בַּקֹּדֶשׁ עַד עַתָּה. שֵׁמוֹת עָלוּ וְיָרְדוּ, וְלֹא נִמְצָא הַמֻּעֲמָד הַמַּתְאִים.

אֶל הֶחָלָל הָרֵיק הַלָּזֶה בָּחַר לְהִכָּנֵס לֹא אַחֵר מֵאֲשֶׁר מוּנִישׁ הַחַיָּט.

מוּנִישׁ זֶה גָּדַל בְּאוֹסְטְרוֹבְצָה מֵרֵאשִׁית שְׁנוֹת יַלְדוּתוֹ. כְּיֶלֶד מִן הַמִּנְיָן נִשְׁלַח לִלְמֹד בַּ'חֵידֶר', אוּלָם עַד מְהֵרָה נוֹכְחוּ הוֹרָיו לִרְאוֹת כִּי בְּנָם אֵינוֹ מְסֻגָּל לָשֶׁבֶת וְלִלְמֹד לְאֹרֶךְ זְמַן. הוּא הֶעֱבִיר אֶת מְחַנְּכָיו תְּלָאוֹת, וּבְלֵית בְּרֵרָה הֶחְלִיטוּ הוֹרָיו כִּי מוּטָב יַעֲשׂוּ אִם יִתְּנוּהוּ לְבַעַל מְלָאכָה שֶׁיְּלַמְּדוֹ מִקְצוֹעַ, וְכָךְ יַרְחִיק אוֹתוֹ לְכָל הַפָּחוֹת מֵהַבַּטָּלָה.

בְּלֵב כָּבֵד נִלְקַח מוּנִישׁ לְבֵיתוֹ שֶׁל הַחַיָּט שֶׁנֶּעְתַּר לְהַעֲסִיקוֹ כְּשׁוּלְיָה וּלְלַמְּדוֹ אֶת רָזֵי הַמִּקְצוֹעַ. הַפַּעַם מוּנִישׁ לֹא אִכְזֵב, וְהוּא עָשָׂה חַיִל בִּמְלֶאכֶת הַחַיָּטוּת. בַּשָּׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת שִׁמֵּשׁ כְּעוֹזֵר לַחַיָּט, אַךְ אַט אַט רָכַשׁ אֶת רָזֵי הַמִּקְצוֹעַ וְהֵחֵל לַעֲבֹד כְּעַצְמָאִי.

בְּגִיל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה כְּבָר יָצָא שְׁמוֹ לְמֵרָחוֹק כְּחַיָּט מֻמְחֶה אֲשֶׁר אֵין לוֹ מִתְחָרִים. נְגִידִים וְשׁוֹעֵי אֶרֶץ שִׁחֲרוּ לְפִתְחוֹ, וּקְהַל לָקוֹחוֹתָיו הַיְּקָרָתִי הִתְרַחֵב בְּכָל יוֹם וָיוֹם. מוּנִישׁ הָלַךְ וְהִתְעַשֵּׁר, וּבַד בְּבַד הָלְכָה גַּאֲוָתוֹ וְגָדְלָה. שׁוּב לֹא הָיָה נָאֶה לוֹ לָדוּר בֵּין אֶחָיו הַיְּהוּדִים, וְהוּא רָכַשׁ לְעַצְמוֹ דִּירָה בִּשְׁכוּנַת הַנָּכְרִים, סָמוּךְ וְנִרְאֶה לְלָקוֹחוֹתָיו הַנֶּאֱמָנִים שֶׁהָיוּ יוֹצְאִים וּבָאִים בְּבֵיתוֹ כְּבְתוֹךְ שֶׁלָּהֶם.

לְדַאֲבוֹן לֵב, הִתְרַחֵק מוּנִישׁ מֵאֶחָיו הַיְּהוּדִים אַף בַּהֲלִיכוֹתָיו. הוּא הִתְאִים אֶת הַנְהָגוֹתָיו וְאֶת מַלְבּוּשָׁיו לַסְּבִיבָה הַגּוֹיִית שֶׁבָּהּ דָּר וְזָנַח כִּמְעַט לַחֲלוּטִין אֶת הַדָּת וְאֶת אָרְחוֹתֶיהָ.

*

כִּשְׁרוֹן מוּלָד הָיָה לוֹ לְמוּנִישׁ עוֹד מִשַּׁחַר טַל יַלְדוּתוֹ, וְהוּא לֹא זָנַח אוֹתוֹ מֵעוֹלָם וְאַף הִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּכָל עֵת מְצֹא.

מוּנִישׁ אָהַב וְגַם יָדַע הֵיטֵב לָשִׁיר. אַף בִּסְבִיבָתוֹ הַגּוֹיִית הִכִּירוּ הַכֹּל בְּכִשְׁרוֹן זֶה, הֱיוֹת שֶׁתָּדִיר הָיוּ שְׂפָתָיו דּוֹבְבוֹת שִׁירִים, פִּיּוּטִים וּמִזְמוֹרִים. תּוֹךְ כְּדֵי עֲבוֹדָתוֹ, כְּשֶׁהַמַּחְטִים תְּחוּבִים בְּפִיו, הָיָה הוּא מְסַלְסֵל בְּקוֹלוֹ וּמַנְעִים בְּאָזְנֵי שׁוֹמְעָיו שֶׁהִזְדַּמְּנוּ לְחַדְרוֹ לְצֹרֶךְ מְלַאכְתּוֹ. אַךְ לֹא פַּעַם הִצְטָרְפוּ לְמַאֲזִינָיו גַּם אוֹרְחִים בִּלְתִּי קְרוּאִים... עוֹבְרֵי אֹרַח הִקְשִׁיבוּ לוֹ חֶרֶשׁ מִתַּחַת לַחֲלוֹנוֹת בֵּיתוֹ, לְאַחַר שֶׁנִּשְׁאֲבוּ כִּבְמַטֵּה קֶסֶם אַחַר הַשִּׁירָה הָעֲנֻגָּה, וְרָווּ עֹנֶג מִצְּלִילֶיהָ.

*

כָּאָמוּר, הָיָה זֶה בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה כְּשֶׁהִתְקַבְּלָה הַיְּדִיעָה עַל פְּטִירָתוֹ הַפִּתְאוֹמִית שֶׁל שְׁלִיחַ הַצִּבּוּר. בְּנֵי הַקְּהִלָּה הִתְאַרְגְּנוּ לִמְצֹא מְמַלֵּא מָקוֹם רָאוּי, אוּלָם לְבֵינְתַיִם, יָשַׁב מוּנִישׁ בְּחַדְרוֹ וְהָגָה תָּכְנִיּוֹת.

לְבַסּוֹף גָּמְלָה הַהַחְלָטָה בְּלִבּוֹ. הוּא הֵחִישׁ פְּעָמָיו לְעֵבֶר בֵּיתוֹ שֶׁל הַפָּרִיץ הַמְּמֻנֶּה עַל הַמָּחוֹז, יְדִידוֹ מִשֶּׁכְּבָר הַיָּמִים. מוּנִישׁ יָדַע כִּי בְּדַרְכֵי שָׁלוֹם לֹא יְאוֹתוּ בְּנֵי הַקְּהִלָּה לְמַנּוֹתוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, עַל כֵּן הֶחְלִיט לִנְקֹט תַּחְבּוּלָה מִתְחַכֶּמֶת.

אֵין לָדַעַת אֵיךְ וְכֵיצַד הִשְׁפִּיעַ מוּנִישׁ עַל יְדִידוֹ הַפָּרִיץ, אַךְ עֻבְדָּה הִיא כִּי יָמִים סְפוּרִים טֶרֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים קִבְּלוּ רָאשֵׁי הַקְּהִלָּה מִכְתָּב רִשְׁמִי מֵאֵת הַפָּרִיץ הַמְּמֻנֶּה עַל הַמָּחוֹז, וּבוֹ הוֹרָאָה בְּרוּרָה וְנֶחֱרֶצֶת: מוּנִישׁ יְכַהֵן כִּשְׁלִיחַ צִבּוּר כְּכָל שֶׁיִּרְצֶה, הָחֵל מִכְּנִיסַת יוֹם הַכִּפּוּרִים וְעַד לִיצִיאָתוֹ.

הַיְּדִיעָה נָחֲתָה עַל בְּנֵי הַקְּהִלָּה כְּרַעַם בְּיוֹם בָּהִיר. לְחַזָּן גָּרוּעַ מִזֶּה לֹא יָכְלוּ לְיַחֵל. עִם כָּל הַכָּבוֹד לְקוֹלוֹ הֶעָרֵב וּלְשִׁירָתוֹ הַמְּדֻיֶּקֶת, הֵם לֹא חָשְׁבוּ לְרֶגַע כִּי דַּוְקָא מוּנִישׁ, הַפּוֹחֵז וּפוֹרֵק הָעֹל, הוּא זֶה שֶׁיְּמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ שֶׁל הַחַזָּן הַצַּדִּיק וִירֵא הַשָּׁמַיִם.

אַף כִּי לֹא הָיָה בְּיָדָם לְהָפֵר אֶת צַו הַפָּרִיץ, בְּסֵתֶר לִבָּם גָּמְרוּ אֹמֶר לַעֲשׂוֹת הַכֹּל שֶׁלֹּא יָקוּם הַדָּבָר וְלֹא יִהְיֶה; הֵן לֹא יִתָּכֵן שֶׁקּוֹלוֹ שֶׁל מוּנִישׁ יִשָּׁמַע בַּחֲלַל בֵּית הַכְּנֶסֶת בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בְּיוֹתֵר בַּשָּׁנָה.

לֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים. מִתְפַּלְּלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת הִשְׁפִּילוּ עֵינֵיהֶם לַקַּרְקַע כַּאֲשֶׁר נִגַּשׁ מוּנִישׁ בְּקוֹמָה זְקוּפָה וּבִצְעָדִים בְּטוּחִים לְעֵבֶר הָ'עַמּוּד' כְּשֶׁטַּלִּיתוֹ הַצְּחוֹרָה מֻפְשֶׁלֶת עַל פָּנָיו. הַמִּתְפַּלְּלִים הִבִּיטוּ זֶה בָּזֶה בְּמַבָּטִים נוּגִים. מוּנִישׁ כִּחְכֵּחַ בִּגְרוֹנוֹ וּכְמוֹ קוֹרֵא עַל עַצְמוֹ סִלְסֵל: "עַל דַּעַת הַמָּקוֹם וְעַל דַּעַת הַקָּהָל... אָנוּ מַתִּירִין לְהִתְפַּלֵּל עִם הָעֲבַרְיָנִים".

מוּנִישׁ עָמַד לְהַתְחִיל בְּ'כָל נִדְרֵי'. אַךְ פָּתַח הַנָּבָל אֶת פִּיו, נִשְׁמְעוּ מִכָּל עֵבֶר יִלְלוֹת צַעַר וּכְאֵב. אַנְשֵׁי הָעִיר לֹא יָכְלוּ לִכְבֹּשׁ אֶת כְּאֵבָם. עַל מָה עָשָׂה ה' לָהֶם כָּכָה? מִפְּנֵי מָה נִגְזַר עֲלֵיהֶם חַזָּן כָּזֶה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים?

עִם סִיּוּם תְּפִלַּת 'כָל נִדְרֵי' עָבַר לַחַשׁ שֶׁל הַסְכָּמָה בֵּין הַצִּבּוּר; כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד הֵחֵלּוּ לוֹמַר אֶת מִלּוֹת הַתְּפִלָּה בְּקוֹל רָם, יַחַד עִם הַחַזָּן, תּוֹךְ שֶׁהֵם מַכִּים נִרְגָּשׁוֹת עַל עַמּוּדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁלִּפְנֵיהֶם. מוּנִישׁ הַמֻּפְתָּע נִסָּה לְהַגְבִּיהַּ אֶת קוֹלוֹ, אוּלָם הַמִּתְפַּלְּלִים לֹא שָׁתְקוּ. הַקָּהָל כֻּלּוֹ שָׁאַג בְּקוֹל גָּדוֹל יַחַד עִמּוֹ אֶת מִלּוֹת הַתְּפִלָּה.

תְּפִלַּת מַעֲרִיב הִסְתַּיְּמָה מִבְּלִי שֶׁנִּשְׁמַע בֶּחָלָל וְלוּ הֶגֶה מִקּוֹלוֹ שֶׁל מוּנִישׁ. לְמָחֳרַת הַיּוֹם נִסָּה מוּנִישׁ אֶת מַזָּלוֹ שׁוּב, אוּלָם הַקָּהָל לֹא וִתֵּר. הֵדֵי הַשְּׁאָגוֹת וְרַעֲמַת הַחֲבָטוֹת נִשְׁמְעוּ לְמֵרָחוֹק. מוּנִישׁ נִסָּה לְהַשְׁמִיעַ אֶת קוֹלוֹ לְלֹא הֶרֶף, אַךְ לַשָּׁוְא. מִשֶּׁהִגִּיעָה תְּפִלַּת נְעִילָה לְסִיּוּמָהּ נָטַשׁ מוּנִישׁ אֶת הָעַמּוּד בְּבֹשֶׁת פָּנִים, עוֹד בְּטֶרֶם אֲמִירַת הַקַּדִּישׁ הָאַחֲרוֹן.

הַתְּקִיעָה הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּשְׁמְעָה לִפְנֵי אֲמִירַת "תִּתְקַבַּל" נִשְׁמְעָה כִּתְרוּעַת נִצָּחוֹן עַל הָרָשָׁע שֶׁנֶּאֱלַץ לִבְרֹחַ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת בְּבִזָּיוֹן וּבְקֶצֶף.

בְּאוֹתָם יָמִים הָיוּ רְגִילִים לְיַצֵּר אֶת כְּרִיכוֹת הַמַּחֲזוֹרִים מִלּוּחוֹת עֵץ, עֻבְדָּה שֶׁסִּיְּעָה לִבְנֵי הַקְּהִלָּה לְהוֹסִיף רַעַשׁ וַהֲמֻלָּה. הֵם חָבְטוּ עִם הַמַּחֲזוֹרִים בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, וּבְמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים נוֹכְחוּ לִרְאוֹת כִּי בְּשֶׁל עָצְמַת הַחֲבָטוֹת נִקְרְעוּ רַבִּים מֵהַמַּחֲזוֹרִים וְנִזְקְקוּ לִכְרִיכָה מְחֻדֶּשֶׁת.

אֵי שָׁם, בְּפִנַּת בֵּית הַכְּנֶסֶת, עָמַד רַבִּי שַׁבְּתַי הוֹפְשְׁטֵיין הַכּוֹרֵךְ שֶׁזֶּה עַתָּה סִיֵּם אֶת תְּפִלָּתוֹ הַזַּכָּה. וְהִנֵּה נִגְּשׁוּ אֵלָיו כַּמָּה מִצְּעִירֵי הַמִּתְפַּלְּלִים כְּשֶׁחִיּוּךְ דַּק עַל שִׂפְתוֹתֵיהֶם וְאָמְרוּ לוֹ: "רַבִּי שַׁבְּתַי, כַּנִּרְאֶה הִתְפַּלַּלְתָּ טוֹב, שֶׁכֵּן פַּרְנָסָתְךָ בָּחֳדָשִׁים הַקְּרוֹבִים מֻבְטַחַת..."

לְתַדְהֵמָתָם הִבִּיט בָּהֶם רַבִּי שַׁבְּתַי בְּפַלְיָאָה. הוּא לֹא הֵבִין כְּלָל עַל מָה הֵם מְדַבְּרִים... הֵם נִסּוּ לְהַסְבִּיר לוֹ בְּשֵׁנִית כִּי בְּשֶׁל הַחֲבָטוֹת הָעַזּוֹת נִקְרְעוּ כְּרִיכוֹתֵיהֶם שֶׁל מַחֲזוֹרִים רַבִּים וְעַתָּה יִצְטָרְכוּ לְכוֹרְכָם, אוּלָם רַבִּי שַׁבְּתַי לֹא יָדַע עַל אֵלּוּ חֲבָטוֹת מְדֻבָּר.

עַד מְהֵרָה הִתְבָּרְרָה הָעֻבְדָּה הַמַּפְעִימָה; כֹּה שָׁקוּעַ הָיָה רַבִּי שַׁבְּתַי בִּתְפִלָּתוֹ, עַד שֶׁלֹּא שָׂם לֵב כְּלָל לָרַעַשׁ וְלַהֲמֻלָּה שֶׁשָּׂרְרוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. הַצְּעָקוֹת, כְּמוֹ הַחֲבָטוֹת, לֹא הִגִּיעוּ כְּלָל לְאָזְנָיו. הוּא הָיָה שָׁקוּעַ בִּתְפִלָּתוֹ הַנִּלְהֶבֶת וְלֹא חָשׁ בְּדָבָר.

סִיֵּם הַמַּגִּיד מִקּוֹזְ'נִיץ אֶת סִפּוּרוֹ הַמַּדְהִים, וְרַבִּי לֵוִי יִצְחָק מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב נַעֲנָה מִיָּד וְאָמַר בְּהִתְפַּעֲלוּת: "יְהוּדִי בַּעַל דַּרְגַּת תְּפִלָּה שֶׁכָּזוֹ, אֲשֶׁר הִתְפַּלֵּל בְּמֶשֶׁךְ כָּל יוֹם הַכִּפּוּרִים בִּכְזוֹ דְּבֵקוּת מִבְּלִי לָשִׂים לֵב לַמְּהוּמָה הָאַדִּירָה הַמִּתְחוֹלֶלֶת סְבִיבוֹ - לֹא יִפָּלֵא אֵפוֹא כֵּיצַד זָכָה לְעֵת זִקְנוּתוֹ לְבֵן כֹּה גָּדוֹל כְּמוֹכֶם".

'בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ' חֵלֶק א סִפּוּר יא

shay עיצובים

וְכַאֲשֶׁר תָּקוּם מִן הַסֵּפֶר, תְּחַפֵּשׂ בַּאֲשֶׁר לָמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמוֹ. (אִגֶּרֶת הָרַמְבָּ"ן)

"בני אמונים" ת.ד. 102 בני ברק | פקס. 08-9746102 | מייל. 9139191@gmail.com | ניתן לקבל עלון זה במייל מידי שבוע

י"א תשרי תשפ"ב | **פרשת האזינו** | גליון 614

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

מעלת ההכנה והשמחה שבמצוות

הגמרא (סוכה לח.) אומרת שארבעת המינים הם "גירא בעיניה דסטנא", דהיינו כשמקיימים את ארבעת המינים זה כחיצים בעיני השטן, כביכול יורים בעיניו. נשאלת השאלה למה דווקא על ארבעת המינים נאמר כך, מה עם מצה או שופר (עליו כתוב לבלבל את השטן), ועוד הרבה מצוות עליהם לא נאמר כחיצים בעיני השטן. מה מיוחד בארבעת המינים שהשטן מפחד עד כדי שנחשב הדבר שיורים בעיניו?

נסביר זאת על פי הסיפור הידוע בגמרא (שבת לג.) ברבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו שיצאו מהמערה, אחרי 13 שנה שהיו עסוקים אך ורק בתורה, ולא היו מסוגלים לראות אנשים שעובדים ועמלים לפרנסתם, "עוזבים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה?", ואומרת הגמרא שכל מה שרבי אלעזר היה נותן בו עיניו ושורף, היה רבי שמעון מרפא, עד שראו יהודי אחד הולך בערב שבת עם הדסים, שאלוהו מה זה? אמר 'לכבוד שבת', שאלוהו למה שניים? אמר 'אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור', ונחה דעתו של רבי אלעזר.

מה מצא רבי אלעזר מיוחד בכך שנחה דעתו? הביאור הוא שרבי שמעון שאל אדם למעשיו, ונענה שהוא לוקח הדסים לכבוד שבת, כל מי שיסתכל בפוסקים והמפרשים, לא ימצא מקור להלכה שמחייב לקחת בשמים ולהריח אותם בשבת, אלא מי שהשבת יקרה בעיניו וחביבה אצלו, לוקח בשמים ומברך כדי ליקר את השבת בעיניו. אומר רבי שמעון לבנו, הרואה אתה איך יקרות המצוות בעיני ישראל? ובכך התיישבה דעתו.

מכאן למדים שחיבוב המצווה הוא דבר יקר לאין שיעור, בעולם הזה וכל שכן בשמיים. זהו בעצם כל הרעיון של ארבעת המינים. אם נתבונן נראה שהגמרא (סוכה מב.) אומרת על ארבעת המינים "מדאגבהיה נפק ביה", ברגע שאדם אחז בהם והגביה מעט יצא ידי חובה, וכל הנענועים שעושים בחג הסוכות הם לחיבוב מצווה, לא צריך אותם כדי לצאת ידי חובה, אבל אנו לוקחים ועושים הושענות והקפות, בהלל ועם ספר התורה, ומראים לקב"ה שזה הנשק שלנו והחיבור שלנו איתו, כשהשטן רואה שעם ישראל מחבבים כך את המצוות - זה כחיצים בעיניו, הוא יודע את חשיבותה של חיבוב המצוות, שזה הדבר שמייקר את עם ישראל בעיני הקב"ה, ואת זה הוא לא יכול לסבול.

הפסוק בהושע (ו, ב) אומר "יְחַיֵּנוּ מִיֹּמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו". מה הפשט? מבאר הגאון מוילנא, שאנו מזכירים כל הזמן את עקידתו של יצחק אבינו עליו השלום, ובזכותה אנו מבקשים שהקב"ה יצילנו ויגזור עלינו גזירות טובות, "וזכור לנו עקידתו של יצחק אבינו", ושואל הגאון הרי ידוע ששכר מצוות בהאי עלמא ליכא, הקב"ה לא משלם שכר מצוות בעולם הזה, אז איך אפשר לבקש שכר בזכות עקידת יצחק?

מתרץ הגאון, מה שהעקידה של יצחק עומדת לנו עד היום, זה לא מהעקידה עצמה, אלא מההליכה של אברהם ויצחק לפני העקידה, ולא ויתרו על אף הדרך וכל המכשולות, ויצחק אבינו בגדלותו ביקש מאביו 'תעקוד אותי טוב כדי שלא אפסל', מרוב חשקו לעשות רצון ה' בשלמות. אומר הגאון שזה הפשט, "יְחַיֵּנוּ מִיֹּמָיִם", עד ימינו אנו אנחנו נהנים בזכות אותם יומיים של הליכה, ויום העקידה בו עשו את רצון ה' - "בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ", הוא לעתיד לבוא כאשר נקום "וְנִחְיֶה לְפָנָיו", את זה נקבל למעלה בעולם האמת.

השפת אמת מבאר נפלא על המדרש (תנחומא אמור, כב) על הפסוק "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר...", שואל המדרש מה זה ביום הראשון, הרי סוכות הוא בט"ו לחודש, אומר המדרש "ראשון לחשבון עוונות". דהיינו, שביום הכיפורים נמחלו עוונותיהם של ישראל, ומיום הכיפורים ועד לסוכות כולם עסוקים במצות ומתכוננים לחג, וכשמגיע חג הסוכות, זה היום הראשון שמתחילים לחשבון עבירות, לפני כן לא רושמים בשמיים. כיצד ייתכן שלפני חג הסוכות, כשאנו סה"כ עושים קניות, עוברים מדוכן לדוכן וקונים סכך וארבעת המינים וכו', אבל לא מקיימים שום מצווה, אף עבירה לא נרשמת בשמיים, ודווקא כשמגיע חג הסוכות ואנו יושבים בסוכה ומקיימים מצוות סוכה וארבעת המינים, דווקא כאן הקב"ה לא מוותר ומתחיל לרשום עוונות, במה זה גרע מההכנות עצמם?

לפי זאת מבאר השפת אמת, שההכנה למצוה הרבה יותר חזקה מהמצווה עצמה, וכשם שהרהורי עבירה קשים מהעבירה, על אחת כמה וכמה שהרהורי מצווה גדולים יותר מהמצווה, עצם ההכנה וההשתוקקות למצוות היא מעלה נפלאה, לכן בימים הללו הקב"ה לא רושם לנו חובות, כי כאשר ישראל עסוקים במצוות אין קטרוג עליהם, אלא רק סניגוריה.

> כשם שהרהורי עבירה קשים מהעבירה, על אחת כמה וכמה שהרהורי מצווה גדולים יותר מהמצווה, עצם ההכנה וההשתוקקות למצוות היא מעלה נפלאה

הרב פלמן זצ"ל מספר, שהיה רואה את הרב כהנמן בבני ברק, הרבי מפוניבז', מגיע אחרי יום כיפור לרחבה מול בית הכנסת הגדול, להיכן שמוכרים ארבעת המינים, מסתובב כמה שעות אבל יוצא בידיים ריקות, וכך שוב ביום השני, ושוב ביום השלישי. מדובר ברב מפוניבז' שכל דקה שלו יקרה מפז. אף אחד לא ידע את פשר הדברים, ויהי הדבר לפלא. בלוויה של הרב היה תלמיד מובהק שלו שהספיד את הרב, שהשיב על כך תשובה.

הרב מפוניבז' היה ניצול שואה, שלא עלינו איבד את אשתו ושלושת ילדיו שהיו כל עולמו. כשהוא בא לארץ הוא היה שבור ומיואש כמעט לחלוטין, ולא יכל להחזיק מעמד. כדי לחזק את עצמו מה עשה? היה הולך לשוק ארבעת המינים, ורואה איך עם ישראל מחבבים מצוות, רואים לולב ואתרוג ובוחנים אחד אחד, ומשלמים ממיטב כספם, והיה אומר לקב"ה תראה איזה עם נפלא יש לך, כמה אהבה למצוות, ראה איך הם משתוקקים למצוות ובאיזו התלהבות, ואמר הרב שזה מה שעשה לו נחת, זה היה שווה לו הכל, וכך הצליח לעבור את כל המשברים שהיו בחייו.

זה הנשק הגדול שיש לעם ישראל, לא לעשות רק את מה שחייבים, את זה ודאי שעושים, אלא את ההכנות שהם לא דבר שחייבים מן הדין, אותם עושים בהשתוקקות ושמחה מעבר למה שחייב, ודאי שזה משרה על עם ישראל הרבה סנגוריה וזכויות, ובע"ה נזכה שהקב"ה יקים לנו את סוכת דוד הנופלת אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:07	19:17	20:01

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

לע"נ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

חישוב מסלול מחושב

היה זה ביום שני, כ' מנחם אב תש"פ. הרב א. עמד בתחנת האוטובוס בכיכר בעלזא בירושלים, והביט באופק ובשעון לסירוגין. הוא ממהר מאוד, אולם האוטובוס קו 450 בו הוא מבקש לנסוע לאשדוד, לא הופיע. כשהופיע - היו עליו שלושים נוסעים, ובתקופה זו לפני שנה בשל ההגבלות לא היו מעלים נוסעים נוספים לאוטובוס. אוטובוס ועוד אוטובוס חולף, והרב א. מבין שאין מנוס, הואיל והוא נורא ממהר, עליו לתפוס מונית ולנסוע לתחנה המרכזית.

הוא מגיע לתחנה המרכזית, נחפז לרציף, ומזדרז לעלות על האוטובוס שעומד לצאת. לאחר שהתיישב והסדיר את נשימתו החפוזה, גילה כי עלה על האוטובוס הלא נכון. הוא ביקש לנסוע לאשדוד בקו 438, אולם כיוון שרציפי אשדוד וראשון לציון סמוכים . זה לזה, והואיל ומספר הקו כה דומה - עלה על האוטובוס הנוסע לראשון לציון, קו 433.

על כזו התפתחות לא חלם בחלומות ההזויים ביותר. לא רק שלא הועיל בנסיעתו לתחנה המרכזית, אלא ששיבש את יומו עוד יותר, ועתה הוא בדרך לראשל"צ, משם יצטרך אוטובוס נוסף כדי להגיע לאשדוד. הוא ממהר לברר טלפונית כיצד, ומתברר כי ישנו קו מראשון לציון לאשדוד, העוצר באותה תחנה בה הוא יורד. אמנם הקו הזה אמור לעבור בתחנה בערך באותה דקה בה האוטובוס שלו אמור לעצור בה, ובכל זאת - הרב א. קיווה לטוב.

קיווה, והתבדה. כשהאוטובוס בו הוא נוסע, קו 433, עגן בתחנה בראשל"צ - ראה מהחלון כי האוטובוס לאשדוד מפליג מאותה תחנה מול עיניו. לא רק שנסע באוטובוס הלא נכון וירד בעיר זרה, גם האוטובוס לו הוא מצפה - זה עתה חלף על פניו, ועד האוטובוס הבא נכונה לו המתנה ארוכה. שרשרת של שיבושים... גרונו ניחר בצמא, והוא פנה לקיוסק קרוב להשיב את נפשו.

'אדוני מבעלזא?' - שאל אותו המוכר בקיוסק שלא ממין העניין, 'סלח לי, מתי האזכרה שלכם?' שאל במפתיע. 'האזכרה של מי?' - שאל הרב א. בפליאה. מה לו ולמוכר, ועל איזו אזכרה מדובר?! 'נו, של הרבי שלכם. מתי האזכרה שלו?' - שב המוכר ושאל בחוסר סבלנות. 'אה, אתה מתכוון ליום ההילולא של כבוד קדושת הרבי מבעלזא זכותו יגן עלינו? - זה הערב, הלילה!' - השיב הרב א. בהשתאות, ומיד מיהר לשאול: 'סלח לי שאני שואל, אבל מה לך ולאזכרה הזו?!'

'אה, האזכרה הזו היא כל הירושה שלי מאבי המנוח!' - אמר המוכר, 'תבין. אני לא דתי וגם אבא שלי לא היה. אבא שלי הכיר את הרבי מבעלזא בתל אביב, ותמיד עלה לציונו באזכרה שלו. לפני כמה חודשים הוא נפטר, זכרונו לברכה, וכמה ימים קודם, כשהיה חלוש וחולה, פקח את עיניו ואמר לי: אל תשכח לעלות לקבר של הרבי מבעלזא. תברר מתי האזכרה... ותבין...' - עיני המוכר מלאו דמעות, 'אבא לא הותיר לי פרוטה של ירושה, גם לא שורה של צוואה. כלום. זה המשפט האחרון ששמעתי ממנו, ללכת לאזכרה של הרבי מבעלזא. זכרתי שהתאריך הוא בעונה הזו, לא היה לי מושג מתי בדיוק, וכבר כמה ימים אני מחפש אדם כמוך שיוכל לתת לי את המידע. ואז אתה באת...' - סיים המוכר והודה לו בחום.

מטלטל. עומד לו יהודי בירושלים, ממהר לאשדוד, והכל משתבש. האוטובוסים לא עוצרים. הוא משלם על מונית לחינם. עולה על הקו הלא נכון ומגיע לראשל"צ במקום לאשדוד. ואז - הוא גם מחמיץ את האוטובוס מראשון לציון לאשדוד. שרשרת של שיבושים ותקלות, כמה פאשלות ביום אחד! וברגע אחד של הארה - נפקחות העיניים. אין כאן לא שיבוש ולא תקלה, לא פאשלה ולא טעות. יש כאן תכנון מסודר, להביא את אברך פלוני לקיוסק פלוני בראשון לציון. זה הכל. אותו מוכר זקוק למידע כדי להחזיק את הניצוץ היהודי שפועם בו, ואותו אברך נשלח לספק את המידע - כי כך רצה וגלגל בורא עולם, המנהל את העולם בחסדו!

אחים יקרים! כמה כדאי להפנים מסר זה, הבוקע מהסיפור אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. אנשים חושבים שהם חווים תקלות ושיבושים, ואינם יודעים כי הכל חלק מתוכנית סדורה, מסלול מחושב, הנהגה מלמעלה. אבא שבשמים משגיח ועינו נתונה על כל יהודי, והוא מנווט ומנהל את העולם בצורה הטובה ביותר!

ועכשיו - בחג השמחה ובהיכנסנו לצילא דמהימנותא - לצילו של אבא שבשמים, זה הזמן להטמיע את המסר הזה בכל העוצמה. כי איננו נכנסים רק לדירת עראי, אנחנו נכנסים לידיים של אבא, מחדדים בתוכנו את ההבנה כי אנו נתונים בידיו. זה מסר שהוא נכס לכל החיים, הבה נאמץ אותו בכל לב ונזכה לשמוח שמחת אמת כל ימות השנה!

לכאורה, חוויית השמחה אפשרית רק מתוך שפע ורוב טוב, מתוך מיטב התנאים ומירב הפינוקים. איך יתכן שפסגת השמחה השנתית היא דווקא בחג בו כולנו עוזבים את מיטב התנאים בסלון המרווח והממוזג, ועוברים לסוכה מטה ליפול המוצלת בענפי זרדים? איך יתכן שדווקא בצאתנו מהבית המוגן והחם, בעוזבנו את כסאות העור הנוחים והספות רחבות הידיים, ביושבנו בכסאות מתקפלים צפופים בסוכה קטנה - דווקא אז השמחה גואה ומרקיעה שחקים?! ועוד אחרי שבמשך השנה כולנו שומעים חדשות לבקרים, אירוע רודף אירוע, הגבלות קשיים ומניעות, כיצד נזכה אם כן להגיע לשמחת חג אמיתית?

מה יש בחג הזה שיכול לשמח אותנו? מה הדלק שמניע את השמחה בחג הזה, וכיצד הוא יכול לשמש אותנו גם השנה?! ביאור הדברים הוא, שחג הסוכות הוא חג שכל כולו חיבור אמת עם הקב"ה. אנחנו נכנסים לתוך בית שהוא יתברך שירטט את מפרט הבניה שלו, שהוא קבע אותו כצילו הפרטי, כשהוא זה שמזמין אותו לבוא להיכלו. הסוכה חייבת להיות ממוקמת תחת כיפת השמים, כדי שנחוש ונרגיש תחת חסותו של שוכן מרומים, וכל מה שמפריד בינינו אינו אלא צל דקיק שהוא קבע וביקש, כשמבין החרכים נוצצים אורות שמימיים המאירים עלינו בנגוהות עדינים...

> עיני המוכר מלאו דמעות, 'אבא לא הותיר לי פרוטה של ירושה, גם לא שורה של צוואה. כלום. זה המשפט האחרון ששמעתי ממנו, ללכת לאזכרה של הרבי מבעלזא

חג הסוכות, כל כולו הוא לשהות בצילו של מלכו של עולם. כל יהודי יוצא מהבית שהוא בנה לעצמו, מהבית אותו תכנן והוא 'שלו', מהתפיסה לפיה יש לו צל משלו, יש לו הגנה משלו מפני החום והקור, ויש לו מה שעוטף אותו - מה שהוא יצר במו ידיו. פתאום בבת אחת אנו יוצאים מכל החשיבה הזו, ומבינים כי אין כמו להיות בידיים של אבא - בצל שלו, בבית שהוא קבע, מחוברים אליו באמת, לא על ידי שום אמצעי גשמי.

זוהי המשמעות העמוקה שהרה"ק בעל ה'שפת אמת' זי"ע בסוכות תרמ"ה מגלה במצות סוכה: מצות סוכה היא מצוה של ביטחון, של הטמעת האמונה והביטחון בה'. אבא שבשמים אומר לכל יהודי: צא מדירת הקבע שבנית לעצמך, תפסיק לבנות על עצמך או על יכולותיך, על ביתך ועל מעונך. בוא אליי, תישען עליי, תיכנס בצל כנפיי. כאן תרגיש הכי בטוח ומוגן, כאן תוכל לשמוח באמת! ככל שנפנים שאנו משאירים מחוץ לסוכה את הדאגות והמתח, את חוסר האונים ואי הוודאות, ונכנסים לשהות בצל של אבא ולהרגיש מוגנים ובטוחים בידיו - כך הביטחון הזה ימלא את ליבנו בשמחה עצומה גם בשנה זו, ויקוים בנו 'ושמחת בחגך והיית אך שמח!'

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ
יוסף מנחם
אליהו בן מסיע־
דה ואהרון ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
אברהם אבוהרון
בן ג'נינה ז"ל

משל ונמשל

זמן שמחתנו

רבותינו קראו לחג הסוכות "זמן שמחתנו", על פי הפסוק, "וּשְׂמַחְתָּם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כג מ). לכאורה היה מקום לשאול למה נאמר כן דוקא על סוכות, בו אנו יוצאים לסוכת עראי ומבטלים מנוחיותינו, ולא נאמר כן על פסח בו יצאנו לחירות, או שבועות מתן תורתינו. כדי להבין זאת נפתח במשל:

נער קטן עלה לאוטובוס ובכה בקול גדול, שאלו הנהג למה תבכה? ענה הנער שמוכרח הוא לנסוע באוטובוס להגיע לביתו, אך אין הפרוטה מצויה בכיסו לשלם על הנסיעה. נכמרו רחמי הנהג והוציא מעות מכיסו, בעזרתם שילם הנער על הנסיעה, וקיבל כרטיס תמורתם ויצאו לדרכם. אחר זמן מה והנה רואה הנהג כי שב הילד לבכייתו, וישאלהו הנהג מה עכשיו... ויען הנער, ראיתי שהנוסעים שעלו בעקבותיי קיבלו כרטיס ובנוסף מטבעות (עודף על התשלום), ומדוע קיפחת אותי ולא נתת לי כי אם כרטיס בלא מטבעות כלל?

לנער קטן בדעתו זה נדמים אנחנו, הרגשת הצער נובעת מחמת שהאדם מרגיש תמיד ש'חסר' לו... חסר לו כסף... חסר לו בריאות וכו', ונדמה לו ש-'מגיע' לו כל הטובות שבעולם, אמנם אם יתחזק באמונתו לדעת שהקב"ה הוא הנותן לכל, אזי יתברר לו היטב שלא 'מגיע' לו כלום, כי הקב"ה משפיע בכל עת ובכל שעה מאוצר מתנת חינם, וכפי הטובה האמיתית בעבורו, וממילא ישמח בחלקו.

בדרך צחות היה אומר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על עצמו, שהוא תמיד מלא שמחה מאחר שהוא נמוך קומה, וממילא אינו רואה אלא את חצי הכוס המלאה (שהיא התחתונה ונראית גם לנמוכי קומה...). ויש בדבריו ללמד לקח ומוסר, שאם 'ינמיך' האדם את עצמו, ויסיר מליבו את המחשבות ש'חייבים' לו, אזי יראה אף הוא תמיד רק את החצי המלאה.

זהו הסוד של חג סוכות הקדוש, אדם שיוצא לסוכת עראי, מסתכל דרכה על דירתו היפה והשוממה, ומפנים שהאושר והשמחה לא תלויים בעושר וכל טוב, אלא "איזהו העשיר? השמח בחלקו", אדם שמפנים את משמעותה של סוכת עראי, שעניינה היא ההסתפקות במועט, ולא חושק ורודף אחר תענוגות העולם הוא השמח האמיתי, ולשמחה הזו ניתן להגיע בחג הסוכות, כאשר מודים לו יתברך שזיכנו להשתחרר מחבלי מיצר הרע, הממלא את האדם בכל עת בקנאה תאוה וכבוד, ואשרי הזוכה.

שאלה לשולחן שבת

כותרת: אורחים מהדוכן המתחרה

שאלה: הבה ונאזין לשאלה מעניינת שהגיעה מאת בעל דוכן פלאפל:

טרם חג הסוכות בניתי סוכה רחבת ידיים ברחבת דוכן הפלאפל שברשותי, שתעמוד לשימוש הסועדים בימי חול המועד. ממש ממולי, ישנו דוכן פלאפל (כשר) נוסף, אך בעליו לא בנו סוכה. מדבור באיזור בו רוב התושבים אינם שומרי תורה ומצוות.

והנה, אנשים רבים (בעיקר יהודים המתקרבים לדת) שרכשו מנות בדוכן שממול, הגיעו אלי וביקשו רשות להכנס לאכול בסוכתי, 'אם כבר יש כאן סוכה, מדוע שלא ניכנס לקיים מצוה, ולישב בצל השכינה?...'. אלא שבדרך כלל הסוכה שלי כמעט מלאה, ועומדים אצלי בתור עוד לקוחות רבים, ויתכן שחלקם יעזבו כשיראו שכבר אין מקומות ישיבה בסוכה.

נשאלת השאלה אפוא: האם במקום חשש איבוד קונים, מותר לדחות את האורחים מהדוכן האחר (כאשר נראה שיסעדו ללא סוכה)?

תשובה: בעל הדוכן חייב להרשות לאורחים לסעוד בסוכתו, לאור המציאות שיאכלו מחוץ לסוכה אם לא ירשה להם לסעוד בסוכתו, וזאת משתי סיבות:

א) "כל ישראל ערבים זה לזה", וכל יהודי צריך לדאוג שחברו יקיים את המצוות. יעוין בדברי המהר"מ שיק (או"ח שכ"ב) שאדם שחבירו מבקש ממנו לאכול בסוכתו, מחויב בעל הסוכה (כשהדבר אפשרי מבחינתו) להרשות לו להכנס ולקיים את מצוות אכילה בסוכה, משום שהוא ערב לו שיקיים את מצוותו, והוא הדין במקרה שלפנינו.

ב) מצינו בביאור הלכה (שו"ע סימן ל"ז, ג) שעני שאין לו תפילין, כל איש ישראל מחויב לדאוג לקנות עבורו תפילין מדין צדקה. ויעוין עוד בשו"ת בית שלמה (או"ח ב, סימן צ"ב) ובשו"ת דברי מלכיאל (ח"ד, סימן ט"ו) שכתבו, שאם לצורך חיי שעה חייבים אנו ליתן צדקה, כל שכן שלצורך חיי העולם הבא, שיש חיוב ליתן צדקה. וכל שכן בעניינו, שאין מדובר כלל בהוצאת ממון, אלא במניעת רווח (והדבר בגדר ספק וגם אינו סכום משמעותי כל כך), ואם מחויב האדם ליתן צדקה, ודאי שמחויב הוא במקרה זה, שאין פה שום הוצאת ממון מהכיס. לכן, היות ואין לאותם אורחים סוכה אחרת, יש לעשות עימם צדקה וחסד, וליתן להם לסעוד בסוכתו.

לסיכום: בעל הסוכה ירשה לאנשים לסעוד בסוכתו.

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

שמח את שלי...

התורה מתארת את מצות השמחה בחג הסוכות (דברים טז, יג-טו) "חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים, וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ... אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ, וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ... שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג לַה' אֱלֹקֶיךָ... וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ". הפסוק הראשון פותח "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ", והפסוק שלאחריו מסיים ואומר "וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ". אומרים בעלי המוסר, שמי שזוכה לשמוח בחג הסוכות במשך כל החג כולו, ללא עצבויות כעסים ודאגות כלל, מקבל הוא בתורת הבטחה את החלק השני "והיית אך שמח", שמחה לכל השנה. כיצד אם כן נוכל לשרות בשמחת חג אמיתית שבוע שלם? ננסה ללמוד מעט את הדרך לסיעתא דשמיא ולשמחת חיים.

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שהיה נוהג להזמין אל סוכתו דווקא אנשים פשוטים וקשי יום, איתם היה אוכל את סעודות החג, מאזין לדבריהם ומשמיע באוזניהם דברי תורה. היו האנשים תמהים על מנהגו זה, וכי אין הוא יכול למצוא לו לחברותא "אושפיזין" מכובדים יותר המתאימים למעמדו?

פעם שאלוהו לטעם הדבר. השיב הצדיק בענוותנותו: לעתיד לבוא, כשיזמינו את כל הצדיקים לסוכת עורו של לוייתן, ארצה גם אני כמובן להיכנס לאותה סוכה. אולם שומר הפתח ודאי יעכב אותי ויאמר בכעס: חוצפה שכזאת, איך בן אדם שכמותך מעז להידחק בין צדיקים וגדולי עולם? המשיך הרב ואמר, במעשיי אוכל להשיב על כך: גם אנכי הזמנתי לסוכתי אנשים פשוטים, ולא התביישתי בהם אלא שמחתי עמהם ושימחתי אותם ברגל.

על כך אומרת התורה "וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ, אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ, וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ, וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ" (שם, יא), ומבאר רש"י הקדוש - אומר הקב"ה, 'ארבעה שלי כנגד ארבעה שלך' שהם בנך ובתך ועבדך ואמתך, אם אתה משמח את שלי (את הלוי היתום הגר והאלמנה) אני משמח את שלך.

הרי לנו סגולה מופלאה לשמחת חג ולשמחה בכל השנה, אדם שזוכה לתת משלו לאחרים, להוזיל מכספו לנזקקים, או לסייע מזמנו ומרצו לזקוקים לעזרתו, זוכה הוא בכך להבטחה אלוקים, "ושמחת לפני ה' אלוקיך", וכך אומר הרמב"ם הקדוש בסוף הלכות מגילה (ב, יז) "אין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר (ישעיהו נ"ז) להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

אין שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה

גדולי ישראל בחג הסוכות

ופרוס עלינו סוכת שלומך

באחת השנים כאשר מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה ניצב על סף גיל המאה, ירדו גשמים בחול המועד של חג הסוכות. ומאחר שהלכה ידועה היא ש"מצטער פטור מן הסוכה", פנו הכל ללון בבתיהם. אולם רבינו, שמיאן לבטל מצות סוכה, ישב ספון בחדרו ושקד על תלמודו, כשמעת לעת הוא שואל את נכדו האם הגשמים חדלו מרדת והאם ניתן כבר לישון בסוכה.

נכדו שנוכח כי סבו מתמהמה מלעלות על יצועו ולאגור כוחות בשעות המעטות הקצובות לו למנוחה, פנה אליו בתמיהה: "הלא על פי ההלכה יכול הסבא לישון בבית?!" שאל. "צודק הנך!" השיב רבינו, "אולם אף על פי כן רוצה אני, תכף כשייעצרו הגשמים, לשוב אל הסוכה!" בשעה שתים בלילה, כאשר התפוגגו העבים והתבהרו השמים, בישר הנכד לסבו כי הגשמים פסקו מרדת. "עתה כבר הגיעה העת ללמוד!" פסק רבינו ומיד פנה לסוכה והוסיף להגות בתלמודו ללא הפוגה כל הלילה, כשקולו נישא בניגון ובנעימה עד שהגיע זמן תפילה של שחרית!

אימונים לקראת המלחמה

הגאון הצדיק מגדולי ירושלים, רבי זונדל סלנט זצוק"ל, היה מפורסם בחביבות המצוות שלו. פעם מצאוהו באחד מימי חג הסוכות בטרם עלות השחר כשהוא מחזיק את ארבעת המינים בידיו ומנענע בהם 'נענועים'. שאלוהו: "לנענוע מה זה עושה? הרי לא עת לולב עתה, באישון לילה ואפלה, ועדיין לא הגיע זמן ארבעת המינים של שחרית?!".

חייך רבי זונדל והסביר: "אלה הם 'אימונים'! כל חייל בטרם צאתו לקרב - גם לאחר שכל תכנית הלחימה ברורה ונהירה לפניו, עורך הוא תרגילים ואימונים אחרונים... עתה בטרם אקח את ה'מאני קרבא' (כלי מלחמה) בידי ואצא להשיב מלחמה שערה, הנני עושה תרגילים ואימונים אחרונים בדרכי (ובכוונות) המלחמה...", ומקורו הקדוש בתיקוני הזוהר דף כט.: "מאני קרבא בימינא נטלין לון, ובאלין מאני קרבא אנון ישראל רשימין דנצחין דינא וכו'", ובתרגום לשפת הקודש, ארבעת המינים אלו כלי מלחמה, נוטלים אותם בימים, ובעזרתם ישראל מנצחים בדין.

מצטער לא פטור מן הסוכה

פעם הזדמן אורח אל הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, הרב קיבל את האורח במאור פנים וכיבדו לעלות לסוכה לאכול ולשתות כדי להשביע את נפשו, ואילו הרב עצמו התנצל בפניו, מפני שהוא הצטנן מאוד מן הקור, והרי אמרו רבותינו 'מצטער פטור מן הסוכה', ואכן עלה האורח והתחיל לסעוד סעודתו בסוכה ללא הרב.

לא עבר זמן רב והנה לפתע הגיע רבי חיים עוזר לבוש במעיל עבה אל תוך הסוכה, ועל פליאת האורח השיב הרב 'אכן מצטער פטור מן הסוכה, אולם במצות הכנסת אורחים מחויב גם המצטער...'.

סופה טרופית - הוריקן

לפני כחודש, סופה טרופית אימנתית היכתה בחופה המזרחי של ארצות הברית, שחוותה אסון טבע בקנה מידה שהרבה שנים לא נראה כמוהו, הסופה שקיבלה את השם "איידה" השתוללה וזרעה הרס רב, עשרות בני אדם נהרגו, הרחובות והבתים הוצפו במים, רכוש רב נהרס ומיליוני בני אדם נותרו ללא חשמל במשך זמן רב. הנזק הכללי נאמד במיליארדי דולרים.

סופת ההוריקן היא סופה טרופית רבת עוצמה. השם הוריקן ניתן לסופות שנוצרות מעל האוקינוס האטלנטי, ואילו סופות טרופיות דומות במקומות אחרים נקראות בשמות אחרים כגון טייפון במערב האוקיינוס השקט או ציקלון במפרץ-בנגל ובאוקיינוס ההודי, אך למעשה אלו שמות נרדפים לסופות טרופיות.

הסופה מתחילה להיווצר כשצברים של עננים סערה נסחפים לאזורים החמים שבאוקיינוס, טמפרטורת המים צריכה להיות חמה דייה בשביל כך, כ-26 מעלות

ומעלה. האוויר החם מעל פני הים ומהסערה מתאחדים ומתחילים להתרומם. מאחר שהאוויר עולה, נוצר לחץ אויר נמוך בגובה פני המים. רוחות בכיוונים שונים מוסיפות לאוויר תנועה וסיבובים חזקים, ובשל כך אוויר נוסף נשאב פנימה כדי לאזן את הלחץ הנמוך. גם האוויר הזה עולה וכך הלחץ משתנה בגבהים הולכים וגדלים מעל פני הים, עוד אוויר ממשיך להישאב למעלה במהירות שהולכת וגדלה, וגם מהירות הסיבוב גדלה והדבר גורם לכך שאוויר קר ויבש מהגבהים (בניגוד לאויר החם שלמטה) התחיל להישאב גם הוא פנימה.

בשעה שהסערה מתקדמת על פני המים, יותר ויותר אוויר נשאב פנימה ומזין אותה ועימו מי-ים שהתאדו שעתידים להפוך לסערת גשמים בעת שיגיעו ליבשה. הוריקנים מדורגים (לפי עוצמת הרוח הנושבת בהם) בסולם בין 1 ל-5, כאשר 5 הינו הוריקן בו הרוחות מנשבות בעוצמה החזקה ביותר, בה הרוחות יכולות להגיע למהירות של 300 קמ"ש ויותר.

להוריקנים נותנים בדר"כ שמות מאחר וכך יותר קל לזכור אותן, בארה"ב שמות ההוריקנים ניתנים לפי סדר האותיות. כשפעם אחת ניתן שם של איש ופעם של אישה.

דעיכה של הסופה נגרמת ממעבר ממושך מעל יבשה. הסופה לא יכולה להמשיך בעוצמתה הנוכחית מעל היבשה, ולכן תחזור להיות סופה טרופית רגילה.

בישראל הוריקנים מהסוג ההרסני לא יכולים לקרות, כי עננים מהסוג שנוצרות סופות אינם מתפתחים בישראל בעונת הקיץ. מה שכן מתרחש הוא שלפעמים בתוך שקע חורפי נוצרת סערה מקומית, שממטירה מאות מילימטרים בפרק זמן קצר.

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -
02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)
לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:
ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM
לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת
וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

תַּבְלִין לְשֻׁלְחָן שַׁבָּת

פָּרָשַׁת: הַאֲזִינוּ

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חים בן אסתר, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה.**
ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:
משה בן מזל-טוב פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה,– **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

נְקוּדָה בַּפָּרָשָׁה

הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית

"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵ-ל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל, צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" (לב, ד) אֱמוּנָה הִיא הֲבָנָה בְּרוּרָה שֶׁבְּכָל רֶגַע בּוֹרֵא עוֹלָם מַשְׁגִּיחַ עַל כָּל דָּבָר וְעִנְיָן שֶׁקּוֹרֶה בָּעוֹלָם, הַצְּלָחוֹת מוּל כִּשְׁלוֹנוֹת, דְּבָרִים מְשַׂמְּחִים אוֹ עֲצוּבִים הַקּוֹרִים לַפְּרָט וְלַכְּלָל גַּם יַחַד, הַכֹּל מֵאֵת ה' יִתְבָּרֵךְ, וּכְדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה אֶלָּא אִם כֵּן מַכְרִיזִים עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז).

מְסֻפָּר עַל הָ"חָכָם מִבַּרְצֶלוֹנָה" שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה וְנוֹלְדוּ לוֹ מְמֻנָּה שְׁלוֹשָׁה בָּנִים. כְּשֶׁהָיָה כְּבֶן שְׁלוֹשִׁים רַעְיָתוֹ וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו נִפְטְרוּ, אַךְ לַמְרוֹת זֹאת לֹא נָפַל בְּרוּחוֹ כִּי בָּטַח בֵּאלֹקָיו, הֲלֹא "הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ". בְּהַגִּיעוֹ לְגִיל שְׁלוֹשִׁים וְחָמֵשׁ נָשָׂא אִשָּׁה שְׁנִיָּה, וְגַם מְמֻנָּה נוֹלְדוּ לוֹ שְׁלוֹשָׁה יְלָדִים, אַךְ בְּהַגִּיעוֹ לְגִיל חֲמִשִּׁים נִפְטְרָה רַעְיָתוֹ יַחַד עִם כָּל שְׁלֹשֶׁת יְלָדָיו בְּמַגֵּפָה.

גָּדוֹל הָיָה שִׁבְרוֹ, אַךְ הֶחָכָם לֹא אָמַר נוֹאָשׁ, נָשָׂא אִשָּׁה בַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית, וְגַם מְמֻנָּה הֵבִיא לָעוֹלָם שְׁלוֹשָׁה יְלָדִים, אַךְ בְּהַגִּיעוֹ לְגִיל שִׁבְעִים שׁוּב נִפְטְרוּ הָאִשָּׁה וִילָדָיו.

בְּנוֹסֶף לְכָל הַצָּרוֹת הַצְּרוּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל רֹאשׁוֹ הוּא יָרַד מִכָּל נְכָסָיו. וְהִנֵּה בְּעֵת הַמִּלְחָמָה בֵּין סְפָרַד לְפּוֹרְטוּגָל, מֶלֶךְ סְפָרַד חִפֵּשׂ אָדָם מֻכְשָׁר שֶׁיְּנַהֵל אֶת מַעֲרֶכֶת הָרֶכֶשׁ שֶׁל צְבָאוֹ. הֶחָכָם מִבַּרְצֶלוֹנָה נִבְחַר עַל יְדֵי הַמֶּלֶךְ לְמִשְׂרָה רָמָה זוֹ, וּמֵאָז מַצָּבוֹ הַכַּלְכָּלִי הִזְהִיר וְהִתְעַשֵּׁר בְּעֹשֶׁר רַב.

בִּהְיוֹתוֹ בֶּן שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ נָשָׂא אִשָּׁה רְבִיעִית, וּלְעֵת זִקְנוּתוֹ נוֹלַד לוֹ בֵּן, הֲלֹא הוּא רַבִּי יְהוּדָה מִבַּרְצֶלוֹנָה, אֶחָד מִגְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הֵאִיר אֶת עֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל בְּמָאוֹר תּוֹרָתוֹ.

לִפְעָמִים, מֵהַצָּרָה עַצְמָהּ מַגִּיעָה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה אֲשֶׁר מְבִיאָה עִמָּהּ אוֹר שֶׁל אֹשֶׁר וְתִקְוָה. לָכֵן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא (בְּרָכוֹת ס:): לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רָגִיל לוֹמַר "כָּל דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטָב עָבִיד", כְּלוֹמַר, כָּל מַה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה, לְטוֹבָה עוֹשֶׂה. לִפְעָמִים לוֹקֵחַ זְמַן לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹבָה הַצּוֹמַחַת מִכָּךְ, אַךְ לִפְעָמִים גַּם לֹא נֵדַע לְעוֹלָם אֵיזוֹ טוֹבָה צָמְחָה מִכָּךְ, כִּי "הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹקֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם" (דְּבָרִים כט, כח), אַךְ חוֹבָתֵנוּ לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתֵנוּ כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹהֵג עִמָּנוּ בְּחֶסֶד וְרַחֲמִים כְּאָב טוֹב הֶחָפֵץ רַק לְהֵיטִיב עִם בָּנָיו כִּי "מֵאֵת ה' לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב" (אֵיכָה ג, לח). מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְתִינוֹק שֶׁאִמּוֹ רוֹחֶצֶת אוֹתוֹ מִצּוֹאָתוֹ, וְהוּא צוֹעֵק וּבוֹכֶה וְאִמּוֹ אֵינָהּ מִתְיַחֶסֶת אֵלָיו.

בִּשְׁנַת תש"ן אֵרַע פִּיצּוּץ עַז בְּמִפְעָל בִּטְחוֹנִי סָמוּךְ לְהֶרְצְלִיָּה (תַּעַ"שׁ). בַּסֵּפֶר "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ" מוֹפִיעַ סִפּוּר מִפִּי אַחַד הָעוֹבְדִים בְּמִפְעָל מְסֻגָּג זֶה: בְּאוֹתוֹ בֹּקֶר הִתְנַהֵל הַכֹּל בַּעֲצַלְתַּיִם. זֶה הֵחֵל כְּשֶׁהִתְעוֹרַרְתִּי מְאֻחָר, מַה שֶּׁלֹּא קָרָה לִי מֵעוֹדִי, נִדְהַמְתִּי לְהִוָּכַח שֶׁהִפְסַדְתִּי אֶת הַהַסָּעָה הַקְּבוּעָה. לַמְרוֹת כָּל הַבִּלְבּוּל, נִזְכַּרְתִּי שֶׁאֶחָד מִשְּׁכֵנַי סִפֵּר לִי אֶמֶשׁ שֶׁהַבֹּקֶר הוּא נוֹסֵעַ לְחֵיפָה.

לְמַזְּלִי, הִצְלַחְתִּי עוֹד לְהַשִּׂיגוֹ בַּבַּיִת, וְהוּא נַעֲנָה בְּרָצוֹן לְבַקָּשָׁתִי לְהִצְטָרֵף אֵלָיו לַנְּסִיעָה. הַתִּכְנוּן הָיָה שֶׁאֵרַד בְּהֶרְצְלִיָּה.

יָרַדְתִּי בַּמַּדְרֵגוֹת לְכִוּוּן דִּירָתוֹ שֶׁל הַשָּׁכֵן, וְהִנֵּה שׁוּב וְשָׁבָר: מָעַדְתִּי וְהִתְגַּלְגַּלְתִּי מִכָּל הַמַּדְרֵגוֹת. לֹא יָדַעְתִּי מַה קּוֹרֶה לִי הַיּוֹם.

הַשָּׁכֵן הָיָה מוּכָן לְהַמְתִּין כַּמָּה דַּקּוֹת, אַךְ לְאַחַר שֶׁהִרְגַּשְׁתִּי כְּאֵבֵי תֹּפֶת בָּרַגְלַיִם וּבְבֵית הֶחָזֶה, לֹא יָכֹלְתִּי לְהִצְטָרֵף אִתּוֹ לַנְּסִיעָה.

מִשֶּׁנִּרְגְּעוּ הַכְּאֵבִים קִמְעָה, עָשִׂיתִי מַאֲמָץ נוֹסָף לְהִתְקַשֵּׁר לְחֶבֶר הַיּוֹצֵא בְּרִכְבּוֹ לְכִוּוּן הַמִּפְעָל, וּלְפֶתַע - לְלֹא כָּל הוֹדָעָה מֻקְדֶּמֶת- פָּסַק הַטֶּלֶפוֹן לַעֲבֹד, וּזְמַן קָצָר לְאַחַר מִכֵּן נִשְׁמְעוּ פִּיצּוּצִים בְּאֵזוֹר גּוּשׁ דָּן.

לִבִּי לֹא בִּשֵּׁר לִי טוֹבוֹת. כַּאֲשֶׁר הִתְוַדַּעְתִּי לְגֹדֶל הָאָסוֹן וּלְמָה שֶׁהָיָה עָלוּל לִקְרוֹת לִי אִם הָיִיתִי מַגִּיעַ לָעֲבוֹדָה בַּזְּמַן, רָאִיתִי אֶת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁהָיְתָה לִי, כִּי הַבּוּנְקֶר שֶׁבּוֹ אֲנִי עוֹבֵד נִמְצָא מִמֵּשׁ צָמוּד לִמְקוֹם הַפִּיצּוּץ. כְּתוֹצָאָה מֵהַשְׁרָפָה שֶׁפָּרְצָה בְּמִפְעָל עָלוּ כַּמָּה בּוּנְקֶרִים בָּאֵשׁ, וַאֲנִי, שֶׁלֹּא אִחַרְתִּי מֵעוֹדִי, הָיִיתִי אָמוּר,

לִשְׁהוֹת כְּבָר בַּשֶּׁטַח!!!

הוֹדֵיתִי לְבוֹרֵא עוֹלָם עַל נֵס הַהַצָּלָה הַפְּלָאִי וְחָשַׁבְתִּי: הֲרֵי אַף פַּעַם לֹא קָרָה לִי שֶׁהִתְעוֹרַרְתִּי מְאֻחָר! אַף פַּעַם לֹא שָׁבַרְתִּי רֶגֶל. גַּם הַטֶּלֶפוֹן בַּדִּירָה הָיָה בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנִים בְּמַצָּב תַּקִּין, מַה קָּרָה לְפָתַע בְּאוֹתוֹ בֹּקֶר?! אֵין הֶסְבֵּר אַחֵר - הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּקֵּשׁ לִפְדּוֹת אֶת נַפְשִׁי מִצָּרָה גְּדוֹלָה!

ה' שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ, מִן הָעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵ-ל.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, עוֹשֶׂה כָּל נִפְלָאוֹת, לְהוֹדוֹת וּלְשַׁבֵּחַ לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית! (שֻׁלְחָן שַׁבָּת עָרוּךְ)

סִפּוּר לְשַׁבָּת:

הקשר בין יין ליין

סיפור מרתק הגיע אלינו מפי הרב א. י. פ. שליט"א, המתגורר בירושלים עיר הקודש.

היה זה לפני כעשרים ושלוש שנים. הרב פ. נחת בעיר באקו, בירת אזרבייג'אן הגובלת עם איראן ותורכיה. באותה תקופה התנהלה מלחמת חורמה בין אזרבייג'אן לארמניה.

הרב פ. הוא יהודי המקפיד על קלה כבחמורה, ולוקח עימו לכל נסיעותיו את כל צרכי המצוות שאליהם נזקק יהודי שומר תורה ומצוות. הוא לא סומך על כשרות המוצרים המיוצרים במקומות הנידחים אליהם הוא מגיע. בנוסף לדברי המאכל שמכינה לו רעייתו למשך ימות השבוע, היא מכינה גם ערכה לשבת קודש, הכוללת שתי נרות, חבילת מצות ללחם משנה, קופסת שימורי דגים, ובקבוק המכיל משובח לקידוש ולהבדלה.

את היין אם מקפידים להכניס בבקבוק פלסטיק ולא בבקבוק זכוכית, כדי למנוע את שבירתו בטלטולי הדרכים. הסממן היחיד שזיהה את בית המלון שבבאקו עם שאר בתי המלון שבעולם, היה המזגן הרועש שמשתדל מידי פעם לפלוט משב רוח צונן. על מקרר, פקס או מכשיר לשתיה קרה, איש לא חשב.

מתורגל ומיומן שלף הרב פ. את תכולת מזוודתו והניחה על השולחן, אך כאשר שלף את בקבוק היין מאמתחתו, הופתע לראות בידיו בקבוק העשוי מזכוכית שבירה ועדינה, כשבתוכו היין לקידוש ולהבדלה. בזהירות רבה הוא העמיד את היין בסמוך למזגן. החום באזרבייג'אן טיפס והגיע לארבעים ושלש מעלות והאפשרות היחידה שנותרה בפניו לצנן את היין, היתה להניחו בפתח המזגן.

כשעתיים לפני רדת שבת המלכה על אזרבייג'אן, ניגש הרב פ. אל בקבוק היין היקר שלו כדי לפתוח את הפקק בטרם כניסת השבת, ו... הבקבוק חמק עבר מבין אצבעותיו כשהוא עושה את דרכו הישר אל רצפת החדר, ומתנפץ לרסיסים בקול רעש גדול.

"לרגע אחד הייתי אובד עצות" - מספר הרב פ. – "וצער רב אפפני על כך שלא אוכל לקיים מצוות קידוש על היין. אך לפתע נזכרתי כי לפני כשעה, בדרכי לבית המלון, ראיתי באחת מסמטאות העיר רוכל מוסלמי מחזיק בידו ארגז ענבים שהגיעו מאיראן, וביודעי שתושבי המקום לא ימהרו לקנות מוצרים יקרים כענבים, אמר לי לבי שהקב"ה הקדים רפואה למכה.

"השעון הורה שנותרה כשעה וחצי לפני שבת המלכה, אך לא זכרתי את מיקומו המדוייק של הרוכל בסמטאות העיר.

למרות זאת מיהרתי העירה כשבלבי אני נושא תפילה שהקב"ה ימציא לי את אותו ארגז ענבים נכסף. ואכן, כעבור רבע שעה של שוטטות בסמטאות העיר, מצאתי את אותו מוסלמי וארגזו חצי מלא. סיכמתי איתו על המחיר, ובעודי שוקל לידיו את מספר הדולרים שבהם נקב, שמעתי קבוצת צעירים מתלחשת מאחורי גבי כשמדי פעם עולים גיחוכים קלים מתוך הקבוצה, ואחת מבנות הקבוצה צעקה לעברי את המילה 'שלום.'

"חשבתי שמדובר במוסלמים המעוניינים לעורר מהומה קטנה, וכיהודי בעל חזות יהודית בולטת החבוש במגבעת, זקן ופאות, השתדלתי לסיים את העסקה ולהסתלק מן המקום במהירות האפשרית. אלא, שאותה בת אשר צעקה, לא הרפתה וקראה שוב 'שלום! שלום!.'

"הסתובבתי בדריכות ובזהירות לעבר הקבוצה ושאלתי לרצונם, ולתדהמתי יצאה מתוך הקבוצה הנערה ואמרהלי: 'אני יהודיה מישראל'.

כששאלתי למעשיה כאן, ענתה: 'לפני שנתיים עליתי עם הורי ממדינה זו לישראל, והחלטתי לחזור לכאן כדי להינשא עם אחד משכני המוסלמים', והצביעה על הבית בו היא מתגוררת, במרחק לא רב.

"נחרדתי", מספר הרב פ', "לשמוע שלפני יהודיה העומדת להתבולל ר"ל, והחלטתי להסתכן ולומר לה את שם המלון בו אני שוהה וביקשתי ממנה להגיע לשם בשבת אחר הצהריים לשיחה. מיהרתי להסתלק מן המקום.

בהגיעי אל המלון, סחטתי את הענבים לתוך קערה נקיה וכעבור מחצית השעה היתה בידי כמות מיץ ענבים המספיקה לשתי כוסות קידוש ולהבדלה." בליל שבת אחז הרב פ. בידו את כוס הקידוש, וברך בחדווה ובהתרגשות "כי בנו בחרת ואותנו קידשת מכל העמים", ואכל בשמחה את לחמו.

שבת בצהרים. על דלת החדר התדפק שומר המלון, כשבפיו הודעה: "ממתינים לך למטה."

"בברית המועצות", הוא מסביר, "נותרו בתקופה ההיא נהלים רבים מתקופת השלטון הקומוניסטי, אחד מהם קובע שאורחים מחוץ למלון אינם רשאים להיכנס אליו.

ירדתי אל הכניסה, ולהפתעתי ושמחתי ראיתי את אותה בת ישראל תועה. הרגשתי שלפני מצוות הצלת נפשות, ובליבי נשאתי תפילה להקב"ה שיתן בפי את המילים הנכונות להשיב

בת ישראל אל חיק עמה. התחלתי מא' ב' של העם היהודי, מאברהם אבינו והנסיונות הרבים בהם עמד, ועד מעמד הר סיני וקבלת התורה על ידי משה רבינו. לאחר מכן עברתי להרצות בפניה על השכר והעונש המצפים לכל יהודי בבוא יומו, כאשר יצטרך ליתן דין וחשבון על מעשיו.

השיחה הסתיימה כעבור ארבע שעות, והנערה ביקשה את כרטיס הביקור שלי כדי שתוכל ליצור איתי קשר בבוא היום. הסברתי לה כי אחת המלאכות האסורות בשבת היא טלטול מרשות לרשות, ואי אפשר שתצא פעולה חיובית על ידי פעולת איסור.

בתגובה היא אמרה כי ברשותה תיק וארנק שאותם היא מטלטלת ממילא, ופיסת הנייר הזו לא תוסיף ולא תגרע, אך אני לא הסכמתי לגרום לה תוספת איסור תורה, וחזרתי ואמרתי כי ממעשה של איסור לא ייצא לעולם דבר טוב.

כאמור, בתקופה בה התרחש המעשה היתה אזרבייג'אן שרויה במלחמה עזה עם ארמניה, ובכל ערב, החל מהשעה שבע שרר עוצר מוחלט שורר בכל העיר, אין יוצא ואין בא. לעצמו, הצליח הרב פ' לארגן כרטיס מעבר מיוחד שניתן לתיירים ואיתו אפשר היה לצאת לרחובות העיר גם בשעות העוצר.

הרב פ. ממשיך ומספר כי מאחר ובמוצאי שבת הוא היה אמור לצאת את המדינה, הוא סיכם עם הנערה שיניח את כרטיס הביקור שלו במוצאי שבת תחת אבן בפתח המלון, והיא תגיע ביום ראשון בבוקר ותקח אתו. חלפו עברו להם ששה חודשים ובביתו של הרב פ. צלצל הטלפון. "שלום, אני שוב בישראל, מדברת נ..." היתה זו אותה נערה שעמדה להינשא למוסלמי.

מסתבר, שיהודי נשאר יהודי. גם נערה זו שמעולם לא נתוודעה למקורות היהדות ושמץ לחלוחית לא קרב אליה מעולם, די היה לה בשיחה בת ארבע שעות כדי לשנות את מהלך חייה מן הקצה אל הקצה.

שבוע ימים היא התחבטה ונפשה לא ידעה מנוח, ובסוף אותו שבוע נטשה את אזרבייג'אן ואת משפחת המוסלמי לו עמדה להינשא, וחזרה לארץ הקודש! היא חזרה כדי להישאר. היא חזרה כדי לשוב לכור מחצבתה. היא חזרה כדי להיות בת נאמנת לעם ישראל, לאותו עם שעמד בשעתו על הר סיני וקרא "נעשה ונשמע". היא חזרה!

עם הזמן המשיכה הנערה להתחזק בדרך ישראל סבא, וכעבור שלש שנים שוב זכה הרב פ. לברך בהתרגשות ברכת "בורא פרי הגפן" על כוס יין, הפעם תחת חופתה של אותה נערה שנישאה כדת משה וישראל לבחור ישיבה יקר השוקד על תלמודו. (גיליון קבלת שבת)

שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת:

הִלְכוֹת שְׁמִיטָה

מתוך החוברת "מצוות הארץ בהלכה ובאגדה" לרב נקי שליט"א

עבר ונטע

אם עבר ונטע אילן בט"ז באב של השנה השישית, אין צריך לעקור את האילן. אולם אם עבר ונטע מיום י"ז באב והלאה, קנסו אותו חכמים לעקור את האילן. (קנב, קסב)

הטעם לחילוק זה, כי אמנם צריכים 14 יום לקליטת הנטיעה, מכל מקום כיון שכלל בידינו: "מקצת היום ככולו", אם כן גם אם נטע בט"ז עצמו - הרי אפשר להחשיבו כיום אחד, מכיון שמקצת מהיום ככולו, ונמצא שיש 14 יום לקליט הנטיעה, ועוד 30 יום עד לסוף השנה. אך מכיון שיש בזה מחלוקת, יש להתיר כן בדיעבד שכבר נטע (ובכל אופן לעניין מניין שלוש שנות ערלה, מתחיל למנות רק מהשנה הבאה שנת השמיטה, כיון שערלה איסורה מן התורה ומחמירים בדבר). אבל אם נטע בי"ז באב - קנסוהו חכמים לעקור את האילן, שהרי אין לו 44 ימים כלל. (קנב, קסב)

העברת אילן

שאלה: אילן הנטוע בקרקע כמה שנים, ועתה חפצים להעבירו לקרקע אחרת, עד אמתי אפשר לעוקרו ולהעבירו קודם שנת השמיטה?

תשובה: אם עקר את האילן עם שורשיו ונשאר גוש עפר גדול מחובר לשורשיו, באופן שאומרים שיכול האילן לחיות עם עפר זה לפחות ארבעה עשר יום, מותר להעבירו עד ערב ראש השנה-כ"ט באלול. אבל אם עקרו כשהשורש חשוף, או שעקרו עם גושו והתפורר ונשאר בו מעט עפר באופן שלא יוכל לחיות עמו ארבעה עשר יום, אסור לנוטעו אלא עד ט"ו באב.

הבאור בזה, כי הנה לאור האמור לעיל שהטעם שיכול לנטוע אילן רק עד ט"ו באב ־ 44 יום קודם שנת השמיטה, הו א כדי שלא יחשדו בו אנשים שנטע בשנה השביעית, כי יעשו חשבון ששנות הערל המתחילות משנת השמיטה, אם כן נמצא שדין זה תלוי אם צריך למנות שלוש שנים של ערלה מחדש בעץ זה או לא. שבמקרה שצריך למנות שנות ערלה מחדש, אין לו לנטוע אלא עד ט"ו באב ־ 44 יום קודם השמיטה. אבל במקרה שלא צריך למנות שנות ערלה מחדש, אין חשש שיחשדו בו שנטע בשביעית, ולכן יכול לנוטעו עד כ"ט באלול.

על כן, אילן שעקרוהו עם שורשיו, ונשאר גוש עפר מחובר לשורשיו, אומדים על ידי מומחים: אם יכול האילן לחיות עם עפר זה, בלי תוספת עפר אחר, עד שיעברו 14 יום מעת הנטיעה החדשה [דהיינו עד שיקלט האילן בקרקע החדשה], אזי כיון שלענין דיני ערלה, אין צריך למנות לו שלוש שנות ערלה מחדש, וגם אין צריך להמתין לו 14 יום לקליטה, כיון שהוא כבר קלוט וממשיך את גידולו באדמה, מותר להעבירו עד כ"ט באלול. אבל אם לא יכול לחיות עם עפר זה בלבד [נמצא שנפסקה חיותו ויניקתו מן הקרקע, ורק בקרקע השניה חוזר ונשרש], מאחר וצריכים למנות לו שלוש שנות ערלה מחדש, אין להעבירו אלא עד ט"ו באב [14 יום לקליטה, ו־ 30 יום לשנת ערלה ראשונה]. (שביתת השדה ס ועיין להלן בהלכות ערלה)

חידות:

חידת מחשבה:
יש לי בקבוק שיכול להכיל 1,000 מ"ל, מלא במים.
כמו כן יש לי שני כלים ריקים - האחד בנפח 400 מ"ל,
והשני בנפח 250 מ"ל.
אני רוצה לבודד בכלי 300 מ"ל מים בדיוק. כיצד ניתן
לעשות זאת רק ע"י שלושת כלים אלו?

חידת חשבון:
איך ניתן ליצור את המספר 2,000
ע"י המספרים: 1 , 2 , 3 , 4 , 5
תוך כדי שימוש בכל פעולות החשבון?

חידת "מי אני":
מי שיצר אותי - לא רוצה אותי.
מי שקונה אותי - לא משתמש בי.
ומי שמשתמש בי - לא רואה אותי.
מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:
יש לו 20 אפשרויות.
לו סדר הקניה היה משתנה, אז היה עומד סך
האפשרויות על 120.
הסבר: $6 \times 5 \times 4 = 120$. כלומר, לקניית הכרך הראשון
יש 6 אפשרויות, ואחריו לכרך השני 5 אפשרויות
ולשלישי 4 אפשרויות. אך מכיון שסדר הקניה לא
משתנה - מצטמצמות האפשרויות לשישית מסך זה -
20 בלבד. וזאת מכיון שכל חבילה של שלושה כרכים
מגלמת בתוכה 6 אפשרויות. וממילא סך האפשרויות
השונות זו מזו - עומד על 20.

פתרון לחידת חשבון:
$1^5 \perp 5 \cdot 5 = 26$

פתרון לחידת "מי אני":
האות ש'.

בדיחות:

שני אנשים עוקפים בתור לכפרות.
"סליחה!" אומר להם מישהו שעמד לפניהם, "הייתי פה
לפניכם!".
-"נכון", הם משיבים לו, "אבל חטאנו לפניך"...

קמצן חלם שהוא אוכל במסעדה.
הוא התעורר מהר לפני שיגישו את החשבון...

מי אמר שגברים לא יכולים לעשות שלוש דברים בבת
אחת? - בודאי שהם יכולים!
לדוגמא, כשגבר שוטף פנים - הוא מרטיב גם את המראה
וגם את הרצפה!...

איש אחד מחליט לשחות את כל האוקיינוס, אבל אחרי
ששחה חצי - התעייף וחזר בחזרה...

מרצה עומד מול כיתה ומרצה בשטף את הרצאתו
המשעממת.
עם הזמן הוא שם לב שהמאזינים עוזבים את הכיתה בזה
אחר זה, עד שנשאר רק איש אחד.
בסוף ההרצאה ניגש המרצה לאיש ואומר לו בחיוך: "תודה
לך אדוני שנשארת לשמוע אותי עד הסוף!"
עונה לו האיש: "אל תודה לי, אני המרצה שאחריך"...

מה זה ביטוח חיים?
אתה תעשה ביטוח, ואנחנו נעשה חיים...

"שמעון, מה ההבדל בין דייל למלצר?"
-"מה זאת אומרת? הבדל של שמים וארץ!"

שואל העורך דין: "האם חיית בעירה הזו כל חייך?"
העד: "עדיין לא"...

פתגם:

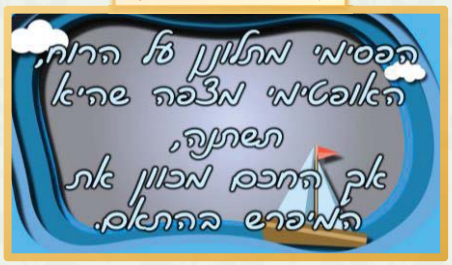

טוב לדעת:

זמני השבת:

	כניסה:	יציאה:
י-ם:	18:06	19:27
ת"א:	18:24	19:29
חיפה:	18:26	19:29

לתגובות, להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

בסיעתא דשמיא, י"א תשרי התשפ"ב
העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!
ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219.

קבלת שבת

גליון מס' 442
שנה חמש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

פרשת האזינו

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה (לב,א)

בספר "תורת הפרשה" הביא שהמילה "**השמים**" רומז לתמידי חכמים העוסקים במלאכת שמים, והמילה "**הארץ**" לאנשים הפשוטים העוסקים בעניני הארץ. כשנותנים מוסר בפני תלמידי חגמים צריך רדבר בפניה דברים קשים כיוון שהתביעה מהם גדולה יותר לפי רום מעלתם, ואילו בעת מתן מוסר בפני אנשים פשוטים צריך לדבר בנועם ובנחת שלא יבעטו חלילה בדברי התוכחה.

לכן לגבי תלמידי חכמים נאמר האזינו השמים ואדברה, דיבור לשון קשה ולגבי המון העם תשמע הארץ אמרי פי , אמירה לשון רכה.

בספר "אמרי פי" הביא שבעניני שמים צריך לדבר בתקיפות וללא מורא, ואילו בדברי הנוגעים לעניני הארץ, לדבר ברכות ובנועם.

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה (לב,א)

מסופר על הגאון רבי יוסף דב סלובייצ'יק מבריסק שנשאל פעם אודות ההבדל במספר הפסוקים בשירת **האזינו** שהוא ארבעים ושלשה פסוקים, לעומת **שירת הים** המונה רק שמונה עשר פסוקים ועוד קצרה ממנו שירת "**הבאר**" ששרו בני ישראל במדבר ומונה רק ארבעה פסוקים.

השיב הגאון בבדיחות הדעת: רבים מכירים בוודאי את הפתגם הידוע, הרבי לבדו יודע הרבה מאד, הרבי עם התלמידים גם כן יודעים לא מעט, ואילו התלמידים לבדם אינם יודעים אלא מעט מאד..

לכן שירת "**הבאר**" שאמרוה בני ישראל לבדם ללא משה רבנו מונה רק 4 פסוקים, **שירת הים** ששרו אותה בני ישראל יחד עם משה רבם מונה כבר יותר ואילו שירת **האזינו** שאמר אותה לבד משה רבנו מונה יותר מכולם. **תורת הפרשה**

כִּי שֵׁם ד' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ (ל"ב, ג)

מנין לברכת התורה לפניה מן התורה? שנאמר כי שם ד' אקרא הבו גודל לאלוקינו. ולמדנו ברכת התורה לאחריה מקל וחומר מברכת המזון. וברכת המזון לפניה מקל וחמר ומברכת התורה (**ברכות כ"א**)

שואל החתם סופר מה הטעם כתבה תורה ברכת המזון לאחרי הסעודה ואילו **לפניה** אנו לומדים מקל וחומר

וברכת התורה **לאחריה** לומדים מקל וחומר של ברכת המזון? ומשיב שמפני שבסעודה אין אדם נהנה אלא כשהוא רעב , אבל אחרי שאכל כדי שביעתו שוב אינו תאב לאוכל. לפיכך כתבה התורה חיוב בהמ"ז לאחר הסעודה, כי מעתה נבין מקל וחמר שלפני הסעודה שהוא תאב לאכול ודאי שיש לברך.

ואילו בדברי תורה הדברים הפוכים. לפני הלימוד טרם הרגיש האשם את הטעם וההנאה שבלימוד, וככל שמרבה ללמוד בה מרגיש חותר ויותר את התענוג העלאי. לפיכך כתבה התורה חיוב ברכת התורה לפני הלימוד, כי מעתה נבין ונלמד מקל וחומר שלאחר הלימוד ודאי שיש לברך. **מעינה של תורה**

הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵ-ל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא (ל"ב,ד)

פסוק זה נאמר ע"י משה רבנו בפתח השירה בתור "דוגמה אישית". משה רבנו משמיע פסוק זה מליבו הכואב לאחר שכל תפילותיו ותחנוניו בפני השי"ת להכנס לארץ, לא נענו וכעת הוא חושף את הסיבה. אומר המדרש אמר משה לקב"ה "ריבונו של עולם, עצמותיו של יוסף נכנסות לארץ, ואני איני נכנס לארץ? " (**מדרש רבה דברים ב, ח**) . טענה לכאורה לגיטמית , שכן משה רבנו חינך את העם לאהבת הארץ ולכסוף להכנס אליה אז מילא נגזר עליו למות במדבר אבל למה שלא יזכה להקבר בארץ? על טענה זו משיב לו הקב"ה: "מי שהודה בארצו, נקבר בארץ, ומי שלא הודה בארצו, לא נקבר בארצו" (**שם**).

באור, יוסף מעולם לא הכחש את היותו עברי, גם בשעה שנקרא אל פרעה : "כי גנב גנבתי מארץ **העברים**". ואילו משה בעת שהציל את בנות יתרו מידם של הרועים, לא מחה כשהוצג בפני יתרו בשם "**איש מצרי**"."

הרי לנו הפער העצום בין הבנת האדם הסובייקטיבית, אפילו אדם נעלה כמשה רבנו, לבין מידת הדין האלוקית האובייקטיבית. הגיונו של אדם אינו סוף פסוק, יש גבוה מעל גבוה. אי ידיעת התשובה אינה הוכחה, התשובה קיימת רק שהיא בדרגה רוחנית יותר גבוה שלא תמיד השכל שלנו יודע להשיגה.

מי שחש משה רבנו את הדברים על בשרו, הצדיק עליו את הדין, ואף הציב את הפסוק בראש מגילת היסורין של שירת האזינו. **פרשה ופשרה**

"כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֵמֻן בָּם" (ל"ב, כ)

סיפר **הרב שלום מאיר וולך שליט"א**, לפני שהתמנה כמנהיג עדה, התפרנס **הרבי מפשיסחא זצ"ל** ממסחר בעיר הנמל דאנציג. באחת הפעמים התאחסן באחסניה יהודית, אבל רוחות ההשכלה כבר חדרו לעיר ובעלי האחסניה נסחפו בהם. השהיה שם היתה למורת רוחו והשתדל לקצרה ככל שניתן..

ליל שבת אחד בעת ששהה באחסניה , נגמר היין והיו צריכים להביא יין מהמרתף. קרא בעל האחסניה היהודי למשרת הגוי לרדת איתו למרתף ולהביא יין. המשרת ירד למרתף, ומאחוריו הלך בעל האחסניה שהחזיק הנר בגלל החשכה ששרה במרתף ובעודם עולים מהמרתף, המשרת הגוי עם היין בידו ובעל הבית עם הנר בידו, קרא עליהם הרבי "עכשו הבנתי את המושג דור תהפכות. אילו הגוי היה מחזיק את הנר מחשש חילול שבת של היהודי , ואת היין היה נשוא היהודי מחשש יין נסך הכל היה כשורה, משהתחלפו בתפקידים, התהפכו היוצרות".

"כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה" (לב, כח)

אם "אובד עצות המה", שואל הגה"ק החיד"א בספרו "נחל קדומים", מה טעם להוסיף את ההמשך שלכאורה מיותר "ואין בהם תבונה".?

חז"ל מספרים במסכת מגילה (**יב:**) כאשר מיאנה ושתי לבוא כדבר המלך אחשוורוש וחמתו בערה בו, שלח לחכמי ישראל שיפסקו את דינה. חכמי הסנהדרין הרהרו בדבר ושמו את לבם לכך שבכל פסק דין שיוציאו יימצאו ניזוקים. שכן אם יצדיקו את אחשוורוש ויהרוג אותה - לאחר שיתפכח מיינו יכעס עליהם; וכן אם יצדיקו את ושתי ויוציאו את דינה לזכות - יכעס עליהם אחשוורוש שלא חשו מספיק לכבודו. נמנו וגמרו להשיב לו תשובה מתחמקת וענו שמיום שנחרב בית המקדש וגלו מארץ ישראל, ניטלה מהם היכולת לדון בדיני נפשות ולכן למרות רצונם העז לעזור למלך, אין הם יכולים לפסוק בדין זה.

מבאר החיד"א שלעתים כאשר האדם נמנע מתשובה ומציג עצמו כאובד עצות, הרי שדווקא כאן טמונה חכמתו. דבר זה רצתה התורה לשלול כדי שנבין היטב את הכוונה, והוסיפה "ואין בהם תבונה" .

אני בן למשפחה גדולה, חשובה וטובה. יש בינינו רבנים ותלמידי חכמים רבים. המשפחה כולה מונה למעלה מאלף נפשות המורכבות מאבי ומאחיו, שכל אחד מהם הקים משפחה ברוכת ילדים, מעל לעשר נפשות בלעה"ר.

גם משפחתנו מנתה מספר דו-ספרתי של ילדים. גדלנו באווירה של קדושה. לא היו לנו שום מושגים חיצוניים, אפילו עיתון לא נכנס לביתנו. היה רק חינוך לתורה, לתפילה וליראת שמים, והחינוך הזה הוכיח את עצמו. אבל ילד אחד מתוך המספר הדו-ספרתי שהיה לנו - יצא לתרבות רעה.

אני זוכר איך הכול התחיל. הייתי בוגר ממנו במספר שנים. הוא היה ילד שעשה בעיות בתלמוד התורה, נזרק הרבה, התקוטט, האשים את כולם. דווקא ההורים שלי הלכו אִתו ביד רכה, ניסו להתעלם מהבעיות שלו ולראות בו את החיובי. אני זוכר את הפעם הראשונה שהבנו שהוא אינו סתם ילד שובב. היה זה כאשר לילדי כיתתו החלו להיעלם חפצים וכספים. כולם דיברו על זה, עד שיום אחד תפסו מישהו 'על חם'. המישהו הזה היה אחי..

הוא לא דרך שוב בתלמוד התורה שלנו. הוא עבר למקום לימודים אחר. הוא לא שרד בתלמוד התורה השני יותר מחודשים ספורים, בין השאר כי נהג לברוח, להסתובב עם ילדים בעייתיים, לגנוב מקיוסקים ולהתעלל בבעלי חיים.. איש לא הבין מה הסיפור שלו. הוא לא סבל בבית שלנו, איש לא פגע בו, לא הייתה אווירה של לחץ אלא של טוב וחסד. אבל הוא - היה בו כמו כוח הרסני פנימי שפעל במלוא העוצמה.

בכיתה ח' הוא נעלם למספר ימים, ולהורי לא הייתה ברירה אלא להזעיק משטרה, עם כל הבושה שבדבר. חיפשו ומצאו אותו ישן על חוף הים.. כבר אז אמר אחד השוטרים לאבי: "תראה, אדוני, לא נעים לי לומר לך, אבל ממה שאני יודע על ילדים - הילד הזה הולך בכיוון ברור ביותר של עבריינות".

אחי הפך לנער. בתקופה הזו נפרצו כל הגבולות. הוא הפך לאלים וגנב, השתתף בקטטות והתחבר לטיפוסים שליליים ביותר. היו ניסיונות רבים לשקמו. אני זוכר תקופות ששב לכובע, לחליפה ואפילו לישיבה. זה היה מחזיק מעמד חודשיים או שלושה, ולפתע הוא היה עושה מעשה שמזעזע את כל הסביבה.

באחת ההזדמנויות הוא החזיק מעמד חצי שנה בישיבה, וביום אחד בהיר, יותר נכון לילה אחד כהה, רוקן את כל הארונות של כל תלמידי הישיבה מכסף ומחפצים בעלי ערך, ונעלם למספר חודשים. כשמצאו אותו, זה היה על חוף הים בעיר דרומית. הוא גידל תלתלים עד הכתפיים, זרק את הכיפה ולא יכולת לחשוב שיש קשר בינו ובין משפחה חרדית של תלמידי חכמים ובני ישיבות.

בתקופה הזו הסביר איש מקצוע להורי שלאחי יש מוח קרימינאלי, והוא בעל הפרעת אישיות אנטי-סוציאלית. בקיצור, פושע מועד.

בפעם הראשונה בחיי נודע לי שיש דבר כזה - בן אדם שאין שום תרופה למכתו. לא טיפול פסיכולוגי ולא כדורים פסיכיאטרים, לא אשפוז ואפילו לא בית כלא.. ככל שקראתי והתעמקתי בדבר נודע לי, שאכן יש אחוז מהאוכלוסייה, בעלי הפרעה שאינה ניתנת לתיקון. אנשים אלה, כך מסתבר, אינם יכולים להתמיד בשום מקום עבודה, אינם יכולים להקים משפחה, ואם כן, אינם מצליחים לשמור עליה, הם מתנתקים ממשפחתם, מסתבכים עם החוק שוב ושוב ומשתמשים בכל הכלים שיש ברשותם כדי להשיג את מבוקשם, בלי להתחשב במוסריות או בחוק. זה פשוט לא מעניין אותם.

אני זוכר את הרגע שבו הייתי צריך לומר להורי שלבן שלהם אין שום תקנה. איני מאחל לאיש להיתקל בפנים מיוסרות של הורים שנאלצים להפנים - ולעולם אינם מצליחים - שאין שום דבר שיכול לעזור לילד שלהם. אולי אנצל את ההזדמנות ואספר לקוראים מהי הפרעת אישיות אנטי-סוציאלית. מדובר בהפרעה שסובלים ממנה 3% אחוז מהגברים ו-1% מהנשים הסימנים בקצרה הם :

1. רמאות, שקרים חוזרים וניצול אנשים אחרים לרווח או להנאה אישיים.
2. חוסר שקט, תזזיתיות, "פתיל קצר" ואגרסיביות.
3. הסתבכות בסכסוכים אלימים ובמקרי תקיפה.
4. לקיחת סיכונים תוך התעלמות מביטחונו האישי ומביטחונם של אחרים.
5. חוסר אחריות עקבי.
6. היעדר תחושת חרטה.
7. ביצוע תכוף של מעשים שיכולים להוות עילה למעצר.

מעולם לא האמנתי שיש משהו שקשה להשלים אִתו יותר ממוות, אך זה בדיוק מה שהרגשנו כאשר אני ומשפחתי נאלצנו להשלים עם העובדה שיש לנו אח פושע. וכאן באו עשר שנים של חרפה עצומה, הסתבכויות ואפילו מאסרים. למעשה, הוא די התנתק מהמשפחה, אך הכל ידעו את האמת, ואנחנו היינו צריכים לחיות עם הבושה ולהתמודד אִתה. ויום אחד הוא נעלם. כשאני אומר נעלם, זה אומר נעלם. אבי ניסה לברר מה עלה בגורלו, אך כאילו בלעה אותו האדמה. לאחר מספר חודשים פנה אבי למשטרה. השוטרים לא בדיוק ידעו מה לומר לו. "הוא כבר קרוב לגיל 30", אמרו, "הוא כבר ילד גדול. אם החליט להיעלם - זו זכותו".

אבי שאל: "אולי מישהו עשה לו משהו?", והשוטרים לא נראו כל כך מודאגים מהאפשרות הזו. להפך.

עשר שנים עברו. לא שמענו ממנו, לא שמענו עליו. הוא שקע בתהום הנשייה. ויום אחד נקראו הורי לפגישה.. המפגש נקבע בתל אביב. נאמר להם שזה משהו סודי הקשור אליהם, שהם לא צריכים לדאוג, אך חייבים להגיע בתוך שעות. הם הגיעו. המתינו להם מספר אנשים בלבוש אזרחי והודיעו להם כי בנם נפל במסגרת שירות ביטחון.. הם לא הרחיבו בנושא, רק הדגישו שאחי שירת בשנים האחרונות את המדינה במשימות עלומות ומסוכנות עד מאד, והוא מצא את מותו במדינת אויב שאין למדינת ישראל יחסים דיפלומטיים אִתה.

הוריי הוזהרו שלא לפרסם את הדבר, וגם נתנו להם "סיפור כיסוי" מתקבל על הדעת. נאמר להם כי הם זכאים לקצבה הגונה, וכי בנם נפל כגיבור ויש לו חלק בהצלת חיים ממש של כל אזרחי המדינה. לא פחות.

נערכה הלוויה צנועה. רק המשפחה נכחה בה. הוא הובא לקבר ישראל, ערירי ובודד. לא שאלנו הרבה שאלות, רק נאמר לנו שהוא היה בצבא ונהרג שם. שום דבר לא פורסם בתקשורת.. הוריי התעקשו לדעת פרטים, אך לא קיבלו את מבוקשם. נפגש אִתם קצין בכיר שסיפר להם כי העולם החשאי והאפל של סוכנויות הביטחון **(הכוונה כנראה למוסד או לשב"כ)** זקוק לפעמים דווקא לאלה שאין להם שום מקום בחברת אנשים רגילה. "במקומות מסוימים המדינה צריכה דווקא אנשים עם ראש קרימינאלי, עם יכולת לשקר, להעמיד פנים, ואפילו לאנשים נטולי מצפון ורגשות חרטה. אנחנו מתעסקים עם חיות", אמר, "לפעמים צריך לגייס בני אדם שמתנהגים כמו חיות", כך אמר ללא כחל ושרק.

הוא סיפר כי עמדה בפני אחי הברירה אם להיות שנים רבות בכלא או לשרת, והוא בחר לשרת. "איננו חושבים שהוא עשה זאת ממניעים אידיאולוגיים. הוא לא חשב בכיוונים כאלה, אבל הוא עשה עבודה טובה. אולי הכי טובה שעשה סוכן כלשהו בעשרות השנים האחרונות. לא קל להפעיל אנשים כאלה", אמר האיש להורי, "תמיד צריך לפחד שהם יעברו צד וימכרו את המדינה תמורת נזיד עדשים. אבל אין ברירה, פשוט צריכים אותם. אנשים נורמטיביים לא עושים דברים שהוא יכול היה לעשות, ובסופו של דבר, לפחות בנקודה הזו, הוא היה נאמן עד הסוף והביא תועלת רבה לעמו".

בטקס צנוע, הורי קיבלו עיטור גבוה ביותר שהוענק לאחי לאחר מותו. אבי שקל אם בכלל ללכת לקחת את העיטור, שהיה שווה בעינו כקליפת השום, אך משהו בתוכו גרם לו ללכת בכל זאת, כדי להרגיש שבנו בסופו של דבר הועיל לציבור, אם לא בחייו - לפחות במותו. על פי חשיבות העיטור ניתן להסיק שאחי הציל הרבה יותר מחיים של אנשים בודדים. העובדה שעד היום לא פורסם שמו ולא תמונתו, ואין לנו שום מושג באיזו מדינה פעל כל כך הרבה שנים, מעידה כי ככל הנראה מדובר בדברים הנוגעים לגורלה של המדינה.

* * *

אני מרשה לעצמי לכתוב את הסיפור גם בגלל השנים הרבות שעברו וגם כדי להעביר מסר גדול: שאין אדם שאין בו חפץ ותועלת.

כידוע, במדרש שוחר טוב מובא, שאמר דוד לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, כל מה שעשית בעולמך יפה מן הכל, חוץ מהשטות. מה הנאה יש בשטות? אדם מהלך בשוק וקורע את בגדיו והתינוקות משחקים ורצים אחריו, והעם משחקים לפניו. וכי זה נאה לפניך? אמר לו הקב"ה לדוד: דוד, על שטות אתה קורא תיגר? חייך שתצטרך לו.

ואכן, כשבא דוד אל גת, באו אצל אכיש מלכם המכונה אבימלך ואמרו לו: נהרוג את דוד שהרג את אחֵינו גָלְיָת.

בראות דוד את גודל הסכנה הצפויה לו, במיוחד כאשר חרב גלית הייתה מצויה עמו, החליט ל"שנות את טעמו" ולהשתמש בשיגעון מדומה כדי להיחלץ מצרתו. "וַיִּתְהֹלֵל בְּיָדָם" והיה דוד כותב על הדלתות: אכיש מלך גת חייב לי מאה ריבוא ואשתו חמישים, והיה מוריד את רירו אל זקנו ומתנהג כשוטה.

אמר להם אכיש: "**חֲסַר מְשֻׁגָּעִים אָנִי, כִּי הֲבֵאתֶם אֶת זֶה לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלָי?**" וגרשהו. באותה שעה שמח דוד שמחה גדולה, שיש שְׁטוּת בעולם ואז כתב את המזמור: "**לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ**" **(תהלים ל"ד).**

אנשים רבים שואלים לשם מה ברא אלוקים אנשים שלכאורה מביאים רעה אל העולם, והשאלות הללו מתגברות פי כמה ברמה האישית, כאשר אדם נושא עינו אל הבורא ושואל: "מדוע ולמה".

הסיפור שסיפרתי כאן הוא עוד הוכחה לכך, שלכל יצירה שיצר הקב"ה יש מטרה, לטוב לרע ולכל מה שביניהם.

(אנשים מספרים על עצמם 8, חיים ולדר)

לעילוי נשמת שלמה רפאל בן אסתר ת.נ.צ.ב.ה

פרפרת

גליון 398

פרשת האזינו תשפ"ב

כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵ-ל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא (לב, ד)

לפעמים מסובבים את האדם מקרים ומאורעות שונים ואינו מבין למה ומדוע זה קורה לו... בא הכתוב וצווח - 'אין עוול'! - לכל דבר יש סיבה ולא תמיד רואים זאת מיד, אבל לפעמים כן...

* * *

הסיפור הבא מובא בספר **'מרפא לנפש'**: על בימת בית הכנסת בפריס עמד רבינו יחיאל מבעלי ה'תוספות', עטוף בטלית, אוחז בשופר. המתפללים המתינו ברטט לאמירת הברכות ולתחילת התקיעות, אלא שהפעם החליט הרב לשנות מהסדר הרגיל, ולפתע הפנה את ראשו והזמין בתנועת יד קלה את אחד האנשים לגשת אליו. חיש מהר פילס לו האיש דרך בין המתפללים והתייצב לצדו של רבי יחיאל. זה היה נפתלי עזריה, צורף זהב ידוע בקהילה.

"על אף גודל השעה, ואולי דווקא בשל כך", פתח רבי יחיאל "מצאתי לנכון לשתף את כולכם בסיפור בעל לקח חשוב שתחילתו לפני שנה וסופו אמש. לפי סיכום מוקדם עם אחד מגיבורי המעשה, ידידנו ר' נפתלי, אזמין אותו כעת לספר לכם את השתלשלות הדברים".

הכל הביטו משתאים ברב ובצורף, סקרנים לשמוע את הסיפור. נפתלי היה נרגש. הוא בלע את רוקו, השתעל שיעול נבוך והחל בסיפורו: "ודאי מכירים אתם את שכני הטוב, עמיתי למלאכת הצורפות, יעקב אבודרהם. ובכן, ימים אחדים לפני ראש השנה שעבר שבנו שנינו מהעבודה, והאזנו לשיעור תורה. בשיעור למדנו את דברי הגמרא, כי 'מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה'.

הדברים עוררו בנו התעניינות מיוחדת. בשיחה בינינו עלתה ההצעה להתענות תענית מיוחדת ולבקש מהקדוש ברוך הוא כי יגלה לנו כמה תהיה פרנסתנו בשנה הבאה. ובאמת כך עשינו, יומיים לפני ראש השנה צמנו וציפינו לאות כלשהו משמים. בלילה האחרון של השנה אירע הדבר, כל אחד ואחד מאיתנו חלם כמה כסף ירוויח בשנה הקרובה. כשנפגשנו בבוקר סיפרנו איש לרעהו בהשתאות את חלומותינו. חברי יעקב חלם כי בשנה הבאה ירוויח מאתיים זהובים. ואילו בחלומי שלי ראיתי כי ארוויח רק מאה וחמישים זהובים. החלטנו לפנות אל מורנו ורבנו ולספר לו על התענית ועל החלום. "אם לעצתי תשמעו", אמר, "כתבו במשך השנה הבאה כל הכנסה קטנה כגדולה, שתבוא לכם". כמובן שקיבלנו את עצתו ונהגנו על פיה.

יום אחד נתגלע בינינו ויכוח חריף סביב סחורה שרכשנו בשותפות ומכרנוה ברווח נאה. כשבאנו לחלוק ברווח טען יעקב חברי כי השותפות בעסקה הייתה על דעת כן שנחלוק ברווחים שווה בשווה. לעומתו טענתי אני, כי מכיון שהשקעתי ברכישה שני שלישים ואילו הוא השקיע רק שליש, יש לחלוק את הרווחים גם כן על פי אותו יחס. פנינו לרבינו שיפסוק דין תורה. "בידי מי נמצא עתה הרווח מהמכירה?" שאל, הכסף היה בידי יעקב.

"האם יש לכם עדים או שטר על העסקה שעשיתם?" הוסיף הרב לחקור. לא היו עדים ולא היה שטר.

"אם כן יעקב הוא ה'מוחזק' ועל נפתלי להביא ראיה לדבריו, באין לנפתלי כל ראיה, ישבע יעקב כי דבריו אמת הם ויזכה במחצית הרווח".

אבל יעקב מיאן להישבע. "דברי אמת לאמיתם, אך להישבע אינני מוכן, ועל כן אוותר על הרווח המגיע לי", אמר.

נטל אפוא יעקב לעצמו שליש מהרווח ומסר לי את שני השלישים הנותרים. הפער ביני לבינו עמד על עשרה זהובים.

המשכנו כמנהגנו לרשום את כל רווחינו. לפני כמה ימים, בהתקרב ראש השנה, הוצאנו את רשימותינו וסיכמנו את כל ההכנסות. התברר כי יעקב הרוויח במהלך השנה, מאה שמונים ותשעה זהובים, אחד עשר זהובים פחות מבחלומו. ואילו אני הרווחתי מאה שישים ואחד זהובים, אחד עשר זהובים יותר מבחלומי. באנו לפני רבינו וסיפרנו לו כמה הרווחנו. הוא לא חשב רבות וקבע מיד: "ובכן, מסתבר כי בוויכוח ההוא על העסקה, חברך הוא שצדק והיה עליכם לחלוק ברווחים שווה בשווה".

"מדוע אפוא הפער הוא של אחד עשר זהובים בשעה שהוויכוח בינינו היה על עשרה זהובים בלבד?" ניסיתי לעמוד על שלי.

תשובת רבינו הייתה מוכנה בפיו. "זהוב אחד הוצאתי בשכר הסופר שכתב את כתב התביעה והשליח שקבע לכם זמן לדין", אמר.

ואולם אני לא עמדתי בפיתוי, ולא הצלחתי להשלים עם הפסד פתאומי של אחד עשר זהובים, סכום גדול ונכבד. "אינני משגיח בדברי חלומות", הפטרתי, וכדי להשקיט את מצפוני הוספתי: "על פי דין התורה שפסק רבינו כפי שפסק - אני זכיתי בצדק וביושר בשני שלישים מהרווחים".

פנינו אל חנויותינו כדי להשלים כמה התחייבויות לחג. פתאום הבחנתי כי חנותו של יעקב הומה קונים ואילו לחנותי לא נכנס איש. עד הצהריים הרוויח יעקב אחד עשר זהובים. סגר את החנות והלך לביתו. סר וזועף פניתי גם אני לביתי. בעוברי בשוק פגעתי בלא כוונה בדוכנו של מוכר זכוכית נכרי והפלתי את סחורתו ארצה. הכלים נשברו והמוכר הפליא בי את מכותיו, עד מהרה נגררתי לבית המשפט. השופט הריץ לשוק שמאי שהעריך את הנזק שעוללתי ב... אחד עשר זהובים. הגעתי אפוא לביתי חבול ומושפל וחסר אחד עשר זהובים. אז ידעתי כי צדק רבינו וכי גדול אלוקינו. עוד אמש ניגשתי לבית ידידי יעקב אבודרהם ובקשתי את מחילתו. אחר כך פניתי אל רבנו ושיתפתיו בסוף הסיפור.

נרגש ירד נפתלי עזריה מהבימה, ורבינו יחיאל פתח בסדר התקיעות.

* * *

סיפר רבנו הגאון רבי **חיים קניבסקי** שליט"א מעשה נורא. לעיתים רבות אין אנו מבינים את הנהגתו יתברך, אולם לפעמים לאחר זמן הדברים מתבהרים ומובנים: בנובהרדוק היה בחור אחד, שבמקום לצמוח לגובה 'צמח לרוחב'... הוא היה הולך ומשמין לרוחב כל הזמן ונשאר בגובהו. הגיעו מכל העולם רופאים לראות אותו ולנסות ולהבין את התופעה, אבל לאף אחד מהם לא היה הסבר לזה. כל הבחורים בישיבה היו הולכים להסתכל עליו, והגיע המצב עד כדי כך שאחרי איזה זמן הוא כל כך השמין, שכבר הוא לא יכול היה לעמוד ולשבת, אלא רק שכב במיטה כל היום... הוא היה במצב פשוט נורא!.

כל שנה בפורים היו אוספים כסף עבור הבחור הנ"ל, כדי שיהיה לו לרפואה ולהוצאות הרבות שהיו לו. אבא זצ"ל הכיר אותו ואח"כ עלינו לארץ וכבר לא שמענו ממנו שום דבר. אבל גם אחרי שהגענו לפה עוד היו אוספים בא"י כסף עבורו.

עד שיום אחד בא מישהו לאבא וסיפר לו, מה עלה בגורל הבחור ההוא, שאח"כ היתה המלחמה, וכל הבחורים של אותה תקופה נהרגו ע"י הגרמנים חוץ מאחד - הבחור השמן ההוא, לגרמנים ימ"ש לא היה מה לעשות איתו , אז השאירו אותו שם שיחיה... אח"כ נגמרה המלחמה, ובנס הוא הבריא לגמרי! עלה לארץ, נשא אשה, נולדו לו ילדים והוא חי בכפר סבא. כשאבא [הסטייפלר זצ"ל], שמע את זה, הוא נדהם ואמר, שזה נס גלוי!!!.

רבנו כל כך התרגש מסיפור זה וחזר ואמר: "זה היה נס! אני זוכר, שדיברו שהוא כל כך שמן ואספו לו כסף, כולם באו להסתכל עליו, והנה, רק הוא נשאר לחיות, לפעמים הקב"ה עושה לאדם מום כדי להצילו...". **[מתוך 'פניני עין חמד']**

מספר בעל המעשה: "את כל ימי הפסח שעבר עלינו לטובה חגגנו במירון, סמוך ונראה לקבר הרשב"י, באכסניה של משפחת מילר. במוצאי שביעי של פסח ארזנו את כל החפצים שלנו, והעמסנו אותם על הרכב שלי. את הילדים שלחתי הביתה באוטובוס, ומכיוון שהמפתח של הבית היה אצלי, מיהרתי לצאת אחריהם כדי שהם לא יישארו תקועים מחוץ לבית. מלאכת האריזה הגיעה לסיומה, עשיתי את דרכי במשעולי הכפר, וממש ביציאה אני מקבל טלפון מאחת המשפחות שמתגוררות במירון. הם שמעו שעדיין לא יצאתי ממירון, והם מבקשים טובה גדולה. החתן שלהם, שגר בבית שמש, היה אצלם בחג וכעת שכח את הפלאפון שלו, אז אנא, אם אנחנו יכולים, שנעבור דרכם וניקח את הפלאפון. לרגע לא חשבתי שלא לעשות את הטובה הזאת, אבל זה היה קשה. כבר הייתי ממש ביציאה מהכפר, ופתאום מבקשים ממני לעשות רוורס.

חזרתי לכפר, לבית המשפחה שאצלה היה הפלאפון השכוח, לקחתי את הפלאפון, ואז הרבנית שלי נזכרת ואומרת: "שכחנו שם, בדירה של מילר, ירקות ופירות מצוינים. תפוחים, סלק וגזר". אמרתי לה: "עוד מעט נגיע לבית שמש, ושם נראה ליד הפחים את הירקות שאנשים קיבלו מקמחא דפסחא ולא השתלטו עליהם... אם יחסר לך, אני בטוח שיהיה מאיפה לקחת...".

אבל היא אמרה שזו סחורה טובה, וממש בל תשחית להשאירה כאן. היא מתכוונת לסחוט את הפירות והירקות האלו וליצור מהם שיקוי מחזק ומחסן. ראיתי שזה ממש חשוב לה, והחלטתי לא להיות עקשן. נסעתי לכיוון האכסניה של מילר, ובגלל העומס ברכב לא יכולתי לנסוע ברוורס. אמרתי לאשתי שאני מחנה את הרכב מחוץ למתחם, והולך להביא את הארגז. היא לא הייתה מרוצה מהרעיון: "למה לסחוב כל הדרך ארגז כבד? בבקשה תיכנס למתחם".

שוב אני מחליט שלא להיות עקשן, ועושה פשרה. נכנס למתחם ונעצר ליד הפח הגדול. משם אני יוצא לאכסניה ולוקח את הארגז המיותם של הפירות והירקות, להצילו מרדת שחת... כשאני חוזר אומרת לי אשתי: "שמעתי את הפלאפון שלי מצלצל, חיפשתי אותו בתוך הרכב ולא מצאתי אותו. אני חושבת שהוא כאן, בפח הגדול שלידנו".

הרעיון היה נראה לי הזוי, אבל היא ביקשה שאתקשר לפלאפון שלה כדי לבדוק זאת. התקשרתי ואכן, קול מנגינה עולה מן הפח. בחיפוש קל מצאנו אותו, פלאפון יקר וחדש שנקנה ממש לאחרונה.

היינו בהלם. הרי כל הסיבה שבגללה נעמדנו ליד הפח, הייתה כי חזרנו לקחת פלאפון לשכן שגר בבית שמש, ואז כששוב סובבנו בכפר עלה זיכרון הארגז... וכמה טוב שנזהרתי מעקשנות וזרמתי עם כל המהלכים האחרונים שהקב"ה סובב לנו, עד שנעמדנו ליד הפח בדיוק בשעה שהפלאפון צלצל. הפלאפון ניצל, וברשימת השיחות האחרונות הופיעה שיחה בודדת, מאת אחות של אשתי. במשך כל השעות ממוצאי החג לא נכנסה שום שיחה. השיחה היחידה שנכנסה הייתה בדיוק באותן דקות שבהן חיכתה לי אשתי ליד הפח! הדיוק הזה ריגש אותנו, ושוב ראינו שמה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה, ואיך הקב"ה מנהיג את עולמו בצורה מדהימה... **[מתוך 'השגחה פרטית']**

כִּי יָדִין ה' עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנָחָם (לב, לו)

כי ידין ה' עמו - כשישפוט אותן ביסורין הללו האמורים עליהם... כשיבואו עליהם משפטים הללו ויתנחם הקב"ה על עבדיו לשוב ולרחם עליהם (רש"י)

הדין והייסורים הכי גדולים שעבר עם ישראל במאה השנים האחרונות היה כמובן בתקופת 'השואה'. אבל כידוע, גם בתוך תקופה זו אפשר היה להבחין ברחמי ה' ורוב חסדיו.

* * *

מספר הרב משה גרילק שיחי': "היה זה בשנות המלחמה האיומה, בצרפת של שלטון וִישִׁי ימ"ש. היינו ארבעה ילדים קטנים שנעקרו ממש מזרועות הוריהם. אני [בן שש...], אחותי חוה הצעירה ממני בשנה [בת חמש, אתם מבינים?!] ועוד אח ואחות - נחמה ונחום ברונר - ילדי מכרים של הוריי, שהסתתרו איתם בכפר צרפתי נידח, כשהם מנסים לברוח מפני הגרמנים ומשתפי הפעולה הז'נדרמים של שלטון וישי, הנאמן לנאצים. ההורים שלנו, אף שברחו מבלגיה אל האזורים הכפריים של צרפת, התגלו בסופו של דבר על ידי שליחי השטן, וכפי שסיפרו לי שנים רבות לאחר מכן, הם החליטו לנסות להציל לפחות את הילדים מן הגורל האכזר הצפוי להם. כך נמצאה אותה אשה צרפתייה, אשר תמורת תשלום הגון הסכימה להסתכן ולהבריח את הילדים, כלומר אותי ואת שלושת הילדים שהיו נתונים ל'פיקודי', לשוויץ. הוטל עליי להיות 'המבוגר האחראי', הילד הצעיר המוביל את הילדים למדינה ששמרה היטב על ניטרליות, ולא נקלעה למערבולת המלחמה האיומה. קיבלתי לידי פתק, שבו רשומים היו שמות מכרים של הורינו שבשוויץ וכתובות מגוריהם, כך שאם יזכנו הקב"ה ונצליח לגנוב את הגבול ולהגיע אל מקום מבטחים, יהיה עליי [נא לזכור: ילד בן שש!] למצוא דרך להודיע לידידים השוויצריים של הוריי, שילדי מכיריהם הגיעו. בינתיים, בדרך מחתרתית כלשהי - כך למדתי אחרי שנים רבות - הצליחו הוריי להודיע למכרינו היהודים השוויצרים, שהילדים בדרך ואנו אמורים להגיע, אם כמובן לא ניתפס חלילה בידי הגרמנים בעת חציית הגבול. אני לא זוכר כיצד הגענו אל אזור הגבול שבין צרפת לשוויץ. דומני שנסענו ברכבת בחברת 'האשה' הצרפתית. אני כן זוכר כיצד צעדנו על כביש, שבהמשכו הזדקר מחסום, מחסום שעליו ניצב ביתן של עמדת שמירה, ובסמוך אליו התגודדו מספר שוטרים חמושים. אני זוכר שהבנתי, ששם, מן העבר השני של המחסום, נמצאת שוויץ שאליה אנו חייבים להגיע. גם הבנתי במוחי הקטן, שאנחנו לא יכולים פשוט לחצות את המחסום, ואם אולי דמיינתי שאנחנו נעבור דרך המחסום, הרי שהשוטר שניצב לפתע מולנו ונשקו דרוך ודרש מאתנו בקול מאיים להתרחק מסביבות המחסום, ובכלל להסתלק מן המקום, הבהיר לי היטב את תמונת המצב. כנראה שהוא קלט מהי כוונתה של הצרפתייה, שמצאה לה מקום לטייל עם ארבעה ילדים קטנים בדיוק ליד הגבול... אני זוכר שהאישה הצרפתייה השיבה לו בניחותא: 'אנחנו סתם מטיילים באזור', ואז הובילה אותנו אל היער אשר בתוכו עובר הגבול שבין צרפת לשוויץ, בין מדינת הדיכוי והמרדף לארץ החופש והשלווה. מתישהו התרחש רגע שבו היינו לבד בלי המלווה הצרפתייה שלנו, אני זוכר את הפחד הנורא שאפף אותי פתאום. עצי היער היתמרו אל על ונראו גבוהים ביותר. קרני השמש, אם היא בכלל זרחה באותו יום, לא חדרו מבעד לצמרות העצים, כך שפילסנו את דרכנו בחשכה. הלכנו והלכנו, ארבעה ילדים קטנים, בינות לעצים, כשאין אנו יודעים מה מחכה לנו בסופו של השביל. היינו לבד כל כך. אולי בכינו, אולי לא. אני זוכר שחלפנו על פני נחל קטן והמשכנו ללכת. כמה זמן? איני יודע.

"ואז אני זוכר שהגענו לאיזושהי פרשת דרכים קטנה. השביל שצעדנו עליו התפצל לשניים. עמדנו שם ארבעה ילדים קטנים וחיכינו. למה חיכינו? איני יודע. אני סבור שהיה קשה לנו להחליט אם להמשיך בשביל השמאלי או שמא לנטות אל עבר השביל הימני. העצירה, ההיסוס והתהייה, כפי שהתברר לנו לאחר מכן, היו גורליים... כי לפתע פתאום הופיע מאי שם חייל וקרא לנו בגרמנית: 'בואו הנה!'. הבטתי כה וכה ופחד מצמית תקף אותי. כששמעתי את השפה הגרמנית, חששתי שאולי החייל העומד מולי הוא חייל גרמני. הילדים שתחת חסותי שלחו לעברי מבט מבוהל ותוהה. מיד דאגתי להיפטר מן הפתק שהיה טמון בכיסי ובו רשומים היו השמות והכתובות של מכרינו שבצירך. עד כמה שזכור לי, מזיכרוני הילדותי, הוצאתי אותו מהכיס ובלעתי אותו, כפי שהדריכו אותי לעשות במקרה של תפיסה בידי הגרמנים. החייל התקרב אלינו, והורה לנו ללכת בעקבותיו. כלום הייתה לנו ברירה? ברכינו פקו, רגלינו כשלו, וכך צעדנו אחריו. לא הרחק עמד רכב צבאי קטן. בלא אומר ודברים הוא דחף אותנו לתוכו והפלגנו בנסיעה. אני זוכר שישבתי מכונס בתוך עצמי אחוז פחדים. הילדים הקטנים הצטנפו לצידי. האם בכיתי? אולי. כמה זמן נסע הרכב? שוב, לא יודע להשיב. לבסוף הגענו לביתן קטן, ומיד כשהוציא אותנו החייל מן הרכב, הוא דחף אותנו אל רצפת הביתן. 'תורידו את הראש!', ציווה. לא הרחק משם, הבחנתי בפטרול גרמני הצועד לו לאטו, והחייל שאסף אותנו לא רצה

שהוא יראה אותנו. בזיכרון מעורפל, כמדומני שהוא הסביר למי שהיה בביתן, כנראה קצין, שהוא ראה ילדים אחרים הצועדים בשביל השמאלי, היכן שנעצרנו והתלבטנו לאן להמשיך, וזמן קצר לאחר מכן שמע יריות העולות מכיוון השביל... באותו רגע נעתקה נשימתי. או אז בדיוק התברר לי לשמחתי, שאנחנו נתונים בידיו של חייל שווייצרי. אילו הייתי מחליט שנצעד בשביל השני, היינו נופלים היישר לידיהם של הגרמנים. ושוב אנו נוסעים והפעם מגיעים אל מחנה גדול, החייל שהביא אותנו עמו, הושיב אותנו ליד שולחן כלשהו, שעמד קרוב מאד למטבח, ונעלם. הצטנפנו מלאי פחד, שומרים על שקט, לא מעיזים לפצות את הפה. עבר זמן מה. הריחות שיצאו מן המטבח, עוררו את בלוטות הרעב שהיה חזק. ואז לפתע ניגש אלינו חייל שווייצרי, הוא שאל אותנו בצרפתית מי אנחנו. ענינו לו שבאנו לכאן מצרפת, ואז הוא שאל: 'אכלתם?', השבנו בשלילה. זכור לי כיצד הוא מיד נכנס למטבח, ולא עבר זמן רב עד שקיבלנו, כל אחד מאתנו, צלחת מרק הזכורה אצלי עד היום לטובה...

"ושוב, יסלחו לי קוראיי, אני זוכר מעט מאד מאותו מחנה. אני זוכר שהכניסו אותנו אל צריף ארוך שהיו בו אנשים רבים, מבוגרים עם ילדים. לא היו מיטות בצריף, כי אם קש היה מפוזר על הרצפה ועליו ישנו בלילה. אותנו, הילדים שמקרוב באו, גירשו תושבי הצריף בזעף, עד שמצאנו איזו פינה לישון בה בקצה הצריף. לימים למדתי ללמד זכות על האנשים הללו, שלא גילו טיפת רחמים עלינו, ילדים צעירים ובודדים. הם היו בעצמם פליטי חרב כמונו, מרי נפש, שבדיוק באותם הימים גם הם הצליחו להבריח את הגבול. והנה... התמונה הבאה אצלי בזיכרון היא, שאנחנו נמצאים בצריך בבית יפה, אנשים מכובדים עומדים מסביבנו, מחייכים ומדברים אלינו בחביבות, איך הגענו לכאן? מי הם האנשים החביבים הללו? אין לי מושג! ובמשך שנים לא היה לי מושג. באותה שעה עמדנו נבוכים, והנה אחת מהנשים מספרת לנו שמפרידים בינינו. כל אחד מאתנו הולך למשפחה אחרת, המאמצת אותנו. כבר לא נהיה ביחד, ואנחנו לא מכירים את האנשים הללו. זה היה קשה לנו מאד, כי מה שהחזיק אותנו קצת בחיים מרגע הבריחה, היתה העובדה שהיינו כל הזמן ביחד, ופתאום שוב עלינו להיות לבד, בעיר זרה, בלי הורים, אצל אנשים שאנו כלל לא מכירים. אבל שום סצנה לא עזרה לנו כמובן. נפרדנו זה מזה בעל כורחנו.

"עד היום, יותר מפעם, אני חושב על השגחה העליונה המיוחדת, שסוככה עליי בתקופה שבה הושמדו כמיליון וחצי ילדים יהודים, לאחר שנות סבל וייסורים. השאלה למה אני דווקא זכיתי להינצל, מציקה לי למעשה עד היום... אבל עובדה אחת חסרה לי בתיעוד הזה, איך נודע להם על קיומנו? הרי את הפתק, עם שמותיהם וכתובותיהם של ידידי ההורים - השמדתי במו פי!.

"הסוד התגלה לי לאחר שלושים שנה. כאשר שהיתי בצריך במסגרת מסע הרצאות באירופה, התקשרתי לרבנית רוזנגרטן, אחת משלושת המשפחות שנמנו עם מכרי הורינו, ושאלתי אותה לפשר התעלומה הזאת. היא סיפרה לי את הסיפור הבא: הם היו מודעים לכך שהילדים של משפחות גרילק וברונר אמורים להגיע לשווייץ. על כן הרבו לבדוק ברשימות הפליטים שהצליחו להסתנן למדינה זו והשלטונות נהגו לפרסמן. אבל למרבה הצער והדאגה, אנו לא הופענו בהן. בלבם עלתה המחשבה המפחידה, שיתכן שנתפסנו בידי הגרמנים וגורלנו נחרץ. אולי היינו חלילה וחס, הילדים הירויים ההם, בשביל השמאלי...

והנה באחד מימי שישי, היא נסעה לבקר חולה המאושפז בבית חולים בלוזאן, אחת מערי שווייץ. כאשר צעדה במסדרון בית החולים, היא הבחינה בפתחו של אחד החדרים בילד קטן המדבר בקול בצרפתית, ופנה אל מישהו שנמצא בתוך החדר. תוך כדי שהיא חולפת במסדרון, היא שמעה אותו אומר בצער: "אני לא יודע מה יהיה. אני לא יודע מתי נכנסת השבת". גברת רוזנגרטן הבינה שמדובר בילד יהודי, נעצרה ושאלה אותו: 'מי אתה?' והילד השיב לה: 'מוריס [משה בצרפתית] גרילק'. לרגע עמדה כהלומת רעם והתרגשה ביותר, ומיד צלצלה לציריך בשמחה ובישרה: 'מצאנו את הילדים!'... איך הגענו לבית החולים? - אז זה היה כך: אחותי חוה שתחי' חלתה במחנה, ולא רצתה בשום אופן להתפנות לבית החולים בלעדיי. הטראומה של הבדידות רדפה אותנו, ולכן הנהלת המחנה התרצתה ושלחה אותי עימה לבית החולים. ואני, שבהשגחה פרטית - בדיוק באותו רגע - שמירת השבת הטרידה את מנוחתי, ואף חלקתי בקול רם את דאגתי עם אחותי השוכבת בחדר. ואז... אישה יהודייה מסויימת, והיא דווקא, מזדמנת במקרה [מה?! 'במקרה'?!] ללוזאן, ונקלעת למסדרון המחלקה ב-ד-י-ו-ק ברגע שאני משמיע את דאגתי הדתית על השבת הקרבה... וכל השאר כבר בגדר היסטוריה....

"אבל עדיין אני שואל את עצמי מידי פעם, מדוע באירועים רבים כל כך מתפרצת המועקה הזאת של הבדידות ועולה ממסתרי הנפש? מה יש בה, בתמונת היער העבות, שהיא חוזרת על עצמה? מדוע היא מטרידה אותי ורודפת אחריי? בל נגזים, אין זה כזיכרונות הקשים והמרים של היהודים אשר סבלו בגטאות ובמחנות המוות, אבל בכל זאת מה הרדיפה הזאת?. ואולי, היא הנותנת! אולי לא רדיפה יש כאן, כי אם גם זה מחסדי הבורא יתברך עליי, שבכל פעם כאשר תמונת היער מרצדת בתודעתי, עלי פשוט לקום ולהודות לו על שליווה אותי ביער ושמר עלי שלא ללכת בשביל השמאלי אל מלכודת המוות; על כי החייל השווייצרי הורה לנו להרכין את הראש, לבל יבחינו בנו הגרמנים שצעדו בסמוך; על שהשוויצרים הצילו ארבעה ילדים יהודים; ועל שהבורא הביא את אחותי לבית חולים ונכפה עליי להיות איתה כדי שאכריז על השבת בדיוק כאשר הרבנית רוזנגרטן תעבור לידינו... ואולי, ובגלל זה אני מפרסם את התיעוד הזה, כדי להודות שוב להקב"ה, שהטיב עמי ומטיב עמי ללא הרף. לא אולי - ודאי!".

[מתוך 'עלון האמונה']

אמירות לשלחן שבת

פרשת האזינו

בס"ד, גליון ק"ב

השמירה על הלבוש, הזקן והפאות

זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ (לב, ז).

סִפֵּר הג"ר יוֹסֵף לִיבֶּרְמָן שְׁלִיטָ"א שֶׁכַּאֲשֶׁר זָכָה לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל הרה"ק רַבִּי אַהֲרֹן מִבֶּעלְזָא זיע"א בְּחַצְרוֹת קָדְשׁוֹ בְּשַׁבָּתוֹת בְּתֵל אָבִיב, הָיָה רָגִיל אַחֲרֵי תְּפִלַּת עַרְבִית דְּלֵיל שַׁבָּת לְהִכָּנֵס לְחַדְרֵי דִּירָתוֹ וּלְחַכּוֹת עַד בּוֹאוֹ, כִּי דַּרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ הָיָה לְהִכָּנֵס אָז בְּלוּיַת מְשַׁמְּשָׁיו לְחַדְרֵי הָרַבָּנִית הַצַּדְּקָנִית לְבָרְכָהּ בְּבִרְכַּת 'שַׁבָּתָא טָבָא'.

וְסִפֵּר כִּי פַּעַם בְּהִכָּנֵס הרה"ק לַחֶדֶר הַפְּנִימִי בּוֹ עָמַד, הִסְתַּכֵּל עַל גְּלִימָתוֹ, מַלְבּוּשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קָאפּטָן, וְשָׁאַל אֵיזֶה שְׁאֵלָה בְּנוֹגֵעַ לָהּ. כֵּן הָיָה גַּם בַּפַּעַם הַשְּׁנִיָּה. וְכֵן בַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית כְּשֶׁשּׁוּב זָכָה לִהְיוֹת שָׁם, אָחַז הרה"ק בְּיָדוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּמַלְבּוּשׁוֹ, הִרְהֵר רֶגַע וְאָמַר בְּשִׂמְחָה: שָׁמַעְתִּי מֵאַבָּא מָארִי, הרה"ק רַבִּי יִשָּׂכָר דֹּב זיע"א, כִּי זְקֵנִי הרה"ק רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ זיע"א אָמַר פַּעַם: ב"ה שֶׁאָבִי זַ"ל הגה"ק רַבִּי שַׂר שָׁלוֹם זַצַ"ל, לֹא הָלַךְ בְּשַׁבָּת בְּבֶגֶד לָבָן, שֶׁאִלְמָלֵא הָלַךְ הוּא לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לְשַׁנּוֹת. וְהִמְשִׁיךְ וְאָמַר: מִשֶּׁשָּׁמַעְתִּי דְּבָרִים אֵלֶּה מִפִּי אַבָּא מָארִי זַ"ל אֵינִי יָכוֹל לְשַׁנּוֹת מַלְבּוּשִׁי, אֶבָל אַתָּה בְּוַדַּאי תּוּכַל לִלְבֹּשׁ מַלְבּוּשׁ זֶה.

אַל תְּשַׁנּוּ מִדֶּרֶךְ אֲבוֹתֵיכֶם

סִפֵּר יְהוּדִי אֶחָד, שֶׁרָצָה שהרה"ק הַ'דִּבְרֵי יוֹאֵל' זיע"א מִסָּאטְמַאר יַנִּיחַ תְּפִלִּין לִבְנוֹ שֶׁהִגִּיעַ לְעֹל הַמִּצְוֹת, אַךְ הֵיוֹת שֶׁיָּדַע שֶׁהָרַבִּי מַנִּיחַ תְּפִלִּין כְּמִנְהַג סְפָרַד וְאִלּוּ מִנְהָגוֹ כְּמִנְהַג אַשְׁכְּנַז, חָשַׁשׁ שֶׁהָרַבִּי יַנִּיחַ תְּפִלִּין לִבְנוֹ כְּמִנְהַג סְפָרַד, וְחָשַׁב שֶׁאוּלַי כְּדַאי לְשַׁנּוֹת לְמִנְהַג סְפָרַד כְּדֵי שֶׁהָרַבִּי יַנִּיחַ לִבְנוֹ תְּפִלִּין. וְאָמַר אֶת זֶה לְהרה"ק מִסָּאטְמַאר, שֶׁהוּא מְוַתֵּר עַל הַנָּחַת תְּפִלִּין בְּנֵסַח אַשְׁכְּנַז וּמַסְכִּים שֶׁהָרַבִּי יַנִּיחַ לוֹ נֹסַח סְפָרַד, הָעִקָּר שֶׁהָרַבִּי יַעֲשֶׂה זֹאת.

עָנָה לוֹ הָרַבִּי בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אֲנִי אַנִּיחַ לוֹ בְּנֵסַח אַשְׁכְּנַז **וְאַתֶּם אַל תְּשַׁנּוּ מִדֶּרֶךְ אֲבוֹתֵיכֶם, כִּי אִם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אָבוֹת אָז יְכוֹלִים לִהְיוֹת בְּטוּחִים וּסְמוּכִים שֶׁלֹּא נִסְטֶה מֵהַדֶּרֶךְ, אֲבָל אִם מְשַׁנִּים נָכוֹן שֶׁאֶפְשָׁר לִסְטוֹת יָמִין אֲבָל אֶפְשָׁר גַּם לִסְטוֹת שְׂמֹאל, וְזֶה מְסֻכָּן וְלָכֵן טוֹב שֶׁלֹּא לְשַׁנּוֹת**

סֵדֶר הַמַּלְבּוּשִׁים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ סוֹדוֹת גְּבוֹהִים

דָּגֵשׁ מְיֻחָד שָׂם הרה"ק הַ'שֶׁפַּע חַיִּים' מִצַּאנְז זיע"א עַל כָּךְ שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת הַלְּבוּשׁ הַיְּהוּדִי, וְסִפֵּר עַל חֹתְנוֹ בזיוו"ר, הָ'עֲצֵי חַיִּים' זיע"א מִסִּיגוּט, שֶׁפַּעַם אַחַת כְּשֶׁטִּיֵּל עִמּוֹ בְּחָצֵר פָּנָה אֵלָיו לְפֶתַע בַּאֲמִירָה: הִנֵּה לוֹבֵשׁ 'בֶּעקִיטשֶׁע' מְצֻיֶּרֶת בִּפְרָחִים כְּמִנְהַג אֲבוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וַאֲנִי לוֹבֵשׁ 'בֶּעקִיטשֶׁע' עִם פַּסִּים שְׁחוֹרִים וּלְבָנִים כְּמִנְהַג אֲבוֹתַי הַקְּדוֹשִׁים. הַאֲמֵן לִי שֶׁאֲפִילוּ בְּעֵד כָּל חֲלִלֵי דְּעָלְמָא לֹא אֲשַׁנֶּה אֶת צוּרַת הַבֶּגֶד לִלְבּוּשׁ כָּמוֹךָ. וְטַעַם הַדָּבָר הוֹסִיף, מִפְּנֵי שֶׁכָּל סֵדֶר הַמַּלְבּוּשִׁים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ סוֹדוֹת גְּבוֹהִים וּרְמָזִים נִפְלָאִים.

וְהִזְכִּיר שֶׁאָבִיו הָרַבִּי ר' הֶרְשֶׁל"ה מֵרוֹדְנִיק זיע"א הֵרְאָה לוֹ פַּעַם בְּשִׂיחָה כִּי בְּ'סְטְרָאקֶעס' שֶׁלּוֹבְשִׁים בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ יֵשׁ כ"ו קְרָסִים כְּמִנְיַן שֵׁם הוי"ה... **פְּעָמִים אַף הִשְׁתַּמֵּשׁ כְּשֶׁדִּבֵּר בְּעִנְיָן זֶה כְּדֵי לְשַׁבֵּר אֶת הָאֹזֶן בְּמִלְּתָא דִּבְדִיחוּתָא. פַּעַם פָּתַח וְסִפֵּר מֵאִישׁ**

חָסִיד שֶׁהִתְפַּלְמֵס עִם יְהוּדִי פּוֹשֵׁר שֶׁמַּלְבּוּשָׁיו בְּסִגְנוֹן מוֹדֶרְנִי וְכֹה אָמַר לוֹ: הִנֵּה וּכוּחַ מַר נָטוּשׁ בֵּינִי וּבֵינְךָ אֵיזֶה מַלְבּוּשׁ יָאֶה לְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל וְאֵין מִי שֶׁיּוֹכִיחַ בֵּינֵינוּ עַד כִּי יָבוֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ וְנִרְאֶה כֵּיצַד הוּא מִתְלַבֵּשׁ, וּבְכֵן דַּע לְךָ שֶׁבְּכָל אֹפֶן שֶׁהוּא אָנֹכִי אֵצֵא נִשְׂכָּר, שֶׁכֵּן בָּרֶגַע שֶׁנִּשְׁמַע כֻּלָּנוּ אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר, אֶתְיַצֵּב אֲנִי לְיַד הַחֲלוֹן לְהַשְׁקִיף אֵיךְ הוּא תְּאָרוֹ וּמַלְבּוּשָׁיו, וְהָיָה אִם הַמָּשִׁיחַ הִנּוֹ בַּעַל זָקָן וּפֵאוֹת הֲרֵי מוּטָב, וְאִם לָאו אֶקַּח מְהֵרָה זוּג מִסְפָּרַיִם וְאֶקְצֹץ שַׂעֲרוֹת זְקָנִי וּפֵאוֹתַי וּמִיַּד אֶהְיֶה מוּכָן לָצֵאת לִקְרָאתוֹ. לֹא כֵן אַתָּה, שֶׁאִם יִתְבָּרֵר לְךָ כִּי לֹא צַדִּיקְתָּ כָּל הַיָּמִים, תֵּאָלֵץ עַכְשָׁו לְהִסָּתֵר בְּמַחֲבוֹא עַד שֶׁיִּצְמְחוּ לְךָ שַׂעֲרוֹת הַזָּקָן וְהַפֵּאוֹת.

הַנְהָגָה טוֹבָה יִתְלֶה בַּמָּסֹרֶת אָבוֹת

הרה"ק רַבִּי אֶלְעָזָר אַבִּיחֲצֵירָא זיע"א דִּבֵּר עַל הַפָּסוּק 'שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ', שֶׁיֵּשׁ לִדְבֹּק בְּמָסֹרֶת הָאָבוֹת כַּמָּה שֶׁאֶפְשָׁר, וְאַף אִם מִזְּדַמֵּן לְאָדָם לְהִתְנַהֵג בְּהַנְהָגָה שֶׁהִיא מִצַּד עַצְמָהּ הַנְהָגָה טוֹבָה, וְגַם הַשֵּׂכֶל מְחַיֵּב שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג, מִכָּל מָקוֹם אִם אֲבוֹתָיו הָיָה בָּהֶם מִנְהָג זֶה יִתְלֶה הַנְהָגָתוֹ בִּגְלַל הַמָּסֹרֶת מֵאֲבוֹתָיו וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁאוֹתָהּ הַנְהָגָה הַשֵּׂכֶל מְחַיֵּב אוֹתָהּ, וְהַנְהָגָה חֲדָשָׁה שֶׁאֵין לָהּ שָׁרָשִׁים צְרִיכָה בְּדִיקָה מְרֻבָּה אִם יֵשׁ לְאָדָם לְאַמֵּץ אוֹתָהּ וְלַעֲשׂוֹתָהּ ('פקודת אלעזר' עמוד נח).

וְהָיָה הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֹמֹה זַלְמָן אוֹיֶערְבַּאך זַצַ"ל מְפָרֵשׁ אֶת הַכָּתוּב 'שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ', בְּדֶרֶךְ מְלִיצָה, וּמַה יַּגִּיד לְךָ אָבִיךָ, תְּשׁוּבָה לַדָּבָר 'זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ' - שֶׁתִּדְבַּק בְּמָסֹרֶת אֲבוֹתֶיךָ מִדּוֹר דּוֹר ('הליכות שלמה' ח"ג עמ' צ).

דּוֹר דּוֹר וְדוֹרְשָׁיו, עִם כָּל זֶה 'זִכְרֹ יְמוֹת עוֹלָם'

וְנִרְאֶה עוֹד לְפָרֵשׁ בְּדִבְרֵי הַכָּתוּב 'זִכְרֹ יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר', שֶׁבָּא לִרְמֹז כִּי הֵגַם שֶׁיֵּשׁ לְהִתְבּוֹנֵן שְׁנוֹת דּוֹר וָדוֹר, עַל דֶּרֶךְ מַה שֶּׁהֵבִיא בְּ'אִמְרֵי נֹעַם' מהרה"ק מִדְּז'יקוֹב זיע"א אֶת פֵּרוּשׁוֹ שֶׁל הרה"ק מִזִּידִיטְשׁוֹב זיע"א, דְּהִנֵּה אָמְרוּ חֲזַ"ל כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (חבקוק ג ו) 'הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ' (מגילה כח:), וְהַכַּוָּנָה הִיא לְלַמְּדֵנוּ שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְשַׁנּוֹת מַעֲשָׂיו וַהֲלִיכוֹתָיו, הַכֹּל לְפִי הַעֵת וְהַזְּמַן, כִּי אֵין יוֹם אֶחָד דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, וְגַם בַּעֲבוֹדַת השי"ת יֵשׁ הַרְבֵּה דְּרָכִים, וּמִשְׁתַּנִּים לְפִי הַדּוֹר וְהַזְּמַן, וְהָרְאָיָה מִן 'הֲלִיכוֹת עוֹלָם', הֵינוּ הַגַּלְגַּלִּים שֶׁמּוֹלִיכִים אֶת הָעוֹלָם וּמִשְׁתַּנִּים בְּכָל עֵת, עַד כָּאן דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים. וְעַל פִּי זֶה פֵּרֵשׁ אֶת הַכָּתוּב 'זִכְרֹ יְמוֹת עוֹלָם', הֵינוּ לִקַּח לְעַצְמוֹ רְאָיָה מִן הַגַּלְגַּלִּים הַמַּנְהִיגִים אֶת יְמוֹת עוֹלָם שֶׁהֵם יְמֵי בְּרֵאשִׁית, אָז 'בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר', עַל יְדֵי זֶה תָּבִין הַהִשְׁתַּנּוּת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּבְכָל פַּעַם צָרִיךְ לְעָבְדוֹ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, לְפִי הַעֵת וְהַזְּמַן.

וְעַל פִּי זֶה נִרְאֶה לְהוֹסִיף וּלְבָאֵר, כַּוָּנַת הַכָּתוּב שאע"פ שֶׁיֵּשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בִּשְׁנוֹת דּוֹר וָדוֹר, כְּמַאֲמַר 'בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר', וְהֵינוּ שֶׁצָּרִיךְ לִרְאוֹת הַמִּצְטָרֵךְ לְאוֹתוֹ הַדּוֹר, דּוֹר דּוֹר וְדוֹרְשָׁיו, עִם כָּל זֶה 'זִכְרֹ יְמוֹת עוֹלָם', וּכְמוֹ שֶׁסִּיֵּם הַכָּתוּב 'שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ', הַכֹּל יִשֵּׁק עַל פִּי מַאֲמָרָם וּמִנְהָגָם, כְּמָסֹרֶת אָבוֹת.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שוקי קנר

חידון אֹזֶן נוֹת - נושא פרסים

אֵיזֶה עוֹף מֻזְכָּר בְּפָרָשָׁה זוֹ?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com
נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת מטות מסעי:

ש. באיזה פסוק בפרשתנו (פר' מטות) מופיע שמן של תשע ערים שונות?

ת. כשהשבטים ראובן וגד ביקשו לקבל את נחלתם בגדה המזרחית של הירדן, הם הזכירו תשע ערים: עטרות, דיבון, יעזר, נמרה, חשבון, אלעלה, שבם, נבו, בעון (במדבר לב, ג).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת מטות-מסעי:

ה' יחזקאל שרגא מוסקוביץ מבית שמש.

בס"ד עלון מס' 518 15.9.2021 – ט' תשרי תשפ"ב

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

יום כִּיפּוּר + פָּרָשַׁת – הַאֲזִינוּ

– גמר חתימה טובה!

לתגובות והערות: שניא 054-6868199

זמני ת"א:

כְּנִיסַת כִּפּוּר: 18:26

צֵאת כִּפּוּר: 19:21

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:23

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:19

ר"ת: 19:55

לקבלת העלון במייל–

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

רבי שלום שבדרון זצוק"ל היה מספר, כי בערב יום כיפור דפק על דלת חדרו של המשגיח של ישיבת 'חברון', רבי לייב חסמן זצ"ל ובפיו שאלה: איזו קבלה עליו לקבל על עצמו לקראת 'כל נדרי'?

אמר לו ר' לייב: "ר' שלום, אני אחשוב בשקט ואתה תחשוב בשקט, וכל אחד מאתנו יחשוב מה הוא יכול לקבל על עצמו בלי לספר לשני". לאחר כמה דקות של מחשבה, אמר לו ר' שלום: "החלטתי כבר מה לקבל על עצמי".

השיב לו ר' לייב: "אם כן, מה שחשבת לקבל על עצמך, תקבל רק מחצית מזה ודי בכך"... ללמד בא המשגיח, כי על האדם לקבל על עצמו דבר קטן, משהו מזערי, אבל קבלה אמתית שלא יזוז ממנה, ויהי מה. מעין 'יהרג ואל יעבור'.

ועתה נשמע מה סיפר ר' שלום, על הקבלה שקיבל על עצמו. הוא קיבל שלא לדבר דברים בטלים בכל בוקר במשך מחצית השעה, מהשעה תשע ועד השעה תשע וחצי. הוא עשה חשבון נפש, שיש באפשרותו לעמוד בקבלה זו.

אמנם, צריך לציין, כי ר' שלום לא דיבר דברים בטלים בכל מהלך הסדר, במשך חמש שעות לימוד רצופות, לא כהחלטה אלא מתוך התמדתו המופלאה, אבל את מחצית השעה הזו, הוא קיבל כהחלטה שלא לדבר בה, ויהי מה.

ועל זאת אמר לו ר' לייב, כי די אם יקבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים רבע שעה לא יותר, אבל קבלה שאיש לא יוכל להזיז אותה ממנו. זה נקרא בעל תשובה! "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", אמר הנביא. כאשר מגיעה שעת חתימת הדין בשמים, או אז הקב"ה, הבוחן כליות ולב, בודק את האדם האם אכן חזר בתשובה. וכאשר הוא מקבל על עצמו החלטה נחרצת לשנות את דרכו, אפילו במשהו קטן, הוא כבר נמצא בדרך העולה בית א-ל, דרך התשובה. **('לקראת שבת מלכתא')**

מעשה נפלא ששמענו מבעל המעשה בכבודו ובעצמו, המוכר תוכנות מחשב לניהול תלמידים בישיבות, לפני כשנה נקרא האיש לאחד הישיבות, להראות להנהלת הישיבה את התוכנה, בתוך הדברים רצה להראותם כיצד ניתן להדפיס ע"י התוכנה 'מכתבים' להורי התלמידים באופן אוטומטי, לקח האיש את רשימת התלמידים שנרשמו לקראת השנה החדשה, והדפיס 'אישור קבלה ' לאחד השמות שהיה ברשימה, המשגיח שראה את הדף הנדפס, שחק ונענה בדרך אגב ואמר, בחור זה לא נתקבל להמנות כתלמידנו, אבל מאי נפק"מ, הרי הדף נדפס רק לצורך 'דוגמא', להראותם כיצד משתמשים בתוכנה...

כעבור יומיים, ישב 'פקיד' במשרד הישיבה והדפיס מכתבים להודיע להורים המאושרים שבניהם נתקבלו לישיבה, ומשנהו הכניס את הדפים למעטפות ושלחם לבית הבחורים, הלה שראה עוד דף כיו"ב על השולחן, הכניסו גם כן למעטפה ושלחה לבית הבחור, למחרת התקשר המשגיח לאותו אברך המוכר תוכנות, ואמר לו... אינך יודע מה עשית לי... על בחור זה ישבנו רבות והחלטנו שלא לקבלו מחמת כמה סיבות (קהילה שהוא שייך אליה וכיו"ב) אף שההורים הפעילו אלינו לחץ אדיר לקבלו, ואילו אתמול נשלח אליו הביתה מכתב המבשרו מטעם הנהלת הישיבה שהם מקבלים אותו ב'שתי ידיים', וכיצד אירע הדבר, כי בטעות נשתרבב אותו דף שהדפסת להראות לנו ל'דוגמא' בעלמא... ונשלח כאילו אמיתי הוא, הבחור והוריו שמחו עד השמים וכבר פנו להנהלת הישיבה לסדר את כל הענינים- תשלום וכו', והפקיד ענה להם, אינני רואה את שמו של הבחור הלז ברשימת ה'תלמידים', אך הם בשלהם, בידינו מכתב שנתקבל מטעם הישיבה המבשרנו בשורות טובות...

בירר ה'מזכיר 'אצל המשגיח, ואז נתבררה הטעות. אך המשגיח הבין ש'את הנעשה אין להשיב', אי אפשר להסביר להורים כי אך 'טעות' בעלמא אירע עם שליחת המכתב אליהם, ומוכרחים אנו לקבל את הבחור – מלאך... בע"כ יענה אמן. עתה, אחר שנה נקראתי שוב להנהלת הישיבה לסדר להם כמה ענינים בניהול המחשבים, בהיותי שם שאלתי את המשגיח בדרך אגב, מה שלום אותו הבחור ש 'הכנסתי' לישיבה במעשיי... ענה המשגיח, אשריו ואשרי ילדתו, הננו חבים לך הכרת הטוב על שגרמת לנו להכניס בחור חשוב כמותו וכו', הוא תורם רבות לכל ה 'מצב' של הישיבה, עברתי על הרשימה של התלמידים, ובו נכתב ה'כתובת' של הבחור וראיתי שהנני מכיר היטב את אביו, מיד התקשרתי לאביו, ומסרתי לו על 'שמועות טובות' ששמעתי מפי המשגיח על בנו, ובתוך כך שאלתי את פיו, הגידה נא לי, כיצד הצלחת להכניסו לישיבה...
ענה האב ואמר, האמת אגיד, אין זה אלא 'נס גדול', כי רבות פעלנו שיסכימו להכניסו, והעלינו חרס בידינו, עד שבלילה אחד נסעתי עם נוו"ב לכותל המערבי, שם ישבנו גם בכינו, 'זה בקרן זוית זו וזה בקרן זוית זו', כל הלילה התפללנו מעומק לבנו בדמעות שליש להצלחת בנינו החשוב , כי ידענו שהוא בחור חשוב עד למאד, ו'מגיע' לו להתקבל לישיבה טובה וחשובה, גמרנו שם כמה פעמים את כל ספר התהלים ,ואכן כעבור יומיים קבלנו 'מכתב' מהישיבה – בנכם נתקבל להימנות כתלמיד בישיבתינו...

בשמחה רבה דברנו עם ה 'מזכיר', ואכן מתחילה החל הלה לגמגמם... אבל למעשה אמר, דברתי עם המשגיח ואין כל נפק "מ מה ומי , תכלית ,הבחור נתקבל , וממשיך האיש לספר , ב 'תוכנה' יש אפשרות לבדוק על כל מכתב מתי נדפס, ומצאתי, כי באותו היום בשעה 11 בבוקר – למחרת שהייתם כל הלילה בתפילה ובכיה עבור בנם, נדפס על ידי המכתב ב'טעות' והונח על השולחן במשרד הישיבה, ומשם נפתחה לו הדרך להתקבל לישיבה. ראו נא כמה פלאות השגחת הבורא , וכמה סיבבה ההשגחה, לשדד מערכות למלא משאלות לב המתפללים תפילה מעומק הלב, וביחוד כשהיא תפילת אבות על בנים להצלחתם בתורה וביראה. **('באר הפרשה')**

הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ (א,ד)

כאשר פרצה ה'מלחמה' הנוראה (בשלהי שנת תרצ"ט) והנאצים ימ"ש החלו להתקדם לתוך מדינות פולין וליטא, נחפזו הכל להימלט על נפשם ולברוח למקומות מרוחקים יותר או להתחבא בתוך יערות (עד שבתוך זמן קצר התברר להם כי כבר אין לאן לברוח). גם בני משפחת '**הרב מבריסק**' **ה"ה הגרי"ז הלוי סאלאוויטשיק זי"ע** רצו לברוח אך המתינו להכרעתו של 'הרב'. לאחר ששקל הרבה בדעתו הגדולה האם מעשה זה הוא אכן בגדר 'השתדלות' הכרחית או שיש בזה סתירה לחובת הבטחון בהקב"ה הכריע כי אמנם צריך לנוס אל היער הסמוך, אך הזהירם שלא יטלו עמם שום מאכל ומזון, אלא 'יקחו' את האמונה ב'אין עוד מלבדו'... ואכן יצאו לדרך כשאין ברשותם אפילו פרוסת לחם אחת.

לאחר כמה שעות שהלכו בדרך הופיע כנגדם איש יהודי הנושא שני סלים גדולים מלאים במיני מאכלים טובים ומשובחים, ושאלם האם כבר אכלו היום, והשיבוהו שעדיין לא נכנס לפיהם אפילו משהו, מיד הראה להם את מה שבידו, וסיפר להם, כי היה אמור להתקיים שמחת נישואין וכבר בישלו את כל האוכל עבור סעודת החתונה, אלא שלצוק העתים נדחו הנישואין למועד בלתי ידוע ונשארו כל התבשילים באין דורש, ולא מלאו ליבו להשליכם לאשפה שלא לעבור על 'בל תשחית', ועל כן נטלם עמו בכדי לתת אותם להולכי דרכים הרעבים, ואם ברצונם 'הרי שלהם לפניהם'...

החל הגרי"ז לחקור ולדרוש אודות כשרות המאכלים, ולאחר שהתברר לו כי אכן הכל בתכלית ההידור והדקדוק הרשה לבני ביתו לקבלם ממנו, ונתיישבו לאכול 'כסעודת שלמה בשעתו' באמצע היער... והורה הגרי"ז שלא להשאיר מאומה מן האוכל ולשמור אותו למחרת, כי צריך לבטוח בה' שיספק להם למחר צרכיהם כמו שדאג להם ביום זה. והמשיכו להעמיק במנוסתם לתוך היער.

ויהי למחרת ושוב הופיע לפניהם איש אחר וסלי מזון בידו, ואותם הדברים בפיו, שהכינו סעודת נישואין והתבטלה ... וקבלו מידו ופתחו את הסלים להוציא את המאכלים בכדי להתיישב ל 'סעודה', ואכן היה שם כל מיני מאכל **מלבד ה'לפתן' המוגש בסוף הסעודה.** פשיטא שאיש לא היה מוטרד מחסרון הלפתן... חוץ מ'הרב' בעצמו...

והיה הדבר לתימה רבתי בעיני כולם, שהלא אפילו בעיתות שלום מעולם לא היה מעניינו איזה אוכל מוגש ומוכן עבורו, ועל אחת כמה וכמה בעת מלחמה... ובפרט שאכלו יותר מכדי שבעם, ולמי 'חסר' בדיוק עכשיו 'מנה אחרונה' ...

ונעמד הגרי"ז על רגליו ושאל בכובד ראש האם מישהו השאיר אמש מהסעודה, ונאלמו הכל בדומייה ואיש לא ענה, חזר הגרי"ז על שאלתו ודרש לדעת מי השאיר אתמול מהאוכל, עד שקם ילד קטן והודה כי אכן השאיר משהו. הורה לו הגרי"ז לספר בקול גדול מה הותיר למשמרת, וסיפר כי חשש שמא לא יהיה להם מה לאכול על כן נטל מעט לפתן והניחו בצנצנת בכדי שיהיה לו היום מה לאכול.

פנה הגרי"ז לכל אותם שהיו עמו, ואמר להם, ראו והתבוננו בכל מעשי ה', הילד השאיר לפתן על כן לא קבלנו היום בדיוק את הלפתן, וכל זה ללמדנו עד כמה הקב"ה שומר ומגן עלינו כפי מידת בטחוננו בו, ואם נסמוך עליו לבדו נזכה לראות תמיד כיצד הוא מגן לכל החוסים בו.
('באר הפרשה')

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם (לב,א)

מעשה נפלא אירע לאחרונה וכפי ששמעתי מידיד נאמן צדיק וחסיד ששמע מבעל המעשה – אברך חשוב העמל בתורה ת"ח בן ת"ח בן בנו של ת"ח , הלה החל להרגיש באמצע ה'סדר (בשעות הבוקר) כאב שיניים ההולך וחזק, והואיל וידע כי בבית הוריו שבעי"ת ביתר נמצאת תרופת פלא, המשככת כאבי שיניים עד להפליא, לכן יצא מהיכל 'הכולל' והתקשר לבית הוריו וביקש מאמו הרחמנית שתשלח אליו את התרופה לבית תלמודו שבירושלים, וחזר לתלמודו.

כשסיים חק לימודו בסוף 'הסדר' ועדיין לא הגיעה לידו ה 'רפואה', התקשר בשנית לאמו ושאל אותה האם שלחה מה שביקש ממנה, השיבה בהן – שלחתי ה'חבילה' עם פלוני המשמש כ'שליח' לפרנסתו, מיד פנו אל השליח לברר אצלו איה מקומו... ענה הלה, עשיתי כל אשר נצטוויתי, וכבר מסרתי את התרופה אל האיש אשר אליו נשלחה, אך האברך טען, איני יודע מה אתה סח, מעולם לא הובאה התרופה לידי, ענה השליח, הנה למספר טלפון פלוני התקשרתי ומסרתי את החבילה לבעליה, דרשו וחקרו היטב ונתברר כי השליח 'טעה' במספר הטלפון, ושינה את המספר האחרון למספר הסמוך למספר של האברך, ואל מי הגיע – אל אברך אחר הלומד בכולל בבנין הסמוך למקום לימודיו של האברך בעל המעשה, ולו נתן את ה'משלוח', ולפלא, הלה סבר וקיבל והודה בפה מלא, בספרו כי תקפוהו לפני זמן כאבים עזים בשיניו – כאב בל יתואר ובלתי נסבל, ומשלא מצא לעצמו מקום מנוחה נשא עיניו השמימה, וכה אמר, אבי שבשמים, שמע קולי חוס ורחם עלי וקבל ברחמים וברצון, חמל נא, רחם נא ושלח לי במהרה תרופה לשכך את הכאב האיום המפלח כל אבר שבגופי... ותוכ"ד צלצל הטלפון שבכיסו, ואמרו לו מהצד השני של הטלפון – 'בידי סממני מרפא לשיניים' עבורך, נטלם ורווח לו.

משששאלוהו, מה חשבת, כיצד אירע הנס... היאך לא הבנת שיש כאן טעות הניכרת ומוכחת , ענה האיש, האמת אגיד, לא חשבתי מאומה, יסוריי העבירוני על דעתי... (מרוב הכאבים והייסורים לא חשב כלום, אלא היה נראה לו כדבר פשוט ששלחו לו את ה'ישועה' מן שמיא) .ומלבד גודל ההשגחה הפרטית המופלאה, כיצד סיבב הקב"ה להביא לו את הישועה, באופן שהביאו משמיא 'כאב שיניים' על עוד אברך (שלא בחוזק כ"כ), והלה יתקשר לאמו , ומקום לימודיהם בסמיכות (בכדי שלא יבחין השליח בטעות) ולא עוד אלא שגם מספר הטלפון שלהם דומה עד לאחת... גם נלמד מכאן על כוחה של תפילה מעומק הלב להחיש את ההצלה והתרופה, אך לענייננו נתבונן בתוקף ההשגחה היתירה שיש על האדם בעת צרתו, וכמו שנאמר (שמות ג ז) 'כי ידעתי את מכאוביו', ובכל צרתם לו צר. הוסיף ה 'מספר' חיזוק נפלא בדרך מליצה, כי ההבדל וההפרש בין שני האברכים, הראשון סמך על 'אמו '... והשני סמך על 'בורא כל עולמים...' **('באר הפרשה')**

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.

לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בס"ד

הַאֲזִינוּ
סוכות

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 650
במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון
רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2,
השבוע יתקיים השיעור ביום א' בשעה 19:00.
השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה:
9779997777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 536 שנה י"ב — העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל — י"ג תשרי תשפ"ב

דבר העורך

מדוע חג הסוכות צמוד לימים הנוראים? הרי לאחר ימי הסליחות והרחמים, ולאחר התשובה שעשינו בימים אלו, ראוי היה שנזכה לחג עם תנאים נוחים ורחבות הדעת, ומה קיבלנו? חג של "צא מדירת קבע ושב בדירת עראי".

האם זה ה"פרס" שאנו מקבלים? אומר **הזוהר הקדוש**: חג הסוכות הוא חסד גדול שהקב"ה עשה עימנו. האדם אינו יודע מה נגזר עליו בדין, והלא ייתכן שהתחייב גלות.

מה עשה הקב"ה? ברוב רחמיו וחסדיו המיר לנו את גזר הדין של הגלות ביציאה מביתנו וישיבה בסוכה במשך שבעה ימים. יחסית לגלות אמיתית, ה"צא מדירת קבע ושב בדירת עראי" הוא גלות של חסד ורחמים.

אומר רבי יואל מסאטמר זצ"ל: בפסק הדין בשמים נכתב "זכאי" או "חַיָּב". אם חלילה נגזר על האדם שהוא "חַיָּב", יש לו תקווה ותקנה כפי שנאמר (תהלים קמט, ה): "יַעֲלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד" - ראשי תיבות "חַיָּב". בא הדבר לרמוז, כי אפשר להמיר את ה"חַיָּב" בשמחה של מצווה.

לכך נקבע חג הסוכות לאחר ימי הדין, ולכן היסוד המרכזי של החג הוא השמחה. על ידי ששמחים ומרננים בחג, על ידי שרוקדים ומפזזים בשמחת בית השואבה, מוציאים לפועל את ה"חַיָּב" שנגזר על האדם.

אם כך, עלינו לדעת ולהתכונן לקראתו על מנת שיתאפשר לאדם להצליח לקיימו, הוא **השמחה בכל רגע ורגע במשך כל החג**, היות **שמצוותו** חלה ונוהגת כבר **מהרגע הראשון** של חג הסוכות. אחת המצוות הקשות ביותר בחג היא המצוה להיות בשמחה. מצוה זו מופיעה דוקא בסמיכות לַצִּוּוּי העוסק באסוף התבואה: "בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ - וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ", ושוב בהמשך הפסוקים כתוב: "וְהָיִיתָ **אַךְ** שָׂמֵחַ" - שעלינו להיות בשמחה ולהודות לה' על השפע שנתן לנו וְלִשְׂמֹחַ בחלקנו.

הגר"א אומר "**אך**" גם כשיש הרבה מניעים להיות בשמחה כמו: חום או קור, זבובים או לחות, סתם אנשים ברחוב שמפריעים ועוד. עלינו להזהר ולהקפיד שלא לתת לשום דבר לגרום לנו שלא נהיה בשמחה.

וכתב **ה"פלא יועץ"** (ערך סוכה): "ועוד נלווה בחג הקדוש הזה מצות **שמחה של מצווה**, ואם בכל הרגלים מצווה לשמוח על אחת כמה וכמה בחג הקדוש הזה, אשר הוא זמן שמחתנו... אומנם לא ציוונו יוצרנו אלא על שמחת הלב, שיהיה שָׂבֵע רצון ומלא שמחה של מצווה, והחי ייתן אל ליבו, מה אנו ומה חיינו ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו אשר בחר בנו יוצרנו ולא זז מחבבנו... **וציוונו לשמוח** שמחה של מצווה, והוא סימן טוב לכל השנה, שכתבו גורי הארי ז"ל שמי שיהא שמח וטוב לב **ולא יצטער כלל** בחג הקדוש הזה, **מובטח שתעלה לו שנה טובה ויהיה לעולם שמח**. אי לזאת, לא בכח יגבר איש לשכוח עצבו ורוגזו וכל דבר המצערו ולשמוח בכל יום שמחה חדשה, שמחה של מצווה". עכ"ל.

אמר **הרבי מִקַּרְלִין** זי"ע: "העצבות איננה עבירה, אבל טמטום הלב שהעצבות מחוללת אין בכוחה של שום עבירה לחולל". השמחה היא המנעול. **כוחה גדול מאוד לדחוק כליל את רגלי היצר**, והיא המביאה את האדם להתקדש ולהזדכך מכל סיג ופגם, בהיותה תריס ומגן נגד הצר הצורר. **בכוחה של השמחה ישיג את כל המדרגות.**

בספר תיקוני הזוהר מובא: שהשמחה של האדם תלויה אך ורק במחשבתו, שהרי אותיות '**בשמחה**' הם אותם אותיות של ב-'**מחשבה**'. ונזכה להיות בחג בכל רגע בשמחה, ובכך נהיה שמחים במשך כל השנה כולה.

הַאֲזִינוּ - תוכן ענייני הפרשה

א. שירת האזינו:

א. הקדמה, בשבח התורה, ובהשגחת ה' על עמ"י.

ב. הזכרת חסדי ה' עם העם הנבחר מתחילה, ובמדבר.

ג. נבואה על כיבוש הארץ הטובה.

ד. אם עם ישראל ישכחו את ה', חלילה, יבוא העונש של "אַסְתִּירָה פָנַי" - גלות ואכזריות העמים כלפי עמ"י.

ה. וכשיתבוננו, יראו בתוך הגלות את ההשגחה.

ו. ולבסוף - באחרית הימים יראו **הכל** את מציאות הבורא היחיד, שגומל לאיש כְּפָעֳלוֹ.

ב. משה מצוה את בנ"י על שינון התורה - והשכר על כך.

ג. הקב"ה אומר למשה "עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים", תראה את ארץ ישראל, ושם אתה נאסף אל עמיך (לב, מח-נב).

סוכות – חג התורה שבעל פה

חז"ל אומרים שבשמחת בית השואבה היו רוקדים, שרים ושמחים, שנאמר (ישעיהו יב, ג.): "וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה" - שאיבת המים נעשתה בששון.

אין מים אלא תורה (בבא קמא יז.) - **התורה משמחת**, ככתוב: "פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב" (תהילים יט, ט).

בשמחת בית השואבה שואבים קדושה, תורה ויראת שמים, כמו שדרשו חז"ל: "ולמה נקרא שמה שואבה? שמשם היו שואבים רוח הקודש" (מדרש רות רבה סוף פרשה ד).

על יונה הנביא כתוב ששרתה עליו רוח הקודש בשמחת בית השואבה (ירושלמי סוכה ה.).

התורה והקדושה הן-הן מקור השמחה.

בתיאור הריקודים בשמחת בית השואבה מסופר שרבן גמליאל, נשיא ישראל, מזרע דוד המלך עליו השלום, היה נוטל שמונה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואינן נוגעות זו בזו (סוכה נג.). לא הביאו להטוטן או שחקן שיעשה זאת, אלא ראשי הסנהדרין וגדולי ישראל הם ששמחו בשמחת בית השואבה. וכך כותב **הרמב"ם** (הלכות לולב ח, יד): "ולא היו עושים אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה - הם שהיו מרקדים ומספקים ומנגנים ומשמחים במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם, האנשים והנשים, כולם באים לראות ולשמוע". **מדוע רק גדולי החכמים רוקדים?** כי חג הסוכות הוא חגם של גדולי ישראל, מפני שהוא **חגה של התורה שבעל פה!**

בשמחת בית השואבה חכמי ישראל מצהירים, למעשה, כי התורה הזאת לא הומצאה על ידיהם, אלא היא **עוברת ממשה רבינו בשרשרת מסורה מדור לדור.** ורמז לדבר, שזורקים ונוטלים אבוקות אור - "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר" (משלי ו, כג) - ובכך מתקשרים עד משה רבינו. הקשר שלנו לתורה עד משה רבינו הוא בלי שום שינויים, תיקונים ושיפוצים, **וזוהי שמחת התורה שבעל פה.** ['ויאמר מרדכי']

מערכת "ברינה יקצורו" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחג שמח

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" (לב, ג)

מעלת ענית "אמן"

וברש"י: כשאקרא ואזכיר שם ה', אתם הבו גודל לאלוקינו וברכו שמו.

רבותינו הפליגו מאד בשבח ענית "אמן". כתוב בגמרא (שבת קיט:): אמר ריש לקיש: כל העונה 'אמן' בכל כוחו, פותחין לו שערי גן עדן, שנאמר (ישעיהו כו, ב): "פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים". אל תקרי 'שומר אמונים', אלא 'שאומרים אמן'.

ופירש המהרש"א: כי הגן עדן יש לו הרבה שערים, מחיצה לפנים ממחיצה, כמו שאמרו: כל צדיק וצדיק נכווה מחופתו של חברו, וכן אמרו: כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבודו. **ואמר שהעונה אמן בכל כוחו, פותחין לו כל השערים מחדרי גן עדן.** הרי לנו כמה מעולה היא עניית 'אמן' בכוונה, שהרי בשביל דבר קל כזה פותחים לפניו כל חדרי גן עדן, יותר מצדיקים וחסידים אשר עמלו וטרחו בעבודת ה' בכל ימיהם.

עוד אמרו במדרש (דברים רבה פ"ז): כך שנו חכמים: העובר לפני התיבה לא יענה 'אמן' אחר הכהנים מפני הטירוף, ולמדונו רבותינו: ואם היה יכול לענות שלא תטרף דעתו - יענה. מדוע? **מפני שאין גדול לפני הקב"ה יותר מ'אמן' שישראל עונין.** הרי שאין דבר חשוב לפני ה' כעניית אמנים!

גודל חשיבות "אמן" אחד

סח רבי אליהו לופיאן זצ"ל בשם הסבא מקלם זצ"ל: היה כדאי להקב"ה לברוא את העולם למשך ששת אלפים שנה כדי שיהודי יזכה לומר פעם אחת בלבד בכל משך זמן הבריאה "ברוך הוא וברוך שמו". (ואלף פעמים "ברוך הוא וברוך שמו" לא מגיע לגודל חשיבות אמירת "אמן" פעם אחת בלבד).

ואלף פעמים "אמן" לא מגיע לגודל חשיבות של אמירת "אמן יהא שמיה רבא" פעם אחת בלבד. ואלף פעמים של אמירת "אמן יהא שמיה רבא" לא מגיע לזכות של "תיבה אחת" מלימוד התורה!

רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל סיפר בשם הסבא מקלם זצ"ל: כדאי לו לאדם לבוא לעוה"ז ולסבול ייסורי איוב שבעים שנה, בשביל שיענה פעם אחת 'אמן' במשך כל ימי חייו. כתב בספר "ווי העמודים": לאהבת אחי ורעי בני ישראל אספר לפניכם מעשה רב ונורא שהיה בזמן רבי מרדכי יפה זצ"ל, בעל ה"לבושים" (כפי שסיפר לי חמי זקני מהר"ר אברהם וורטר ז"ל, שאשתו היתה נכדת נכדו של הגאון מהר"ר מרדכי יפה זלה"ה).

וכך המעשה: הגאון ר' מרדכי יפה נסע למדינת איטליה לונציא, כדי ללמוד חכמת עיבור החודש אצל החכם אבוהב הספרדי, ולמד אצלו כארבעה חודשים. ויהי מקץ ימים, וַיִּקַּר מקרה, תינוק אחד, בנו של החכם אבוהב בן 5 שנים, בירך על פרי ברכת "בורא פרי העץ" בקול רם, וכל בני הבית ענו "אמן", פרט לרבי מרדכי יפה שלא ענה אמן, שלא במתכוון. החכם אבוהב כעס עליו מאד, גער בו בנזיפה גדולה ונידה אותו. רבי מרדכי יפה המתין ל' יום, כפי הדין של נידוי מרב לתלמיד. אח"כ בא אליו ופייסו, וישאלהו מה פשעו ומה חטאתו, ומה חֲרִי הָאַף הגדול הזה. השיב לו החכם: ידוע תדע, שאהבה גדולה אהבתיך, אהבה שאינה תלויה בדבר, אבל תדע שהיית חייב מיתה לשמים בשעה שלא ענית 'אמן' על ברכת הילד, והנידוי היה לך לכפרה על הפגם הגדול שנגרם, ומחילת העוון יהיה לך בתנאי שבכל מקום ובכל קהילה שתדרוך כף רגלך, תפרסם את גודל החטא והפגם של מי שאינו עונה 'אמן'. [אוצרות התורה]

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ" (לב, ג)

במעלת ענית "אמן יהא שמיה רבא"

חודש חשון תשס"ט שהיה יבש מגשמים, ביקש המרא דאתרא הרב יצחק זילברשטיין שליט"א לרתום את ילדי רמת אלחנן לתפילה על הגשמים הנצרכים כל כך בתקופה זו לכל העם היושב בציון שממתין ומייחל לגשמים שירדו.

הרב זילברשטיין ביקש מכל הילדים, להתכנס יחד ליד ארון הקודש בשעת אמירת שני הקדישים האחרונים של תפילת ערבית של ליל שבת קודש, ולענות **'אמן יהא שמיה רבא'** בצוותא בכוונה גדולה ובקול רם.

יוזמה זו, סיפר הרב "באה לידי מעשה לאחר ששמענו שהדבר נעשה גם בכמה בתי מדרשות הגדולים של ירושלים. תלמיד חכם אחד סיפר שלאחר ששמע ממרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל על חשיבות עניית 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה, כינס בערבית של ליל שבת את כל ילדי בית הכנסת בו הוא מתפלל בירושלים, וביקש מהם שלאחר תפילת 18 יתקבצו כולם ליד ארון הקודש, וכשיגידו קדיש שלאחר התפילה יענו כולם 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה גדולה ובקול רם, ובכך גם יעוררו את שאר המתפללים בבית הכנסת לענות 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה".

אי אפשר לתאר את המעמד הגדול של אמירת 'יהא שמיה רבא' בקול רם על ידי הילדים ליד ארון הקודש, קולם של תשב"ר (תינוקות של בית רבן) נשמע למרחוק והיה בכך משום קידוש השם עצום, והרי אמרו חז"ל כל העונה 'אמן יהא שמיה רבא' בכל כוחו קורעין לו אפילו גזר דין של שבעים שנה, וכל שכן על ידי תינוקות של בית רבן ליד ארון הקודש ביחד עם המתפללים, שהילדים גרמו למתפללים המבוגרים לענות יחד איתם אמן יהא שמיה רבא בקול רם ובכוונה. ('ברכי נפשי', בחוקותי).

ועוד בעניין זה, אברך מאמריקה פנה לרב אברהם קסלר ממקורבי הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ונפשו בבקשתו; אנא כנס אל ראש הישיבה ותבקש עלי רחמים, תספר לו כמה אני שקוע בצרות נוראות, אני נשוי שנים רבות בלי ילדים, שקוע בחובות ענק שאין לי איך לשלם, ובנוסף לכל, גילו אצלי את המחלה הנוראה, ואלו הן רק הצרות הבולטות, ויש עוד צרות ויסורים רבים שהם מנת חלקי, אנא שאל בשמי מה עלי לעשות, התחנן האברך.

הרב קסלר שמתפלל היה עם הגראי"ל במנין ותיקין, ניגש אל הרב לאחר התפילה וסיפר לו את הדברים כהוויתם.

אמר לו מרן ראש הישיבה; הקב"ה מחבב מאוד את הניגון שמנגנים ישראל ב'אמן יהא שמיה רבא מברך', וכשמתעורר חלילה עליהם קטגוריה, בכל זאת כשמנגנים לפניו את הניגון של הקדיש ואומרים אמן יהא שמיה רבא בקול ובנעימה, מתענג השם יתברך על כך, ומעביר על כל חטאתם. לך אמור לאותו אברך, אמר הגראי"ל לרב קסלר, יש בכח אמירת 'אמן יהא שמיה רבא' כדי לכפר על הרבה קיטרוגים. סיפר הרב קסלר, התקשרתי מיד אל האברך הנזכר והעברתי את דברי מרן כלשונם, הלה התפעל מאוד והתחיל להקפיד מאוד באמירת אמן יהא שמיה רבא בכוונה, והיה מהלך ממנין למנין על מנת לענות אמן יהא שמיה רבא בכוונה, וכך עשה במשך תקופה, והנה פלאי פלאים, אירעו לו... לפתע, באו כל הבעיות על פתרונן, המחלה הקשה נעלמה כלא היתה, החובות הסתדרו בצורה פלאית כאשר אחד מחברי קהילתו ניגש אליו מיוזמתו והציע לו הלוואה גדולה מאוד לתקופה בלתי מוגבלת, ובנוסף לכל הישועות שזה מהשם יתברך בזכות ששמע לעצת מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל נפקד בזרע של קיימא. מני-אז חלפו שנים ואותו אברך ממשיך לרוץ ממנין למנין על מנת להוסיף באמירת 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה ובקול רם.

חיבתו של הקב"ה לעם ישראל בחג הסוכות

מובא בספרים שסוכות הוא המשך של הימים הנוראים.
כל חודש תשרי הינו בעצם סולם של עֲלִיָּה: החל מראש השנה, עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים, ומשם אנו עוברים לסוכות, הושענא רבא ושמיני עצרת. והנה לכאורה, לפי הנראה לנו, סוכות הוא מצב של ירידה מכל הימים המרוממים הללו, שהנה **הרמח"ל** אומר שביום הכיפורים אנו מגיעים לדרגה של אדם הראשון קודם החטא! זהו מצב של תיקון העולם במלכות ש-ד-י. כיצד אפוא אפשר לומר שחג הסוכות הוא שלב גבוה יותר בסולם המועדים?
הנה בפשטות מהלך הדברים הוא כך: באמת המעגל-הסולם אינו מצטמצם רק לימים הנוראים; הוא כולל בתוכו הרבה יותר - את כל החגים.
הראשון הוא חג הפסח, שבו היתה הלידה של עם ישראל. לאחר מכן חג השבועות, מתן תורה, שעליו אמרו חז"ל (תענית כו:): **'בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ'** - זה מתן תורה, **'וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ'** - זה בניין בית המקדש". מתן תורה עדיין לא היה **"שִׂמְחַת לִבּוֹ"**. חתן הנכנס לחופה, לִבּוֹ עדיין אינו מלא שמחה.
הוא עדיין אינו יודע כיצד יתקיים ביתו ואם הקשר יהיה קשר של קיימא. ביום הכניסה לחופה כל אחד מראה לשני פנים שוחקות, אבל יבוא יום והם יגיעו לידי חיכוך. מה יהיה אז? אומנם, אם בני הזוג הגיעו לידי מריבה ולאחר מכן התפייסו - זהו **"יום שִׂמְחַת לִבּוֹ"**! הקשר הפך להיות קשר של קיימא. כך במתן תורה. היה יום יפה, אך הייתה דאגה: מה יהיה טיבו של קשר זה? רק לאחר שבני ישראל חטאו בחטא העגל, שחז"ל (עבודה זרה ד:) אמרו עליו שחטא חמור יותר ממנו לא יהיה [אומנם כבר כתב **ה'כוזרי'** (מאמר א, צג) שחטא העגל נחשב לבני ישראל לחטא רק לפי מדרגתם], ולאחר חטא חמור זה התפייס הקב"ה עִם ישראל, החזיר להם את אהבתו, בנה את המשכן והשרה בו את שכינתו בקרב עם ישראל רק אז זהו "יום שִׂמְחַת לִבּוֹ"! כי ביום זה התחזק הקשר להיות קשר של קיימא, בל יינתק לנצח.
כמו כן במעגל השנה ישנו מהלך זה: תשעה באב מבטא את חטא העגל ואת החטאים שלנו היום, ובו נהרס כל הבניין והקשר בין עם ישראל לקב"ה. לאחר תשעה באב מתחיל הבניין מחדש - בונים מחדש את האדם, את הקשר עם הקב"ה. וזהו ראש השנה, 'היום הרת עולם', שבו מתחיל מחדש התהליך של הבניין.
ראש השנה מקביל לחג הפסח, שהוא הלידה של עם ישראל. לאחר מכן יום הכיפורים, שבו ניתנו הלוחות השניים. יום הכיפורים מקביל לחג מתן תורה. זהו "יום שִׂמְחַת לִבּוֹ", פסגת הקשר בין עם ישראל לקב"ה.
לאחר שבנינו את הקשר החזק עם הקב"ה מגיע חג הסוכות, שהוא "זמן שמחתנו", "שִׂמְחַת לִבּוֹ".

[שיחות הרב שמשון דוד פינקוס זצ"ל]

"וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ" (במדבר יד, כ)

ראשי התיבות של המילים: "**וַ**יֹּאמֶר **ה'** **סָ**לַחְתִּי **כִּ**דְבָרֶךָ" הם אותיות "**סוכה**", ובאה התורה הקדושה לרמוז בזה שעל ידי שישראל יוצאים מביתם בחג הסוכות והולכים ויושבים בסוכה, בשכר זאת הקב"ה מוחל וסולח לעוונותיהם, מפני שהיציאה לסוכה נחשבת להם כגלות, והרי הגלות מכפרת, וכך גם הסוכה.

כוחה של הסוכה וחג הסוכות

הסוכה מטהרת את ישראל ומקרבת אותנו לאבינו שבשמים.
נוסף על האושפיזין, שהם שבעת הרועים, גם אליהו הנביא זכור לטוב בא לסוכה, ורמז לדבר: "**בַּ**סֻּכּוֹת **תֵּ**שְׁבוּ **שִׁ**בְעַת יָמִים" - ראשי תיבות **תשבי**, שזה שמו של **אליהו הנביא זכור לטוב**, אשר בא ונמצא בסוכות יחד עם ישראל.
וֵידַע האדם שיש לסוכה כח כמו למקוה, **והיא מטהרת** את נפש האדם, וכמו שהובא על הפסוק (ישעיהו ד, ו): "וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם", **"לצל"** עם הכולל בגימטריה = **מקוה**.
וכך אומר ה'מגן אברהם': מצות סוכה היא בסוד מקוה טהרה. כמו שהמקוה מטהר, כן מצווה זו **מטהרת את ישראל ומקרבת אותם לאביהם שבשמים**, מגינה עליהם ומצילה אותם מכל הרעות.

- ובזכות מצווה זו זוכים לזרע של קיימא, ודקדקו: "לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם" - זוכים לדור ישרים מבורך.
- וכן על ידי מצווה זו מתעוררים רחמי שמים, ומי שצריך ניסים מן השמים להיוושע מבעיות וצרות אשר לו, זוכה ונושע מן השמים.
- ועוד אמרו חז"ל, שבזכות מצות סוכה זוכה האדם לשמירה מן השמיים כל השנה ולאור המקיף אותו ברגעים ובזמנים קשים.
- וכשמרגיש אדם בליבו גאווה, בכח הסוכה להכניס בְּלִבּוֹ מידת הענווה.
- ורבינו **האר"י** הקדוש הוסיף ואמר שעל ידי חג הסוכות **נשפע כל השפע לעולם לכל ימות השנה**. וֵידַע האדם, שעל ידי מצות סוכה נפטר הוא מן כל צער שיש לו. ודקדקו ואמרו: "המצטער פטור מן הסוכה" - המצטער על ידי מצות הסוכה מתקן כל מה שחשב מחשבות רעות במשך השנה.
- חג זה נקרא חג האסיף, ואכן אוספים בו כח לכל השנה כולה.
- האר"י הקדוש חיזק ואמר: מי ששמח בסוכות חזקה שיהיה **שמח כל השנה כולה**.
- ומובטח למי שמקפיד במצות סוכה שיהיה לו שלום בית. הסוכה היא קודש, ולכן נקראת סוכת שלום.

סוכה סגולה לרפואה

היושב בסוכה זוכה לרפואה שלימה לכל רמ"ח = 248 איבריו, ורמז לזה תמצא שהמילה "**סוכה**" במילוי האותיות של המילה סוכה: **ס**'מ"ך, **ו**'א"ו, **כ**"ף, **ה**"י - עולה בגימטריה 248, להורות שהיושב בסוכה כשרה כהלכתה יזכה לרפואה שלימה לכל רמ"ח איבריו, ובפרט בזכות אברהם אבינו, ראש האושפיזין, שגם שמו עולה בגימטריה = 248

[צמח צדיק לרבי מנחם מנדל מוויז'ניץ זצ"ל]

הסוכה סגולה לשמירה

היוצא מביתו אל הסוכה לדור בה במשך שבעת ימי החג, הרי זו עדות נאמנה שהוא מאמין ובוטח בה' יתברך, ועל כן בשכר זאת יזכה שבמשך כל השנה כולה ישגיח הקב"ה וישמור עליו מכל רע, שכן הובטחנו על ידי דוד המלך (תהילים לב, י): **"וְהַבּוֹטֵחַ בַּה' חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ"**, וכן אמרו חכמים זכרונם לברכה (מדרש ילקוט שמעוני פרשת אמור): "כל מי שמקיים מצות סוכה בעולם הזה, הקב"ה שומר עליו מן המזיקים".

['כתב סופר' לרבי אברהם שמואל סופר זצ"ל]

החניה הקדושה – סיפור מרגש

הסיפור מתחיל לפני חמש עשרה שנים בשנת **תשס"ה**. זכיתי, ואיני יודע למה ובאיזו זכות, להיות אברך וללמוד בכולל לפחות שמונה שעות ביום. באותה תקופה לא היו הרבה אברכים **באשקלון**, העיר שבה אני גר, וכל האברכים הכירו זה את זה. זאת בניגוד למצב היום, שברוך ה' יש כולל בכל פינה ותלמידי חכמים נמצאים בכל רחבי העיר ומרביצים תורה לבעלי הבתים. רכשנו דירה נאה קרוב לכולל. השכנים קיבלו אותנו בחביבות והאווירה היתה נפלאה.

בחג הסוכות של אותה שנה חיפשתי מקום שבו אוכל לבנות את הסוכה סמוך לדירה שבה אנו גרים. המקום הקרוב ביותר נמצא בחניה הכפולה של אחד מדיירי הבניין.

ניגשתי אליו וביקשתי את רשותו לבנות את הסוכה בחניה שלו. להפתעתי השכן (שבאותם ימים היה רחוק מאוד מתורה ומצוות) התרגש מאוד ואמר: "אני מוכן להחנות את הרכב שלי ברחוב הסמוך. כבוד הרב (כך הוא כינה אותי תמיד, אף על פי שאיני רב כלל ואני אף רחוק מאוד מלהיות רב) יכול לבנות את הסוכה בחניה שלי".

לעולם לא אשכח את חג הסוכות הראשון בבניין שבו אנו גרים. הילדים היו אז קטנים, וחלק מהם עוד לא נולדו. השכנים שלנו הצטופפו בסוכה ושמעו דברי תורה בצמא.

לאחר חג הסוכות הקפיד אחד השכנים ללמוד איתי הלכות כל ערב, ותוך זמן קצר הוא שב בתשובה שלימה...

חלפה לה שנה ביעף, ושוב התקרב חג הסוכות. השכן החביב פנה אליי מיוזמתו ואמר: "כבוד הרב לא שוכח, בבקשה גם השנה תבנה את הסוכה אצלי בחניה". חיבקתי אותו בחום ואמרתי לו שהוא יהודי נפלא. אותו חג היה מרומם. שוב הקפידו השכנים להתארח בסוכה בכל יום ולשמוע דברי תורה. שמתי לב שהשכן החביב בעל החניה מתעניין במצוות החג יותר מהרגיל ושואל שאלות חשובות מאוד. הוא שימח אותי מאוד! נדלג קצת בזמן ונגיע לימים של חג הסוכות תשס"ח. באותם ימים היה קצת מסוכן להסתובב ברחובות, מכיוון "שהשכנים" שלנו מהעיר עזה החליטו שלא מתאים להם שנישאר בחיים ורצו להרוג אותנו בכל מחיר. הם החלו לירות על העיר שלנו טילי גראד וקסאם. באותם ימים לא היו אזעקות ולא כיפת ברזל. כל טיל שהערבים היו יורים היה נופל איפה שנופל, ומי שהיה בקרבת מקום היה צריך לשמוע את השריקה של הטיל ולמצוא מחסה. זה באמת היה מפחיד. אבל כשהתקרב חג הסוכות הטילים לא עניינו אף אחד. להיפך, באותו חג נבנו סוכות רבות יותר מבשנה רגילה. באותה שנה השכן החביב כבר עשה את צעדיו הראשונים כבעל תשובה. אמרתי לאשתי שהשנה כנראה נצטרך למצוא מקום אחר לסוכה, כי ברוך ה' בעל החניה בוודאי ירצה לבנות את הסוכה שלו בחניה שברשותו.

אשתי הנהנה בהסכמה. מצד אחד המקום היה נוח מאוד, אבל מצד שני יש שמחה גדולה לַשְּׁכִינָה - עוד יהודי מתחזק באמונה. אבל מחשבות לחוד ומציאות לחוד.

להפתעתי המוחלטת אמר שכני היקר: "כבוד הרב, אני מקווה שאין לך תוכניות אחרות. את הסוכה שלך אתה בונה אצלי בחניה". הייתי מופתע. "אבל השנה גם אתה בונה סוכה! איפה תבנה אותה"? שאלתי. השכן היקר ענה: "כבוד הרב, אל תדאג לי, אני אמצא מקום, העיקר שאתה 'תקדש' לי את החניה. הסוכה שלך שומרת לי על הבית". צחקתי בקול. איזו **תמימות** של יהודי יקר!!!

חג הסוכות היה נפלא, אך הערבים מהדרום הגבירו את קצב הירי. כמעט מידי יום היו נופלים על העיר שלנו אשקלון כל מיני מעופפים מלאים בחומר נפץ שיצרו בהלה מובנת אצל כולם.

בנר השמיני של חג החנוכה התפלל כל עם ישראל לשלומם של החיילים במבצע 'עופרת יצוקה'. על העיר שלנו נורו טילים רבים, וחלק מהם התפוצצו ממש על בתי מגורים, אבל ברוך ה' שעושה ניסים לעמו ישראל. אין דרך להסביר את **ההשגחה** של אבינו מלכנו על ילדיו.

באחד הלילות הקשים של אותה מלחמה שמעתי רעש חזק של **חבטה**. לא ידעתי מה פשר הרעש. בבוקר נחרדנו לגלות **טיל** שנפל בשלימותו לחניה של שכני היקר, ולמזלנו הוא לא התפוצץ. אם הוא היה מתפוצץ היה מתרחש אסון נורא. שכני היקר חיבק אותי ואמר: "אתה רואה, כבוד הרב? אמרתי לך **שהסוכה שלך מקדשת את החניה**. אם לא היית בונה את הסוכה בחניה הטיל היה מתפוצץ".

חייכתי אליו ושוב אמרתי: איזו תמימות של יהודי יקר. בוודאי הנס התרחש בזכות התמימות שלו.

השנים חולפות ביעף, והגיעה שנת **תש"פ**. הילדים שלנו גדלו, וחלק מהם כבר הפכו להורים בעצמם. עם השנים הפך השכן היקר לתלמיד חכם צדיק, והוא מזמן עקף אותי בידיעותיו בתורה.

באחד הערבים נכנס השכן היקר לביתי והציע את הבן שלו כשידוך לבת שלי. רעייתי שמחה מהרעיון.

הילדים נפגשו לפי כל גדרי ההלכה, ולשמחתנו החליטו להקים בית של קדושה. התחלנו להתארגן לחתונה וקבענו תאריך, וככל שעברו הימים הבנו שחתונה רגילה לא תוכל להתקיים בגלל **הוירוס** (הקורונה).

חתונה אסור לבטל! ועם כל המגבלות היינו צריכים למצוא מקום לקיים בו את החתונה.

השכן הצדיק שלי אמר: "כבוד הרב (הוא עדיין מתעקש לקרוא לי כך), אני חושב שאני יודע איפה כדאי לקיים את החתונה".

"היכן"? שאלתי.

הוא הצביע על **החניה** ואמר: "החניה שלי היא מקום של קדושה. בכל שנה כבוד הרב בונה שם את הסוכה ומקדש את המקום. זוכר שלפני שתים עשרה שנה נפל טיל ולא התפוצץ? זה הכול בזכותך".

להפתעתי הזוג הצעיר די שמח מההצעה ונערכה חתונה משמחת בחניה ה"קדושה".

בעזרת ה' בקרוב נזכה לחגוג את **חג הסוכות תשפ"א**. טילים, וירוס, לא משנה מה - את הסוכה נבנה בחניה של השכן היקר. עם ישראל חי. מגפות, מלחמות וכל מיני מניעות לא יעצרו את עם הסגולה. את הסוכה נבנה באהבה.

[בנימין ב', אשקלון]

בברכת התורה

רון ברינה

"לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב וּמה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה
נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה
רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה
שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם
אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : דויד (רוג'ה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו
מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון
מרים בת עזיזה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה
חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר ויעל בני פאולה
זיווג הגון: זהבה בת אטו : גימי שמואל בן אסתר : נעמה בת אסתר : יצחק בן חיה
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה : אלקנה רחמים בן איריס : בתיה בת אסתר

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : עדי בת מזל

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : שושנה בת שדרה
רחל בת נואה : רות בת לינה : נורית בת רחל

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

בס"ד

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 404

הַמָּאוֹר שֶׁבַּתּוֹרָה
שַׁבָּת אוֹרָה

אזהרה חמורה: העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

האזינו

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵ־ל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל. אין צורך בחכמה יתירה כדי להאמין שהקב"ה ברא שמים וארץ, אומר רבי יעקב ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר", כי השכל הפשוט מחייב להאמין בזה. המדרגה הגדולה באמת באמונה היא להאמין בה' כאשר רואים דברים המנוגדים לשכל והמעוררים קושיות חמורות על הנהגת ה' יתברך. זהו נסיון אמיתי באמונה. אם, למרות התמיהות שיש לו, האדם מתעלם מהן לחלוטין ומאמין בה' מתוך הבנה שלא יתכן שהנברא יבין את בוראו — זוהי המדרגה הגדולה ביותר באמונה. דבר זה נרמז כאן בפסוק - האמונה האמתית היא זו שאומרת "אין עוול", אף על פי שלמראה עינים אפשר לטעות ולחשוב שנעשה כאן עוול ח"ו.
(ילקוט לקח טוב)

צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵ־ל מְחֹלְלֶךָ: יש שביארו כך שהתוכחה היא צור שהוא הקב"ה ילדתך תשי ברא באדם את הענין השיכחה ותשכח א־ל מחללך והאדם שכח את הקב"ה שיצר אותו, ויש לשאול מה התוכחה על האדם, כיון שיש באדם את הענין של השיכחה, מה הוא אשם בכך שהוא שכח את הקב"ה, והמגיד מדובנא ביאר על פי משל: ראובן היה חייב סכום גדול לשמעון ולא היה לו מה לשלם לו. הלך ראובן אצל ידידו לוי וביקש ממנו עצה כיצד להתפטר מבעל חובו, כי שמעון דוחק אותו מאד שישלם לו מיד את החוב, אמר לו לוי, תעשה עצמך שוטה וכאשר יבוא אליך שמעון לתבוע את החוב תתחיל לצפצף ולשרוק ולעשות כל מיני דברי שטות. וכן היה, שכאשר בא אליו שמעון לבית ראובן וראה אותו במצב כזה ריחם עליו וחזר לביתו. אחר כך בא ראובן אל לוי לבקש ממנו הלואה למספר ימים, ולוי הסכים לתת לו, וכאשר הגיע זמן הפרעון בא אליו לוי לתבוע את חובו, מיד התחיל ראובן לצפצף ולשיר כאשר עשה נגד שמעון. כשראה כך לוי כעס מאד ואמר לו: נבל שכמותך, הרי אני בעצמי נתתי לך את העצה הזאת, ובעצה זו אתה בא להשתמש כנגדי? והנמשל, השם יתברך נתן באדם טבע של שכחה, וכל זה לטובתו כדי שישכח את הצרות והיסורים שעברו עליו, כי אם לא היה באדם טבע זה לא היה בונה בית ולא נושא אשה והאדם נוטל את מתנת השכחה ושוכח את בוראו. וזהו שאמר הכתוב צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵ־ל מְחֹלְלֶךָ הקב"ה הוליד בך טבע השכחה שתוכל לשכוח דברים עצובים, ואתה- משתמש בשכחה לשכוח את הקב"ה (אהל יעקב)

בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם: אלו הכופרים בהקב"ה, וכן הוא אומר, אמר נבל בלבו אין אלקים". (רש"י) יש להבין מפני מה נקרא הכופר בתואר המגונה ביותר - "נבל", מה שהיה מתאים יותר לגנב ורוצח שפל, ולא לאפיקורס שאפשר שהוא איש טוב ונחמד לבריות, ורק דעותיו פסולות המה. כך שואל רבי משה רוזנשטיין, משגיח דישיבת לומז'ה, ומתרץ:הרמב"ן אומר על הפסוק "עם נבל ולא חכם" (לעיל לב,), כי האיש אשר אינו מכיר טובה שעושים לו, הוא יקרא בשם זה. ביאור הדבר, כי מדה זו של הכרת הטוב, היא תכונה באדם שניתן לדורשה גם מן הפחות שבפחותים, ואף מן הנער הצעיר ביותר. כמו שנהגו העולם להרגיל כל תינוק פעוט באמירת תודה על מה שנותנים לו, וגוערים בו כאשר אינו מודה. שכן רגש זה להכיר טובה על מה שאתה מקבל, שותפים בו גם הרוח וגם החומר, וטבעו של אדם אף הוא מעוררו לכך. מעתה אם יצא אדם ויחשוב מהיכן צמח כל אשר לו, ומי הוא המטיב עמו ערב ובוקר וצהרים, הרי מיד יצטרך לקום ולהכיר טובה למי שאמר והיה העולם. לפיכך אם מסוגל אדם לקבל יו"ם יום טובות גדולות כאלה, בלא להתעורר פעם אחת ולחפש אחר מטיבו, הדבר אומר דרשני. גרוע הימנו מי אשר עוד מתפאר בהכחשת הטובה - "אמר נבל בלבו, אין אלקים". אדם כזה, אף אם מעשיו אינם מן השפלים ביותר, אבל דעתו מושחתת היא, וראוי לתואר "נבל". כי אדם שהמית בקרבו כל רגש אנושי של הכרת הטוב, הרי הוא באמת כנבלה.(פנינים משולחן גבוה)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בין תלמידיו הרבים של הרמב"ן היה בחור בשם "אבנר", שהצטיין בכל מה שלמד. אך למגינת לבו של הרמב"ן יצא אותו בחור לתרבות רעה ואף המיר את דתו כדי לזכות במשרה רמה מטעם המלכות הנכרית. פעם נזדמן משומד זה ביחידות עם רבו הדגול, שרכש לו בנעוריו כבוד והערצה. שאל אותו הרמב"ן: מה הביאך לסטות מדרך הישר שבה חונכת מנעוריך? השיב לו המשומד הסורר: שמעתי פעם מפי הרב, שבשירת "האזינו" מרומז שמו של כל אדם והקורות הצפויות לו בחיים. אותה שעה אמרתי בלבי שאין שחר לדברי הרב. וכיון שהתחלתי להרהר אחר הדברים ששמעתי מרבותי, גלשתי במורד יותר ויותר עד שהגעתי להמרת הדת. אמר לו הרמבן": אני דבק בכל מה שהוריתי ודרשתי באזני תלמידי. וגם הדברים שהשמעתי על שירת "האזינו" נכונים כאור היום. דבריו הנמרצים של הרמב"ן הרשימו את המשומד, ולאחר רגע של הרהור אמר לרבו: היכן מרומז בפרשת "האזינו" השם "אבנר" שניתן לי ביום שהכניסוני בבריתו של אברהם אבינו? הרמב"ן עצם את עיניו לרגע קט, ומיד השיב במאור פנים. בשירת "האזינו" נאמר: "אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם" (לב כו). והנה תן דעתך שכל אות שלישית בפסוק זה מצטרפות לשם "אבנר"! המלים נעתקו מפיו של המשומד לשמע דברי הרמב"ן, והתעוררו בלבו הרהורי חרטה על חטאיו. ומתוך נקיפת הלב קרא לפתע בקול בכי, כלום יש תרופה למה שעוללתי לנפשי עד היום? השיב לו הרמב"ן: גורלך טמון בדברי הכתוב שבו מרומז גם שמך... בלא אומר ודברים נפרד המשומד מרבו הדגול, שעורר מהפך בלבו. וסיפרו עליו הבריות, שבאותו יום הפליג יחידי מן החוף בספינה קטנה בלא מפרשים ובלא משוטים ועקבותיו לא נודעו לאיש מאז והלאה.(פרפראות לתורה)

בספר "שלושת הרועים" מסופר על האופן המיוחד שבו קיים האדמו"ר מבלז, רבי אהרן רוקח זצ"ל, את מצוות השבתת הקרקע בשביעית:..מאדמו"ר מבלז רבי אהרן רוקח היה קדוש אלקים. כל כולו היה שקוע בעבודת ה' כסולם מוצב ארצה וראשו מגיע לשמים.באחד הימים התפלאו אנשיו לשמוע מפיו, שרצונו שיזמינו גנן שינכש ויעדור את חצר הבית ויכין בה גינת נוי. בין החסידים רבו הניחושים על מטרת הרבי בהכנת גינה זו, אך אף אחד לא ידע דבר ברור. בו ביום הוזמן גנן שהתחיל מיד בעבודתו.כשהודיעו לרבי שהגנן גמר את עבודתו. ביקש הרבי שהגנן ימשיך לטפל ולטפח את הגינה כמקובל. עברה שנה, הגיעו ימי אלול, חרדת התשובה הקיפה את כל הבאים לבית הרבי. בערב ראש השנה בשעה שהמונים צבאו על פתח החדר וציפו לברכה, קרא הרבי למשמשו וציוה להודיע לגנן שזה יום עבודתו האחרון ואינו רוצה שימשיך בעבודתו.עתה התפרסם סוד מעשי הרבי. "באחד בתשרי ראש השנה לשמיטין", ומאחר שהשנה הבאה היא שנת השמיטה, שכר הרבי במשך כל השנה מן שיעבוד בגינה כדי שבבוא שנת השמיטה יקיים הרבי את מצות "ושבתה הארץ שבת לה'", על ידי הפסקת העבודה.

שנת תשי"ח - ערב שמיטה. קיץ של ערב שמיטה דומה ליום ששי אחר חצות.עובדים בקדחתנות, חורשים, זורעים, מכינים בור תחמיץ, שבו ישמר האוכל לבהמות, הכל צריך להיות מוכן מבעוד מועד. כאשר קדושת שביעית תשי"ט, תפרוס כנפי קדושתה על פני כל ארץ ישראל, תהיה קוממיות מוכנה ל"שבת הארץ".התבואה למאכל בהמות שנזרעה בערב שביעית, גדלה והצליחה, בעוד ימים אחדים עתידים לקצור אותה כדי להאכילה לבהמות בשנת השמיטה בקדושת שביעית כראוי.באותם ימים הופיעו נחילי ארבה מכיוון מצרים והתפשטו על פני כל הנגב.באחד הבקרים התדפקו תושבי קוממיות על דלת ביתו של הרב, וסיפרו בהתרגשות שהארבה מתקרב ונשקפת סכנת כליה לכל היבול שהוכן במאמץ כה רב.הרב, שכל אנשי הכפר הכירו את אמונתו התמימה, הרגיע את החברים הנרגשים באמרו: "התיצבו וראו את ישועת ה' היום".נחילי הארבה החלו מתקרבים לאיזור, ענני ארבה כיסו את שמי הנגב, והחלו לנחות על פני השדות, אולם בהגיעם לשדות קוממיות, כאילו יד נעלמת עצרה בהם. תוך זמן קצר פנו הנחילים לאחור ולא הגיע ארבה אחד לכל גבול קוממיות. " (משנת יוסף)

סיפור מההפטרה

יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עֻז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי: את הספור הבא שמעתי מבעל המעשה עצמו,כך סיפר מחבר הספר "נאות דשא",כאשר נקלעתי לסעודת הודיה שערך בעיר פריז שבצרפת, בעבור נס פרטי שהיה לו בגיא ההריגה שבטרבלינקה:היה זה בשלהי מלחמת העולם השניה, כשכוחות הברית פלשו לשטחה של גרמניה, וימים ספורים נותרו לקץ המלחמה, שמשמעותה: שחרור מעט אסירי מחנות המוות שנותרו לפליטה.מאן דהו, שזהותו אינה ידועה, פנה אל רב המרצחים שהיה אחראי על מחנה ההשמדה טרבלינקה, בהצעה, שיקבל ממנו הון עתק אם יענה לבקשתו, והיא: שבימים האחרונים שנותרו לפני שחרורם של האסירים היהודים, שיכלכל אותם במזון משובח ועשיר כיאות למזי רעב.כמובן שהרוצח הנ"ל לא סרב להצעה מפתה זו, ונטל ממנו את כספו הרב.והנה כבר באותו יום, לאחר הצהרים, הגיע משלוח של לחמניות טריות אל המחנה.בעל המעשה שהיה אסיר באותו המחנה מספר, שניחוח הלחמניות הוציא אותם מאדישותם העמוקה שהיתה נחלתם. ובפרט כאשר נקראו כל האסירים להתיצב בתור ארוך לקבלת הלחמניה, שהיה נראה בעיניהם כחלום תעתועים.כך לא נותר זמן רב למחשבה, והחלוקה התחילה. ומתוך שק גדול נשלפו הלחמניות בזה אחר זה, כשקצין נאצי מפקח על החלוקה.אני, כשעמדתי כמעט בסוף התור, מספר בעל המעשה: הייתי מאד פסימי. ולא האמנתי שאכן אזכה ללחמניה, מקוצר רוח. "והאמונה" כבר היתה ממני והלאה, ולא נותר בי אפילו שביב של תקוה, ובכל רגע שהתקרבתי קמעה בתורי, חלפה בי המחשבה שוודאי, עד שאגיע אל השק הוא יתרוקן סופית מהלחמניות הגואלות.והנה קרה הנס קבלתי גם אני לחמניה טריה וריחנית.החלטתי שאשמור אותה לשעות הערב, כדי שסוף סוף אלך לישון עם קיבה מלאה, ולא מתוך רעב מציק. בשביל התענוג הזה כדאי לסבול עוד קצת.המציאות החדשה נטעה בי מעט בטחון, ואחרי שקלול קצר, אמרתי בליבי: מה יקרה אם אעמוד בתור פעם נוספת ואתגנב ליטול עוד לחמניה? והרי אחד מן השניים: או שאתפס כגנב ואחטוף כדור בראשי, ממילא אין לי מה להפסיד. כי טוב מותי מחיי! ואם אצליח, הרווחתי עוד לחמניה. ובלא מחשבה נוספת עשיתי מעשה וזכיתי בלחמניה נוספת.הפעם חששתי שזו משהו במוחי, ושבכל זאת יש במי להאמין. אולי בכל זאת הקב"ה אוהב אותי. נטלתי את זוג הלחמניות והסתרתים בתוך חולצת הפינ'מה שהייתי לבוש בה. הפעם באופטימיות זהירה, נפניתי אל אחת הפינות כדי לאכול לחמניה אחת. בטרם התישבתי על רצפת המחנה חשתי בחבטה קשה על כתפי. ראיתי אותך! גנבת שתי לחמניות, הא? מיד תביא אותן בטרם אפרק את גווך.כמובן שמסרתי אותן מיד לאכזרי זה.בתחילה חשבתי שזהו חייל נאצי, אך התברר לי שהנ"ל היה חייל רוסי שנפל בשבי הגרמני, ופשוט שדד אותי.מאותו רגע שקעתי ביאוש ודכאון עמוק, ואמרתי בליבי: כי אינני מאמין יותר ואפסה תקותי. וכל מאווי היה למות! פשוט למות.שבתי אל הדרגש הקשיח, כדי לנום את שנת הלילה, אך הפעם עצוב יותר ומיואש יותר.השחר הפציע, ומעט אור חדר אל הבלוק בו ישנתי. אם אפשר לקרוא לזה שינה והעירני משנתי. אך הפעם הזו היה שונה מתמיד. שקט תעשייתי אפף את הבלוק כולו. לא שאגות של חיות הטרף הנאציות, ולא אושת השותפים שלי לבלוק.קמתי לראות מקרוב יותר, והנה כולם עדיין לא מגלים סימני קימה, למרות השעה המאוחרת.ניסיתי להעיר את שכני אך לשווא. אין קול ואין קשב. ניסיתי לנענע מעט בידיו, אך חשתי שהן קרות ואינן מגיבות.בדקתי אצל שאר השכנים, אך לפתע נגלה לפני מחזה נוראי. כל אנשי הבלוק שבקו חיים לכל חי.מיד רצתי כאחוז אמוק אל עבר הבלוק השני, והנה גם שם כולם מתים. נפש חיה לא מתהלכת במחנה. לא אסיר ולא קצין נאצי.מה קרה? שאלתי. האמריקאים כבר התקרבו למחנה וכל הנאצים ברחו. אבל למה מתו כולם? התברר לי לאחר מכן ע"י הצבא האמריקאי, כי כל הלחמניות היו מורעלות בידי השטן הגרמני הימלר ימ"ש.למרות שקיבל תבין ותקילין, הוא לא היה מסוגל להשאיר יהודי חי.אז בעצם, רק אנוכי נותרתי לבדי חי. ובאורח ספונטני נפלטו ממני המילים בצעקה אדירה שפילחה את דממת המוות.אני מאמין באמונה שלימה בהקב"ה.ומני אז, בכל שנה עורך אני סעודת הודיה על הנס הגדול שעשה לי ה'.(נאות דשא)

ועל הכל...

"פרפראות"

מספרים על רבי יואל טייטלבוים מסאטמאר זי"ע שפעם היה חולה והזמין רופא, שאל הרופא את הרב: מדוע כבוד הרב מזלזל כל כך בשינה הדרושה לבריאות השיב לו הרב: השינה הוא גזלן שגוזל מבני אדם את הזמן היקר שבו יכולים לרכוש תורה ומצוות, אך מה כשהשינה מתגברת ונופלת על האדם ואונסתו, באין לו כל ברירה, דומה הדבר למי שנפל בידי גזלן חס ושלום ואין לו מנוס מאתו, אבל מי הוא שוטה שימסור עצמו מרצונו הטוב לידי גזלן

"ענין של טעם"

טעם על מצות עונג שבת, ולבישת בגדים נאים לכבוד שבת והטעם הוא, כי סוד השבת הוא דמיון ליום שכולו שבת אשר שם תענוג צפון לצדיקים, לכן ראוי לאדם להתדמות בשבת זו ליום שכולו שבת ולהתענג נפשו בכל מיני עונג, וכמו שעתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים וכו'.(מטה משה)

"מפי כתבם"

וכשם שהגוי אינו מבין את היהודי - כך יהודי שאינו שומר תורה ומצוות אינו מבין יהודי שומר תורה ומצוות; הוא לא תופס כיצד ניתן בכלל לשמור שבת. איזה עונג יש בישיבה כל היום בבית בלי להאזין מעט לאמצעי התקשורת, או לכל הפחות להדליק חשמל, לעשות משהו! לדידו זהו פשוט בית־סוהר! וכך גם לגבי שאר מצוות התורה. אך אנו יודעים שדווקא מצורת חיים זו אדם מתענג ונהנה אבל מי שאינו שומר שומר תורה ומצוות אינו מסוגל להבין זאת, כי זוהי מציאות אחרת! אדם שלא זכה להיות מכלל עמלי התורה לא מסוגל להבין מהו לימוד תורה. הוא מציץ לאולם הישיבה, ולתמהונו הרב הוא רואה את כולם במעילים השחורים או בחולצות לבנות, רוכנים על גמרות ישנות וממלמלים כל היום בעניינים שנראים לו רחוקים כדיני שור ופרה וכד' שכבר מזמן אינם קיימים בעולם המודרני. נפעם הוא לראות אנשים שנראים נורמלים, מן הישוב, משקיעים את כל עצמותם בבירור דברי ראשונים שמלפני כמה אלפי שנים, הוא לא מבין מה הם עושים שם! מדוע? כי מציאותו שונה בתכלית ממציאותם של בני התורה! ועלינו לדעת שכשם שברור לנו שמי שאינו שומר שבת - הוא מהות אחרת, , כך מי שלא קנה תורה - הוא פשוט מהות אחרת! הוא לא מבין איך אפשר ללמוד כל הזמן! הוא לא מבין איך אפשר להגיע לכך, איך אפשר לחיות כך, ועוד להחזיק משפחה - אשה וילדים, איך אפשר?! והתירוץ הוא: מי שאינו כזה - פשוט לא יבין זאת! אך מי שקנה מדרגה זו יודע שלימוד התורה הוא התענוג האמיתי, עצמותם של כל החיים! והנה מעלה זו, שיהודי שומר תורה ומצוות אינו ממין "המדבר" אלא מציאות לעצמה, אינה נקנית על ידי פעם אחת שישמור שבת או יניח תפילין, אלא "הרגל שעשה טבע" - החזרה שוב ושוב על שמירת השבת, העמידה החוזרת בנסיון - היא שהופכת את האדם למין אחר, למציאות אחרת, לטבע אחר.וכך גם בלימוד התורה: אם רוצים אנו ליצור מציאות שונה - להיעשות בן תורה - צריך פשוט לשבור את המחיצה, וזה בא על ידי רציפות של לימוד. על ידי תקופה מסויימת:חודש, חודשיים, שלושה חודשים של לימוד תורה בהתמדה גדולה וברציפות, עד שקונים קניינים בתורה. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן מצוה כשעושים אותה ביום חול, חייבים לעשות עם ברכה, וכשעושים אותה בשבת עושים דוקא בלא ברכה.

תשובה: אם טובל כלים ביום חול מברך, אבל בשבת גם באופן שמותר לטבול ,אין מברכים, כמבואר במשנה ברורה (סימן שכ"ג מ"ב ס"ק ל"ו) (יש לומר)

מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

כשתשאל על אדם, שאל מי רעהו. (ר' יהודה החסיד)

האושר הוא דבר המסור ללב , יש מאושר ואין כל ,אומלל והון רב.(אומר לגולגולת)

כמו שמתישר האדם בחברת הישרים. כן יושחת בחברת הרשעים והאכזרים. (דרכי החיים)

תגובות, הערות והארות וקבלת העלון במייל: s3241625@gmail.com

הפצת העלון השבוע
לע"נ הרה"ח ר' שמשון
מאיר יוסף
ב"ר אליהו ז"ל

הפצת העלון השבוע
לע"נ הרה"ח רבי ישעיה
ב"ר שלמה
הלוי ז"ל

שומע תפילה
חסד של אמת ע"י הכותל המערבי

יַלְדֵי הַחֶסֶד

יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּמִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת
לְעִלּוּי נִשְׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לְהַנִּיחַ אַחֲרֵיהֶם יְלָדִים

גִּלָּיוֹן מִסְפַּר 31
יוֹם כִּיפּוּר - הַאֲזִינוּ תשפ"ב

דִּבְרֵיהֶם הֵם זִכְרוֹנָם

דְּבַר תּוֹרָה מִגְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים,
וְלוֹמְדֵי תּוֹרָתָם הֲרֵי הֵם כִּבְנֵיהֶם

עִנּוּי הַנֶּפֶשׁ לְכַפֵּר עַל כָּל חֲלוּקֵי הַכַּפָּרָה

כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ(וַיִּקְרָא טז, ל).

וְהִקְשָׁה הרה"ק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּוִד גְּרִינְוַולְד זצ"ל אבדק"קסַאטְמָרהֶיָה צָרִיךְ לוֹמַר כִּי יוֹם זֶה יְכַפֵּר כֵּיוָן שֶׁעִצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם מְכַפֵּר, וְלָמָּה נֶאֱמַר כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה, מַה גַּם שֶׁלֹּא אָמַר מִי יְכַפֵּר, וְאָמַר לְתָרֵץ כֵּיוָן שֶׁעָצָם הַבָּאַת הַקָּרְבָּנוֹת הֵם לְכַפָּרָה אִם לָמָּה צִוָּה ה' לְעַנּוֹת גַּם אֶת הַנֶּפֶשׁ, אֶלָּא וַדַּאי כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ חֲלוּקֵי כַּפָּרָה שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת אֵינָם מְכַפְּרִים וְרַק יִסּוּרִין מְמָרְקִין, וְלָכֵן צִוָּה הַקָּבָּ"ה שֶׁיְּעַנּוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ וְעַל יְדֵי הַיִּסּוּרִין יִתְמַרְקוּ הָעֲווֹנוֹת שֶׁאֵינָם בְּנֵי כַּפָּרָה בְּקָרְבָּנוֹת, וּבָזֶה יוּבַן כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה, שֶׁבּוֹ מַקְרִיבִין אֶת הַקָּרְבָּנוֹת הַמְיֻחָדוֹת לְכַפָּרָה הֵם יְכַפְּרוּ עֲלֵיכֶם, וְעַל עִנּוּי הַנֶּפֶשׁ אָמַר הַכָּתוּב לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם גַּם אֵלּוּ שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת אֵינָם מְכַפְּרִים יִתְכַּפְּרוּ עַל יְדֵי עִנּוּי הַנֶּפֶשׁ.

[קֶרֶן לְדָוִד]

מוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אַיִן

וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שַׁחֲרִית הָיוּ מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח, וּמַעֲבִירִים לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַכִּיר וְרָגִיל בַּעֲבוֹדָה (מוּסָף יוֹם כִּיפּוּר).

וְהוּא עַל פִּי הַגְּמָרָא בְּיוֹמָא (יח, א), וּבְרַשִּׁ"י מְתֻבּוֹנָן בַּבְּהֵמוֹת הָעוֹבְרוֹת לְפָנָיו לָתֵת אֶל לִבּוֹ בְּהִלְכוֹת סֵדֶר הַיּוֹם (דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שֶׁיְּהֵא מַכִּיר), וְאוֹמֵר הרה"ק רַבִּי יְרֻחְמִיאֵל יִשְׂרָאֵל יִצְחָק זצ"ל מֵאֶלֶכְסַנְדְּרוֹבִיץ שֶׁשִּׁבְעַת יָמִים קֹדֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים מַפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל מִבֵּיתוֹ (יוֹמָא א, א), וּמִתְעַלֶּה בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, יֵשׁ לְחוּשׁ שָׁמָּה חָלִילָה יִתְגָּאֶה בְּלִבּוֹ לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא בָּאֱמֶת מְקֻדָּשׁ יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לָכֵן מַעֲבִירִין לְפָנָיו בְּהֵמוֹת שֶׁיִּתְבּוֹנֵן שֶׁמּוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אַיִן, וְהַסִּיבָּה שֶׁהוּא נִכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים הוּא רַק מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁלוּחָא דְּרַחֲמָנָא, וְעַל יְדֵי זֶה יַגִּיעַ לַעֲנָוָה וְיִתְקַבְּלוּ תְּפִלּוֹתָיו.

[יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל]

כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זַרְעוֹ (לְפָרָשַׁת הַאֲזִינוּ)

כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעֹלָם (לב, מ).

אוֹמֵר הָיָה הרה"ק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגֶּר זצ"ל אבדק"ק וִוִיזְנִיצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַבְטִיחַ לָנוּ שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן שֶׁל כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי, אֶל שָׁמַיִם יַד בְּגִימַטְרִיָּא תָּלָה נוֹטָרִיקוֹן תִּנָּחֵם לָעִיר הַבְּנוּיָה, וְעוֹד מַבְטִיחֵנוּ הַקָּבָּ"ה וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעֹלָם, אָנֹכִי מְרַמֵּז עַל קַבָּלַת הַתּוֹרָה הַמַּתְחֶלֶת בְּאָנֹכִי, שֶׁיִּחְיֶה אֶצְלְכֶם הַתּוֹרָה וּתְקַיְּמוּהוּ כִּי כּוּלָּם יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

[דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר]

זכות הרבים תלוי בך!
רבבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הורד מיגון פוסטר לעידוד לימוד הדף היומי ותלה בבית הכנסת שלך:
DAF.TFILOT.ORG

רַב אַחָא - שַׂר הַבִּירָה

סִפּוּר הִיסְטוֹרִי בְּהֶמְשֵׁכִים

(ארכיון המחנה החרדי)

פֶּרֶק י'

שְׁלִיחוּת בִּידֵי יוֹנָה

"כְּדֵי לְבַצֵּעַ אֶת הָרַעְיוֹן עָלַי לְהָבִיא לְכָאן אֶת הַצִּיּוּד שֶׁלִּי" _ הִרְהֵר רַב אַחָא.

"בְּעֶצֶם" _ חָשַׁב בְּלִבּוֹ _ "רָצוּי לְעֵת עַתָּה לְהַעְתִּיק (לְהַעֲבִיר) אֶת מְקוֹם מִשְׁכָּנִי לְכָאן סָמוּךְ לַבִּירָה, שֶׁהֲרֵי אֲנִי מְקַוֶּה כִּי בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרֵךְ יַעֲלֶה בְּיָדִי לְהִכָּנֵס פְּנִימָה, אִם אֶהְיֶה זָקוּק לְדָגִים עֲבוּר מָזוֹן הֲרֵי אוּכַל בְּקַלּוּת לְהַגִּיעַ אֶל הַחוֹף בְּעֶזְרַת הָאַרְיֵה.

וּמִמַּחְשָׁבָה לְמַעֲשֶׂה. הוּא עָלָה עַל גַּב הָאַרְיֵה וְרָמַז לוֹ בְּאֶצְבָּעוֹ לְכִוּוּן הַחוֹף. הָאַרְיֵה דָּהַר בִּמְהִירוּת וְרַב אַחָא הֶחְזִיק הֵיטֵב בְּרָעֲמָתוֹ לְבַל יִפֹּל.

בְּהַגִּיעוֹ לַחוֹף רֵאשִׁית נִכְנָס אֶל הַיָּם כְּדֵי לְמַלֵּא בְּרִשְׁתּוֹ שְׁלָל דָּגִים וּלְאַחַר מִכֵּן אָסַף אֶת כָּל חֲפָצָיו הַחֲשׁוּבִים: הַמְּחָטִים, הַחוּטִים, הַכֵּלִים, הַחַכָּה וְהָרֶשֶׁת, הֶעֱמִיס אֶת הַכֹּל עַל הָאַרְיֵה וְחָזַר אֶל הַבִּירָה. עַתָּה, שִׁחְרֵר אֶת הָאַרְיֵ כְּדֵי שֶׁיִּדְאוֹג לְעַצְמוֹ לְטֶרֶף תּוֹךְ תִּקְוָה שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן הוּא יָשׁוּב.

"כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְמַעְלָה עָלַי לְהַשִּׂיג רֵאשִׁית כָּל חֶבֶל" _ אָמַר רַב אַחָא, וְיָדַע כִּי בְּעֶזְרַת הַחוּטִים שֶׁיִּבֵּשׁ מֵעוֹרוֹ שֶׁל הַדָּג הֶחָתוּךְ לִרְצוּעוֹת יוּכַל לִשְׁזֹר חֶבֶל לְלֹא כָּל בְּעָיָה.

"שֵׁנִית, עָלַי לִדְאוֹג שֶׁהַחֶבֶל יַגִּיעַ לְמַעְלָה וְיוּשְׁחַל שָׁם בְּמָקוֹם חָזָק וְבָטוּחַ, לְשֵׁם כָּךְ אֲנִי זָקוּק לְאַחַת מֵהַיּוֹנִים" _ חָשַׁב רַב אַחָא, וְנִגַּשׁ אֶל קְבוּצַת הַסְּלָעִים.

לְאַחַר הַמְּתָנָה שֶׁל מִסְפַּר דַּקּוֹת, נָעֲמְדָה אַחַת הַיּוֹנִים עַל כְּתֵפוֹ. הוּא לִטֵּף אֶת נוֹצוֹתֶיהָ בַּעֲדִינוּת כְּאִלּוּ מְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה לְמַלֵּא שְׁלִיחוּת חֲשׁוּבָה עֲבוּרוֹ.

הוּא הֶחְזִיק אוֹתָהּ בִּזְרוֹעֹתָיו בִּזְהִירוּת וְהִתְקָרֵב לְעֵבֶר "רְכוּשׁוֹ". הוּא לָקַח חוּט וְקָשַׁר אוֹתוֹ לְאַחַת מֵרַגְלֶיהָ שֶׁל הַיּוֹנָה. הַחוּט הָיָה קָצָר אַךְ לְרַב אַחָא הָיָה מְלַאי שֶׁל חוּטִים קְצָרִים. הוּא חִבֵּר אֶת הַחוּט הַקָּשׁוּר לַיּוֹנָה לְחוּט נוֹסָף עַל יְדֵי קֶשֶׁר חָזָק, לְאַחַר מִכֵּן קָשַׁר לִקְצֵה הַחוּט הַשֵּׁנִי חוּט נוֹסָף, וְכָךְ הָלְאָה, עַד שֶׁהָיָה בְּיָדוֹ חוּט אָרוֹךְ הַמְּחֻבָּר בְּקְצֵהוּ אֶל הַיּוֹנָה. כְּשֶׁהַחוּט הָיָה נִרְאֶה לוֹ אָרוֹךְ לְמַדַּי, שִׁחְרֵר רַב אַחָא אֶת הַיּוֹנָה וְזוֹ פָּרְשָׂה

אלפים כבר נושלו!

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

כְּנָפֶיהָ וְעָפָה הַיְּשֵׁר אֶל חַלּוֹן הַבִּירָה.

מַה רָצָה רַ אַחָא לְהַשִּׂיג בְּעֶזְרַת הַיּוֹנָה?

רַב אַחָא קִוָּה כִּי הַיּוֹנָה תִּכָּנֵס דֶּרֶךְ הַפִּרְצָה שֶׁבַּחַלּוֹן הָאֶחָד שֶׁבִּמְרוֹמֵי הַבִּירָה וְתֵצֵא דֶּרֶךְ הַפִּרְצָה שֶׁבְּחַלּוֹן הַסָּמוּךְ, כַּךְ תַּעֲבִיר הַיּוֹנָה אֶת הַחוּט דֶּרֶךְ הַקִּיר הֶחָזָק וְהָעָבֶה שֶׁל הַבִּירָה אֲשֶׁר יְשַׁמֵּשׁ לוֹ כְּמָקוֹם אֲחִיזָה מְצוּיָן.

רַב אַחָא הִבִּיט אֶל הַיּוֹנָה אֲשֶׁר נָחָה לָהּ עַל אֶדֶן הַחַלּוֹן. הִיא הִסְתַּכְּלָה אָנָה וְאָנָה, נִפְנְפָה מְעָט בִּכְנָפֶיהָ, אַךְ לֹא נִכְנְסָה פְּנִימָה. הִיא פָּרְשָׂה אֶת כְּנָפֶיהָ כְּדֵי לָעוּף. אוּלָם אָז גִּלְּתָה כִּי הִיא קְשׁוּרָה לְחוּט וְאֵין לָהּ אֶפְשָׁרוּת לָעוּף בְּחוֹפְשִׁיּוּת.

בְּלֵית בְּרֵירָה חָזְרָה הַיּוֹנָה אֶל אֶדֶן הַחַלּוֹן וְאָז, לְשִׂמְחָתוֹ שֶׁל רַב אַחָא הִיא נִכְנְסָה פְּנִימָה, וְהוּא צִפָּה בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם לְצֵאתָהּ דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן הַשֵּׁנִי. יוֹנִים רַבִּים יָצְאוּ דֶּרֶךְ הַפִּרְצָה, אַךְ הוּא לֹא גִּלָּה בֵּינֵיהֶן אֶת הַיּוֹנָה לָהּ הוּא זָקוּק.

לְאַחַר דַּקּוֹת מִסְפָּר אָמְנָם נִרְאֵתָה הַיּוֹנָה הַזֹּאת אַךְ הִיא יָצְאָה דֶּרֶךְ אוֹתוֹ חַלּוֹן שֶׁמִּמֶּנּוּ הִיא נִכְנְסָה. רַב אַחָא לֹא הִתְיָאֵשׁ הוּא יָדַע כִּי דְּרוּשָׁה לוֹ סַבְלָנוּת רַבָּה. בְּלִבּוֹ פְּנִימָה לֹא הָיְתָה לוֹ כָּל תַּרְעוֹמֶת עַל הַיּוֹנָה שֶׁכְּלָל אֵינָהּ יוֹדַעַת מַהֵן כַּוָּנוֹתָיו הַמְּדֻיָּקוֹת שֶׁל שׁוּלְחָהּ.

רַק בְּפַעַם הַבָּאָה כַּאֲשֶׁר נִכְנְסָה הַיּוֹנָה שׁוּב דֶּרֶךְ הַפִּרְצָה שֶׁבַּחַלּוֹן הָרִאשׁוֹן פְּנִימָה, הִיא נִרְאֵתָה לְאַחַר דַּקּוֹת אֲחָדוֹת יוֹצֵאת מִן הַחַלּוֹן הַשֵּׁנִי.

לְשִׂמְחָתוֹ שֶׁל רַב אַחָא לֹא הָיָה גְּבוּל. הִנֵּה עוֹמֵד לְהִתְגַּשֵּׁם הָרַעְיוֹן שֶׁלּוֹ הוּא יוּכַל לְהַכְנִיס פְּנִימָה אֶל הַבִּירָה.

אַךְ הַיּוֹנָה שֶׁלֹּא הֵבִינָה דָּבָר מִכָּל הָעִנְיָן נוֹתְרָה לַעֲמוֹד עַל אֶדֶן הַחַלּוֹן מֶשֶׁךְ שָׁעָה אֲרֻכָּה.

"מָה אֶעֱשֶׂה?" _ הִרְהֵר רַב אַחָא _ "כֵּיצַד אֶגְרוֹם לַיּוֹנָה לָרֶדֶת לְכָאן? הֲרֵי אֵינֶנִּי רוֹצֶה חָלִילָה לְיַדּוֹת בָּהּ אֶבֶן וְלִפְצוֹעַ אוֹתָהּ מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים'...".

רַב אַחָא שָׁקַע בְּמַחְשָׁבוֹת וְהִגִּיעַ לְמַסְקָנָה, כִּי בְּוַדַּאי עוֹד מְעָט תִּרְעַב הַיּוֹנָה וּתְחַפֵּשׂ אֶת מְזוֹנָהּ כְּמוֹ שְׁאָר הַיּוֹנִים בֵּין הַסְּלָעִים הַמְּרוּחָקִים קְמְעָה.

"אִם כָּךְ הֲרֵי הַחוּט קָצָר מִדַּי", טָעַן רַב אַחָא וּמִהֵר לִקְשׁוֹר עוֹד וָעוֹד חוּטִים עַד שֶׁהַחֶבֶל הָיָה אָרוֹךְ. וְאָמְנָם לְאַחַר זְמַן-מַה עָפָה הַיּוֹנָה אֶל קְבוּצַת הַסְּלָעִים.

רַב אַחָא אָץ מִיַּד לְעֵבֶר הַיּוֹנָה, תָּפַס אוֹתָהּ בְּזְהִירוּת, הֵתִּיר אֶת הַקֶּשֶׁר מִרַגְלָהּ וְלִטֵּף אֶת כְּנָפֶיהָ לְאוֹת תּוֹדָה עַל הַשֵּׁרוּת הֶחָשׁוּב שֶׁהִיא עָשְׂתָה עֶבּוּרוֹ.

רַב אַחָא הִתְבּוֹנֵן בְּחוּט הַמּוּשְׁחָל בֵּין שְׁתֵּי הַחַלּוֹנוֹת וְהוֹדָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל שֶׁנָּתַן בְּלִבּוֹ אֶת הָרַעְיוֹן וְשָׁלַח לוֹ אֶת הַיּוֹנָה שֶׁתְּמַלֵּא אֶת תַּפְקִידָהּ.

הַאִם רַב אַחָא כְּבָר יָכוֹל לְטַפֵּס לְמַעְלָה, אֶל הַבִּירָה? עֲדַיִן לֹא! הַחוּט דַּק מִדַּי יֵשׁ צוֹרֶךְ לְחַזֵּק אוֹתוֹ.

מְלַאי הַחוּטִים הַקּוֹדֶם אָזַל (נִגְמַר). רַב אַחָא פָּשַׁט אֶת עוֹרָם שֶׁל הַדָּגִים אוֹתָם הִסְפִּיק לָדוּג בַּיָּם לִפְנֵי שֶׁהִגִּיעַ לַבִּירָה וְגָזַר אוֹתָם לִרְצוּעוֹת דַּקּוֹת.

הוּא יִבְּשָׁם חִישׁ מַהֵר בַּשֶּׁמֶשׁ אֲשֶׁר יָקְדָה בְּחָזְקָה, וּכְבָר הָיוּ לוֹ חוּטִים הָרְאוּיִים לְשִׁימּוּשׁ. הוּא הֵחֵל לְחַזֵּק אֶת הַחוּטִים עַל יְדֵי שְׁזִירָה, כְּלוֹמַר, קָלַע אֶת הַחוּטִים חֲזָק אוֹתָם בִּקְשָׁרִים נוֹסָפִים עַד שֶׁהַחֶבֶל הָיָה עָבֶה וְחָזָק מְאֹד, וְרַב אַחָא שִׁעֵר כִּי הוּא יוּכַל לְטַפֵּס דַּרְכּוֹ לְלֹא כָּל חַשָּׁשׁ.

הֶמְשֵׁךְ בַּשָּׁבוּעַ הַבָּא בעזהשי"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: 0722-81-85-82

לְעִלּוּי נִשְׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהַיָּאָרְצַיְיט שֶׁלָּהֶם חָל בְּשָׁבוּעַ זֶה

י' תשרי - רבי אברהם יהושע העשיל בהג"ר יוסף מאיר "ממחנובקא" טברסקי
י' תשרי - ר' אריה לייב ב"ר אביגדור מוזס
י' תשרי - ר' פנחס דוד ב"ר יהושע
י' תשרי - ר' שלו' יוסף ב"ר מרדכי גרוס
י' תשרי - מרת אהובה ב"ר יהודה סעדה
י' תשרי - אהובה ב"ר יהודה סעדה
י"א תשרי - מרת בילא ב"ר ברוך רוט
י"א תשרי - מרת ילנה ב"ר יוסף
י"ב תשרי - ר' יחיאל מיכל ב"ר בנימין זאב צבי אויש
י"ב תשרי - ר' יהושע ב"ר מאיר
י"ב תשרי - ר' מרדכי אפרים ב"ר משה
י"ב תשרי - מרת שרה עלקא ב"ר יעקב
י"ג תשרי - ר' ישראל נחום ב"ר יהודא מרדכי ניסנבוים
י"ג תשרי - ר' יצחק צבי ב"ר אלחנן ראטשילד
י"ג תשרי - ר' יצחק ב"ר אשר יהודא ברקוביץ
י"ג תשרי - הב' מנחם אליעזר ב"ר יוסף שמואל
י"ד תשרי - ר' שלום ב"ר יצחק פולק
י"ד תשרי - ר' משה ארי' ב"ר ישעי' אשר עלנבויגן
י"ד תשרי - ר' ישראל משה ב"ר מרדכי יחזקאל
י"ד תשרי - ר' טובי' חיים ב"ר זושא לפקוביץ
י"ד תשרי - ר' מאיר ב"ר אברהם
י"ד תשרי - ר' פנחס ב"ר אהרן
י"ד תשרי - מרת רבקה ב"ר ישראל צבי זיכרמן
י"ד תשרי - מרת חיה ב"ר ישראל

קַו הַהַגְרָלוֹת - יַלְדֵי הַחֶסֶד

יְלָדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת, וְאוּלַי גַּם תִּזְכּוּ בְּהַגְרָלָה שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּסוֹף הַחֹדֶשׁ!!!

שְׁלֹשֶׁת הַמְּשִׁימוֹת הַשְּׁבוּעִיּוֹת הַמְּזַכּוֹת אֶתְכֶם בְּהִשְׁתַּתְּפוּת בְּהַגְרָלָה:

1 >> לוֹמְדִים 2 מִשְׁנָיוֹת לְעִלּוּי הַנְּשָׁמוֹת הַמּוֹפִיעוֹת בְּעָלוֹן זֶה.

2 >> אוֹמְרִים בִּסְעוּדַת הַשַּׁבָּת דְּבַר תּוֹרָה הַמּוֹפִיעַ בְּעָלוֹן זֶה

3 >> מַדְלִיקִים נֵר לְעִלּוּי הַנְּשָׁמוֹת הַמּוֹפִיעוֹת בְּעָלוֹן זֶה (בְּאִשּׁוּר הַהוֹרִים בִּלְבַד!)

אֶפְשָׁר לְהִכָּנֵס מִידֵי שָׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בַּהַגְרָלָה הַחֲדָשִׁית (פַּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבְסַךְ הַכֹּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֹדֶשׁ.

אָז קָדִימָה חַיְּגוּ עַכְשָׁו לְקַו יַלְדֵי הַחֶסֶד וְהִשְׁתַּתְּפוּ בַּהַגְרָלָה הַגְּדוֹלָה!

יְלָדִים יְקָרִים שִׂימוּ לֵב: הַהַגְרָלָה נַעֲרֶכֶת לְפִי מִסְפְּרֵי הַטֶּלֶפוֹן מֵהֶם הִתְקַשַּׁרְתֶּם, לָכֵן חִשּׁוּב מְאוֹד שֶׁתִּתְקַשְּׁרוּ בְּכָל פַּעַם מֵאוֹתוֹ מִסְפָּר.

077-204-9772

נִתָּן לְהֵרָשֵׁם לַהַגְרָלָה אַךְ וְרַק עַד יוֹם ד' בְּ-12:00 בַּלַּיְלָה

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

מספורי המגיד

אין דבר העומד בפני התשובה- סיפור ליום כיפור.

איש בירושלים לא ידע מניין צץ שמעון המומר. היו שאמרו שקודם בואו לארץ מאיזמיר שבטורקייה, בשנת תקצ"ו (1836), כבר המיר את דתו. אחרים טענו שעשה זאת בארץ ישראל.

בין כך ובין כך, שמעון היה ליהודי ירושלים כעצם בגרון. הוא ארב לטרף קל, ליהודים עניים ונדכאים, ובאמצעות כסף ומתנות צד אותם ברשתו. הצלחותיו הקנו לו מוניטין בקרב בכירי המיסיון, ואלו הרעיפו עליו כבוד וממון. שמעון קשר קשרים עם בכירי השלטון האנגלי, וחתניו קיבלו משרות רמות בארגוני המיסיון.

בזכות עושרו הרב היה לשמעון זמן פנוי בשפע, ואותו ניצל להצקות חוזרות ונשנות ליהודים. הוא נהג להתגרות בהם בדיבוריו הבוטים, וגם נהנה לאכול מאכלי טֵרֵפה לנגד עיניהם.

זה היה בלילה הראשון של סליחות, בשנת תרכ"א (1861). שמעון יצא לרחוב היהודים בעיר העתיקה בדרך ל'תחביבו' הידוע – להציק לאחיו. בעודו פוסע בסמטאות החלה רוח אחרת לפעם בקרבו. הרהורי תשובה שכמותם לא חווה מעודו פילחו את ליבו. הוא עצר, נושם בכבדות, מנסה להשתלט על הרעד שאחז בו.

באותה שעה מילא את הרחובות קול הסליחות שבקע מבתי הכנסת. ירושלים נתמלאה באווירת הקדושה ובתחנוני תושביה לקראת הימים הנוראים. הקולות האלה זעזעו את נשמתו של שמעון. טלטלה גדולה אחזה בו.

בטרם הספיק לקלוט את המתחולל בקרבו נשאו אותו רגליו אל חצר בית הכנסת 'החורבה'. הוא פסע פנימה, אל בית המדרש הישן, נטל ספר 'סליחות' והצטרף לקהל השופך את ליבו לפני ה'.

כאשר הגיע שליח הציבור לאמירת הווידוי, פרץ שמעון בבכי מטלטל, שבקע ממעמקי נשמתו. דמעות רותחות זלגו מעיניו. המתפללים הביטו בו כלא-מאמינים. סבורים היו שהשתגע, או חמד לצון. לאחר ה'סליחות' הסתודדו לפשר מעשיו של האיש.

למחרת התבשרה ירושלים כי שמעון המומר פנה אל רבני העיר בבקשה להורות לו דרך תשובה. הרבנים פקפקו בכנות דבריו, והיו סבורים כי אין זאת אלא מהתלה מרושעת מבית היוצר של המומר.

שמעון פרץ בבכי, והתחנן כי יאמינו לו ששב בתשובה שלמה ורצונו לשוב אל חיק עמו. אך הוא לא הצליח לשכנעם בכנות כוונותיו, ובמפח נפש חזר לביתו. עד ראש השנה איש לא ראה אותו.

בערב ראש השנה נשמע קול: שמעון המומר חזר. הוא נראה אצל הספר, שם ביקש לגזוז את מחלפותיו ולהניח פאות משני צידי ראשו. לאחר שהסתפר טבל במקווה ומיהר לבית הכנסת, ושם הצטנף בפינה ושפך את ליבו באמירת תהילים.

תפילותיו, שנאמרו בבכי רצוף ובדמעות שליש, אותתו למתפללים כי מתחולל כאן דבר מה אמיתי. במהלך

מספורי המגיד

ימי החג ובשבת שאחריהם לא שב אל ביתו, אלא פנה להכנסת האורחים. שם בילה גם את צום גדליה, בתענית, באמירת תהילים ובבכי.

בינתיים הבחינו בני משפחתו בהיעדרותו ופנו לחפשו. רבה הייתה תדהמתם לגלות את אביהם שקוע באמירת תהילים כבעל תשובה גמור. רעייתו, שהייתה סבורה כי נשתבשה עליו דעתו, החלה לזעוק מרה. שמעון ניתק את מבטו לרגע מספר התהילים, והודיע לה ביובש כי מעתה אין לו כל קשר אליה והרי היא זרה לו לגמרי.

בני משפחתו נוכחו כי לא יצליחו לשכנעו לשוב לביתו, ומיהרו לגייס למשימה את בכירי המיסיון ואף את הקונסול האנגלי. בסופו של דבר ניאות שמעון לסור לביתו של הקונסול ולשתף את כל מכריו בשינוי שהתחולל בו.

לפגישה הופיע שמעון בחזותו החדשה: כיפה לראשו, טלית קטן לגופו ופאות גולשות על שתי לחייו. הזה שמעון? – התחלחלו מכריו. מבטו הנחוש ועיניו המאירות הבהירו לנוכחים כי פנים חדשות באו לכאן.

"אל דאגה", ניסתה אשת הקונסול להרגיע את אשתו וילדיו הבוכים. "ודאי אחז בו דיכאון. המתינו מעט. הוא יפרוק את המשא מעל ליבו ויחזור להיות שמעון המוכר לכולנו".

בעל התשובה הניד את ראשו בשלילה. "בריא אני בגופי, ברוחי ובנפשי, יותר מאי פעם", השיב נחרצות. "נכון, חוטא גדול הייתי, אולם אין דבר העומד בפני התשובה. מקווה אני שהבורא ירחם עליי וימחל לי על עוונותיי".

עווית של כעס עלתה על פני אשתו. לאחר שחזר לבית הכנסת ניגשה אל בכירי המיסיון והחלה לטוות עמם את התכנית. בערב יום הכיפורים באה משלחת להזמינו לפגישה אחרונה עם הקונסול. שמעון תהה אם אין טומנים לו פח, אולם חש כי אין לפניו ברירה. בבית הקונסול, משלא נענה להפצרות לחדול משיגעונו החדש, ביקש לחזור לבית הכנסת, אולם אז ננעלה בפניו הדלת.

"אתה תישאר כאן עד אחרי יום הכיפורים", אמרה לו אשתו בארשת ניצחון.

במהלך כל היום ניסה שמעון להימלט מידי שוביו, אולם אלה גברו עליו שוב ושוב. רק לקראת ערב התרופפה השמירה עליו. שמעון הצליח לחמוק מן הבית, ורץ כל עוד נפשו בו אל בית הכנסת.

כשדרך על המפתן, החל שליח הציבור בתפילת הנעילה.

שמעון סר מיד לפינתו, התעטף בטלית והחל לשפוך את צקון לחשו, את תפילת הבן האובד ששב אל קונו.

(על-פי 'בעלי תשובה')

^^

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid

הגליון לחיזוק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר בכל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

סגולת שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שָׁלוֹם שַׁכְנָא מִפְּרָאהבִּישְׁט זיעוועכי"א

שנה ב'

ליל שישי
פרשת וילך
ערב יום כיפור תשפ"ב

גליון 47

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

תורת שלום

מתורת הרה"ק מפראהבישט

בכל מעשה שעושה לשם שמים יש להקב"ה תענוג כמו מתורה ותפלה

שמעתי מפי מורי הצדיק הקדוש והטהור הר' שלום [מפראהבישט] נ"ע, בשם זקינו הרב המגיד הגדול והקדוש [ממעזריטש] נ"ע, שיוכל להיות כאשר יקח האדם איזה חפץ ממקום אחד וינ"ח במקום אחר, ויש לו בזה כוונה ישרה לדבקה בו יתברך, אזי יש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול מזה כמו מעסק התורה ותפלה[1], וממשיך בזה חסדים ורחמים בעולם[2].

עטרת תפארת ישראל[3] (פר' כי תשא)

"למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (דברים לא יב)

שלמות שלום - השלמות וציונים

(1) ראה בספר גאולת ישראל שהביא משמו של רבינו, בזה הלשון: כי הנה ידוע מי שיש בו מדעת קונו צריך לראות בעינא פקיחא שלא יהיה אצלו שום שינוי וחילוק בין דרגין עילאין דהיינו תורה ותפילה, ובין דרגין תתאין, והיינו מילין דעלמא ובחינות הנמוכים שישנן בעולם הן לקיום העולם והן לקיום הגוף והמין. רק שם שם לו חק יוחק בהתפשטות עין שכל הדעת להעמיק עמוק עמוק מיהא ימצאנו לבושין קדישין עילאין פנימין, אשר הם צפונים תחות לבושין אלין, אשר זהו היתה עיקר תכלית הבריאה להיות סומך אל ה' כל הנופלין מלעילא לתתא, והן המה ניצוצין ספירות מידות עילאין הק' כידוע. וזהו ישב משה, הצדיק אשר הוא בחינת הדעת, את דברי העם, הן המה הבחינות הנמוכין והדרגות תתאין כנ"ל, אל ה', ששבו ניצוצי המדות הק' למקורן העליון, והבן. ואף גם זאת לו, שאף מה שמדברין העם מתורה ותפלה ולא פרחת לעילא מאיזה טעם שיהיה, אזי הצדיק שיש לו בחינת הדעת יהיה מעלה ומנשא אותן אל ה', כי הוא המאסף לכל המחנות. ואף גם זאת כי דברים הנמוכין והפשוטין והדרגין תתאין כנ"ל מן המון עם, הוא מזכך אותן ומנשאן עד למעלה למעלה בבחינת הדעת שיש לו. עד כאן לשון קדשו, ועיי"ש עוד מה שפירש בזה.

(2) ועיין שם שביאר על פי דברי רבינו את ענין מחצית השקל, וזה לשונו: הנה בעת הבריאה היתה כוונתו ית' שיתגדל ויתקדש שמו בכל העולמות, ובכל אשר בהם על ידי קדושת ישראל עמו הנאהבים והנעימים אצלו יתברך, בתורה ותפלה ומעשים טובים למען עמו באהבה, וכל זמן שישראל עושים רצונו יתברך בלבב שלם אזי מוסיפין כח וגבורה בפמליא של מעלה כמו שכתוב "תנו עוז לאלקים", ואם ח"ו עוברים על רצונו ית' מתישין כח של מעלה כמ"ש "צור ילדך תשי", ואכן על ידי תשובה שלימה מנשאים כל הבחינה שנפלו בעמקי הקליפות רח"ל למעלה בקדושה, ובזה גורמים תענוג גדול להשי"ת בצאתו מאפלה לאורה. ולא בתורה או בתפלה לבד יכול האדם לעלות למעלה ולדבקה בו יתברך, כי אם בכל פרטי עובדותיו באכילה ומשגל ומשא ומתן ושאר צרכי בני אדם יוכל האדם לדבקה בו, כי אור התורה מתפשט בכל העולם ובכל הדברים. וענין מחצית השקל יש בכל הדברים, ומבשרי אחזה אלוה היה באדם יש יצר טוב ויצר הרע, והמה בחינת נפש אלקות שבאדם ונפש הבהמיות, ובכל אחד מהם יש בו מחצית שאינו בשלימות וצריך האדם להשלימו, הנה בתאוות הגופניות אשר מצד נפש הבהמית בודאי היצר הרע מתגבר על האדם להטריד מוחו ולבו בהם, ולהפילו בתאוות רעות רח"ל שלא להעלותם לה'. וצריך האדם לשבר תאוותיו להיות גם בחינת המחצית הלזה השייך ליצר הרע להפכו לטוב, וגורם בזה תענוג גדול להשי"ת, ומעלה כל הדברים הגופניים למקום קדוש. וכמו"כ בבחינת מחצית השקל מצד היצר טוב שהוא נפש אלקות כמו תורה ותפלה דלגבוה סלקא, ואינם שייכים כלל ליצה"ר וכל כת דיליה, עם כל זה גם בזאת צריך האדם לשקול בדעתו שלא יהיה בו אחיזת היצה"ר, כמו מי שלומד תורה או מתפלל ויש לו גדלות וגבהות הלב ומתפאר בלימודו, ואזי אין בזה שום נחת רוח להבורא ברוך הוא, כי אין אני והוא יכולים לדור, ואדרבא מקלקל בזה יותר רח"ל, כיון שהחיות אלקות אין בקרבו הרי כל יגיעו לריק ח"ו, ויוכל להיות שנטמא בכמה טומאות חמורות ולא נודע לו כלל, כי מוחזק בעיניו לאיש כשר, ובאמת אין בו לא תורה ולא תפלה ולא מעשים טובים. כך הוא דרכו של היצר הרע להערים על האדם בכל מיני ערמה ולהחליק אליו בעיניו למצוא עוונו עד שנלכד ברשתו ח"ו. על כן צריך לשקול כל דבר בדעתו להיות כל פרטי עבודתו באופן אשר יעשה אותם וחי בהם מהחיים הרוחניים מחי החיים ב"ה, שלא ילכד ברשת היצר הרע וכל כת דיליה. וכשאדם מתנהג כל ימיו בדרך טובה, אזי הוא משלים כל החסרונות וגורם שלימות בכל ד' אותיות הוי"ה ב"ה, אשר בסיבת החטאים ועונות של התחתונים נעשה פירוד ח"ו ביניהם, והיחוד וחבור של ד' אותיות הוי"ה נקרא שקל שלם, כי השם הוי"ה מספרו כ"ו ועם הד' אותיות גימטריא ל', והד' אותיות כל אחד כלול מעשר מדות ועשר כלול מעשר גימטרי' ת. הרי ת"ל גימטרי' שקל שלם. עכל"ק, ועיי"ש עוד.

(3) ספר זה נקרא בחלק מהדפוסים בשם 'עטרת ישראל', והוא דברות קודש "אשר דרוש דרש לפני קהל עדתו מידי שבת בשבתו להאיר ולהלהיב לבבות ישראל בתורה ויראה ולקרבם לאביהם שבשמים" הרה"ק רבי ישראל מבאהפלי זי"ע, בנו של הרה"ק רבי אברהם מקאריסטשוב זי"ע חותנו של רביה"ק מפראהבישט זי"ע, אשר הסתופף ולמד תורה מפי זקינו אבי אמו הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זי"ע ומפי גיסו רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע, אשר חלק מדברי התורה ששמע מפיהם מובאים בספר.

ובהסכמתו לספר כתב הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע: ונועצו לקרוא שם הספר עטרת תפארת ישראל כי שמו נאה לו, נהנתי מאוד ואמרתי יישר, כי ידעתי ושמעתי מאבי אדמו"ר האיש אלקים קדוש [הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל] זי"ע לפארו בתפארת תהילה כחד מבני עליה.

בשורה טובה

לקראת יומא דהילולא קדישא ה-245

דמרן הרה"ק רבי **אברהם המלאך** זיע"א

הטמון בפאסטוב אוקראינה

שיחול ביום י"ב תשרי (תקל"ז)

ויומא דהילולא קדישא ה-219 של בנו

מרן הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

הטמון בפראהבישט אוקראינה

שיחול בערב חג הסוכות ביום י"ד תשרי (תקס"ג)

הצלחנו לסדר שליח מיוחד מטעם מוסדותינו שיפקוד את הציונים הקדושים ויזכיר שמות לברכה ולישועה ביום הילולת קדשם

ניתן להעביר שמות ואנו נשתדל להעלות זכרונם בהיכל ציוני קדשם באוקראינה

כמו כן יש אפשרות מיוחדת להדליק נר על ציון הקודש ולומר את הסגולה הנוראה: "זכות רבינו שלום מפראהבישט נזכה לשבת שמחה ולשנה של שמחה"

טלפון למסירת שמות:

03-579-03-03

פקס: 03-616-5110

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן ואמן

כשהוליך רבי ישראל מרוז'ין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

הילולא דצדיקיא

מרן הרה"ק רבי
אברהם המלאך זי"ע
לרגל יומא דהילולא
י"ב תשרי תקל"ז

האהל על ציון קברו בפאסטוב חודש בהשתדלות הרב ישראל פרוש שליט"א ראש עריית אלעד

מצבת קברו של הרה"ק רבי אברהם המלאך זצ"ל

גדול תלמידי מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, היה הרה"ק רבי דוב בער זי"ע, המגיד הגדול ממעזריטש, אשר אחר שנגנז ארון הקודש ונשמת מרן הבעש"ט הק' נתבקשה לישיבה של מעלה, עברה ההנהגה בהוראתו לתלמידו הגדול הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, וממעיינות רבו היה דולה ומשקה לצמאים לשמוע את דבר ה', ולבאים לחסות בצל קדשו. בימיו התפרסמה דרך מרן הבעש"ט הק' בכל קצוי תבל.

אור יקרות האיר בביתו נאוה קודש בשנת תק"א, כאשר עיר וקדיש משמיא נחית הלא הוא בנו הקדוש והטהור, אחד היה אברהם, ונקרא בפי כל **'רבי אברהם המלאך'**, מחמת גודל קדושתו ורוב פרישותו ודביקותו בבורא העולם.

עיר וקדיש

הטעם שנקרא בפי העולם בשם 'מלאך' מובא בספר כרם ישראל (דף יב.): העולם קראו אותו מלאך כי היה קדוש וטהור כמו מלאך אלקים, ומזונו היה מעור של בן יונה למעת-לעת שלם. ומסופר כי אחד מהגדולים בזמנו התפלא על זה שקראו אותו מלאך, הלא יליד אשה הוא, ורצה לתהות על קנקנו, ובא אליו בערב תשעה באב, וראה שבכניסת הלילה ישב על הארץ ונתן ראשו בין ברכיו ושהה כך עד ליום המחרת בחצות היום, וסביביו היה זב כנחל דמעות, אז הבין האיש שלא לחינם קראוו אותו בשם 'מלאך'.

עוד מובא שם בשם הרה"ק מטשארטקוב זי"ע שהקשה למה קראו אותו 'רבי אברהם המלאך', הלא הצדיק הוא יותר גדול מהמלאך, כי הוא עומד והצדיק הולך. ואמר אמנם נשמתו היה גבוה מאד גדול יותר ממלאך ושרף, אך הגוף שלו היה מזוכך ומקודש כמו מלאך אלקים.

והביא שם עוד שפעם אחת סיפר מרן אדמו"ר מטשארטקוב זי"ע שהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזבוז זי"ע ואחיו הרה"ק מסדילקוב זי"ע בעל 'דגל מחנה אפרים' באו לראות את המלאך הקדוש מה זה שמרעישים העולם לקרותו בשם מלאך, וכאשר באו אצלו וראו את המלאך מבעד החלון נפל עליהם פחד עד שברחו, והרה"ק הרר"ב ממעזבוז איבד בדרך בריחתו מעיל אחד, ואחיו הרה"ק בעל 'דגל מחנה אפרים' אבד את ספר התהלים שלו, מרוב פחד שהסתכלו בצורתו הקדושה.

מחברתו הטהורה

בהגיעו לפרק האיש מקדש דברו בו נכבדות, ובא בברית האירוסין עם הרבנית הצדקנית גיטל ע"ה בת הגה"ק רבי משולם פייבוש איש הורביץ מקרעמניץ, מחבר ספר משנת חכמים על משניות - אשר נקראה אף היא ברבות הימים 'המלאכית' (מעט מתולדותיה הובאו בגליוננו 'סגולת שלום' 3).

על אופן השידוך סיפר נכדו של הרה"ק רבי אברהם המלאך, ה"ה מרן הרה"ק הס"ק מרוז'ין זי"ע (מובא בספר מגדיל ישועות, דף נט), וכך אמר: אבי זקיני הגאון מו"ה פייבישל קרעמיניצער זצ"ל, שחיבר את הספר משנת חכמים, היה גאון גדול, וכאשר היה לו איזה קושי בלימוד ולא יכול להבין היה מתענה הפסקה, וגילו לו מן השמים, כה היה דרכו בקודש מעודו. והגה"ק הנ"ל היה מתנגד להמגיד ממעזריטש, ותמיד היה אומר "אינני יודע מדוע קוראים לו בכלל רבי". וכן בכל פעם כאשר היה רואה מחלונות ביתו יהודים הנוסעים למעזריטש באומרם שהם נוסעים לרבי היה מתפלא ותמה מאד.

פעם אחת כאשר לא יכול היה להבין איזה ענין בספר הר"ן והתענה הפסקה כאשר היה רגיל, וגילו לו מן השמים. ואחרי שגילו לו מן השמים נתיישב בדעתו ואמר בלבו 'אסע למעזריטש לשאול את פי המגיד את הקושיא בספר הר"ן, ואם יתרץ לו את הקושיא הזו יסכים לקרותו 'רבי'. וכך עשה ולקח עמו ספר הר"ן באמרו שמא אין כלל בבית המגיד ספר הר"ן, ושכר עגלה ויצא למעזריטש. ויהי כאשר הגיע למעזריטש והעגלה עצרה מול בית המגיד, ירד מן העגלה כאשר ספר הר"ן תחת זרועותיו ורצה להכנס אל חדר המגיד, אך הגבאי לא הניח לו להכנס. וכאשר שמע המגיד את קולו צוה על הגבאי להכניסו, וכשבא לחדרו נתן לו המגיד שלום, והוא אמר למגיד 'שמעתי שקוראים לכם רבי, אם תאמרו לי התירוץ לקושיא הזו בספר הר"ן אדע שטובים המה וישרים בלבותם אלו שקוראים לכם רבי. כאשר שמע המגיד את הקושיא ענה ואמר את התירוץ כמו שכל איש מישראל אומר 'אשרי יושבי ביתך', ובראות הגה"ק רבי פייבישל כזאת אשר המגיד מתרץ לו את מה שהוא היה צריך להתענות הפסקה שיגלו לו מן השמים, והוא אומר את הדברים כפשטן, הודה שצריך לקרותו 'רבי', ובא עמו בהתקשרות שידוך ולקח את בנו הצדיק הרה"ק רבי אברהם המלאך כחתן לבתו הצדקנית. וסיים הרה"ק מרוז'ין זי"ע ואמר: "פון דאנין איז ארויס גיקומין מיין טאטע רבי שלומ'קי" (ומזה יצא אבי הרה"ק רבי שלום זי"ע).

בגירסא אחרת הובא מעשה השידוך בספר כרם ישראל (דף טו.): הרה"ק רבי אברהם המלאך אחר שנתאלמן מזיווגו הראשון הציעו לפני אביו המגיד לשדך אותו עם בת רבי פייביש מקרעמיניץ, ושלח ב' חשובי העיר לקרעמיניץ עם עגלה כבודה. והי' כבואם שמה הלכו לבית הרב הנ"ל, והרב ר' פייביש לא היה עוסק בשום מו"מ, רק עסק תמיד בתורה כל הימים, ואשתו היתה עקרת הבית ועוסקת במו"מ לפרנס את בני ביתה. ויהי' כאשר נכנסו האנשים לבית הרב והנה אשתו הרבנית שאלה להם לשלום ומאין באתם, והשיבו ממעזריטש אנחנו. שאלה להם מה זאת באתם הנה ומה מעשיכם, וספרו לה גופא דעובדא, רבינו הגדול שלח אותנו לדבר אודות שידוכים מבתכם לבנו. והיה לצחוק בעיניה כי לא ידעה את הרב המגיד ולא שמעה ממנו. ומה גם כי בתה הבתולה עוד צעירה לימים בת י"ב שנה ולא עלה על דעתם לדבר משידוכים, אכן אחר רבוי הצעות דברים נכנסו הדברים באזניה וענתה ואמרה 'הלא בעלי הוא בעה"ב בביתו, תוכלו לדבר אתו', ושלחה אחרי בעלה ר' פייביש ובא לביתו והציעו לפניו את הענין השידוך והוטב בעיניו ומיד התחילו לכתוב כתבי התנאי למזל טוב. והמושלחים אמרו כי בענין הגבלות זמן החתונה א"א בשום אופן להרחיב הזמן והרב ורבי פייביש וזוגתו טענו כי על פי דברי חז"ל ניתנים לבתולה י"ב חודש. ואך גם שנולד הדבר פתאום וצריכים הכנה כנהוג. ענו ואמרו המשולחים כי על פרנסת הכלה בבגדים אין אנו מקפידים, אך אי אפשר לאחר הזמן כי אם תסע הכלה אתנו. והסכימו גם על זאת. והוסכם ביניהם אשר הר"ר ר' פייביש ישאר בביתו שלא יתבטל מלימודו, רק הכלה ואמה יסעו על החתונה, וכן עשו. והנה בכל דרך נסיעתם היה פליאה בעיני הרבנית מה זאת היה שנתפתתה לדבר זה. ואח"כ כשבאו לראוונא באו ויצאו כל אנשי העיר למקטן ועד גדול לקבל פניהם, אז נתקררה דעתה של המחותנת מעט, אח"כ כשבאו למעזריטש יצאו לקראתם מחוץ לעיר כל אנשי העיר אנשים ונשים וטף לקבל פניהם בכבוד גדול. עד שבאו נגד בית הרב המגיד ויצא הוא ואנשיו לקבל פניהם, ואח"כ נסעו לאכסניא שלהם.

רבו של הרה"ק בעל התניא זי"ע בנסתר

אביו של רבינו ה"ה המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, חילק את תלמידיו שילמדו יחדיו זוגות זוגות, ולבנו ה'מלאך' זי"ע בחר לחברותא את הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא ושו"ע הרב. בתחילה דבר זה לא מצא חן בעיני הרה"ק בעל התניא בהיותו חריף עצום ולמדן מופלג, ולרבינו לא היה שם של למדן ורוב באי בית המדרש היו סבורים שהוא איש פשוט שאינו יודע כלל ללמוד. נענה המגיד זי"ע ואמר להרה"ק מלאדי 'אתה תלמד עמו נגלה, והוא ילמד עמך נסתר'. והתחילו ללמוד מסכת ביצה, וכאשר למדו את המשנה הראשונה 'ביצה שנולדה ביום טוב' העמיק הרה"ק מלאדי בעומק הפשט, לפי גודל דרגתו ועומק מחשבותיו, וכאשר סיים את הפשט אמר לו רבינו 'אנחנו לומדים המשנה בפירוש אחר בפנימיות: ביצ"ה נוטריקון היא נוטריקון י"ב צירופי הוי"ה, ופירש את המשנה על דרך הנסתר ורזין דאורייתא.

גודל קדושתו בשבת קודש

בכתבי רבי יוסף הורנשטיין ז"ל הובא סיפור מופלא המתאר את גודל קדושתו ורום מעלתו ביום השבת קודש. את הסיפור סיפר רבי משה שהיה דיין בבארדיטשוב ובעל תוקע בבאיאן, וכה היו דבריו:

רבי"ה ק **רבי שלום שכנא מפראהביטש זי"ע** בעוד היותו ילד קטן התאמץ לבקש שיביאוהו בליל שבת לשמוע הקידוש מאביו המלאך זי"ע, היות שהמלאך היה מקדש בשעה מאוחרת בלילה, ועל כן השכיבוהו לישון, ומאחר שכל כך ביקש, כאשר המלאך זי"ע עמד לקדש, הקיצוהו והביאוהו אל השלחן. כאשר המלאך זי"ע נכנס לקידוש, אמר הילד לאביו "א גוט שבת", ונשקו המלאך על מצחו, ונכוה הילד מהנשיקה עד שזמן רב אחר כך עדיין הרגיש את הכויה הזאת.

אשכבתיה דרבי

הרה"ק רבי משה מסאווראן אמר שמחמת דביקותו העצומה לא האריך רבינו ימים, וביום י"ב תשרי תקל"ז כבו המאורות ונתבקש רבינו לישיבה של מעלה, ומנוחתו כבוד בעיר חוואסטוב.

בסמוך אל ציונו הקדוש נטמן אחר כך הרה"ק רבי ישראל פאליצקער זי"ע, אשר היה משתטח אל קבר המלאך, וכאשר בא משם שלח לקרוא לאנשי החברא קדישא ואמר להם שהמלאך ביקש ממנו להשאר שם להיות שכן עמו, ותיכף נפטר, ואנשי הח"ק קיימו את דבריו וקברוהו שם.

זרעו לברכה

הותיר אחריו את שני בניו ה"ה הרה"ק רבי ישראל חיים מלודמיר זי"ע חתן הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, ורבינו הרה"ק רבי שלום מפראהביטש זיע"א והוא כבן תשע שנים.

זכותו הגדולה תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

{ אז נדברו }

יום הכיפורים תשפ"ב | לסדר: " אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם" | גליון מספר: 528

איפה מצינו התרחבות גבולות הקדושה... אבל באמת???

שבוע שעבר ביום שני עם חשיכה השבת פרשה כנפיה על ארץ ישראל... שבת הארץ... הייתי מוכרח לחוש ולנשום את זה מלא ראותי... יצאתי מבית הכנסת מיד לאחר "אחות קטנה..." יצאתי לאויר... יצאתי לפגוש את האדמה... דרכתי עליה ו... ותנחש מה הרגשתי??

לא הרגשתי כלום!!!! מה שנכון נכון... לא הרגשתי כלום... אבל תתפלא לשמוע... זה לא הפריע לאדמה להתקדש בקדושת שנת השמיטה... ההרגשה שלי לא משנה את החלויית דין שמיטה... ארץ ישראל התמלאה באויר זך וטהור של שבת הארץ... שללא ספק יש לזה השלכות על ההשגה שלנו בתורה ובעבודת ה'... ובמקביל יש לזה השלכות על התובענות שיש כלפינו בהתנהגות שלנו בארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה... צריך לדעת שכמו ששבת קודש זה צינור השפע שכל הששה ימים מתברכים ממנו... ככה שבת הארץ זו אותה בחינה...

כלומר: הסיבה שבשבת קודש אנחנו צריכים לפרוש מל"ט מלאכות... כי כעת ה"תור" של ה' להשפיע ולהריק את השפע המקורי לכל השבוע ולכן אנחנו צריכים להסתלק מהזירה... כדי לא להפריע... אחרי שה' השפיע את השפע... כעת אנחנו נכנסים לתמונה של חובת ההשתדלות במשך הששה ימים... על אותו משקל: שנת השמיטה זו השנה שבה הקב"ה מצוה את ברכתו עלינו!! כעת השפע מגיע ישירות מה'... וכשהשפע מגיע ישירות מה' כאן אנחנו צריכים להסתלק... כדי לא להפריע... זו הסיבה שגם בשנת השמיטה יש איסור מלאכה... ההלו... אל תפריע... אל תתערב לה' בהשפעת השפע... כעת אתה רק יכול להפריע... (ניסית פעם לעזור לרופא שיניים בעבודה?? הילד שלך ניסה פעם לעזור לך לסחוב?? נכון אתה מוותר על העזרה?? כמובן שהדוגמאות חיוורות מאוד...) על החיות הקודש כתוב: "בעמדם תרפינה כנפיהם"!! כלומר: כשהחיות הקודש עומדים לפני ה'... הכנפיים שלהם מתרופפות... כי כעת ה' משפיע דרכם ולכן הכנפיים שלהם מתכנסות כי כשה' משפיע הם לא מתערבים...

זו העבודה שלנו בשנת השמיטה בכלל ובשבת קודש בפרט: בעמדם תרפינה כנפיהם!!! להתרפות... להוריד כנפים... לישא את העיניים לשמים באמונה תמימה ולדעת שכעת אנחנו ניזונים היישר מהמקור... אה... זה לא כ"כ רלוונטי בשבילנו?? סו"ס אנחנו לא חקלאים?? אבל אז מה... שנת השמיטה זה קדושה!!! קדושה זה משהו שמקרין לכל הכיוונים!!! זה ההבדל בין קדושה לטהרה... טהרה זה משהו נקודתי... הטהור טהור והטמא טמא... הטהור כל היום צריך לברוח מהטמא שלא יטמא אותו... אבל כשמדובר בקדושה?? קדושה זה משהו שמקרין!!! אי אפשר להישאר שאנן מול קדושה...

שמעת פעם על מושג שנקרא "התרחבות גבולות הקדושה"??? אני לא יודע מאיפה נלקח המושג הזה... אבל היום משתמשים הרבה מאוד במושג הזה... בכל מצי'נג של קהילה אתה רואה את הכיתוב: נטלו חלק ושותפות בהרחבת גבולות הקדושה בקהילתנו...

אבל תכל'ס זה בסה"כ לשון מושאלת... (כי המילה קדושה לא כ"כ קשורה כאן... תגיד תורה... יידישקייט... תגיד טהרה... מקוואות... תגיד הלכה... אבל עזוב... לא באתי כאן להיתפס על מילים...) אבל אתה יודע איפה המקום היחיד בתורה שבאמת מצינו מציאות עובדתית של התרחבות גבולות הקדושה??? רק בקדושת שביעית!!!! למי שיודע... בפירות שביעית יש הלכה מיוחדת שאין אותה בשום דבר אחר בתורה... **שביעית תופסת את דמיה!!!** מה הכוונה תופסת דמיה?? העניין הוא כך: לדוגמא: פירות מעשר שני הם קדושים... אם חיללת אותם על כסף... הקדושה עוברת מהפירות ל--כסף!! מעכשיו הפרי נהיה חולין... והכסף נהיה קדוש... ככה זה גם בבהמת הקדש שנפל בה מום, אתה מחלל אותה על כסף... הבהמה נהיה חולין והכסף נהיה קדוש במקומה... אבל!!! בפירות שביעית זה שונה!!! השביעית תופסת דמיה, אם אני קונה תפוח של שביעית בשני שקלים... השני שקלים מצד אחד מתקדשים בקדושת שביעית... ומצד שני התפוח נשאר קדוש!! הקדושה לא עוברת לכסף... הקדושה רק מתרחבת... עד עכשיו היה רק תפוח קדוש... ועכשיו נהיה **התרחבות גבולות הקדושה..** הקדושה התרחבה גם לכסף... כזו תופעה אנחנו מוצאים רק בקדושת שביעית!!!!

אז בבקשה... ניקח זאת לתשומת לבנו... קדושת שביעית היא מדבקת במיוחד... עברנו שנה וחצי של מקדם הדבקה מאוד קשה בדמות קורונה... ועכשיו יש לנו פיצוי... יש לנו את קדושת שביעית שהיא גם מדבקת... אבל זו קדושה שמדבקת!!! זה לא מתחיל ונגמר באדמה... אל תהיה תמים... אל תהיה כמו המאומתים האלו שחושבים שהם לא ידביקו... קדושת שביעית מדבקת... את מי?? את מי שמוכן להידבק בה... את מי שמוכן להסתער עליה... את מי שיחליט בעשרת ימי תשובה הזה: אני רוצה לשמוח בשנת השמיטה!! לא להיאנח... אוף שמיטה... כן... יכול להיות שזה יהיה כרוך בעבודה... אבל שנת שמיטה זו זכות... שנת שמיטה זו ברכה... אם היינו מבינים ששנת שמיטה יכולה להביא לנו נחת מהילדים ופרנסה ברווח היינו שמחים איתה... היינו מחפשים להיטפל עליה... להתחייב בה.. להחמיר בה... לא לחפש איך להתפטר ממנה... לא לחפש כל דרך איך לעבור לצידה ולצאת ממנה בשלום... נבין ונפנים ששנה מבורכת לפנינו!!! שנה של ציות את ברכתי שזה רלוונטי ומקרין על כל מי שדורך על אדמת ארץ ישראל... אגוטע שבת ארץ ישראל...

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בשירות פקס באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

רוצה שעוד אנשים יקראו, כמוך, את העלון?

קדימה!

זה זמן להצטרף לשותפות בהו"ק להחזקת העלון..

ותהפוך שותף קבוע בזכויות החזקת העלון!

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

תודה מראש!!!

גמר חתימה טובה לקוראינו היקרים ולכל בית ישראל!

הודעה:

בחודש תשרי לא יצאו גיליונות מודפסים, הגיליון הבא יצא אי"ה בשנת התשפ"ב בחודש מרחשוון- פרשת נח,

---

גיליונות יחידים ניתן יהיה לקבל גם בחודש תשרי, בבני ברק, משפחת דרייפוס רח' חזו"א 34 פינת דסלר.

לקראת חג הסוכות הממשמש ובא

יצא לאור הקונטרס

מה תשתוחחי

בענייני ימי חג הסוכות הנפלאים, והימים שלפניהם, מלוקט מתוך מאמרים שחלקם נכתבו בגיליון זה,

בפלא': 0548446691

ניתן להשיג במוקדי המכירה של הגיליון.

מה בחוברת??

א. האם זה לעניין לבנות סוכה באמצע עשרת ימי תשובה... סליחה!! התבלבלתי... אני בונה סוכה בעשי"ת... זו עובדה... (אין לי זמן אחר) אבל אני על קוצים... אני מרגיש שזה לא קשור עכשיו... אולי יש בכל זאת איזה קשר?

ב. איך משמרים את הקבלות שקבלנו בראש השנה ויום כיפור?? איך כעת מקבעים אותם בתוך החיים??

ג. למה הסוכה של דוד כ"כ לא יציבה?? למה היא כל היום נופלת?? למה צריך שהרחמן כל פעם מחדש יבא ויקים את סוכת דוד?

ד. מה פשר החגיגה של שמחת בית השואה סביב ניסוך המים...? וכי זה פארק המים?? ומה זה קשור ל"כל משברך וגליך עלי עברו?

ה. האם יש אפשרות לשמוח בשמחת בית השואבה בתוך חיק הסוכה... חיק המשפחה או שאין סיכוי?? חייבים את המצב ואת האוירה ואת הדחיפות והתזמורת??

ו. מילא לפי ר"א שה' הושיב את ישראל בענני כבוד... זה בהחלט מרגש... היינו ב"עננים..." אבל לפי ר"ע שסוכות ממש עשו להם... מה מרגש ב"למען ידעו דורותיכם" שבדיקטים הושבתי את בני ישראל??

שלילת כמה טעויות שהשתרבבו מגיליון זה...

כמידי שנה תמכתי יתדותי במאמר חז"ל שכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו... כי אם אצטרך למסור כאן את רשימת ההתנצלויות על כל מיני טעויות שנכתבו בשנה האחרונה, (חלקן שנויות במחלוקת... כלומר: היו כאלו שהסכימו וכאלו שביקרו...) הרי היריעה תכלה והרשימה לא תגמר... ואם אני אקח יותר מידי ללב את ההיקף של כל טעות שנכתבת כאן... מי יודע איזה השלכות יכולות להיות לזה... ולך תתקן את זה... הרי אם אעשה את השיקולים האלו... אני אפסיק לכתוב את העלון הזה... אז בשביל זה יש מאמר חז"ל שמרגיע את כל אלו שעוסקים בזיכוי הרבים ונותן להם את הביטוח... אתם תעשו את שלכם!!! תשתדלו לחזק את כלל ישראל... תעשו מאמץ עליון לא לעשות שגיאות!! וזהו... יותר לא לבחוש בזה... לא להיכנס לנערוועץ... וכאן המקום באמת לתת כח לכל אלו שחוששים לקפוץ למים... מכל מיני חששות... שמי יודע... אולי אעשה טעויות... ואחריתן מי ישורנו... אין מקום לחשש הזה... כי על כל טעות אחת שתעשה... הרי על הדרך תחזק עשרות יהודים בשלל נושאים ואת אחריתם של החיזוקים האלו אתה כן "ישורנו..."?? כאן מגיעה ההבטחה של "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו" בשביל לצאת לדרך!! אבל כמובן זה לא אומר שיש פה הפקרות... זה לא אומר שהיד כבר קלה על ההדק... זה מסוג הדברים שעליהם נאמר "ויראת מאלוקיך אני ה'..." עכ"פ אחד הדברים שנותנים לי באופן אישי תחושה פחות כבדה זה עצם צורת ההגשה של גיליון זה... שהוא מוגש בצורה של כמעט פשקויל... אין שום הסכמה של רב על הנכתב... וזה גם לא בנשיאות אף אחד... לא צריך להסכים עם הנכתב ומי שחושב אחרת יכול להשמיע את דעתו ובדרך כלל אני מאוד כנוע לביקורת!!! (לצערי אני די נמושה וכל מי שמתח עלי ביקורת נבהלתי... נרתעתי... וחזרתי בי... כל אחד שמתקשר אלי וצועק עלי למה אתה כותב כך וכך? איך אתה לא מפחד?? איך אתה לוקח אחריות? אני עונה לו: קבלתי!!! קבלתי את הדברים שלך!! אני מהיום מפסיק לכתוב כך... אני מהיום אכתוב כמו שאתה אמרת... ואני אומר את זה בכנות... כי אני באמת נכנע לביקורת... אבל!!! אני תמיד מוסיף משפט אחד: אני פונה לאותו אחד מהעבר השני של הפלאפון ואני מודיע לו: תדע לך שאתה כעת לוקח אחריות על זה שאני שיניתי גישה... כי בגללך אני עכשיו משנה גישה... אם תראה בשבועות הקרובים ששיניתי גישה בנושא פלוני זה עליך... ויש לציין שחלק גדול נרתעים... פתאום אותו אחד מתחיל להסתפק... הוא כבר קצת מסתייג מהנחרצות שלו... ואני מבין אותו!!! הוא בסה"כ התקשר לטעון לי: איך אני לוקח אחריות... אבל הוא לא התכוין לקחת את האחריות במקומי... אז זהו!!! שתדע שבגיליון זה, זה הסגנון... אני לא איזה רשכבה"ג שיושב בלשכת הגזית ומחנך את כלל ישראל... אני יהודי בדיוק כמוך... אני כותב דברים ולוקח אחריות עליהם... עד!!! עד היום שאתה תחליט סופית שאני טועה ואז תתקשר אלי ותעיר לי ואני אקבל ממך... ואז יגיע תורך לקחת אחריות על שינוי התכנים...)

עכ"פ ישנם כמה טעויות שכן זכורות... גם סמוכות ונראות לימים אלו... ובקצרה ממש:

הטעות האחרונה... ממש לפני שבועים... נכתב כאן בגיליון מאמר שולי... על הנושא של "על חטא שחטאנו לפניך בעיניים רמות" והסברתי שזה הולך על מי שחש מעצמו ומרגיש שהוא האדם השלם ביותר בבריאה ומאושרת האדמה שהוא דורך עליה ואשרי מי שזכה לשמש אותו... והבאתי דוגמא מהידור מסוים שעשיתי שהשתדלתי לכוין בי"ג מידות של רחמים שכולם לא מקפידים על זה... עד שגיליתי שבמקום לכוין... רוב הזמן אני עסוק בלכוין שאוי... כולם כ"כ לא מכוונים... ורק אני כזה צדיק שמכוין... וכתוצאה מזה הפסקתי את המנהג הזה.. עד כאן דברי!!! משום מה התקשרו אלי כמה בעקבות המאמר הזה והזדעזעתי מהמסקנות שהם הסיקו ממנו... אחד טען לי שעד עכשיו הוא הקפיד להגיד יאש"ר בכוונה... והיות והוא הרגיש "עיניים רמות" אז הוא הפסיק... ועוד כמה טענו לי שזה מה שהם הבינו... אם אתה מרגיש עיניים רמות בזה שאתה יותר טוב... אז תפסיק...

חס ושלום!!! נפלתם על הראש??? איך הבנתם ככה?? רק זה חסר לי על הראש... להגיע ליום כיפור עם יהודי שהפסיק להגיד יאש"ר בכוונה בגללי... מה עשיתי לך שאתה מפיל עלי כאלו תיקים מיותרים בימים הנוראים...?? אז חשוב לי להבהיר: אני התכוונתי שאם אתה מרגיש עליונות ובנקודת יתרון יותר מחבר שלך בגלל שאתה מקפיד יותר ממנו ב--נניח בפירות שביעית לדעת החזו"א (שחבר שלך לא מקפיד על זה) אז קח בחשבון שיש פה התקזזות... אמנם הפקדת סכום נכבד של דקדוק הלכה... שבזה אתה באמת יותר ממנו... (עכ"פ לשיטתך) אבל במקביל משכת מזומנים של "עיניים רמות" שזה אחד מז' דברים ששנא ה'... ממילא בשורה התחתונה יתכן שבמצב חשבון נשארת באותו סטטוס... ולכן מה??? לכן מה עושים?? לכן אולי מפסיקים להקפיד על דקדוק הלכה בפירות שביעית??? לא!!! ממש לא!! אל תהיה טיפש!!! תמשיך להקפיד... תמשיך להגיד יאש"ר בכוונה ו... ו... ובמקביל תפסיק להסתכל עליו בעיניים רמות... תעשה לעצמך סדר בראש ש-לי אמנם יש הנהגה יותר טובה מחבר שלי... אבל זה לא הופך אותי להיות הטווס המגונדר שעל במותימו תדרוך ולמחוק אותו... (הסיבה שאני הפסקתי לכוין בי"ג מידות זה בגלל שגיליתי ששמונים אחוז מהכוונה עצמה היתה עיניים רמות... הבנת???) אני מקווה שהמסר ברור...

עוד נקודה: בייחס למאמר שנכתב בשבוע שעבר בעניין האינטרנט... הועבר מסר חד ונוקב: שכל מי שיש לו השפעה צריך להעיר ולמחות באנשי ביתו ובאנשי עירו... ולו בשביל שהוא לא יענש בעקבותם... וגם כאן הגיעו כל מיני תגובות... מכל מיני בחורים צעירים שהחליטו לקחת את החוק לידיים ולתת על הראש לכל מיני מבוגרים מהם... או אחים נושרים... אז זהו!!! שבכל דבר צריך להפעיל שכל!! ובהרבה פעמים מדובר בסיטואציות רגישות... שאמנם הוא מחזיק סמארטפון... אבל הוא בשלבי התקרבות... ומה נגיד על אבא שמחזיק סמארטפון וכי לבן שלו יש רשות למחות בו באגרסיביות?? ברור שלא!!! בכל דבר צריך להפעיל שכל!! ומי שאין לו שכל... לא כולם צריכים לסבול מזה...

ואסיים בהתנצלות אודות ארגון קדוש שעוסק בהצלת חיים ממשית ורוחנית בדורנו שאם נשתמש בשפראך של עשי"ת... ניתן לומר שהארגון הזה מסלק הרבה מאוד קטגוריה מעל כלל ישראל... מדובר בארגון שעומד בחוד החנית וצועק את הצעקה במקומנו על פגעי הטכנולוגיה. ואילו באחד מהמאמרים בגיליון השתרבבה נימה מסוימת שזה לא הכצעקתה. כאילו יש שם קצת הגזמה בנתונים... (מי שקרא את המאמר ברצף, הבין שזה הגיע בתור הו"א ואח"כ הגיע האיפכא מסתברא כדרכו של גיליון זה...)

אבל היו כאלו שכנראה התמקדו מידי בהווה אמינא ופירשו את זה כנימה של חוסר הערכה לאותו ארגון... **ולא!!! ממש לא!!** מטרתו של אותו מאמר הייתה ההיפך הגמור!!! ומאוד חשוב לי לשלול מכל מי שחשב כך... והייתם נקיים מה' ומישראל... להסיר עכ"פ מעצמי את החשד הזה... ולא נותר לנו אלא לחזק ולאמץ בכל דרך את אלו שעושים את העבודה הכ"כ קשה בשבילנו... ויהי רצון שיתמו חטאים מן הארץ...

מאמר מיוחד לבני עליה... ערב יום כיפור...

אחד ממוקדי ההתעניינות הכי דומיננטיים בליל יום כיפור בבית המקדש היה זה לשמור על הכהן גדול!!! לשמור עליו שחס ושלום לא יארע לו טומאה... ועושים מזה טראסק שלם... יש חפ"ק שלם שמופקד על הנושא הזה... יחידת קומנדו מיוחדת ובעיקר מגוונת שהיא אחראית להתעסק עם הכהן גדול באותו לילה... מדובר בתכניה מאוד עשירה מגוונת... בהתחלה מדברים איתו על נושאים מרתקים וסיפורים מעניינים.. בספר איוב ועזרא ודברי הימים... אח"כ יש מקהלה... שרים לו כל מיני שירים... חוץ מזה יש אנשים שדואגים להסתובב ברחובות ירושלים ולעשות מנגינת רקע של קול הברה כדי שהכה"ג ירגיש כמו "ליל ששי" ואז אפילו אם הוא יהיה עייף הוא לא יצליח להירדם (ראיתם פעם ישיבוחר נרדם בליל ששי?!?) ואם בכל זאת אחרי כל העקשען והממצב שעושים לו... אם בכל זאת הוא עייף והעיניים שלו נעצמות... אז מבקשים מהכה"ג: עמוד **והפג** אחת על הריצפה- תראה לנו איך עושים קידה... אומר רש"י במקום: עמוד והפג אחת- **שחוק לנו** פעם אחת על הרצפה להפיג שנתך"!!!

אתה קולט?? מבקשים מהכה"ג שיעשה משהו שיש בו שחוק!!! קידה זה משהו שמעורר שחוק!!. (אגב: מה מצחיק בקידה?? אז איך שאני מבין... זה לא שקידה זה משהו מצחיק... אלא זה כמו התקיעות האלו שעושים אחרי התפילה בר"ה.. שמגיע אותו אחד שמומחה בתרועה תימנית ובשברים של מנהג פולין והוא עושה את זה טוב... ואם שמת לב כולם מחייכים... כל מי שנמצא שם ושומע את התקיעות מחייך!!! מה זה החיוך הזה?? זה לא שחוק של בדיחה... זה שחוק של... של אוה... "הוא עושה את זה טוב..." נראה לי שזה השחוק המדובר כאן... קידה זו פעולה שצריכה מיומנות מיוחדת... וכשהכה"ג כעת מדגים לנו איך הוא יודע לעשות את זה... והוא עושה את זה "טוב.." זה מעורר סוג של שחוק... הנה... ראית איך הוא עשה את זה... אתה בטח מבין על מה אני מדבר)

ואני עומד ושואל: רבונו של עולם!!! להזכירכם!!!

אנחנו נמצאים כעת בליל יום כיפור!!! מדובר כאן בכהן גדול ביום הגדול ביותר בשנה ובמקום הקדוש ביותר בעולם... ו... ומה עושים איתו כל הלילה??

כל מיני פיצ'יפקעס... שחוק... סיפורים... שרים... מה זה הדבר הזה???

אפילו אני לא מעיז לעשות כזה עקשען ביום כיפור... אני מבין שזה לא מתאים ליום כיפור... ואילו בבית המקדש... חגיגה שלימה... שחוק!! עושים צחוק... ועוד עם מי?? עם הכהן גדול שאמור מחר להיכנס לפני ולפנים... וכי זו עבודת ההכנה של הכה"ג לקראת ביאתו לפני ולפנים...???

אז למייעשה זה לא שאלה... כי המשנה באמת מסבירה למה עושים את כל זה...המשנה אומרת שהסיבה שעושים את כל הטראסק הזה בגלל שאנחנו מפחדים שהכה"ג יטמא בלילה... בקיצור: אנחנו חוששים שיהיה לו נפילה בענייני קדושה... וכידוע שמקובל מקדמונים שכל כתות החיצונים מנסים להתגרות בכה"ג ומכוונים אליו את כל התותחים וממילא צריך פה נס מיוחד שהם לא יצליחו... ולכן עושים את כל הבלגן הזה...

אבל היא גופא!!!!! את זה עצמו אני לא מבין: אני יודע שאם יש בחור שהוא עלול ליפול בקדושה... בשביל זה יש שובבי"ם... יש תשובה... יש ספרים מאוד תובעניים שמדברים על מעלות נוטרי יסוד... ויש ציטוטים נוראים מהזה"ק בחומרת העוון של פגם ברית קודש... ויש גם תיקונים... יש היום כאלו שעושים תיקנים כדי להתגבר על הניסיונות בקדושה... (והם טוענים שזה עובד מאוד חזק) בקיצור: יש כל מיני מסלולים איך להתמודד מול נסיונות בקדושה... אם ככה... אותו דבר אצל הכה"ג... אם אנחנו חוששים שיהיה לו נפילה בקדושה... אז בשביל זה כתבתי ספר שנקרא "וימאן.." שיזמינו אותו ואני אמסור לו שיחה נוקבת במעלת כח היחיד... וכמה נחת רוח יש לה' על כל רגע שאתה מתגבר ואתה שומר על עצמך ולא נופל... במקביל שיביאו לכה"ג את הרשימה של העונשים הנוראים שכתובים בראשית חכמה למי שפוגם... ואולי גם נעשה לו תיקון... סו"ס יש תיקונים שמקובלים מקדמונים שמועילים לפגם יסוד... ותכל'ס... במקום לנגוע בנקודה ולטלטל את הכה"ג שישמור על עצמו... במקום זה אנחנו עושים לו ערב כזה מעניין וסוחף... עם צחוקים... מה הסיפור פה??? אני חושב שזו שאלה עצומה!!

אז זהו!!!! שכאן טמון יסוד מהותי בהתמודדות בענייני קדושה שחובה על כל בחור בן עליה לדעת אותו... הענין הוא כך:

כשיש ליהודי התמודדויות בענייני קדושה... **מאוד תלוי מי המתמודד!!!** כשמדובר בסתם יהודי פשוט... כאן הכתובת רשומה על הקיר... אדוני היקר: תתחיל לשמור על העיניים... תפסיק לנבל את הפה... תפרוש מכל מיני חברים רעים שלוקחים אותך למחוזות מפוקפקים... תתנתק מפגעי הטכנולוגיה... בקיצור: בחור ישיבה קלאסי פתוח ועדכני שמכיר את העולם... אם יש לו ניסיונות בענייני קדושה השיעורי בית מאוד ברורים... יש לו רשימה של אחד שתים שלוש ארבע מה לעשות.. ויש!!! יש מה לעשות..

אבל!!!! כשמדובר בכהן גדול ? ! ? ! ? כשמדובר בבחור בן עליה שהוא בבחינת שבעת ימים קודם יום הכיפורים מפרישין כה"ג מביתו ללשכת פרהדרין... וכל אותם ימים הוא זורק את הדם והוא מקטיר... בקיצור: מדובר בבחור ישיבה קדוש שכל כולו שתול בבית ה'... מונח בעבודת ה'...

כשלבחור כזה מגיע התמודדות בענייני קדושה??? כאן כללי המשחק הם אחרים לגמרי לגמרי!!! כאן זה לא בחור שצריך להתחיל לשמור על העיניים... והוא גם לא צריך להתחיל לפרוש מכל מיני קליפים למיניהם... זה לא הנושא!!! פה השיעורי בית הם אחרים לגמרי לגמרי!!!

פה יש מלאך שקוראים לו יצר הרע... שיש לו לפעמים רשות לעזוב את כל החוטאים ולנסות להתגרות דווקא בתלמידי חכמים... (סוכה נב.) כן... לפעמים ניתנת רשות ליצר הרע לנסות לבצע מחטף!!! לגנוב את הבמה.. הנה... כעת ליל יום כיפור... כל העיניים נשואות לקודש הקדשים... לכה"ג קדוש ה'... והיצר הרע מורחק מהזירה הזו... ויש לו רשות לנסות... לכה"פ לנסות לגנוב את הבמה!!! והוא מנסה להידחף... הוא מנסה להפיל את הכה"ג בענייני קדושה... ואם אנחנו נעשה מזה עסק ונגרר אחרי ההסלמה שהוא מנסה ליצור... היצר הרע כבר פותח שמפניות!!!! הוא לא רצה משהו אחר... כי היצר הרע לא באמת מתיימר להחטיא את הכה"ג... הוא בסה"כ רוצה גם להיות בבמה... והיות וביוהכ"פ השטן לא מופיע בכלל (לית ליה רשות לאסטוני) אז הוא בסה"כ רוצה להופיע שם!!! לשים את החותמת שלו... זה הכל... ואם אנחנו ניתן לו את התענוג הזה... ונתחיל לחזק את הכה"ג בענייני קדושה... היצר הוא ניצח... ולכן אנחנו אמנם נאבקים נגד הניסיונות של היצר הרע להפיל את הכה"ג... אבל המאבק הוא לא חזיתי... המאבק נעשה בצורה עקיפה... אנחנו פשוט עסוקים בפעולות הסחה... אנחנו לא בוחלים בשום אמצעי הסחה... אפילו של צחוק... העיקר להוריד את היצר הרע מהבמה מבלי להכריז את השם שלו בקול...

כלפי מה הדברים אמורים???

הכהן גדול ביום כיפור הוא בסה"כ מדגם לבחור ישיבה הבן עליה במשך השנה... גם לבחור בן עליה יש לפעמים ניסיונות בענייני קדושה... כן... מותר לדעת שזה נורמלי!!! זה קורה!! דא עקא שהיות ויש לנו עסק עם בחור ירא שמים מרבים... והוא מאוד מתוסכל מהניסיונות הלא סימפטיים שמגיעים אליו... אז הוא נחוש להתגבר עליהם בכל מחיר... ואז מה הוא עושה...??? הוא מחפש את השיטות המוכרות איך מתמודדים בענייני קדושה... וכאן עלולה להיווצר טעות!!! בן עליה יקר: אתה צודק... מי שיש לו נפילות בקדושה צריך לקדש מלחמה ומאבק בלתי מתפשר... אבל אל תשכח שרוב החברים שלך שיש להם נפילות בקדושה יש להם שיעורי בית מה הם צריכים לעשות!!! הם צריכים לשבור את התואם כשר שלהם... הם צריכים להתנתק מכל מיני חברים ומכל מיני תכנים אחרים ובשביל זה יש ספרים וחיזוקים שמיועדים עבור התחום הזה... אבל אתה????

שתהיה בריא... מה אתה קשור לסיפור הזה... אתה ב"ה בחור קדוש... מנותק מכל חשיפה לא טהורה... אתה חי בסביבה סטרילית ונקיה וירבו כמותך בישראל... רק מה?? ליצר הרע מותר להתקנאות בך... זה טבעי... טבעי מצידו שהוא רוצה לגנוב את הבמה ולדחוף את עצמו לחדור אליך... כאן??? בכזה מקרה?? העבודה שנדרשת ממך זה בדיוק ההיפך!!! לא לנהל נגדו מאבק חזיתי... רק לא חזיתי!!! אל תתחיל להתעסק איתו... אל תתחיל ללמוד ספרים וחיזוקים ותיקונים ולהתקשקש סביבו... כאן העבודה שנדרשת ממך זה אמנם להיאבק!!! לצאת למאבק נחוש!!!! אבל מאבק נוסח ליל יום כיפור בלשכת פרהדרין... הנה... תראה איזה מאבק איתנים הולך שם... איזה צבא וכמה משאבים משקיעים שם... אבל שים לב... שום דבר לא חזיתי!!!

כל הנושא הוא איך להעסיק את הכהן גדול... איך אפילו להצחיק אותו... איך להסיח את הדעת... איך לספר לו סיפורים... לא משנה מה... העיקר שהיצר

הרע לא יגנוב את הבמה... יש פה התעסקות מאוד רצינית אבל באופן עקיף...

תכל'ס... כלפי מה הדברים אמורים???

בענייני קדושה לשם שינוי... יש כללי משחק שונים... שאנחנו מתקשים לעכל אותם... כי מטבע הדברים... כשאנחנו מדברים על ענייני קדושה אנחנו אמורים לדבר על דברים קדושים... אז זהו שלא!!! אני אתן לך דוגמא קצת קיצונית... סודות מהמטבח... ידוע שהמשגיח הרב וולבה זצ"ל עודד בחורים לשחק כדורגל... והיו כאלו שמאוד הזדעזעו מזה... מה... ישיבוחר קדוש משחק כדורגל טמא?? זה לא מתאים לאוירה הקדושה של הישיבה... אבל מי שיודע (היום מותר לגלות כי זה לא רלוונטי... בשום ישיבה אין מגרש כדורגל) הסיבה שהרב וולבה עודד בחורים לשחק כדורגל... כי הוא הבין שחלק נכבד מהנפילות בקדושה של בחור ישיבה... נובע מזה שהוא לא עייף!!! ולמה הוא לא עייף??? כי הוא לא מתאמץ פיזית... לכן הרב וולבה רצה להכניס את הכדורגל הטמא משיקולי קדושה מובהקים!! אתה קולט את הראש הזה?? עזוב... אל תתחיל לשחק לי כעת כדורגל (כי לא תצליח... מאוחר מידי... אני ניסיתי ולא הצלחתי...) אבל תפתח ראש!!! תבין שכשיש לבחור בן עליה התמודדויות בקדושה... לא תמיד הפתרון הוא חזיתי... לא צריך לחפש את הספר הכי תקיף שמדבר על ענייני קדושה... לא!!! יתכן שאדרבה... צריך להסיח דעת בכל מיני דרכים אחרות...

הנה לך... אנחנו לא בוחלים באופציה להגיד לכה"ג לעשות ביצוע של קידה שיגרום לצחוק... ולו בשביל להסיח דעת מנפילות בקדושה...

בקיצור: בא נדבר ישר ולעניין:

בחור בן עליה קדוש שיש לו התמודדויות בענייני קדושה... על פי רוב זה נובע מבועה שהוא נכנס אליה דווקא כתוצאה מהשמרנות החיובית שלו... לדוגמא: את השורות הבאות אני כותב בזהירות גדולה: בהרבה מהמקרים בחור בן עליה קצת מנותק מהחברה... ולמה???

אחת משתי הסיבות: או שהוא פשוט מתרחק מהחברה... כי האוירה החברתית זה סתם מקשה אחת של לשון הרע וביטול תיירה והם סתם כל הזמן מורידים אותי מהרצינות של אלול ושל חנוכה ומהרצף של העבוויידה... (שישאר בינינו... אם אתה בחור עוויבד אתה מבין אותי) זו סיבה אחת למה בן עליה לא מסתדר עם החברה... אבל יש עוד סיבה מזוית אחרת... בחור בן עליה זה אומר שאתה לא מחובר לקוי נייעס... אין לך בנגן עשרות קליפים... לא קורא שבועונים חרדיים ואולי גם לא קורא עיתונים בכלל... וגם מסתמא אין לך פלאפון... (אז מילא אם היית מוקף בעוד מאה בחורים בני עליה כמוך שגם להם אין את כל הדברים האלו... בסיידר... יש לכם את העולם שלכם... אתם מסתדרים... אבל-) הרבה פעמים מדובר בבחור בן עליה שמור שמוקף בעשרות בחורים שהם כן מחוברים לכל מיני מושגים... ממילא... מטבע הדברים אתה נשאר קצת בודד... יש נתחים נכבדים בחיי החברה שאתה מנותק מהם... ממילא אתה לבד!! ומקובלנו שמי שנמצא לבד... הוא משועמם... **כן... אתה משועמם...** ושיעמום זה משהו שבאופן טבעי מזמין כל מיני הסתבכויות רגשיות (ואצל בחור בן עליה זה עלול להיות בענייני קדושה... שתבין: אם הרמב"ם אומר: "אין מחשבת ערות מצויה אלא במי שלבו פנוי מן החכמה..." אז בייחס לבטלנים הרמב"ם הזה תובעני... תפסיק כבר להתבטל... תעשה משהו עם עצמך... אבל אצלך זה לא ממקום תובעני... אתה לא בטלן... יש לך פשוט מדליה עובדתית שאתה קצת בודד וממילא משועמם... אל תבהל להכיר בבעיה הזו כי זו גאוותך!!! אכמ"ל... אבל גם אני זכיתי להיות משועמם מהסוג הזה... היום אני יודע שכל מה שיש לי מגיע משם...) ממילא... אם אתה מזדהה עם מה שאני אומר... אז במקום למצא עוד ספר שמדבר על קדושה... או במקום ליזום עוד התנתקות ועוד התכנסות שתבודד אותך מהעולם החיצון יותר ויותר עזוב... יתכן שאצלך הכיוון הוא קצת... קצת הפוך... אצלך הנושא הוא תעסוקה!! אתה צריך חברים... אתה צריך שיהיה לך עם מי לצחוק... אתה צריך שיהיה לך קול הברה בליל ששי... שאם חס ושלום יהיה לך יצר הרע לפטפט בלי ששי... אז שיהיה לך עם מי!!!! (כמובן שיהיה לך חברים כן הגונים שתוכל לפטפט איתם) אתה צריך להיות עסוק!!! אתה צריך שיהיה לך חברים שתוכל לעשות איתם צחוקים... כן... צחוקים... (אתה יודע איזה נחת רוח יש בשמים לראות שני בחורים בני עליה שסיימו סדר ג' ועושים קצת צחוקים... צחוקים טהורים... בלי רוע... בלי לשון הרע... בלי ניבול פה... סתם "בחורים המתענגים בריצתם ובקפיצתם..." מה... צחוקים זה חייב להיות "ויקומו לצחק..."?? אי אפשר לצחוק כמו בן עליה...?? אתה תוכיח שאפשר... האמת היא שכבר הכה"ג הוכיח שכן... עמוד והפג אחת על הרצפה) אסור לך להרגיש לבד!!! עכשיו: איך נהיים עסוקים?? איך עושים את כל זה??? עזוב אותי... תשבור אתה את הראש... אבל לפחות תדע שיש כזה כיוון... לפחות תדע שיכול להיות שהכיוון הוא אחר לגמרי ממה שאתה מדמיין... (רק זה חסר לי... שבתור תשובה על נפילות בקדושה אתה תעשה לי תענית דיבור... אתה מבין את האבסורד?? לפחות תדע שיתכן שהנפילות שלך מגיעות דווקא מהפרישות הזו... בינינו.. אחת הסיבות המרכזיות למה בחור בן עליה בודד... זה לא בגלל הסיבה שהזכרתי מקודם... אלא בגלל שהוא מצד עצמו מתרחק מהחברה...) הנה לך... הכה"ג לא נכשל בקדושה בליל יום כיפור... בזכות מה... בזכות החבורה המשעשעת הזו שעשו לו מעניין באותו לילה... וככה הם גירשו את היצר הרע באלגנטיות... אם הם היו מוסרים לו דרשות של חיזוקים בענייני קדושה היצר הרע היה רוקד כל הדרך אל הבנק... דוגמא נוספת: להוציא את המרץ... אתה בחור צעיר... יש לך מרץ... המרץ הזה הוא לא שלילי... אתה מחפש עקשען... מותר לך... אז כמובן שיש בחורים שמוציאים את המרץ בצורה שלילית... אם זה ברישיון או זה בכדורגל (עכ"פ לשיטתך...) אבל מרץ יש וצריך להוציא אותו!! מותר לך להגיע עייף בלילה... בן אדם נורמלי מגיע בלילה עייף למטה... ואם אתה לא מגיע עייף... אז אני אמנם מאוד מבין אותך... כי אתה באמת בחור בן עליה ואתה לא עושה שום דבר חוץ מללמוד... אבל אם לפני שבועיים היית לך איזה מחשבה **זרה** האם לפתוח איזה גמ"ח בתוך הישיבה... ומיד נזפת בעצמך והיה לך ברור שלא!!! למה?? כי זה יוציא אותי מהלימוד... אני אצטרך להתרוצץ וללכת ולחזור... אדוני היקר: אל תדחה את זה על הסף!! (יתכן שבסוף כן תדחה את זה ממכלול שיקולים... אבל לא על הסף) כי נכון שאתה צריך להיות מונח בלימוד... אבל תכל'ס אתה גם צריך להוציא מרץ... והיות ואין לך על מה... אז לא צריך לשלול על הסף אפשרות של התעסקות מסוייגת בצרכי רבים... (כמובן: שכל דבר עם שיקול דעת... אם יש לך נטיה לעסקנות... אז צריך להיזהר מזה וכו' וכו')

ועוד נקודה אחת אחרונה: הנושא של תלותיות!!! תלותיות זה אחד המשברים הגדולים ביותר שיש לבחורים... וזה לא פוסח על בחורים בני עליה... וצריך לגשת ולטפל!!! אי אפשר לטייח!! אסור לטייח!!! אין כמעט פתרון רוחני לתלותיות... כי הפתרון הוא מקצועי!!! כן... צריך לדעת שיש כל מיני הסתבכויות של בני עליה שהם לא בהכרח קשורות לארון הספרים התורני... יש בעיות שהפתרונות שלהם זה בשמיעת שירים... ובהוצאת מרץ... ובהרבה מצב רוח... וביציאה מכל מיני בועות בחיים...

עכ"פ אני מקווה שהמסר הובן... **היסוד הוא ברור:** בהתמודדויות מול קדושה לא תמיד המאבק הוא חזיתי!!! וזו הסיבה שיש גדולי עולם שלא דיברו על ענייני קדושה... זה לא שהם טייחו את הבעיה והתעלמו ממנה... אלא הם פשוט דאגו לזה מזוית עקיפה!!!

כי כשמדברים על ענייני קדושה ממאבק חזיתי... זה נכון!!! אבל בייחס למי?? בייחס למי שיש לו באמת בעיות... מי שיש לו שיעורי בית משמעותיים... ואני מודיע מראש: אני אמשיך לכתוב כאן בגיליון על כאלו שצריכים להתנתק מהאינטרנט ולהתנתק מכל מיני חברים רעים... אבל תבין שהמשפטים האלו לא נוגעים אליך... יתכן שאתה צריך... אדרבה... להרחיב את מעגל החברים שלך... להפסיק עם ההתנתקות והפרישות שלך מתקשורת עם העולם... תבין שזה מזיק לך בעבודת ה'!!! תבין: שברגע שאתה בחור שמור... אז ליצר הרע אין אפשרות לחדור אליך רק דרך שטחים מתים... ודווקא אצלך יש הרבה שטחים מתים למרבה האבסורד... יש לך שעות ארוכות שאתה סתם כזה עצוב... כי היום לא ככזה הצלחת ללמוד... וגם לפטפט אתה לא רוצה... אז נשארת כזה מדוכדך בלי שום מילוי ליום הזה... יש לך הרבה שעות שאתה מתגלגל במיטה כי אתה לא מספיק עייף... ולפטפט אתה לא רוצה... ולהוציא את המרץ אתה לא מסכים... וברגע שהיצר הרע רואה שולחן מזרח ריק לגמרי... הוא מיד לובש את הפראק ומתיישב שם בראש השלחן... גונב את הבמה... ולגרש אותו משם אתה לא יכול... רק אם תביא מישהו אחר שיאייש את שולחן הכבוד הזה... הבנת??? מסר חשוב ונחוץ!!!!

בקרוב ממש

שיעורי חול המועד!!! השיעור דיום ראשון דחוה"מ סוכות יהיה בעניין...

יורם החיש את צעדיו... היום אני צריך להגיע לבית המקדש מוקדם... בטח... היום יום רביעי דחוה"מ סוכות וזה היום שלנו... אמנם דווקא מצד הקרבנות זה היום הכי שקט... כי את הראיה כבר הקרבתי... אפילו את החגיגה עם כל ה'טופלין' שלה שהתארך ונמשך לשני ימים גם את זה זכינו להקריב לפני יומיים... ואפילו שלמי חגיגה כבר זכינו להקריב אתמול... כך שיש לנו בשר שלמים עד היום בערב... ממילא מצד עבודת הקרבנות דווקא היום- זה היום הכי שקט!!!! אבל בכוונה דאגתי שהוא יהיה שקט... כדי שיהיה לי את הישוב הדעת להגיע בזמן לבית המקדש לכבוד היום המיוחד שלנו.. יום ד' דחוה"מ סוכות...

תנחש מה יש ביום ד' דחול המועד סוכות??? אז ככה: אתה מכיר את השיעורים המיוחדים שיש בחול המועד בבתי הכנסת הגדולים?? בכל בית כנסת מכובד יש רשימה- ביום הראשון של חול המועד ידרוש הגאון בעניין..... ביום השני בעניין.... אז זהו!!! שבחג הסוכות גם בבית המקדש יש שיעורי חול המועד!!!! בכל יום יש שיעור כללי אחד... ובכל יום מקדישים נושא אחד מיוחד!!! לשיעור עיון הזה קוראים שיר של יום!!!!

אז השיעור כללי המיוחד שמיועד עבור יורם... זה השיעור כללי של ד' דחול המועד סוכות... ביום הזה מקדישים בקנאות את השיר של יום כל כולו לנושא של מתנות עניים "לפי שעכשיו זמן מתנות עניים שהוא זמן אסיף, זמן לקט שכחה ופאה ומעשר עני, וכשמגיעין ימים האחרונים שהם קרובים לפרוש ולשוב לבתיהם קורין לפניהם להוכיחם שיעשרו כראוי..." (רש"י סוכה נה.) יש פה משהו מעניין... יש פה קנאות לעניין ההתמקדות... לוקחים פרק בתהילים שכבר בלאו הכי אנחנו אומרים אותו כל שבוע ביום רביעי, קל נקמות ה' וגו' אבל חותכים את הפרק לכמה חלקים... וביום ד' דחוה"מ שרים רק קטע אחד... קטע שמדבר על מתנות עניים, כי את היום הזה אנחנו מקדישים נטו לנושא הזה... (ואולי כאן ההזדמנות להשיב את הגזילה... על מושג שקיים בעולם הרחב שבוחרים יום ומקדישים אותו לנושא עקרוני, כגון יום הבריאות העולמי, יום איכות הסביבה העולמי, והתביישתי להודות ש-די התלהבתי מעצם הרעיון.. והרהרתי בלבי האם זה בסדר לעשות ככה גם בעבודת ה'... האם יש בזה משום מנהג הגוים?? אז הנה... כאן רואים להדיא שעכ"פ בחוה"מ היה מושג של "יום מתנות עניים העולמי" שמזיזים פסוקים לכאן ולכאן ומתמקדים בכמה פסוקים מוגדרים שמדברים על נושא מסוים שהחלטנו להתעסק איתו היום בכובד ראש!!! אז זה בסדר... אצל הגוים זה בסה"כ חיקוי לא מוצלח) אבל עם כל הכבוד ליורם... סו"ס יורם צריך לחכות עד ד' דחול המועד...

אבל אנחנו נתחיל לפי הסדר!!! לכה"פ נתחיל... נתחיל בשיעור כללי הראשון ב-א' דחול המועד סוכות!!!

ביום הראשון של חולו של מועד השיר הוא פרק כ"ט בתהילים שמדבר בנושא של "קול ה' על המים"!!

כן... היום הראשון דחוה"מ מוקדש כל כולו קודש לניסוך המים!!!! זה הסוגיה!!! אפילו שאמנם מצות ניסוך המים מתחילה למעיישה כבר ביו"ט ראשון... אבל ביו"ט ראשון אין זמן להתעסק עם ניסוך המים... גם בליל יו"ט ראשון אין שמחת בית השואבה שהרי החליל אינו דוחה יו"ט... כך שאין את כל העבודת הכנה... ממילא בשורה התחתונה... יוצא שההיהוים של ניסוך המים זה מוצאי יום טוב ראשון של סוכות (אתה מבין לבד שכל זה נימוקים על דרך הפשט והנגלה, אבל בפנימיות העניינים יש סיבה מובהקת למה ניסוך המים שייך דווקא ליום השני שאז יהי רקיע בתוך המים... ואז הופרדו מים עליונים מתחתונים וכו') עכ"פ אז יורדים לעזרת נשים ומתקנים שם תיקון גדול!! שם מתחילים עם התיקונים... כן... כל מי שעבר השנה תיקונים... כל מי שעבר התמודדויות במשך השנה... כל מי שבשנה האחרונה עברו עליו רגעים של בחינת "כל משבריך וגליך עלי עברו..." הרי כל המשברים וגם הגלים... הכל מתנקז בצורה מרוכזת ללילה הזה... ואז!!! בליל מוצאי יום טוב הראשון של חג כולם מגיעים לבית המקדש עם כל החבילי דמעיקי של כל השנה האחרונה... כל אחד מגיע עם התיקונים שהוא עבר בשנה האחרונה ועושים מהכל תיקון גדול... בלילה הזה אנחנו נשיר ונפזז ונשמח לפני ה' ונבין ונפנים שכל טיפה של קבלת יסורים באהבה שעולה כאן מלמטה... הרי כנגדה יורד שפע מלמעלה... ובמשך לילה שלם אנחנו נאסוף את עצמנו... נאסוף את כל הפעקלאך שעברנו השנה ונחליט לקבל אותם באהבה... נשמח בהם ונודה לה' ונפזז ונכרכר על הזכות שיש לנו להפגין לה' נאמנות בזה שאנחנו ממליכים אותו ומקבלים אותו ולא מתרעמים עליו... בלילה הזה נשיר "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי..." כל צורב צעיר ומבוגר יזכר ברגעים של "נפשי בכפי" אם זה בדוחק הפרנסה אם זה בשלל התמודדויות... במשך כל הלילה אנחנו נעמוד מול כל הרגעים הקשים שעברנו בשנה האחרונה... לא נטייח... לא נשתיק את התחושות... נעמוד מול הקשיים שעברנו... ונחליט שאנחנו מוסרים את זה באהבה לה'!!! מקבלים את זה באהבה!! ואז לאחר לילה שלם שבו הכנו כלים... הכשרנו כלי קיבול לקבל באהבה... או אז יעמדו שני הכהנים בשער העליון ויתקעו בשופרות ואז הם יתחילו לרדת במעלות האולם וירדו.. וירדו.. וימשיכו לרדת... ואנחנו נרד איתם בשמחה גדולה... ונגיע עד למטה מטה... עד אותם רגעים של דכדוכה של נפש שעברנו בשנה האחרונה... ושם הא ישאבו שלושת לוגין מים!!! שלושת לוגין של דמעות שמייצגות את כל המשבריך וגליך שכלל ישראל עברו בשנה האחרונה... והמים האלו יעלו לרצון ויתנסכו ע"ג המזבח...

איזו שמחה מתגלה באותה שעה... איזה סגירת מעגל וסגירת קצוות נעשית מידי שנה באותם לילות ארוכים... זה לא שמחה של ריקודים והפצאך שאנחנו מכירים עם כל להטוטנים למיניהם... מדובר פה באנשים שרוקדים עם כל הפעקעל... זה אנשים שעוצמים עיניים בדבקות והם לא רואים כוכבים... אדרבה... הם מעבירים לנגד עיניהם את כל מסכת התלאות של השנה האחרונה ומתרגמים אותם לניסוך המים... לוקחים את כל הצרות והיסורים ומוכנים לנסך אותם באהבה ובנאמנות לאבינו שבשמים... אכן מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו... בטח שלא... כי מי שהולך בימינו לשמחת בית השואבה הוא מנסה לשכוח כמה דקות מהבעיות ואח"כ הוא חוזר בחזרה לבלרלרך... אבל בשמחת בית השואבה המקורית??? יש פה חוויה מתקנת!!! יש פה חשיפה מבוקרת!! אדרבה... עומדים מול כককל משבריך וגליך... מול תהום אל תהום קורא... עומדים מול תהומות הצער שעברו עלינו בחיים... מול כל מיני פינות הכי רגישות שאסור היה עד לפתוח אותם... ודווקא פותחים אותם!!!! פותחים את כל הצ"ח קללות ומתרגמים אותם לצ"ח כבשים של מוספי חג הסוכות... זוכים להמליך את ה' גם בפינות הקשות שעברנו בשנה!!!

אסף המשורר ברוח הקודש... רואה מול עיניו שואה... כי קנאתי בהוללים שלום גרמנים אראה... ואהי נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים... כן... זה אסף שרואה נגד עיניו איך ש"נתנו את נבלת עבדך מאכל לעוף השמים בשר חסידך לחייתו ארץ..." הוא רואה את כל המחזות הכי איומים של צדיק ורע לו... וכל זה!!!! עד אבא אל מקדשי קל ? ! ? ! ? ברגע שהגעתי למקדשי קל... אבינה לאחריתם!!! מה בדיוק אבינה???

אז ככה: תלוי!!! לפעמים בשמחת בית השואבה זוכים לשאוב רוח הקודש.. ואז אבינה לאחריתם... אני פתאום רואה את כל התמונה המושלמת... בפרוח רשעים כמו עשב- להשמדם עדי עד... צדיק כתמר יפרח... אבל לא תמיד!!! יש גם את הפסוק הבא: "ואני תמיד עמך!!! אני תמיד אתך אבא שבשמים... בהמות הייתי עמך... איתך בעיניים עצומות... בנאמנות גמורה... זו העבודה של ניסוך המים... זה השיעור כללי של יום ראשון דחוה"מ סוכות... נעצור כאן... בהזדמנות אחרת נמשיך עם השיעור כללי של מחרת...

כמה משפטים קצרים מוקדשים להושענא רבא:

שמעתי וורט נפלא על דרך הדרש: המשנה בסוכה (מה.) אומרת: שבהושענא רבא צריך להתחיל לפנות את הסוכה משום כבוד יום טוב האחרון... דנה הגמ': מה הדין באדם שאין לו לאן לפנות?? הבית והסוכה שניהם נמצאים באותו מקום... מה הוא יעשה?? כיצד הוא יעשה להוכיח שאינו מוסיף על המצוה לשבת בסוכה גם בליל שמיני עצרת?? עונה הגמ' שתי תשובות: ר' חיא בר רב אמר: פוחת בה ארבעה... כלומר: פוסל את הסוכה!!! ורבי יהושע בן לוי אמר: מדליק בה את הנר... והגמ' מבארת שלמעשה הם לא חולקים... ר' חיא מדבר על א"י שלא צריך את הסוכה בשמ"ע וריב"ל מדבר על חו"ל שעדיין צריך לשבת בשמ"ע... ולכן מדליק את הנר... עד כאן דברי הגמ' על דרך הפשט!!!! אבל שמעתי ביאור נפלא על דרך הדרש: "אין לו מקום להוריד כליו מהו"?? יהודי עומד בהושענא רבא והוא מרגיש שאין לו כלים להתחיל את השנה??? עד עכשיו איכשהו שרדתי... היה יום טוב... ירח האיתנים... אבל עכשיו אוטוטו מתחילה השנה... מתחילים להריח שלכת... ואני מפחד שאני אעוף ברוח?? אני מרגיש שאין לי מנוע... אין לי כוחות נפש להתחיל את השנה... מה עושים??? נו... באמת מה עושים???

אז יש שתי שיטות: שיטה אחת תובענית: אדוני... צא מהסוכה... תקפוץ למים... תפחות בסוכה ארבעה... וצא!! צא לחזית... כן... ה' רוצה אותך בשלכת... ה' רוצה אותך גם בסתיו... לא רק בצלא דמהימנותא... זו השיטה המרירית ומסתמא גם האמיתית!!!

אבל לא כל אחד בשל לאמת נוקבת כזו... וכאן מגיע רבי יהושע בן לוי עם עצה אחרת... מדליק בה את הנר!!!! ר' ייד... אל תדאג... אוטוטו מגיע חנוכה... נכון שנגמר הושענא רבא... אבל זה לא אומר שמעכשיו נזרקים לחורף עד... עד ועד בכלל... זה לא עד פסח... יש לנו חנוכה סמוך ונראה... למי שלא יודע... יש קשר מובהק בין הושענא רבא לחנוכה... שהרי הנבואה על נצחון בית חשמונאי ועל חנוכת המזבח... הנבואה הזו נאמרה ע"י חגי הנביא... ומתי??? בכ"א בתשרי!! כן... יש עניין ללמוד את השני פרקים של הנביא חגי בהושענא רבה כי זה נאמר בו ביום... חגי הנביא מרגיע את כלל ישראל בהושענא רבה... זה בסדר... מדליק בה את הנר!!! אוטוטו מגיע חנוכה... גם אם הסוכה תתפרק... אבל הנר כבר מתחיל עוד מעט להאיר... לא נותר לנו אלא לעשות תכניה קצרה... איך מנצלים את הימים שבין הושענא רבא לחנוכה!!! זה חודשיים ימים בסה"כ!! בחודשיים האלו אנחנו נוכיח לעצמנו שאנחנו עומדים בקבלות שקבלנו על עצמנו בימים הנוראים... וככה נאיר את כל החורף...

ואם כבר דברנו על הושענא רבה על דרך הרמז... אז גם שמיני עצרת במילה אחת על דרך הרמז: מקובלנו ששמיני רגל בפני עצמו לעניין פז"ר קש"ב... (גברים יקרים: נא להסביר בבית מה הראשי תיבות האלו...) אני משום מה נתפסתי לראשי תיבות!!! המילים "פזר קשב" משום מה מצלצלים לי בראש... זה נשמע פיזור קשב... אז כן... שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו... אתה יודע לעניין מה?? לעניין פיזור קשב... בחג הסוכות צריך הרבה פיזור קשב... הרבה מצוות ועקשען... סוכה, לולב, שמחות בית השואבה, שבעים פרים... ואז מגיע שמיני עצרת והקב"ה קורא לאוהבו לחדר יחוד... זהו!!! עד כאן פיזור קשב... כעת הגיע הזמן להתייחד בשקט!! בלי פיזור...

כן... זה החן המיוחד שיש לחג שמחת תורה... שקט!!! אין שום תפאורה... אין שום מצוה מוגדרת לחג הזה... אין פיזור קשב... עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך... זה הכל!!! ועם זה אנחנו חותמים את החגים... עם הריכוז קשב הזה... ויהי רצון שזה הדבר הכי חזק שישאר אצלנו מהמועדים... כן יהי רצון...

המטאטא!!!! והיעה!!!

כן... מטאטא ויעה הם שני אביזרים שתמיד הולכים ביחד... אבל יש ביניהם הבדל מהותי!! לכל אחד יש תפקיד אחר לגמרי מחבירו!!!

המטאטא מתעסק עם הבית!!! את המטאטא לא מעניין הלכלוך... למטאטא לא אכפת שישאר לכלוך... העיקר לא כאן!!! למטאטא חשוב שהבית!!!! שהבית יהיה נקי... המטאטא לוקח את כל הלכלוך ומזיז אותו מהבית... וזהו... אחרי שהבית נקי מלכלוך... כעת המטאטא מצידו סיים את תפקידו... כבר לא מעניין אותו הלכלוך... שישאר לכלוך... העיקר לא כאן... ואז!!!!! אז אחרי שהמטאטא סיים את תפקידו... כעת מגיע תורו של היעה... היעה כבר מתעסק עם הלכלוך עצמו!!! היעה מגיע ללכלוך המרוכז ומטפל בו טיפול אישי ולוקח אותו למקום הראוי לו... זה כבר תפקידו של היעה... היעה תמיד מגיע שלב אחד אחרי המטאטא...

האמת היא שהייתי מגדיר את זה עוד יותר טוב: יש סדר ויש ניקיון!!!!

המטאטא עושה סדר!!!! הוא לא עושה ניקיון... המטאטא לא דואג לניקיון... מצידו שישאר לכלוך... אבל העיקר שיהיה סדר... שללכלוך יהיה את המקום שלו... שהלכלוך יהיה מרוכז במקום אחד... ואז מגיע היעה או כל חומר ניקוי אחר והתפקיד שלו זה כבר לנקות את הלכלוך עצמו..

להבדיל אלף אלפי הבדלות זה חלוקת העבודה בין השעיר לה' לשעיר לעזאזל... עם ישראל צברו במשך השנה הרבה לכלוך... כעת צריך לנקות את כל הלכלוך... נו... מה עושים??? רגע... חכה.. לפני שמנקים... קודם צריך לעשות סדר ורק אח"כ ניגשים לניקיון...

לכן דבר ראשון מגיע הפר והשעיר לה'... והם לא מכפרים עלינו!!!! השעיר לה' ממש לא מכפר עלינו!! אלא מאי?? וכיפר על הקודש מטומאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם!! שים לב לדגש: השעיר לה' מכפר על הקודש... מנקה את קודש הקדשים מטומאות בני ישראל... זאת אומרת: השעיר לה' לוקח את כל העבירות כמות שהם ומפנה אותם מקודש הקדשים... הוא לא נוגע בעבירות שלנו... הוא לא מנקה אותם... אדרבה.. הוא עסוק כעת בלנקות את הקודש... ולכן הוא לוקח את העבירות שלנו כמות שהם ומזיז אותם מקודש הקדשים... לאיפה הוא מזיז אותם??? תפתח חומש ותקרא את המשך הפסוק: "וכן יעשה לאוהל מועד השוכן איתם בתוך טומאותם..." הכה"ג כביכול מטאטא את כל העבירות שלנו מהפרוכת ולחוץ... ושם זה כבר בסדר... באוהל מועד (דהיינו מחוץ לקודש הקדשים) זה כבר בגדר השוכן איתם בתוך טומאותם... אע"פ שהם טמאים שכינה עמהם... באוהל מועד כל הלכלוך מתרכז כביכול למקום אחד... בקיצור: מה שנקרא סדר!!!! לכלוך אמנם יש... אבל כבר יש לו מקום... הלכלוך מרוכז למקום אחד... עכשיו!!!! אחרי שגמרנו לפנות את כל הלכלוך מבית ה' וכעת ככככל הלכלוך מרוכז כביכול במקום אחד... עכשיו הגיע תפקידו של היעה!!!! היעה זה השעיר המשתלח... כעת הכה"ג ניגש לשעיר המשתלח וסומך שתי ידיו עליו ומערים עליו את כככל עוונות בית ישראל... וקדימה... ישר לעזאזל...

זו חלוקת העבודה בין השעיר לה' לשעיר לעזאזל... השעיר לה' עושה פעולה של סדר!! של טאטוא!!!! השעיר לה' עסוק בניקיון הבית!!! ואילו השעיר לעזאזל הוא כבר היעה שבאמת עסוק בלכלוך עצמו... הוא לוקח את הלכלוך עצמו ומאבד אותו מהעולם... ולכן עיקר הכפרה שלנו זה השעיר לעזאזל... כי תכל'ס... אנחנו מלוכלכים... ואנחנו צריכים להתנקות מהלכלוך... ואת זה השעיר לעזאזל עושה בשבילנו!!! אבל עם כל הכבוד לשעיר לעזאזל... ועם כל הישר כח ליעה שמנקה את הלכלוך לגמרי... אבל עדיין!!!! עיקר העבודה הנשגבה והמעכבת של הכהן גדול ביום כיפור זה דווקא לא השעיר לעזאזל... אלא אדרבה הפר והשעיר לה'... ולמה??? מסיבה פשוטה: כי לכלוך כמה שהוא מטרד וכמה שהוא מעיק וכמה שאנחנו משתוקקים להתנקות... נו... תכל'ס... נהיית נקי... נו... ו...?? מה יש לך מזה??? מה... אתה סתם חולה ניקיון??? רוצה להיות נקי וזהו??? לא!!!! כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם!!!! בשביל מה?? לפני ה' תטהרו!!!!! אני רוצה להתאחד עם הקב"ה... אני רוצה להיכנס לחדר יחוד עם אבא שבשמים... חבוקה ודבוקה בך... עוד כמה ימים חג הסוכות ואני רוצה להיות ראוי להיכנס לחדר יחוד... בשביל זה אני רוצה להתנקות... אם ככה... עיקר העבודה זה הסדר.. ורק אחר כך הניקיון... קודם תנקה את החדר יחוד... שיהיה לך סיבה בשביל מה להתנקות...

טמונה כאן נקודה מאוד עמוקה:

אנחנו נמצאים בעולם של בירור... שזה אומר שיש טוב ויש רע...

האמונה של העם היהודי היא שאין עוד מלבדו!!! הכל יחוד ה'!!

אה... תכל'ס... הרי יש רע בעולם...?? התשובה היא: שהרע גם מוביל לטוב!!!!! גם לרע יש מקום... כמו שבכל בית יש פח אשפה וזה לא מחדל ולא הזנחה אלא זה חלק בלתי נפרד מאביזרי הבית... ככה הרע הוא חלק מהעניין... הוא חלק בלתי נפרד מיחוד ה'... לרע יש גם תפקיד ביחוד ה'... כל מה שנותר לנו בתור בעלי בחירה זה לבחור איך אנחנו ממקמים את עצמנו בייחס לרע הזה... האם אנחנו בוחים להיות מטאטא או להיות יעה...?? לדוגמא: במטבח יש שני כלים מאוד נחוצים: יש צלחת של אוכל ויש פח אשפה!!! את שניהם צריכים!! רק מה ההבדל ביניהם??? צלחת אוכל- מנקים אותה מהלכלוך... ואילו פח אשפה שאליו מפנים את הלכלוך... כל אחד מאיתנו צריך לבחור או להיות הכלי שמנקה מעצמו את הלכלוך!!! או להיות הכלי שאליו מתפנה הלכלוך!!

לאברהם היה בן צדיק ובן רשע!!! ליצחק גם היה בן צדיק ובן רשע... למה??? וכי היה פה מחדל חינוכי?? חס ושלום!! מקובלנו על דרך הנסתר וזה גם מפורש בחז"ל (על דרך הנגלה) שכמו שלזהב יש סיגים ויש פסולת שצריכה לצאת ממנו... ככה אברהם ויצחק שהם התחילו לברר את הטוב מהרע היה מוכרח להיות להם אחיזה ברע... כי מלאכת בורר מוכרחת להיות מורכבת מטוב ורע... ממילא היה מוכרח להיות מצד אחד בן אחד שמפנה מעצמו את הפסולת... ואילו בן אחר שאליו מתפנה כל הפסולת... וכאן זה כבר היה עניין של בחירה... יעקב ועשיו נולדים ולשניהם יש בחירה מה הם רוצים לעשות עם עצמם... הטוב והרע עומדים לפניהם והם צריכים לבחור אחד מהשתים... או שאתה מטאטא מעצמך את הרע!!!! או שאתה היעה שכל הרע מטואטא אליך!!! אין ברירה!! הם תאומים!!! שניהם שוים... ויש פה גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל והבחירה בידך... ויעקב אבינו בחר לטאטאות את הרע ממנו... ועשיו בחר שאליו מטואטא כל הרע...

וזה בדיוק הסיפור של שני השעירים... אין משהו באמצע... זה רק שתי גורלות... או לבחור במטאטא לנקות את הרע ממך ולהישאר כולך טוב... או להיות היעה שכל הרע שבעולם מנוקז אליו... (זו הסיבה שאצל אברהם ויצחק היה מוכרח להיות בן אחד רשע... אבל אצל יעקב אבינו העניין כבר נתקן ומטתו שלימה וכל בניו צדיקים... כי הרע כבר התברר מחוץ לגבולות קדושת ישראל ואכמ"ל...)

עד כאן דברים קצת גבוהים... כעת בא נתרגם את זה לפרקטיקה:

כיום זה מאוד מאוד בולט... אנחנו נמצאים בעולם של בירור!! זה לא סוד שבעולם שלנו יש טוב ויש רע!!!! אנחנו לא נבהלים ומופתעים מקיומו של הרע... בדיוק כמו שאנחנו לא מופתעים מקיומו של פח אשפה בתוך הבית שלנו... ולמה?? כי כל זמן שיש סדר!!!! כל זמן שללכלוך יש מקום והוא מרוכז בפח אשפה אין לנו בעיה עם זה... (אנחנו כמובן מתפללים שיום יבא וכל הרשעה כולה כעשן תכלה... אבל כל זמן שזה עדיין לא קורה... אז יש רשעה ויש רע בעולם... וכל זמן שיש סדר והרע נמצא במקומו העסק בשליטה...) מתי מתחילה הבעיה?? מתי הגברת מתחילה להיכנס לעצבים??? כשהבית כולו מלוכלך.. כשאין סדר... כשהלכלוך לא נמצא במקום שלו... אלא מטייל בבית... כאן מתחיל הסקנדל!!! כאן מתחיל לצאת קרנים!!!

על אותו משקל: הקב"ה נתן לנו מתנה שקוראים לה אינטרנט לא מסונן!!!! כן... תתפלא לשמוע... זו מתנה... אתה יודע למה זו מתנה?? כי האינטרנט הפרוץ הוא פח אשפה אחד גדול וטמון שאליו מרוכז כיום ככככל הזבל בצורה מרוכזת כמו שלא הייתה מעולם... אתה אולי לא שם לב... אבל הרחוב פעם היה הרבה הרבה יותר מלוכלך מאשר היום... כי פעם הלכלוך הסתובב ברחוב... עד שהגיע הפח הטמון שקוראים לו אינטרט וכל הזבל התנקז לשם... (רק בתור דוגמא: יש לי חידה: הרי היו בחירות.. האם ראית פרסומת אחת מהקמפיין של יאיר לפיד לפני הבחירות?? לא!! ראינו המון פרסומות של ג'... של ש"ס... אבל איפה יאיר לפיד??? סו"ס גם הוא עבד כמו שצריך... אז איפה הקמפיין שלו?? מה התשובה??? ככככל הקמפיין שלו עבר רק דרך הרשת... רק דרך הפח הטמון... זה רק בתור מדגם לעולם ומלואו שמתרחש מתחת לפני השטח בלי שאנחנו בכלל נפגשים בו..)

כשאני הייתי בחור צעיר... כל בוקר היינו יוצאים לרחוב ורואים פשקוילים על הריצפה עם לשון הרע והוצאת שם רע על כל מיני אנשים... יש לי שאלה: איפה זה היום??? לאיפה זה נעלם??? מה התשובה??? יש ב"ה פח אשפה אחד ענק ענק שקוראים לו אינטרנט שהוא אוסף אליו את כל הזבל שבעולם... כל הלשון הרע"ס וכל הלכלוך הכל שם... וממילא זה משאיר את העולם שלנו נקי... איכות הסביבה.. מצוין!!!!! זה מה שנקרא סדר!!!! הקב"ה מסדר את העולם לקראת התיקון השלם... סדר זה לא אומר ניקיון... סדר זה לא אומר שאין לכלוך... יש לכלוך ועוד איך יש... אבל ללכלוך יש מקום... וכעת בערב יום כיפור כל אחד מאיתנו אמור לעשות סדר עם עצמו ולשאול: איפה אני???? האם אני בוחר להיות מטאטא או יעה????

האם אני בוחר להיות השעיר לה' או השעיר לעזאזל???

האם אני בוחר להיות המטאטא שמנקה את עצמו מהלכלוך... או בוחר להיות היעה שאליו מתפנה כל הלכלוך?? לבחירתך!!!!

מה אעשה... אין לנו כבר את הלוקסוס לדבר נגד האינטרנט מכל וכל... סו"ס יש המון המון אנשים יראים ושלימים שצריכים גישה למייל... אבל מסונן!!!!!! מי שאין פחד אלוקים לנגד עיניו ומרשה לעצמו לגשת לאינטרנט לא מסונן הוא פשוט בוחר להיות היעה שעליו מערימים את כל הזבל... זה עניין של בחירה!! לא!!! שלא תגיד שאי אפשר בדור שלנו... שלא תתרץ ותגיד שאדון אז נדברו ירה טילים נגד המושג מייל ולא שבק חיי לכל בריה... לא!!! אני לא אתן לך את התירוץ הזה!!! אדרבה... אני דווקא מסכים איתך שאי אפשר... אתה צודק... אני לא מדבר נגד מייל... אני מדבר על אינטרנט לא מסונן!!!! גם גיליון זה נשלח לדפוס דרך מייל... וגם נשלח למקבלי המייל דרך אינטרנט... אבל מסונן!!!!!! ואת זה אתה יכול לעשות... ותעשה!!!! הגיע הזמן שתקבל החלטה בנושא!!!!

זה לא פשוט!!! אנחנו נמצאים בעיצומו של בירור!!! הקב"ה עושה סדר מופתי בעולם... הקב"ה מטאטא את כל הזבל שבעולם למקום אחד ויחיד... לאינטרנט הלא מסונן!!!! ומי כמוך יודע עד כמה שאני צודק...

הקב"ה מערים ערימות של זבל במקום אחד מרוכז... העולם כבר כמעט נקי... וכעת יש לנו אפשרות לתפוס את עצמנו ברגע אחד לפני אחרון... לקבל החלטה לאן אני שייך!!!! האם אני שייך למטאטא או ליעה!!!!

האם אני בוחר לפנות ממני את הלכלוך!!! או להיות זה שאליו מפנים את הלכלוך... האם להיות השעיר לה' שהוא מנקה את הקודש... או להיות השעיר המשתלח שאליו ועל הראש שלו התנקה הקודש...

זה לא צחוק!!! אנחנו נמצאים בערב יום כיפור ונדרש מאיתנו לקבל החלטה!!! ובינינו... ההחלטה היא לא עד כדי כך קשה כמו שאתה חושב... כי שוב: לא מבקשים ממך עכשיו לחזור להיות פרמיטיבי ולשלוח מכתבים בדואר ישראל במשך חודש וחצי... לא מבקשים ממך לחכות בבנק כמו פעם... לא!!! יש ב"ה מושג שקוראים לו מייל שהוא מיועד עבור מי שצריך את זה!!! ואני סומך בעיניים עצומות על הבני תורה שעדיין אין להם את זה ולא צריכים את זה... שהם ילדים מספיק גדולים להבין שהשורות האלו לא מיועדות עבורם... אבל מי שכבר היה שם... מי שכבר טעם את הטעם של הקידמה הזו... ובאמת נורא נורא קשה לו להתנתק מהרמת חיים הזו... וזה הרי מה שגורם לך שאתה פשוט לא מסוגל לחשוב להפסיק עם זה!!! אז לך תשאל רב... והוא מסתמא יתיר לך להשתמש במייל מסונן... אבל תהיה מסונן!!! אל תהיה פרוץ... אל תהיה מופקר... אל תהיה מחובר לכל הזבל המרוכז...

צריך לדעת שיש גבול כמה זבל יכול להיערם... יום אחד מפנים זבל...

הקב"ה ממתין שיתמלא סאתו של הזבל... וכשהוא יערם עד הסוף או אז יעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והקב"ה יקח יעה אחד וישלח את כל הזבל לארץ גזירה... צריך לדעת שיום יבא והקב"ה יסיים את הסיפור הזה... ו... ולך אסור להיות שמה ביום פקודה הזה!!!! כי אז כבר יהיה מאוחר... אנא ממך... בשעת מוסף של יום כיפור... ברגעים הנעלים של סדר העבודה... בשעה שאנחנו נאמר את הוידוי של הכה"ג על שעיר המשתלח... תקבל החלטה!!!! תחליט: אני לא יעה!!!!! אני לא רוצה להיות שעיר המשתלח... אני בוחר בחיים ומיד במוצאי יום הכיפורים אני הולך לסנן את המחשב שלי... אין קבלה גדולה מזו... ואין לך פרקליט טוב ליום הדין גדול מזה... אגוטע יום טוב.

גליון 878 - שנה יח'

יהדות באהבה

פרשת האזינו
חג סוכות

המאור שבתורה

הפטרה "וידבר דוד"

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יב' תשרי התשפ"ב

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	18:27	19:17	20:01
ת"א	18:25	19:14	19:58
חיפה	18:26	19:16	20:00
ב"ש	18:26	19:16	20:00

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

שנים רבות סבל ייסורים קשים ומרים הרב **יוסף עזדרא זל"יכא** זצ"ל, אולם אז ראו את גודל אהבתו לבורא, ודבקותו באורייתא ובמצוותיה, והיאך שכל עוד יהודי חי בזה העולם ישמח כי יכול לחטוף עוד תורה ומצוות, פעם בימי חוליו הקשים אף **התבקש על ידי בני משפחתו** בשבת לנגן להם ניגון, והתחיל לפזם להם את הניגון 'קלי קלי למה עזבתני'...

שכן כל כולו היה שפלות והשתוקקות לאבינו שבשמיים. חבל, חבל, כי נעקר מחלל עולמנו, ממרומים הוא ימליץ יושר עבור כלל ישראל אמן.

הענוה שלו רבי **ינון חור'** זיע"א בלטה בצורה בילתי רגילה. אם כתוב אצל מ"ר:"והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה", אפילו לומר את זה עליו בדור הזה:

והאיש ינון עניו מכל האדם אשר על פני האדמה. ממש כך, הוא לא היה מחשיב את עצמו לכלום, **אפילו ילד קטן** שהיה בא אליו, היה מתבטל אצלו לגמרי, כאילו הוא כלום.

מעשה באדם שנסע לחתונה בנתיבות,ובשובו בשעה 23:00 בלילה ראה אברך עומד בצומת ומנסה **לעצור טרמפ**, עצר לו, והאברך שאל האם הוא מגיע לכיוון בני ברק? השיב הנהג בחיוב, ובדרך התפתחה ביניהם שיחה, לשם מה אתה נוסע לבני ברק שאל הנהג,השיב האברך לתפילת ערבית! מה? הרי **אין חיוב** לנסוע למרחק כה רב לצורך תפילה? כן, השיב אבל אני מעודי **לא פספסתי** תפילה במנין, כשהגיעו למחוז חפצם שאל הנהג והיכן תישן, והוא ענה אשב ללמוד כל הלילה ובבוקר אשוב לעירי, הנהג הציע את ביתו ללינה החליפו טלפונים, אחר חצי שעה מתקשר הנהג לאברך נו ארוחת ערב ממתינה לך הכין אתה?

אני בדרך לנתיבות מה? כן! כשיצאתי מהשטיבל עמדו שני אנשים ודיברו ופנה אליהם אדם שלישי שזירז את אחד מהם, בא נזדרז יש לנו להגיע לנתיבות,שאלתי אותם אם אפשר להצטרף והם שמחו להצטרפותי, אתה תעשה את שלך הקב"ה יעשה את שלו.

במלחמת היצר יש קודם למאן להתנתק מן המפתה לעבירה

בעוברו ברחובה של העיר יבנה ביום השבת קודש, כאשר היה רבי **סאלם יעקב** זצ"ל מבחין ברכב הנוסע בעיצומה של השבת ה"י, היה כולו מזדעזע, מרים את קולו וזועק בקול: "מחלליה מות יומת!" **והוא כולו בוער** כאשר הוא זועק פעם אחר פעם, מחלליה מות יומת. עד כי גם במשך השבת היה נזכר בכך וזועק בצער וחרדה: מחלליה מות יומת!

"חצי מהחיים אנחנו משקיעים את הבריאות שלנו בשביל כסף, ובחצי השני אנחנו משקיעים את הכסף בשביל בריאות"

מעלת הצדקה:
הנותן, מצלם ומפרסם - קטן
הנותן, רק מצלם - בנוני
הנותן, לא מצלם לא מפרסם - צדיק

לע"נ **רחל** רשל בת קלרה **אלבז**

לזיכוי הרבים אין תלונה...
הפלא הוא כי לאחר כמה שבועות ביקשו מרבי **בנימין זאב חשין** זצ"ל שייתן שיעור ב'אהבת חיים' בשבת, והלך במסירות בדרכים עקיפות ולא התעצל כלום, למרות שהיו רחובות עם חילולי שבת **והיה לו צער עצום מזה**, אך מחמת שזיכוי הרבים היה אצלו במסירות נפש, לא התאונן כלל.

כאשר ביקש הרב רבי **חיים חור'** זצ"ל לעלות ארצה לא התאפשרה עלייתו אלא כתייר המצטרף לבני המשפחה וגם זאת תמורת הון עתק של מאה ועשרים אלף פרנק! שאלה הרבנית : מהיכן תשיג : הון עתק זה? אמר לה :ישועת הן כהרף עין. הרי אני הממונה על קופת הצדקה של ארץ ישראל לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס. אטול הלוואה על חשבון הקופה **ואחזירה במלואה בארץ ישראל**! הרבנית ידעה שהקופה ריקה. שהרב שלח את כל הסכום שהצטבר להחזקת לומדי התורה בארץ ישראל. תמהה הרבנית : מי זה יתן תרומה כה נכבדה? אך לא אמרה דבר .

עוד היא תוהה, והגיע ידיעה שניאותו להוריד את הסכום למאה אלף פרנק בלבד'. בינתיים בא אדם וסיפר, שהוציא את כל חסכונותיו לנישואי ביתו, ועתה אין לו כסף להוצאות שבת. הוציא הרב את כל חסכונותיו; אלף ושמונה מאות פרנק במזומן, ונתנם לו - והרבנית תוהה ... אותו אדם יצא ואחר נכנס. בידו - קופת הצדקה של רבי מאיר בעל הנס. הוא שמע שהרב עולה ארצה וביקשו למסור את הכסף למנהלי הקרן . **פתח הרב את הקופה** והיו בה בדיוק מאה אלף פרנקים, הדרושים לנסיעתו . בבואו ארצה גייס הרב את הכסף והשיב את ההלוואה במלואה!

לימוד התורה נראה 'עיסוק בתורה'.
עסק – מלשון משא-ומתן נושא רווחים.

כאשר שני יהודים נפגשים ומדברים דברי תורה, זה עסק טוב בעבורם. קודם-כל הם מרוויחים **שאינם מדברים לשון הרע** או דברים בטלים.

פירש רבי **עובדיה מברטנורא**: לפי שהלב הוא המניע לכל שאר הכוחות וא"כ אדם שיש לו לב טוב הוא סימן מובהק לכל המעלות כולן, וא"כ אליעזר **לא היה מנחש** ובאמת ידע שאם האישה בעלת חסד, יש בה כל המידות כולם ועל זה סמך אליעזר.

נקודה למחשבה

אסיר כלוא במערה חשוכה, **אור יום מעולם אינו חודר אליה**. האסיר אינו זוכר עוד את הזמן שבו הוא לא היה אסיר, כבול ואינו מסוגל לנוע. למעשה הוא אפילו לא יודע שהוא אסיר; לגבי דידו המצב שלו לגמרי נורמלי. הוא יודע שיש אסירים אחרים, אך בגלל החושך הוא מעולם לא ראה אותם, אך הוא יכול לשוחח אתם. ישנו שביל שמוביל למעלה, שהאסירים כמובן אינם רואים אותו ואינם יודעים עליו. מדורה דולקת על סלע מוגבה במעלה השביל. מחוץ למערה, בלתי נראות על ידי האסירים, נעות כל הזמן דמויות חיות דו-ממדיות כגון; "עצים", "בתים" "אנשים" האש שדולקת במערה **יוצרת משחקי צללים** של החיים המתקיים בחוץ המוקרנים לפני האסירים, צורות מופיעות ונעלמות לפני עיניהם; "עצים", "בתים" "אנשים" האסירים משוחחים בינם ובין עצמם על הצורות. הם מרוצים מחייהם כי המערה היא חייהם, הם לא מכירים ואינם יכולים לתאר לעצמם משהו אחר. אך "המציאות" שלהם היא לא יותר מצל של חיים המתקיימים בחוץ, צל של העתק דו-ממדי. למרות שהאסירים אינם יודעים זאת, האש היא מקור ה"ידיעה" שלהם אודות העולם שלהם במערה. בלעדי הקרנת הצורות על ידי האש **הם היו חיים בחושך מוחלט**. לא היה כלום להביט עליו וכלום לשוחח עליו.

הרבה אנשים כלואים בתוך מערה, בתוך חיים צרים ושטחיים – חיים של בורות יחסית. נוח להם עם הבורות הזאת, הם מדמים בלבם שהצללים המרצדים על הקיר הם המציאות היחידה האמיתית, וברוב המקרים, בדומה לאותם האסירים במערה, אין הם מכירים משהו אחר. זוהי מצוקתו הבסיסית של האדם, שהוא חי בעולם של צללים כדי לצאת מן המערה אל החיים האמיתיים, חייבים להשתחרר מן הכבלים הקושרים את רוב האנשים לממד הצר של **תפיסתם המוגבלת**. עליהם לאזור הרבה אומץ כדי לצאת מגבולות המערה – התפיסה השטחים המגבילה שלהם, אל השמש המאירה

התורה, **היא האור של העולם**. מראה את הדרך .היכן צריך להיזהר. איך להתנהג ?בואו נצא מהמערה נחייה חיים נכונים וטובים (העורך)

לאחר שסיים את חוק לימודיו בפודהייץ, שב רבי **מאיר** זצ"ל לבית אביו- לפרימישלאן. שם המשיך לשקוד על דלתי התורה ולהתעלות בסולם עבודת הבורא. לימים, עתידים היו רבנים יושבי על מדין- מאותם מתי מעט, אשר עימם הואיל לשוחח בתורת הנגלה, ולגלות לפניהם אפס מה מאוצרות התורה הכמוסים עמדו להשתאות נוכח בקיאותו העצומה בש"ס ובפוסקים, אשר רכש לעצמו בהתמדתו העצומה. בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית הצדקת המופלגת, בתו של הגאון הצדיק רבי **צבי מ"זליש מפודהייץ**, בנו של הגאון הגדול רבי **רפ**אל אבדק"ק הארחוב ופאריצק, בעל ה"תוספות שבת", אשר היה דור רביעי, בן אחר בן, לגאון האדיר הנודע רבי **משה לימא**, רבדק"ק בריסק, בעל ה"חלקת מחוקק" על שולחן ערוך אבן העזר.

"אור" בגימטרייה "רז" (207). היודע את הרז והסוד של כל דבר, מסוגל להאיר את הדבר.

שהבוטח בה'

שמח בכל דבר שה' מסבב אליו, גם אם הוא נגד טבעו, מפני שהוא בוטח באלוקים **שיעשה לו רק את מה שהוא טוב עבורו** בכל ענייניו, כמו שעושה האם הרחמניה לבנה,

שרוחצת וחותלת אותו וקושרת אותו, ומשחררת אותו מקשריו, על כרחו,

כמו שאמר דוד המלך עליו השלום אם לא שויתי ודוממתי כגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי.

נשמה יורדת לעולם הזה וחיה שבעים-מונים שנה, כדי לעשות טובה ליהודי בגשמיות ובפרט ברוחניות.

פה קדוש ספר רבי **חיים קנ"יבסקי** שליט"א שאחיותיו היו נוסעות כל יום ללמוד בבית ספר בתל אביב, כי אז עוד לא היה בית ספר בבני ברק. בוקר אחד אמר **החזו"א** לאמא שלו, שהיום לא כדאי שהבנות תסענה לבית הספר, ובסוף **שמעו שבאותו בוקר** היתה פצצה בתחנה המרכזית בתל אביב, ובתחנה זו הן היו עוברות יום יום ובנס לא אירע להן דבר.

"לתת כמו הפרחים- מפיצים ריח לכולם בלי חשבונות, בלי תמורות.. סתם משום שהם פרחים"

משוגע יורד במעלית שקופה ורואה גבר למטה בגודל של בובה. הוא יורד קומה ורואה אותו יותר גדול , עוד קומה והוא רואה אותו עוד יותר גדול , עד שהוא מגיע לקומה של הגבר המשוגע מתחיל לחבק ולנשק את הגבר אז הגבר שואל אותו - היי מה אתה רוצה ממני ? אני מכיר אותך? עונה לו המשוגע - תתפלא , אני מכיר אותך **מאז שהיית כזה קטן.**

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

"וּלְקַחְתֶּם לָכֶם", לכם היינו את עצמכם, קחו את עצמכם ליידיים, בתקופה זו שעדיין אין לכם הרבה עוונות (כיון שנמחקו ביום הכיפורים, וכדרשת חז"ל "בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן"–ראשון הוא לכם לחשבון עוונות), תתעלו מהחזמריות והגשמיות, ותגבהו עוד ועוד ברוחניות.

ועוד רמז הכתוב "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם"–תקחו את עצמכם, למי? לכם! כל תכלית התורה והמצוות היא לטובתכם ולהנאתכם, וכדאיתא במדרש (משלי טז, יא) אמר הקב"ה וכי מה הנאה יש לי מהם (משמירת המצוות)? ולא נתתי זאת אלא לכם לטובתכם.

***

וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה, מלבד המים הגשמיים שהיו שואבים במקדש ממעיין השילוח ומביאים אותם בצלוחיות של זהב וכסף לניסוך על גבי המזבח, זוכים אנו לשאוב בימים אלו ממיימה של תורה, אין מים אל תורה, כל יהודי ויהודי הוא זהב טהור ששואבים בו מים– תורה, בכדי לנסך על גבי המזבח, מזבחו של ה' יתברך.

בזוה"ק מובא שיש הבדל בין אדם שאחרים מנקים אותו לבין אדם שהוא מנקה את עצמו. וממשיל זאת הזוהר לתרנגולת שמתעפרת בעפר, אם תכניס אותה לאמבטיה ותרחץ אותה עם שמפו וסבון ותסרק אותה מה יהיה ממנה? פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה (ישעיה א, ז), ואילו כשהתרנגולת מנערת את עצמה לבד מיד רואים אותה לבנה כשלג. וזהו שרמז הכתוב "ולקחתם לכם", כל אדם יקח את עצמו בידיים, ולא יחכה שיבואו אחרים ויטהרו אותו, " לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ" (ויקרא טז, ל), תטהר את עצמך, ואז לא תרגיש שום כאב. הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי.. לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ הבגדים של עם ישראל הם המצוות והתורה, החגים והשבת, הם הבגדים שלנו והם מתאימים לכל יהודי ויהודי.

יהי רצון שנזכה לשאוב מהחג הקדוש, קדושה וטהרה לכל השנה כולה, ונראה בקרוב בישועת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

התורה אינה רוצה, שיפסידו ישראל ממון . על פי עיקרון זה אמרו חכמים, שבקיום **מצוות מסוימות יש לנהוג בחיסכון** . יש מי שהסביר על פיו גם את העובדה, שאף על פי שמן התורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות ב"דרישה וחקירה" דהיינו, שמצווה להרבות בחקירת העדים - תיקנו חכמים, שדיני ממונות אינם צריכים דרישה וחקירה.
זאת **כדי למנוע הפסד** של המלווים מחמת החקירות, וכן כדי שלא יימנעו המלווים מלהלוות, מחשש שמא יכפור הלווה, ולא תהיה עדות העדים מכוונת, דבר שיביא להפסד הכסף שהלוו.

מחנה השמדה, בשנות הזעם הרה"ג רבי **בנימין ברגר** זצ"ל, ראש ישיבת בעלעד, בעומדו על יד הקרמטוריום סמוך מאוד לתאי הגאזים, מוקף בחסידיו ובמעריציו, אינו פוסק מלמלמל פסוקי ייחוד וכולו שלהבת לקדש שמו הקדוש בסילודין. לפתע מסמן בידו על הבחור אפרים **ומרמז לו: סור ממני** לך מכאן מהר. לפלא היה הדבר, מה לו לצדיק ולבחור הלז? מה פשר הקפדתו עליו?

כשהעיר לו אחד ממקורביו על זה, השיב לו: "אני מתכוון לקיים מצוות קידוש ה' כמו כל מצווה, שצריכה להיות בשלמות ובשמחה ופניו העצובות של אפרים מבלבלות ועלולות לפגום בשמחת המצווה ובשלמותה, לכן רציתי שיסור מעל פני..."

להצלחת ורפואת
הדסה צביה בת אביגיל
וזיווג והצלחה
רפאל ארז בן הדסה צביה
זיווג הגון אבישלום בן אורה

כשבא הבעל־שם־טוב

זצ"ל לקהילת-קודש שדה לבן, והיה שם אב-בית-דין צדיק אחד, ושמו רבי חיים. והבעל-שם-טוב התפלל בשדה, וכשבאו לעיר עדין היו מתפללים בבית-הכנסת, והלך לשמוע קדושה, ועמד בעזרת בית-הכנסת, וציווה לגבאי שילך **ויעקור המנורה מתפילתו**. כשראה שאין המנורה נגדו, שאל על הדבר ואמרו לו: הבעל-שם-טוב עומד בעזרה. ותיכף אחר הקדושה יצא אצלו לעזרה ושאל לו, ואמר: כי יש לך תמיד מחשבה זרה אחת בתפילתך מחמת מנורה זו. יש אומרים, הסופר שהיה רשע גדול.

פעם אחת בא לעיר, והייתה שם אישה אחת משוגעת, והייתה מגלה לכל אחד ואחד תועבותיו וטובותיו.
וכשבא לעיר **הבעל־שם־טוב** זלה"ה, בקש רבי **גרשון** הנ"ל, מהרב החסיד אב"ד דקהילת-קודש קיטב הרב החסיד המאור הגדול מורנו משה, שיוליכו הבעל-שם-טוב לאותה האישה, אולי יקבל ממנה איזה מוסר ויחזור למוטב. והלכו כולם. וכשנכנס הרב דקהילת-קודש קיטב, אמרה: ברוך הבא קדוש וטהור! וכן כל אחד ואחד כפי מעלתו. והבעל-שם-טוב נכנס באחרונה, וכשראתה אותו ואמרה: **ברוך הבא רבי ישראל!** כי היה עדיין רך בשנים, אמרה לו: אתה סבור שאני מפחדת ממך, לא! כי אני ידעתי שהזהירו אותך מן השמים שלא לעסוק בשמות הקדושים עד שישתלמו לך שלושים ושש שנים. והוא היה נחבא אל הכלים, והאנשים הנ"ל שאלו אותה: מה את אומרת? והיא כפלה בדבריה לפניהם, עד שגער בה הבעל-שם-טוב ואמר לה: ולא תשתוק, הנה אני מושיב על זה בית-דין אחד ויתירו לי, **ואותך אגרש מן האישה** הזאת. התחילה היא להתחנן אליו: אני אשתוק!

המורה שאלה את יוסי:
"יוסי ,מהו העץ האהוב עליך?"
יוסי: "אקליפטוס."
המורה: "יפה! האם אתה יודע כיצד לכתוב אקליפטוס?"
יוסי: "במחשבה שנייה.."
אני אוהב ברוש!"

למה אחרים מקבלים את העולם הראשונים ואתה לא?!
בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

רבי יוסף

ב"ר נהוראי אזוביב זצ"ל נלב"ע התקנ"ד [1794], רב דיין באלג'יר שהעמיד תלמידים הרבה.עסק בלימוד קבלה.חיבר את ספר "ימים אחדים",דרושים נפלאים,ליוורנו התק"ן. תורה ותלמוד וארבעה טורים היו שגורים על פיו.הוא נמנה על חבורת המקובלים בראשות רבי **אברהם טוב־יאנה** זלה"ה. הוא חתום על הסכמה לשו"ת זרע יעקב [ליוורנו תקמ"ד] כן כתב הסכמה לחמיו הגאון רבי **דוד חסאן** זצ"ל בראש ספר "מכתם לדוד".בהסכמות לספרו הוא מתואר בזה הלשון:"אחד המיוחד נהיר נהוריה כשרגא... מאיר לארץ ולדרים ולו שם בגיבורים...הרב המובהק כמהר"ר יוסף אזוביב נר"ו שהיה לשעבר מ"ץ בק"ק ארגיל", וגם אחיד"א הענין לו הסכמה ומתארו "דרופתקא דאורייתא... הרב הכולל יושב בשבת תחכמוני... כמהר"ר.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו"ה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה,
מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

בס"ד

טלפון לרפואה

קרוב ל-20,000 אנשים כבר הצטרפו למיזם האדיר

קו התפילות

כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הקו הוקם בהכוונת רבני הארגון
ולרפואתם השלמה של כל חולי ישראל

חייגו כעת והצטרפו למעגל המתפללים!

נא האשיכו להתפלל עבור השם אותו הנכם מקבלים לפחות 30 יום!

לפני החיוג הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

בס"ד

גם אם אין ברשותכם ארבעת המינים,
תוכלו לקיים מצוות נטילת לולב בהידור רב!

ערכות ארבעת המינים לחולים ובני משפחותיהם!

שימו לב
להוראות שעל
גבי ערתיק
הלולב!

הערכות יונחו בסוכת בית החולים בערב החג
נא שמרו על הערכה והחזירו אותה לאחר השימוש במקום מוצל.

כמידי שבת, מופצים גם לקראת החג בבתי החולים
מאות חוברות עלונים לרווחת החולים ובני משפחותיהם
לתרומות ולהתנדבות פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

אין כמו הרגע
הזה שהעבודה
המוכנה נוחתת
אצלך בבית
במשלוח ישיר
ומהיר

לקוחות גרפומט

נהנים גם משירות משלוחים מהיר

בנוסף לשירות והיחס האישי
יש לכם אפשרות לקבל את החומרים
במשלוח מהיר עד הבית

- הדפסות באיכות גבוהה
- כל סוגי ההדפסות וההפקות
- מחירים נוחים במיוחד
- שרות מהיר במיוחד
- משלוחים לכל חלקי העיר

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
02-5337722
g5337722@gmail.com
שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00 רצוף, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00

גרפומט MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי